Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Corpus iuris civilis

Accursius, Franciscus

[Venedig], 16. Sept. 1495

[Liber I:] In nomine domini nostri iesu christi Codicis domini Iustiniani [...] prelectionis incipit constitutio prima. De novo codice faciendo

urn:nbn:de:bsz:31-315879

Visual Library

In nomine domini. Incipit ǎ deo: vt. J. de officio ꝑfecti pretorio aphrice. l. in nomine domini. accur.
b ¶ Juſtiniani. q: iuſtini filius fuit: vt inſti. ǒ dona. §. eſt ⁊ aliǒ. ⁊ dicitur hoc ad differentiam trium codicum de quibus. J. fit mentio in conſti. accur.
c ¶ Sacratiſſimi. quia inunctus: vel q: ſacras leges nobis tradidit.
d ¶ Perpetui. i. generalis: vt inſti. de ſatiſda. tu. ⁊ cura. §. j. ſic. J. ǒ edi. l. edita. vnde illud exijt edictū ⁊c. ⁊ in epiſtola. omnis anima ⁊c. ponit ⁊ aliter vt diximus. ff. p ſo. l. j. ac. Et qd dr ppetuū vide gl. i. l. eū debē. ff. ǒ ſerui. vr. pre. vbi ponit dñaz int eternū. ppetuū. ⁊ ſempiternum qǒ idem eſt.
e ¶ Auguſti. ab augeo quo ad propoſitum. vt ⁊ matrimoniū dicitur res indiuidua lz quandoqz diuidatur: vt inſti. de pa. pot. in prin. ⁊ C. de repu. l. conſenſu. vel dicitur ab octauiano auguſto. quod ē diuinare. accur.
f ¶ Repetite. iuſſit eniz fieri primo codicem ex tribus: ⁊ iterū iuſſit diſſolui vt ibi apponeret quaſdā deciſiōes quas poſtea fecerat ⁊ ſic iterū iuſſit ligari. ⁊ ideo dicit repetite: vt. J. de emen. iuſtiniani co. per to. §. in antiquis enim ⁊c. Itez qꝫ dicit p̄electionis. i. lectionis: ⁊ eſt figura protheſis. ſic ponit. ff. ǒ do. prele. per to. ti.
g ¶ De nouo. ſuperior rubrica eſt cōmunis ad totum librum: ſed quod ſequitur. ſ. ǒ nouo codice cōponendo: ad ꝯſtitutionem iſtam tm̄.

Ec. ſ. iam cōrecta. vl melius. i. corrigenda ſz vos iudices. Et dic qꝫ hec conſtitutio diuidit i quatuor partes. prima vſqꝫ illuc. ideoqꝫ ⁊c. Secunda vſqꝫ illuc. quibus ſpecialr ⁊c. Tertia vſqꝫ illuc. hoc igit. Quarta ⁊ vltima abinde vſqꝫ ad finem.

a ¶ Ideo. quia iā nos diximus qꝫ volebamus illos tres codices ⁊ extrauagātes conſtitutiones in vnum codicem redigere. ideoqꝫ ⁊c.
a ¶ Maximū. ſi habes maximū plana ē. ſi habes maxie ſic expōe. nā nō ſolū iſtos. x. viros elegim⁹ ad h̄ op⁹: ſz ēt ad alios libros faciēdos: ſz maxie ad h̄.
b ¶ Reipublice. i. imperij.
c ¶ Suſtentatōez. q: p leges ſuſtentat̃ reſpublica ſic̃ ⁊ p arma. vt patet in proemio inſti. in pn̄. ⁊. J. ti. j. in prin.
a ¶ Reſpiciētes. al's reſpiciētes: ⁊ tūc plana. al's reſpiciēs: ⁊ tunc ſic ꝯſtrue: ideoqꝫ elegimus viros ad hoc maximū opus efficiēdū. opus dico reſpiciēs ad ſuſtentatōez ip̄ius reipublice. i. imperij.
b ¶ Elegimus viros. ſcz decem vt patet in ſequentibus.
c ¶ Faſtigio. i. altitudini vel magnitudini. ⁊ ſcribe per. g. nō per. d. ac.
d ¶ Sufficiētes. ſ. viros iſtra ſcriptos.
e ¶ Exqueſtorem. nomen eſt dignitatis ſicut dico l expꝛefecto ⁊ excōſule ſm Jo. vt. J. de aduo. diuer. iudi. l. petitionē. §. egredientē. ſicut queſtor: vt. ff. de offi. queſto. l. j. in fi. alij dicunt eum exqueſtorem qui queſturam dimiſit: ⁊ ſic exconſul qui conſulatum dimiſit.
f ¶ Conſularem. conſularis eſt qui inſignia conſulum beneficio pncipis ꝯſequitur. Et ſic habet dignitatem ſine adminiſtratione. Sed conſules dicunt̃ q in ipſo actu ſunt gerendi: vt. J. de conſuli. l. iij. ⁊. iiij. li. xij.
g ¶ Patriciuz. expone vt in ſti. qui. mo. ius patri. pote. ſol ui. §. filiuſſa.
h ¶ Exp̄fectū. ſubaudi mitit queſtionem hāc ex pcepto huius alme vrbis ꝯſtantini.
i ¶ Pretorio. natum vel vocatum. ac.
k ¶ Inter agentes. inter agētes dicuntur qui ſunt int̃ eos g res imperiales adminiſtrāt: vel qui agunt. i. morant̃ circa latus pncipis. vnde habes. J. ti. ǒ principibus agētibus in rebus. lib. xij. ac.
l ¶ Largitionū. i. dōationuz que fiebant in aula regia.
m ¶ Inter agētes. qdā hñt inter gentes ſed male. dic ergo int̃ agētes ⁊ id expōe vt. ǒ. ac.
n ¶ Urbe. ſ. ꝯſtātiopolitana.
o ¶ Quibus ſpāliter ⁊c. ſūt ergo. x. ſicut decem fuerunt in petendis tabulis: vt. ff. de orig. iur. l. ij. §. exactis. tres ṽo in inſtitu. xvj. in compilatione digeſtorum: vt Inſtitu. in proemio. §. cunqꝫ hoc Deo. ⁊ §. quas ex omnibus. ⁊. J. de vete. iu. enu. l. ij. §. que omnia. Item quinqꝫ in cōpilatione noui codicis: vt. J. ti. ij. accur.

In nomine domini nri ieſu xpi Codicis domini Juſtiniani[a] ſacratiſſimi[c] pncipis ppetui[d] Auguſti[e] iuris enucleati ex oī veteri iure collecti repetite[f] p̄lectiōis incipit ꝯſtitutio pria. De nouo[g] codice faciēdo.

Imperator Juſtinianus Auguſtus ad ſenatū.

Ec[b] que[i] neceſſario corrigēda eē multis retropncipibus viſa ſūt: iterea tñ nullus eorū hoc ad effectū ducē auſus ē: in pñti[k] rebus donare cōibus[l] auxilio dei oīpotent̃ cenſuimus[m]: ⁊ plixitatē litiuz[n] āputare[o]. ¶ Multitudine qdez ꝯſtitutionū que trib⁹ codicibus Gregoriano. ſ. ⁊ Hermogeniano atqꝫ Theodoſiāo cōtinebant̃[p]: illaz[p] etiā[q] q̄ poſt eoſdez codices a Theodoſio diuine recordatiōis: alijſqꝫ poſt eū[q] retropꝛincipibus[r]: ⁊ a noſtra etiā clemētia poſite[s] ſunt reſecanda[t]. vno āt codice ſub felici noſtri nominis vocabulo cōponendo: in quē colligi tam memoratoꝝ trium codicum: q̄z nouellas[u] poſt eos[x] poſitas[y] conſtitutiones oportet. ¶ Ideoqꝫ[a] ad h̄ maximū[a]: ⁊ ad ipſius reipublice[b] ſuſtētationem[c] reſpicientes[a] opus efficiēdum: elegimus viros[b] tanto faſtigio[c] laborum: tantēqꝫ ſollicitudini ſufficientes[d]: Joannem virum excellentiſſimum exqueſtorez[e] noſtri ſacri palatij cōſularem[f] atqꝫ patricium. Leontium non parum ſubliſſimum exp̄fectū p̄e. ꝯſularez atqꝫ patricium. Phocam virum eminentiſſimum magiſtrū militū conſularem atqꝫ patricium[g]. Baſilidem virum excellentiſſimuz exp̄fectū[h] pretorio[i] orientis atqꝫ patricium. Thomam virum glorioſiſſimum queſtorem ſacri noſtri palatij ⁊ exconſulem. Tribunianum virum magnificum magiſteria dignitate inter agentes[k] decoratum. Conſtantinum virum illuſtrez comitem largitionū[l] inter agentes[m] decoratum ⁊ magiſtrum ſcrinij libellorum ſacrarūqꝫ cognitionum. Theophilum virum clariſſimum comitem ſacri noſtri conſiſtorij: ⁊ iuris in hac alma vꝛbe[n] doctorem. Dioſcorum ⁊ Preſentinum diſertiſſimos togatos fori ampliſſimi p̄torianī. ¶ Quibus[o] ſpecialiter permiſimus[p]: reſecatis tam ſuperuacuis: quantum[q] ad legum[r] ſoliditatez[s] pertinet: p̄fationibus[t]: q̄z[u] ſimilibus[x] ⁊ cōtrarijs[y] p̄terq̄z[z] ſi in-

i ¶ Que. in prima dicit ad qd aggreſſus fuerit: opus ſuum quodāmō cōmendādo. Secūdo enominat decē viros quos elegit ad hoc opus expediēdū: eos cōmendando. Tertio eis permittit ſcz opus pficere: certam formā dando. Ultio loquitur ſenatoꝛibus vetando fieri recitationem ex alio. C. Dic ergo hec que corrigēda. ſ. nunc.
k ¶ In preſenti. hoc verbum in preſenti determinat verbum donare nō verbū cēſuimus: q: ꝯtrariū aſſeuerat p preteritū cenſuimus. azo.
l ¶ Cōmunibus. i. cōmuni vtilitati que prouenit ex conſtitutionibus.
m ¶ Cenſuimus. i. ordinauimus in corde.
n ¶ Litiū. que fiebāt imortales: qǒ eē nō dꝫ vt. J. de iudi. in. l. ꝓperādū in prin. ci.
o ¶ Amputare. reddit attētū: ⁊ fac. ff. ſi cer. pe. l. qdā.
o ¶ Cōtiebāt. al's cōtiebat ſcz multitudo.
p ¶ Illaꝝ. ſ. ꝯſtitutionū.
q ¶ Etiā. repete multitudine. ac.
q ¶ Eum. ſ. theodoſium.
r ¶ Retroprincipibus. quo ad nos. i. ante nos.
s ¶ Poſite. vt extrauagantes conſtitutiones.
t ¶ Reſecanda. al's reſecandoꝝ: ⁊ tunc habeas multitudinē: al's reſecāda ⁊ tunc multitudine.
u ¶ Nouellas. non oēs ſed vtiles
x ¶ Poſt eos. ſcz tres codices.
y ¶ Poſitas. i. factas.

p ¶ Permiſimus. ſ. precipiendo. azo. ⁊ nō qꝫ decem facit precepta. accur.
q ¶ Quantum. q. d. ſolide. i. integre leges remaneant reſecatis ſuperfluis.
r ¶ Legum. ecce primum preceptum.
s ¶ Soliditatē. q: medulla legis bene ſolida ē ſine ſupuacuis p̄fationib⁹.
t ¶ Prefationibus. nō ſuperuacuis al's contra. ff. de orig. iur. l. j.
u ¶ Q̄z. ecce ſecundum.
x ¶ Similibus. ad hoc eſt cōtra. ff. de diſtra. pig. l. arbit̃. ⁊. l. vlti. ſz ibi fuit vitiū ſcriptoris. Item ⁊ al's in multis locis ſunt ſimilia que omnia ſolue vt. J. de veteri iur. enucle. l. ij. §. ſi quid aūt.
y ¶ Contrarijs. ecce tertium.
z ¶ Preterq̄z. ſimilibus: dico preter. quaſi dicat. i. pleniore idagine: vt. J. ti. j. §. ſed cū ſit. ⁊. J. de vete. iur. enucle. l. ij. §. ſi quid. Itez pbatur ex duobus: vt. J. de. iur. ⁊. fac. igno. l. ſi poſt diuiſionē. ⁊. ff. fami. hercī. cū putarē. non autē refert ad id quod dixerat ǒ ꝯtrarijs: q: nullū contrariū inuenit: vt. J. de vet. iur. enucle. l. ij. §. ꝯtrarium. vel etiam ad contrariū poteſt referri: ⁊ tūc patet

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ris aliq̃ diuiſiõe adiuuenĩ. ¶ Illis etiã que in deſuetudinẽ abierũt certas & breui ſmone cõſcriptas: ex iiſdẽ tribus codicib⁹ & nouellis cõſtitutionib⁹ leges cõponere: & cõgruis titulis ſubdere. Adiiciẽtes quidẽ & detrahẽtes: imo & mutãtes verba earũ vbi hoc rei cõmoditas exigeret. ¶ Colligẽtes vero in vnã ſanctionẽ que variis cõſtitutionib⁹ diſperſa ſũt: & ſenſum earũ clariorem efficientes. Ita tñ vt ordo tẽporũ earũq̃ cõſtitutionũ nõ ſolũ ex adiectis diebus & cõſulibus: ſʒ etiã ex ipſa cõpoſitione earũ clareſcat. primis quidẽ in primo loco: poſterioribus vero in ſecundo ponendis. Et ſi que earũ ſine die & cõſule i trib⁹ veterib⁹ codicib⁹: vel in his in qb⁹ nouelle cõſtitutiones recepte ſũt inueniantur. Ita his ponẽdis: nulla q̃ dubietate ſup generali earũ robore ex hoc oriunda. Sicut & illas vim generalis cõſtitutionis obtinẽ palã eſt: q̃ ad certas pſonas reſcripte ſunt: vel p pragmaticã ſanctionem ab initio date: eidẽ nouo codici ppter vtilitatẽ ſanctionis idulte fuerũt. ¶ Hec igiẽ ad veſtrã notitiã ferre pperauim⁹: vt ſciatis quãta nos diuturna ſup rerũ cõmuniũ vtilitate cura ſollicitet: ſtudẽtes certas & indubitatas in vnum codicẽ collectas eſſe decetero cõſtitutiões: vt ex eo tantũmodo ſub felici nr̃o noĩe nũcupãdo codice: recitatio cõſtitutionum in oĩbus ad citiores litium deciſiões fiat iudiciis.

¶ De iuſtiniano co. cõfirmando.

Imperator Iuſtinianus pius felix iclyt⁹ victor ac triũphator ſemper Auguſtus Menne viro clariſſimo epiſcopo.

Ex pcepto hui⁹ alme vrbis Cõſtãtini cõſulis ac patricii: ſũma reipublice tuitio de ſtirpe duarũ rerũ armorũ. ſ. atq̃ legũ veniẽs: viq̃ ſuã exide muniẽs felix romanorũ gen⁹ oĩb⁹ ãteponi nationib⁹: oĩbuſq̃ gẽtib⁹ dñari: tã pteritis effecit tpib⁹: q̃ deo ppitio in eternum efficiet. Iſtorũ etenĩ alterũ alteri⁹ auxilio ſemp eguit. & tã militaris res legib⁹ in tuto collocata eſt: q̃ ipſe leges armorũ preſidio ſuate ſunt. ¶ Merito igiẽ ad pmã cõiũ rerũ ſuſtẽtationẽ: nã ʒ ſemitã & mẽtẽ laboreſq̃ nr̃os referẽtes: militaria qdẽ agmĩa multiplicib⁹ & oẽs puidẽtiã cõtinẽtib⁹ modis correxim⁹: & tã veteribus ad meliorẽ ſtatũ breui tpe reducẽ: q̃ nouis nõ ſolũ exq̃ſitis ſʒ ẽt recta diſpoſitiõe nr̃i noĩs ſine nouis expẽſis publicis cõſtitut: primo ſuãdo poſita: deinde noua ponendo firmiſſima ſubiectis edidim⁹. ¶ Sʒ cũ ſit neceſſariũ: multitudinẽ cõſtitutionũ tã in trib⁹ veterib⁹ codicib⁹ relatarũ: q̃ poſt earũ cõfectionẽ poſteriorib⁹ tpibus adiectarũ ad breuitatẽ reducẽdo: caliginẽ earũ rectis iudicũ diffinitiõib⁹ inſidiantẽ: penitus extirpare: ad hoc cõe pſtãdũ bñficiũ: deo pſule, pnoĩo nos edidimus: & electis viris glorioſiſſimis tã doctrina legũ q̃ experiẽtia rerũ: ſtudioq̃ʒ reipublice indefeſſo: & laudabili pposito ponẽtib⁹ ſub certẽ finib⁹: magnũ laborẽ cõmiſim⁹: p quẽ tam triũ veterũ

exẽplũ in. l. ſup adictis. ſʒ in. l. ſi poſt diuiſionẽ. & l. cum putarem.

a ¶ Diuiſione. i. additione.

b ¶ Adiuuentur. illa ſcilicet ſimilia.

c ¶ Illis. ſcilicet reſecatis. azo.

d ¶ Que. ecce quartum.

e ¶ In deſuetudinem. ſic iſti tuta in proemio. §. & quod poſtea deſuetudine &c. & j. de veteri iure enucleãdo. l. j. §. ſed & ſi que in tertia collũ. ac.

f ¶ Certas. in ſui reſponſiõe. vnde i ſi. huius legis vocat indubitatas. & hoc fallit vbicũq̃ eſt diſſenſio dominorũ: & l. ff. ſepe fallit in ſceuola. azo.

g ¶ Breui. hoc fallit i legib⁹ iuſtiniani quandoq̃. accur.

h ¶ Nouellis. que ſũt extrauagantes. azo.

i ¶ Leges. hic reddit dociles nã docilem facit qui ſummã rei breuiter cõprehẽdit. accu.

k ¶ Congruis. ecce quintũ.

l ¶ Subdere. ſubaudi eos p miſimus.

m ¶ Adiiciẽtes. ecce ſextũ. ac.

n ¶ Detrahentes. ecce ſeptimum. ac.

o ¶ Immo. ponit p idest ſm quoſdam. ſic exponitur. j. de ſac. ſan. eccle. l. iubem⁹. §. iconomus. & §. ſe. nõ correctiue vt & aliis. ff. de here. inſti. ſi ita ſcriptum in principio.

p ¶ Mutãtes. ecce octauum.

q ¶ Colligentes. ecce nonũ. & beniuolũ reddit q: dicit ex pluribus vnũ facturos: vt. j. de iure deli. l. ſi. in prin. & §. ſi. Itẽ nõ q: ſanctio dicit multis modis vt nõ. in proemio. ff. in pn.

r ¶ In vnam. i. legẽ imperiales. vel. i. hunc codicem. ita ſequitur. x. preceptum.

s ¶ Diebus. ſi dies & conſules erant adiecti.

t ¶ Cõpoſitiõe. i. cõpilatione.

t ¶ Prio loco. idest vt prialer ſit vnius iperatoris: & ſequẽs eiuſdẽ tituli ſit ſequẽtis iperatoris poſt illũ: & ſic deinceps. nõ ãt itelligas quo ad totũ volumẽ. nã iuẽies legẽ iuſtiniani ẽt circa principium voluminis & tñ inuenies poſtea in aliis titulis aliorũ imperatorũ. Item & eiuſdem iuſtiniani legem inuenies primo factã poni poſtea: & fa. tam poſtea prius poſitã: vt patet. j. de iudiciis. l. properandũ. & j. vt intra certum tem. l. ſi. Itẽ nõ hic de ordine: vt nõ. i auten. de here. & fal. §. inordinatum. collatione prima.

u ¶ Ponendis. ſ. ſine die & cõſule & valet vt ſubiicit. ſed cõtra. j. de diuer. reſcriptis. l. ſi qua. ſolu. hic de his que iuris corpore claudunẽ. ibi non. accur.

x ¶ Robore. q: ſunt ſine die & conſule. ac.

y ¶ Ad certas. ex motu principis.

z ¶ Perſonas. ad hec verba concordat. j. in cõſtitutiõe proxima ſequ. §. hũc igitur. ibi nullaq̃ dubietate.

a ¶ Reſcripte. hoc eſt contra. j. de legi. & cõſti. l. ij. & inſti. de iure na. §. ſed qđ pncipi in ſi. ſo. hic de his que iuris corpore clauſule ſunt ibi nõ. vel hic in reſpõdẽdo qđ ſit iuris: ſed ibi in priuilegiis. Itẽ intellige hoc quod hic dicit niſi dicatur in lege expreſſum contrariũ: vt patet. ff. de cen. l. j. & j. de decuri. l. neq̃ dorothei. & j. de his q ad eccle. confu. l. final. in principio.

b ¶ Pragmaticã. que ſit conſilio procerum.

c ¶ Indulte. aliis inſerte.

a ¶ Fuerũt. futuri tpis. nec enim eſt factus: ſed fieri mãdaẽ p hãc cõſtitutiõeʒ.

b ¶ Noticiam. ad ſenatores loquitur.

c ¶ Et indubitatas. & ponitur pro idest.

d ¶ Ad citiores. ppria põt intẽtio iuſtiniani hic notari. ſʒ & beniuolentia. ac.

e ¶ Deciſiones. idest diuiſiones.

f ¶ Fiat. ecce propria Iuſtiniani intentio.

g ¶ Superior cõſtitutio fuit facta nõdũ facto codice. hec cum iam eſſet factus: vt. j. co. §. iiſdem. ac.

h ¶ Inclytus. i. bene auguratus. Cetera expone vt in proemio. ff. i pncipio.

i ¶ Menne. ſupplemiſſa fuit ex precepto &c.

h Ex precepto. aliis ex pfecto hui⁹ alme vrbis cõſuli ac patricio. ac.

¶ Urbis. ſubaudi cõditoris. & ſic patet q: de noua roma cũ eã fecit conſtantinus: non de veteri cum eam fecerit Romulus. & dic q: cõſtãtinus precepit hec duo. ſcilicet q: arma & leges eẽnt ad tuitionem reipublice. & hoc ſi habes conſtantini: ſed aliis eſt conſtantino & patricio. & tunc dic ex precepto ſcilicet diuino ſũma tuitio veniens cõſtãtino &c. & ſic ſunt datiui caſus & ſemper incipit conſtitutio ſũma &c. & facit in iſtitu. in proemio in princi. ibi imperatoriam &c. & ſemper dic q: antipophorizat: vt in iſti. in princi.

m ¶ Summa. aliis ſumma tuitio & aliis ſumme reipublice tuitio. Et nõ q: pp. hic ſũma &c. incipit legeʒ: ſed aliãs ſic ex precepto huius alme vrbis cõſtantini atq̃ patricii. & q: dicit vrbis ſubaudi conditoris.

n ¶ Auxilio. nam & leges indigent armis: vt. ff. de rei vendi. qui reſtituere. Item ad puniendos rebelles: vt. j. de epiſco. & cleri. ſi quis in hoc. & arma legibus indigẽt vt. ff. de re. milita. l. iij. §. miles. vſq̃ ad finem legis.

o ¶ Preſidio. i. auxilio.

p ¶ Seruate. aliis ſeruande.

q ¶ Merito. hic dicit imperator qualiter ſe habuit ad arma.

r ¶ Igitur. cum predicta duo ſcilicet arma & leges fecerũt romanũ populũ omnibus aliis natiõibus dominari: & ſint duo brachia mũdi: merito ego imperator feci ſi habui curam circa ea. & quare habuerim dico. & primo circa arma tanquam digniora.

s ¶ Primam. idest maximam. & hoc vt tollas contrarium. j. l. proxima. vbi dicit q: primo ad leges.

t ¶ Communium. armorum.

u ¶ Agmina. i. milites in agminibus.

x ¶ Veteribus. ſcilicet agminibus.

y ¶ Exquiſitis. ſcilicet expenſis publicis. immo nõ ſolum exquiſitis. i. nõ ſolum cogitauimus facere: immo ad effectum perduximus.

z ¶ Poſita. ſcilicet agmina. iuxta illud Ouidii. Non minor eſt virtus q: querere parta tueri.

a ¶ Firmiſſima. idest agmina vtraq̃.

b ¶ Sed cum. hic dicit qualiter ſe habuit ad leges.

c ¶ Inſidiantẽ. nam qñ legem non intelligis tibi inſidiatur.

d ¶ Edidimus. i. deputauimus. vel edidimus: idest ad hoc dedimus noſmetipſos.

e ¶ Doctrina. quo ad cognitionem.

f ¶ Experiẽtia. quo ad operationem.

g ¶ Indefeſſo. idest nõ fatigabili. aliis indefenſo ſtudio: idest quia nullus defendit hoc ſtudium: nõ eſſe benefactum vt ſic hec dictio in. expo natur. idest non: vt & aliis vel melius dic indefenſo. i. multum defenſo per iſtud opus. & ſic ponitur in pro valde. & ſic etiam ponitur increſcit aq̃ idest valde creſcit: vt. ff. de dam. infecto. §. imbre. & indifficilis. idest valde difficilis. ff. de libe. & poſt h. l. gallus. §. ille caſus. aliis ẽ ideſeſſo. & tunc eſt plana: q: iſti nunq̃ erant feſſi donec complerẽt & ſemp erãt recentes. vnde colligitur q: melius fecerunt. nã in primis horis diei vel poſt ſomnũ qñ aliqs eſt recens melius facit: vt. ff. de verborũ ſignificatione. l. ij. in fine.

h ¶ Per quem. ſcilicet laborem. aliis per quos.

Gregoriani Hermogeniani atqʒ Theodoſiani codicuʒ conſtitutiones: ꝗ̃plurimas alias poſt eoſdeʒ codices a Theodoſio diuine memorie: ceteriſqʒ poſt eum retro principibus a noſtra etiã clementia poſitas in vnũ codicem felici noſtro vocabulo nuncupandũ: colligi precepimus. ¶ Tollẽdis quidẽ tã prefationibus nullum ſuffragium ſanctionibus ↄferentibus[a]: ꝗ̃ contrarijs conſtitutionibus que poſteriore promulgatiõe vacuate ſunt. Similibus etiam tollẽdis preter eas que eadeʒ pene ſanciendo: deciſionem iuris aliquã facere noſcũtur: ex quã[b] diuidendo vetera nouum aliquid naſci videtur. Multis inſuper alijs[c] ad rectam huius codicis compoſitionem pertinẽtibus[d]. Iiſdem prudentiſſimis viris a noſtro nomine mãdatis[e]: ⁊ noſtro ſtudio pro republica inſtituto ſuum preſidium deus omnipotens annuit[f]. ¶ Ad iſtum enim laborem ⁊ tanti operis conſũmationẽ electi[g] ſũt vir excellentiſſim⁹ exqueſtor noſtri palatij ↄſularis atqʒ patricius Joannes. Et vir ſublimiſſimus exprefecto pretorio conſularis atqʒ patricius Leontius. Uirqʒ eminentiſſimus magiſter militum ↄſularis atqʒ patricius Phocas. Uir ẽt excellẽtiſſimus exprefectus pretorio per oriẽtem ⁊ patricius: ⁊ nunc prefect⁹ pretorio per illiricũ Baſilides. Et vir glorioſiſſimus queſtor ſacri noſtri palatij ⁊ excõſul Thomas. imo ⁊ vir magnific⁹ magiſteria dignitate inter agẽtes decoratus Tribunianus. Uirqʒ illuſtris comes ſacrarũ largitionũ iter agẽtes decoratus ⁊ magiſter ſcrinij libellorum ⁊ ſacrarum cognitionũ Conſtãtin⁹. Et vir illuſtris ex magiſterio ⁊ iuris doctor in hac alma vrbe Theophilus. Uiri etiam diſertiſſimi togati ampliſſimi fori tue ſublimitatis Diſcor⁹ atqʒ Preſentin⁹. Oĩa que eis mãdauimus cũ ſedula[h] ⁊ peruigili induſtria[i] moderataqʒ digeſtiõe[k]: cũ dei auxilio ad proſperũ tulerũt terminũ: ⁊ eũdẽ nouũ Juſtiniani codiceʒ nobis obtulerũt ita ↄpoſitũ vt ⁊ rebus profuturus eſſet cõmunibus[l]: ⁊ noſtro cõueniſſet imperio. ¶ Nunc igit[m] in eternũ[n] valiturũ iudicio tui culminis[o] intimare[p] proſpexim⁹: vt ſciant oẽs tam litigatores ꝗ̃ diſertiſſimi aduocati nullatenus eis licere de cetero ↄſtitutiones ex veterib⁹ tribus codicibus quorũ iã mẽtio facta eſt: vel ex his que nouelle ↄſtitutiones ad preſens tẽpus vocabant: in cognitionalibus recitare certaminibus[q]: ſed ſolis eidẽ noſtro codici inſertis ↄſtitutionibus neceſſe[r] eſſe vti. falſi crimini[s] ſubdẽdis ijs qui contra hoc facere auſi fuerint: cuʒ ſufficiat earũdẽ ↄſtitutionũ noſtri codicis recitatio[t]. Adiectis etiam veterum iuris interpretatorum laboribus[u] ad oẽs dirimendas lites. ¶ Nullaqʒ dubitatione emergẽda: vel eo ꝙ ſine die ⁊ ↄſule quedã cõpoſite[x] ſunt vel ꝙ ad certas perſonas reſcripte ſunt: cũ oẽs generalium ↄſtitutionũ vim obtinere proculdubio[y] eſt. ¶ Sʒ ⁊ ſi que earũdẽ ↄſtitutionuʒ detractis vel additis vel permutatis certis verbis: qđ ⁊ ipſũ prefatis excellentiſſimis viris ſpẽaliter permiſimus: cõpoſite ſunt: nullis concedimus ex libris veteruʒ[z] iuris interpretatorum aliter eas habentibus recitare: ſed ſolam iuris interpretatoruʒ ſniam ↄdẽnare[&]: vt tũc[b] teneat quũ minime aduerſet[c] eiuſdẽ noſtri codicis ↄſtitutionib⁹. ¶ Si que[a] vero pragmatice[b] ſanctiões q̃ minime in eodẽ nr̃o codice recepte ſũt: ciuitatibus forte vl' corporibus vel ſcholis vel ſcrinijs[c]: vel officijs vel alicui perſone impartite[d] ſunt: eas ſiquidẽ aliquod priuilegiũ[e] ſpẽali beneficio indulgẽt: oĩmodo ratas[f] manere. ¶ Si vero pro certis capitulis[g] facte[h] ſunt: tenere quuʒ nulli nr̃i codicis aduerſantur conſtitutioni precipimus. ¶ Sʒ ⁊ ſi q̃[h] re geſta[i] in tui culminis iudicio: vel in alijs iudicijs ciuilib⁹: vel militaribus[k]: vel apud principia numerorum pro publicis expẽſis[l]: vel quibuſcunqʒ titulis ad publicũ pertinentibus poſita[m] ſunt: ea etiaʒ prout cõis rei cõmoditas exigit: firma eẽ cẽſem⁹[n]. ¶ Illuſtris[o] igit ⁊ magnifica[p] auctoritas tua pro inato[q] ſibi circa rẽpublicã: nr̃aſqʒ diſpoſitiones expellẽdas ſtudio ad oĩuʒ populorũ noticiã eũdẽ codicem edictis ex more propoſitis[r] peruenire faciat: ipſo etiã textu codicis in ſingulas prouincias nr̃o ſubiectas iperio: cũ nr̃a diuina ſubnotatione[s] mittẽdo: vt eo modo ad oĩuʒ notitiã eiuſdẽ noſtri codicis ↄſtitutiões valeant peruenire[t]: vt extãtibus[u] feſtiuis dieb⁹[x] paſchalibus. i. ex die ſextodecimo calẽdas martij preſentis ſeptime[y] indictionis

a ¶ Cõferentibus. quãdoqʒ enĩ ↄferũt vt patet. ĩ. de cadu. tol. in prin. ⁊ de rei vxo. ac. l. j. in prin. ⁊ de his dic vt diximus in ſuperiori ↄſtitutõe.
b ¶ Ex qua. ſcʒ diuiſione.
c ¶ Alijs. tollendis. repete que olim erant ſcripta.
d ¶ Pertinentibus. ſ. vt tollantur.
e ¶ Mãdatis. idest electis.
f ¶ Annuit. i. ſuum prebuit aſſenſũ. ⁊ exhibuit volũtatẽ. preſtitit fauorẽ. ⁊ hoc p id qđ fecerũt apparet q: ea que eis cõmiſimus feliciter cõpleuerũt. ⁊ hoc dic ad ultũ enim ⁊c.
g ¶ Electi. verbũ hui⁹ nominatiui eſt longe. ĩ. ibi ad proſperum tulerunt terminũ ⁊c.
h ¶ Sedula. i. ↄtinua.
i ¶ Induſtria. i. valde exorauimus eos vt de hac cõpoſitione delibe rarẽt. azo. vel dic ꝙ determinat ſequẽtia. azo.
k ¶ Digeſtione. i. deliberatione. ac.
l ¶ Cõibus. i. proprijs ſingulorum. ⁊ ita expone. .§. ⁊. ĩ. ſemper. nam nõ erant omnia cõmunia communicatione.
m ¶ Igit. tertia pars.
n ¶ In eternum. ponit pro perpetuo.
o ¶ Culminis. loquitur mentiẽ pre. pre.
p ¶ Intimare. i. mittere: vt. ĩ. in fi. ſed ſenatoribus tñ ſignificauit: vt .§. ↄſt. pri. in fi.
q ¶ Certaminibus. i. in iudicijs. ac.
r ¶ Neceſſe. niſi imperatores poſt nos aliqua correxerit ſicut ⁊ nos facimus de legib⁹ aliorum. nam noue derogãt antiquis: vt. ĩ. õ vetẽrijur. enu. l. tanta. in pri. ⁊. ff. de legi. ⁊ ſe. cõ. l. nõ eſt nouũ. Et nõ hic non eẽ trahendũ ar. ex legibus abrogatis ſiue correctis vt. ĩ. de lati. li. tollen. l. j. circa prin.
s ¶ Falſi crimini. i. accuſationi falſi. crimini eniʒ nõ lex vel imperator: ſʒ ipſi ſe ſubijciũt. ⁊ fac. ff. ad. l. cor. de fal. l. fi.
t ¶ Recitatio. in iudicijs.
u ¶ Laboribus. ſ. digeſtorum que adhuc non erant cõpilate.
x ¶ Compoſite. al's cõponite.
y ¶ Proculdubio eſt. ſuper hoc ⁊ in ſuperiori dicto potes dicere ↄtraria q̃ dicim⁹. .§. n. j. in fi.
z ¶ Ueteruʒ. ſ. iuriuʒ codicum.
& ¶ Commendare. non allegare.
b ¶ Tunc. quod ẽ in tribus codicibus.
c ¶ Aduerſetur. i. concordat. tunc enim allegatur non tanquam antiqua: ſed tanquã noua: niſi velit ſubdi crimini falſi.
a ¶ Si que. quarta pars. ac.
b ¶ Pragmatice. dictũ eſt. .§. de conſtitutionibus clauſis in cor. iuris.

hic de his que ſunt extra ſanctiones vt ſunt reſcripta.
c ¶ Scrinijs. ijs. ſ. q preerãt ſcrinijs. i. officijs. quorum acta reponunt i ſcrinijs.
d ¶ Impartite ſunt. a nobis. aut ab alijs poſt nos vel ante nos.
e ¶ Priuilegium. faciendi quid. vel non faciendi. ac.
f ¶ Ratas. manẽ ſiue aduerſet ſiue ñ ↄſtõni codicis. ⁊ ſic ẽ ↄtra. ĩ. de p. iper. of. l. reſcripta. de ſa. ſa. ec. priuilegia. So. hic nullius ipetratõe fuit ↄceſſuʒ: ibi ſic. Uel h nõ ledebat alium. ibi ſic.
g ¶ Capitulis. non p priuilegio ſed iure cõmuni.
h ¶ Facte ſunt. ſ. ius cõmune conſtituentes.
h ¶ Si q̃. añ hui⁹ codicis cõpoſitionem.
i ¶ Re geſta. i. cã acitata.
k ¶ Militaribus. q: magiſter militũ dat ſñias. ĩ. de numerarijs. lib. xij. per totum.
l ¶ Expẽſis. ſ. publicarum perſonarum. puta iudicũ ⁊ aduocatorũ ⁊ executorum ⁊ militũ. azo.
m ¶ Poſita. i. ſtatuta.
n ¶ Cenſem⁹. nõ vt vicẽ legũ teneãt ſʒ. Io. ſʒ tñ ĩ eos litigantes teneãt: niſi forte ex principis pmiſſu de iure rñderũt.
o ¶ Illuſtris. qnta ps ⁊ vlti.
p ¶ Magnifica. o prefecte.
q ¶ Pro inato. q: añ natiuitatẽ ⁊ poſt natiuitatẽ fuit ſtudioſus.
r ¶ Propoſitis. i. publice poſitis.
s ¶ Subnotatione. i. ſubſcriptione.
t ¶ Peruenire. quidam nõ habent hic plus. ac.
u ¶ Extãtib⁹. i. aduenientib⁹. idest cũ feſtũ erit celebre legetur de eo quantum poterit.
x ¶ Dieb⁹ feſtiuis paſcalib⁹ extantibus. i. aduenientibus.
y ¶ Septime indictõis. imo videt. xij. ⁊. ĩ. de ve. iu. enu. l. ij. .§. leges. q̃ ẽ ĩ. So. vbũ indictiones: diſſimilit h ⁊ ibi accipit. nã ⁊ olim. xv. ãni erãt ↄſtituti. ⁊ i prio qnquẽnio ipatori p tributo offerebat aurum. in ſecũdo qnquẽnio argẽtũ. i tertio es. ⁊ pim qndeci ãni dicebãt pria idictio. ſecundi ſcda ⁊ ſic de ſingul: ⁊ ſic erat ſeptia indictio hec. i. reuolut ſeptẽ vicib⁹ qndeci ãnis q̃ reuolutio iducebat ſeptimã idictõeʒ ⁊ ꝙ ibi dr. xij. i. xij. ãnis. ſeptie idictõis q̃ ſiebat i ſeptia reuolutõe qndecimi ãni. ⁊ ſic ẽ idẽ tps h ⁊ ibi. Sʒ h ñ placet. nã nec idẽ ↄſular⁹ nec eedẽ calẽde aſſignãt h ⁊ ibi. ⁊ ita nõ eſt idẽ tps. Dic g ꝙ h aſſignat i dictõ i q̃ fuit fact⁹ codex prim⁹ ⁊ publicat⁹. ibi vero aſſignat in dictio i q̃ fuerũt digeſta correcta ⁊ iſtitutiões facte ⁊ publicate: vt ibi apte dr. Sʒ ↄ hoc eẽ vr qđ in eadẽ lege dr .§. oĩ igit. nã dr ibi i trib⁹ ãnis poſt cõpoſitionẽ codicis fuiſſe cõrecta digeſta ⁊ iſtitutiões factas. ⁊ in ſeptia fuit idictione codex publicat⁹: vt hic dicit. ibi ergo debẽt dici decia indictõe. Ad hoc reſpon. ꝙ duo ãni fuerunt iterpoſiti poſt cõpoſitionẽ codicis añ inceptionẽ digeſt. ⁊ i tertio correcta. Uel dic ꝙ ſtatĩ poſt cõpoſitionẽ codicis fuerũt inchoata: ſʒ poſt ↄſumationẽ ſteterũt p duos annos anteꝙ̃ publicarẽt. ⁊ in tertio fuerũt publicata. Uel dic melius ꝙ õ indictõe logt hic q̃ currebat tpe quo fact⁹ eſt prim⁹ codex in quo nõ erãt expugãtes ↄſtõnes: q fuit poſtea diſ

ſolutus: ꝛ nō de codice nouo q̄ nō fuit poſtea mutatus. Itē nō ꝙ tabelliōes cū dicūt indictiōe p̄ia vel ſecūda in inſtrīs: intelligū primus ānus indictiōis ꝛ ſic de ſingulis. Itē ſi vis inuēire indictionē cuiuſlibet īſtrumēti publici q̄ factū fuerit: vel q̄ īdictio ſit vel currat vel curret quolibet anno: accipe ānos dn̄i illius inſtri vel eius anni de quo queris ꝛ diuide p̄ q̄ndeciꝫ: ꝛ adde tres ānos: q: tot erāt tp̄e natiuitatis chriſti: ꝛ reijce q̄ndenariū nūeꝝ donec habeas cū ꝯpletū ꝛ q̄d remanet tota erit īdictō: vel ſi nihil: tūc erit prima.

q ¶ Conſtitutiones. que in codice erant. Uel melius loq̄r de quinquaginta deciſionibus ꝛ de alijs conſtitutionibus quas poſt codicem cōpoſuerat. dic ergo.

r ¶ Decerpere. ſ. ex alijs vt ſpeciales ꝛ meliores ſeu vtiliores colligere.

s ¶ Supponere. ſ. ꝓpoſuimus per illos ſapientes. ac.

a ¶ Recitatiōes. i. publicis. ꝛ ſic inter plures vices cum nō poſſet totus legi vna die.

b ¶ De emēdatiōe Iuſtiniani codicis.

¶ Imperator ceſar. Hec verba expone vt in proemio digeſtorum in principio.

c Q Uordi. quattuor habet partes hec ꝯſtitutio. p̄mo dicī qualiter curat cōponere leges ad negocia dirimēda. quod patet: q: iam fecit codiceꝫ ꝛ ꝯfirmauit eundem. Secūdo dicit ꝙ poſt p̄dictū codicem factū fecit ipſe multas ꝯſtitutiōes: corrigens ꝛ immutans aliq̄s leges de ijs que erāt in codice: q̄ ꝯſtitutiones cū nō eſſent ī corpore codicis mādauit q̄buſdā ſapiētibus vt p̄mū codicē diſſoluāt ꝛ iſtas interſerāt: ꝛ alias īmutēt: vt eis videbit. ꝛ ſic nouum librū faciant. Tertio dicit hoc eē factū: ꝛ ideo mādat cū ſeruari ꝛ nullā aliam iperatoris legē niſi de nouo fiat q̄ ponetur in quodā libro q̄ nouellaꝝ dicat. ꝛ hūc librū ſcribendū eē p̄ ꝯſequētiā litteraꝝ. Quarto ꝛ vltimo mittit eū ſenatoribus cōſtātinopolitanis. ac.

d ¶ Patres ꝯſcripti. ſenatores etate vel ſimilitudie cure dicit patres. ꝛ in ſaluſtio dicī patres ꝯſcripti. ideo q: eoꝝ noia ſcripta erāt in diademate capitis eoꝝ in litteris aureis vt recognoſcerēt ab alijs hominibus.

e ¶ Rebus cōibus. oībus de q̄bus ſunt faciēde leges.

e ¶ Ceptū. ſcꝫ de legibus.

f ¶ Imperfectuꝫ. nihil videt̄ eſſe actum ꝛc. vt. ſ. ad ſilla. l. cum ſillaniani. in fi.

g ¶ Primordio. imo primo ſcilicet ꝙ ad leges ad agnia militū vi ſe retuliſſe: vt. ſ. ti. j. in p̄n. ſꝫ expone vt ibi p̄imā. i. maximam. vel dic non dicit hic prius.

h ¶ Uacillabant. quia multa erant ibi contraria.

i ¶ Cū vet⁹ ius. q̄d erat poſitū ī volumib⁹ diſpſis iuriſ veteris.

k ¶ Deciſiones. deciſio ē lex īperatoris quā poſuit ad dirimendā aliquoꝝ diſſenſionē: ꝛ ſic poīt. ſ. d ꝯtrahē. ꝛ cōmit. ſtipu. l. veteris. ſꝫ ꝯſtitutio dicitur quelibet lex a p̄ncipe facta.

l ¶ Fecimus. i. dedimus ſententias decidendo lites.

m ¶ Legum. i. digeſtorum.

n ¶ Eaꝝ q̄dā. q̄ in codice primo facto ꝯ trib⁹ erāt recepta.

o ¶ Eſt. i. fuerat.

p ¶ Operis. ſcꝫ digeſtoꝝ ꝛ inſtitutionum.

ꝯſulatu Decij viri clariſſimi recitationes[a] ꝯſtitutionum ex codeꝫ ſolo noſtro codice fierent. Data rome ſexto ydus aprilis epiſcopo Decio clariſſimo conſule.

¶ De emendatione[b] codicis dn̄i Iuſtiniani ꝛ ſecunda ei⁹ editione.

IMperator ceſar Flauius Iuſtinianus Alemanic⁹ Gottic⁹ Francus Germanicus Atticus Alanicus Uādalicus Aphricus pius felix inclytus victor ac triumphator ſemper Auguſtus Senatui vrbis conſtantinopolitane.

Cordi[c] nobis eſt patres[d] cōſcripti ſemper noſtri animi curas rebus[e] cōibus auidiſſime ipendere: vt nihil a nobis ceptū[e] iperfectuꝫ[f] relinquat. Igitur in primordio[g] noſtri imperij ſacratiſſimas ꝯſtitutiōes que in diuerſa volumina fuerant diſperſe: ꝛ q̄ꝫplurima ſimilitudine necnō diuerſitate vacillabant[h]: in vnū corpus colligere: omniq̄ꝫ vitio purgare ꝓpoſuimus. ꝛ hoc iā p̄ viros excelſos ꝛ facundiſſimos perfectum eſt: ꝛ a nobis poſtea ꝯfirmatuꝫ. q̄d gemine ꝯſtitutiones noſtre que ante poſite ſunt oſtendūt. ¶ Poſtea vo cū vetus[i] ius conſiderandū recepimus: taꝫ quinquaginta deciſiōes[k] fecimus[l] q̄ꝫ alias ad cōmodum ꝓpoſiti operis pertinētes plurimas ꝯſtitutiones promulgauimus: quibus maximus antiquarū legum[m] articulus emendatus ꝛ coartatus eſt: omneq̄ꝫ ius antiquuꝫ ſuperuacua prolixitate liberū atq̄ꝫ enucleatū in noſtris ꝯſtitutionibus atq̄ꝫ digeſtis reddidim⁹. ¶ Sꝫ cū nouelle noſtre tā deciſiōes q̄ꝫ ꝯſtitutiōes que poſt noſtri codicis ꝯfectioneꝫ late ſunt: extra corpus eiuſdē codicis deuagabant̄: ꝛ noſtrā prouidētiaꝫ noſtrūq̄ꝫ ꝯſilium exigere videbant̄. quippe cum eaꝝ[n] quedam ex emerſis poſtea factis: aliquā meliorē ꝯſilio permutationem vel emendationem deſiderabant: neceſſarium nobis viſum eſt[o] per Tribunianū virū excelſum magiſtrū exqueſtorē ꝛ ꝯſulem legitimi operis[p] noſtri miniſtrū: necnō viruꝫ magnificū queſtorē ꝛ Berithenſiū doctorem Dorotheuꝫ. Mennā inſuper ꝛ Conſtantinū ꝛ Ioānē viros eloquētiſſimos togatos fori ampliſſime ſedis: eaſdē cōſtitutiones[q] nr̄as decerpere[r]: ꝛ in ſingula diſcreta capitula ad ꝑfectaꝝ ꝯſtitutionuꝫ ſoliditatem cōpetentibus ſupponere[s] titulis: ꝛ cum prioribus cōſtitutionibus eas aggregare. ¶ Supradictis itaq̄ꝫ magnificis ꝛ prudētiſſimis viris ꝑmiſimus hec oia facere: ꝛ ſi q̄ emendatiōe op⁹ fuerit: hanc facerēt nō titubāte aio ſꝫ nr̄a auctoritate freti[t]. Cōſtitutiones vo ſuperfluas vl' ex poſteriorib⁹ ſanctionibus nr̄is iā vacuatas: vl' ſi q̄ ſimiles vel ꝯtrarie inuenirent: circūducē: ꝛ a primi codicis ꝯgregatione ſeparare: ꝛ tā impꝑfectas replere q̄ꝫ in nociis obſcuritates deductas[u]: noua elimationis[x] luce detegere: vt vndiq̄ꝫ nō ſolū īſtitutionū ꝛ digeſtoꝝ via dilucida ꝛ apta pateat: ſꝫ ēt ꝯſtitutionū nr̄i codicis plenuꝫ iubar[y] oīb⁹ clareat: nulla[y] penit⁹ nec ſili[z] nec diuerſa nec inuſitata relicta: cū nemini venit in dubiuꝫ ꝙ repetita[z] prelectio ꝓbabit ħ ſatis validuꝫ: ſanctq̄ꝫ eē formoſuꝫ. In antiq̄s eteniꝫ libris non ſoluꝫ p̄mas editiones ſed ēt ſcdas quas repetitas ꝑlectiōes veteres noiabāt: ſubſecutas eē inuēimus. q̄d ex libris Ulpiani viri prudentiſſimi ad Sabi. ſcriptis promptū erat querētib⁹ reperire. ¶ His igit̄ nr̄is oibus ꝛ ex noſtra ꝯſcētis ſentētia: commemorat⁹ Iuſtiniani codex a predict̄ glorioſiſſimis ꝛ facundiſſimis viris purgatus: ꝛ cādidus factus: oibus ex noſtra iuſſione ꝛ circunductis ꝛ additis ꝛ repletis: nec nō transformatis: nobis oblat⁹ eſt. ¶ Iuſſimus in ſecundo euꝫ ex itegro ꝯſcribi non ex p̄ore ꝯpoſitione ſꝫ ex repetita ꝑlectione: ꝛ euꝫ noſtri nominis auctoritate nitentem: in omnibus iudicijs ſolum quantuꝫ[a] ad diuales ꝯſtitutiones[b] ptinet frequentari ex die quarto calēdas ianuarij quarti[c] noſtri feliciſſimi conſulatus: ꝛ Paulini viri clariſſimi. Nulla alia extra corp⁹ eiuſdē codicis ꝯſtitutione legenda: niſi poſtea varia rerū natura aliquod nouuꝫ creauerit: quod noſtra ſanctione indigeat. Hoc eteniꝫ nemini dubium eſt: ꝙ ſi quid in poſteruꝫ melius inueniatur: ꝛ ad conſtitutiones neceſſario ſit redigenduꝫ: hoc a nobis ꝛ conſtituatur: ꝛ in aliā congregationē[d] referatur: que nouellarū[e] nomine conſtitutionum ſignificetur. ¶ Repetita itaq̄ꝫ iuſſione nemini in poſterum concedimus: vl' ex deciſionibus noſtris: vl' ex alijs conſtitutionibus quas antea fecimus: vel ex prima Iuſtiniani codicis editione aliquid recitare: ſed q̄d in preſenti purgato ꝛ renouato codice noſtro ſcriptum inueniatur: hoc tantummodo in omnibus rebus ꝛ iudicijs obtineat ꝛ recitetur. cuius[f] ſcripturam ad ſimilitudi-

t ¶ Freti. ſ. ꝛ ſecuti. ac.

u ¶ Deductas. i. ſublatas. quia nimis difficiles erant ad intelligendū: vn̄ nihil valebant ꝛ ſeipſas auferebant.

x ¶ Elimationis. iſtius codicis noui.

y ¶ Iubar. idest vigor.

y ¶ Nulla. ꝯſtitutione.

z ¶ Simili. ſcꝫ via.

z ¶ Repetita ꝑlectō. iſtō p̄te. nihil operat̄. ſic dī. ff. ꝺ dote prelegata. aꝫ. ꝛ dic ordineꝫ ſeruandū. q: prius hunc codicem fecit ꝛ confirmauit vt in p̄ncipio huius legis. poſtea digeſta: deinde inſtitutiones. ad vltimuꝫ vt paulopoſt in. §. poſtea. hunc codicem relegit ꝛ emandauit. ꝛ ħ eſt ille. quod patet ex eo. q: ſ. de ve. iur. enu. l. ij. §. ſed cū oia. ꝛ. §. nomēq̄ꝫ. ꝛ. §. oi igit̄. ꝛ. §. legis. facit mentionē de cōpoſitione digeſtorum ꝛ inſtitutionum.

a ¶ Solū quantuꝫ. aliceni diuales ꝯſtōnes nō ꝓferunt̄. quāui iō dicit: q: nūc nō diualia q̄daꝫ ꝓferunt̄ vt leges digeſtorum. azo.

b ¶ Cōſtitutiones. q. d. nō vero allegari leges īſtitutionū ꝛ digeſtoꝝ. ſꝫ leges imperatoruꝫ. i. diuales conſtitutiones.

c ¶ Quarti noſtri. ꝯtra eſt. ſ. de ve. iur. enu. l. ij. §. leges. vbi dī tertō calēdas ianuarias. ſꝫ illō itellige poſt digeſta correcta ꝛ iſtōnes factas ꝛ codicē factū: non tn̄ adhuc diſſolutū ꝛ reemendatuꝫ. ſed hoc intellige poſt hoc totum factuꝫ.

d ¶ Congregationē. ħ ſume ar. ꝙ iuſtinianus fecit librū autenticoruꝫ quaſi iam tunc venerat in mentem ſuā eū q̄ſq̄ꝫ cōponere ſm̄ Ia. ſꝫ Ir. elicit hic ar. in cōtrariuꝫ quare. ſ. liber iſte autenticoꝝ ſit repellendus. nam non nominatur ſicut hic dicit̄: ſed autenticoꝝ. Itē eius ſtilus cuꝫ ceteris iuſtiniani ꝯſtitutionibus nullo mō concordat: ſed oīmodo iter ſe diſcrepant. Iteꝫ eius libri principium nulluꝫ eſt: nec ſtilus nec ordo. Itē nouelle iſte ꝯſtitutiōnes de q̄bus hic loq̄tur nō promittunt̄ fieri niſi de nouis negocijs. Itē ad hoc eſt ar. ſ. ꝺ le. ꝛ cōſti. humanum. in fi. vt ibi notatur.

e ¶ Nouellarum. vide

tur loqui de autenticis.
a ¶ Deciſionibus. differt deciſio a conſtitutione. c ¶ Similitudinẽ. nã ibi
b ¶ Cuius. ſ. codicis preſentis. ac.
precepit nõ fieri ſigna: vt. ſ. de ve. iur. enu. l. ij. §. hoc autem.
d ¶ Et digeſtoꝝ. vt. ſ. de ve. iur. enu. l. ij. in §. hoc autem.
e ¶ Ampliorem nume rum. ſ. carttarũ. ac.
f ¶ De ſũma trinitate. De iuſticia tractatur: de eius pte pcipua q̃dã tractat. i. de religione. Religionis aũt eſt pncipiũ fides ⁊ hãc pmittit. Uel ſic põt ↄtinuari cũ oĩa ab ipſa trinitate pcedãt: vt dĩ in euãgelio Ioãnis. In pncipio erat verbũ ⁊c. ⁊. ſ. de ve. iur. enu. l. j. circa pn. merito igitur de ſũma trinitate ⁊ fide catholica rubrica ſupponit. ⁊ hec ↄtinuatio tãgit pmaꝫ tm̃ prem rubrice. Uel ſic ↄtinua ⁊ tãgit ſa ps huꝰ rubrice. cũ oẽ qð nõ ẽ ex fide ſit peccatũ: vt eſt de pe ſcrip. qñ oẽ. xxviij. q. i. c. i. ⁊ nr̃a reparatio a fide ſũpſit exordiũ. ⁊ nil boni poſſit ſine fide ſup edificari vbi fidei deeſt fundamẽtũ: vt. i. q. i. cũ paulus. ideo Imperator iuſtinianus ſui opis poſuit ſummã trinitateꝫ ⁊ fideꝫ catholicaꝫ fundamentum.
g ¶ Fide. fides eſt ſperandaꝝ reꝝ credulitas (nõ tñ cuiuſlibet rei: ſꝫ circa trinitatem): ⁊ argumẽtũ nõ apparentium.
h ¶ Catholica. i. vniuerſali ⁊ vbiq; porrecta. vñ dicit. in oẽm terram exiuit ſonus eorum.
i ¶ Contendere. aľs eſt tractare. i. diſputare. ac.

nes ſ nr̃arũ iſtitutionũ ⁊ digeſtoꝝ ſine vlla ſignoꝝ dubietate ↄſcribi iuſſimꝰ: vt oẽ qð a nobis ↄpoſitũ ẽ hoc ⁊ in ſcriptura ⁊ in ipſa ſanctiõe puruꝫ atq; dilucidum clareat: ſꝫ ex hac cã in ampliorẽ numeruꝫ ſumma huꝰ codicis r edacta eſt. ¶ Ut igit ſanctiſſimi ⁊ florentiſſimi pfes: nr̃i ↄſcripti labores vobis manifeſti ſiãt: ⁊ p oẽ tps obtineant: hãc pn̄tez legeꝫ ad frequentiſſimuꝫ ordines veſtruꝫ duxim⁹ deſtinandam.

Incipit liber primus Iuſtiniani de ſũma trinitate ⁊ fide catholica: ⁊ vt nemo publice de ea contendere audeat.

Imperator. Gratia. ⁊ Ualenti. ⁊ Theodo. aaa. ad popu. vrb. Cõſtantinopolitane.

Cunctos populos quos clemẽtie noſtre regit imperiũ: ſub tali volum⁹ religiõe verſari: quaꝫ diuinuꝫ Petruꝫ apoſtolum tradidiſſe romanis: religio vſq; adhuc ab ipſo inſinuata declarat. quãq; põtificẽ Damaſũ ſeq claret: ⁊ Petrũ alexãdrie epm virũ aplice ſanctitatꝭ: hoc eſt vt ſꝫ apoſtolicã diſciplinã euãgelicãq; doctrinã pr̃is ⁊ filij ⁊ ſpirit⁹ ſancti: vnã deitateꝫ ſub pari maieſtate ⁊ ſub pia trinitate credam⁹. ¶ Hãc legẽ ſequẽtes xp̃ianoꝝ catholicorũ nomẽ iubem⁹ ãplecti. reliquos vero dementes veſanoſq; iudicãtes heretici dogmatꝭ iſamiã ſuſtinere diuina pmũ vĩdicta: poſt etiam motus animi noſtri quem ex celeſti arbitrio ſumpſerimus: vltione plectendos.

Idez. aa. Eutropio. p̃. p̃.

Nullus hereticis miniſteriorũ locꝰ: nulla ad exercendã animi obſtiãtioris clementiã pateat occaſio. ¶ Sciãt oẽs ẽt ſi qd ſpãli quolibet reſcripto p fraudeꝫ elicito: ab hmõi hoĩuꝫ genẽ ipetratũ ſit: ñ valere. ¶ Arceant cunctoꝝ hereticoꝝ ab illicitꝭ ↄgregationibꝰ turbe. Unius ⁊ ſũmi dei nomen vbiq; celebret. ¶ Nicene fidei duduꝫ a maioribꝰ tradite: ⁊ diuine religiõis teſtimonio atq; aſſertione firmate obſeruantia ſemp manſura teneat. ¶ Is aũt nicene aſſertor fidei: ⁊ catholice religiõis verꝰ cultor accipiẽdus eſt: q oĩpotenteꝫ deũ xp̃ꝫ ⁊ filium dei vno noĩe ↄfitet. deũ de deo lumẽ ex lumie: q ſpũꝫ ſanctũ (quẽ ex ſummo reꝝ parẽte ſperamus ⁊ accipimus) negãdo ñ violat: apõ quẽ itemerate fidei ſenſus viget incorrupte trinitatꝭ idiuiſa ſbſtantia: q greco verbo recte credentibꝰ dicit. Hec pfecto vobis magis probanda: hec veneranda ſunt. ¶ Qui vero nõ iiſdeꝫ inſeruiunt: deſinãt affectatꝭ dolis alienuꝫ vere religionis nomen aſſumere:

y ¶ Secundum apoſtolicam. q: apoſtoli ita predicauerunt.
z ¶ Euangelicã. ita cõtinetur in euangelio. a ¶ Maieſtate. i. potẽtia.
b ¶ Hanc. ecce premiũ q ſeruus vocatur nomine domini.
c ¶ Reliquos. tertium deinde. a ¶ Dementes. i. ſine mente.
b ¶ Infamiã. ecce vna pena. ⁊ collige hic ar. q periurus puniendus ſit: ſꝫ. ſ. de re. cre. ⁊ de iureiur. l. ij. dicat q nõ debeat puniri corpaliter: puniĩt tñ aľs vt hic. leges eni q piuria puniunt ⁊c. vt. ſ. de in dicta vidui. l. pe.
c ¶ Suſtinere. iubemus.
d ¶ Diuina. i. eccleſiaſtica: q̃s ſeparant a cõione fideliũ. Et q dĩ eos infames ergo non poſſũt facẽ teſtimõia: vt. ff. de teſti. l. iij. §. lege iulia de vi. qð lex int eos ⁊ i ↄtractibꝰ ⁊ in teſtamẽtis: ⁊ int alios ↄcedit: vt. ſ. de hẽ. l. qñ. in pn. ⁊ i ſi. So. h logt de iſamia facti q nõ repellit a teſtimonio de q logt. ff. de obſequijs. l. ij. Uel alit h logt de iſamia iuris: ſꝫ logt de his hẽticis q nunq̃ teſtificari pñt q ⁊ i illa lege aſſignãtur. Uel tertio repellit coꝝ teſtimoniũ int orthodoxos. ſꝫ int ſe nõ excepꝭ qbuſdã: q ẽt int ſe repellũtur: vt i illa lege qñ. Ut dic eos iſames ñ ipſo iure ſꝫ p ſniaꝫ ex celeſti arbitrio pferẽdã: q: coꝝ regiſi manu dei ẽ vt. ſ. e. int claras. hodie vero oẽs ſunt ipſo iure iſames: vnde repellũt: vt. ſ. de here. auẽ. gazaros ⁊c.
e ¶ Uindicta. eccleſiaſtica vł ppřie vindicta eſt alia pena.
f ¶ Motus. ecce tertia pena.
g ¶ Sũpſerimus. ſic q videt q extraordinaria ſit: ſꝫ hodie ẽ ordiaria: q: certa: vt. ſ. de hẽ. l. ij. ⁊ l. quicq;. §. ſcientibꝰ ⁊ §. vniuerſis. ⁊ §. nulli iſup. Itẽ ſ. ſ. de re. cre. l. ij. ſo. vt ibi.
h Nullus. prima pte pcipit q nullꝰ locus cõcedat hereticis ad cõueniẽdũ: vt ibi tractẽt ſup errore coꝝ firmando. Scðo q nullũ puilegiũ ſup h vł alio ab eis ipetratũ valeat. Tertio

Cunctos. Fides catholica circa trinitatẽ eſt ſuãda ſꝫ apoſtolicã doctrinã ⁊ euãgelicã diſciplinã. ſuantes vocãt xp̃iani: nõ ſuantes vocãt hẽtici ac vt demẽtes ⁊ iſames hñtur a deo q; ⁊ a pncipe puniunt. h. d. bal.
k ¶ Cũctos. pria ps pcipit fidẽ ſuari quã ſci pres tradiderũt. Scðo aſficit premio ſuãtes. Tertio afficit pena triplici nõ ſeruantes.
l ¶ Quos. ar. q ſi bononiẽſis ↄueniat Mutine: nõ dꝫ iudicari ſm ſtatuta mutie qbus nõ ſubeſt quũ dicat. quos nr̃e clemẽtie regit iperiũ.
m ¶ Clemẽtie. clemẽtia eſt ps modeſtie. modeſtia eni ↄuẽit ſupiorib⁹ ⁊ inferiorib⁹. ſed ppřie eſt a ſupiorib⁹ erga inferiores exercẽ clementiã: vt. ſ. fam. her. l. in ipſius. n ¶ Religione. i. fide.
o ¶ Quã. i. qualẽ. ⁊ dic q religio eſt ius cuiuſdã ſupioris nãe: q curaꝫ cerimoniamq; nobis affert. Item ex eo q dicit volumus. ergo ẽ lex: vt inſti. de iure na. §. ſed qð pncipi. p ¶ Religio. circa fidem.
q ¶ Uſq; adhuc. i. hodiernũ diem. r ¶ Ab ipſo. ſ. petro.
s ¶ Inſinuata. i. docta. t ¶ Damaſum. ſ. papã virum ſumme ſanctitatis. u ¶ Apoſtolice. ex hoc qð h legit ſume ar. q vſure hodie peti non poſſint ſm ius ciuile. nã dicit iperator q vult q ſubditi ſibi ſequant fidẽ ſiue religionẽ quã petrus apoſtolus tradidit romãis. ſꝫ iure diuino phibite ſunt vſure: ergo peti nõ poſſunt vſure. Itẽ iura ciuilia nõ dedignant ſacros canones imitari: vt auẽ. de ec. ti. i pn. colla. ix. ⁊ de mõa. §. ſi. colla. i. ⁊ quõ opoꝝ. epi. §. ſꝫ ẽt. ⁊ vt de. ap pu. epiſ. §. ſi vo eccleſiaſtici. col. vj. vñ do. az. in ſũma de vſuris ↄceſſit q ſ. nõ poſſent peti. verũtñ ad iſtã legẽ poſſet rñderi q dicit ſeq quantuꝫ ad fidẽ. Ad hoc rñdẽt qdã ita q ſacre leges nõ dicũt q ſint phibite ne capiãt vſure in quatuor ↄcilijs. ſed qdã decretiſte dicũt q ſũt phibite. ſꝫ diſtingue aut petũt vt lucrũ: ⁊ ñ poſſunt. aut q: abſit ſibi q: paſſus eſt dãnũ: ⁊ tũc nõ vt vſure ſed vt intereſſe petunt. arg. ff. p ſocio. l. ſocium q in eo. ⁊ obſeruatur in curia romana. ac.
x ¶ Sanctitatis. nõ dicit ideo q fuerit apoſtolus. nam tñ vnum petꝝ legimus apoſtolum fuiſſe: ſed vitam egit apoſtolorum.

in vnũ deũ credi ⁊ eiꝰ fidẽ ſeruari vult. ⁊ dicit q̃lis ſit. Quarto iponit penaꝫ tam facientibus ↄtra fidẽ q̃ ↄuenientibus in aliquẽ locũ cũ hereticis.
i ¶ Miniſteriorum. vt doceant vel doceantur.
k ¶ Obſtinatioris. i. durioris futuri ob hoc ſi eis liceret cõuenire. ⁊ facit. ſ. e. l. in ſi. ⁊. ſ. de here. l. iij. ⁊ in auẽ. de iterdictis col. hẽ. §. i. col. ix. Sꝫ ↄtra. ſ. de iudeis i ſynagoga. ſꝫ alið ẽ i iudeis q̃ alijs hẽticis: q: ⁊ ipſi legẽ acceperunt a dño ſed heretici nõ. l ¶ Si qd. ↄtra hec. dic vel ẽt quodlibet aliud.
m ¶ Per fraudẽ. qð preſumit ſemp. aľs nihil eſſet ↄtra eos ſpeciale cum ⁊ ab alijs ſic imperata nõ valeant: vt. ſ. ſi contra ius vel vti. pub. l. ij. ſic ⁊ aľs preſumit q̃ſq;: vt. ſ. ſi nupti. ex reſcrip. pe. l. ſi. ⁊ de reſcin. ven. l. de ↄtractu. ⁊ de ſer. fu. l. mancipia. in ſi. ⁊ de epi. ⁊ cle. l. generaliter. ⁊ l. quiſquis.
n ¶ Sit. vt liceat in aliquo loco conuenire.
o ¶ Nicene. i. in illo ↄcilio. p ¶ Obſeruãtia. i. ſtatuta i illo ↄcilio nicẽo.
q ¶ Teneat. i. valeat. r ¶ Qui ſpiritũ. ſic ↄſtrue q. ſ. catholicus non violat. ſ. catholicã fidem negando ſpiritũ ſanctũ. q. d. nõ negat: ⁊ iõ nõ violat. ſi aũt diceres q ſpiritum negando non violaret falſum eſſet.
s ¶ Quem. ſ. ſpiritũ ſanctũ. ⁊ nõ q logt ſm grecos q dicunt ſpiritũ ſanctuꝫ eſſe tñ a patre. vnde in euangelio. Spiritus ſanctus q a patre pcedit ⁊c. vñ dic q grecus fecit iſtã legẽ vt in ſi. decretoꝝ. nos dicimus ſpiritum ſanctum pcedere tam a patre q̃ a filio: vt dicit in credo in vnum deũ quod in miſſa cantat. ibi. qui ex patre filioq; pcedit: ⁊ in pſalmo quicunq; vult ⁊c.
t ¶ Speramus. per fidem. ac. u ¶ Accipimus. per gratiam.
x ¶ Negando. quod non negat.
y ¶ Apud quem. ſ. cultorem catholice fidei.
z ¶ Incorrupte. repete ⁊ apud quem.
a ¶ Indiuiſa. i. indiuiſa ſubſtantialiter. vt. ff. de contrahẽ. emp. l. in vẽditõe.
b ¶ Hec. ſtatuta in ↄcilio niceno. c ¶ Inſeruiunt. ſ. ſtatutis in dicto concilio: vt. ſ. eo. l. ſi. §. ſuſcepimus.
d ¶ Dolis. ſ. cũ effectu inuentis. ac.
e ¶ Nomen. ſ. xp̃ianitatis. q: nõ habent hoc priuilegium q vocant xp̃iani.

⁊ ſuis aptis criminib⁹ ꝯnotent:ab omni ſemoti eccleſiarū limine pe-nit⁹ arceāt:cū oēs hꝫticos illicitas agere itra oppida ꝯgregatiōes ue temus.ac ſi qd eruptio factioſa tē tauerit:ab ipſis etiā urbium meni-bus exterminato furore ꝓpelliu bemus:ut cuncti orthodoxis epis: qui nicenam fidem tenent: catholi ce eccleſie toto orbe reddantur.

Imper. Mar.pala.pre.pre.

Nemo clericus uel militaris uł alteri⁹ cuiuſlibet ꝯditiōis de fide xpiana publice turbis coadu-natis:⁊ aduenientibus tractare co net in poſterū:ex hoc tumultus ⁊ pfidie occaſionē regrens.nam ⁊ iniuriam facit iudicio reuerendiſſi-me ſynodi:ſi qs ſemel iudicata ac recte diſpoſita reuoluere ⁊ publice diſputare ꝯtēderit:cū ea q̄ nunc de xpiana fide a ſacerdotibus q Cal-cedone ꝯuenerunt:p nr̄a precepta ſtatuta ſūt:iuxta apoſtolicas expo ſitiones ⁊ inſtituta ſanctoꝝ patruꝫ trecentoꝝ decem ⁊ octo:⁊ cētuꝫ ⁊ q̄nq̄ginta in hac regia urbe diffini ta eē noſcūt. Nā i ꝯtemptores huius legis pena nō deerit:q: non ſolum ꝯ̄ fidem ꝟe expoſitam ueni unt:ſꝫ etiā iudeis ⁊ paganis ex hu-iuſmōi certamie ꝓphanāt ueneran da myſteria. Igit ſi cleric⁹ erit q publice tractare de religiōe auſus fuerit:a ꝯſortio clericoꝝ remouebi tur⁹. Si ꝟo militia predit⁹ ſit:cingu lo ſpoliabitur. Ceteri etiam hu-iuſmodi criminis rei:ſiquidem libe ri ſint:de hac ſacratiſſima urbe re-pellant:ꝓ uigore iudiciario etiam ꝯpetentibus ſupplicijs ſubiugādi. Si ꝟo ſuꝛ:ſeueriſſimis animaduer ſionibus plectentur.

Glorioſiſſimo ⁊ clementiſſimo filio iuſtiniāo auguſto Joānes epi ſcopus urbis romane ſalutē dicit.

Inter claras ſapientie ⁊ man-ſuetudinis ur̄e laudes xpianiſſi me pncipū:puriore luce tanq̄ ali-qꝺ ſydus irradiat: q amore fidei: q charitatis ſtudio edocti eccleſia ſticis diſciplinis:romane ſedis reue rentiam ꝯſeruatis:⁊ ei cuncta ſubij citis:⁊ ad eius deducitis unitatem: ad cuius auctorem hꝫ eſt apoſtolo-rum primum:dn̄o loquente:ꝓce-ptū eſt. Paſce oues meas:quā eē oium ꝟe eccleſiaꝝ caput:⁊ patrū regula ⁊ pncipum ſtatuta ꝺclarāt. ⁊ pietat ur̄e reuerendiſſimi teſtant affatus. Patet igit in nobis im pletū fore qꝺ ſcripture loquunt.ꝑ me reges regnant ⁊ potentes ſcri-būt iuſticiā.nihil eſt.n.qꝺ lumie cla riore ꝑfulgeat:q̄ recta fides in pn cipe.⁊ nihil eſt qꝺ ita neq̄at occaſui ſubiacē q̄ꝫ vera religio.nam cum auctorem uite uł luminis utraq̄ꝫ reſpiciāt: recte ⁊ tenebras reſpuūt: ⁊ neſciūt ſubiacē defectui. Quā obrem glioſiſſime pncipū uot oi bus exorabit diuina potētia:ut pie tatem uŕam in hꝫ ardore fidei:i hac deuotiōe mentis:in hꝫ integro religio nis ſtudio ſine defectu ſui in longio ra tpa ꝯſeruet. Hoc.n.ſanct credi-mus eccleſijs expedire.ſcriptuꝫ eſt enim.Labijs regit rex.⁊ iterū. Cor regis in manu dei eſt:⁊ ubi uoluerit inclinabit illud.hoc eſt enim qꝺ ue ſtruꝫ firmat impīū.hꝫ qꝺ nr̄a regna ꝯſeruat.nam pax eccleſie: religiōis unitas auctorem facti in ſblime ꝓ-uectum:grata ſibi tranquillitate cu ſtodit. neq̄ꝫ eniꝫ parua ei uiciſſim do a potentia diuina tribuit:p queꝫ nullis rugis eccleſia diuina ſecerni tur.nullis iniſtis maculis uariatur. Scriptū eſt.n.q: cū rex iuſtus ſede rit ſupra ſedem non aduerſabitur ſibi qcq̄ꝫ malignū.ꝓinde ſerenitat apices ur̄e:ꝑ hypaciū atq̄ꝫ deme-trium ſanctiſſimos viros:fratres ⁊ coepos meos reuerentia ꝯſueta ſu ſcepim⁹:quorum etiā relatione cō perim⁹: q fidelibus populis ꝓpo ſuiſtis edictum amore fidei:pro ſū mouenda hereticorū itentiōe: ſm apl̄icaꝫ doctrinam: ſm ⁊ coepoꝝ nr̄oꝝ interueniente ꝯſenſu. Qꝺ q: apoſtolice doctrine ꝯuenit:nr̄a au-ctoritate ꝯfirmamus. Textus aūt epiſtole imperatoris talis eſt.

Victor Juſtinian⁹ Pius Fe-lix iclyt⁹ ac triūphator ſemꝑ auguſt⁹. Joāni ſctiſſimo archiepō alme urbꝫ rome ⁊ pꝫiarche. Red dētes honorē apl̄ice ſedi ⁊ ur̄e ſan ctitati:qꝺ ſemꝑ nobis in uoto fuit ⁊ eſt (ut decet pſem) honorantes ueſtraꝫ beatitudinē: oia q̄ ad eccle ſiaꝝ ſtatū ptinēt: feſtinam⁹ ad noti tiam ꝯferre ueſtre ſanctitatis. qm̄ ſemꝑ nobis fuit magnum ſtudiuꝫ: unitatem ueſtre apoſtolice ſedis: ⁊ ſtatum ſanctarum dei eccleſiarū cuſtodire:q hactenus obtinet:⁊ in cōmote pmanet:nulla intercedēte ꝯtrarietate. Ideoq̄ꝫ oēs ſacer-dotes uniuerſi orientalis tract⁹:⁊

a Denotent.i.excōicent:vt in auc.de interdic.col.here.Vel dic.i.accipiāt nomē ꝓpium ſm genus hereſeos:⁊ ſtatim ſubijciet de excōmunicatione.
b Arceant.q: heretici vocabuntur.
c Cum.redit ad primum.
d Oppida.ſ.maxime.nā nec extra oppida licet eis facere ꝯgregatiōes.ac.
e Eruptio.i. opatio in ma luꝫ.i.conſpiratio.
f Factioſa.q faciāt locum vbi exerceant ſua miniſteria. Vel factioſa.i.facinoroſa.
g Exterminato. idest imo derato.
h Furore.q: q̄ſi furioſi eis videamur.vel dic q ipſi cen-ſentur vt furioſi.
i Orthodoxis. ab orthos qꝺ ē rectū: ⁊ doxa qꝺ ē gloria quaſi recte glorians.
k Catholice.noiatiui cāuꝫ.
Nemo.Nō eſt licitū de fide catholica publice diſputare propter duas ratō nes hic poſitas.⁊ ex varieta-te ſeu ꝯditōe pſonaꝝ varie i-ponunt pene.h.d.ſm .bal.
l Nemo. prio precipit.ſecū do punit.ac.
m Cuiuſlibet.vt ſcholaris.
n Publice.quid ſi i priua to videt plus puniri.ar.ff.de ritu nup.l.ſi.ſed dic ꝯtra: qa ibi q̄ſiq̄ꝫ in priuato eſt cū mio ris erroris:⁊ fac.ff.vi bo.rap. .l.ij.§.antepe. ac.
o Ex hoc.i.tali.diſputatōe
p Perfidie.nā q eſſent hē tici magis fierent perfidi.
q Regrēs. qꝺ qdē ſemper preſumit: niſi fiat cā adiſcen di i ſcholis.nā ꝺ ſingulis du bitare nō eſt inutile ſꝫ ariſto telē vel cā ꝯuincēdi hereticū: vt.j.ij.q.i.quoniam.
r Reuoluere.i.in dubiū re uocare.ſic ⁊.j.de cri.ſacri.l.ij. Sed ar.ꝯtra.j.ꝺ ap.⁊ ꝯſul.l. ⁊ i maiorib⁹. Sꝫ hꝫ nō poſſet appellari cuꝫ ſit quaſi ſuo nā le:vt inſti.de iure na.§.pe.
s Sacerdotibus.i.epis.
t Apoſtolicas.i.ſm q apo ſtoli docuerunt.
u Centuꝫ.ſ.patrum.
x Quinquaginta.repete ⁊ iuxta ſtatuta ⁊c.vt inſti.ꝺ iu. na.§.reſponſa prudentum.
y Nā in ꝯtēptores. ꝟe iniu riam faciunt: q: penas patiū tur:⁊ eſt locus ab effectu. Et ſic nō q pēa pſupponit delic tū.ꝯcor.multuꝫ hꝫ.l.null⁹ vi .ff.de reg.iur.⁊.l.aliud in pn. .ff.de verbo.ſig.
z Prophanāt.i.ꝺturpare videt azo.phana.n. grece.la tine ſūt ſacra. Jnde ꝓphana i.pcul a ſacris.
a Igit.q: pena non deerit: igitur audi hoc.ac.
b Remouebitur.i.priuile-gijs clericorum non vtatur.
c Ceteri.pret clericos ⁊ mi lites.
a Supplicijs.q: ꝟberabūt.
b Seueriſſimis.i.vltio ſup plicio.qꝺ mortem interpreta mur:vt.ff.de pēis.l.vltimuꝫ. ⁊ eſt hoc generale:vt pl⁹ ſui q̄ꝫ liberi puiant:vt hꝫ.⁊.ff.de pēis .in ſuoꝝ in pnci.⁊ ꝺ incē.rui.l.pedius. Sꝫ op.ex eo qꝺ ē.j.de epi.⁊ cle.l.pſbyteri. vbi i dignitate poſiti plus puniant q̄ miores. Sꝫ hꝫ dupliciter hi miores delinquūt:⁊ q: diſputāt:⁊ q: imiſcēt ſe rei nō ad ſe ptinēti ſicuti ad maiores:vt.ff.de regulis iuris.culpa. Sed qd ꝺ ſta-tuliberis:rn̄.vt liberi puiūt:vt.ff.de pēis.l.moris.§.ſi.⁊.l.ſtatuliber.ff. de q̄ſti. Sꝫ ar.ꝯtra.ff.de ſtatuliber.l.ſtatuliberi a ceteris.ſed dic vt ibi. nā ibi deliquerat anq̄ꝫ eſſet ſtatuliber.
c Glorioſiſſimo ⁊ clemētiſſimo.nō q papa pmittit imperatorē i epiſto la qꝺ hodie nō faceret. Itē nō q pmū miſerat imperator epl̄aꝫ pa pe quā habes.j.e.l.i.§. textuſ aūt ⁊c.vſq̄ꝫ illuc. liquet igit ⁊c.⁊ iſta q̄ eſt hꝫ ē remiſſiua in q̄ inter ſerit miſſiuā ⁊ totā ei re mittit.⁊ hec ꝓbant.j.ꝓ-xime.ibi.pictatis veſtre reuerendiſſimi ⁊c.⁊ ibi. textus aūt ⁊c.ac.
d Inter claras.ad cu ius.ſ.romāe ſedis.
e Primū.ſ. petrum.
f Oues.idest fideles.
g Quam.ſ.romanaꝫ ſedem.ac.
h Caput.nā ꝯſtanti-nopolitana eccleſia infe rior eſt romana ⁊ eā ſe-qui dꝫ:vt in auc.de ecc. ti.§.i.coll.ij. ⁊ q dic pa trū.ſ.auguſtini ⁊ cetero rum vt circa pncipia de cretoꝝ in multis locis.
i Patrū.ſ. auguſtini ⁊ ceterorum.
k Affatus.i.epiſtola quaꝫ nobis miſiſtis:vt .j.eo.victor ⁊c.
l Scripture loquunt. i.hꝺ per ſcripturam vt in libro ſapientie.
m Vera religio. Re ligio ꝟa nō patit ꝺfectū in genē ſic accepta:ſꝫ re ligioſus ſic.vñ dictuꝫ ē: ſepties i die cadit iuſt⁹. nam ⁊ ſanctus petrus apoſtolus cecidit: ſic ⁊ dicim⁹ in iure nāli:vt in ſti.de iure na.§.pen.
n Auctorē vite.i.deū.
o Vtraq̄ꝫ.ſ.fides ⁊ re ligio.accu.
p Exorabit.paſſiue: ſcilicet a nobis.
q Labijs.i.ſentētijs.
r Auctorem.i. princi pem.ſi hoc faciat.
s Cuſtodit .ſ.deus.
t Ei.ſ.imperatori.
u Quē.imperatoreꝫ.
x Rugis.idest ſciſma tibꝰs.ac.
y Apices.i.litteras.
z Victor. premittit nomen ſuuꝫ im perator in epl̄a i textu.
a Triūphator.ſcribit Impatō pape.prio red dēs honorē dn̄o pape. Scꝺo ſignificat ꝺ qbuſ dā q erāt infideles i certꝫ capl̄is fidei:referēs q̄ ſit fides catholica quaꝫ ſci pꝫos ⁊ ipe ipator ſeruāt. Tertio petit q papa eū cōmēdare:⁊ alios epos ſi hn̄ credūt ꝺ fide xpia-na ꝺbeat.⁊ ēt petit orari ꝓ ſe.⁊ hoc ibi.j.text⁹ ⁊c. vſq̄ꝫ ad illꝺ:liq̄t ⁊c.po-ſtea reſcribit ei papa.ꝓ-mo ꝯmēdās eū ꝺ bono re quē ſibi ⁊ ecclie reddit:⁊ hꝫ mult auctoritatib⁹ vſq̄ꝫ ad.§.ꝓinde. Se cūdo ꝗlit papa recepit nūciū iperatoris:ꝑdictā epiſtolā ⁊ alia ꝟba por tāte. Tertio cōmēdat eū de fide quā ſuaꝛ:hortās eū mult rōnib⁹:⁊ va rijs ad eādē ſuādā. Quarto ſcilꝫ refert qd fecit ipſe papa de qbuſdam

hereticis nouiter inuentis: quia nō pepercit eis niſi errorē deponerent. ꝛ ō hoc rogat īperatorē ꝙ parcat ſi redire voluerint. Ultimo orat ꝓ eo ꝛ cōmēdat legatos ſibi miſſos a principe.

a ¶ Archiepiſcopo .i. pape. ꝛc.

b ¶ Cōmota ſunt. per quoſdam malos monachos de qbus dicitur. ī.

c ¶ Indubitata. ō fide.

d ¶ Quia caput. romana eccl'ia: vt ꝛ habuiſti in ſuperiori epiſtola.

e ¶ Apoſtatice. apoſtata dicitur retrogradus qui fidez quam ſuſcepit dereliqt: vt. ī. de apoſta.

f ¶ Denegantes. ecce illud in quo errabant. ꝛc.

g ¶ Filiū dei. ꝛ ſic dicūt non eſſe filiū dei. ꝛc.

h ¶ Unum. ſ. denegantes.

i ¶ Archimandrite. ab archos quod ē princeps: ꝛ mādros qḋ eſt ouis. inde archimandrita .i. abbas qui preeſt ouib' i. mōachis q ſunt quandoqꝫ lupi rapaces. vel monachus grece latine dicitur auriga. ꝛ ſic per ſimilitudinem.

ſubijcere ꝛ vnire ſedi vr̄e ſanctitatis ꝓperauim'. In pn̄ti g̃ q: hec cōmota ſunt: q̄uis manifeſta ꝛ indubitata ſint: ꝛ ſꝫ aplice vr̄e ſedis doctrinaꝫ ab oib' ſemꝑ ſacerdotibus firme cuſtodita ꝛ ꝑdicata: neceſſarium duxim' vt ad noticiam vr̄e ſanctitatꝭ ꝑueniant. ¶ Nec. n. patimur qcq̄ꝫ qḋ ad eccleſiaꝝ ſtatū ꝑtinet: q̄uis manifeſtū ꝛ indubitatū ſit qḋ mouet: vt nō ēt vr̄e inoteſcat ſanctitati: q:d caput eſt oīm ſanctaruꝫ eccleſiaꝝ. ꝑ oia. n. vt dictuꝫ eſt ꝓperam' honorem ꝛ auctoritatem creſcere ſacro ſancte veſtre ſedis.

¶ Manifeſtū igiť facim' vr̄e ſanctitati q· pauci quidem infideles: ꝛ alieni ſancte dei catholice: atqꝫ aplice eccl'ie ꝯdicere iudaice atqꝫ apoſtatice auſi ſūt: aduerſus ea q̄ ab oibus ſacerdotib' ſ̄m veſtraꝫ doctrinaꝫ recte tenenť: ꝛ glorificanť atqꝫ ꝑdicanť: denegantes dn̄m nr̄m ieſum xp̄m vnigenitum filium dei deum ꝛ dn̄m nr̄m icarnatū ex ſcō ſpiritu: ꝛ ſancta atqꝫ glorioſiſſima ſemꝑ virgine dei genitrice Maria hoīem factū atqꝫ crucifixū: vnum eſſe ſancte ꝛ ꝯſubſtātialiſ trinitatꝭ: ꝛ coadorādū ꝛ glorificandum pr̄i ꝛ ſpūi ſancto: ꝯſubſtantialeꝫ pr̄i ſꝫ diuinitatem: ꝛ ꝯſubſtantialem nobis ipm̄ eundē ſ̄m humanitatem. paſſibilē carne: eūdemqꝫ ipꝫ impaſſibilē deitate. recuſantes. n. dn̄m nr̄m Ieſum xp̄m vnigenituꝫ filiuꝫ dei: ꝛ dn̄m nr̄m ieſuꝫ xp̄m fateri vnuꝫ eſſe ſancte ꝛ ꝯſubſtātialis trinitatꝭ. videnť Neſtorij malam ſeq doctrinam ſ̄m gratiam dicentes vnum filium dei: ꝛ aliū dicētes deuꝫ v̄bū: ꝛ aliū ieſuꝫ xp̄m. Oēs v̄o ſacerdotes ſancte catholice atqꝫ aplice eccleſie: ꝛ reuerēdiſſimi archimādrite ſacroꝝ monaſterioꝝ ſequentes ſanctitatē veſtrā: ꝛ cuſtodiētes ſtatuꝫ ꝛ vnitatē ſanctaꝝ dei eccl'iarū: quā hn̄t ab aplica veſtre ſanctitatꝭ ſede: nihil penit' immutātes de eccl'iaſtico ſtatu: q hactenus obtinuit atqꝫ obtinet: vno ꝯſenſu ꝯfitenť ꝛ glorificanť: ꝑdicantes dn̄m nr̄m ieſum xp̄m vnigenitum filium ꝛ v̄bum dei ꝛ dn̄m nr̄m an̄ ſecula ꝛ ſine tēpore de pr̄e natū: in vltimis dieb' deſcendiſſe de celis: ꝛ incarnatū ex ſpū ſancto: ꝛ ſancta atqꝫ glorioſa virgīe ꝛ dei genitrice Maria natū: ꝛ hoīem factū ꝛ crucifixū: vnū eſſe ſancte ꝛ ꝯſubſtātialis trinitatꝭ: ꝛ coadorandū ꝛ glorificādū pr̄i ꝛ ſancto ſpiritui. Nec. n. aliuꝫ dei v̄bum ꝛ alium xp̄m cognoſcim': ſꝫ vnuꝫ atqꝫ eūdē ipm̄ ꝯſubſtantialem pr̄i ſ̄m diuinitatē: ꝛ ꝯſubſtantialē nob̄ eūdē ipſū ſ̄m humanitatē. paſſibilē carne: eūdē ipſū ipaſſibileꝫ deitate. vt eni eſt i diuinitate ꝑfect': ita idē ipſe ꝛ in humanitate ꝑfect' eſt. In vna enim ſubſtantia deitatem ſuſcipimus ꝛ ꝯfitemur. quam dicunť greci

Et quoniā vnigenitus filius ꝛ v̄bum dei: ante ſecula ꝛ ſine tp̄e de patre natus: ideꝫ ipſe ꝛ in vltimis dieb' dſcendens ō celis: incarnat' ex ſpiritu ſancto: ꝛ ſancta atqꝫ glorioſa ſemper virgīe ꝛ dei genitrice Maria ꝛ homo factus: dn̄s noſter Ieſus xp̄s ꝓprie ꝛ v̄e deus eſt: iō ꝛ ſanctā atqꝫ glorioſam virginem Mariaꝫ ꝓprie ꝛ v̄e dei matrē eē dicim': nō q: deus verbum principiuꝫ ex ipſa ſumpſerit: ſed q: in vltimis diebus deſcendit de celis: ꝛ ex ipſa incarnatus ꝛ homo factus ꝛ natus eſt. quem confitemur ꝛ credimus (ſicut dictum ē) ꝯſubſtantialem eſſe patri ſ̄m deitatem: ꝛ ꝯſubſtantialem nobis eundemipſum ſꝫ hūanitatem: eiuſdē miracula ꝛ paſſiōes quas ſpōte carne ſubſtinuit agnoſcētes. ¶ Suſcipimus āt ſancta q̄tuor ꝯcilia. ideſt trecētoꝝ decē ꝛ octo ſanctoꝝ patꝝ q in Nicena vrbe ꝯgregati ſunt: ꝛ centuꝫ qnquaginta ſanctoꝝ patꝝ: q in hac regia vrbe ꝯuenerunt: ꝛ ſanctorum patrū q in epheſo pmo ꝯgregati ſunt: ꝛ ſanctoꝝ patrum q in Calcedona ꝯuenerūt: ſicut vr̄a aplica ſedes docet atqꝫ predicat.

¶ Oēs g̃ ſacerdotes ſequētes doctrinā aplice ſedis veſtre ita credūt ꝛ ꝯfitentur ꝛ ꝑdicant. vn̄ ꝓperauimus hoc ad noticiam deferre veſtre ſanctitatꝭ ꝑ Hippatiū ꝛ demetrium beatiſſimos ep̄os: vt nec veſtrā ſanctitatē lateant: q̄ a qbuſdaꝫ paucis monachis male ꝛ iudaice ſꝫ Neſtorij ꝑfidiam ōnegata ſunt.

¶ Petimus g̃ veſtrum pr̄num affectum: vt veſtras ad nos deſtineť lr̄as: ꝛ ad ſanctiſſimuꝫ ep̄m huius alme vrbis ꝛ patriarchaꝫ veſtruꝫ fratreꝫ: qm̄ ꝛ ipſe ꝑ eoſdeꝫ ſcripſit ad veſtrā ſanctitatē: feſtinās in oib' ſeq ſedeꝫ aplicā beatitudinis vr̄e: manifeſtum nobis faciatꝭ q· oēs q ꝑdicta recte ꝯfitenť: ſuſcipit vr̄a ſanctitas: ꝛ eoꝝ q iudaice auſi ſūt rctā denegare fidem: ꝯdemnat ꝑfidiā. Plus. n. ita ꝛ circa vos oiuꝫ amor ꝛ vr̄e ſedis creſcet auctoritas. ꝛ q̄ apd̄ vos eſt vnitas ſcāꝝ eccleſiarū inturbata ſuabiť: qm̄ ꝑ vos didicerit oēs beatiſſimi ep̄i: eoꝝ q̄ ad vos relata ſunt ſinceram vr̄e ſanctitatꝭ doctrinā. ¶ Petimus āt veſtram beatitudinem orare ꝓ nobis: ꝛ dei nobis acqrere ꝓuidentiam. ¶ Iteꝫ ꝛ ſubſcriptio talis fuit. Deitas te cōſeruet ꝑ multos annos ſancte ac religioſiſſime pater.

¶ Nūc ſequiť reliquū ep̄le pape.

Inquet igitur imperator glorioſiſſime: vt lectionis tenor: ꝛ legatorum veſtrorū relatio patefecit: vos apoſtolicis eruditionibus ſtudere: cum ō religionibus catholice fidei ea ſapitis: ea ſcripſiſtis: ea protuliſtis: ea populis fidelib' publicaſtis: que ſicut diximus: ꝛ ſedis

k ¶ Dieb'. poſt quos ſi mutabiť: ꝛ iō dicit i vltimis. Et nō ꝙ ſex ſunt etates mundi. Prima eſt ab adaꝫ vſqꝫ ad noe. Secūda vſqꝫ ad abraaꝫ Tertia vſqꝫ ad moyſeꝫ. quarta vſqꝫ ad dauid. Quita vſqꝫ ad aduentū dn̄i. Sexta vſqꝫ ad fineꝫ ſeculi: vt in huguitione in verbo: ſum es eſt. ꝛc.

l ¶ Yſion. i. yſia. i. diuiſa ſubſtantia.

m ¶ Sumpſerit. q: ꝛ an̄ fuit.

n ¶ Congregati. ecce vnum.

o ¶ Regia. ꝯſtātiopolitana.

p ¶ Urbe. vbi neſtorius fuit commendatus. ꝛc.

q ¶ Cōuenerūt. ecce ſecūdū.

r ¶ Primo ꝯgregati. hoc iō dicit: q: fuerāt ibi duo ꝯcilia. extremum quoꝝ fuit maledictū. ꝛ decretū fuit vt nō tenēť niſi primū. Et nō ꝯcilia que recipiūť eſſe quatuor. Nicenū cōſtantinopolitanum epheſinum calcedonenſe. ſic ꝛ ī. de here. ꝛ ma. l. quicunqꝫ.

r ¶ Cōgregati. ecce. iij.

s ¶ Cōuenerūt. ecce quartū.

t ¶ Fratrē. hic eū parificat.

u ¶ Sedē ſeq. minor itaqꝫ eſt.

x ¶ Conſeruet. al's reſeruet.

y ¶ Pater. ſ. ioannes.

z Inquet igitur. finita epiſtola imperatoris quā interpoſuit redit ad ſuaꝫ dominus papa.

a ¶ Abūdet.a's iocundet. b ¶ Celū.i.celeſtis magnitudo īperij. Uel per celū ſignificāt hi q ſue vite ſublimitate ceteros ſupragradiuntur.
c ¶ Mōtes.i.hi q nō tā alte vite ſūt. d ¶ Colles.hi q īferiores vite ſūt.
e ¶ Mendacium.hoc eſt in Iſaia.xxviij.ca.
f ¶ Recede.hoc ait Iob.xxj.ca. g ¶ Seipſum.nō q̄ q̄s ſeipm ɔdēnat.ſic ⁊.ff.de ɔfe.l.j.
h ¶ Cyrū.ppriū nomē.azo.
i ¶ Accēdiſtis.ītepoſitō ē ac.
k ¶ Paſtoris.huiuſq̄.
l ¶ Gremium.ɔtra.j.ō apoſta.l.iij.ſo.vt ibi.
m ¶ Recept'.pſtito aū ſacramēto:vt.xxiij.q.ſi.c.peſſimā.
n ¶ Et vnitate.dicit papa imperatori.accur.
o ¶ Cū fides de q̄ dictū ē.ſ.⁊ religio q̄ eſt circa fidē ſit deo debita. ⁊ eccleſia ſit mat' fidei ⁊ religiōis:vt.j.co.ti.l.iubem' §.vez.in fi.§.cui eccleſie op' eſt rebus taz diuino cultui q̄ pſonarū ibidē ſeruiētiū:vſui ſuppeditātib'.i.deſeruiētib'. ⁊ cū alie quoq̄ dom' religōi dicant.i.dedicant.necnō ⁊ ſine loco vt q̄ñ ſingit captiuis: pia actio eſt.ex qbus.ſ.rebus opus eſt vt neceſſitatē habētibus exhibeāt.qb' oib' ī reb' ſuis ⁊ rez acqſitōe ius impti' ſingulare.iō de his dicit.

Habeat Collegium catholicum iuridice pōt īſtitui ⁊ ei relinqui. ⁊ vltimis volūtatib' defunctoꝝ ē faciēdum.h.d.ſaly.
p ¶ Unuſquiſq̄. habilis ad teſtandum.
q ¶ Cōcilio.ſiue monachoꝝ ſiue clericoꝝ.⁊ idez cuicunq̄ corpori licito tñ:vt.ff.ad treb.l.olbus.⁊ ō le.j.l.ſi heres.§.vicis.⁊.j.ad trebel.l.iij.ac.
r ¶ Nō ſint caſſa.ob hoc ipm qḋ relictū eſt eccl'e vel ſiſi collegio:ſi mō alia rōe ſit vallatū teſtm̄:vt.j.e.l.gnāli.⁊.j.ti.j.l.ſi q̄s p̄ſbyter.⁊ in auc.ō ſan.epi.§.ſi q̄ mulier.col.ix.⁊.j.ō inof.teſt.ſi q̄ñ in p̄n.a's vō ſi alia rōne dīmit nō valeat:vt.ff.de le.j.l.nemo pōt.⁊ de ad mi.tu.l.qdā decedēs.in p̄n.⁊ de ɔdi.īſti.l.qdā in ſuo.ī p̄n.⁊.j.vt in poſ.le.ſcire.in fi.⁊.ff.ad trebel.l.ſed ſciendu3.⁊.ff.de inoffi.teſta.l.ticia.
ſ ¶ Nihil eni eſt.fauemus relicto g'ra eius cui qḋ relinq̄ vt dictū ē. q̄ñ teſtātis g'ra fauorabile ē relictū vt ſequitur.
t ¶ Quam.ſ.voluntatez.
u ¶ Non poſſunt. morte ſuperueniente.
x ¶ Stil'.i.diſpoſitō ī ſcript'.
y ¶ Arbitriū.ſiñ ſcriptis. S3 ɔtra ē huic legi.j.ō iudeis.l.j.⁊ de hē.inſti.l.collegiū.ſ3 illud in illicitis qbus nō pōt relinq:l3 poſſit cuilibet ſingulari' de collegio q̄ñ non erat phibitū rōne ſecte:vt.ff.ō rebus dub.l. cū ſenat'.niſi ī caſu.vt.j.de hē.l.manicheos.

Nemo Contractus nō d3 fieri ī eccleſia.hoc.d.ſm veriorez lec.bal. Uel ſic. Humana corpora nō debent ſepeliri cū corpibus ſanctoꝝ martyrū.h.d.ſm vnā lec. Uel ſic. Humana corpora nō debēt ſepeliri in eccleſijs.ſaly.
z ¶ Apoſtoloꝝ.vel alioꝝ ſanctoꝝ.eccleſias vel reliqas. Quid ergo ſi ɔtra factū fuerit:rn̄.extra ordinem punient:vt.ff.de penis.l.ſanctio legum.

apl'ice doctrina ⁊ ſcōꝝ patrū venerāda decreuit auctoritas:⁊ nos ɔfirmauim' in oib'. Oportunuz eſt ḡ voce pclamare pphetica Iocūdet' tibi ⁊ abūdet ᵇcelū ᵇdſup:⁊ effūdant mōtes ᶜiocūditatē:⁊ colles ᵈletitia letabunt'. Hec igit' in tablis cordis fidelis ſcribē.hec vt pupillas oculorū ɔuenit obſuare. Nec3.n.q̄ſq̄ ē in q̄ xp̄i charitas feruet: q tā recte: tā vere ɔfeſſiōis vr̄e fidei refragator exiſtat:cu3 ipietatē euidēter Neſtorij Eutbiceſiſq̄ vel oiu3 hēticoꝝ dānātes:vnā vr̄a3 catholicā fide3: dñi ⁊ dei nr̄i ſaluatoris ieſu xp̄i:magiſterio īſtitutā:⁊ ppheticis aplicīſq̄ p̄dicatiōib' vbiq̄ difuſā:⁊ ſcōꝝ p totu3 orbē ɔfeſſiōib' roboratā:patru3 atq̄ doctoꝝ ſentētijs adunatā:⁊ nr̄e doctrīe ɔſentaneā icōcuſſe atq̄ iuiolabiliter deuota deo ⁊ pia mēte ſuat'. Soli eteni pfeſſiōibus nr̄is aduerſant':de qb' diuia ſcriptura loq̄t' dicēs. Poſuerūt mēdaciū ſpē ſuā ⁊ mēdacium ᵉ opi ſperauerūt. Et iterꝫ q ſ3 pphetā dicūt dño Recede ᶠ a nob. vias tuas ſcire nolum'. pp qḋ Salomon dicit. Per ſemitas pprie culture errauerunt. colligunt āt manibus infructuoſa. ¶ Hec eſt igit' vera vr̄a fides. hec certa religio. ḡ beate recordatiōis (vt dixim') p̄res oēs: p̄ſuleſq̄ romane eccl'ie quos in oib' ſeqmur. ḡ ſedes ap'lica p̄dicauit hacten' ⁊ incōcuſſe cuſtodiuit. huic ɔfeſſioni. huic fidei q̄ſq̄s ɔdictor extiterit.alienu3 a ſancta cōione: alienu3 ſeipſ ᵍ ab eccleſia iudicauit eſſe catholica. ¶ Nos.n.in romana cyru3 ʰcū ſe qcib' ſuis iuenim' ciuitateq de Cumitēſi mōaſterio fuit:quos aplicis ſuaſiōib' ad rectā fidē: velut oues q̄ pierāt errātes ad ouile ɔtēdim' ⁱ reuocare dñicū:vt agnoſcerēt ſm pphetā lingue balbutiētes loqui q̄ ad pacē ſunt. Ad nō credētes āt p uos p̄m' aploꝝ Iſaie pphete verbu3 dicit. Pergite ī lumie ignis vr̄i ⁊ flāme quā accēdiſtis ⁱ. ſ3 obduratu3 ē cor eoꝝ:vt ſcriptu3 ē: vt nō intelligerēt paſtoris ᵏ vocē. oues que mee nō erāt:audire minime voluerūt. In qb' obſuātes ea q̄ ab ipſoꝝ ſunt ſtatuta pōtifice:eos minime in nr̄a cōione recepim' ˡ:⁊ ab oi eccl'ia catholica eē iuſſim' alienos: niſi errore dānato:doctrinā nr̄a3 quāto ti' ſeq bita regulari pfeſſiōe ſignauerit. ¶ Equū q ppe ē vt q nr̄is mi

Item nihil valet qḋ agitur.j.ō le.⁊ conſti.l.non dubium.
a ¶ Uel martyrū.vel ɔfeſſoꝝ:vt.j.l.pxi.nēo. b ¶ Sedē.i.ſepulturā.ac. b ¶ Sedē.ſedes aploꝝ ē eccl'ia:q̄ reliq̄e eoꝝ ſūt ī eccl'ia.
c ¶ Cōceſſa3.i.ipſa3 eccl'ia3 ad ſepeliendū.vel dic ad morandū laicis ī choro cū clericis dū faciūt offm̄:vt ex̄ de vita ⁊ ho.de.c.j.vl' habitare ī his phibet.vl' ɔtractū in his hēe:vt ⁊.j.l.proxi.nemo.

nime obediētiā accōmodāt ſtatuit' ab eccleſijs habeāt' extores. S3 q̄ gremiū ˡ ſuu3 nunq̄ redeūtib' claudit eccl'ia:obſecro clemētiā vr̄a3:vt ſi pprio dpoſito errore: ⁊ praua itētiōe dpulſa ad vnitatē eccl'ie reuerti voluerit: in vr̄a cōione recept' ᵐ: indignationis vr̄e remoueat' aculeos:⁊ nobis itercedētib':benigni animi g'ra3 ɔdonet'. ¶ Deu3 āt ⁊ ſaluatorē nr̄3 ieſu3 xp̄3 exoram' q̄tē' lōgeuis ⁊ pacificis vos digne't cuſtodire tpib':in hac vera religione ⁊ vnitate ⁿ ⁊ veneratōe aplice ſedis:cui' p̄ncipatu3 vt xp̄ianiſſimi ⁊ pij ɔſeruat' in oib'. ¶ Preterea ſereniſſime p̄ncipu3 laudam' legatoru3 vr̄oꝝ pſonas Hypaci ⁊ Demetrij fratru3 ⁊ coep̄oꝝ nr̄oru3:quos clementie vr̄e ḡtos fore ipſa manifeſtauit electio.nā tāte cāe pondus non niſi pfect' in xp̄o potuiſſet iniūgē.tante vō pietat':tāte reuerentie plenos affat':niſi p amantes minime dignaremini deſtinare. ¶ G'ra dñi nr̄i ieſu xp̄i:⁊ charitas dei p̄ris ⁊ cōicatio ſci ſpirit' ſit ſp nobiſcum pijſſime fili amē. ¶ Itē ſubſcriptio Oipotēs de' regnu3 vr̄3 ⁊ ſalute3 veſtra3 ppetua ptectiōe cuſtodiat glorioſiſſime ⁊ clementiſſime fili īperator Auguſte.

¶ De ſacroſanctis eccleſijs ⁊ de rebus ⁊ p̄uilegijs earum.

Impator ɔſtātinus aug.ad ppl'3.

Habeat vnuſq̄ſq3 ˡiūā ſciſſimo catholico venerabiliq3 ɔcilio ᵍ decedēs bonoꝝ qḋ optauerit relinq̄re:⁊ ſi ſint caſſa ˡiudicia ei'. ¶ Nihil.n.ē ˢ qḋ magis hoib' dbeat' q̄ ᵗ vt ſupreme voluntatis. poſtq̄ iā aliud velle nō ᵘpōt:liber ſit ſtilus ˣ ⁊ licitū qḋ iteru3 nō redit arbitrium ʸ.

Impatores gra.⁊ valent.⁊ Theodoſius.aaa.pācratio.p̄fec.vrbis.

Nemo apoſtolorū ᶻ vel martyrū ᵃ ſedem ᵇ humanis corporib' extimet eſſe conceſſam ᶜ.

Imperatores honorius ⁊ theodoſius.aa.prefecto vrbis.

Nemo martyres ᵃ diſtrahat ᵇ. nemo mercetur ᶜ.

Idem.aa. Niceno.p̄.p̄r.

Non plures q̄ nōgenti ᵈ q̄nquaginta decani ᵉ ſacroſancte hui' āpliſſime ᶠ vrbis deputent' eccl'ie ᵍ. ¶ Nulliq3 his ʰ addēdi vel mutādi vl' ī dfūcti ⁱ locū ſbſtituēdi pateat ᵏ copia. ¶ Nulli alij ˡ corporatorum preter dictu3 numeru3 p pſocinia ᵐ

i his phibet. vl' ɔtractū in his hēe:vt ⁊.j.l.proxi.nemo.

Nemo martires. Martyrū corpora ⁊ eccl'e nō ſunt ī cōmertio hoium.h.d.ſm bal. Guil.dicit q̄ exhumantes corpora ſanctorū ⁊ ex̄ eccl'ia3 portātes puniunt' pēa ſacrilegij vt.ff. ad le.iuli.pec.l.ſacrilegij.§.j.
a ¶ Martyres.ideſt eccl'ias martyrū.vel dic.i.reliquias.ac.
b ¶ Diſtrahat.i.vēdat vel alioꝝ ſanctoꝝ eccleſias vel reliqas. Quid ergo ſi ɔtra fcm̄ fuerit: rn̄.ex̄ ordinē punietur: vt.ff.ō p̄eis.l. ſanctio legū. Itē nihil v3 qḋ agit' vt.j.de le.⁊ ɔſti.l.nō dubium.
c ¶ Mercet'.i.emat.

Non plures. Numerus taxatus in eccleſijs p̄ſumit' taxatus ſm facultatē eccl'ie: iō nō ē excedēdus: ſiue frāgēdus vñ recepti ſupra numeꝝ nō hñt iura nec p̄uilegia alioꝝ cāonicoꝝ.h.d.ſm bal. Qḋ declara vt p̄ſcte legit' ⁊ nō.ex̄ ō ɔſti.cū.M.Ferrarienſis.
d ¶ Nōgēti.cū fonte ibi eſſet maior numerus ⁊ vltra facultates eccl'ie.
e ¶ Decani.decanus dictus a decē.q̄ decē p̄eſt. ſed ō ſtricta appellatōe ſignificat eos qui dicūtur canonici.
f ¶ Ampliſſime.ſ.conſtantinopolitane.
g ¶ Eccl'ie.ſ.ɔſtātiopolitāe.⁊ ſic ē hec lex localis.ſ3 idē ē hodie ī alijs eccl'ijs vt p facultatibus eccleſie ɔſtituāt':vt.j.ti.j.l.j eccleſijs.⁊ auc.ō mēſura or. cler.⁊ in auten. q̄ño opor.epi.§.neq̄.⁊ extra de vi.⁊ ho.de.c. q̄ñ vt ait ſcriptura.
h ¶ His.nongentis q̄nquaginta.
i ¶ Defuncti.qui erant vltra numerū donec pueniat' ad hūc numerū.
k ¶ Pateat copia.donec perueniat' ad hūc numerū:ſic ⁊.j.de aduo.diuer.iu.petitiones.
l ¶ Nulli alij. q̄ñ dicat ſi q vltra p̄dcm̄ nūeru3 ī p̄dicta eccleſia fuerint corporati.i. in eo corpe aſſignati:nō habeant ī mūitatem.i.p̄uilegium.
m ¶ Per patrocinia.i.auxilia aliquoꝝ q̄ p̄uilegia hñt alij īfra nūerū ɔſtituti. Uel dic ſi q̄s fuit icorporat' p patrociniū alicui' nō gaudet immunitate q̄ gaudēt alij infra nūerū ɔſtituti. Et patrocinia vel precedētia vel ſequentia determinat.⁊ dic per patrocinia.i.adiutoria aliorum.

a ℭ Immunitate.i.priuilegio.
b ℭ Nouatōis.qdā hūt nouatōis.ſ.introducēdo nouitatē aliā ꝙ̄ hec lex dicat ad vendicāda ſiſta. Et alij hūt nouatiōi.i.eis ꝙ ō nouo admittūt vltra predictū numeꝝ. c ℭ Similia.ſ.priuilegia.
d ℭ Dis.ſ.priuilegijs. e ℭ Indulta ſunt.ſic ergo priuilegiū clerico ꝯceſſuꝫ pſumit eā eccl'ie ꝯceſſum:qꝺ ad alias ac qſitōes trahi pōt: vt.J. ti.j.auć.licentiam.

c ℭ Uetuſtatem.i.priuilegia. d ℭ Canones.q deſierūt eē i vſu:ꝛ inouati ſunt per priuilegiū. e ℭ Emerſerit.ſuper his antiqs canonibus.
f ℭ Antiſtitis.i.patriarche.ac. g ℭ Que.ſ.vrbs.
h ℭ Prerogatiua.ar.ꝯtra.J.ti.j.l.victor ꝛc̄.in medio.ij.col. vbi dicit i oīb' ſeq ſedē apoſtolicā beat.tudis veſtre.ſed ibi in eccl'a ꝙ ſubſit.hic i ciuitate ꝙ nō ſubſit.ꝛ fac ad hāc legē ō le.ꝛ cō.humanū.ꝛ.ff.de fidei cō.liber.itaqꝫ.ꝛ.ff.de p̄.ſtipu. .l.imperatoris.ꝛ.ff.de ap.ab executōe.in prin.ꝛ.J.de priui. vr.con.l.j.

Placet. Eccleſia nullū on' agnoſcit niſi ordinariuꝫ ꝛ pp ſubitū aduētū pncipis. h.d.ſꝫ Ja.bu.ſm bal.
f ℭ Placet.ſeptē dicit. pr̄io ponit que munera ſubeat eccl'ia vel nō.ſo excuſat eā a ſordidis.ter tio ab extraordinarijs. q̄rto a ſupindictis.quīto a trāſlatōe p̄dij in fiſcum.ſexto generaliter a quolibet preter duo. vltimo punit.
g ℭ Perpēſo.vt neqꝫ reſpublica nimis onere tur.ꝛ ꝙ honor eccleſijs exhibeatur.
h ℭ Neceſſitatib'.pſonaꝝ vel rerum.ac.
i ℭ Urbiū.ex italiā.nā in italia oēs ſunt priuilegiate:vt.J.ti.j.ō his.
k ℭ Prima.a ſordidis ab extraordinarijs.a ſupindictis.a trāſlatōe eſt eccl'ia imunis.ꝛ dic vſurpationis quo ad eccl'aꝫ nō quo ad alios.
l ℭ Uſurpatōis.i.iniuſte actionis:vt.J.ti.j.l.ij. in prin.
m ℭ Predia.ſ.eccl'aꝝ.
n ℭ Dedicata.i.ex quorū fructibus ſit eucharīſtia.ſi aūt ad hoc nō ſint deſignata aliud eſt: vt .J.de exac.tribu.l.ſi.lib. x.q̄ ē ꝯtra. Uł dic ꝙ ibi erant diuia predia.i.patrimoniū dn̄i ipatoris nō aūt eccl'e.illa qdē pn̄t fieri fiſcalia.vł ibi ō nō ſordidis.

immunitate' ꝯceſſa. ℭ Negataqꝫ oī nouatiōis^b facultate:ſilia^c vēdicādi his^d q in honorē vł neceſſaria obſeq̄a ſacroſcē eccleſie indulta^e ſunt.

IDem.aa.Melicio pre.pre.

PLacet^f rōnabilis ꝯſilij tenore p pēſo^g:diſtricta moderatōe preſcribē:a qb' ſpāliter neceſſitatib'^h vrbiū^i eccl'ie ſingulaꝝ habeant immunes. ℭ Prīa^k qppe illi^l vſurpatiōis ꝯtumelia ōpellēda ē:ne p̄dia^m vſib'^n celeſtiū ſecretoꝝ ōdicata^o ſordidoꝝ^p mūeꝝ fece verentur. ℭ Nil extraordinariū^q ab^r hic ſupindictūue^s flagitet.nulla trāſlationū^t ſollicitudo ſignet^u. ℭ Poſtrēo nihil p̄ter canonicā^v illationē^x quā aduēticie^y neceſſitat'^z ſarcia repētina popoſcerit:ei' fūctiōibus^a aſcribat. ℭ Si qs ꝯuenerit^b poſt ōbite vltiōis acrimoniā^c:q erga ſacrilegas iure ꝓmēda ē:exilio ōportatiōis^d ꝑpetue ſbdat.

IDem.aa.philip.p̄.p̄.illirici.

OMni nouatiōe^a ceſſante vetuſtatē^c ꝛ canones^d pſtios eccl'iaſticos q vſqꝫ nūc tenuerūt:ēt p oēs illirici.puīcias ſuari p̄cipimus:vt ſi qd dubietat' emerſerit^e:id oportē at nō abſqꝫ ſcia viri reuerēdiſſimi ſacroſancte legis antiſtit'^f vrbis cōſtātinopolitane(que^g rome veteris p̄rogatiua^h letat)ꝯuentui ſacerdotali^i ſanctoqꝫ iudicio reſeruari^k.

IDem.auguſti aſclepiadoto.

AD iſtructiōes itineꝝ^l pōtiūqꝫ^m ēt diuias^n domos ꝛ venerabiles eccleſias taꝫ laudabili titulo^o libenter aſcribimus^p:q: non eſt iter ſordida munera numeratum.

IMpa.carus preſidoro.p̄.p̄.

SAcroſancta^q Theſſalonicēſis ciuitatis eccleſia apte ſciat proprie^r tm̄mō capitatiōis^s modū bn̄ficio nr̄i numinis ſubleuanduꝫ^t. nec extraneoꝝ^u grauamine^x tributoꝝ^y rempublicam eccl'aſtici nominis abuſione^z ledendam.

IMperatores Theo.ꝛ Ualen. Auguſti Ciro prefecto vrbis.

QUi ſub p̄textu^a decanoꝛuꝫ ſeu collegiatoꝝ:cū id^b mun' non impleāt^c:alijs ſe munerib' conant ſubtrahē^d:eoꝝ fraudib' credimus eē obuiandū^e:ne qs ſub ſpecie muneris^a qꝺ min'^b exequit:alteri' muneris onerib' releuet:ne argētariorū vel nūmularioꝝ munera declinent ab his q dici tm̄mō^c collegiati vł ōcani^d feſtināt. ℭ Iōcqꝫ ſi qs eorū ſub nude appellatiōis velamie collegiatū ſeu ōcanū ſe appellat:ſciat.p ſe aliū ſurrogādū:q p̄dcō muneri^e ſufficiēs approbet.ſurrogatione^f videlꝫ loco memoratoꝝ vł eorū^g q moriunt:p̄matū^h ei' q ſurrogat admiſſo^i iudicio^k:ab hac diſpoſitiōe nemine ſe excuſante:ſacroſā ctarum eccleſiarum reuerentia.

IDem Auguſti.Flo.pre.pre.

IUbem' nullā nauē vltra^l duorū miliū modioꝝ capacē:an̄^m felicē embolā^n vel publicaꝝ ſpēꝝ^o

i ℭ Sacēdotali.epoꝝ iudicio ſ.interpretaturo:nō abſqꝫ ꝛc̄.
k ℭ Reſeruari.in p̄ia pte huius legis ꝯfirmat cānones datos eccleſijs oriētalib' q erāt añ decretū.ſecūda plana eſt.

Ad iſtructiones. Eccleſia tenet ꝯferre ꝛ ꝯtribuere ad refectioneꝫ pontiū ꝛ viarū.h.d.ſm bal.
l ℭ Itineꝝ.an p quolibet itinere faciēdo:rn̄.nō ſꝫ p illo.ſ. publico p qꝺ publice tranſit.
m ℭ Pontiū.de nouo faciēdoꝝ vel etiā reficiendorum.
n ℭ Diuinas.nr̄as ſilr ꝛ imperatricis.ꝛ facit.J.de priui. aug.do.l.abſit.li.xi.
o ℭ Titulo.an ad muros ciuitatis:reſpōdeo nō.vt.J.de excuſa.mune.l.ſi.li.x.
p ℭ Aſcribimus.ſ.nos.

Sacroſancta. Mun' capitationis theſſalonicēſis eccl'a nō agnoſcit.ſub p̄textu tn̄ ſui priuilegij n̄ dꝫ cōmittere fraudē.h.d.ſꝫ bald.
q ℭ Sacroſancta.hec lex localis eſt.
r ℭ Proprie tm̄mōpo.ergo i ea ſpāle ē:q: n̄ pſtat tributa. i alijs ꝯtra: vt.J.de exac.trib. lib.x.l.ſi.ꝛ.ō.c.placet.ꝛ facit .J.de anno.ꝛ tri.l.ſi.
s ℭ Capitationis.hoīuꝫ vel animaliū:q: foꝛte p quolibet capite animalis vel hominis ſoluebat aliquid.ac.
t ℭ Subleuandū.ab ea.

trimoniū dn̄i ipatoris nō aūt eccl'e.illa qdē pn̄t fieri fiſcalia.vł ibi ō nō ſordidis. o ℭ Sordidoꝝ.calcis coquēde vł arene fodiēde.cuſtodia aqduct'.calefactio balnei:vt.ff.de mu.ꝛ ho.l.muneꝝ.§.inter alia.
p ℭ Extraordinariū:q: natus eſt filius principi vel vxorem duxit.
q ℭ Ab hinc.i.ab hoc tp̄e in antea. Uel dic extraordinariū.i.ex legitimū canonē:vt q: principi ſit natus filius vnde collectam facit.
r ℭ Supindictū.i.ſupimpoſitū ab impatore tp̄e ſterilitatis.ſꝫ cuiuſmodi eſt eccleſie priuilegiū cū a nullo ſit exigendū:vt.J.li.x.de ſupindictis. .l.j.Rn̄.a nullo exigit ſine auctoritate pncipis.ab eccl'a āt ēt cū pncipis auctoritate nō licet exigē ꝛ ē ordinariū:vt i.d.l.de ſupindicto dicit.ac.
s ℭ Tranſlationū.i.non timeat eccleſia nec ſit ſollicita ꝙ trāſferat in fiſcū prediū ob ceſſationē tributoꝝ ēt debitoꝝ nedū indebitoꝝ.ſed ꝯtra .J.ti.j.l.de his.ſo.ibi de predijs clericoꝝ hic eccl'e. Alij dicūt ꝙ hec lex tn̄ de his p̄dijs dic ex qb' puenit corp' xp̄i. t ℭ Signet.i.deputet.
u ℭ Canonicā.canon.i.regl'a inde canōica.i.regl'aris vt q: naſcit fili' pncipi.vł facit filiū militē.vł facit nuptias:ſꝫ ꝯtra.J.ti.j.l.j.ſo.vr.ibi.Itē hec corrigit.J.ti.j.i auć.itē nulla. x ℭ Illatōeꝫ.i.ordinariū tributū.
y ℭ Quā aduenticie.repete ꝛ preter.ſilis lectio eſt.ff.ō adop.ſi arrogator.§.j.ſi aūt iſtud quā refert ad canonicā illationē falſuꝫ eēt: q: quod hec ſarcina poſcit non eſt canonicū:ſed extraordinarium.
z ℭ Neceſſitatis.i.niſi imperatorē ad eas partes venire ꝯtigerit:ꝛ ei aliquid neceſſarium fuerit:vt.J.eo.l.neminem.
a ℭ Functionibus.i.preſtationibus.
b ℭ Contrauenerit.quia exegerit quod non debuit.
c ℭ Acrimoniā.i.excōicationē que ſic dicta eſt.q: a gremio matris eccleſie eijciuntur excōicati.acrimoniam ſic dictam:q: eos arcet.
d ℭ Deportationis.vt.J.ti.j.l.ſi eccl'ie.contra.ſolu.vt ibi.ꝛ potes hic diſtinguere vt in ſumma.

Omni nouatione. Interpretatio canonis vel ſtatuti de cuius mente dubitatur pertinet ad conditorem.ꝛ canones ſunt i ſeculari foro ſeruandi.h.d.ſm bal.
b ℭ Omni nouatione.q: forte erat facta ab aliquo tyranno.

u ℭ Extraneoꝝ.i.alioꝝ. x ℭ Grauamie.q: grauamē eēt reipu.ſi nō haberet ab alijs extraneis. y ℭ Tributoꝝ.q extra ordinē debēt ipēdere.
z ℭ Abuſione.quia dicit eccleſia hec predia mea ſunt cū non ſint.

Qui ſub pretextu. Qui nō fuit eccl'e vel fingit ſe eē clericū ꝛ nō ē:nō dꝫ priuilegio clericoꝝ gaudē:ſꝫ ei' loco ē alius ſurrogād'.h.d.ſꝫ Ja. bu.Et facit.J.de decu.l.qdā ignauie.li.x.h.bal. a ℭ Sub p̄textu.i.velamine. b ℭ Cū id.qꝺ ad decanos ſpectat. c ℭ Nō ipleāt.cū neſciant officiū. d ℭ Subtrahē.qꝺ faciūt laici. e ℭ Obuiandū.non enim p̄textu liciti dꝫ venire ad illicitū vt h:ꝛ.ff.ō via pu.re.l.j.§.ſi qs.ꝛ de offi.pſi. in.l.illicitas.§.illicita.ꝛ i auć.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.§.qꝺ āt.i pn̄.col.ij.
a ℭ Muneris.vt muneris laicoꝝ. b ℭ Minus.i.non.
c ℭ Tantummodo.ꝛ non ſunt.
d ℭ Decani.ꝛ non ſunt.quia illud officium non faciunt.
e ℭ Muneri.quod ad decanos vel collegiatos ſpectat.
f ℭ Surrogatione.ſ.facienda in locum memoratorū ꝛc̄.ac.
g ℭ Eorum.repete in loco.
h ℭ Primatum genitiui caſus pluralis numeri.
i ℭ Admiſſo.ſi.n.mōachū ſcī ꝓculi mōachi ſcī Felicis volūt eligē vł i mōachū vł i ōcanū ōbebit iudiciū abbatis ſcī ꝓculi interuēire ꝛ ꝯſenſus ei' q ē primas ſurrogādi. Si vō diſtrictiorē habitū vellet eligē poſſet ēt ſine ꝯſenſu p̄mat'. Itē nō ꝙ p legē iſtā excludet a pfeſſiōe qc̄ūqꝫ mun' refugit occaſiōe religōis.ꝛ fac ad hāc.l.i auć.ō ſan.epiſ.§.nullū āt.col.ix.ꝛ.J.de col.li.xj.ꝛ.J.de āno.ꝛ tri.l.ſi.li.x. k ℭ Iudicio.i.habita licentia.

Iubemus. Breuit dicit. Nauis eccl'e nō excuſat ab onē ferēdaꝝ rerū vel pſonaꝝ ex republica.ꝛ illa q ſubtrahit publicat.h.d.ſꝫ bar. Uł ſic. Negligētia plati nocet eccl'e.ꝛ reſcriptū ꝯtra publicā vtilitatē ipetratū ē ipo iure nllū.h.d.ſꝫ bal.p̄io pꝛhibet.ſo pōit quādā exceptionē.tertō penā addit. ſ.a ibi.qꝺ ēt. Tertia ibi.qcqd. l ℭ Ultra.ſ.quātitatē. m ℭ Añ.i.deſt ꝯ.
n ℭ Embolam.ideſt militum ſuperabundantiam.nam tot naſcebantur in vrbe romana ꝙ propter nimietatem oportebat aliquos alibi tranſmitti.ſic ꝛ dicitur annus emboliſmus.ſ.annus ſuperexcreſcens.ac.
o ℭ Specierum.vt annona vel arma.ac.

y ¶ Dignitatis.quia ſit epiſcopi.ac. s ¶ Religioſis.q: ſit eccle.
a ¶ Perſone.q: ſit marchõis.ac. b ¶ Subtractã.de facto.ñ õ iure.ac.
c ¶ Celeſte.ideſt pncipis q ẽ qſi deus celeſtis.Sic eni de⁹ in celis ẽ ita prin-
ceps in terris. c ¶ Oraculum.i.reſcriptum.accur.
d ¶ Annotatio.reſcripta oia pñt dici oracula.als annotatio vt q̃ ſit paucis
adhibit;.als pragmatica vt q̃
aduocatis patricijs ⁊ palatis
in modũ cãe facta examiatõe
ꝯcedit.⁊ hec oia poſſunt dici
oracula.
e ¶ Expugnare. als excuſa-
re.i.excludere.
f ¶ Huiuſmodi. ſ.annotatõi
b⁹ vl' pragmaticis ſanctõib⁹.
g ¶ Non valeat.vt.j.ſi ꝯ ius
vel vti.pub.l.ſi.⁊ j.de preci.
imper.of.l.nec damnoſa.
h ¶ Corrigim⁹.iſtud delictũ
corrigim⁹.nota eccleſiã i hoc
caſu pati damnũ p factũ p̃e
lati:ſic ⁊ als vt in auc.vt cuȝ
de ap.cog.§.ſi qs col.viij.⁊ i
auc.õ ſan. epi.§.ſi qs rapue-
rit.col.ix.Uel dic q admiſtra
tores ab eccła ꝯueniunt:q: õ
lictũ pſone nõ dȝ redundare
in dãnũ eccleſie:vt.xvi.q.vi.
c.ſi epm.⁊ ar.j.eo.l.iubem⁹.
§.yconomus.ſic ⁊ in tutore:
vt.j.õ iudi.properãdũ.§.ſi.⁊
vñ vi.l.meminerint.⁊.ff.õ eo
p quẽ factũ ẽ.l.ſi.Uel dic ter
tio q deliquẽdo põt eccleſia
ꝯditionẽ ſuã facere deteriorẽ
nõ ꝯtrahẽdo ſup alienatõib⁹
imobiliũ vel qſi imobiliũ.vt i
minore.xxv.annoꝝ pater.ſȝ
nõ dãnificat eccłiam vni⁹ cle
rici pactũ vel dlictũ vt dicitȝ
eſt in tutore.ſed omniũ deli-
ctũ:⁊ ſic loquitur hec lex.

Nemine. Ante felicem
Nembolã null⁹ ab anga
rijs ⁊ pangarijs etiã ſi ſit ec-
cleſia excuſatur.h.d.ſm bal.
i ¶ Angarijs.que ſunt i ope
ris perſonarum.
k ¶ Perãgarijs.i qb⁹ vtrũ-
q ꝯtinet.ſ.opa pſonaꝝ ⁊ re-
rũ ipendia.Sȝ ꝯtra.j.ti.j.l.ij.
ſȝ ibi ſolui. Itẽ excipe ab hac
lege milites ⁊ veterãos:vt.ff.
de mu.⁊ ho.l.ſi.§.pen.⁊ facit
.j.de curſu pu.nullus.li.xij.⁊
.j.õ q.mu.⁊ preſ.ne lice.ſe ex.
.l.j.li.x.an ſ qd accipit galda
na.i.exercit⁹ iperatoris iuſte alienet ab ea:qd vr vt h ar.ff.ad.l.ro.de iac.l.
ij.§.ij.vbi dicit cõmunicãdũ tpe neceſſitatis.Itẽ q filij iſrael accipiebãt ſpi-
cas alienas:vt.vj.q.iij.c.ſcitote.⁊ de conſe.di.v.diſcipulos.Itẽ ⁊ oia ſũt pn
cipis.in auc.quõ opor.e.§.illud.col.j.⁊ j.de qdrie.preſ.l.ſi.⁊.ff de iudi.l.nõ
als.§.ſi.⁊.ff.de ver.ob.ſi ſtipulatus fuero p te.Sed ꝯtra di:q: nõ valet alie
natio.q: debent illi de exercitu ſe premunire:⁊ ſi qd deeſt a cõmunitatib⁹ ter
raꝝ debent exigere.nec enim inde iniuriantur ⁊c.vt.j.vnde vi.l.meminerit.
l ¶ Plauſtris.in rebus tñ.

Priuilegia. Priuilegia conceſſa clericis confirmantur.leges cõtra
ipſos tolluntur.Elemoſyne debentur.h.d.Tres hȝ partes. In pria
confirmat. In ſecunda reprobat. In tertia prouidet circa alimenta paupeꝝ.
Scõa ibi.omnes.Tertia ibi.⁊ q:.bal.
m ¶ Priuilegia.conſtitutionibus poſita.
n ¶ Retro.ante nos.ac. o ¶ Principes.catholici.
p ¶ Cuſtodiri.priuilegia eccleſijs conceſſa confirmat:vt.j.ti.j.l.omnia.⁊.j.
de legi.⁊ conſti.l.ij.ac.
q ¶ Pragmaticas.factas a quodam infido vel tyranno principe.
r ¶ Ambitionis.vt q: princeps ambit aliqd reuerentie vel honoris.ac.
r ¶ Ambitionis.quod eſt preſumendu;.vt in auc.hic poſita.ſuccũbit ergo
lex canoni vbi eſt ei contraria:vt hic ⁊ in auc.vt cle.apud pro.epiſ.§.ſi.col.
vj.⁊ in auc.vt deter.ſit nu.cleri.§.ſi.colla.j.⁊ in auc.hic poſita que ſic incipit.
caſſa ⁊ irrita ⁊c.q̃ eadẽ confirmat ⁊ penas imponit.
s ¶ Speciebus.vt pane vino ⁊ ſimilibus.
t ¶ Preſtari.licȝ certã quantitatẽ non adijciat imperator in ꝯcedẽdo:tamẽ
valeat ſicut in annuo le.vt.ff.de an.le.ſi cui annuum.⁊ in legato ad viã reſi
ciendã:vt.ff.de le.ij.l.quidã in teſtamento ita ſcripſit.ſed aliõ in alio legato.

trãſuectione:aut pñilegio dignita-
tis[y]:aut religionis[s] intuitu:aut prero
gatiua pſone[a] publicis vtilitatibus
excuſari poſſe ſubtractã[b]. ¶ Nec ſi
celeſte[c] ꝯtra pferat oraculũ[c]:ſiue an
notatio[d] ſit:ſiue diuia pragmatica
ſanctio:puidentiſſime legis regu-
las expugnare[e] debebit. ¶ Nõ ẽt
in oib⁹ caſibus cupim⁹ obſuari: vt
generaliter ſi qd hmõi[f] contra ius
vel vtilitatẽ publicã in quolibet ne
gocio pferat nõ valeat[g]. ¶ Quic
qd eniȝ in fraudẽ iſtius legis quoli
bet mõ fuẽit attẽtatũ:id nauigij qd
excuſat publicatione corrigimus[h].

Idem.aa.ad Karum.pre.pre.

Nemine angarijs[i] vel peranga
rijs[k] vel plauſtris[l] vel quolibet
munere excuſari precipimus: quũ
ad feliciſſimam expeditionẽ nñi no
minis oiuȝ puincialiũ p loca q̃ iter
arripimus debeãt ſolita nobis mi-
niſteria exhiberi:lȝ ad ſacroſanctas
eccleſias poſſeſſiones pertineant.

Imperatores valent.⁊ marcus.
aa. Palladio.pre.pre.

Priuilegia[m] que generalib⁹ cõ-
ſtitutionibus vniuerſis ſacro-
ſanctis eccleſijs orthodoxe religio
nis retro[n] pncipes[o] preſtiterunt:fir-
ma ⁊ illibata ⁊ in ppetuum decerni
mus cuſtodiri[p]. ¶ Oẽs ſane prag
maticas[q] ſanctiões q̃ ꝯ canones ec
cleſiaſticos interuentu gře vel am
bitiõis[r] elicite ſunt:robore ſuo ⁊ fir
mitate vacuatas ceſſare pcipimus.
¶ Et q: humanitatȝ nře eſt egenis
proſpicere ac dare operam vt pau
peribus alimenta non deſint:ſala-
ria ẽt q̃ ſacroſanctis eccleſijs in di-
uerſis ſpeciebus[s] de publico hacte

⁊ in alijs contractibus inter viuos factis:vt.ff.de ver.ob.l.ita ſtipula-
tus.in prin.⁊ de iure do.cum poſt.§.gener.licȝ quidam idem.
u ¶ Promptiſſime.quam ſponte damus.

Caſſa. Statuta contra libertatem eccleſie vel eccleſiaſticarũ per-
ſonarum ipſo iure ſunt nulla ⁊ debent abradi de volumine ſta-
tutoꝝ.⁊ puniunt ꝯtraſa-
cientes.h.d.⁊ iſta autẽ.
nõ ponit ius nouũ:niſi
in additione penarum.
Baldus.
x ¶ Caſſa.hec conſtitu
tio irrita ipſo iure eſt.
y ¶ Per italiã. vbi ma
xime fiebant.ſi tamen ⁊
alibi in romano iperio
hec fiebant eadeȝ eſt eq
tas ergo idẽ ius:vt.ff.õ
verbo.obli.l. a ticio.in
ſi.accur.
ȝ ¶ Capitularibus.i.li-
bris ſtatutorum.
a ¶ Conſtitutio.ſ.hec.
b ¶ Statute.in corpo-
re vñ ſumit illud parũ.
c ¶ Annuȝ.in quo fuit
facta hec conſtituto.

nus miniſtrata ſunt:iubemus nũc
quoq icõcuſſa ⁊ a nullo prſus im
minuta preſtari[t].liberalitatiq huic
promptiſſime[u] perpetuaȝ tribuim⁹
firmitatem.

¶ Noua cõſti. Fede. Imperatoris.

CON. Caſſa[x] ⁊ irrita eſſe ac de-
nũciari p totã italiaȝ[y] pcipit oia ſta-
tuta ⁊ ꝯſuetudies ꝯtra libertates ec-
cleſie:earũq pſonas inductas ad
uerſus canonicas vl' impiales ſan
ctiões:⁊ ea de capitularibus[ȝ] penit⁹
aboleri mãdat noua ꝯſtitutio[a].⁊
decetero ſilia attẽtata ipſo iure nul
la eẽ decernit. ¶ Si qd ꝯ ſiat pene q̃
ſtatute[b] ſũt iminebũt.ſȝ ſi p ãnũ[c] hu
iuſmõi nouelle ꝯſtõnis aliq ineñti
fuerit ꝯtẽptores:bona coꝝ p totũ
nřȝ iperiũ ipune ab oib⁹ occupent.

Idem Auguſti palladio.

Generali lege ſancim⁹ ſiue vi-
dua[a] ſiue diaconiſſa[b]:vl' virgo
deo dicata[c]:vl' ſcimonialis mulier:
ſiue q̃cũq alio noie religioſi[d] ho-
noris vel dignitat[e] feminaꝝ nũcu-
pata.vl' teſtõ vl' codicillo[f] ſuo.qd[g]
tñ alia[h] oi iuris rõne munitũ ſit:ec-
cle[k] vl' martyrio[l] vel clero[m]: vl' mo
nacho[n] vl' paupibus[o] aliqd.vl' ex in
tegro[p] vl' ex pte:in q̃cũq re[q] vl' ſpe
cie credidit ſeu crediderit reliquen
dũ[r]:id mõis[s] oib⁹ ratũ firmũq ꝯſi
ſtat.ſiue h iſtitutiõe ſiue ſbſtitutiõe
ſeu legato aut fideicõmiſſo[t] p vni-
uerſitatẽ:ſeu ſpãli[u]:ſiue ſcripta ſiue
nõ ſcripta voluntate fuerit dereli-
ctũ:oi iпoſterũ[x] in hmõi negocijs
ambiguitate ſummota[y].

¶ In autenticis.de monachis.§.
illud idem.collatione prima.

CON. Ingreſſi monaſteria[z]

Generali lege.
Oẽs pſone ẽt deo
dedicate poſſunt teſta-
ri ⁊ relinquere tã in cle-
ricos q̃ in q̃ſcunq pſo
nas.h.d.ſm Iac.but.
a ¶ Uidua.q: vir; ami
ſit:vt.ff.de verb.ſignifi.
mariti.§. viduaȝ.que vi
ri domiciliũ retinet:vt
.j.fili.§.vidua.ff.ad mu
nicip.⁊ dic q deo ſe de-
dicauit.
b ¶ Diaconiſſa.q̃ mi-
niſtrabat olim ſacerdo
ti.ſed hodie nõ eſt in ec
cleſia romana.
c ¶ Deo dicata.vt puel
la que nondum velum
ſuſcepit.
d ¶ Religioſi. vt con-
uerſa.
e ¶ Dignitatis .vt ab-
batiſſa.
f ¶ Uel codicillo.q̃ ẽt ſi
ne ſcriptura ſit: vt.j.de
bonis.li.l.vl.in prin.⁊ i
ſi. huius legis ibi. ſiue
nõ ſcripta ⁊c.Et nõ hic
in ſingulari nũero codi
cillus.frequẽter tñ in plurali pfert:vt.ff.de ver.ſig.l.nõ eſt ſine liberis.
g ¶ Quod.ſ.teſtamentum.
h ¶ Alia.q.d.de hac non curo an ſit monacha.
i ¶ Munitum.teſtium ⁊ aliarum ſolennitatum:vt.õ.co.l.j.
k ¶ Eccleſie.generale nomen eſt.que võ ſequuntur ſpecialia ſunt.ſic ⁊
econtra.ff.ad.l.aquil.ſi ſeruus ſeruum.§.rupiſſe.
l ¶ Martyrio.i.eccleſie vbi ſunt reliquie martyrum.
m ¶ Clero.vbi eſt multitudo clericorum.
n ¶ Uel monacho.vbi eſt multitudo monachorum.
o ¶ Pauperibus.ſimul habitantibus vel non.
p ¶ Ex integro.ideſt inſolidũ exceptis his facultatibus que dicuntur
.j.ti.j.ſi quis preſbyter.
q ¶ Re.i.quantitate.
r ¶ Relinquendum.i.voluerit relinquere.
s ¶ In modis omnibus.etiam ſi extraneo relinquat.ſ.collegio.
t ¶ Fideicommiſſo.vt quando eſt de tota hereditate reſtituenda.
u ¶ Speciali.ſ.fideicommiſſo.
x ¶ Impoſterum.i.poſt hanc.l.
y ¶ Summota.permittit igitur hec lex teſtari talibus perſonis.ſed cõ
ſtitutio ingreſſi ⁊c.prohibet in mõachis .at illa auc.ſi qua mulier.diſti
guit.⁊ iõ ſic per ordinem lege ingreſſi que indiſtincte corrigit:⁊ illa ſi q̃
mulier.q̃ diſtinguit ⁊c.q: prior eſt in ordine. ¶ Autentica.

Ingreſſi. Dedicatius ingreſſus monaſterij aufert dedicãti po
teſtatẽ de bonis diſponendi.h.d ſaly. z ¶ Ingreſſi mõa
ſteria.vt ſecl'o renũciẽt tacite vl' expſſe.tacite vt ſi õdicet ſe.ſȝ expſſe ſi re
nũciẽt ibiq remanẽãt.qd ẽ corpo q ſit mõach⁹ ſi cũ oradi tñ vl' amicuȝ

visitandi: vt in cor. auth. de mona. §. illud idē. colla. j. Idē ergo si quālibet ecclesiā etiā secularē ingrediant᷑ ⁊ seculo renūcient tacite vel expsse: ⁊ sic generaliter appellant vltramontani. secus si nō renūcient seculo ingrediētes capellā vel ecclesiā secularem: quia habent ppria: vt i auth. de san. epis. §. presbyteros. colla. ix. ⁊ j. ti. j. l. sacrosancte. accur.

ar. ff. de inof. testa. l. nā ⁊ si parentib⁹. ⁊ in auth. vt nulli iudi. §. adulterā. Sed ar. ꝯtra cū monasteriū reputet pro filio vt in dcā. auth. de san. epis. §. sed hec p̄senti. col. ix. ⁊ hoc vbi qs seculo renūciat. secus si cleric⁹ secularis sit vt dicto. §. presbyteros. ⁊ dicta. l. si qs presbyter. Itē in dicta auth. vt nulli iudi. in iure iurando. vel hic corrigit. vel expōe ibi mōacha: idest mōasticā vitā gerētē nō q p veritate sit mōacha.

a ¶ Dedicant. i. trāsferūt. proprie enī quo ad se: vt j. titu. j. l. quisquis cuiersis. sed improprie quo ad bōa: vt. ff. d pol li. l. ij. in prin. sic ⁊ als. ff. d offi. pcō. ⁊ le. l. ij. Itē qd si ex pacto aliqua renūcierit: tū. non valet pactum: sed ingressus non vitiatur: vt. ff. de here. insti. l. si ita quis heres. in vltima charta. ⁊ in auth. co sez de mona. vnde hec sumit. §. illud quoq. ibi. ⁊ nō erit vltrius ⁊c. ⁊ q̄ cū est alterius iuris nō pōt ipse aliqd hre. vt. ff. de acq. re. do. homo liber. in fi. ⁊ d reg. iur. q in seruitute. ⁊ ar. ff. de vsur. l. placuit. vñ cū ꝯuersus etiā ecclesie seculari se dicat nō pōt habere bona ratiōe predicta. Itē si dedi me ⁊ mea: nōne supfluo di

ipso ingressu se ⁊ sua dicant[a] deo. nec ergo de his testantur vtpote[b] nec domini rerum.

¶ In auth. de sanctis. episcopis. §. si qua mulier. collatione. ix.

CON⟨S⟩ I qua mulier vel vir liberis non extantibus monasticā vitā elegerit ⁊ monasteriū intrauerit[c]: monasterio qd intrauit res eius cōpetere[d] iubemus[e]. ¶ Sz si psona liberos[f] habēs anteq̄ de rebus suis inter eos disponat monasteriū intret: liceat ei postea[g] inter eos diuidere[h]: legitima nisi diminuta[i]: ⁊ qd eis nō dederit monasterio cōpetet. ¶ Sz si omnē[k] substantiā inter eos filios diuidere voluerit: sua persona filijs cōnumerata[l]: ptē sibi retineat que monasterio cōpetere debet. ¶ Sz si post igressū

monasterij moriatur[m] anteq̄ inter liberos diuidat: filij legitimam percipient[n]: reliqua substantia monasterio competente.

I Mparatores Leo ⁊ An. aa. ar.

I Ubemus nulli post hanc[o] archiepo[q] i hac vrbe[r] regia sacrosancte ortho. ecclesie presidēti: nulli iconomo cui[s] res ecclesiastica gubernanda[t] mandat᷑[u]: esse facultatē fundos[x] vel predia vrbana siue rustica: res postremo[y] imobiles: aut in his predijs colonos[z] vel mancipia[a] ꝯstituta: aut ānonas[b] ciuiles cuiuscunq; supiema vel superstiti voluntate ad religiosas ecclesias deuolutas: sub cuiuscūq; alienatiōis specie ad q̄scūq; trāsferre psonā: sz ea predia diuidere[c] qdez colere: augere[d] ⁊ ampliare[e]. nec vlli iisdē

g ¶ Postea. ⁊ i hoc casu corrigitur auth. ingressi.

h ¶ Diuidere. nūqd enī hec diuisio ē testm. hec enī pōt p desse si de actōe querat vel de numero testiū: P. ⁊ Io. B. ⁊ M. rñdent q nō: q: arbiter ⁊ iudex diuidit nō tñ testat q: nō est dñs: vt i auth. ingressi. ⁊. ff. d iure codi. ꝯficiūt. §. si p⁹. sz sit testator vel nō. qcqd dicat nūer⁹ duoꝝ sufficit vt i filijs d' j. fa. he. l. fi. sz azo dicit eē testm. ⁊ sic non dñs testat. vt ⁊ als. j. de se. nup. femi. §. fi. ⁊ insti. de pu. sub. §. nō solū ⁊. ff. d dōa. iter vi. ⁊ vx. l. cū h stat⁹. §. similes vxori. ⁊ d im sto test. l. si qs ex. §. p huiꝫ. ⁊ potuit ēt huo hec lex ꝯcedē testādi liā. Si velis pmā tueri q nō sit testm dic q i lege femine. dña erat mat: lz habēt necesse filio relinquere. Itē illa de pu. sub. pmittit: q: ibi filij nō poterāt testari sibi pro

nōne supfluo dicit mea: cū enim in dedicatōe mei bōa sint monasterij facta: non plus fieri eius possunt: vt. ff. de acqui. pos. l. iij. §. ex pluribus: tñ. distiguit qd pcedat: vt si me: supfluo dicat mea: cū mea habebit bōa ecclesia expressa ꝯcessione nō tacita: vt ar. j. de pac. cō. sup do. l. fi. vel dic q etiā si precedat me: si tñ statim sequat mea: habeat ecclesia bona ex ꝯcessione expressa: vt ar. ff. de noua. l. cū enī. Itē qd si ingressus nō tenet: ⁊ in alijs cōtractib⁹ inter viuos factis: tñ. nec obligatō bonoꝝ tenet: q: vbi expssum nō valet nec tacitū: vt. ff. de ser. vr. pre. iter. in fi. Itē si tenebat᷑ ex ꝯtractu vel delicto igressus an pro eo monasteriū teneat: tñ. sic ad istar capite minuti: vt. ff. de capi. di. l. ij. in prin. ⁊ l. tutelas. §. si libertate. Item qd si ingressus habeat precariā: Precaria dicit quādo qs emit ab eo q habebat in emphiteosi. libellus qñ quis emit ab eo q hz precariā: sz tñ isti oēs tales hñt vtiū ius q̄uis oia talia sint vulgaria vel libellū vel vsufruc. in reb⁹ alienis an duret ēt post ingressū saltē in vita illi⁹: tñ. sic ar. ff. de le. ij. peto. §. j. ⁊ de dona. iter vir ⁊ vxo. sz si mors. ij. tñ. in fi. Itē est ar. ꝯtra in auth. vt nul. iu. §. q: vo. col. ix. vbi bona ingredientis monasteriū nō sunt oia statim dedicata: sz dic q ibi inuit⁹ fuit igressus hic spontaneus ⁊c.

b ¶ Utpote nec. probabilis ratio nō necessaria. nō ē dñs ergo nō testat. nā ⁊ non dñs testat᷑ q̄nq; de reb⁹ alienis vt notabis in auth. si qua. sed hoc regulare: vt. ff. de iure codi. l. ꝯficiunt. §. si post. i fi. §. ⁊ id dicit. si qua ⁊c. ac. ¶

S I qua. Dedicatiuus ingressus monasterij nō aufert facultatē disponēdi iter liberos qbus legitimā nō pōt minuere. plus aūt pōt sibi dare virili sibi retenta. ⁊ eo non disponēte. l. prouidet vt legitima detur cuilibet liberorum. h. d. saly.

c ¶ Si qua. itrauerit aio ibi manēdi nō cā orādi: vt dici in auth. igressi.

d ¶ Cōpetere. saluo pacto dotis ⁊ donationis propter nuptias sicut ex morte naturali: vt j. ti. j. deo nobis. §. j. ⁊ in auth. de mona. §. si autē vxorē. col. j. Itē quid si ante ingressum instituat extrāeū: dic idē idistincte vt hic: vt omnia cōpetant monasterio. sed dic q si aliquid dimiserit monasterio iure institutionis quando ingredit᷑: non rumpitur testamētū: alioquin sic: cū ecclesia exequetur filio nascituro: vt i auth. de san. epi. §. sed hoc p̄senti. col. ix. ⁊. ff. de iniusto testa. l. si qs. ⁊ l. aspe. ⁊ de li. ⁊ posthu. l. filio. §. fi. ibi. nā agnoscēdo ⁊c. preterea cū habēs filios oia eis donare nō pōt: multominus extraneis vt hic d'. Itē alia rōne nil remanet extraneo heredi. nam dñiū rerū qd remansit penes testantē i ecclesia est collatū. vnde iam nil habet tpe mortis. Itē pp̄ter capitis diminutionē testatoris qui decessit nō sui iuris vnde est irritatū: vt insti. qui. mo. te. infir. §. nō tñ. ⁊. ff. de iniusto testa. l. si quis exheredato. §. irritū. ecōtra videt tenē testamētū q: pro mortuo habet᷑: ergo testm sicut morte ꝯfirmat᷑: sed nō ē verū q habeat p mortuo quo ad oia. ergo sto prime opinioni. Itē qd si inter filios testatus est an ingressū ⁊ nil relinquat monasterio: videt hic a ꝯtrario sensu. s. anteq̄ disponat q nō rūpit. Itē an iure hereditario vel ex donatione cōpetunt hec bōa ecclesie: qd pdest propter actiones que dabuntur ꝯtra ingressum: tñ. iure successorio quasi semimortui. ar. insti. p quas psonas nobis acqrit. §. fi. ⁊ j. ad. l. iul. de vi. l. ij. §. fi.

e ¶ Iubemus. ⁊ sic idem dicit qd autentica ingressi.

f ¶ Liberos. qd si parētes. q. d. nō filios hēat tñ: rñdeo ⁊ hi fm Pi. habēt legitimā. vt in auth. co. §. presbyteros. ⁊ j. ti. j. si quis presbyter. ⁊

pter etatē. Itē videt q nec ēt diuidere possit pater post ingressum: vt j. ti. j. auth. nūc aut. sup. l. si qs presbyter. q̄d ē ꝯtra. so. vt ibi. Itē nō obstat vt appet i supiori auth. igressi.

i ¶ Diminuta. ergo volebat dare min⁹ q potcrat.

k ¶ Omnē. Ecce vbi vult dare aliquis plus q potest.

l ¶ Cōnumerata. vt tātū sibi retineat quantū necesse hz dare als vnicuiq; filiorū fm Io. ⁊ nos. Alij fm. p. quātū dat alicui filioꝝ cui pl⁹ ꝯfert. ar. j. d se. nup. hac edictali. in pn. ⁊ hoc qñ sunt ptes inequales. si āt sūt eq̄les ptes reseruat sibi virilē ⁊ ad hoc i auth. c. §. diacōissā. col. ix. ⁊. ff. d col. bo. l. j. §. portōes.

m ¶ Moriat᷑. innuit hanc portionē. s. legitimā demū post mortē naturalem debē prestari. fm Al. vt ar. in auth. vt li. ma. ⁊ auie. §. q: vo ex cōsensu. colla. viij. ⁊ j. de dona. inter vir. ⁊ vxo. l. res. sed pōt dici quantū ad alimenta saltem debere ante agi. ar. ff. de an. le. l. seruus ⁊ vt in pos. le. l. pe. ⁊ de li. agno. si qs a liberis. vel si velis dicere q statim post ingressū petat᷑ hec portio. habes argumentū vt in auth. de mona. §. illud. col. j. ⁊ j. de epis. ⁊ cleri. deo nobis. §. j. ⁊ in auth. vt nulli iudi. §. adulterā. ⁊. §. si vo preter. ⁊ q: pro mortuo ⁊c.

n ¶ Percipient. hec dispositio est legis non testatoris. ac.

I Ubemus. Nulli legis diuisio ex vitia gl. colligit. Tres el hz ptes. In pria phibet. In scda pmit. In tertia quendā actū cū q̄dā cautela pmittit. scda ibi. Sane si hec. tertia ibi. Sane ois. Pria pars. h. d. Res eccle ꝯstātinopolitāe imobiles vel q̄ cēsent imobiles vt ascriptitij ⁊ ānone ciuiles nullo titulo debēt aliēari. debēt tñ coli ⁊ p posse augmētari ⁊ conseruari. Bal.

p ¶ Post hanc. i. post hanc legē als posthac. i. deinceps.

q ¶ Archiepiscopo. i. patriarche.

r ¶ Urbe. scilicet constantinopolitana. ⁊ sic est hec lex localis: sz hodie ē ius generale. vt in auth. hoc ius.

s ¶ Cui. diffinitio iconomi.

t ¶ Gubernanda. ab episcopo.

u ¶ Mandatur. quasi procuratori etiam ad agendum forte ⁊ defendendū. ⁊ nō q hec est diffinitio iconomi aliquo addito: vt j. ti. j. l. omnes. §. hoc nihilominus. qui ⁊ als dicitur cymmarcha quasi custos sacrorū vasorum ⁊ aliarū rerū ecclesie: vt j. de bo. auct. iudi possi. l. fi. in fi.

x ¶ Fundos. nomen fundi generale est ad sequentia. ⁊ pprie vniuersitatē fundorū significat. vt. ff. de vb. sig. l. questio est. ⁊ de re. du. l. ij. ac.

y ¶ Postremo. idest vt breuiter dicam.

z ¶ Colonos. scilicet constitutos.

a ¶ Mancipia. q̄ inter imobilia sunt vt h: ⁊. ff. de diuer. ⁊ tem. prescrip. l. ij.

b ¶ Annonas. i. prebendas de publico: vt. s. eo. puilegia. vel dic cuiusq; priuato patrimonio soluendas vt statim subiungit que inter immobilia cōputantur: vt in auth. de non alie. §. hoc ergo. colla. ij.

c ¶ Diuidere. vt vna pars seminet᷑ vno anno: alia alio anno: diuisiōe facta p sepes ⁊ fossata ⁊ sulcos: vt. ff. de le. ij. gaius seius. §. ticius. sz Io. alij dicūt diuidere pōt si puocet: nō si puocet illū cū quo cōionē hz sicut mior: vt ar. j. de fun. do. l. ij. ⁊ de predi. mi. l. iter oēs. ⁊ de re. co. q sub tu. vel cu. l. si pupillorū. Tertij vt Pi. q aliā ecclesiā pōt puocare nō priuatū sicut ⁊ cū ea priuatar: vt i auth. Itē sibi inicē. Quarti vt pe. ⁊ al. q ēt priuatū puocat cū sibi expedit sicē alienat inutile pdiū pp fiscale onus: vt in auth. itē prediū. ⁊ ar. ff. d iure do. l. fi. vel diuidit fm. M. vt accipiēdo partē quo ad vsum ⁊ non quo ad proprietatē ⁊ locando cū socius nolit suam partem locare.

d ¶ Augere. quo ad quantitatē: sed ampliare quo ad preciū: qd fit diligenti cultura: vt. ff. d iur. fis. l. si itelligit. §. diui fratres.

e ¶ Ampliare. ipin-

gnando. a ¶ Cedere.i.ↄcedere.ſ.ſuitutẽ aliquã.nã q alienare ꝓhibet ſuitutẽ ↄſtituere nõ põt:vt.j.de re.alie.nõ ali.l.fi.ꝛ.ff.de re.e.l.iiij.§.fi. vl' dic ꝙ viriliter debẽt reſiſtere ne qs poſſeſſionẽ taliũ ꝑdioꝝ intret:vt in auc.de ñ ali.§.iconomũ.col.ij. b ¶ Vel.ꝛ.iſtud idẽ dicit quod.ſ.verũtñ.

b ¶ Codicillo.nõ codicillũ i ſingulari nũero vt ꝛ.ſ.l.pri.ꝛ.j.fa.her.l.fi.

quo ad iconomum qui tenetur emptori ꝛ eccleſie.

a ¶ Fecerit.i.alienauerit. b ¶ Jmmo. ꝑ vel.ꝛ nõ ꝙ agẽs ꝛ ↄſentiẽs pari teneñ pena q: pariter delinquũt vt hic.ꝛ.ff.de his q nõ. iſa.liberoꝝ.in fi.ꝛ de iurepa.adigere.in pñ.ꝛ.j.ti.i.ſi quenq̃.in fi.ꝛ ibi ẽt de hoc habes multas concordantias.

c ¶ Cõſeruẽtur.iconomi ſiue clerici.ac.

d ¶ Beneficij.vt q: dicũt aliquẽ fuiſſe eccl'ie q ñ fuiũt.ac.

e ¶ Referẽde.vt q: dicañ aliqs extitiſſe gⁿoſus eccl'ie.ac.

f ¶ Permiſſaꝫ.an ergo bene merentẽ põt hñ remũerare: dic ꝙ ſic. nã ſi colorati bñficij remuneratio ipedif :ergo vera pmittiẽ ẽt de imobilib⁹:vt vi hic inui.ar.ↄtra .j.e.l.§.fi.

g ¶ Cõſentiant. ꝛ renũciãt ꝛ ſic ẽ ſpãle ꝙ põt renũciare.q: eccleſie eſt ñ coꝝ fauor ſic ſut ꝛ alia mlta q̃ nõ.j.d pac.l.pe.

g ¶ Conſentiãt. ſubaudi nõ poſſint.

h ¶ Fidei.ſequunt auc.q̃ ſiliter prohibent.ſ.hoc ius porrectuꝫ. ꝛ ſequentes.

i ¶ Mater.vt.ſ.ti.i.victor.§. ꝛ in pñti.ꝛ.j.eo.decernimus.

k ¶ Jlleſuꝫ.vt nec eps poſſit alienare:vt i decre.x.q.vi.c.i.

¶ Sane. Punit emptor i amiſſione pcij. ꝛ titulus ñ excuſat eũ a ꝑcipiendis. Puniẽdus eſt iconom⁹ in ꝑuatõe officij ꝛ in reſartiõe dãni ad qd ẽt hẽs ci⁹ tenef. Puñt tabellio pẽa exilij. Puniũt iudices ꝛ tabelliões q ſubſcribũt acta ꝛ inſinuatões iſti⁹ donatiõis ꝓhibite in ꝑuatõe dignitatis ꝛ amiſſione bonoꝝ.h.d. vſq; ad.§.ſane ne omnis.bal.

l ¶ Noſtre.i.nos q ſum⁹ pennes in ſuãda hmõi volũtate.

m ¶ Sacrilega.i.q̃ſi.vt enim iproprie df' õdicatio rei cũ cõfert eccl'e:ita ſi cleric⁹ alienet df' decõſecratio q̃dã (vt ita dixeri) ꝛ iõ df' quaſi ſacrilegiũ.

n ¶ Statuim⁹. in vltimo.§.

o ¶ Fructum.i.cõmodum.

p ¶ Temeritatis.i.huius cõtractus facti per temeritateꝫ.

q ¶ Precia.quando emit.

r ¶ Munera.qñ dõa accepit.

s ¶ Acgrant.ſic ergo eccleſia locupletaf cũ aliena iactura. vñ equũ ẽ ꝙ reddat: vt .ff.de ↄdi.ide.nã hoc nã.ꝛ.j. qd metus cã.l.ſi vi vel metu.nõ dico ꝙ actõe aliq̃ ↄpellat eccl'ia ciuili. Sꝫ an ſi nõ fuerit ſolutũ preciũ poſſit peti:rñdeo ſi ſꝫ. P.q: q̃dã bõefie accipiũtur nõ tñ bõefie petunt:vt.ff. de var.ꝛ ex or.co.l.i.§.i.ſec⁹ in ẽphiteota:vt i auc.q res iã. Alij ↄtradicũt odio ẽptoris poſſe peti ꝛ nõ reddi ſi ẽ ſolutũ:ꝛ fauore eccl'ie ꝑ dictã auc. q res.ꝛ.ff.d dã.iſec.l.fi.ꝛ hoc ẽt ſi bõe fidei emptor fuit.lꝫ tũc hẽat actionẽ ↄtra iconomũ:vt.j.§.proxi.

prediis audere cedere[a]. ¶ Verũ[b] ſi ue teſtõ quocũq; facto iure: ſeu codicillo[b]:vel ſola nuncupatione legato ſeu fideicõmiſſo aut mortꝰ cã donatione:aut alio q̃cunq; vltimo arbitrio:aut certe iter viuentes habita largitate:ſiue ↄtu venditiõis: ſiue donationis:aut alio quocunq; titulo qſq; ad prefatam venerabilem eccleſiam pãmoniũ ſuũ:ptẽne certã pãmonij in fundis ꝑdijs ſiue domib⁹ vel ãnonis mãcipijs ꝛ colonis:coꝛũq; peculijs voluerit ptinere:incõcuſſa ea oia ſine vlla penitus diminutiõe ↄſeruenf. ¶ Scientes ſibi igif nulla occaſione vel tpe ad viciſſitudineꝫ beneficij[d] colorati aut gr̃e referende[e] donãdi: vel certe hominib⁹ volentib⁹ emere alienãdi aliquã facultatẽ pmiſſaꝫ[f]: nec etiã ſi oẽs cũ religioſo ẽpo ꝛ iconomo clerici in eaꝝ poſſeſſionuꝫ alienationẽ ↄſentiãt[g]. Ea eniꝫ q̃ ad beatiſſime eccleſie iura ptinent: vl' poſt hac forte puenerit:tanq̃ ipſaꝫ ſacroſanctã eccleſiã ꝛ religioſam intacta ↄuenit inuiolabiter cuſtodiri: vt ſicut ipſa religiõis ꝛ fidei[h] mr̃[i] ꝑpetua eſt:ita eius pãmoniuꝫ iugiter ſeruetur illeſũ[k]. ¶ Sane ſi hec noſtre[l] perẽnitatis ſtatuta audaci ſpiritu ꝛ mente ſacrilega[m] qſq; iconomoꝝ vel hoiũ temerãda crediderit:ipſe qdem qui ꝑteruo auſu eccleſiaſtica ꝑdia donatiõis vl' emptionis:ſeu cõmutationis titulo vl' cuiuſcũq; ↄtus alterius noie: niſi eo mõ quo nũc ſtatuimus[n] acqrere vel hr̃e tẽtauerit: oẽꝫ hmõi fructũ[o] ꝓprie temeritatis[p] amittat. Et precia[q] qdem vel munera[r] q̃ eius gr̃a data fuerint iconomo: ſiue alijs q buſcũq; ꝑſonis:eccleſie lucris ꝛ cõmodis acgranf[s]. ¶ Predia ãt ꝛ in his oia ↄſtituta[t] ab ipſis clericis ꝛ tẽporalibus iconomis[u] cum fructib⁹ ſeu penſionib⁹ vel acceſſiõibus[x] totius medij tpis vendicent:vt tãq̃ penitus a nullo ẽpta vl' vendita teneanf[y]. Quia ea q̃ ↄ leges ſiũt ꝓ infectis habẽda ſunt[z]. ¶ Jconom⁹ ãt qui hoc fecerit[a]:imo[b] fieri paſſus[c] fuerit: vel in quacunq; prorſus huiuſmodi venditione ſeu donatione

vl' ↄmutatiõe (niſi ea que preſenti[a] lege ↄcedim⁹) poſtremo in quacũq; alienatione ↄſenſerit: cõmiſſa ſibi iconomatus adminiſtratione ꝑuetur[b]: deq; eius bonis quodcunq; exinde incõmodum eccleſie cõtigẽit reformetur. heredeſq; eius ꝛ ſucceſſores ac poſteri[c] ſuper hoc facto ſine ↄſenſu cõpetẽti ab eccleſiaſticis perſonis actione[d] pulſentur[e]. ¶ Qis tabellionibus q huiuſmodi contractuuꝫ vetitoꝝ auſi fuerint inſtrumenta ↄſcribere: irreuocabilis exilij animaduerſiõe plectẽdis. ¶ Qis quoq; iudicibus[f] vl' ius geſtoꝛum[g] habentibus:qui huiuſmodi donationum vel contractuũ geſta confecerint[h]: dignitatis proprie ꝛ bonoꝛum omnium[i] ſpoliatione damnandis[k]. ¶ Sane[l] ne omnis religioſis iconomis cõmode via ꝓuiſionis ꝛ occaſio venerandis eccleſijs profutura videatur excluſa: id quod vtile plerunq;[l] iudicatur ſub cautela obſeruatione neceſſario ꝓcedere concedimus[m]. Si quãdo[n] igif vir religioſus iconom⁹ huius regie vrbis eccleſie ꝑſpexerit expedire: vt deſideranti cuiq; certaꝝ poſſeſſionũ atq; predioꝝ vrbanoꝝ ſcꝫ: ſiue ruſticoꝝ ad ius eccleſiaſticum pertinentium: tpalis vſufructus poſſeſſio pro ipſius petitione[o] preſtef:tunc eius temporis qd inter vtroſq;[p] ↄuenerit:ſiue in dieꝫ vite[q] ſue ab eo qui deſiderat poſtulef. pacta cum eo q hoc elegerit ineat iconomus atq; ↄſcribat[r]: ꝑ que[s] ꝛ tempus[t] intra quod hoc preſtari placuerit ſtatuaf. ꝛ manifeſtum[t] ſit quod quiſq; acceperit[u] adinuicem huiuſmodi beneficij gratia: preſtando[x] quidem eccleſiaſtici predij ꝑ tẽpore vſufructũ. ¶ Poſt ſtatutum auteꝫ tempus ꝛ placitum ipſoꝝ redditu um proprietate[y] ad dominiuꝫ ꝛ ius eccleſiaſticum recurrente firmiter: ita.ſ. vt ſiue completo ſpacio quod fuerit inter eos conſtitutũ: ſeu mortis ſue tempore: ſi hoc quoq; conuenerit:is qui poſſeſſionem eccleſiaſticam ꝛ ceteroꝛum redditũum vſufructum habendi gratia: interueniente pacto ſuſcepit: nõ minus

c ¶ Paſſus.per quendam de ſubditis.

a ¶ Preſenti.in vlti.§.

b ¶ Priuef.ꝑ ſniaꝫ nõ ipſo iure:alioqn non hꝫ locũ ꝙ ipſemet poſſit vẽdicare. Jtẽ dic puef ꝛ ñ priuat⁹ ſit: ſꝫ videf alia pena iponi nõ hec:vt.j. ti.j.ſi eccleſie .que eſt cõtra.ſo.vt ibi.accu.

c ¶ Ac poſteri.i.ſucceſſoꝛũ ſucceſſores. vt ibi.

d ¶ Actiõe.mãdati vel nego.geſ.vel ↄdictione ex lege iſta.

e ¶ Pulſent.i. conueniantur.ac.

f ¶ Judicibus.qui ſunt tñ iudices.

g ¶ Jus geſtoꝛuꝫ.i.ſcripturaꝝ. nã ijdẽ erãt iudices ꝛ notarij. vel dicit de officialibus curie qui ſcribunt acta.

h ¶ Confecerint.i.ↄfici mãdauerit:vt .ff.de his q no.iſa.furti.§.mandati.vel ꝓprie qñ habent ius geſtoꝛũ. ſed ꝑut ad iudices tñ improprie.

i ¶ Bonoꝝ oium.ſed cui applicabunf:rñdeo eccleſie forte quã ledere voluit:vt ar.ſ.ca.l.§.i. tu dic fiſco: vt .j. de mõ mul.l.mulctaꝝ. ꝛ .ff.de inoffic.teſta .l. papi.§. meminiſſe.

k ¶ Dãnãdis.ſequitur auc.q res iam dictas.q̃ ſimiliter punit.

¶ Sane. Res immobiles eccl'e põt in alium transferri quo ad vſufr. dũmõ paciſcaf ꝙ ipſaꝫ rẽ reſtituet tpe ↄucto ſi nito: ꝛ aliaꝫ tãti valoris ꝛ fruct⁹ eccl'e reliquet. ꝛ de his eſt ẽ ſiẽda ſcriptura: alr's ñ valet.h.d.ſaly.

l ¶ Sane. plerunq;.vt in ↄtractu qui ſequitur.

m ¶ Concedim⁹.nõ.ſic inſti.de auc.tu.§.neq;.

n ¶ Si qñ. deſiderabat q̃dã ab eccl'a tpalẽ vſufructũ alicui⁹ ꝑdij vrbani vl' ruſtici vſq; ad qnq; vl' decẽ ãnos vel diebus vite ſue: ꝛ finito tpe dicit ſe redditurũ hoc ꝑdiũ: ꝛ aliõ qd totidẽ fructus reddat. q̃rif an iconom⁹ hoc facẽ poſſit: ꝛ di: ꝙ ſic ꝛ faciat h ↄſcribi.

t ¶ Conſtituta.vt mancipia ꝛ inſtrumenta fundi.

u ¶ Jconomis.ꝛ ꝑ iſtos ꝑ ſuo loco vendicant:ſed in ſubſidiũ cuilibet pmittitur q̃ſi publicũ factũ vt cũ parochianis vel patrõis:vt in curiali q̃ retrahit ꝑ quolibet:vt.j.de decuriõibus ſi qs.ſed nunqd idẽ q vendidit: qd ẽ ſabbatina ꝛ vẽ ꝙ idẽ:vt.j.de li.cau.l.fi.ꝛ.ff.de bo.liber.l.ſi filius circa pñ.ꝛ i decre. xij.q.ij.nõ licet. Econtra ꝙ nõ idẽ:vt.ff.d accu.ſi cui.§.hiſdẽ. ꝛ i decre.xij.q. ij.monemus ꝛ.ff.de adop.poſt mortẽ.ꝛ ibi de hoc inuenies ſolutionem.

x ¶ Vel acceſſionibus.ſ.naturalibus ſed non ciuilibus quia ſic eſſet vſura.

y ¶ Teneantur.ideſt habeantur.

z ¶ Habenda ſunt.vt.j.de legi.ꝛ ↄſti.nõ dubium. ꝛ hoc quo ad eccleſiã nõ

o ¶ Petitiõe.ex hoc ṽbo ſũpſit Jr.qd poſuit i formlario tabellionũ i ↄtrib⁹ ẽphiteoſis.dicũt eñi ſic ẽphiteoncarijs.ſ.petitionibus ꝛc.

p ¶ Vtroſq;.iconomũ ꝛ ſecũ ↄhẽtẽ. q ¶ Vite.accipiẽtꝫ ad plus.

r ¶ Conſcribat.ſic ergo ſcriptura exigif:alr's nõ valet vt.j.dicam.

s ¶ Per que.ſ.pacta. t ¶ Tempus.ſcꝫ.x.vel mors.

t ¶ Manifeſtũ.ſ.per pacta. u ¶ Accepit.ab iconomo: gratia cuius tantũdẽ ↄfert in eccl'a d ſuo.ac. x ¶ Preſtando.deſiderãti.

y ¶ Proprietate.i.poſſeſſione eius predij cuius vſufructus ↄfert eccleſie.nã ꝓprietas nunq̃ ab eccleſia ſeparaf.ſic.ff.de ver.ſig.interdũ.ꝛ de iudi.l.ſi de vi.ꝛ.j.de rei vẽ.l.quotiens.ꝛ.j.de ꝓba.l. ij.alij ponũt ꝓprietatem poſſeſſionis que in eccleſiam confertur.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ¶ Predioꝝ.ſic.ſ.de nouo dādoꝝ. b ¶ Derelinq̄t.in vltima volūtate vt innuit verbū relinquat:vt.ff.de tabu.exhi.l.i.§.fi. ſꝫ hodie ab initio ⁊ mox vt in auē.de nō ali.§.ſi qs aūt voluerit.col.ij.lege ſic.le cta lege ſequunī auē.⁊ p̄io lege ꝓhibētes.ſecūdo puniētes. tertio per mittētes vt in hac.l.i tex.facit Leo.ſic ergo lege p̄io hoc ius porrectū.

ſufficit maiorē partē duaꝝ partiū ꝯſentire:vt.ff.de decre.ab ordi. faciē.l.i.⁊ .l.iij.⁊.ff.qd cuiuſq; vniuer.l.nulli.⁊.l.plane.⁊.j.de predijs curia.l.ij.⁊ d̄ de cu.l.nominationum.li.x. y ¶ Conſentiente.ſ.iuramē to vt ſuper ſuam animam iuret:vt auē.perpetua.
3 ¶ Exiſtere.i.ſolutū nō eſſe.nō aūt iurat deberi cū effectu. hoc aūt creditor

⁊ ſicut alienatio.⁊ multomagis. ⁊ qbuſcunq; modis.Scđo q res iam dictas.Tertio ſi q̄s rui nas.⁊ ꝑpetua quoq;.⁊ ſed ⁊ ꝑmutare.⁊ itē ſibi inuicē. ⁊ itē ꝑdiū.⁊ qui rē hmōi.⁊ hec vſus p̄e ſtatio.ſꝫ alij ponūt illā. q rē iter puniētes.ſꝫ nō eſt i hoc vis. ¶ Auē.

Hocius. Res immobiles cuiuſcūq; eccleſie ab imperatore ꝑpuente nō alienāt vł pignorātur indiſtincte: aliunde vo q̄ſite pignorant vel alienanī debito vrgente cū ſolēnitate tū hic ſubiecta.h.d.ſali.
c ¶ Hocius. Imperator leo rebus ꝯſtātinopolitane eccleſie ꝓuiderat p legē iſtaꝫ iubem⁹. ſed per hanc autenticā extendit ꝓuiſio ⁊ priuilegiū ad omnē locū venerabilem.ſic ergo dicit hoc ius porrectum ⁊c.⁊ ſumit hec pars vſq; illuc ⁊ ꝑpetuo ⁊c.ex auē. de nō ali.§. nos igitur. coll.ij.ac.
d ¶ Porrectū.i.productū. ⁊ diuidit in ſeptem partes.
d ¶ Quod.ſ.collegiuꝫ.
e ¶ Actio pia.i.pi⁹ act⁹. ⁊ ſic ponit.ff.de dōa.int vi.⁊ vx.l.iij.§. fi.aľs nō factū vt hic ſꝫ ius deſignat:vt iſti.d ac.§.i.azo.

q̄ꝫ alteri⁹ tāte q̄ntitatī quāte accepit reddit⁹:cū ipſoꝝ ꝑdioꝝ dn̄io ⁊ rebus imobilib⁹:coꝝ q̄ꝫ colōis ⁊ mācipijs eccleſie d̄relinq̄t. ¶ Niſi.n. hac ꝯditione pacta inita fuerint:ea quoq; decernim⁹ non valere: ſed poſſeſſiōeꝫ eccleſiaſticaꝫ tanq̄ꝫ nullo iure tranſcriptam in iure ipſi⁹ atq̄ꝫ dn̄io ꝑmanere:⁊ ab eccleſiaſticis iconomis decernimus vendicari.
¶ In auē.de nō alie.⁊ ꝑmutādis. colla.ij.§.nos igiī. ⁊ in auē. de ali. ⁊ emphi.col.ix.§. hoc etiam ſuper ipſis.⁊.§.hoc vo iubemus.
CON. Hocius porrectuꝫ ē ad oēꝫ venerabilē locū:oēq̄ꝫ collegiū qd actio pia ꝯſtituit: vt nec res coꝝ pignorenī. ¶ Et ꝑpetuo fruct in ijs imobilib⁹ rebus q̄ ab iperiali domo ꝑdict locis applicanī. ¶ In ceteris caten⁹ excipit:ſi debituꝫ vrget q ex mobilib⁹ ſolui non poſſit: pꝛimo res imobiles ſpāliter denī pignori:q̄rū fruct⁹ creditor ſibi cōputet tā in ſortē q̄ꝫ in vſuras vſq; ad q̄rtā cēteſime. ¶ Qđ ſi nolit creditor ita accipe: tūc ordinator domus apđ eū a quo ordinaī: habitō abſq; diſpēdio geſtis iuret maiori ꝑte ibidē fuiētiū ꝯſentiēte: ⁊ debitū exiſtē:nec ex mobilib⁹ ſolui poſſe. Quo ſubſecuto p.xx.dies rem

eccle eē venalē publice ſit notū: vt plus offerēti detī:ꝑcio mōis oib⁹ ꝑ dbito dādo.alr.n.res ēptori nō cōcedit.Et h iſcribaī nihil eſſe ſcēn in ea re ad leſionem diuine domus. ¶ Emptore vo nō inuēto:res eſtimata diſtricte creditori deī in ſolutū:addita in ꝑcio vniuerſe extimatiōis decima pte: ⁊ accedēte ꝯſenſu ordiatoris ⁊ maioris ptis ibidē ſeruiētiuꝫ. ¶ Sit tn̄ ea res mediocris inter ceteras iſpecta ipſius q̄litate ⁊ q̄ntitate ⁊ onere. ¶ Et is creditor hic intelligaī q qđ credidit ꝓbat in vtilitateꝫ diuine dom⁹ ꝓceſſiſſe.
¶ In auē.de nō alienādis aut permutādis.§.ſicut autē collatione.ij.
CON. Sicut alienatio reꝝ eccleſie iterdicit: ita ꝓhibeī ne q̄ ſterilis ei deī poſſeſſio:aut aľs onerosa velut fiſcalium nomine vel onere.
¶ In auē. d̄ nō ali.§. q: vo.col.ij. ⁊ i auē.d̄ alie.⁊ ēphi.§.⁊ qm̄.col.ix.
CON. Multomagis ꝓhibeī ipſius mōaſterij alienatio:q̄ redeat in antiquū ſtatū ⁊ ſecularēꝫ vſum.
¶ In auē.de aliena.⁊ emphiteoſi.§.yconomis.collatione nona.
CON. Quibuſcunq̄ꝫ mōis hoc ius alijs ꝑmittiī:iterdicit certis ꝑſonis res hmōi accipere:vt ycono mo eiuſq; cognatis.aliogn bona

ꝓbabit vt in fi.hui⁹ autētice. ⁊ hoc etiam ita demuꝫ ſi ſcit. aľs non cogitur periurare:ſꝫ iurabunt alij qui ſciunt:vt in auē.perpetua.
3 ¶ Exiſtere.ecce vnum.
a ¶ Solui. ecce ſecundum.
b ¶ Poſſe. ſcilicet cōmode.
c ¶ Pro debito. ēptor enim ſoluet creditori:vt i auē.d̄ eccle.reꝝ imobi.alie.§.emētib⁹ qdē in fiſcū.col.v.ſic ⁊.ff.de i rē ver.l.iij.§. pe.⁊ .ff.de reb⁹ coꝝ.l.magis.§.ne tamen.
a ¶ Aliter enim.i.niſi p̄dicta ſolēnitas ſeruet. vel niſi ꝑciū cedat in vtilitatē eccleſie.
b ¶ Inſcribaī.in iuramento. ſic ergo dꝫ fieri ſcriptura aľs nō valet ꝯtractus:vt ⁊ i.l.iubemus.§.fi. pōt ergo ꝑdicto caſu aliēari res eccleſie cū debituꝫ vrget. Itē ſecūdo i ꝑpetua ēphiteoſi: vt i auē.perpetua. Tertio cū alia eccleſia ꝑmutādo: vt in auē. item ſibi. Quarto cū ꝑncipe vt i auē.ſꝫ ⁊ ꝑmutare. Quito vt i redēptiōe captiuoꝝ: vt i auē.d̄ alie. ⁊ ēphi.§.ſanctiſſimas. colla. ix. Itē ſexto. vt ſupflua vaſa vt in auē.preterea.
c ¶ Extimatōis.ſ. rei date in ſolutum.
d ¶ Decia.pte vt ſi res valeat.ix. deī p.x.ſꝫ certe tūc ſi adderet decima:ſed nona. Alij vt ſi res valeat.x. accipiat ꝑ.xi.ſm Azo.⁊ ſm hoc eccleſie fiet additio. Alij vt ſi res valeat.xi.accipiat ꝑ.x.⁊ q dicit

gnat:vt iſti.d ac.§.i.azo. f ¶ Nec pignorēī.ſ.res eccliaſtice ſpālir ſꝫ generaliter ſic ⁊ hoc p auē.de nō ali.§.ſi vo creditor in fi.§.col.ij.ſꝫ per aliā de alie.⁊ emphi.quelibet permittiī ſi debitū vrgeat vt hic dicit.
g ¶ Perpetuo.i.incōmutabiliter ſine exceptiōe.nō ergo ſex caſus vbi eccl'ia nullo mō alienat.ꝑmus vt h qn̄ res imobilis a ꝑncipe daī qđ ſumit ex auē.de ali.⁊ ēphi.§.ea vo.col.ix.Secūdus qn̄ ipſaꝫ eccl'aꝫ alienaret:vt in auē.multomagis.Tertius qn̄ ipſemet emeret vel cognato vēderet:vt in auē.qbuſcunq; modis.Quartus qn̄ ē data res eccľe ſub hac ꝯditione ne alieneī:vt in auē.de alie.⁊ ēphi.§.ſanctiſſimas.col.ix. Quintus eſt q heretico non alienet:vt in auē.de eccle.ti.§.iubemus. Sextus vt in auē.de eccle.ti.§.ſinautēꝫ.annale col.ix.
h ¶ Rebus.preterq̄ꝫ donatis ab imperatore.
i ¶ Excipitur.a ſupradicto.
k ¶ Nō poſſit.ſ.cōmode:vt.ff.de verbo.ſigni.l.nepos proculo.
l ¶ Spāliter denī.hoc ē ex auē.de ali.⁊ ēphi.§.hoc etiā inſup.col.ix.ex quo.§.eſt extractū qđ dicit a.§.in ceteris vſq; i fi.nā p auē.de ñ alie.§. ſi aūt creditor.col.ij. nō ꝑmittebaī ſpālis hypotheca ſed generalis.ac.
m ¶ Cōputet.quod eſt cōe ius in oī creditore niſi ſit pact⁹ vt fruct⁹ vice vſuraꝝ cedant:vt.j.de pigno.ac.l.i.⁊.ij.⁊ de vſur.ſi ea pactiōe.
n ¶ In vſuras.p̄io i vſuras.ſecūdo i ſortē:vt.j.de ſol.l.i. nec obſtat h ordo ſcripture:vt.ff.de ſo.nec enim.⁊ de le.ij.cū pater.§.fidei tue.ar.cōtra i eadē.l.cū pater.§.pe.hoc ſpāle eſt fauore eccleſie vt p̄io in ſortē.
o ¶ Cēteſime.hoc eſt vt in fi.anni tātū hēat ꝑ vſuris quātū ē q̄rta pars ſortis.ſors eīn cēteſima diciī.ideſt quoddā ꝑncipale vel ꝑfectū: q: cēteſimus numer⁹ eſt ꝑfect⁹ vt ponaī in vīn ſubſtantiuī: cēteſima eſt ergo ps que eqparaī ſorti in anno:vt patet.j.de vſur.l.cos.§.i.
p ¶ Nolit.ſ.creditor. q ¶ Ordinator.i.abbas.
r ¶ Eum.ſ.epiſcopū. s ¶ Ordinaī.vt apud epm:⁊ eps apud archiepm.ſed cum archieps vendit duo epi debēt intereſſe: vt in auē.vt nullus fa.or.do.§.fi.col.v.
t ¶ Geſtis.q: ꝑ ſcriptura nil dabaī tabellioni:ſic.j.de epiſco. audiē.l. tam dementis. u ¶ Iuret.contra.j.ti.i.cū clericis.§.qđ ſi lis.Solu.hic ſpeciale ſuper alienatione.
x ¶ Maiori.que attendiī p̄imo in numero.ſecūdo in dignitate:vt.ff.d̄ pac.l.maiorē.nō cōnumeratis ſeruientib⁹ ſed ordinatis in eccleſia.Si vo quidam abſint oportet duas partes ordinatoꝝ eſſe preſentes:ſed

addita.ſ.ēptori vt q: grauaī in vno q.ſ.inuitus accipit aliud ꝑ alio relevetur in hoc vt.ff.d̄ iureiu.l.eū q. Itē ē hic ſpeciale q aliud pro alio recipiat inuitus: vt.j.de ſol.auē.hoc niſi debitor.ſꝫ regulariter cōtra:vt.j.ſi cer.ꝑeta.l.ij.§.i.
e ¶ Ordinatoris.i.abbatis. f ¶ Mediocris.in auē.de fideiuſ.§.qđ aūt col.i.ꝯtra vbi q meliorē hꝫ debitor dare dꝫ in ſolutum.Solu.h ſpāle fauore eccle.hoc placet.Vel ibi precioſius metallū debebat vt aurū. ⁊ iđ precioſior res ſolui dꝫ quā debitor habeat. g ¶ Onere.ſ.debiti pro quo venditur vt res magni ꝑcij pro debito paruo nō vendaī:vt.ff.de reb⁹ coꝝ l.magis.§.item querit.Vel dic onere tributorum:vt in auē.ſicut.
h ¶ Probat in vtilitatem.ſpeciale eſt.ſic ⁊.j.ſi aduer.cre.l.i.⁊.ff. ſi cer. pe.ciuitas.probabit ergo forte ꝑ pꝛeſumptionē:vt q: prelatus eſt indigēs ⁊ eccl'a tūc idigebat.nō aūt vbi quilibet nūmus ſit datus:vt.ff.de exer.l.fi. Vł quia omnibus de eccleſia ſimul dedit ꝑ quos poteſt deterior eccľe fieri ꝯditio:vt.ſ. eo.l.iubemus.§.ſi qn̄. Quid ſi ꝯſuetudo in ꝯtrariū ſit:ſm Azo. valet vt in ſi.de iure na.gen.⁊ ciui.§.ex non ſcripto. ¶ Autentica.

Sicut. Alienare vel acqrere dānoſa eccľe pariter ſūt ꝓhibita.h.d.ſal.
i ¶ Sicut.ſterilis.i.non fructuoſa vel ſencea:vt in cor.vñ hoc ſumiī de non alie.§.pe.colla.ij.
k ¶ Fiſcaliū.ſed qūo poteſt eſſe onus tributoꝝ fiſcaliū cū ſm qualitateꝫ fructuū denī:vt.j.de allu.⁊ pa.l.i.⁊.ij. R̄ñ.ꝑ preteritis anteq̄ ad eccl'iaꝫ deueniret fund⁹.vt.ff.de publica.l.iperator. Itē pōt eſſe onus tributoꝝ:⁊ i hoc maiorē ptē fructuū oportet dare pro tributis. ¶ Autentica.

Multomagis. Propter qđ vnum quodq; tale ⁊ illud magis.vel ſic. Potētior eſt ꝓhibitio in cā q in cauſato.h.d.ſm Ja.bu. Vide.l.vltimā.ff.vt i poſ.le.⁊.l.fi.d̄ liti.bal. l ¶ Multomagis.ſ.q̄ aliaꝝ reꝝ.⁊ ē vbū Ir.nō legis. m ¶ Monaſterij.i.eccleſie vel loci conſecrati.
n ¶ Qua.ſ.alienatione.⁊ hoc eſt in cor.de alie.⁊ emphi.§.⁊ quoniā.col.ix.⁊ in auē.de non alie.§.q: vo.col.ij. ¶ Autentica.

o Quibuſcunq;.permittitur.quod eſt in.vij.caſibus vt diximus in auē. hocius porrectum.
p ¶ Cognatis.vel affinib⁹ vt in corpore vñ hoc ſumiī.i.i auē.d̄ alie.⁊ ēphi. §.yconom⁹.col.ix.⁊ ē rō q: ex offō qđ miniſtrat nō licet emere ꝑ ſe vel ꝑ aliū vt.ff.d̄ ꝯtrahē.ēp.l.ñ licet.⁊.l.q officij.i fi.Et ſic nō gnāle q ñ admittiī aliqs vt qlibet:vt.j.d̄ dolo.l.i.vbi d̄ hoc dixi.ſꝫ ꝯi auē.d̄ ſan.epiſ.§.ſi autē eccl'a.col. ix.vbi diſpenſatorib⁹ ꝑmittiī accipe.So.ibi ꝑmittiī ꝯducē vł ad tpalē ēphiteoſim accipe.h aūt ꝓhibet perpetuā alienationē. Itē h yconomo ꝓhibet

ſibi diſpenſatori permittit: puta prelato non adminiſtranti: et ſpecialiter ſibi excipitur yconomus in ſi. illius. §. ſi autem. Autentica.

a Quasi res iam dictas. ſ. locorum venerabilium.
b Non gratuito. vt emptione permutatione et ſimilibus.
c Legis. vel quia nõ erat de caſibus pmiſſis. et ſm hoc expõe citra p ꝯtra. vel ſi erat nõ fiebat cũ ſolẽnitate q debebat: vt i auc. hoc ius dixi mus. et tũc dic citra .i. pter. quia alienauit licz non valet ꝯtractus in preiudicium eccleſie.
d Eũ. ſ. yconomũ. Itẽ ppõ derat dolũ yconomi pp officio dolo ẽpiſcopis. Quid ſi nõ ẽ ſol uẽdo vel nil hz cũ ſit vn9 de monachis: rñ. tenet eccl'a ſi locu pletior ẽ p ꝯdictõez ſiñ cã: vt. ff. de ꝯdi. inde. l. nã hoc nã. et de ꝯdi. ob tur. cãz. l. pꝑetuo hz q's dã. et de eo p quẽ fac. ẽ. l. ſi. i pñ.
e Cũ oi cã. qualiter itelligatur hes. ff. de rei vẽ. l. pcepta.
f Creditor. qui accepit rẽ pignori et in cãm non ꝯceſſam.
g Datorem. non autem cõ tra eccleſiam.
h Cadat. iure exceptionis.
i Cõtraxiſſet. et ſic eẽt futuri tpis nõ ſolũ preteriti. et hoc iõ quia deliquit in ꝯtrahendo. ſi ãt deliqt tñ nõ ſoluẽdo cãonẽ. poſtea ſi ſoluit pro futuro tẽ pore: vt in auc. qui rem.
k Sz meli9. hec vba referũ tur ad id q dr cadat. nã videbat cadere iure exceptõis. Sz meli9 ẽ vt cadat ipo iure: ſz vel meli9 hec vba ſũt Jr. nec mul tũ ipoꝛtãt vtilitatis. pñt tñ ita ꝯtinuari. ex predictis videbat ẽphiteota expellẽd9 exceptio ne: ſz meli9 ẽ vt ipo iure actio denegeẽ. et eſt ſic. ff. de arbi. ſi cũ dies. §. ſi qs ex litigatorib9 et ſumit hec tota ex corpo. in auc. de nõ alienã. §. quia vo leõis. col. ij. et ex ſequẽtib9. et idez in auc. de alie. et ẽphi. §. ſi vo pter hoc et ſequentibus. §. col. ix.
l Denegãdas. ſubaudi ipo iure. Autentica.
m Si quas ruinas. i. ruinoſas domos.
n Dentur. i. dari põt. rñdet enim. Et q dicit ꝑpetuã. dic in infinitũ q̃diu penſio ſoluit. iſti. loca. §. adeo. et ſm hoc dz fieri renouatõ vt qs nõ dicat ſe preſcripſiſſe ſm ꝯſuetudinẽ. Alij vſq ad. xxx. an. vt inſti. de perpe. et tẽ. ac. in pñ. Alij vſq ad tertiã generationẽ: vt i auc. de nõ ali. §. emphiteoſiz. col. ij. et ſm hos nõ ſit renouatio in tertia ſed in quarta. Pria verior. ſ. donec ſol uat pẽſio et corrigat illa de nõ alie. §. alienationis. que nõ pmittebat ꝑpetuã.
o Depoſite. idest dirupte.
p Tertiã partẽ. i. tertia minuat et due preſtent. Alij vt. R. et. B. et Pi. vt due remittant et tertia pſtet. et hec verior vt i corpe pbat. Sz qcqd dicat ẽ cõ tra illã autẽticã ꝑpetua. vbi dicit diminuendã penſionẽ in ſextã prẽ. ſz illõ in nõ ruinoſis. Sz adhuc aliud ꝯtra i eadẽ autẽtica ꝑpetua. vbi dicit ſi ob cladẽ diminuta ſit pẽſio. tũc ꝯſtãte nũc pẽſione in ẽphiteoſim daẽ. Sz dic determi nari p iſtã verũ ſoluat ſtati et pſens preciũ minuat in tertiã prẽ. an nõ: et tũc tã tũ pſtet quãtũ põt nũc haberi vñ tñ deẽ medietas pẽſionũ adiectar p reedifi catione. nã hec autẽ. ẽ poſt illã i corpo. autẽ. cũ hec ſit de alie. et ẽphite. §. ſi vo qdã. et illa de ñ alie. §. q vo Leõis. Nec dicas hãc hr̃e locũ tñ in eccl'a ꝯſtãtio politana: vt qdã dicũt: imo i oib9: vt i auc. de alie. et ẽphi. §. qcũq vo. coll. ix.
q Partem. ſ. ſoluendam.
r Reedificãte. i. reedificare volẽte anteq̃ aliqd nomine penſiõis ſoluat.
s Ex additis. i. ex penſionibus que nunc edificio reedificato vltra ſolitas penſiones accipi poſſunt medietas detur. et poſtea ſimiliter detur pẽſio que prio ex ruinoſis ſtantibus edificijs colligebatur.
t Per extimationẽ. i. reedificationẽ. nã p eã maior extimatio pſonis pſtat.
u Emphiteoſis. ſcilicet contractus. Autentica.
x Perpetua. hoc verbũ eſt ex auc. de alie. et emphi. nã et in illa de nõ ali. nõ erat hoc verbũ. et expõe illud vt nõ dixi in illa auc. ſi quas ruinas
y In ijs. ſ. eccl'aſticis nõ ruinoſis vel i ijs. ſ. ruinoſis. lege vt i auc. hoc ius porrectũ.

z Iurantibus. ſ. clericis.
a Dedicaretur. al's applicaret idest eſſet applicata.
b Sextã partẽ. ſ. ad plus. al's magis retineat eccleſia q vẽdat. Sed nõne eccleſia eſt deterioris ꝯditõis q alius: Rñ. quia diminutio ſit pp ſte rilitates q qñ erũt priuat9 remitteret totũ: vt. ff. loca. et ꝯduc. l. ꝗro. §. i. Vel dic q h erat res de terior q tunc qñ fuit ec cleſie data. Pria verior: et hoc cuz nõ ẽ ruinoſa al's ſec9: vt i auc. ſi qs q ẽ ꝯ. Itẽ vt i nihilũ diminu: vt i auc. de alie. et ẽphi. §. j. ſz ibi ſpãle i paſcuis et in agris pximar villar maioris eccleſie ꝯſtanti nopolitane.
c Aut ſi ob cladẽ. nũc loqẽ eo cãu q auc. ſi qs.
d Diminuta. vel eius fructus.
a Cõſtãte nũc. i. vt tã tũ pſtẽt quãtum poſſet nũc ſic nũc ẽ locari. et ad dẽt medietatẽ pẽſionũ adiectar p reedificatio nẽ: et de refecta ſoluat pẽ ſio ac ſi pus ſit diminutõ in tertiã prẽ: vt in auc. ſi qs ruias. q ẽ ꝯtra. Vel h qñ aliqs hz reddit9: ibi nullos. vel h ẽ ruinoſa ca dẽ ibi vetuſtate. pria ve rior vt ibi dixi: quia hec de terminat per illam.
b Penſionũ. vt tur ris aliqua.
c Iuſta. ſ. detur talis pẽſio q collecta i. xx. an nis ꝯficeat rei extiatõez: vt i auc. de ñ alie. §. ſi vo alicui9 eccl'aſtici. ſz ſi eſt hieroſolymitãe et opor teat vẽdere tũc i qnq̃gita annis: vt in auc. de ali. et ẽphi. §. ſanctiſſimas. col. ix. Autenti.
d Sed. et pncipi. i. cũ principe.
d Licet. ſcz eccleſie.
e Maiõi. dãda a pnci.
e Si reſpublica. i. ceſar.
f Hoc expoſcit. hñdi co maiori ſi res et c.
g Pragmatica. i. cõ ſilio pcerũ. et ſumit hec autẽtica de nõ ali. §. fini mus. col. ij. Autẽ.

eoꝝ et yconomorũ et ordinariorũ qui b9 ꝯiuncti ſũt: poſt mortẽ eorũ puenient ad eccleſiã de q̃ rem accipiunt.

In auc. de nõ alienan. aut permutan. §. quia vo leonis. colla. ij.

CON. Quasi res iaz dictas nõ gratuito alienatiõis titulo citra formã legis accepit: rẽ qdẽ cũ oi icremẽto medij tpis reſtituat. Eius ãt qd dedit nullã actiõez hz ꝯ venerabilẽ locuz: ſz aduerſus euz q alienauit hz. Donatari9 ãt et rẽ cũ oi cã et fructi9 reſtituat: et aliõ tantũdẽ. Creditor q̃q reſtituta re pignorata: crediti actiõez ꝯ ſolũ pignoris datorẽ hẽat. Emphiteoſis acceptor et ab ea cadat. nec q dẽdit rpetet: immo ſtatiz ſoluet qd ſoluturꝰ eſſet in vnoquoq ãno ſi iure ꝯxiſſet. Sed melius dr oimõ denegandas eſſe actiones hmõi acceptori.

In auc. de ali. et emphi. §. quia vo collatione. ix.

CON. Si quas ruinas hñt memorate diuine dom9: q̃s reedificare nõ valẽt: et he in ẽphiteoſiz dentur ꝑpetuã. emphiteota vſuro mã habitiõis depoſite dom9: vt pẽſio diminuat in tertiã partem ab ea q ſtantib9 adhuc edificijs colligebat. aut pus eo reedificãte: ex additis illic p extimationez penſionib9: medictas detur religioſe domui. nam priore caſu ab initio emphiteoſis preſtanda eſt penſio.

In auc. de ñ alie. §. quia vo et §. his ſolis. colla. ij. et in auc. de alie. et emphi. §. hoc quidem. collatione. ix.

CON. Perpetua quoq emphiteoſis in ijs pmittit reb9: ſi res i eorũ geraẽ pñtia: q b9 hoc aſſignaẽ legeiurãtib9 his q̃r itereſt ex eo ꝯctu nil ad leſionẽ diuie dom9 effici: ſolito reddituipſi9 rei: q fuit cũ diuino iuri dedicareẽ: ñ minuẽdo niſi ſextaz ptez. Aut ſi ob cladẽ diminuta fuerit: tũc ꝯſtante nunc pẽſione in ẽphiteoſiz deẽ. Quod ſi res pcioſa qdez ẽ: tñ parũ aut nihil pſtet pẽſionũ: res ſubtiliter eſtimanda eſt: vt ex hac penſio iuſta cõſtituatur. Ea tñ ſola dentur in emphiteoſim: q ad hec ꝯgrua videntur iconomo: et alijs gubernatoribus.

In auc. de non alienan. aut permutã. §. ſicut autez. collatione. ij.

CON. Sed et pmutare pncipi: idest imperatori licet p re maiori meliori vel equali: ſi respublica hoc expoſcit: pragmatica forma ſuper hoc precedente.

In auc. ꝯſtitutio que ex aſcripticijs. §. quia vo. collatione. v.

CON. Item ſibi inuicẽ recte pmutãt cũ vtriuſq idẽnitate: eoꝝ ꝯſenſu iteruenientẽ. ſ. q et. ſ. referuntur.

In auc. de alie. emphi. §. et qm.

CON. Item predium propter onus fiſcale inutile alieneẽ: et geſtis vt. ſ. ꝯficiendis. et eodem iuramẽto preſtito: idest q alia de cã nõ alienetur niſi vt imunitas eiuſdez venerande domus ſeruetur.

In auc. de alie. et emphi. §. ſi vo quis aut locator. collatione. ix.

CON. Quasi rem huiuſmodi cõductã vel in ẽphiteoſiz acceptã fecerit deteriorẽ: aut emphiteoticuz canonez p bienniũ nõ ſoluerit: repelli põt: vt cum ſoluat totius temporis penſionẽ: et id in quo rem leſit reſartiat. nõ repetiturus ſi quid porrectũ.

h Item ſibijnuicẽ. vna. ſ. eccl'a cũ altera vt i auc. vt decetero cõmu. ſi ſi. col. v. i ſi.
i Idẽnitate. aliogn vna ꝯ aliã reſtituẽẽ: vt. ff. ex q b9 cau. ma. l. ſi.
k Referũẽ. vt i auc. hoc ius porrectũ. et hoc ẽ in auc. ꝯſtitutio q ex aſcrip. et li. na. §. ſi. col. v. Autentica.
l Item prediũ. on9 fiſcale. hoc expone vt. ſ. in auc. illa ſiẽ alienatio.
m Supra. in autentica. hoc ius porrectũ. et eſt hec de alie. et emphi. §. ſi vo quis. collatione. ix.
n Immunitas. i. indẽnitas. Autentica.
o Quasi rẽ hmõi. i. talẽ q pmittiẽ in ẽphiteoſim dari: vt auc. ꝑpetua.
p Deteriorem. poteſt enim quilibet conductor repelli ſi rez deteriorem facit: vt. C. loca. l. iij.
q Per bienniũ. et ẽphiteota priuati trienniũ: vt. ſ. de iure ẽphi. l. ij. In colono ſimplici bienniũ ſuaẽ: vt. ff. locati quero. §. inter. ac.
r Repelli põt. eccl'a dedit in ẽphiteoſiz p qnquaginta cũ valeat pax plus: ſtatuta pẽſiõe vni9 nũmi: an hẽat locũ pena hui9 auc. vel q ſic cũ non ſit mutatũ: vt. ſ. de teſtamẽtis ſancimus. Itẽ oẽ pactum factũ i cõtractu valet et ſic dicta forma: vt inſti. loca. §. adeo. in ſi. Econtra q nõ tñ quia ille ꝯtract9 ẽ ꝯtra legẽ iſtã: et ita eius forma nõ ẽ ſeruãda: vt i auc. de nõ alie. §. lex itaq. col. ij. tñ quia graue eẽt nimis pp ceſſationẽ vnius nũmi totũ preciũ et rẽ perdere. vbi aũt ꝯtrahit ſm legẽ ſi quas. et ſm illã ꝑpetua. nõ eſt graue damnũ vltra modũ. Itẽ nõ ẽ veriſile iponi penã in caſuz q nõ põt ꝯtingere. ar. in auc. de fili. añ dota. inſtru. natis in ſi. coll. iij. Quid ſi vna eccleſia habet ab alia et non ſoluit: h idẽ vt ar. ſ. de fru. et litis expen. l. fina.
s Temporis. preſentis et preteriti non futuri: vt dixi in auc. qui rem.

a ¶ Meliorationis. locupletatur igitur eccleſia cum aliena iactura: Reſpondeo hoc fieri culpa huius qui damnū ſentit quare ſibi imputet: vt. ff. de reg. iur. qđ quis. ꝛ ſumit hec autē. ex illa de nō alie. §. ſcire aūt. ꝛ ex illa de alie. ꝛ emphi. §. ſi vo quis. colla. ix.

¶ Autentica.

b Hec vſus preſtatio. quā facit eccl̄ia alicui priuato: vt i ſi. l. iubemus. ꝛ ſumit de alie. ꝛ ēphi. §. ſi vo quis voluerit. col. ix.

f ¶ Quantitatis. q quingentorum ſolidorum.
g ¶ Donatione. vt in auten. de non alie. §. ſi minus. colla. ij.
h ¶ Valeat. ſ. donatio in eo quod excedit: vt. j. de do. ſi quis argentum. §. ſed in omnibus. accur.
i ¶ Intimata. i. ſcripta in actis.
k ¶ Alia cā. abſimili predictis. nā in locis ſimilibus predictis idē iuris ē. Sȝ ibi ē ſec[9] vbi quis vellet dicē donatiōni amico meo vel ꝯſanguineo ꝛ cā pietatis. tūc eni ſi poſſet niſi ſȝ vetera iura: vt h dr̄ vſqȝ ad. cc. ſolidos. vt. j. de do. l. ſancim[9]. in prī. ꝛ p hoc. ff. de le. ꝛ ſena. cō. qđ contra rōnē. hodie vo eſt cōe ius oium donationū vt vſqȝ ad quingētos ſolidos valeāt ſine ſcriptura: vt j. de dona. l. pe. vnde dicunt quidā hodie valē in eccl̄ia vſqȝ ad octigētos ſiñ ſcriptura. vt ſic olī in tricētis vltra donationes alias fiebat: ſic hodie. qđ ſatis dici pōt. Sȝ ſȝ autēticā vel in imēſūȝ vt i autē. de nō alie. §. finim[9]. col. ij. Sed certe ibi dicit de iperatore donāte. aliđ āt ꝯſtat ſiue imperator priuato: ſiue priuat[9] ei donet: nō ē neceſſaria ſcriptura: vt i auc. vt nō fiant pig. §. ſi. col. v. Sȝ quid ſi dicā dono talē rē pauperib[9] corā quibuſdā: vi q valeat: vt. ff. de leg. ij. l. cū pat. §. donatiōis. ꝛ. j. ti. j. ſi quis ad declinādā. §. vbi aūt. ſȝ dico aliđ in legato vbi nō exigitur legatarij pſona. ꝛ aliđ in hmōi contractib[9] vbi exigitur p ſe vel p aliū: ꝛ ſic intellige in pauperes preſentes p ſe vel per alium.

Decernimus. Caſſatis oib[9] factis tpe tyrānidis: priuilegia eccl̄iarū i oib[9] i ſuo robore perſeuerent. h. d. ſm bal. Et concor. ſ. eo. oi nouatione.

c ¶ Decernimus. Imperator leo viſus oriētē perfect[9] erat: ꝛ iđ quidā tyrānus eccl̄as inuaſerat. ſ. odoacus ꝛ miſtas leges ꝛ ſtatuta cōtra eccl̄as ꝛ earū priuilegia ſtatuerat: q̄ oia caſſat leo p hāc legē ꝛ ad priſtinā formaȝ reducit. accur.
d ¶ Vt antiquaris. i. vt frequētari nō debeant.
e ¶ Ac. pro. i.
e ¶ Fūdit[9]. i. ipſo iure.
f ¶ Que. ſ. haudi his. ac.
g ¶ Quarū. ſ. eccleſiarū.
h ¶ Sacerdotum. i. patriarcharum.
i ¶ Ac. pro. i.
k ¶ Q̄ȝ. ſubaudi contra.
l ¶ Ceteras. ſ. eccl̄ias.
m ¶ Creationū. quis ꝛ a quo ordinetur ep̄us.
n ¶ Reſidēdi. quis a dextris ꝛ quis a ſiniſtris patriarche hēat ſedē vt fuit contētio inter archiep̄ȝ Rauēnatē: ꝛ mediolanēſē.
o ¶ Matrē. ſ. ſecundam poſt romanā ſedē: vt. ſ. e. l. iubem[9]. §. ſācitos. ꝛ i auc. de ec. ti. §. i. col. ix. ꝛ ſ. de ſū. tri. l. victor. ac.

Illud. Valet donatio ſcā pijs locis ꝛ pauperib[9] vſqȝ ad quingentos aureos vel ſolidos ſine aliqua inſinuatiōe. h. d. ſm bal.

p ¶ Illud. qđ ex veteri b[9] legib[9] dicebat q donatio facta i priuati valeat vſqȝ ad. cc. ſolidos. ſȝ ſi i eccl̄ia fieret i plus. ſed nō determinabat p eas. vñ dicit illud ꝛc. ac.
q ¶ Minus. i. non.
r ¶ Actis. i. chartis.
s ¶ Intimate. i. recitate.
t ¶ In alijs. cū donatio ꝯfert in alium priuatum.
u ¶ Intimādis. i. in ſcriptis deducendis.
x ¶ Intacta. vt debeāt inſinuari ſi ſūt vltra. cc. vt. j. de do. l. ſancimus.

impedit nomine meliorationis[a].

¶ In auc. de alie. ꝛ emphi. §. ſi vo quis voluerit. colla. ix.

COᴺ. Hec vſus[b] preſtatio locū hȝ in omni domo religioſa: quo finito res vtraqȝ pleno iuri perueniat in domū iā dictā. Nec tributis quidē grauata maioribus ſit ea res q̄ datur in vicē eius qđ accipitur ꝛ eiuſdem redditus ſit.

I Dem Augu. Sebaſtia. pre. pre.

Decernimus[c] vt antiquis[d] ac[e] infirmatis fundit[9][e] que[f] cōtra ipſȝ orthodoxe religiōis diuum quodā mō facta ſunt: in integrū reſtituant vniuerſa. ꝛ ad ſuū ordinē reuocentur q̄ ante perfectionē nr̄e manſuetudinis: de orthodoxe religionis fide: ꝛ ſanctiſſimarū eccleſiarū: ꝛ martyriorum ſtatu firmiter obtinebant. ¶ His q̄ contra hoc tpe tyrānidis innouata ſūt: tā ꝯ venerabiles eccl̄ias quarū[g] ſacerdotiū[h] gerit beatiſſim[9] ac[i] religioſiſſim[9] ep̄s patriarcha nr̄e pietatis pater Acharius: q̄ȝ[k] contra ceteras[l] q̄ p diuerſas prouincias collocate ſunt: necnon ꝛ reuerendiſſimos earū antiſtites: ſeu de iure ſacerdotaliū creationū[m]: ſeu de expulſione cuiuſqȝ ep̄i a quolibȝ illis tpibus facta: ſeu de prerogatiua in epōr ꝯcilio vel extra ꝯcilium añ alios reſidendi[n]: vel de priuilegio Metropolitano vel patriarchico ſub iiſdem impijs tpib[9] penit[9] antiquādis: vt caſſatis ꝛ reſciſſis q̄ p hmōi ſceleratas iuſſiones aut pragmaticas ſanctiones aut ꝯſtitutiōes ipias ſiue formas ſubſecuta ſunt. ¶ Que aūt a diuine recordatiōis retro principib[9] añ noſtrū iperiū: ꝛ deinceps a noſtra manſuetudine indulta vel cōſtituta ſūt ſup ſanctis eccleſijs ꝛ martyrijs ꝛ religioſis ep̄is ꝛ clericis aut monachis: inuiolata ſeruent. ¶ Sacroſanctā q̄ȝ hui[9] religioſiſſime ciuitatis eccleſiā: ꝛ matrē[o] nr̄e pietatis ꝛ xp̄ianorū orthodoxe religionis oium: ꝛ eiuſdē regie vrbis ſanctiſſimā ſedē: priuilegia ꝛ honores oēs ſup epōr creationibus: ꝛ iure ante alios reſidēdi: ꝛ cetera oia que ante noſtrū iperiū vel a nobis iperantibus habuiſſe dignoſcit: habere in perpetuū firmiter regie vrbis intuitu iudicamus ꝛ ſancimus.

I Mperator Iuſtinia. a. menne. p. p.

Illud[p] qđ ex veteribus legibus (licȝ oſcure poſitis) a quibuſdā attētabatur: vt donatiōes ſup pijs cāis facte: licȝ minus[q] in actis[r] intimate[s] ſint: tñ valeant. certo ꝛ dilucido iure taxam[9] vt in alijs[t] quidē caſib[9] iura vetera ſup intimādis[u] donationibus intacta[x] maneant. ¶ Si quis vero donationes vſqȝ ad quingētos ſolidos in quibuſcunqȝ[y] rebus fecerit[z] vel in ſanctam eccleſiā: vel in xenodochiū[a]: vel noſochiū[b]: vel i orphanotrophiū[c]: vel in ptochotrophium[a]: vel in gerōchothomiū[b]: vel in brephotrophiū[c]: vel in ipſos pauperes vel in quācūqȝ ciuitatē[d]: iſte donationes ēt citra actorū[e] confectiōes ꝯualeſcāt. ¶ Sin vero amplioris quantitatis[f] donatio ſit: excepta. ſ. imperiali donatiōe[g]: nō aliter valeat[h] niſi actis intimata[i] fuerit. Nulli danda licētia quācūqȝ alia cā[k]: quaſi pietatis iure ſubnixa: pter[l] eas quas ſpāliter expoſuim[9]: introducēda veterū[m] ſcita[n] ſup intimandis donationibus permutare.

I Dem. aa. demoſtheni. p. p.

Sancimus[o] nemini licere ſacratiſſima atqȝ archana vaſa: vel veſtem ceteraqȝ donaria q̄ ad diuinā religionē neceſſaria ſunt: cū etiā veteres leges ea q̄ iuris diuini ſunt humanis nexib[9] nō alligari ſanxerunt[p]: vel ad venditionem vel hypothecam vel pignus trahere: ſed ab his qui hec ſuſcipere auſi fuerit modis oibus vendicari tam per religioſiſſimos ep̄os[q] q̄ȝ yconomos[r]: necnō ꝛ ſanctorū vaſorū cuſtodes. Nulla eis[s] actiōe relinquēda[t] ſup recipiēdo precio[u] vel fenore[x] exigēdo, p quo res pignorate ſūt: ſȝ oib[9] hmōi actionibus reſpuēdis ad reſtitutionē eorū[y] oibus modis coartari. ¶ Siquidē vel conflata[z] ſunt[a] vel fuerint[b] vel alio modo immutata vel diſperſa: nihilominus vel ad ipſa corpora[c] vel ad ipſa precia[d] eorum actionem competere: ſiue per in rem[e] ſiue p conditionē[f]: ſiue

l ¶ Preter eas. ſ. cauſas.
m ¶ Veterum. ſ. legum.
n ¶ Scita. i. ſtatuta.

Sancimus. Vaſa ſacra ꝛ veſtes ſacre non poſſūt pignorari vel alienari preterq̄ in redēptionē captiuorū alias a recipiēte vēdicant oi exceptione remota. h. d. ſȝ bal.

o ¶ Sancimus. ſicut lex iube mus. prohibet pōt ꝛ permittit ita hec. ſed illa in imobilibus hec i mobilibus. ꝛ ſic iſta imitatur illam ſancimus. licȝ cetere leges huius tituli dicant de his q̄ ſunt vſui deo miniſtrātium. hic tamē de rebus diuino cultui cōſecratis dicit.
p ¶ Sanxerunt. vt ꝛ. j. de religio. locis. ꝛ. ff. de cōtrahē. emptione. l. ꝛ liberi. ꝛ. l. ſed celſus. ꝛ de vſucap. in. l. vſucapionem. ꝛ de re. di. l. in tātū. §. ſacre.
q ¶ Epiſcopos. cū forte res erant epiſcopalis eccleſie. immo certe ꝛ ſi alicuius capelle vel mōaſterij ſubditi: vt i auten. de alie. ꝛ emphiteo. §. ꝛ quoniam cognouimus. collatione nona.
r ¶ Iconomos. quādo ali[9] obligauit non iconomus.
s ¶ Eis. ſ. emptoribus.

y ¶ In quibuſcūqȝ. mobilibus vel imobilibus.
z ¶ Fecerit. i. facere voluerit.
a ¶ Xenodochium. locus in quo peregrini aluntur.
b ¶ Noſochium. locus in quo egroti curantur.
c ¶ Orphanotrophium. in quo pueri orbati a parentibus aluntur.
a ¶ Ptochotrophium. in quo parentes aluntur.
b ¶ Gerontochomium. in quo pauperes propter ſenectutē ꝛ propter infirmitatem curantur. ac.
c ¶ Brephotrophiū. in quo infantes ꝛ imbecilles aluntur vt probantur hec expoſitiones in nouellis ſuper illa conſtitu. de alie. ꝛ emphiteo.
d ¶ Ciuitatem. ſic ergo in hoc ꝛ alijs parificatur ciuitas cū eccleſia: vt ꝛ. j. eo. vt inter diuinū.
e ¶ Actorū. i. ſcripturarū factarū corā iudice.

t ¶ Relinquenda. ſ. contra eccleſiam ſed contra iconomum ſic: vt in autē. de alie. ꝛ emphi. §. ſi vo quis. colla. ix. ꝛ in autē. de nō ali. §. ſin autē in pignore.
u ¶ Precio. quando emit.
x ¶ Fenore. ideſt fenerata pecunia. quando ſcilicet mutuauit.
y ¶ Eorum. ſcilicet vaſorum.
z ¶ Conflata. ideſt confracta ꝛ in maſſam redacta. ac.
a ¶ Sunt. ſcilicet vaſa a tempore huius legis.
b ¶ Vel fuerint. ſcilicet deinceps. ac.
c ¶ Corpora. ſi extant.
d ¶ Ad ipſa precia. ideſt eſtimationem ſcilicet ſi corpora extant.
e ¶ Per in rem. ſcilicet ſi extat in eadem forma.
f ¶ Siue per conditionē. i. ex lege iſta vel ſine cauſa quaſi mutata ſunt vel nō.

per in factū⁹ actionem: cuius^b tenor in multis ⁊ varijs iuris articulis^c ſepe eſt admiſſus. ¶ Excepta videlicet cā captiuitat' in locis his in quibus hoc qđ abominamur ꝯtingit. nam ſi neceſſitas fuerit in redēptione captiuoꝝ^d: tunc ⁊ venditionem prefatarum^e rerum diuinarum: ⁊ hypothecam ⁊ pignorationes fieri ꝯcedimus. cum non abſurdū eſt animas^f hoīum q̄buſcunq; cāis vł veſtiment' ꝑferri. Hoc obtinēte nō ſolum in futuris negocijs ſed etiā in iudicijs pendentibus^g.

¶ In auē. de alie. ⁊ emphi. §. vltio. collatione nona.

COR. Preterea^h ſi habeat eccleſia ſuperflua vaſa: cuꝫ obitrix ſit nec aliunde ſoluere poſſit: ne quid immobile alienet' vel diſtrahatur: integra ea^i geſtis habitis coram eo cuius eſt loci ordinatio: vel alijs locis venerabilibus^k oblata dētur: vł conflata^l cuilibet alij videatur: quo magis debitum perſoluat'. ¶ Qui āt hoc acceperit contra hanc obſeruationeꝫ: eiſdem penis ſubiacet que in reb⁹ imobilibus ſunt ꝓdite.

L Idē Auguſtus demoſtheni. p̄. p̄.

SAncimus^m res ad venerabiles eccl'ias vł xenones^n vł monaſteria vel orphanotrophia vel geronthocomia vel in ptochotrophia vel ſi in noſochomia uel brephotrophia uel ſiqđ aliđ tale ꝯſortiū diſcēdētes ex q̄licūq; curialis^o ſi balitate: ſiue iter viuos^p ſiue mortē cā: ſiue in vltimis voluntatib⁹ habita: lucratiuoꝝ inſcriptiōib⁹ liberas imuneſq; eſſe: lege ſcilicet q̄ ſuper hmōi inſcriptionibus^q poſita eſt: in alijs^r qdē pſonis ſuū robur obtinēte. ¶ In parte āt eccleſiaſtica vel aliarum domuum que pijs conſortijs deputate ſunt: ſuū vigoreꝫ pietatis intuitu mitigante. cur eniꝫ nō facimus diſcrimē iter res diuinas ⁊ humanas: ⁊ quare nō cōpetens prerogatiua celeſti fauori ꝯſeruetur: Que oportet nō ſolū in caſib⁹ quos futurū tēpus creauerit: ſed ēt in adhuc pendētib⁹ ⁊ iudiciali termino vel amicabili compoſitione necdum ſopitis obtinere.

L Idem Auguſtus Iulia. pre. pre.

VT inter diuinum^s publicumq; ius ⁊ priuata^t cōmoda cōpetens^u diſcretio^x ſit: ſancimus ſi quis aliquā reliquerit hereditatē^y vel legatum vel fideicommiſſuꝫ. vel donationis titulo aliquid dederit^z vel vendiderit^a: ſiue ſacroſanctis eccleſijs ſiue venerabilibus xenonibus^b vł ptochijs: vel mōaſterijs maſculorum vel virginum vel orphanotrophijs vel brephotrophijs vel gerontochomijs necnon iuri ciuitatum: vel donatorum. vel venditorum vel relictorum^c eis ſit longeua exactio: nulla temporū ſolita preſcriptione coartanda^d. ¶ Sꝫ ⁊ ſi in redemptionem captiuorum q̄dam pecunie vel res relicte^e vel legitimo modo donate ſunt: ⁊ earuꝫ exactionē longiſſimā^f eſſe cenſem⁹. ¶ Et nobis qdē cordi erat nullis temporꝫ metis huiuſmōi actiones circūcludi: ſed ne videamur in infinitū^g hāc^h extendere: longiſſimū hominis vite tēpus elegim⁹^i: ⁊ nō aliter eā actionē finiri ꝯcedimus niſi centuꝫ annoꝝ curricula excelſerit:

a ¶ Per in factū. cū conſumpta ſunt ⁊ non extant. vel ideſt cum extant vel non extant. b ¶ Cuius. ſ. actionis in factum.

c ¶ Articulis. nā in loco cuiuſlibet edicti ⁊ interdicti dat': vt iſti. de īterdictis. in fi. ⁊ in ſubſidiū legis aquí. vt inſti. ad. l. aquil. in fi. ⁊ in ꝯtractib⁹ innominatis tribus: vt do vt des: facio vt facias. do vt facias. i q̄rto. ſ. facio vt des dat' de dolo actio: vt. ff. de pſcrip. v. l. naturalis. ⁊ in alijs multis caſibus in ſubſidiū vt h: ⁊. ff. de preſcri. ver. l. quotiēs. Sꝫ ad id qđ dixi dari rei vēdi. eſt. ꝫ. ff. ð rei vē. in rē. §. loca. So. ꝙ ibi dicit rē ſacrā rei ven. peti ñ poſſe. vex ē a ꝓuato ⁊ laico: ſed ab eccl'aſticis pōt. Vel dic adiecta cā eccleſie: q: vēdicat tanquā eccleſie nō tāquā ſuā. ſicut ⁊ arg. ff. ð rei ven. l. j. §. j. vel hec corrigit. vł hec ē diſiunctiua cuius altera ps ē vera in rē. ſ. vel in factū dari. q: in factū. vel ponit' vel ꝑ ⁊. ſiue correctiue. prima verior.

d ¶ Captiuoruꝫ. ſcilicet venditalia vaſa.

e ¶ Prefataꝝ. ſ. mobiliū hodie ēt imobiliū: niſi hac ꝯditōne vt nō alienēt' ad eccleſiā venerint: vt in auē. de alie. ⁊ emphi. §. ſanctiſſimas. quā quidā hic habēt. que icipit Res mobiles ⁊c.

f ¶ Animas hominū. i. aīata corpora vt ⁊ ar. ff. de pēis. l. in ſeruoꝝ. §. fi. ⁊ iſti. de eo cui libe. cā bona adi. §. ⁊ ne hui⁹. ⁊. ff. de ven. in poſ. mitten. l. j. §. ⁊ generaliter. ⁊ illud. Mihi res ñ me reb⁹ ſubijcere ꝯor. Hac etiā rōne dicas ꝓ alimētis pauperū fieri alienationē Quia aīe homīꝫ ⁊c. ⁊ q: ſimili modo ſine īſinuatiōe i vtraq; cauſa donat': vt. ꝫ. e. illud. ⁊. j. de dōa. ſi qs ꝓ redēptiōe. in pn. ⁊ pro hoc in decre. xij. q. ij. c. aurū hꝫ eccleſia. lꝫ auē. de ñ ali. §. eiſdē. col. ij. ⁊ ð alie. ⁊ emphi. §. ſacris. coll. ix. de his non dicant.

g ¶ Pendētib⁹. dūmō nō pēdeant ex appellatōis cā: vt in auē. vt cū de ap. cog. in prin. col. viij. ſequit' auē. preterea. vt ſi hactenus fuerit facte tales venditiones: ⁊ modo reuocātur. ¶ Autētica.

h Preterea. lex codicis i caſu pmiſerat alienari. h in alio preterea ⁊c.

i ¶ Ea. ſ. Vaſa. k ¶ Venerabilibus. ſubaudi ſicuti ſunt.

l ¶ Cōflata. i. ꝯfracta ⁊ liquidata. ſed tñ ⁊ adhuc videt' ſacra. ar. iſti. ð re. di. §. ſacre res. lꝫ decretiſte diſtinguāt. ſꝫ hñ pōt rñderi ꝙ calix fractus nō ſit ſacer cū nihil calicitatis remāſit eo fracto. ſed domo diruta remanet area: q̄ eſt eius maria ps. Itē quō vendent' cū eſtimari nō poſſunt: vt. ff. de reꝝ. di. l. ſacra. §. fi. ⁊ ð ꝯtrahē. ep. ſed celſus: Rñ. fiet vt poterit eſtiaro vt i libero hoīe cui⁹ vēditio q̄nq; vꝫ: vt. j. de pa. q fili. di. l. ij. ⁊. ff. de his q deiecerūt vł ef. l. fi.

Sancimus. Eccleſie lucratiuam deſcriptionem non ſoluunt. bal.

m ¶ Sancimus. ꝯſuetudo ſiue lex erat q̄ dicebat ꝙ ſi qs decurionū vł curialiū vellet ſuā ſubſtātiā dare quoquomō alicui: ſiue i vl'ia volūtate ſiue int' viuos: certa ps puta q̄rta dabat' curie. hodie vō excipiūt' ꝑ hāc legē oīa loca venerabilia vt eis decuriōes bōa oīa dare poſſint ⁊ curia nil detrahat. ⁊ i alijs hoīb⁹ remāeat dicta ꝯſuetudo: vt hic: ⁊. j. qñ ⁊ qb⁹ q̄rta ps. l. j. ⁊. ij. ⁊. j. de ipo. lu. de. l. j. li. x. Sꝫ ſi curialis ſit clericus tres ptes ſue ſubſtātie remanēt apud curiā: vt. j. ti. j. auē. ſꝫ neq;: q̄ ē ꝯtra. ſec⁹ ſi aliter dōet ipſo i curia exiſtēte: vt hic. ac. n ¶ Xenones. vbi peregrini alunt'. ⁊ oīa que ſequuntur ſunt nomina venerabilium locoꝝ. que expone: vt. ꝫ. eo. illud.

o ¶ Curialis. nam ex bonis curialium tñ dabat' quarta.

p ¶ Viuos. ſcilicet donationis.

q ¶ Inſcriptionibus. inſcriptio erat quarta portio eius rei quā aliqs dabat venerabili loco: vt. j. qñ ⁊ quibus quarta pars de. l. ij. ⁊. j. de impo. lu. l. j. li. x.

r ¶ In alijs quidem. ſ. priuatis.

Ut inter diuinū. Eccl'ia ⁊ ciuitas in hac lege ſortit' triplex pꝛiuilegium. Primū lōgiſſime pſcriptōis cētū ānoꝝ. Scđꝫ ꝙ dñiū ſiñ traditōe q̄rit' i q̄tuor caſib⁹. Tertiū ius tacite hypothece. h. d. ſꝫ Ja. bu. vł ſic. Eccl'ia ⁊ ciuitas in reb⁹ relictis iure hēditario legatis donatōib⁹ ⁊ vēditōib⁹ hꝫ priuilegiū circa pſcriptōeꝫ cētū ānoꝝ ⁊ circa dñij acq̄ſitōeꝫ ſiñ traditōe poſſeſſiōis: ⁊ hñt pſonalē hypothecā ⁊ ēt i rē actōeꝫ. h. d. ſm bar. iſta lex ē valde no. ꝓmiſſo phe. hui⁹ lec. triplex ſodit ſtatutū vt pꝫ ex ſūmario. bal.

s ¶ Diuinū. duob⁹ modis dr ius diuinū ⁊ a deo ꝯſtitutū vt euāgelia. ⁊ deo ꝯſtitutū vt ſup reb⁹ eccl'iaſticis factū. ⁊ h ſcđo mō accipit h. Itē ⁊ publicū duob⁹ modiſ dr vt a q̄libet ciuitate factū qđ dr ius ciuile. vt iſti. ð iu. na. §. ius āt ciuile. ⁊ ciuitati factū. i. ſup reb⁹ ciuitat'. ⁊ ſic h accipitur. ac.

t ¶ Priuata cōmoda. dic. i. iura ſup cōmodis ꝓuatoꝝ ſcā. int' duo prima ex vna pte. ⁊ hoc tertiū ex alia ē differētia vt hic: ⁊. ð. l. pꝛ. i fi. ⁊ ſic nō ꝙ idē ius dat' reb⁹ ciuitatū qđ reb⁹ eccl'iaꝝ: vt hic. ⁊. ð. e. illō. ⁊ ar. i auē. de nō alie. §. ſinim⁹. col. ij. ſed ar. ꝯtra. ff. ð v. ſig. eū q vectigal. in fi. Itēꝫ nota ꝙ ius publicū ciuitatū aliaꝝ appellat' pꝛeter romanoꝝ. ſm quoſdā. vt. j. de ſer. fu. l. mācipia. alibi ꝓ romanoꝝ ⁊ aliaꝝ ciuitatū: vt. ff. de publi. l. ſꝫ ⁊ hi. §. pterea. alibi ꝓ romanoꝝ tñ: vt d. l. eū q vectigal. ⁊. j. de offi. ei⁹ q vicē alteri⁹ gerit. l. j. ac publicū ex vna pꝛeꝓpꝛiatū ex altera pte.

u ¶ Cōpetēs. i. idonea.

x ¶ Diſcretio. i. dr̄ia.

y ¶ Hereditatē. iſtituē do eccleſiā vel ciuitatē.

z ¶ Dederit. ideſt dare conſueuit.

a ¶ Vēdiderit ⁊ nō tradiderit.

a ¶ Vendiderit. q̄uor nō ſꝫ Jo. i qb⁹ hec lex locū hꝫ ſcꝫ i hēditate: i legato: i dōato: i vēdito.

b ¶ Xenonib⁹. locus in quo pegrini ſuſcipiunt' ⁊ expōe hmōi venerabilia loca: vt. ꝫ. c. illud. ac.

c ¶ Relictoꝝ. hoc refert' ad hēditatē ⁊ legatum.

d ¶ Coartāda. ſcꝫ exactōe. e ¶ Relicte. iure legati vł hēditat'.

f ¶ Longiſſimam. ſ. centum annorum.

g ¶ In infinitū. nō infinitatē vitari: vt. ff. de le. iij. l. fideicōmiſſa. §. ſi qs decē. ⁊ de dā. infec. q bona. in fi. ⁊ in auē. vt deter. ſit nu. cle. in pn. ar. cōtra in auē. de nō ali. §. ſinim⁹. ⁊. ff. de i liē iurā. l. videam⁹. §. iurare. ⁊. ff. de fideiuſ. l. ſi ita ſtipulatus a ſeio. ac. h ¶ Hāc. exactionem.

i ¶ Centū annoꝝ. hec eni eſt longiſſima hoīs vita vt hic: ⁊. ff. de vſufr. l. an vſufructus. ⁊ tāto tpe durent actiones eccleſijs ⁊ ciuitatibus ⁊ captiuis vt hic. Sed videt' ꝯtrariū in iure ciuitatū ſm. M. nā videtur ꝙ viginti tñ an. duret: vt. ff. de di. ⁊ tē. pꝛeſ. l. in oībus. que eſt ꝯtra. So. ibi ſpecialiter in rebus fiſcalibus romanoꝝ loquit' que multis alijs priuilegijs gaudent. quare mirari nō debes ſi hoc grauentur: cum ⁊ idē in libertate ſit ꝙ quādoq; eſt deterioris cōditionis ꝙ̄ res alie: q: ⁊ alia multa habet priuilegia: vt. ff. de liber. cā. l. liberis. §. ſi duo. ⁊. l. duobus. ⁊ de manu. teſta. l. cum ex pluribus. Vel dic ſm. P. ꝙ illa corrigitur ꝑ legē. j. de pꝛeſ. xxx. an. l. omnes. ⁊. j. de fundis pa. l. fi. que ſūt ſimiliter huic ꝯtra. nam ſtatuerunt quadraginta ānos. ⁊ ille due corriguntur ꝑ iſtā. ⁊ iſta ꝑ auē. quas actiones. Vel dic ille tres loquunt' de retinēdis: hec loqt' de acquirendis. ſed hoc nō placet: q: maior pꝛeſcriptio debēt ſtatui in amittendo ꝙ̄ in acqrendo ſiue recuperando. vt. j. de iure deli. l. fi. v. ſi. licētia. ⁊ de codicil. l. fi. §. pe. Vel dic ſm Jo. ꝙ hec in quatuor tñ caſibus loquitur: illa in alijs. hec placet. Vel dic ꝙ ille omnes actiones que prolixius durabant artant. hec aūt econtra que minus durabant prorogat. Itē ꝯtra. j. de fundis rei priua. l. eū. li. xj. vbi. xxx. an. pſcribit ſeruus publicus. ſed ibi de ſeruo principis dicit. pꝛeterea ⁊ ē ibi fauor curie pꝛeſcribentis que facit etiā naturales filios legitimos. vt i

auc. qui. mo. na. effi. ſui. §. qđ ſi nō eſt. colla. vij. ⁊ inſti. de nup. in ſi. Itē ꝯtra. j. ō ope. pub. pſcriptio. ſed ibi ſpeciale vt nulla pſcriptio currat ī loco publico ad vſū publicū deputato q ab alio poſſidebat: qꝛ eius rei nō eſt cōmerciū: vt inſti. de inuti. ſtipu. in pn. ⁊ ff. de cōtrahē. emp. l. ſed celſus. ī pn. ⁊ ſic nec vſucapio nec pſcriptio pt cē vt. ff. ō v. ſi. l. alienatōis. driennium a tēpore leſionis. ſ. cōplete preſcriptionis: vt. j. de iure rei pub. l. rē publicā. ⁊ j. ex q. cau. maio. l. reſpublica. nā hic parificat rēpublicā eccleſie: ſꝫ reſpublica reſtituit: ergo ⁊ eccleſia. ⁊ hoc dicunt fere oēs. Alij ꝙ nō. ⁊ equipa ratio ſit minori in cōtractibus nō aūt in pſcriptionibus. Itē quid ſi pſcriptio x. vl. xx. vl. xxx. ānis cepat currē ꝯtra cū cui eccleſia ſucceſſit: dixit qdā ſꝫ Pi. ⁊ Jo. finiri qdraginta annis: vt. ff. ō vſur. l. cū qdā. §. fiſc⁹. ⁊ §. ſi debitores. Sꝫ pt dici eā debere vti iure puati: vt. ff. de iure fiſci. ſi fiſc⁹. ⁊ de fun. do. ſi fundum.

a ¶ Tūc. ſ. elapſo illo tēpore ⁊ nulla petitiōe vl exactione facta. ac.

b ¶ Sine itaq;. repetit vt addat. qꝛ iā dedim⁹ priuilegium circa pſcriptionē. inuit itaq; ⁊ aliud demus vt ei cōpetat ī rē etiā ſi nō tradiderit ⁊ repetit tn̄ prius quod dixerat.

c ¶ Captiuorū. vel ſiliciā vt paupibus: vt. j. ti. j. l. nulli. ⁊. l. ſi qs ad. ⁊ eꝑo his caſib⁹ daē vendicatio p leges illas.

d ¶ Donata. ita ꝙ non tradita. ac.

e ¶ Eorū. ſ. relictorum vel donatorum.

f ¶ Inhibēda. ſ. actiōe.

g ¶ Primas pſonas. reliquētiū. ſ. heredes pmos vel ꝯtrahentium.

h ¶ Moueat actio. ſ. ſic ergo ſi ꝯtra alios agat pōt repelli minori pſcriptione. qđ in petitione hereditatis pōt aptari ⁊ non in alijs.

i ¶ Perſonales actiones. ex ēpto. vl ꝯdictiōe ex le. vt ex teſtō actiōe. vel hereditatis petitiōe: qđ in petitione hereditatis pōt adaptari.

k ¶ In rē. ſ. vtilē. Sed quid ſi precium non fuit ſolutū: idē forte: vt. ff. ō publi. de pcio. nā ⁊ hic de vtili dicit vt ⁊ ibi. Sꝫ tu dic ꝙ ī eodē caſu vēdicat ſine traditōe quo ⁊ priuatus facta traditōe ſcꝫ ſoluto pcio vel alr ſatiſfacto: vt inſti. de re. di. §. vēdite. Itē nūqd poſſeſſio ſine traditione transfert: rn̄. nō: qꝛ plurimū facti hꝫ: vt. ff. ex q. cau. ma. l. denique. Itē qd ſi vni eccleſie prius vēdidit ⁊ ſolutū fuit preciū nō tn̄ tradidit. deinde alij eccleſie vēdidit ⁊ tradidit. que erit potior: rn̄. pria plata vtili actiōe directe: vt. ff. de pcur. in cauſe. in ſi. l. ꝫ ſit ar. ꝯtra. j. de rei vē. l. quotiens. ſed illa in priuato loquit: ⁊ extraordinaria eſt.

l ¶ Hypotecariā. hoc refert ſm azo. ⁊ H. ad ſola legata ⁊ fideicōmiſſa ⁊ in alijs bonis relinquētis. ⁊ nō eſt ſpāle ī hypothecā: qꝛ ⁊ p aliā legē cōpetit vt ſubijcit. ſm quā hēs rē. j. cōia de le. l. j. Alij ⁊ ad donata trahunt ⁊ empta vt ⁊ ibi cōpetat tacita hypotheca ſicut in alijs bonis vendentis vel donātis. Et ſm eos tria priuilegia ꝯcedit hec lex circa pſcriptionē q alr ſilis nō reperit niſi vt in dicta. l. de vſufr. le. l. an vſufruct⁹ ⁊ j. ne rei domi. vel tē. l. j. ij. ⁊. iij. Itē ⁊ in rei vē. q daē nō tradita poſſeſſione: qđ nō eſt alr. vt. ff. de rei vē. l. ſi ager. ⁊ j. de pac. l. traditionibus. que ſunt cōtra. Itē in tacita hypotheca vt dixi.

m ¶ Deducti ſunt. i. exiſtāt ⁊ nōdū defuncti. ¶ Autentica.

n ¶ Alias actiōes. ſi competant priuato.

o ¶ Excludunt. hoc fallit in duobus caſibus in qbus priuatus audiret vſq; ad. xxx. annos. vt ⁊ alr trecēnalis eſt pſcriptio ⁊ ſic eccleſie ē annalis: vt in hereditate heretici: vt in auc. vt cū de ap. cog. §. ſi vō liberi. col. viij. ⁊ in bonis rapientis monachā: vt in auc. de ſan. epi. §. anpe. col. ix. Sꝫ qd ſi eccleſia ꝯtra eccleſiā ſe vellet tueri: rn̄. quadraginta ānis tueri pōt ſm al. ar. ff. ex q. ca. ma. l. ſi. l. ꝫ qdā dicāt. xxx. annis. Itē qd ſi eccleſia ꝯtra puatū velit ſe tueri: nūqd puatus poterit vti eadē exceptiōe: rn̄. eodē mō quo ⁊ aliqs priuatus cōtra aliū priuatū. nec ob. ff. qđ qſq; iuris. l. j. qꝛ hoc puilegiū ex liberalitate principis fuit indultū: vt. j. e. ti. l. iij. in pn. Itē an idē in ciuitate cui pſcriptionē centū annoꝝ cū eccleſia lex fuit largita: rn̄. nō. idē ſꝫ Pi. ⁊ Jo. qꝛ in ea nō inuenit concetū: vt. j. ō appel. precipimus. in ſi. ⁊ de teſta. ſancimus. Sed pla. dixit idē: qꝛ eadē eſt ratio vel maior. ergo idē ius: vt. ff. ad. l. aql. illud. ⁊ j. de diuer. reſcri. l. j. Itē nunqd poterit hodie cōcedi vt tm̄ centū annis contra aliquā eccleſiam preſcribat: rn̄. ſic: vt fuit nonātuſane eccleſie. tn̄ qꝛ ſunt odioſe pſcriptiōes: ſicq; artāde. tn̄ qꝛ antiq̄ forme reddit. vt arg. ff. de pac. ſi vn⁹ §. qđ in ſpecie. ⁊ j. de ſpō. l. ſi. Itē an hoc poterit concedi vt nulla obijciatur: rn̄. nō. vt ar. ff. ſi quis cautio. ſed ⁊ ſi. §. queſitum. Itē nunqd contra has preſcriptiones vel minores que currunt vt ſtatī dices poterit reſtitui in integrum eccleſia vel ciuitas: Quidā vt Pi. ſic: vſq; ad q̄

tunc⁹ enim tm̄modo hmōi exactionem euaneſcere ſinimus. ¶ Sine itaq;ᵇ memoratis religioſiſſimis locis vl ciuitatibus hēditas: ſiue legatū vl fideicōmiſſum fuerit relictū: vel donatio vel vēditio proceſſerit in quibuſcunq; rebus mobilibus uel immobilibus vel ſe mouētib⁹: ſiue p redēptiōe captiuorꝝᶜ quedaꝫ fuerint derelicta vel donataᵈ: ſit eorūᵉ pene ppetua vendicatio: ⁊ ad annos cētum ſm ꝙ dictū eſt: extendaē. nulla alia exceptione tpis inhibēdaᶠ: ſiue ꝯ primas pſonasᵍ: ſiue ꝯtra heredes vel ſucceſſores eorū moueaturʰ actio. ¶ In his aūt omnibus caſibus nō ſolum pſonalesⁱ actiones damus: ſed etiā in rēᵏ ⁊ hypothecariā ſm noſtre conſtitutionis tenorem: que legatarijs ⁊ fideicōmiſſarijs ⁊ hypothecariāˡ donauit. ⁊ ſupradictis oibus vnum tantummodo terminuꝫ ſue vite iponimᵐ idest cētū metas ānoꝝ. ¶ Hec aūt oia obſeruari ſancimus ⁊ in his caſibus q vel poſtea fuerunt nati: vel iam in iudicium deductiᵐ ſunt.

¶ In auc. de eccle. ti. ꝯ pro temporalibus autē. collatione nona.

COn. Quasⁿ actiones alr decennalis: alr vicēnalis: alr tricennalis pſcriptio excludit: ſi loco religioſo competāt: qdraginta annis excludanturᵒ: vſucapioneᵖ trienni vl qdriennij preſcriptioneᑫ in ſuo robore durāntibusʳ. Solaˢ romana eccleſia gaudente centum annorum ſpacio vel priuilegio.

Ti. iij.

¶ De epis ⁊ clericis: orphanotrophijs ⁊ xenodochijs: ⁊ ptochotrophijs: ⁊ aſſiſterijs: ⁊ monachis: ⁊ priuilegijs eorum: ⁊ caſtrenſi peculio: ⁊ de redimendis captiuis: ⁊ de nuptijs clericoꝝ vetitis ſeu permiſſis.

IMperator conſtā. a. eccleſijs ſalutem dicit.

IUxta ſanctionemⁿ quā dudū meruiſtisᵒ: ⁊ vos ⁊ mancipiaʸ veſtra null⁹ nouis collationibusᵃ obligabit ſed uacatiōeᵇ gaudebitis. pterea neq; hoſpitesᶜ ſuſcipiens.

IDem. aug. Felici epiſcopo.

OMnisᵃ a clericis indebiteᵉ conuentionisᶠ iniuria: ⁊ inique exactiōisᵍ repellatur iprobitas. Nullaq; conuentioʰ ſit circa eos munerum ſordidorumⁱ. Et cum negociatoresᵏ ad aliquā preſtationēˡ competenteꝫ uocanē: ab his univerſisᵐ

p ¶ Uſucapione. ſ. triēnij. ac.

q ¶ Preſcriptiōe. vt ſi fiſc⁹ rē eccleſie venderet tanq̄ ſuā vt. j. de qdri. pſcri. l. ij. in ſi. ac.

r ¶ Durantib⁹. vt currant ꝯ eccleſiā cū effectu. Et idē in q̄libet pſcriptiōe minore decennio: vt in redibitoria: vel quāto minoris: qꝛ in. x. ⁊. xx. ⁊ tricēnali tm̄ inouat hec cōſtitutio. vt in cor. auc. vn̄ hec ſumitur. hec ꝯſtitutio inouat ꝯſtitutionē poꝛē: vt ⁊ ī auc. ō ec. ti. §. p tpalib⁹. col. ix. ſecus ī minore ꝯtra quē ipo iure nō currit: vt. j. in quib⁹ cauſis in integrū reſt. nō ſit neceſſaria. §. ſi.

s ¶ Sola eccleſia. hec clauſula ſūpta eſt ab Irnerio ex illo titulo vt eccleſia romana ⁊c. qui dicebat aliā ꝯſtōnē. ſ. hec cōſtitutio ⁊c. loqui in alijs eccleſijs tm̄. Sꝫ tu dic ſm. M. ꝙ in oīb⁹ dicit. ⁊ ſic corrigit illā: vt eccīa romana. cū ⁊ ſpecialiter de ea mētionē faciat ī rubrica ſic dicēs. hec conſtitutio inouat ⁊c. ergo hec adiectio falſa iure legū: ſꝫ iure canonū valet qđ dic Jr. vt. xij. q. ij. §. j.

t ¶ De epis ⁊ cle. De rebus eccleſiarum dixit. nunc de miniſtris.

u ¶ Iuxta. Clerici extraordinaria munera nō ſubeūt: ⁊ hoſpitē recipe nō tenent. h. d. ſm bal.

n ¶ Sanctionē. idest legem.

x ¶ Meruiſtis. o epiſcopi ⁊ clerici. ⁊ facit mētionē de. l. placet. ē. ti. pꝛ: ⁊ loquiē hic Cōſtantinus qui fuit Imperator primus chriſtian⁹. vt. j. de na. li. l. diui cōſtantini. ⁊ legem illā placet. fecit vel ipſe vel alius anteceſſor.

y ¶ Mācipia. i. familia veſtra.

z ¶ Nullus. exactor.

a ¶ Collationibus. ſ. ſordidorū munerū vl extraordinariorū.

b ¶ Uacatione. ſ. ſordidoꝝ muneꝝ vl extraordinarioꝝ. ⁊ q ſūt ſordida munera dic vt. j. de excu. mu. l. maximaꝝ. §. ſordidorū. li. x.

c ¶ Hoſpites. hoſpites h intellige milites armatos quoꝝ hoſpitalitas eis quaſi mun⁹ icūbebat. hoſpites aūt. i. pauperes ſuſcipe debent. vn̄ Paulus. hoſpitalitatē miticē puenientes: vt. j. l. proxi. Sꝫ opponit hoſpitis receptio eſt patrimoniale munus: vt. j. de mūe. pa. l. iij. ⁊. l. ēt. li. x. ⁊. ff. de mu. ⁊ ho. l. ſi. §. ſiue aūt. ⁊. l. qui originē. §. munus hoſpitis. ergo clerici debēt ſubire: vt. j. e. l. de his. que eſt ꝯtra. rn̄. ſubeūt clerici munera pīmonialia: ſꝫ nō oia: qꝛ tributorū tm̄. Uel alr hoſpitis ſuſceptio: alr reipublice coheret: alr nō: ſꝫ quaſi ex inopinato ſuſcipit. Prio caſu clerici nō excuſant: qꝛ nec milites nec mulieres nec ipuberes nec veterani. imo nec ipſe pnceps: vt. j. de munc. patri. per to. li. x. ⁊ vt in empti. ſpe. ne. lice. ſe ex. li. x. ⁊. ff. de va. mu. l. ſunt munera. In ſecūdo ⁊ clerici et milites excuſantur: vt hic: ⁊. ff. de va. munc. his. §. angariarū. Uel melius lꝫ pīmoniale ſit mun⁹ ſuſcipere hoſpites tn̄ pp bn̄ficiū ſpāle huius legis ſe excuſant. Illi. n. ſoli ſe excuſant qui de hoc hn̄t ſpāle puilegiū. vt. ff. ō va. mu. l. ſūt mūera vt pbic et artiū pfeſſores ⁊ milites ⁊ veterani: vt. ff. ō mu. et ho. l. ſi. §. pe. et ſi.

OMnis. Clerici nō vocanē ad munera ſordida. ratio qꝛ ꝯueniētius eſt ꝙ bona inter pauperes diſtribuantur q̄ in ſordidis muneribus vel alr illicite cōſumantur. et hoc priuilegiū datur clericis et eorū ſeruitorib⁹ et vxoribus et filijs. hoc dicit ſm Jaco. bu. Bal.

d ¶ Ois. tria dicunē in lege iſta. ſ. ꝙ clerici relaxētur vel excuſent ab extraordinarijs muneribus. Secūdo ꝙ ſi quid honeſte qſierūt ꝙ erogetur in vſus paupeꝝ. Tertio hoc ꝯcedit tam clericis q̄ ſuis familiaribus. ac.

e ¶ Indebite. quo ad eos. et ſi exigantur iniuria eſt eis. ſed laicis nō eſt iniuria vt ſtatī dicet. et dic ꝙ de extraordinarijs exactionib⁹ dicit: nec ob. j. l. pxi.

f ¶ Cōuētionis. ſ. extraordinarie collecte.

g ¶ Exactionis. ſ. ſordidorū munerū.

h ¶ Nulla. idē dicit melius declarādo.

i ¶ Sordidorum. vt operum.

k ¶ Negociatores. ſ. laici.

l ¶ Preſtationem. vt collectam ordinariam.

m ¶ Uniuerſis. ſ. clericis qđ habita relatiōe ad ſingulos clericos. i. ad ſingla

generum:q: nõ ad vagabundos:vt.j.eo.generaliter.ſed ad ſingulos grad⁹ idest ad genera ſingulorum. a ¶ Strepitus.i.vocatio.
b ¶ Parſimonia.i.parce viuẽdo queſitum.
c ¶ Prouiſione.i.ex ſcientia vel ſcriptura. d ¶ Cõſcia.vt ex ſcriptura.
e ¶ In vſũ.ↄgregauerit.ac. f ¶ Oporteat.i.decens eſt.ſic.ff.de iuſti.⁊ iure.l.j.nec eni ẽ neceſſe:vt.j.c.l.ſacroſancte.que eſt cõtra. vel hic in q̃ſitis de rebus eccleſie.ibi de ſuo patrimonio.
g ¶ Ergaſterijs.ab erga qđ eſt opa.⁊ ſteron qđ eſt ſtatio. inde ergaſteriũ.i.opar ſtatio
h ¶ Tabernis.pro eodẽ acci pe.i.ſtatiõib⁹.vl̃ ppꝛie.ſ; hoc quõ cũ ẽt intrare nõ debeant vt.xliij.di.c.nl̃li:rñ.locabũt: vt.ff.đ pen.bẽ.l.⁊ ancillarũ.
i ¶ Religionis.ſ. pauperum.
k ¶ Ueꝛũctiã.ñ ſolũ clericis damus hoc puil.gium.
l ¶ Hoib⁹.ſ.familiaribus.ac.
m ¶ Eoꝛũdẽ. clericorum. ac.
n ¶ In mercionijs.ſ.vẽdẽdis
o ¶ Cauerũt.i. preuiderunt.
p ¶ Redũdarẽt.i.abũdarent redũdarẽt tã in ſe q̃ in ſuis.
q ¶ Congeſcat.niſi ſint ea q̃ ad expeditionẽ niſi nois acci piuntur:vt.ſ.ti.j.l.neminem.q̃ eſt contra.
r ¶ Clericis.i.hoib⁹ clericorum.
s ¶ Cõiugia.licita tñ:q: ante q̃ erant clerici.
t ¶ Liberi.habiti ante ſacros ordines.
u ¶ Miniſteria.i.miniſtri.
x ¶ Filij.ante ↄceptũ.nã poſt ſacros ordines eſſent inceſti. Itẽ ſi ſint in ſeruitio parẽtum ⁊ viuũt patres clerici:nõ alr̃. ⁊ facit.ſ.ti.j.placet.
y ¶ Noua ↄſti. Federici.
Item nulla. Nullus la icus põt iponere collectã vel onera clericis eccleſijs vl̃ pijs locis:nec iuadere bona eccleſiarũ vel clericorũ.⁊ ſi re quiſiti negligũt emẽdare ſub iacent banno iperiali.de quo exunant:niſi õbita ſatiſfactio ne premiſſa.h.d.Bal. Iſtam autẽ cõſtitutionẽ fecit Federicus iperator Rome tpe ſue coronationis.
z ¶ Nulla.Cõſtitutio federi.
a ¶ Angarias:hoc expone vt dixi.ſ.ti.j.neminem.
b ¶ Preſumãt. ex predicta cã q: nõ ſoluerũt collectas.vl̃ ẽt ex alia vt hoc tanq̃ fauor extẽdat:vt.ff.de li. ⁊ poſthu. cũ qdam.
c ¶ Quod ſi fecerint.aliq offi ciales.

iſtiuſmodi ſtrepitus[a] conquieſcant. ¶ Si qđ enim vel parſimonia[b] vel ꝓuiſiõe[c] vel mercatura honeſta tñ ↄſcia[d] ↄgeſſerint:ad in vſũ[e] pauperũ atq; egentiũ miniſtrari opoꝛteat[f].aut id qđ ex eoꝛũdem ergaſterijs[g] vel tabernis[h] ↄquiri potuerit ⁊ colligi:collectum id religionis[i] eſtimẽt lucrũ. ¶ Ueꝛũctiã[k] hoibus[l] coꝛũdẽ[m] q operã in mercimonijs[n] habẽt:diui pncipis idest mei genitoris ſtatuta multimoda obſuatione cauerũt[o]:vt idẽ clerici puilegijs pluribus redũdarẽt[p]:tãq; extraoꝛdinarioꝛ munerũ a pdict clericis neceſſitas atq; ois moleſtia congeſcat[q]. ¶ Ad per ãgariã quoq; pſtationẽ nõ vocent:nec eoꝛũdem facultates atq; ſubſtãtie:oib⁹ clericis[r] hmõi p rogatiua ſuccurrat:vt ↄiugia[s] clericorum ac liberi[t]:coꝛ quoq; miſteria[u] idest matres pariter ac femie: coꝛũq; etiã filij[x] ⁊ filie imunes ſemper ab hmõi muneribus pſeuerẽt.

¶ Noua[y] ↄſtitu. Federici impa.

COL. Item nulla[z] cõitas vel pſona publica vel priuata collectas vel exactiones angarias[a] vel pãgarias eccleſijs vl̃ alijs pijs locis aut eccleſiaſticis pſonis iponãt:aut inuadere eccliaſtica bona pſumãt[b]. ¶ Qđ ſi fecerint[c] ⁊ reqſiti ab eccleſia[a] vel iperio emẽdare ↄtẽpſerint: triplũ[b] refundant:⁊ nihilomin⁹ bãno iperiali ſubiaceant:qđ abſq; ſatiſfactiõe õbita nullaten⁹ remittat.

Idem Auguſtus ad taurum.p.p.

De his clericis[c] qui predia poſſidẽt:ſublimis auctas tua nõ ſolum eos aliena iuga nequaq̃ ſtatuet excuſare[d]:ſed etiã ꝓ his predijs que ab ipſis poſſident:eoſdem ad penſitãda[e] fiſcalia[f] purgere. vniuerſos nanq; clericos poſſeſſores dũtaxat[g] puinciales penſitationes fiſcalium[h]:trãſlationeſq;[i] faciendas recognoſcere cenſemus.

Imperatores Conſtan.⁊ Con ſtan.aug.ad Tau.pre.pre.

a ¶ Ab eccleſia.rõne ergo delicti erit laicus in foro eccleſie.qđ eſt notãdũ ſiẽ ſit de loco p auc.qua in puincia. b ¶ Triplũ.ſic inſti.đ actioni.§.tripli.
De his. Clerici p pdijs ppꝛijs tenent ad fiſcalia:alr̃ patiũt trãſlationẽ. h.d.Saly. c ¶ De his clericis.auctoritas logt pfecto pre.
d ¶ Excuſare.qđ q̃nq; faciebat:vt.ſ.ti.j.l.ſacroſancta.⁊.l.ij.
e ¶ Ad pẽſitanda.i.ſoluẽda. f ¶ Fiſcalia.ſ.tributa.
g ¶ Dũtaxat.hec dictio dũtaxat reſpicit puinciales qđ ſequit.quedã tñ prouincie hodie euaſerũt:vt.ff.de cẽ.l.pe.⁊ fi.ſ; videt ẽt italicoꝛũ predia eẽ grauãda tributis:vt.j.ſi fine cẽ.l.oẽs.q̃ eſt cõtra.So.vt ibi. Itẽ ſit cõtra inſti. đ re.di.§.p traditionẽ.So.nulla eſt diña quo ad trãſlationem dñij.ſed quo ad tributa ſic. Itẽ eodẽ mõ:vt.j.de vſuca.trãſfor.l.j.ſ; ⁊ ibi exequatũ eſt ius predioꝛ in vſucapione nõ in tributis. h ¶ Fiſcaliũ.i. tributoꝛũ ſolutiões.
i ¶ Trãſlatiõeſq;.ſi.n.nõ ſoluãt eis auferetur fundus ⁊ in alios trãſferetur. Sed contra.ſ.ti.j.l.placet.Sol.vt ibi.ſed hodie videt correcta iſta lex p auc. Itẽ nulla.quã proxime legimus.
Officiales. Hoc dicit. Officiales publici nõ redditis adminiſtratiõis rõnibus nõ poſſant clericari.ſed redditis poſſunt.⁊ ſi clam fecerunt ſe ad ordines pmoueri puniuntur pena hic ſtatuta.Bal.

h ¶ Officiales.ſ.iudices fiſci.generale nomẽ eſt.
i ¶ Rõnales.qui ratiocinia gerunt.ac.
m ¶ Curſus.i.actus relicta ratione.
m ¶ Curſus.i.officij ſibi impoſiti.vt.j.de curſu pub.l.publici.li.xij.ac.
n ¶ Pꝛimipili.hoc expone.j.e.l.qſq;.primipili.i.prime ⁊ marie adminiſtrationis quam gerebat.

Officiales[h] rationales[i] ſi exhibitione curſus[m] ſeu pꝛimipili[n] neceſſitate[o] neglecta:interuerſa[p] etiam rõne fiſcali:ad clericatus honoꝛem putauerint tranſeundũ[q]:ad pꝛiorẽ ↄditionẽ retrahant[r]. ¶ Si vero ob noxij ratiocinijs vl̃ neceſſitatib⁹ ſi ſint:ſub notione[s] iudicum[t] officijs[u] ↄſentientibus[x] (ſi ꝓbabilis vite ſtudiũ id poſtulauerit) trãſſerant[y]:nec ceſſionẽ[z] metuãt facultatum. ¶ Qđ ſi clãdeſtinis[a] artib⁹ putauerint irrependũ[b]:duas ptes ſuarum rerum ↄcedant liberis.aut ſi proles defuerit: ꝓpinqs ex ꝓpria ſubſtãtia ⁊ poꝛtionẽ tertiã ſibimet retineant. ¶ Sin vero ꝓpinquoꝛum neceſſitudo defuerit:gemine poꝛtiones officijs in qbus militãt[c] relinquentur:poꝛtione tantũmodo ſibi tertia retenta.

¶ In auc.de ſanctis epiſ.§.ſed neq; curialem.colla.nona.

COL. Sed neq; curialẽ aut officialem clericum fieri pmittimus: ne ex hoc venerabili clero[a] fiat iniuria. ¶ Si vero tales pſone in clero ↄſtituant[b]:tanq̃ nec ad ordinationem ꝓducte:ꝓpꝛie foꝛtune reſtituãtur: niſi monaſticã[c] foꝛte vitã aliqs eoꝛũ nõ min⁹.xv.annis iplcuerit. Tales enim oꝛdinari precipimus: quarta[d] ꝓpꝛie ſubſtãtie ſibi retẽta:reliqs partibus curie ⁊ fiſco vendicãdis: ſi in clero ↄſtituti monaſticã condecẽtem vitã iplcuerint. ¶ Sed ſi poſt clericatus[e] honoꝛẽ aliqs vxoꝛẽ aut ↄcubinam accepit:ꝓpꝛie foꝛtune[f] reddat:ſ; tali eccleſiaſtico[g] gradu tenebat:in quo qs ↄſtitut⁹ vxoꝛẽ ducere nõ ꝓhibet[h]. ¶ Idẽ[i] eſt ⁊ in oibus alijs monachis:ſ; nulli foꝛtũe[k] pus ſubiectus fuerit. ¶ Et generaliter qcũq;[l] in quolibet ecclaſtico gradu ↄſtitut⁹:ad ſecularẽ vitã redierit[m]:honoꝛe nudatus curiali[n] foꝛtune pꝛopꝛie ciuitatis reddatur[o].

Imꝑator Iouĩ.a.Scđo.pre.pre.

o ¶ Neceſſitate.i.nõ finito tempoꝛe vl̃ nõ reddita ratione.
p ¶ Interuerſa.q: obnoxij ſunt ⁊ nõ reddũt rationem.
q ¶ Tranſeundũ.i.trãſiuerint.ac.ſto.
r ¶ Retrahantur.ſicq; pſonaliter plectunt:⁊ in facultatib⁹ puniunt:vt in ſi.huius.l.
s ¶ Sub notione.i.examinatione.
t ¶ Iudicum.ſ.eoꝛũ q curialibus preſunt.
u ¶ Officijs.i.officialibus.
x ¶ Cõſentientibus.ſ. officialibus.
y ¶ Trãſſerantur.i.clericorum.ſ.palã exceptis pꝛimipilarijs:vt.j.e.ti.qſq; enĩ.que eſt cõtra.ſic ergo ad alios ſe h refert. vel ſo.vt ibi.ac.
z ¶ Nec ceſſionem.ꝓpter quã ſiebãt olim.nã olim ſi cleric⁹ ſiebat curialis cedere debebat bona curie.Ac.ſto.
a ¶ Clãdeſtinis.ſic.ff.đ admini.tu.l.nõ exiſtimo.⁊ retẽto caſu q̃ñ nõ ſunt obnoxij.pz ergo p hãc.l.q: põt curial̃ effici clericus.ſ; hodie per auc.ſ; neq; ⁊c.nõ pt niſi ſ; foꝛmã ibi datã.⁊ h dic auc.ſ; neq; curialẽ.
b ¶ Irrepẽdũ.i. eũdũ ad oꝛdinẽ clericat⁹:vel idest intrandum.
c ¶ Militãt.i. militarũt vſq; huc.
¶ Novella.
Sed neq;.clero.vt ſ; abſtrahitur.
b ¶ Cõſtituãt.đ facto.
c ¶ Monaſticã.nõ tñ ſi et monachus cũ ꝓpꝛiã ſubſtãtiã hẽre dici non poſſit:vt.ſ.ti.j.auc. ingreſſi.qđ tñ ſtati dicet: Sed quõ hoc cũ.j.dicat. idẽ ẽ in alijs mõachis. ergo idẽ i iſtis:Rñ.nõ ponit ibi reſpectiue:vt in auc.vt deſun.ſeu ſu.in pri.col.v.q̃re ergo vxorẽ ducere nõ põt:rñ.q: habitũ hz ⁊ q: ſatis eſt clericari curialem.
d ¶ Quarta.hec particula eſt in.§. curialẽ.ſed tota alia eſt in.§.ſ; neq; curialem.⁊ in auc.de ſan.epiſco.colla.ix.
e ¶ Clericatus.refert ad id qđ dixi.ſ.Tales.n.⁊c.
f ¶ Foꝛtune.i.curie.
g ¶ Eccleſiaſtico gradu.vt vſq; ad duos gradus.
h ¶ Nõ ꝓhibet.vt in minoꝛibus oꝛdinibus qđ eſt generale in quolibz monacho:vt in auc.de mona.§.antepe.colla.j.⁊ hoc ſubijcit.
i ¶ Idẽ.vt tradat curie.q.d. ¶ Licet.nõ eſſent officiales.
k ¶ Foꝛtune.ſeru⁹ vo dño dz reddi:vt.j.e.auc.ſi ſeruus.que eſt cõtra: Itẽ ↄtra.j.de decur.l.ne quis.ſo.dicit hic redire in pꝛiſtinã cõditionem quãtum ad onus ſuſtinendum: non quãtum ad honoꝛes:vt.ff.de interdi.⁊ re.l.relegatoꝛum.§.ſi. l ¶ Quicũq;.ſ.curialis.
m ¶ Redierit.habendo vxoꝛẽ vel cõcubinam.
n ¶ Curiali.imo in aliud mõaſteriũ:vt in auc.de ſan.epiſ.§.monach⁹. col.ix.ſed dic q hic his fugerat.ſecus ſi ſemel.vt ibi diſtinguit.
o ¶ Reddat.al̃s eſt in textu tradatur.

Si quis. Qui cogitat ⁊ agit ſ; nõ cõſumat delictũ. q: nõ penitult puniẽ atrociſſimis penis p delicto cõſũmato. h.d. ſ; Ja. Uel ſic ſm alios. In atrociſſimis delictis puniẽ delictũ attẽtatũ: etiã ſi nõ ſit ſecut° effect°. bal. a Si qs. ita lege. Si qs fuerit auſus nõ dicã rape mr̃imonij cã: ſ; attẽtare tñ. ſ. eius pudiciciã. ſic accipiẽ. ff. de iniurijs l. attẽtari. vl' ita. ſi qs auſus fuerit nõ dicã rape ſ; attẽtare tñ matrimonij ↄiungendi cã. ⁊ ſm hoc eſt ↄtra. ff. de penis l. cogitatiõis. ⁊ ff. ad. l. cor. de fal. l. qui falſaz. Ad quoꝝ ↄtrarioꝝ ſolutionẽ ſic diſtĩgue: aut qs cogitauit tñ delinq̃re ⁊ ad actũ nõ pceſſit: ⁊ tũc nõ puniẽ. ita loqẽ ff. de penis. l. cogitationis. nã pmi mot° nõ ſũt in ptãte nr̃a. Aut ad actũ pceſſit. ⁊ tũc aut pduxit ad effectũ: ⁊ indubitanẽ puniẽ: ſiue vtaẽ ſine nõ: vt. ff. q° qſq; iuris. l. ij. in pn. Aut nõ pduxit. ⁊ tũc aut q: noluit. ⁊ h̃ caſu ei parciẽ. ⁊ ſic loquiẽ. ff. ad. l. cor. de fal. l. qui falſaz. ⁊ ff. ad turpil. q̃ſtũ. Aut q: nõ potuit hec aũt erãt atrocioꝛa: ⁊ hoc caſu puniẽ actũ ad effcõ̃ pduciſſet: vt hic: ⁊ j. ſi quacũq; p. po. l. i. in pn. ⁊ ff. de extraor. cri. l. ij. Aut non erant atrociora ⁊ hoc caſu nõ puniẽ: vt. ff. q° quiſq; iuris. l. i. §. ſi. Et hoc caſu aut nõ deſiderãt efficaciã: aut deſiderant. ⁊ hoc caſu qs nõ puniẽ vt. j. ſi manci. ita fu. ali. ea quidem.

b Rapere. q° maius eſt ⁊c.

c Sed attẽtare. q° eſt min° ⁊ hoc ſi ad aliquẽ actũ pceſſerit. al's nullã patiẽ penã: vt. ff. d pen. l. cogitatiõis. Itẽ nota puniri delictum licz nõ ſequatur effectus: vt hic ⁊ j. de fur. ſi quis ſeruo. ⁊ j. ad. l. iul. maie. l. quiſqs. ⁊ ff. de extraor. cri. l. i. ⁊ j. ſi quacũq; pre. po. l. i. ⁊ hec ſũt ſpãlia regulariẽ ↄtra. q° qſq; iuris. l. i. in fi. ⁊ ad. l. cor. de fal. qui falſam. ⁊ de hoc dic vt nõ. ff. de fur. l. q ea mẽte. ⁊ ff. de penis. l. cogitationis.

d Matrimonij. ⁊ nedum ſtupri. multomagis ergo ſi vt cõcubinam eam habuerit vel habere attentauerit ⁊c.

e Capitali. vl' vt capite pũiẽ vl' vt ciuitatẽ amittat: ⁊ fa. j. d rap. vir. l. i.

Presbyteros. Clerici cõſtituti in minoribus ordinibus ſunt imunes a tutelis ⁊ a muneribus perſonalibus. h.d. Bal.

f Perſonaliũ. vt tutele vel cure: vt. ff. de mu. ⁊ ho. l. i. ⁊ l. munez. §. q. ⁊ j. eo. generaliter. ⁊ in auẽ. ibi poſita ⁊c.

Nec honore. Epiſcopus nõ cõpellitur teſtimonium dicere: nec admittitur. hoc dicit. Bal.

g Nec honore. q.d. aliquis honor eſt ei ſi veritatẽ aperit. vel dic honore. ſ. iudicis vocantis. idest iure proprio q reputat ſibi in honorem.

h Legibus. i. iure ciuili quod cogit alios: vt. j. de teſtibus. l. ſi qñ.

i Flagitẽ. i. vocẽ inuitus. ſ. ſed nec volens eſt admittendus ſ; M. vt ſubijcit hic. accur. k Item dicit. ſ. Theodoſius.

l Dicendũ. corã iudice. m Admitti. ſpõte volẽtẽ teſtificari.

n Honoratur. i. honoranda eſt in hoc ⁊ in alijs. ſi vo habes onerat plana eſt. o Sacerdotis. i. epiſcopalis.

p Excepta. i. priuilegiata a tali onere.

q Confundiẽ. ſ. ſi adducaẽ. vel ↄfunditur cum alijs clericis. ſ. q: non eſſet differentia inter epiſcopum ⁊ alios clericos.

Sequiẽ auẽ. ſ; iudex q̃. eſt ex cor. de ſan. epiſ. col. ix. **Autentica.**

r **Sed iudex.** miniſtris. ſi ipſe iudex ipediaẽ ire. al's ipſemet d; recipere teſtes: vt in auẽ. vt defun. ſeu fu. §. illud. colla. v. ⁊ hoc ẽ ſpeciale vt eaẽ ad domũ teſtis. ſic ⁊. ff. de iureiur. l. ad perſonas ⁊c.

s Propoſitis. ⁊ tactis ſm Pi. vt. j. de teſti. l. iuriſiurãdi. Tu dic nõ tactis q: ſubijciẽ ſ; M. q decet ⁊c. q: ſacroſancte ſcripture ponunt ante eum ⁊ non tanguntẽ. ſic ⁊ j. de iudi. l. rem nõ nouam ⁊c.

t Sacerdotes. hic mutat perſonas. nam. ſ. dixit ad eos. hic dicit ſacerdotes. ⁊ dicant que nouerint ⁊c. u Que nouerint. ⁊ hoc ſi velint dicere dicti ſui. al's nõ cogiẽ: vt in ſũma huius ti. §. priuilegia. ſic ergo p vtraq; parte: vt hic ⁊ j. e. l. pri. presbyteri. ⁊ in auẽ. de teſtibus. §. ⁊ qñ. col. vij. ⁊ eſt generalis cõſtitutio.

Si quis nõ dicaz rape: ſed attẽtare tantũmodo iungendi cã matrimonij ſacratiſſimas virgies auſus fuerit: capitali pena feriatur.

Imperatores Ualentinian° grat° ⁊ Ualen. ad Cataformium.

Presbyteros diaconos ſubdiaconos atq; exorciſtas ⁊ lectores hoſtiarios ⁊ perſonaliũ munerum expertes eſſe precipimus.

Imperator Theodoſius dixit.

Nec honore nec legibus epiſ ad teſtimoniũ dicẽdũ flagitẽ. Itẽ dixit epm ad teſtimonium dicendũ admitti nõ decet. nã ⁊ perſona honorat ⁊ dignitas ſacerdotis excepta confunditur.

In auẽ. d ſanctiſ. epiſ. §. nulli vo iudicum. colla. nona.

Sed iudex mittat ad eos q̃ſdã d ſuis miniſtris vt ppoſitis ſacroſanctis euãgelijs ſm q decet: ſacerdotes dicãt q̃ nouerint nõ tñ iurẽt.

Idẽ Paulio pfecto augu.

Presbyteri citra iniuriã q̃ſtiõis teſtimoniũ dicant: ita tñ vt falſa nõ ſimulẽt. Ceteri vo clerici q eundẽ gdũ vel ordinez ſequunẽ: ſi ad teſtimoniũ dicendũ petiti fuerit: put leges precipiunt audiantur. Salua tñ ſit litigatoribus falſi actio: ſi forte preſbyteri q ſuo noie ſupioris loci teſtimonium dicere citra aliquã corporalem iniuriaz ſũt precepti: hoc ipſo q nihil metuant vera ſuppreſſerint. Multomagis etenim pena digni ſunt qbus cũ pli mũ honoris p nr̃am iuſſiõez delatũ ẽ: ſi in occulto inueniantẽ crimie.

In auẽ. de ſan. epiſ. §. reuerendiſſimus epiſ. collatione nona.

CON. **Presbyteri** ſeu diaconi ſi falſũ teſtimoniũ dixerint: ſi qdez in cã pecuniaria diuino miniſterio dũtaxat p tres ãnos ſeppati: monaſterijs tradanẽ. Sz ſi in criali: clericat° honore nudati: legitimis penis ſubijcianẽ. Ceteri vo clerici cõi iure offõ eccliaſtico d pulſi ſine delectu cãe verberibus coarceantur.

Imperatores Ualentinianus ⁊ Theodoſius. aa. Ticiano. pre. pre.

Nulla niſi emerſis quinq̃ginta ãnis ſm preceptũ apli ad diaconiſſaz conſortiuz transferatur.

In auẽ. de ſan. epiſco. §. presbyterum. collatione nona.

CON. **Presbyterũ** miorẽ. xxv. ãnis fieri nõ pmittim°. Sz neq; diaconũ vl' ſodiaconũ. xxv. annis neq; lectorẽ minorez. xviij. Itẽ epiſcopus minor annis. xxxv. ordinari prohibetur.

In auẽ. de ſan. epiſ. §. diaconiſſam vo. collatione nona.

CON. **Diaconiſſaz** in ſanctã eccliaz nõ ordiari pcipim°: q̃ mior ſit ãnis q̃dragita: aut ſi ad ſcdas puenerit nuptias.

Impa. Archadi° ⁊ Honor. aa. Theodoro. pre. pre.

Si quis in h̃ genus ſacrilegij prorupit vt in eccliaſ catholicas irruens: ſacerdotib° ⁊ miniſtris vel in ipſo cultu locoq; aliquid iportet

Presbyteri. Preſbyteri ſunt priuilegiati vt occaſione teſtimonij nõ torqueantẽ. ſed in alijs clericis ſeruatur ius cõmune. ſi tamẽ falſũ dixerint puniunẽ. h.d. bal.

a Q̃onis. i. tormẽtatiõis. vl' idest ita vt nõ fiat eis poſtea q̃ſtio poſtq̃ dixerint teſtimoniũ: vtz hñ vel male dixerit.

y Simulent. i. dicant.

z Leges. de laicis.

aa Precipiũt. vt poſſint ſubijci q̃onibus ſicut ceteri liberi hoies ſi in teſtimonio vacillãt: ⁊ dicãt ſe iterfuiſſe facto vt ff. de q̃ſtio. l. ex libo. ⁊ l. vni°. §. teſtes. ⁊ j. de aboli. fallaciter. §. q ſi ingenuorum.

bb Salua. nũc redit ad primum caſum.

cc Accuſatio. al's actio. i. accuſatio. hc ponit in auẽ. e. §. ſi qs aũt. ⁊ ff. d iniur. l. ptor. §. i. Itẽ ⁊ actio pecũiaria pt dari in falſariuz: vt. ff. ad. l. cor. de fal. q noie. nõ tñ torqẽ vt diẽ.

a Suo noie. hic dicũt qdaz ſpãle in ſacerdotibus q poſſint in cã ppria teſtificari. ſz ẽ falſum vt. j. de teſti. l. oibus. Tu expone ſuo nomine. i. pter ſuum nomen q: obtinet locum ſuperiorem.

b Supioris. i. clericalis. nã ſacerdotes ſũt in ſupiori gradu inter ceteros clericos.

c Precepti. excuſari.

d Metuant. de tormentis

e Suppreſſerit. idest occultauerint.

f Honoris cui plura cõmittunẽ: plura exigunẽ vt h: ⁊ ff. de penis. qdã. ⁊ in auẽ. vt defun. ſeu fu. §. i. col. v. ſed ar. cõtra. ff. de incen. rui. nau. pedius. ⁊ j. vt nemo pri. l. nequis. ⁊ ff. d pen. l. capitaliũ. §. ſi. ⁊. ſ. ti. i. l. nemo. §. ſi. Itẽ nota cõmittere falſum qui tacet verum: vt ⁊ argu. j. ſi contra ius vel vti. pub. l. ij. ⁊ ff. ad. l. cor. de fal. l. i. §. i.

Sequitur auẽ. preſbyteri. **Autentica.**

g **Presbyteri.** dixerint. quod fit etiam tacendo veruz: vt in. l. preſbyteri.

h Miniſterio. i. officio ⁊ beneficio.

i Legitimis. laicorum que ſunt ad. l. cor. de fal. l. i.

k Ceteri. a preſbytero vl' diacono. l Sine delectu. i. ſine diſtinctione ſi illa verũ fuerit pecuniaria cã an criminalis: vt. ſ. licet ⁊ hic aliter ⁊ min° puniat in pecuniaria q criminali ⁊c. m Uerberibus. i. tormentis.

n **Nulla.** trãſferaẽ. vt in auẽ. quõ opor. epi. §. quãta. ſz Paulus ad Thimotheũ dicit de. lx. Itẽ auẽ. hic poſita diaconiſſaz ⁊c. corrigit hãc. l. ⁊ dicit de. xl. ſicq; minus tempus putauit ſufficere iperator q apoſtolus vl' imperator antiquus. Sequiẽ auẽ. diaconiſſam. ⁊ auẽ. preſbyterez. que ſunt ex ti. de ſan. epiſ. §. diaconiſſam. ⁊ §. preſbyterum ⁊c. **Autentica.**

o **Presbyterum.** diaconum. ſ. vel ſubdiaconum vt in cor. auẽ. vnde hec ſumiẽ. de ſan. epiſco. §. preſbyteri. colla. ix ⁊c.

Si quis. Irruens in eccleſiaz ⁊ miniſtros d; capitaliter puniri ẽt per inquiſitionẽ. ⁊ vbicũq; ſit d; capi. ⁊ ſi ſit in arce vl' loco ex quo nõ poſſit ⁊ faciliter extrahi debent ad hoc milites cõuocari ⁊ indici bellũ. h.d. de quolibz genere belli. ⁊ vide p canoniſtas in. c. p humani. de homi. li. vi. ⁊ ibi habes plene in nouel. Bal. p Si quis. tres ſpecialitates notanẽ hac lege. Prima q crimẽ iniuriarũ eſt publicũ crimẽ. Secũda q ex eo infligiẽ pena capitalis. Tertia q quis ſine accuſatore puniẽ. Uel dic q nullum ſit hic ſpãle: q: nõ loquiẽ de crimine iniuriarũ: ſed de crimine ſacrilegij q° eſt publicũ: ⁊ pena capitalis imponiẽ: vt. ff. ad. l. iul. pecu. l. ſacrilegij ⁊c.

q Hoc genus. nam hoc eſt vnuz inter cetera.

r Prorupit. idest inciderit.

ſ Ipſo cultu. quando dicitur officium.

t Loco. quando nõ dicitur.

iniurie:quod gerit[a] a ꝓuincie re-
ctoribus animaduertatur[b]:atqꝫ ita
prouincie moderator: ſacerdotum
⁊ catholice eccleſie miniſtroꝝ:loci
quoqꝫ ipſius ⁊ diuini cultus[c] iniuri-
am:capitali in conuictos[d] ſeu cōfeſ
ſos reos:ſententia nouerit[e] vindi-
candū:nec expectet[f] vt epiſcopus
iniurie ꝓprie vltionē depoſcat: cui
ſanctitas[g] ignoſcendi gloriam dere
liquit. ¶ Sitqꝫ cunctis laudabile[h]
factas atroces ſacerdotib⁹ aut mi
niſtris iniurias:velut crimen publi
cum perſequi ac de talibus reis[i] vl
tionem mereri. ¶ Q[k] ſi multitu-
do[l] violēta a ciuilis appitoris[m] exe
cutione ⁊ adminiculo ordinum[n] vł
ordinatorum poſſeſſorumue non
poterit flagitari[o]: q[p] ſe armis aut
locorum difficultate tueatur: pre-
ſides prouinciarum ⁊ militari auxi
lio per publicas litteras appetito[q]:
competentē vindictam tali exceſ
ſui imponere non morentur.

¶ In auten. de ſan. epiſco. §. ſi qs cum ſacra. colla. nona.

CON. SEd nouo iure ꝓ tali in-
iuria verberabatur:aut[r] in exilium
mittit[s]. ¶ Sꝫ ſi ſacra miſteria[t] tur-
bauerit vel celebrare ꝓhibuerit:ca-
pite puniatur. ¶ Idē eſt ⁊ in leta
nijs.nam pro iniuria[u] verberatus[x]
exilio tradat. Si eas cōcuſſit capite
puniat. ¶ Laicis facere letanias
interdicim⁹ ſine clericis[y].ꝗ ſine ora
tionibus ⁊ cruce fieri non debent.

Idem. aa. Euthichiano. ꝑ. pre.

IN eccleſijs que in poſſeſſiōib⁹
(vt fieri aſſolet) diuerſoꝝ vicis[z]
vel etiam quibuſlibet locis ſunt cō
ſtitute:clerici non ex alia poſſeſſiōe
vel vico[a]: ſed ex eo vbi eccleſiam
eſſe conſtiterit ordinent:vt proprie
capitationis[b] onus ac ſarcinā[c] re
cognoſcant[d]. ita vt pro magnitudi
ne vel celebritate vniuſcuiuſqꝫ vici
eccleſijs certus iudicio[e] epi clerico-
rum numerus ordinetur.

Idē. aa. Eutichiano. pre. pre.

SI quis curialis[f] clericus fuerit
ordinatus:nec ſtatim conuen
tione[g] premiſſa priſtine conditioni
reddat:is vigore ⁊ ſolertia[h] iudicā
tium[i] ad priſtinam ſortem velut[k]
manu[l] iniecta[m] mox reuocet[n]. ¶ Cle
ricis enim vlterius legem[o] ꝓdeſſe
non patimur:que ceſſione patrimo
nij ſubſecuta decuriones clericos
eſſe non vetabat.

Idem. aa. Fidiano vicario.

SI eccleſie venerabilis priuile-
gia cuiuſqꝫ fuerint vel teme-
ritate violata:vel diſſimulatiōe ne
glecta:cōmiſſum[p] quinqꝫ librarum
auri condemnatione[q] plectetur.

¶ Noua conſtitutio Federici.

ITem quecūqꝫ cōmunitas vel
perſona per annū in excōmuni
catione propter libertatem eccleſie
fractā perſeuerauerit:ipſo iure im
periali bāno ſubiaceat:a quo nulla
tenus extrahat:niſi prius ab ecclia
beneficio abſolutionis obtento.

Idem. Auguſ. fidiano Vica.

QUicūqꝫ reſidentibus[r] ſacerdo
tibus[s] fuit epali loco ⁊ nomi-
ne detruſus[t]:ſi[u] aliquid ꝯtra cuſtodi
am vel contra quietem publicam
moliri fuerit deprehenſus: rurſuſ-
qꝫ[x] petere[y] ſacerdotium[z] a quo vide
tur[a] expulſus:ꝑcul ab ea vrbe quā
conturbauerit centum milibus[a] vi-
tam agat: nec noſtra adeat ſecre-
ta:nec impetrare reſcripta ſperet:
ſed etiam impetratis[b] careat:⁊ de-
fenſoribus[c] eorum[d] indignationē[e]
ſubituris.

Idem. aa. Stadio. pre. vrbis.

COnuenticulam illicitam[f] etiā
extra eccleſiā[g] in priuatis edi-
bus celebrari ꝓhibem⁹. ¶ Pro-
ſcriptionis[h] domus ꝑiculo īminen
te:ſi dominus eius dom⁹ in ea cle-
ricos[i] nouam ac tumultuoſam[k] cō
uenticulam extra eccleſiam cele-
brantes ſuſcepit.

Imperatores Honorius ⁊ theo
doſius antēnio. pre. pre.

---

a ¶ Quod geritur. ideſt quod factum eſt.
b ¶ Animaduertatur. ideſt puniatur.
c ¶ Cultus. ac ſi dicat cuilibet ibi exiſtenti. ac.
d ¶ Conuictos. i. cōprobatos per teſtes.
e ¶ Nouerit. ſic ergo poſt cōfeſſionem dat ſententia: vt diximus. ff. ad. l. agl. proinde. §. notandum. ⁊ dic ſponte cōfeſſū: vt. ij. q. i. nos in quēꝗ. als contra: vt. ff. de queſti. l. i. §. diuus. ⁊ §. delin quentibus.
f ¶ Nec expectet. ſcilicet pſes vel moderator.
g ¶ Sanctitas. als ſanctas.
h ¶ Laudabile. ſine accuſato re: punitur ergo vt dixi. j. de teſtibus. nullum.
i ¶ Reis. i. delinquentibus.
k ¶ Q. pro et.
l ¶ Multitudo. ſcilicet delin-quentium.
m ¶ Appitoris. i. nūcij cōis.
n ¶ Ordinum. i. militum iu-ſticie illius caſtri vł loci. ac.
o ¶ Flagitari. i. iudici pñtari.
p ¶ Q. i. quia.
q ¶ Appetito. ſic ⁊ j. de his q latro. vel in alijs crimini. l. ij.

¶ Autentica.

r SEd nouo. aut. ꝑ ⁊ vt pa tet ex eo ꝙ dicit de leta-nijs. ſic. ff. de ver. ſig. ſepe. ⁊ eſt hec auč. de ſanctiſ. epiſ. §. ſi qs cum ſacra. colla. ix.
s ¶ Mittitur. quando officiū nō celebratur.
t ¶ Miniſteria. tpe quo cele-bratur miniſterium.
u ¶ Pro iniuria. illata cleri-cis.
x ¶ Verberatus. hic quādo ſunt facte als punitur.
y ¶ Clericis. ita tamen vt nō turbet officium.

IN eccleſijs. Ad eccleſi-am ſūt ꝓmouēdi illi q ſūt de illa ciuitate vel oppido. hoc dicit Bal.
z ¶ Vicis. nō accipias hic vi cū niſi de aſcriptitijs tm̄ alte rius poſſeſſionis. nā ex eadē poſſeſſione clerici ordinātur. volente demū dño ꝯſtitutiōe noua ⁊ preter voluntatem.
a ¶ Vel vico. ſi idonei ſint ibi als ſecus. q: de alijs terris. vt arg. ff. de mu. ⁊ ho. vt grada-tim. §. ⁊ ſi lege. ⁊ qđ cuiuſcꝫ vniuerſi. l. i. §. penu. Ir. tn̄ di cit hāc legē loqui in aſcripti-cijs tm̄. ⁊ ꝑ eo. j. e. qſqs. vnde ⁊ inuito dño: vt in auč. eo. §. aſcripticios. ſꝫ ⁊ i alijs loq po teſt q rōne poſſeſſionū ad ali qua tenent preſtāda: vt ⁊ ar. j. de offi. prefi. l. tres.
b ¶ Capitationis. i. penſitationis: vel tributi animalium.
c ¶ Sarcinam. quantum ad corpus.
d ¶ Recognoſcant. ſcilicet in eo vico.
e ¶ Iudicio. conſentiente patrono. vt in auč. e. ſi qs oratorij domum. vel ibi ad collationem. h ad certum numerum clericorum. ⁊ facit. ſ. ti. j. non plures ⁊ in decretis. lxj. di. c. nullus. ac.

SI quis. Prohibitus clericari debet reuocari ad priſtinum ſtatum per manus iniectionem. ⁊ nō ꝓdeſt ei cedere bonis.
f ¶ Curialis. obnoxius rationibus curie.
g ¶ Conuentione. i. citatione.
h ¶ Et ſolertia. i. ſollicitudine.
i ¶ Iudicantium. forte ab his quibus ſeruiebat ſi preſidis deſit copia: vt. j. de decu. l. generali.
k ¶ Veluti. exemplificatiue.
l ¶ Manu militari. i. ſocietate. ⁊ tunc dic.
m ¶ Iniecta. i. miſſa. vł proprie dic ꝙ manus iniectaſ in eū capiēdo ipſū. ac.
n ¶ Reuocet. ſed an clericus eſſe deſinat: tn̄. nō ſꝫ priuilegijs clericoꝝ non vtet. q: nec decurio q qōni mancipat. i. dat decurio eſſe deſinit vt. j. ad. l. cor. de falſi qs. ſꝫ ar. ꝯtra. in auč. quō oportet. e. §. neqꝫ aūt. ⁊ fa. ad hanc. l. j. de agri. ⁊ cen. l. ſi. li. xi. ⁊ in auč. vt iu. ſine quoquo ſuf. §. neceſſitatē. ⁊ in de cre. di. lj. c. ij. ⁊. iij. ⁊. xxxij. di. c. ꝓter ⁊ j. eo. l. quiſqs. ⁊ poſſꝫ hic legi auč. ſed neqꝫ. que eſt. ſ. e. l. officiales. ac.
o ¶ Legē. que nō habemus que dicebat hoc qđ ſequit. erat enī lex nā patiebat fieri decuriones clericos ſi vellēt cedere bonis ⁊ dari curie.

SI eccleſie. Vio-lans priuilegia ec cleſie punit in quinqꝫ li bris auri. et loquit hec lex in ꝑuilegijs que cō cedunt ſingularib⁹ ec-cleſijs. h. d. Bal.
p ¶ Cōmiſſum. i. pecca tum ſiue delictum.
q ¶ Cōdēnatiōe. ſꝫ cō-tra. ſ. ti. j. placet. ſed hic iponit pena ciuiliter. ibi criminalr. Vel ibi de ꝑ uilegijs circa tributa de qbus dič ibi. h de alijs. Vel h de ꝑuilegijs ſpe cialit alicui quo ad pe-cuniā idultis. ibi de ge neralib⁹. Vel ibi vindi cta: h multa. Itē ꝯtra ſ. ti. j. l. iubemus nulli. §. ſane. Sol. ibi vindi-cta. h multa. vel ibi qñ circa alienationē violā tur ꝑuilegia. Itē ꝯtra. j. de leg. ⁊ cōſti. l. ij. ſꝫ ibi ſoluas. vł itelligas le-gē iſtā loq de eo q vo-lebat priuilegiū eccle-ſie impugnare: priuile gia tamē intellige non incluſa in corpore iuris.

ITē eſt hic autē. no ua. Itē ꝗcunqꝫ ⁊c.

QUicunqꝫ. Re-pulſus ab epatu pp delictū cōmiſſū in rēpublicā nō ē reuocā dus ad epatū. h. d. ac.
r ¶ Reſidētib⁹. i. ꝯ alio.
s ¶ Sacerdotibus. id-eſt epiſcopis.
t ¶ Detruſus. i. inclu-ſus ꝑ electionē. ⁊ ꝙ di-cit. j. expulſus. ſ. ipſo iu re ꝑ talia cōmiſſa. Vel verius dic detruſus. i. depoſitus ⁊ expulſus. ⁊ proprie ponit. ⁊ ꝓbat hec expoſitio in auč. e. §. ſi quis autem epiſco pus. quā autē. habent hic quidam.
u ¶ Si. pro quia.
x ¶ Rurſus. i. iterum.
y ¶ Petere. ſcꝫ velit.
y ¶ Sacerdotiū. i. epi ſcopatum.
z ¶ Videt. ⁊ etiam ⁊c.
a ¶ Milib⁹. i. miliarib⁹.
b ¶ Impetratis. ſcꝫ reſcriptis. ac.
c ¶ Defenſoribus. qui vellent eos defendere.
d ¶ Eoꝝ. expulſorum. e ¶ Indignationem. ſ. noſtram.

COnuenticulā. Verbum qđ nō reſpicit finalē cauſā nō indu-cit argumentū a ꝯtrario ſenſu. h. d. ſm Ia. but. verum eſt qđ di-cit hic glo. hoc ſed non tex. niſi iunctus cū glo.
f ¶ Illicitam. vt aliquorum hereticorum.
g ¶ Extra eccleſiā. i. extra eccleſiaſticam religionē. ⁊ ſic expone in ſi. huius. l. Alij habent ibi et: ⁊ ſic eſt plana lex. Vel dic tertio ꝙ lꝫ extra eccleſiā ꝓhibeat: nō iō in eccleſia ꝑmittit. nō enī ſemꝑ valet ar. a ꝯtra rio ſenſu: vt. j. de iuriſ. om. iu. l. nemo.
h ¶ Proſcriptiōis. i. publi-cationis. ſic. j. de fal. mone. l. i. §. domus.
i ¶ Clericos. hereticos.
k ¶ Tumultuoſā. ſic ⁊ j. de his qui ad ec. cōfu. l. denūciamus. ⁊ j. de here. l. iij. ⁊ j. de paga. ſacri. ⁊ tē. l. j.

QUiſquis. Ruſticus aſcriptitius alicuius dominij promotus ad clericatum poteſt deſeruire in ruralibus obſequijs ꝑ ſubſtitutū ꝑ cuius ſeruitium repreſentatur eadē vtilitas ⁊ effectus. h. d. bal.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ¶ Quiſquis.ſ.illigatus. b ¶ Fuerit.i.eē voluerit. c ¶ Annotatus.i.glebe ſeru⁹ effectus vt de ea cēſuꝫ ſolueret ānuū. c ¶ Annotat⁹.i.alligat⁹. d ¶ Fuerit.i.eē voluerit. e ¶ Sub hac lege.i.dño pmittēte.ſed hodie ēt iuito: vt in auc.de aſcripticijs.q̄ ē.ſ.e.iubem⁹. f ¶ Capitatōis.i.tributi. g ¶ Cōpellaſ.ſ.talis cleric⁹: vt.ſ̄.e.i eccl'ijs.

pimus qꝺ ē.ſ.⁊ ſic indeclinabile. 3 ¶ Arbitriū.i.volūtatē. a ¶ Fuerāt.ſ.añ electionē faciēdā de tāto nūero. b ¶ Honoratis.i.officialib⁹ q eligi nō pñt nec debēt ſic nec ſurrogari: vt ſubijciet ſtati.ac. c ¶ Ex his.ſ.medicis. a ¶ Sacerdotꝫ.i.epi. b ¶ Exceptis.q: ñ dꝫ qs eligi ð illis. c ¶ Religo.ſ.pceptis. d ¶ Legis.ſ.ſupioris. e ¶ Forma.vt.ſ̄.l.px. ¶ Autentica.

b ¶ Obſequijs.ſ.collē/di fundū.
i ¶ Surrogatio.i.huiuſmodi loco dato. ar. ꝙ vaſſallus poſſet fuiſ/re feudū p ſubſtitutuꝫ. Itē ar. ꝙ hēs aduocatī nō iuriſpit⁹ poſſit fuire p aliū ⁊ retinē feudū vt.ſ.c.l.ad ſimitudinē. ⁊ l.iubem⁹.ſꝫ ar. ꝯ.ff.p ſocio.ð illo.⁊.ſ.ð pcu.l.ſi.
k ¶ Immunitate. q̄ ſit cū dñi voluntate.
l ¶ Indulta.ſ.huic clerico.ac.
m ¶ Capitatōis.ſ.extordiarie.ſꝫ ordiariā pſtat: vt.ſ̄.c.ð his.vl' dic ꝙ dicit ð pdijs eccleſie. Ac.
n ¶ Venerādis.ſ.alijs clericis occaſiōe venerandarū eccleſiarum.
Placet. Clerici ab actibus publicis ⁊ officijs debēt eē alieni. Et medici neqꝫ ad ſpectacula neqꝫ ad curiaꝫ neqꝫ ad iudiciū niſi i ppria cā vel ſui corporis pñt accedē ſub pena ð ſtatuta.h.d.Saly.
o ¶ Publicis actōib⁹. publice iō dicit: q: iure publico.i.ciuili inducte ſunt: vt ⁊.ff.ð origi.iur.l.ij.§.deinde ex his.alr̄ dic actōibus.i.muneribus vt ſit iudex.ac.
p ¶ Vel.ſ.actibus.ſiue officijs ptinētibus ad ſingulos de pplo: vt.ſ.c.l.repetita.ac.
q ¶ Annexi.ergo in curia epi: q: eius curie corpori ſūt ānexi hēre pñt aliqd cōmune.ac.
r ¶ Parabolani.i.medici ſic dicti: q: multas hñt pabolas q ⁊ circuitores vocanſ.vt.ff.ð excu.tu.l.ſi qs duas.§.i.
s ¶ Spectaculū.i.ludū.
t ¶ Syndico.i.defenſore ipſi⁹ corporis medicoꝝ q ſercēti erāt: vt.ſ.c.l.p pi.⁊ coruꝫ nōia ſcripta erāt i breue ſiue in quaterno quodā vt ð ſubijcit. Et nō ꝙ aliq̄ pōt facere qs p ſe vl' p ſuo corpore q̄ p alio nō pōt: vt.ſ.de pactr.l.qui ſtipendia.⁊.ff.de procur.l.ſilius.§.milites.
u ¶ Sub ea diffinitiōe. hoc ē iubeo pdicta ſub certa pena diffinita.
x ¶ Breuib⁹.i.ſcriptis vel q̄ternis.ſeqꝫ auc.interdicim⁹.ac.quā inueni ꝯ.ſ.c.l.p⁹ legē pabolāi.

Quiſqs[a] cēſibus fuerit[b] annotatus[c]: inuito agri dño tēperet ab oī clericatu: adeo vt etiā ſi in eo vico in quo noſcit māſitare cleric⁹ fuerit[d]: ſub[e] hac lege religioſū aſſumat ſacerdotiuꝫ vt capitatōis[f] ſarcinā p ipſuꝫ dñm agnoſcere cōpellat[g]: ⁊ in ruralibus obſequijs[h] quo maluerit ſurrogato[i] vtaſ. Ea.ſ.immunitate[k] indulta[l] q̄ certe capitatōis[m] venerādis[n] eccl'ijs relaxaſ. Nullo ꝯ hāc legē vnqꝫ valituro reſcripto.
Idem Maximo prefecto pto.
Placet nr̄e clemētie vt nihil cōe clerici cū publicis[o] actionibus: vel[p] ad curiā ptinētib⁹: cuius corpori nō ſunt annexi[q] habeāt. ¶ Preterea his q pabolani[r] vocanſ: neqꝫ ad qōlibet publicū ſpectaculuꝫ[s]: nꝫ ad curie locū: neqꝫ ad iudiciū accedēdi licētiā pmittimus: niſi forte ſinguli ob cās pprias ⁊ neceſſitates iudicē adierit: aliquē lite pulſātes: vl' ab alio ipſi pulſati: vel in cōes tot⁹ corporis cauſas ſyndico[t] ordinato. Sub ea[u] diffinitione: vt ſi qs eoꝝ ð violauerit: ⁊ breuibus[x] parabolanis eximatur: ⁊ cōpetenti ſupplicio ſubiugetur: nec vnqꝫ ad eandē ſollicitudinem reuertatur.
Idem Auguſti. maximo.
Parabolani[y] q ad curāda debiliū egra corpa deputanſ ſercētos ꝯſtitui pcipimus: ita p arbitriuꝫ[z] viri reuerēdiſſimi antiſtitis alexandrie vrbis de his q añ fuerāt[a]: ⁊ q p ꝯſuetudie curādi gerūt experiētiā ſercēti pabolani ad hmōi ſollicitudinē eligāſ. Exceptis videlꝫ honorat[b] ⁊ curialib⁹. ¶ Si qs āt ex his[c] naturali forte fuerit aſſūptus: alter in ei⁹ locū p volūtate eiuſdē ſacerdotis[a]: exceptis[b] honoratis ⁊ curialib⁹ ſurrogeſ: ita vt hi ſercēti viri reuerēdiſſimi ſacerdotis pcept[c] ac diſpoſitiōib⁹ obſecūdēt: ⁊ ſub ei⁹ cura ꝯſiſtāt: vt reliqs[c] q̄ dudū late legis[d] forma[e] complectiſ ſuper his parabolanis vel de ſpectaculis vel ð iudicijs ceteriſqꝫ ſicut iam ſtatutum eſt cuſtodiendis.
¶ In auc. de ſan. epis. §. interdicimus. collatione nona.
CON. Interdicimus[f] ſctiſſimis epis ⁊ pſbyteris ⁊ diaconib⁹ ⁊ lectorib⁹ ⁊ oīb⁹ alijs cuiuſlibet ordis venerabili collegio[g]: aut ſchemate[h] ꝯſtituſ: ad tabulas[i] ludere aut alijs ludētib⁹ pticipes aut iſpectores fieri: aut ad qōlibet ſpectaculū ſpectādi gr̄a venire. ¶ Si qs āt ex his in hoc deliquerit iubem⁹ hūc trib⁹ annis a venerabili miniſterio phiberi ⁊ in mōaſterio redigi. Sꝫ in medio tpe ſi ſe penitentē oſtēderit liceat ſacerdoti ſub quo ꝯſtituſ eſt tps minuere[k]: ⁊ hunc priori rurſus vel pprio monaſterio reddere.
Idem Auguſti. Paladino.
Eum q pbabilem ſeculo diſciplinā agit[m] decolorari[n] ꝯſortio ſororie[o] appellationis nō decet. quicūqꝫ igiſ cuiuſcūqꝫ grad⁹ ſacerdotio fulciunſ: vel clericatus honore cēſenſ: extranearꝝ ſibi mulierꝝ interdicta ꝯſortia cognoſcant[p]: hac tm̄ eis facultate ꝯceſſa vt mr̄es filias[q] atqꝫ germanas intra domorꝝ ſuarꝝ ſepta[r] ꝯtineāt. i his enim nihil ſceuicris exiſtiari fedus[s] naturale pmittit. ¶ Illas[s].n.nō relinq caſtitatis hortaſ affectio: q̄ añ ſacerdotiū maritorꝝ legitimū meruere ꝯiugiū[t]. neqꝫ enim clericis incōpetēter adiuncte ſunt que dignos ſacerdotio viros ſui conuerſatione[u] fecerunt.
¶ In aut. de nuptijs. §. ſed ⁊ ſi qs aūt mona, collatione quarta.
CON. Multomagis[x] ꝯ ceſſāt eorꝝ ꝯiugia[x]. ¶ Soli.n.cātores lectoreſqꝫ nuptias ꝯhere pmittūſ. alijs āt pōt⁹ iterdicim⁹. ¶ Verūtñ ſi ad ſecūdas puenerit[y] nuptias nequaqꝫ ad ſacerdotij culmen aſcendant[z].
¶ In auc. de ſan. epiſ. §. preſbyteris cum ſequenti. collatione nona.
CON. Epiſcopo[a] nullā[b] mulierē ſecū habere pmittiſ. ſed ſi habere probetur ab epiſcopatu deijciatur quo ſe fecit indignum.
Imperatores Theodoſius ⁊ Valentinianus. aa. ad Taurū.
Si qs pſbyter aut diacon⁹ aut diaconiſſa ſeu ſubdiaconus vel cuiuſlibet alteri⁹ loci[c] cleric⁹ aut mōachus[d]: aut mulier q̄ ſolitarie[e] vite dedita eſt: nullo ꝯdito teſtō deceſſerit: nec ei parētes vtriuſqꝫ ſex⁹ vel liberi vl' q agnatiōis cognatiōiſue iure iūgunſ: vel nec vxor extiterit: bona q̄ ad eū vel ad eā ptinuerunt: ſacroſancte eccl'e vl' mōaſterio cui forte fuerat ðſtinatus aut deſtinata oīfariā ſocienſ. [f] Exceptis his facultatibus: q̄s forte cēſib⁹[f] aſcripti vl' iuri patronat⁹ ſubiecti[g]: vel curiali ꝯditioni obnoxij clerici vel mōachi: vl' cuiuſcūqꝫ ſint ſexus relinquūt. Neqꝫ enim iuſtū eſt bona[h] ſeu peculia[i] que aut patrono legibus[k] debenſ:

f Interdicim⁹ ſanctiſſimis epis.q̄les oēs eſſe debēt.
g ¶ Collegio.idē in ꝯuerſis.
h ¶ Schemate. al's ſtēmate.i.ordine vel figura.
i ¶ Ad tabulas.ēt gratis.argumēto eius qꝺ dicit de ſpectaculo qꝺ ſit gratis. Sꝫ qd ſi ad ſcaccos: rñ.forte ſec⁹ q: i ingenio nāli ꝯſiſtit.nec cōmittiſ virib⁹ fortune. ⁊ auc.hec eſt ð ſan.epi.§.iterdicim⁹.col.ix.
k ¶ Minuere.ſ.triennium.
Eum. Cum clericis non debēt habitare mulieres corū caſtitatē īfamātes.h.d.
l ¶ Eum.vt epm vel clericū.
m ¶ Agit.i.agere debet.
n ¶ Decolorari.i.diffamari.
o ¶ Sororie.vt reticeat aliquā quā dicat ſororem.
p ¶ Cognoſcāt.ſic.ff.de vſu: ⁊ habi.l.non aliter.
q ¶ Filias.quas habuerunt ante clericatum.
r ¶ Septa.i.clauſa.
s ¶ Fedus.i.vinculū vl' primitas conſanguinitatis.
s ¶ Illas.ſ.vxores.
t ¶ Cōiugiū.ſ.maritorū.
u ¶ Cōuerſatiōe.fuit.n.talis cōuerſatiōis hec vxor ꝙ vouit ſecū caſtitatē: vel ſic ſuaſit ei vt eēt ſacerdos. ¶ Auc.
x Multomagis.ꝯiugia.q̄ de nouo facerēt vt ſtati ſubijcit: ⁊ ſic ñ corrigiſ.l.ij.
y ¶ Peruenerit.cātores ⁊ lectores.
z ¶ Aſcēdāt.ſ.cātores ⁊ lectores.tertias nllo mō ꝯhāt: vt i cor.auc.⁊ hec ē ð mona.§.ſi qs āt.⁊ de nup.§.ſꝫ ⁊ ſi qs ⁊ qūo oꝫ.c.§.nꝫ āt. ¶ Auc.
a Epiſcopo.hec ē in auc.qūo oꝫ epi.§.q̄rta. ⁊ i auc.c.§.pſbyteros.
b ¶ Nullā. idē in monachor: vt i auc.qūo oꝫ epos viuē.§.nō egrediunſ.pſbyteri vo ⁊ i feriores poſſūt hr̄e ſecū illas q̄ oēꝫ effugiunt ſuſpitionē: vt in auc.c.§.preſbyteros.
Si quis preſbyter. Bona clericoruꝫ ⁊ religioſorū ab īteſtato decedētiū poſt liberos ⁊ ꝯiūctos ⁊ vxorē ad eccleſiā deferunſ: ſaluo ſemp iure curie ſi erat curialis: ⁊ iure patronat⁹ ſi erat libert⁹: ⁊ iure dñi ſi erat aſcripticī⁹. Itē hēs cuiuſcūqꝫ adminiſtratōis rerū eccleſiarū teneſ reddere ratiōnē.h.d.hal.
c ¶ Loci.i.gradus.
d ¶ Monach⁹.ſꝫ hec tpa monachi hēbāt ppa. Hodie ſec⁹ p auc.ingreſſi.ſ̄.ti.i.
e ¶ Solitarie vite.i.ſole vt ſit in vna cella ſola.
f ¶ Cēſibus aſcripti.vt ſerui glebe.
g ¶ Subiecti.i.liberi facti clici.

Parabolani. Sercēti medici in alexādrina ciuitate debēt iudicio āntiſtitis ſtatui ð veterib⁹ ⁊ exptis exceptis honoratis ⁊ curialib⁹.h.d. In alijs ciuitatib⁹ dic ſpectare ad iudiciū ordis decurionū.vt in.l.i.ff.ð decretis ab or.fa.q̄ vi hic ꝯtraria.Saly. y ¶ Parabolani.i.medici.⁊ regiſ a vbo pabi

h ¶ Bona.libertorū. i ¶ Peculia.aſcripticiorꝝ.que iproprie dicūtur peculia cū ſint liberi.⁊ q: tpe harū legū nō erāt niſi caſtrēſia vel quaſi: vt.ſ.ð inoffi.teſta.l.ſi.vnde pro puſillo patrimoniū ponit: vt.ff.ad treb.cogi.
k ¶ Legibus.olim alia q: q̄rta ⁊ hodie tertia: vt iſti.de ſuc.liber.§.ſꝫ noſtra.

a ¶ Cui.ſ.domino. b ¶ Eorum.ſ.clericorum.
c ¶ Conſtitutionis.vt.ſ.de here.decu.l.ij.⁊ ar.ſ.co.officialis.
d ¶ Forma.ita vt ſine herede decedant.
e ¶ Cōpetentibus.aduerſus dominum vel patrem.
f ¶ Reſeruatis.contra eorū bona vel patronū vel dominum vel curiam.
g ¶ Predictis. vt cenſibus vel patrono vel curie.
e ¶ Seruari.ſ.pcipimus.
f ¶ Aduenāt.forte nec diſcedēt de roma anteq̄ inſinuato iudici deſiderio diſcedēdi licētiā ɔſequant a dño papa:aliogn indignationē competētem ſortient:vt.ſ.de decur.ſi quis decurio.
g ¶ Putabunt.⁊ ſi qua eis fuerit iniuria facta nō vindicabit vt clericorum:⁊ ſic eſt ar.ꝙ ſi qs verberauerit clericū i. tonſuꝫ non incidit i canonē.ſic ⁊ ar.ff.de iniur. iteꝫ apud.§.ſi quis vgī nē.⁊.ff.loca.ſi qs ignorans.⁊ ad hoc qḋ hic ḋ litteris dicit eſt ſiſ.ſ.de his qui latro.l.ij.§.tribuni.⁊.ſ.ḋ mā.pn.l.i.⁊ in auc.de ſan.epi.§.interdicimus.colla.ix.⁊ quo opo.c.§.ñ aīr.col.j.⁊ vt diſ.in.§.neq̄ ā.⁊ .ſ.de of.recto.pui.l.nullus.ac.

h ¶ Obnoxius.i.obligatus.
i ¶ Geſtis.ab eis.ſ.negocijs eccleſie.
k ¶ Actiōibus.i. obligationibus[a] ex qb[9] puenerūt actōes vl̄ idest actiōib[9]. ¶ Auten.
l Nunc aūt. ceſſante.ſ. teſtamentario.diuiſoriuꝫ aūt nō ceſſat:vt.ſ.auc.ſi qua. que eſt cōtra. Vel fm Jo.i.ſi ceſſauerit pōt.n.teſtari p illā: ⁊ hoc placet. Vel hec p illaꝫ corrigit cū hec ſit de mōachis.§.illud.alla de ſan.epi.in.§.ſi qua mulier.vel dic hec verba cē Jr.non legis.
m ¶ Eatenus.i.vſq̄ ad ſupplementum quarte.
n ¶ Detrahat.ēt in vita pr̄is: vt.ſ.c.l.deo nobis.prio rñ. ⁊ in auc.vt nulli iu.§.ſi vo pater.ſ3 ar.ɔtra.ſ.de dona.inter vi.⁊ vxo.l.res.

Ad ſimilitudinem. Dignitas ſuperueniēs facit ꝙ qs pōt ſeruire p ſubſtitutū.h.d.Cōco:.i.hc ōmi.ff.ḋ ope.liber..⁊ dic plene vt dixi.ſ.e. quiſquis.Bal.
o ¶ Ad ſimilitudinē.nā ſi curialis fiat eps vel pſbyter pōt clā ſeruire curie p ſubſtitutū.
p ¶ Honorario.vt ꝙ prius erat curialis vel decurio ⁊ ex eodē titulo electus eſt ad illuſtrē dignitatē.fuiet gdē p ſubſtitutū.ſecus ſi dict[9] decurio vel curialis cēt in epꝫ vl̄ pſbyterū vel diaconū elect[9]. Sed hoc vl̄ ſalſū:ꝙ curial̄ vēdicatur a curia ſi ſiat cleric[9]:vt.ſ.e.l.ſi qs cleric[9].ḡ ē ɔtra.So.hec in alijs curie alligatis.alla i de curiōib[9] vl̄ curialib[9].ſ3 quoſ dā.hoc nō placet.alſ illa de clericis q ſūt ifra diaconē.hec ḋ illis q ſunt ſupra in eo ꝙ dicit ḋ clerico.Hodie tñ hec corrigitur p auc.ſ.e.ſ3 neq̄ curialē.vl̄ ibi clā ſ palā.⁊ ſi erat obnoxi[9]:vt p3.ſ.c.officiales.
q ¶ Illuſtrē.ſ.vt hērent eum honoreꝫ quē hñt illuſtres:ſ3 tñ ſine adminiſtratiōe.
r ¶ Per ſubſtitutos: dic vt ſ.c.qſqs.⁊ ſubaudi idoneos.
s ¶ Suari. vt ſi ſubſtitutus male adminiſtret.

aut dño poſſeſſiōis cui[9] qs eoꝝ[b] fuerat aſcript[9]:aut ad curias ꝓ tenore dudū late ɔſtitutionis[c] ſub certa forma[d] pertinere noſcunt:ab eccleſijs aut monaſterijs detineri. ¶ Actōibus videlꝫ cōpetētibus[e] ſacroſcis eccleſijs vel mōaſterijs reſuatis[f]: ſi qs forte predictis[g] ɔditionib[9] obnoxius[h] aut ex geſtis[i] negocijs: aut ex qbuſlibet alijs eccleſiaſticis actionibus[k] obligatus obierit.

¶ In auten.de monach.§.illud q̄ ꝗ.collatione prima.

CON. Nunc āt cū mōachus factus hoc ipſo ſuas res oēs obtuliſ ſe mōaſterio videt ſi pri[9] teſtat[9] nō ſit.⁊ exinde iudicio eius ceſſante[l] lege diſponit:vt ſi liberos habeat in quos aut nihil aut min[9] legitia portiōe quoquo modo dādi titulo cōtulerit:eatenus[m] ſubſtātie monaſterio deſtinate detrahatur[n]:ne quid contingat circa liberos iniquum.

Idem.aa.Thome.prefe.preto.

Ad ſilitudinē tā epoꝝ orthodoxoꝝ fidei:q̄ pſbiteroꝝ ⁊ diaconoꝝ:hi q honorario[o] titulo illuſtrē[p] dignitatē ɔſecuti ſunt:p ſubſtitutos[q] piculo ſuaꝝ[r] facultatū curie mūerib[9] ſatiſfacere nō vetent.

Idem.aa.florētino prefecto pre.

Si qua per calūniā[s] poſtulatio[t] ſup criminalibus cauſis apud cōpetentē iudicē depoſita exhibitionis[u] cā fuerit: ſacroſcē religionis antiſtitis.xxx.pondo auri[x] ɔdēnatiōe:publicis calculis[y] iferēda:vt ꝑcellat[z] ꝑcipim[9]. ¶ Quinetiā[a] oia ꝑuilegia q ſacroſcis eccleſijs ɔfugarū[b]:aut clericoꝝ decanoꝝ[c] aut aliorū eccleſiaſticoꝝ cā legib[9] ſunt preſtita[b]: intacta[c] atq̄ illibata[d] ſeruari[e]. ¶ Preterea iubem[9] vt oēs clerici atq̄ mōachi q de ſuis ciuitatib[9] ad hāc almā vrbē eccliaſtici negocij vl̄ religiōis cā ꝓficiſcunt:iſis epi cui vnuſqſq̄ eoꝝ iter faciēs obſequit munitu aduenīāt[f]:ſcituri ꝙ ſi citra hāc fiduciā acceſſerint:ſibimet imputabunt ꝙ non clerici vel monachi eſſe putabuntur[g].

¶ In autentica.de ſanctis epis.§. ſed neq̄ pro quolibet.collatiōe.ix.

CON. Nullus eps inuitus ad ciuilē vel militarē iudicē in qualibet cā producat vel exhibeat:niſi iubeat pnceps. ¶ Iudex āt q duci vel exhiberi iperauerit:poſt cinguli priuationeꝫ.xx.libras auri eccleſie illi cui[9] eps eſt pſoluat.Executore poſt cinguli priuationē verberibus ſubdendo:⁊ in exilium deportando.

Imperatores Ualentinianus ⁊ Mar.Palladi.prefecto preto.

Quoniaꝫ venerabilis recordationis fabianus hui[9] alme vrbis eps cū venerabilis ſynodi innumerabiliū pene ſacerdotū:qui calcedone ɔuenerunt:tanto ⁊ tali decorat[9] eſt teſtimonio:vt Eutbices q ɔtra ſenſerat[h] cum ſceleratis dictis ſuis ab oibus[i] vno ore[k] dānaretur[l]. Aboleat quideꝫ eutbicetis dānoſa memoria. fabiani aūt laudabilis recordatio releuetur[m].

Idem.aa.Palladio pre.pre.

Id qḋ pauperibus teſtō vel codicillis relinquit:nō vt incertis pſonis relictū euaneſcat[n]:ſ3 oibus modis ratum[o] firmūq̄[p] conſiſtat[q].

Imperator.Marcus Augu.Cōſtantino pre.preto.

Cum clericis[r] in iudicium vocatis pateat epalis[s] audiētia.volentibus[t] tamen actoribus[u]:ſi actor diſceptationem ſanctiſſimi archiepiſcopi[x] noluerit experiri:eminentiſſime tue ſedis examen[y] contra catholicos ſub viro reuerendiſſimo archiepo huis vrbis clericos conſtitutos:vel cōtra reuerendiſſimuꝫ yconomū tam de ſuis[z] q̄ de eccleſiaſticis negocijs ſibimet nouerit[a] expetenduꝫ[b]:qui[c] in nullo alio foro vel apud quēquaꝫ alterū iudicem[d] eoſdem clericos litibus irretire:⁊ ciuilibus vel criminibus negocijs temptet innectere[e]. ¶ Memorati

Quoniaꝫ In memoria eterna erit iuſtus:⁊ ab auditione mala nō timebit.h.d.⁊ ad hoc allegat.bal.Uſ ſic.Memoria iuſti debꝫ extolli.memoria iniuſti aboleri.h.d.Saly.
h ¶ Senſerat.ſ.fidē catholicā.
i ¶ Ab oibus.ſ. epis.
k ¶ Uno ore.crucifige crucifige.p3 ergo ꝙ de fide catholica licet publice diſputare ad reprobandā prauā opinionē hereticoꝝ:vt h.⁊ nō.ſ. ḋ ſū.tri.⁊ ſi.catholi.l.ij.
l ¶ Dānaret.vt.ſ.ḋ hē.l.qcūq̄.ac.
m ¶ Releuet.i.memorie habeatur.
Id quod pauperibus. Relictū pauperibus valet nō obſtāte ꝙ nulla pſona ſit ſpecificata.h.d.bal.
n ¶ Euaneſcat.alſ deficiat.
o ¶ Ratū.ḋ iure.
p ¶ Firmum.de facto.
q ¶ Cōſiſtat.fauore pietatis:vt.ſ.e.ſi quis.⁊.l.nulli.⁊.ſ.ti.j.l.⁊.l.generali.alſ aūt incertis perſonis relictuꝫ nō valet:vt inſti.de le.§.incertis.⁊ de vſufr.le.l.qui plures.ſed icerto de certis valet:vt.ff.de re.du.qdā ⁊ dicto.§.incertis.niſi in libertate:vt.ff.de manumiſ.teſta.cum ex pluribus.

Si qua. Trahēs in criminali cā epm ad iudicē p calūniā: punit pena triginta ponderū auri. Itē oia ꝑuilegia clericorū ſūt firma. Itē clerici peregrini nō hñtur p clericis niſi hēant literas teſtioniales ſuoꝝ dioceſanoꝝ. hoc dicit.Bal. t ¶ Per calūniā.vē cognitā fm quoſdā. Tu dic ꝑſūptā calūniā vl̄ ꝙ nō pbauit vel ꝙ deſtitit.⁊ ē ſiſis ꝑſūpta calūnia.ſ.co.oēs q vbi q.prio rñ.in ſi.⁊.ff.de offi.pſe.p.l.i.§.his cunabulis.⁊.ff.de tranſac.cū hi.§.i pſona. u ¶ Poſtulatio.i.accuſatio.
x ¶ Exhibitiōis.i.vt exhibeat.i.pñtet apud iudicē vt reſpondeat accuſationi.
y ¶ Auri.hoc ſi ciuiliter agatur.ſi criminaliter tūc ſimilitudo ſupplicij vel extraordinarie.vt.ff.ad turpil.l.⁊ in priuatis.⁊.l.ſi quis.§.ſi.⁊.ſ.de accu.l.ſi.
z ¶ Calculis.i.rōnibus fiſci.
a ¶ Percellat.i.vt puniat ille q p calūniā poſtulauit eū exhiberi.
b ¶ Quinēt.ſ.precipimus.
c ¶ Cōfugarū.vt cōfugientes ad eā ſecuri ſint:vt.ſ.de his q ad ec.cō.l.pñi.
a ¶ Decanorū.vt.⁊.ſ.ti.j.decernimus.
b ¶ Preſtita ſunt.vt.ſ.ti.j.priuilegia.ac.
c ¶ Intacta.in totum. d ¶ Illibata.in partem.

Cum clericis. Clerici ɔſtātinopolitani debent ɔueniri corā patriarcha ɔſtātinopolitano vel pfecto.⁊ nullus alius iudex pt cognoſcere de cauſis ipſoꝝ.h.d.prio. Scḋo dicit.ꝙ iſti clerici ſatiſdāt:⁊ ꝙ eoruꝫ fideiuſſor ē iconom[9] vſq̄ ad qnq̄gita libras auri:ab inde ſupra nō ſatiſdāt nec iurāt. Itē iconom[9] nō ſatiſdat p ſe. Itē dicit ꝙ ꝓ executoribus iſti clerici nō debēt dare niſi duos ſolidos.⁊ cū clericis min[9] q̄ cū laicis eſt agēdū.h.d. r ¶ Cū clericis.vel cauſatiue.vl̄ ꝓ q̄uis lege cū.⁊ ē hec locat ɔſtātinopolitane ciuitatis. s ¶ Epal.i.archiepalis vt ſtati inuit. t ¶ Volētib[9].nō inuitis:vt hic:⁊.ſ.ti.j.decernim[9] ſed hodie ēt inuitis actoribus:vt.ſ.c.auc.clericus quoq̄.⁊ auc.cā que ſit.
u ¶ Actoribus.ſubaudi pateat.
x ¶ Archiepi.quē vocauit epm. y ¶ Examē.loqt pfe.pre.
z ¶ Suis.ſ.iconomis.⁊ aliorum clericorum.
a ¶ Nouerit.actor. b ¶ Expetendum.i.agendum.
c ¶ Qui.ſcilicet actor.
d ¶ Iudicem.niſi apud archiepm vel pfectū.vt dictū eſt.
e ¶ Innectere.ideſt experiri.

a ¶ Ortodoxarũ.i.catholicarum.ac.
b ¶ Uiro.quem.ſ.vocauit epiſcopum ꝛ archiepiſcopum.
c ¶ Sententiarũ.i.cõuentionalium ſeu citationum.Eſt enĩ ſnĩa īterlocutoria cũ precipit iudex vel eius executor eum puenire ad cauſam.
d ¶ Pulſantur.i.citantur.
e ¶ Executoribus.i.notarijs.ac.

ſic accipitur ǂ.de vſuris.auc.ad hec.
b ¶ Unum ſolidum.qḋ plus erit:q2 iudex modo vocatur ad diuerſaꝫ puinciam vt in co.auc.vnde hec ſumit.ſ.in auc.e.§.ſportulaꝝ.colla.ix.
c ¶ Yconomis.qḋ ſi contra epũ actio pponat noĩe rei ep̃alis:cũ in eccleſia nõ ſit iconomus vł ſyndicus:rñ.actorẽ ordīnet cũ auctoritate ep̃i:ar.inſti.ǒ cur.§.ſi.nõ ſydicũ vel iconomũ q2 nõ eſt vniuerſum vel vniuerſitas.ſꝫ Aldri.dicebat ipꝫ epm cõueniri ꝛ de calũnia iurare dicebat.

autem reuerendiſſimi clerici orthodoxarum[a] eccleſiarũ que ſub viro[b] religioſiſſimo antiſtite hui[9] inclyte vrbis ſunt:in cauſa in qua ipſi vł ꝑcuratores quos pro ſe ôderint:ſententiaꝝ[c] tuarũ auctoritate pulſantur[d] ¶ Executoribus[e] ꝑ quos ceperint conuenire: fideiuſſorem[f] ſanctiſſime hui[9] vrbis eccleſiaſtice yconomuꝫ vel defenſorem[g] prebeant: qui vſqꝫ ad quinquagita libras auri fideiuſſor exiſtat. Ipſe ṽo reuerẽdiſſimus yconomus vrbis hui[9] alme eccleſie lite pulſatus:fideiuſſorem ꝑ ſe non prebeat: vtpote[h] qui ꝛ aliorũ clericoꝝ fideiuſſor[i] futurus eſt:ſꝫ fidei ſue cõmittaẗ. ¶ Q. ſi lis diuerſoꝝ(excepto reuerendiſſimo yconomo clericorum) q̃ agitanda ſit memoratam[k] ſũmam videatur excedere.clericus lite pulſatus det executori ꝑ reſidua q̃ꝫtitate cautionẽ[l] ſuã:cui tñ nullũ īſertũ[m] erit iuſiurandũ.q2 eccleſiaſticis regulis ꝛ canone a beatiſſimis epiſcopis antiquitus inſtituto:clerici iurare[n] ꝑhibenẗ. ¶ Statuimus aũt vt executoribus[o] idẽ reuerendiſſimus yconom[9p] vł alij diuerſi clerici ſub beatiſſimo[q] archiepõ huius ſplendidiſſime ciuitatis:ſententiarũ[r] tuarum auctoritate commoniti: duos ſolidos tantũmodo dent[s] ꝑ monitione[t] ſua:ꝛ pro inſtitutione[u] ꝑcuratoris[x] ſi per eum voluerint litigare. ¶ Nõ circa alios[z] quoqꝫ diuerſos apparitores eminentie tue in his q̃ ex cõſuetudine[a] prebentur officio[b]: obſeruari in cauſis predictoꝝ clericorum[c] iubemus:vt litis ſumpt[9] vł expenſe a clericis pauciores humanioreſue preſtentur.

¶ In auc.de ſanctiſ. epiſcopis.§.ſportularum colla.ix.

COŃ. Sed hodie nulla perſona in eccleſiaſtico officio ꝯſtituta:in qualibet cã crimĩnali vel pecuniaria cuiuſcunqꝫ q̃ꝫtitatis:neqꝫ diaconiſſa vel monach[9] vel aſſiſteria vł monacha:ãplius quatuor ſiliqs[a] dare permittatur:niſi cum ex iuſſione principis ad alias prouincias vocãtur.vbi non vltra vnum[b] ſolidum executor accipiat.Et ep̃s pro reb[9] eccleſie nihil preſtet nomine ſportularum.Actiones contra eccleſias propoſitas yconomis[c] ſuſcipientib[9]:vel illis qui in ea cauſa ordinati ſunt. ¶ Qui contra hec exegerit in duplum[d] qḋ exegerit reddat:cingulo ſi miles eſt nudatus reddat:ſi clericus a clericoꝝ conſortio moueatur.

¶ In auc.de litigioſis.§.excludendum.collatione octaua.

COŃ. Generaliter[e] aũt iudex ꝑuideat libellum pulſato non porrigi ſportulaſue ab eo exigi:niſi prius actor in libello per ſe[f] vel per tabularios[g] cõſcribat[h]:ꝛ actis[i] interuenientibus fideiuſſorem periculo cõpetẽtis offici[k] preſtet:q vſqꝫ ad finẽ litis permaneat:eamqꝫ per ſe vł ꝑcuratorẽ exerceat. ¶ Et ſi victus[l] fuerit iniuſte[m] mouiſſe litẽ: expẽſarum[n] ſumptuũqꝫ noĩe decimam partẽ[o] q̃ꝫtitatis in libello ꝯprehẽſe pulſato[p] reſtituat. ¶ Uel fideiuſſorẽ dare nõ valeat:ſup[q] iiſdẽ iuratoriã exponat cautionẽ:ꝛ tactis ſacroſctĩs cã datur.ſicqꝫ illa prius q̃ iſta preſtaẗ.

f ¶ Fideiuſſorẽ.ſ.de iudicio ſiſti vel iudicatuꝫ ſolui qḋ cõtinet tria: vt.ff.iudi.ſol.l.iudicatũ. Et nõ qḋ hic dicit duplicitér corrigit.nũ q2 clerici nõ dãt fideiuſſorem:vt in auc.co.§.ſi qs aũt pro pecuniaria.tũꝫ q2 iconomus vel defenſor nõ fideiubent:vt in auc.e.§.nullum.preterea ſm has leges ẽ cõtra ǂ.co.omne.§.in hac Sol.vt ibi.Item notãt qdã aliũ eſſe iconomũ: ꝛ alium defenſorẽ: vt.ff.de mu.ꝛ ho.l.munerum.§.defenſores.Ac.
g ¶ Defenſorẽ.indicatuꝫ ſol.vel iudicio ſiſti.
h ¶ Utpote.nota q q alios informat vel inſtruit non debet ab alio inſtrui ꝛ īformari:vt h: ꝛ in auc.e.§.i.vbi dicit: q qui debet alios docere nõ debet ab alijs doceri:vt.ff.de ed.ẽ.ſi quis ex.§.ꝓhibet.
i ¶ Fideiuſſor.idoneus multomagis pro ſe.
k ¶ Memoratã.ſ.qnq̃ginta libras auri: nomine ſumme etiam ſpecies comprehendas:vt.ff.de legat.ij.quiſquis.in ſi.
l ¶ Cautionem.i.nudã promiſſionem.
m ¶ Inſertum.i.nullũ preſtabitur iuſiurãdũ.
n ¶ Iurare prohibenẗ.ſcꝫ iudicio ſiſti ꝛ iudicatũ ſolui.ſꝫ ǒ calũnia ſic: ꝛ ſic non obſtat.ǂ.de iureiur.ꝑpter ca.l.ij.vbi dicit quẽlibet debere iurare.vt extra de iureiu.c.pe.ꝛ ſi.Itẽ vt fama ſua purgeẗ.vt.ǂ.de his q ad ec.cõ.l.pñti.§.ſicubi.Itẽ ꝑ teſtimonio.vt.ǂ.ǒ teſti.l.iuriſiurãdi.Itẽ in alienatiõe rei eccl'ſtice vt.ſ.ti.j.auc.hoc ius porrectũ.ꝛ auc.ſꝫ iudex.
o ¶ Executoribus.qui detulerint ſnĩas cõuentionales vt nuncijs.naꝫ olim ſoluebat litigator nuncio pro tota cauſa.
p ¶ Yconomus.conuentus.
q ¶ Beatiſſimo.ſ.exiſtente.
r ¶ Sententiarum.ſ.conuentionalium ſeu citationũ.
s ¶ Dent.ſ.illis executoribus.ꝛ accipe ſolidũ pro auro.vt.ff.de in ius vo.l.pe.ꝛ inſti.de pe.te.li.§.ſi.Sed videẗ q minus.vt.ǂ.e.oẽs q.§.executoribus.que eſt contra.So.ibi de minoribus iudicibus:hic de maioribus.Itẽ hic de cõſtantinopolitanis clericis:ibi de alijs.Sꝫ hodie ſerua auc.ſed hodie nulla.quã hic legas.ꝛ poſtea leges aliaꝫ generaliter.
t ¶ Monitiõe.alš cõuentiõe.i.citatiõe.ſ.ad iudicium.
u ¶ Inſtitutione.i.faciendo inſtrumẽta procuratoris.
x ¶ Procuratoris.ꝛ pro inſtituto procuratore in iudicio.i.dicere ſiue ꝑ ſe agant ſiue per procuratorem.
y ¶ Euꝫ.ſ.procuratorem.
z ¶ Alios quoqꝫ.qui reos obſeruant in iudicio vel inſtruunt.
a ¶ Ex cõſuetudine.vt in eſculento.
b ¶ Officio.i.executoribus.
c ¶ Clericorũ.ſorte reorum.

¶ Autentica.

a Sed hodie.ſiliquis.ſiliqua eſt quarta pars vncie.vt.ff.de annuis lega.l.libertorum.§.ſiliũ.vncie dico auri nõ libre auri vt quidam alij dicũt:q2 ſic ẽt excederet ſtatutũ moduꝫ.Sꝫ quidam habent vt.ff.in.l.liberto.ſiliciũ.ꝛ non ſiliquam. Tu dic ſm Io.genus eſt monete ſiliqua qua prouinciales vtuntur.alš vocaẗ medalia de ſancta helena.ꝛ

d ¶ In duplũ.ſ.eius qḋ iniuſte ẽ exactũ:nõ qḋ iuſte:vt ǂ.de dona.ſancimus.§.ſi qs ãt. Itẽ eſt cõtra in auc.vt lite.iurẽt.§.ſꝫ h.col.ix.vbi ſimpluꝫ dãnũ paſſo ꝛ triplũ ſiſco daẗ. So.ꝛ h dicit dari triplũ ſiſco.ꝛ dãnũ paſſo.hoc eſt dupluꝫ fauore eccleſie:ſꝫ ibi pſtẽẗ in alijs ſimplũ.Et q2 de ſportulis clericorum eſt generaliter dictũ ſubijcit de oib[9] ſportulis.in auc.gnãlr aũt ꝛc̃.vł põt legi.ẽ.§.memorati.q2 ibi tractaẗ de ſatiſdatiõe rei.nũc generalier dicit de ſatiſdatione actoris.

¶ Autentica.

e Generaliter. Non audit actor volens offerre libellum reo:niſi caueat de lite pſequẽda vſqꝫ ad finẽ:ꝛ de decima pte litis reſtituẽda:ſi appareat eum iniuſte mouiſſe litẽ. Iudicibus ꝛ officialib[9] ꝯtrafaciẽtib[9] īponit penã. excipit tñ vnũ caſuꝫ qñ cõſenſu partium omiſſa cautione ꝑcedit ſꝫ vnũ intellectũ.vel qñ ex cõpromiſſo ꝑcedit ſm aliuꝫ intellectũ.h.d.bal.
e ¶ Generaliter.hec auc.loqt de ſatiſdatõe actoris.ſꝫ lex codicis ǒ ſatiſdatiõe rei clici.ſꝫ q2 alibi cõmodi[9] poni nõ poterat ponit hic.Sꝫ nũqd clerico agẽti remittit hodie ſicut ꝛ fugiẽti.vt i auc.e.§.ſi qs ãt pro pecuniaria.colla.ix:rñ.ſi vt.ǂ.de ap.ꝑcipim[9].in ſi.Iteꝫ nõne hec auc.ſupflua eſt per illã que eſt.ǂ.de lit.cõteſ.auc.libellum ꝛc̃:rñ.nõ.illa enĩ añ libellũ datũ iudici ꝛ de īchoanda lite preſtaẗ.hec poſt datũ libellũ iudici ꝛ diffiniẽda
f ¶ Per ſe.i.ſi ſciat ſcribere.
g ¶ Per tabularios.cũ neſcit.
h ¶ Cõſcribat.nũqd ex hac ſcriptura oriẗ actio:vel ad qḋ ſit: Rñ.vt iudicis officiũ in exigẽda decima interueniat.ſꝫ ſtipulatio nõ ſuit ſubiecta.azo.Al' dic q cõdictio ex lege oriẗ ex hac ſcriptura:vt.ff.de cõdi.ex le.l.i.
i ¶ Actis.i.ſcriptura inde facta auctore iudice.
k ¶ Offici.i.officialiũ.ꝛ eſt piculũ in hoc q ſi nõ recipiunt fideiuſſorem: vel minus idoneũ:ſit eorũ periculo qui ad hoc deputati ſunt. ꝛ pſtaẗ hec cautio conuento vel executoribus:ex quorum pacto hꝫ reus vtilem actionẽ:vt.ff.rẽ pupil.ſal.fo.l.nõ quaſi.Et eſt forma cautionis que ſequitur qḋ vſqꝫ ꝛc̃.Sed cõtra.ǂ.de appella.l.eos.in ſi.vbi nõ ſatiſdatur de diffiniẽda lite. Sol.eſt ſpeciale in cauſa appellationis vel hec corrigit illã.
l ¶ Si victus.ecce ſecundum pñctum cautionis.
m ¶ Iniuſte.qḋ ſemp pſumiẗ quando perdit:vt.ǂ.de iudi.ꝑperandum.§.ſin autem reus ſm quoſdã. Tu dic ſm euꝫ iuſta ignorãtia excuſari:vt in auc.de iudi.§.oportet.colla.vi.ꝛ dic vt ibi.
n ¶ Expẽſarum.factarum a reo.
o ¶ Partẽ.ꝛ amplius ſi reus plus expẽdit q̃ ſit decima pars litis ne ſit contra alias leges q̃ dicũt oẽ dãnũ reſarciri:vt.ǂ.de iu.cõte.auc.libellũ.ꝛ.ǂ.ǒ dila.auc.q ſieri.ꝛ.ǂ.de fruc.ꝛ lit.ex.l.terminato.ꝛ.ǂ.de iudi.l.ꝑpandũ.§.ſinaũt.ꝛ in auc.de li.§.oẽ.colla.viij.Itẽ q ſubijcit quãtitatis ẽt ꝑ q̃libet ſpecie:vł re ponas:vt.ff.de le.ij.l.qſqs.in ſi.ti.ꝛ de v̈.ſig.l.cũ ſtipulamur.ꝛ.l.ꝑpriẽ.
p ¶ Pulſato.alš pulſator.
q ¶ Sup iiſdẽ.ſ.duobus.ſ.q permaneat vſqꝫ ad terminũ litis:ꝛ q det decimã partẽ.Itẽ ꝛ q nõ põt dare fideiuſſorem vt ſubijcit.qḋ intellige cõmode: vt.ff.de ver.ſigni.l.nepos.ꝛ eſt ſimile ad hoc.ǂ.de aſſer.tol.l.j.§.omnes.ꝛ.ff.qui ſatiſda.cog.l.de dic.§.finali.

a ¶ Decē. alſ in decē ⁊ alſ in denis.
b ¶ Cauſa. facienda ſine fideiuſſore.
c ¶ Utriuſqʒ. apud arbitrū apud quē dicta cautio non preſtatur. Sed ꝯtra puto q: iudiciū ordinariū imitat᷑: vt. ff. de arbi. l. j. ⁊ j. de iudi. l. rē nō nouam. Dic ꝙ niſi cā moueat ex ꝯſenſu vtriuſqʒ ptis ⁊c. i. niſi remittat̄ p̄dcā cautio cō ſenſu priū: vt ar. ff. d ſeruis. l. j.

incertis. Sed ꝯtra eſt vt hic: ⁊ j. e. ſi quis ad declinādam. ⁊ ſ. e. id qđ.
u ¶ Exactū. i. legatum.
x ¶ Per quē. i. aliquē. ac.
y ¶ Deſignatus eſt. ſ. executor.
z ¶ Exigēdi. ab herede vel legatario.
a ¶ Licētiā. vt ar. ff. de reli. ſi quis. §. funus. Quid aūt ſi nō faciat: Rñ. cogi pōt cauſatiue: vt in auc. de eccle. ti. §. ſi aūt q hoc facere. col. ix. Itē qua actōe agit deſignata pſona vel eps: Rñ. det ꝯdi. ex hac. l. vt. j. p xi. §. vel officio iudicis. ⁊ idē auxiliū hʒ ille cui ē relictū vt xenodochium ꝯtra epʒ vl̄ dſignatā pſonā. Et facit ad h̄ . ff. d leg. ij. ſi qs a ticio ⁊ ff. ad treb. l. tic⁹. §. menia. ⁊ qđ ibi notat᷑: ⁊ ff. de alimē. le. l. alio herede ⁊ de le. j. ſi a plurib⁹. in pn. ⁊. l. qdā. §. ſi ſcriptus. ſed h ſpāle: vl̄ dic vt ibi plene nō. ſʒ ar. cōtra. ff. ad treb. l. luci⁹. §. meuia.

D Ecernimus. Relique ſanctoꝝ iudicio epi dēbēt ī eccleſijs collocari: nec debēt a clericis in locis publicis voluptatibus deputatis apportari. ⁊ vnuſqſqʒ debet id qđ ē ꝯſequens nomini dignitatis ſue exercere. h. d. Saly.
d ¶ Decernim⁹ vt poſt hac. ideſt poſt hanc legē.
e ¶ Deſunt. cum multe ſint.
f ¶ Poſſunt. ſ. monachi.
g ¶ Nomē. dicit᷑. n. mōachus a monos qđ ē vn⁹: ⁊ archos qđ eſt triſtis: q: ſolus ⁊ triſtis eē dʒ non in tumultu. ⁊ ſic eſt ar. ex vi nois: vt. j. de offi. pre. vrbis. l. ſtudētib⁹. ⁊. ff. ad. l. aql. ita vulneratus. in pn. ⁊ inſti. de dona. §. ē ⁊ aliđ. ⁊. ff. de ver. ſig. l. tugurij. ſʒ ar. cō tra. co. ti. l. taberne.

Q Uiſqs. Officiales finito officio pñt clericari ēt ſi ex adminiſtratōe ſūt obnoxij niſi ſint pmipilares. h. d. Sal.
h ¶ Quiſquis emerſis. i. euacuatis ſiue finitis.
i ¶ Stipendijs. vt miles.
k ¶ Officijs. i. officialibus vl̄ curialibus.
l ¶ Conditione. hominum.
m ¶ Conſecrauit. i. dedit ſic. ſ. ti. j. auc. ingreſſi.
n ¶ Ad que. ſ. monaſteria.
n ¶ Reſpōſurus. ergo officialis rōnibus ſubiect⁹ ſic clericus. ⁊ ſic ē ꝯtra. ſ. e. l. officiales. in pn. So. hic qñ tps ſue militie ſiue officij eſt finitū. ibi nō. vt pʒ ex pncipio hui⁹ legi. Et in his ita diſtingue: vt officiales ceteri finito officio clericari poſſint teneant vel nō vt hic. ſed nōdū finito officio poſſint publice clericari ſi nō teneāt: ſʒ clādeſtine ſi trāſeāt puniant̄. Si vō teneant p rōciniis nō pñt pendēte officio vt ibi. pmipilarij vō ſit vel nō ſit finitum offm̄ nō poſſūt clericari ſi teneant vt hic ſub ijcit. alioqn ſic vt ibi. ac.
o ¶ Primipilaribus. q ſi teneant nō poſſunt clericari ēt offō finito. alſ vō pñt vt nō dicit p. l. ſ. e. officiales. Sʒ alij dicūt ꝙ hic dicit de his q primū gerūt pilū in bello. ibi de his q pmi ſūt adminiſtratores ⁊ rōnales pncipis. ſʒ hul. ꝯtra vt. ſ. h in pmis adminiſtrātib⁹ vl̄ caſtaldis. ibi i his q ferūt pmū pilū. ſed prima vera.

N Ulli. Legatū relictuʒ in redemptionem captiuorū valet nō obſtāte incertitudine pſonarū. h. primo. Eius diſtributio ptinet ad cōmiſſariū p teſtatorē electū. hoc ſecūdo. Sʒ vbi nō eſt executor teſtamētarius diſtribuit eps. hoc tertio. Et dʒ facere inuētariū ⁊ īfra ānū dʒ fieri executio. Et vbi nō ꝯſtat de origine vel domicilio teſtatoris ille eps exequit᷑ vbi teſtator morit᷑. h. d. hec lex ī partibus magis ſubſtantialib⁹. bal.

euāgelijs affirmabit ſeſe fideiuſſorē dare nō poſſe. ¶ Pena iudici ⁊ ei⁹ offō iminēte decē librar auri ſi aliter verſati fuerint. ¶ Executoris aūt bona publicabunt᷑: ⁊ dānabuntur in exilium: niſi cauſa moueatur ex conſenſu vtriuſqʒ partis.

Imperator Leo Juliano. pre. p̄.

D Ecernimus vt poſthac neqʒ monachi aut quicūqʒ alij cuiuſlibet ſtatus atqʒ fortune in edes publicas: vel in quecunqʒ loca populi voluntatib⁹ fabricata: venerabilē crucem ⁊ ſanctorum martyrū reliquias illicite inferre conent᷑. vel occupare audeant ea que ad publicas cauſas: vel ad populi oblectamenta ꝯſtructa ſunt. Cum eniʒ religioſe edes nō deſunt: poſſunt ibi (cōſultis prius vt oportet religioſiſſimis epis) reliqas martyꝝ nō quorundā vſurpatione ſed arbitrio reuerendiſſimoꝝ antiſtitū collocare. Ideo patiētiā ⁊ modeſtiā ſuā quā leges noſtre: ⁊ publica diſciplina ⁊ ipoꝝ monachoꝝ nomē expoſcit: ſtudioſe vnuſqſqʒ tam monach⁹ qʒ alterius cuiuſlibet pfeſſionis retineat: ⁊ ppetuo obſeruare pcuret.

Idem Augu. Ennio prefe. pre.

Q Uiſquis emerſis militie ſue ſtipendijs: expletiſqʒ officijs ſiue muneribus: que cuicunqʒ ꝯditione aut ꝯſuetudine aut lege debebant᷑: ad ꝯſortiū ſe ꝯtulerit clericorū: ⁊ inter miniſtros vere orthodoxe fidei maluerit numerari: nullus prorſus ſnīe acerbitate reuocet᷑. nec a dei tēplis qbus ſe ꝯſecrauit importunis intētionib⁹ abſtrahat᷑: ſʒ iiſdē beatiſſimis miniſterijs ſecur⁹ pmaneat ⁊ qetus: ad que poſt longi laboris laſſitudinē ob reliquę vite requiē ꝯſilio meliore protractus eſt. ¶ His actionib⁹ ſi q̄ ꝯtra eum eiuſqʒ patrimoniū legitima intētione cōpetunt: pro iuris ordine riſſurus. Exceptis pmipilaribus quos p̄ceptis tui culminis ⁊ publicis vtilitatib⁹ in ppetuū eſſe ſubiectos: ſacratiſſime ꝯſtitutiōis ſtatuta ſāxerunt.

Impa. Leo. Nicoſtrato. prefe. p̄.

N Ulli licere decernimus: ſiue teſtamēto hēs ſit īſtitut⁹ ſiue ab inteſtato ſuccedat: ſeu fideicōmiſſarius vel legatarius inueniatur diſpoſitiones pij teſtatoris infringere vel iprobа mente violare: aſſerēdo incertuʒ eſſe legatuʒ vel fideicōmiſſuʒ: qđ redēptioni relinquit᷑ captiuorūʒ: ſʒ modis oib⁹ exactuʒ p voluntate teſtatoris pie rei negocio pficere. ¶ Et ſi qdē teſtator ſignificauerit p quē deſiderat redēptionē fieri captiuoruʒ: is q ſpāliter deſignatus eſt: legati vel fideicommiſſi habeat exigendi licentiam: ⁊ pro ſua ſcientia votum adipleat teſtatoris. ¶ Sin aūt perſona nō dſignata: teſtator abſolute tantūmō ſūmā legati vel fideicōmiſſi taxauerit: q̄ debeat memorate cauſe pficere: vir reuerendiſſimus eps illius ciuitatis ex qua teſtator oritur habeat facultatem exigendi: qđ hui⁹ rei gratia fuerit derelictum: piū defuncti ppoſitū ſine vlla cūctatiōe (vt ꝯuenit) impleturus. ¶ Cuʒ autē vir religioſiſſimus epiſcop⁹ huiuſmodi pecunias relictas p arbitrio fuerit ꝯſecutus: ſtatim geſtis interuenientib⁹: earuʒ quātitatē ⁊ tēp⁹ quo eas ſuſceperit: apud rectorem pūincie publicare debebit. ¶ Poſt vnius vō anni ſpaciuʒ ⁊ numerū captiuoruʒ: ⁊ data pro his p̄cia cuʒ manifeſtare precipim⁹: vt p oīa impleant᷑ pie deficiētium voluntates. Ita tñ vt viri religioſiſſimi antiſtites gratis ⁊ ſine vllo diſpēdio p̄dicta geſta ꝯficiāt: ne humanitatis obtētu relicte pecunie iudicioꝝ diſpēdijs erogent᷑. ¶ Q ſi teſtator qhmōi legatuʒ vel fideicōmiſſuʒ nō deſignata pſona reliquit barbare ſit natiōis: ⁊ de ei⁹ patria aliq̄ emerſerit ābiguitas: vir reuerēdiſſimus epiſcop⁹ ciuitatis ei⁹ in q̄ ideʒ teſtator defunct⁹ ē: hēat legati vel fideicōmiſſi petitionē: defuncti ppoſitū modis oibus ipletur⁹. ¶ Q ſi in vico vl̄ in territorio mortē teſtator obierit: illi⁹ ciuitatis vir reuerēdiſſim⁹ epiſcop⁹ exactionē hēbit: ſub q̄ vicus vl̄ territorium eſſe dignoſcitur. ¶ Et ne piū defuncti ppoſituʒ iproba fraudatorū calliditate celetur: qcqd p hmōi cā a teſtatore relictuʒ fuerit: vniuerſi q id quocunqʒ modo cognouerūt: vl̄ in viri clariſſimi rectoris pūincie: vl̄ i vrbis epi noticiā deferendi liberā habeāt fa

b ¶ Teſtatoris. i. ſicut ſcit teſtatorem voluiſſe Alecur.
c ¶ Oxit. i. ort⁹ eſt. ⁊ tps pro tpe ponit᷑: vt d neg. ge. l. iij. §. hec verba. ⁊ . ff. de regu. iur. nec ex ſolēni. alibi ponit᷑ preſens pro futuro tpe: vt. ff. de vſufr. l. ſi fur. ibi q ſubmittur ⁊c. Iteʒ qđ ſi in vna eſt ortus ⁊ in alia domiciliū hʒ: rñ. epus vtriuſqʒ ciuitatis poterit agere: vt. ff. ad muni. l. eius. §. celſus ⁊. l. aſſumptio. §. iuris. ⁊ j. de adoptio. l. in adoptione quidē. in ſi. ar. cōtra. ff. de verb. ſigni. l. pūinciales.
a ¶ Cūctatione. i. dubitatione.
b ¶ Cōuenit. i. conueniens eſt.
c ¶ Impleturus. alioquin ſuccedit archieps in eo faciēdo: vt in auc. de eccle. ti. §. ſi autē qui hoc facere. colla. ix. ⁊ in auc. lʒ teſtator ⁊c. ⁊ ſic lege h hāc auc. lʒ teſtator ⁊c. que eſt de ec. ti. §. ſi quis aūt p redēptiōe. ⁊ ꝙ dicit idē i economo ſcʒ cū epo deeſt.
d ¶ Geſtis. i. ſcriptis.
e ¶ Interuenientibus. apud principē.
f ¶ Debebit. quaſi faciendo inuētarium.
g ¶ Poſt vnius. hoc eſt poſt redēptionē captiuorū ⁊ eſt hoc quaſi redemptio rationum.
h ¶ Spaciū. i. a tpe accepte pecūie nūerādū.

p ¶ Inſtitutus. q grauat᷑ eſt dare tale legatum.
q ¶ Ab inteſtato. codicillos tamē fecit. ac.
r ¶ Succedat. q in codicillis grauatus eſt dare tale legatū.
s ¶ Fideicōmiſſarius. qbus eſt tale legatū relictū. nā ⁊ ab iſtis pōt relinq: vt. j. cōia de le. l. j. §. ſi.
t ¶ Incertū. per qđ videbat᷑ nō valere: vt iſti. de le. §.
i ¶ Captiuoruʒ. ſ. redēptoꝝ.
k ¶ Diſpendio. ſic. j. ti. j. tā demētis.
l ¶ Cōficiant. i. cōfici faciant.
m ¶ Humanitatis. i. in redēptionē captiuorum.
n ¶ Barbare. i. ignote.
o ¶ Impleturus. ſ. eps.
p ¶ In vico. facit. ſ. ad muni. l. qui ex vico.
q ¶ Sub qua. ſ. ciuitate.
r ¶ Territoriū. quid ſit hēs. ff. de ver. ſig. l. ſi pupillus. §. territorium.
s ¶ Fraudatorum. ideſt fraudantium puta heredum vel legatorum alſ grauatorum.

a ¶ Nec delatoris. delator dicit̃ qui aliena bona defert fiſco. ꝛ ſi nõ p̃bat infamat: vt. ff. de iure fiſci. l. ij. ſed hic nõ erat delator. ſic ꝛ in auc. de non alie. §. ſi. colla. ij. ꝛ. C. eo. ſi quis in hoc.
b ¶ Publicas. ſ. epiſcopi vel preſidis.
c ¶ Deduxerint. i. deducere voluerint. ¶ Sequit̃ auc. lꝫ teſtator.

qu*cunqꝫ. in fi. ꝛ. ff. ad. l. iulia. de adulte. l. ſi adulteriũ cum inceſtu.
Orphanotrophos. Hoſpitalarij equarant tutorib⁹ ꝛ curatoribus ꝛ debẽt inuentariũ facẽ ꝛ adminiſtrationẽ auctẽ ſuperioris recipiẽt. Et bona hoſpitalis niſi ex cã vrgẽte nõ debẽt nec pñt alienari. ꝛ tñ p̃ſes pauperũ illi⁹ loci nõ tenent̃ pauperib⁹ illius loci adminiſtrationis rõnẽ reddẽ. Cõcor. in auc. de eccle. ti. in. §. orphanotrophi. col. ix. ꝛ in. c. q2 cõtigit de religio. do. in cle. bal.

Licet. Etiã teſtatore inuito epſ ſe intromittit p̃ ci⁹ voluntẽ exequẽda. ꝛ executores negligẽtes moniti p̃uant̃ cõmodo a defũcto p̃cepto. ꝛ ad epm̃ õ noluit̃ executio. h. d. ſa.
d Si quẽq̃. duo dicit lex iſta. primo q̃ epſ nõ eligat̃ p̃ pecuniã. ſecũdo punit dantẽ ꝛ accipiẽtẽ pena īfamie ſi cõtra factum fuerit: ꝛ hoc eſt ius cõ. Uel dic ſm̃ bal. Ad epatuꝫ nemo p̃mouẽdus eſt p̃ ſimoniã. ꝛ ſi eſt p̃motus dꝫ a gradu ſacerdotij remoueri. Et agentes ꝛ ꝯſentiẽtes pari pena puniunt̃. h. d. bal.
e ¶ Gradũ. vel qualibet eccleſiaſticã adminiſtrationẽ: vt in auc. co. §. ſꝫ neqꝫ clerici. ꝛ. §. ſꝫ neqꝫ xenodochium.
f ¶ Nuda. a munerib⁹.
g ¶ Proferat̃. i. eligat̃.
h ¶ Precij. a quocũqꝫ dari: vt. ff. õ calũ. gnãtr.
i ¶ Mereat̃. rõne ſcientie ꝛ honeſtatis.
k ¶ Quãtũ. eligẽdo cuius ſit bonitatis ꝛ ſcientie ꝛ honeſtatis.
l ¶ Locus. in ordinib⁹ ꝛ honoribus.
m ¶ Tẽpla. i. epatus.
n ¶ Quem murum. i. hominem.
o ¶ Sacra. i. execrabilis fames: q2 vt famelicus panẽ ſic ipſi aurũ.
p ¶ Fames. id eſt cupiditas auri.
q ¶ Penetralia. i. veneranda que facta ſũt penetralia.
r ¶ Proſerpit. i. latenter ſubitrat vl' i. inuadit p̃cio dãdo a ſe vl' alio.
s ¶ Sanctitas. i. hi qui debẽt eẽ ſci. alioqn contra. C. de ſũ. tri. inter claras. ibi. nihil eſt enim.
t ¶ Piaculare. i. purgabile. ſ. ſanguine p̃ijs reb⁹ incũbens. vel dic delictuꝫ ſanguine piandũ ad inſtar leſe maieſtatis: vt. J. in fi. l.
t ¶ Flagitiũ. i. ſãguine
u ¶ Precio. dãdo a ſe vel alio.

cultateꝫ. nec delatoris nomen ſuſpitionẽqꝫ formidẽt: cũ fides atqꝫ induſtria eoꝝ tã laude q̃ꝫ hõeſtate ſi careat ac pietate pariter: cũ ꝟitatẽ i publicas aures in lucemqꝫ õduxerit.
¶ In auc. de eccle. ti. §. ſi qs autem pro redemptione. colla. ix.
COR. Licꝫ teſtator vel dõator interdixerit ei aliqd ad h̃ participiũ in hac re habẽ. idẽ eſt in yconomo.
¶ Sꝫ ſi hi q facẽ iuſſi ſũt neglexerint: ſemel vel bis ab epo vl' yconomo admoniti p̃ publicas pſonas: amittant lucrũ qõ eis ꝯtingebat ex auctoritate defũcti. ꝛ epſ hẽat licentiã vendẽdi illõ lucꝝ: ꝛ aliud qõ diſtribui dꝫ debeat diſtribuẽ. Qõ ſi non fecerit rõnem reddere debet.
Idem. aa. Armaſeo.
Si quẽq̃ vl' in hac vrbe regia vl' in ceteris p̃uincijs qui toto orbe diffuſe ſunt ad epat⁹ gdũ p̃uehi deo auctore ꝯtigerit: puris hominũ mentib⁹: nuda electiõis ſciẽtia: ſyncero oiuꝫ iudicio p̃ferat̃. Nemo gdũ ſacerdotij venalitate p̃cij mercet̃. q̃ꝫtũ q̃ſqꝫ mereat̃ nõ q̃ꝫtũ dare ſufficit eſtimet̃. Profecto. n. qs locus tut⁹ ꝛ q̃ cã poterit eſſe excuſata: ſi venerãda dei templa pecunijs expugnent̃: quem murum integritat̃ aut vallũ fidei p̃uidebim⁹: ſi auri ſacra fames penetralia veneranda p̃ſerpit̃: Deniqꝫ qd cautũ eſſe poterit aut ſecuruꝫ ſi ſanctitas incorrupta corrũpit̃. Ceſſet altarib⁹ iminẽ p̃phan⁹ ardor auaricie: ꝛ a ſacris adit̃ repellat̃ piaculare flagitiũ. Ita caſtus ꝛ humilis nr̃is tp̃ib⁹ eligat̃ epſ: vt locoꝝ q̃cũqꝫ puenerit: oia vite p̃prie integritate purificet. Nõ p̃cio ſꝫ p̃cibus ordinet̃ antiſtes. tãtũ ab ambitu dꝫ eſſe ſepoſitus vt q̃ratur cogẽdus. rogat⁹ recedat. inuitat⁹ effugiat. ſola illi ſuffraget̃ neceſſitas excuſãdi. Profecto. n. indign⁹ eſt ſacerdotio niſi fuẽit ordinat⁹ inuitus. ¶ Cũ ſane q̃ſqs hãc ſanctã ꝛ venerãdã antiſtit̃ ſedẽ pecunie interuẽtu ſubijſſe: aut ſi qs vt alterũ ordinaret vel eligeret aliqd accepiſſe detegit̃: inſtar publici criminis ꝛ leſe maieſtat̃ accuſatiõe p̃poſita a gdu ſacerdotij retrahat̃. nec h̃ ſolũ deinceps honore p̃uari: ſꝫ p̃petue q̃qꝫ infamie dãnari decernim⁹. vt eos quos par facin⁹ coinquinat: ꝛ equat: vtroſqꝫ ſimilis pena comitetur.
Idem August. Diaſcoro. p̃re. p̃.
Orphanotrophos hui⁹ inclyte vrbis (nulla ſubtilitate iuriſ obſiſtẽte) eoꝝ qdẽ q pupilli ſunt q̃ſi tutores: adoleſcentiũ ꝟo q̃ſi curatores: ſine vllo fideiuſſionis guamie in emergentib⁹ cãis tã in iudicio q̃ꝫ extra iudiciũ: vt opus exegerit: ad ſimilitudinẽ tutoris ꝛ curatoris perſonaꝝ: negocia eoꝝ ſi q̃ poſſint hẽe defendẽ ac vendicare iubem⁹. Ita videlꝫ vt p̃ñtib⁹ publicis pſonis. i. tabularijs: aut interuenientib⁹ geſtis: in hac qdẽ inclyta vrbe apõ virũ p̃ſtantiſſimuꝫ magiſtrũ cẽſus. In p̃uincijs ꝟo apõ moderatores eorum: vel defenſores locoꝝ: res eorũ eis tradantur a qb⁹ ſunt cuſtodiende. At ſi q̃s earũdẽ reꝝ p̃p̃ fenus forſitan vel aliã vrgentẽ cãm: vel eo q̃ ſuari nõ pñt alienare proſpexerint: p̃us habita eſtimatiõe licebit eis alienatiõis inire ꝯtrctũ: vt p̃cia eoꝝ q̃ exinde colligunt̃ ab iiſdẽ pſonis cuſtodiantur. ¶ Hmõi ãt piũ at religioſũ offm̃ p̃ tp̃e orphanotrophos ita peragere ꝯuenit: vt minime ratiocinijs tutelaribus ſeu curationibus obnoxij ſint. Graue eniꝫ atqꝫ iniquũ eſt callidis q̃rũdã (ſi ita ꝯtigerit) machinatiõibus eos vexari: q p̃pter timorẽ dei a parentibus atqꝫ ſubſtãtijs deſtitutos minores ſubſtentare: atqꝫ velut affectione paterna educare feſtinant.
Idem Auguſtus. Entrio. p̃. p̃.
Omnes q vbiqꝫ ſunt: vel poſt hac fuerint orthodoxe fidei ſacerdotes: ꝛ clerici cuiuſcunqꝫ ſint grad⁹: monachi quoqꝫ in cauſis ciuilib⁹ ex nulli⁹ penit⁹ maioris minoriſue ſñia iudicis cõmonitoria: ad extranea iudicia p̃trahant̃: aut p̃uicia aut locũ aut regiõeꝫ quã habitãt exire cogãt̃. Null⁹ eoꝝ ecclas

c ¶ Inclyte vrbis. ſ. ꝯſtãtinopolitane. ſꝫ hodie idẽ p̃ totuꝫ orbẽ: vt in auc. de eccle. ti. §. ſi. col. ix. ſꝫ ꝛ p̃ legẽ iſtã vꝫ gnãlit̃ dici. ibi in p̃uincijs ꝟo ꝛc.
a ¶ Fideiuſſiõis. ſ. rẽ ra. ha. q̃ nec tutori incũbit ſꝫ actori a tutore dato icũbit vt. ff. rẽ pupil. ſal. fore. l. actori. vl' iudicio ſiſti que tutori incũbit: vt. J. de admi. tu. l. ſi. §. defenſionẽ. ꝛ §. ſequẽti. ꝛ. l. tutores debita.
b ¶ Tabularijs. alteꝝ eoꝝ ſufficit ſm̃ Jr. vel tabularijs vl' corã iudice. Ul' pone aut p̃ ꝛ vt. ſ. vtrunqꝫ exigat̃. ꝛ dic tabularijs. i. tabulario. ſic. J. õ iure deli. l. ſi. §. ij. ꝛ in auc. de he. ꝛ fal. §. ſi ꝟo abſunt. ꝛ dic q̃ erãt illi tabularij publice pſone alie q̃ꝫ notarij: ꝛ q̃ quoddã hẽbant offm̃. ꝛ hoc mõ poterit intelligi. J. de admi. tu. l. tutores. Uel verius dic q̃ notarij erant ꝛ ſic dictam. l. tutores intelliges.
c ¶ Cãm. q2 nõ põt ſuari: vt. J. õ ad. tu. l. lex q̃ tutores. vel q2 ſterilis: vt. ff. õ iure do. l. ſi.
d ¶ Cõtractũ. ꝛ ſine decreto vt dicunt. ſꝫ Pi. dicit debere cũ decreto fieri: vt hic dicit p̃us habita ꝛc. cũ ꝛ ſimitudineꝫ habeãt tutoꝝ: vt. S. in prin.
e ¶ Obnoxij. nunqd ergo ipſi vexabũt orphanos p̃ expẽſis de ſuo factis: rñ. nõ: q2 pietatis cã faciũt: vt. J. de neg. geſ. l. ij. ꝛ de nup. l. ſi vt p̃ponis. ꝛ q2 claudicaret ſi ipſi nõ tenerentur eis: ſꝫ alij tenerẽt̃ eis qõ eẽ nõ dꝫ: vt. ff. de arbi. ſi cũ dies §. pe. Hodie ꝟo hmõi oẽs adminiſtratores rõneꝫ reddere tenent̃ vñ corrigit̃ qõ hic dicitur. ꝛ qõ dicit in auc. de ecl. ti. §. ſi. col. ix. vbi idẽ dicit̃ qõ hic ꝛ hoc per auc. e. ti. ſeꝫ de ſan. epiſ. §. yconomos aũt. ſed pater hodie nõ reddit rõnẽ filio de adminiſtratione aduenticioꝝ: nec ſatiſdat: vt. J. de bo. que li. l. cũ oꝫ. §. nõ aũt. ꝛ. l. ſi. §. hoc proculdubio. ꝛ auc. de nup. §. ꝛ hoc ita. col. iiij.
Omnes. Hec lex determinat vbi clerici debent ꝯueniri: ꝛ q̃liter ꝛ q̃ñ debẽt ſatiſdare. ꝛ de ſportulis ſoluendis ab eis. ꝛ p̃hibꝫ eis iniuriã fieri. ꝛ cõſeruat eoruꝫ p̃uilegia. ꝛ punit trahẽtes eos ad iudicẽ p̃ calũniam vel temeritatẽ. hoc Bal.

x ¶ Precibus. ad ſe vt recipiat: nõ a ſe porectis vt eligat̃: vt inuuit. J. ſtatim. ad hoc facit. ff. lex. ad. l. iul. repe. l. ſi. ꝛ in auc. quõ oportet epi. §. ꝛ hãc. col. i. ꝛ in auc. eo. in p̃n. ꝛ hodie eſt expeditũ vt in auc. ſtatuimus. quam ſtatim leges poſt alias.
y ¶ Tantũ. i. intantũ vel adeo. z ¶ Cogẽdus. ſ. vt velit: vt. ff. de tutel. l. q hꝫ. §. ſi pupillus. alſ nõ põt eſſe niſi velit: vt in auc. quõ oꝫ. e. §. ſꝫ ẽt ſic cũ ꝯſtitui ꝛc. ꝛ in decre. lxxiij. di. c. vbi. Itẽ nõne q epatuꝫ ꝛc. vt. viij. q. i. q epatum. ꝛ. c. diſplicet. xxiij. q. iiij. ſꝫ ibi vt p̃ſit: nõ vt preſit.
a ¶ Neceſſitas. i. neceſſitas excuſet euꝫ. b ¶ Inuitus. ſ. nolẽs. nam ſuſpect⁹ eſt q opas igerit in ſuitũ: vt i auc. vt hi q ob. p̃hi. ſe ha. res mi. §. q̃ñ. coll. vj. ꝛ. ff. ad. l. cor. de fal. vxori. §. i. ꝛ de pcu. l. q̃ oia. Nõ eq̃le delictũ equalẽ exigere penã: vt hic. ꝛ in auc. vt fratrũ ſi. §. ſi. col. ix. ꝛ. ff. ad. l. agꝫ. illud. ꝛ in auc. de mãda. p̃n. §. titulos. ſed ar. ꝯtra. J. de here.

f ¶ Omnes. Primo ꝛ ſecundo ponit duos generales caſus. Tertio redit ad primũ. Quarto ad ſecũdũ. Quinto de vtroqꝫ. Et ſexto de primo. Septimo ꝛ octauo õ ſcdo. Nono ꝛ decimo ꝛ vndecimo ꝛ duodecimo õ vtroqꝫ.
g ¶ Sñia. ꝯmonitoria. azo. niſi in caſu vt. J. eo. §. veruꝫ ſi apparitor. ſed non eſt extraneum. h ¶ Cogant̃. ſed nõne idem eſt in quolibet alio laico. p. l. de iur. om. iudi. in criminali. ſꝫ dic hic ſpecialiter de clericis dicit ne videant̃ negligi: vt. ff. de iniuri. l. item apud. §. hoc edictũ. ꝛ ſi contrafecerit cãm actor amittit iure canoni: vt. xj. q. j. c. inolita. Idẽ iure legis: vt. J. de iur. om. iu. l. i criminali. ij. rñ. Sꝫ ꝯtra. J. §. primo. vbi ꝯueniunt̃ in ciuitate cõſtantinopolitana. ſed dic q̃ ibi erãt p̃ alijs factis ſuis: vt pꝫ in p̃dicto. §. primo ibi. Cõtigerit reperiri ꝛc. ꝛ in alio. §. in hac. in p̃n. ſed hic videt̃ obſtare. J. eo. §. verum ſi apparitor. ſed ibi nõ vocauit prima vice de p̃uincia.

a ¶ Apud ſuos. vel ꝑ ſeipſos vel ꝑ datos iudices cognoſcentes: vt. j. e. iube mus. §. ſi. que ē ꝯtra in eo ꝙ dī litigatorē venire ad domū iudicis. hic cōtra. Uel ibi in crīnalibus: hic in ciuilib⁹ vt ibi dicā. Uel dic tercio vt in locis in q bus degunt recipiūt accuſationē idēſt apud rectores ⁊ magiſtrat⁹ illoꝝ locoꝝ idēſt ciuitatū in qbus ſunt eccleſie ſue vt ſic ipſi adeāt iudices nō iudices eos vt. ff. qs oꝛ. in bo. poſ. ſer. l. ij. §. ſi preſes. ⁊ in hoc ti. auē. iubemus.

d ¶ Ad eos. ſcʒ clericos ꝓuinciales ꝑ delegatū illuc miſſū cognoſcēne ſit cōtra. ṡ. e. l. in prin. e ¶ Eum. ſcilicet executorem. f ¶ In hac. ⁊ hic de ſecūdo: ⁊ his duobus caſibus eſt ꝯtra. ṡ. e. l. cum clericis. in fi. ſol. vt ibi. g ¶ Sūme. ſpeciem etiam intellige: vt. ff. de leg. iij. l. quiſquis. h ¶ Preterea. nūc de vtroqꝫ.

vel monaſteria ꝓpria (q̄ religiōis intuitu habitāt) relinq̄re miſabili neceſſitate iubeat: ſʒ apō ſuos⁸ iudices ordinarios (.i. ꝓuinciaꝝ rectores) in locis qb⁹ degunt: eccleſiarū miniſterijs obſecūdēt. Omniumqꝫ ꝯ ſe a ꝯtēni excipiāt⁹ actiōes: vbi his horis ſaltē atqꝫ tꝑib⁹: qb⁹ religioſos viros a turbulenta obſuatiōe ꝓtoꝛij⁸ vacare ꝯtigerit. Cumqꝫ eos ad tꝑs petitoꝛū itētio⁸ calūnioſa laxauerit: ad ſua monaſteria ⁊ venerabiles eccl'ias ꝯferentes: ſapienti aīo: ꝑcatiōe ſollicita: faciluſqꝫ de ꝓprimo ſacroſanctꝭ altarib⁹ obſecūdēt in ſuis larib⁹ domicilijſqꝫ ꝯſtitutꝭ. ¶ In hac⁸ āt regia vꝛbe ſi qū cuiuſcumqꝫ rei cā ep̄os vel p̄ſbyteros ceteroſqꝫ clericos: q ſacro ſanctꝭ eccleſijs obſequunt: ſiue monachos ex alijs q buſcūqꝫ ꝓuīcijs ꝯtigēit repiri: quos tū in litē q̄ſcūqꝫ vocare voluerit: nullo alio ſit: licitū memoꝛatos cui q̄ pulſare iudicio: niſi in tue⁸ ſublimitatis examine dūtaxat: vbi eis⁸ ⁊ beatitudinis honoꝛ debit⁹ reſeruetꝭ: ⁊ oꝛatoꝛū⁸ affluēs in ꝺfenſiōib⁹ copia large p̄ſtetꝭ. ¶ Preterea⁸ cū in ꝓuīcijs ex c⁹ q regit ꝓuiciā fuerit ſnia⁸ vel iterlocutiōe ꝯuēti: ſiue illi ſacerdotes ſiue cuiuſcūqꝫ ḡd⁹ clerici ſiue monachi h̄eantꝭ: dūmō approbentꝭ oꝛthodoxi: q in ꝓprijs cāis ꝯcuſiue pulſantꝭ: nō alios q̄ eccleſie ꝓprie defenſores: ſeu quos iconomos appellauerit fideiuſſores⁸ p̄beāt: ne dū executoꝛis ꝑtinax ⁊ auara ꝓteruitas: e⁹ꝫneos ⁊ idoneos fideiuſſores flagitat⁸: multiplex inopie⁸ paupꝑtati affligatꝭ icōmodum. ¶ In hac⁸ āt vꝛbe inclyta inueniri ex q̄cūqꝫ ꝓuincia venientes: cū in tue amplitudinis iudicio (qō⁸ eis ſolū ꝺlegauim⁹) lite pulſati fuerit: reuerēdiſſimi oꝛthodoxe fidei ſacerdotes: ſeu certe yconomi aut eccleſie defenſores: ſeu clerici in cāis ciuilib⁹ ſuis ſiue eccleſiaſticis: nulla p̄bēdi fideiuſſores moleſtentꝭ iniuria: ſʒ aut vicarijs fideiuſſiōib⁸⁸ ꝯtradātur: q̄s tū ſtipulationū cautela ſolēnis valauerit: aut cautioni ⁊ ꝓfeſſioni⁸ ꝓprie: aut facultatū ſuarū obligatiōibus⁸ committantꝭ. ¶ Hoc nihilominus⁸ obſuādo vt in cāis eccleſiaſticis nullū aliū ꝯueniri fas ſit: niſi eū quē diſpēſatoꝛē pauperuʒ. i. yconomū eccl'ie ep̄i tractat⁹ elegerit. Hūc. n. ſine dubio a ſacerdote⁸ ꝯuenit oꝛdiari: quē⁸ tū ꝯuētū ꝺfenſoris⁸ eccl'ie fideicōmitti⁸ ꝑcipimus⁸ ¶ Executoꝛib⁹⁸ in minoꝛib⁹ q̄dē iudicijs⁸: oīb⁹ in ipſa ꝯuētiōe ſacerdotū ſiue clericoꝝ nō ampli⁹ q̄ vnuʒ ſemiſſē⁸ aut ſꝑantib⁹ aut ēt audiētib⁸⁸ accipe. ¶ Uex⁸ ſi appitoꝛ tue magnitudis ex ſnīa tue ſedis āpliſſime in ꝓuicia degētes: eos⁸ ꝯueniri monuerit: iubem⁹ nō ampli⁹ eū⁸ q̄ duos ſolidos ſpoꝛtularuʒ noīe accipere. ¶ In hac⁸ vō vꝛbe magnifica idēʒ appitoꝛ tue magnitudinis vno aureo ſpoꝛtulaꝝ ḡra a ꝓuincialib⁹ clericis ꝯtēt⁹ ſit: q̄tcliber ſūme⁸ q ꝯuētus fuerit exponatur obnoxius. ¶ Preterea⁸ nullus executoꝛ vexare ꝯtumelijs clericos: nullis ipulſiōib⁹ moleſtare: nullis expꝛobꝛare ꝯuitijs: aut coꝛpalib⁹ iniurijs fatigare conetꝭ. ¶ Qui⁸ q eiuſmodi aliquid agreſſi fuerit: poſt amiſſiōeʒ⁸ cinguli ⁊ p̄imonij: vltia pen⁹ aīaduerſiōe plectēdis. ¶ Priuilegijs⁸ ſane ſingulis qbuſcūqꝫ ſacroſanctꝭ eccl'ijs oꝛthodoxe fidei: xenodochijs ſeu ptochijs tā ḡnalr q̄ ſpālr attributꝭ ꝑpetuo obſuādis: nullis eas⁸ earū qꝫ ſacerdotes aut clericos cuiuſcūqꝫ ḡdus ſint aut mōachos aut ptochios aut xēodochios oꝛthodoxe fidei ꝺputatos: extraoꝛdiarijs muneribus⁸ ꝑcipim⁹ ꝑgrauari. Eas eteni ſarcinas oneris q̄s pleriſqꝫ ꝑſonis ꝺuiſa rōe remittim⁹⁸: iponi hīſſimis viris nō ſecꝰ icōuētēs eē iudicam⁹. ¶ Preterea⁸ ne cui temeritas ſua lucratiua ꝯcedatꝭ: ſʒ vt ipꝛudēs calūniātū refrenetꝭ audacia: iubem⁹ q̄tiēs hi q ſacerdotes ſeu clericos ſeu mōachos ceteroſqꝫ ſupi⁹ ꝺſignatos: vel i tue magnitudis examie: vel i ꝓuiciali iudicio ꝓpoſita actiōe ꝯuēneſt: ſi cā cognita ꝯuicti fuerit: ſine iuſta cā eos i legitia petitiōe pulſaſſe: oēs eis⁸ legitimas expēſas ſūptuſqꝫ q̄s ab exoꝛdio cepte ꝯtrouſie ipoꝝ vitio toleraſſe eos ꝯſtiterit reddē cogātꝭ: vt hac ſaltē cēſure iuſtiſſime foꝛmidie deterriti⁸: iꝓbis aſſidue ꝯflictatiōib⁹ occupati acgeſcāt⁸: itaqꝫ ſopitꝭ clamoꝛib⁹ iurgioꝝ magr'a⁸ deiceps neceſſitate retinē⁸.

¶ In auten. apud quos oporteat cauſas dicere monachos. col. vj.

CON. Cauſa q̄ ſit cū mōacho⁸ vel muliere q̄libet in mōaſterio ꝯſiſtēte: nō apō ciuilē iudiceʒ ventilet: ſʒ apō ep̄m⁸ q de ꝑſone ꝑtitia qō cōuenit ſtatuens: ſiue ꝑ abbates ſiue ꝑ alios hoc fieri debeat⁸: q rem ſm

b ¶ Excipiant. i. recipiant.
c ¶ Pretorij. locus ē vbi cāe ventilantꝭ. al's dī locus vbi p̄feſa. in die moratꝭ: vt. ff. de vſu. ⁊ ha. l. plenum. §. i.
d ¶ Intētio. ſ. illi⁹ q agit ꝯtra eccl'iaſticos viros q̄ calūnioſa eſt p̄ſumptione. ſ. ꝑma facie.
e ¶ Cōſtituti. al's ſtatuti. ſ. clerici. ⁊ al's ꝯſtitutis. ſ. altarib⁹.
f ¶ In hac. ecce ſcḋs caſus generalis. Supius ergo dixit ꝺ ꝓuincialibus clericis in ꝓuincijs ꝯueniēdis: ⁊ corā quo iudice. nūc dicitꝭ de extraneis q ſūt in ꝯſtātinopolitana ꝯueniēdis ⁊ coraʒ quo ac.
g ¶ Tue. ſubaudi o p̄fecte vel etiā archiep̄e: vt. ṡ. e. cū clericis. ſʒ hodie corā ep̄o tū monachus: vt i auē. cā. ⁊ idē in alijs clericis: vt in auē. clericis quoqꝫ. quas lege hic. ac.
h ¶ Eis. ſ. clericis. ac.
i ¶ Oꝛatoꝝ. i. aduocatorum.
k ¶ Preterea. redit ad p̄mū.
l ¶ Snia. cōmonitoria.
m ¶ Fideiuſſores. ſed hodie corrigitꝭ ꝑ duo. ⁊ q: nō datꝭ ⁊ q: tales fideiubere nō debētꝭ: vt in auē. co. §. ſi qs aūt ꝑ pecuniaria. ⁊ §. alium.
n ¶ Flagitat. i. poſtulat.
o ¶ Innotie. p̄ſumptiue. ⁊ ad hoc. ff. de redibitoria. qō ſi noluit. §. ſi qs egerit. ⁊ ff. ad treb. cogi. §. proinde.
p ¶ In hac. redit ad ſecūdū.
q ¶ Quod. ſ. iudicium.
q ¶ Fideiuſſiōibus. imo ꝯtra: vt. ṡ. e. cū clericis. §. memorati. ſʒ ibi de clericis ꝯſtātinopolitanis. hic de ꝓuincialibus q ſūt i ciuitate ꝯſtātinopolitana azo. hodie tū neminē dātꝭ: vt i auē. c. §. ſi qs aūt ꝑ pecūiaria.
r ¶ Profeſſioni. cū iureiurādo ſm azo. qō eſt falſuʒ: vt. ṡ. e. cū clericis. §. penul.
s ¶ Obligatiōibus. i. ſub hypotheca reꝝ ſuaꝝ: vt inſti. de ſatiſda. §. ſed hodie.
t ¶ Hoc nihilominus. nūc de vtroqꝫ. vel dic verius de ꝑſone ſit ꝯtra. ṡ. pꝛ. §. ad id qō in fi. hic dicitꝭ de fideiuſſoribus.
u ¶ A ſacerdote. i. ep̄o. ⁊ idēʒ in actore: vt inſti. de cura. §. fi. ſʒ ⁊ q̄cqꝫ ali⁹ q̄ iconom⁹ ꝯuenitꝭ: vt dicti. ṡ. e. auē. ſʒ hodie.
x ¶ Quem. ſcʒ iconomum.
y ¶ Defenſoris. alius eſt ergo defenſoꝛ patronus forte. ⁊ alius iconomus.
z ¶ Cōmitti. hodie neminem datꝭ: vt. ṡ. proxi. §. dixi.
a ¶ Precipim⁹. ſi in ꝓuīcia cōuenitꝭ: vel nulli datꝭ: vt. ṡ. pri. §. ⁊. ṡ. cū clericis. q̄ ſunt ꝯtra.
b ¶ Executoribus. nūc redit ad primum.

i ¶ His. ſ. executorib⁹.
i ¶ Amiſſioneʒ. ne videatꝭ in dignitate mori.
k ¶ Priuilegijs. de vtroqꝫ.
l ¶ Eas. ſ. eccleſias.
m ¶ Remittimus. vt. j. qui moꝛbo. l. vnica. ⁊ j. q etate. li. x. ⁊ j. de excu. munerum. l. mariti. ⁊. l. fi. li. x. ⁊. j. de ꝓfeſſo. ⁊ me. l. medicos lib. x. ⁊. j. ꝺ ſuarijs ⁊ poꝛtarijs. l. j. accur.
n ¶ Preterea. lucratiua. a pena tū excuſatꝭ q̄cqꝫ: vt. ff. ad. l. iul. maie. l. famoſi. ⁊. j. de abo li. l. ij.
o ¶ Eis. ſ. clericis ſupradictis.
p ¶ Cogantꝭ. ſ. ſpeciale eſt in clericis: q: tꝑe huius legis late nōdū fuit de ſumptib⁹ litis ſtatutū qō eſt hodie. vt. j. de iudicijs ꝓperandū. ſm Ir. Alij dicūt ꝙ clericis reddantꝭ dāna q̄ etiā ex iudicia ſunt paſſi. Alij vt hul. ꝙ etiam ſi plus q̄ debent expendāt: totum eis redditꝭ. quod nō ē in alijs. media plʒ.
q ¶ Deterriti. al's reuocati.
r ¶ Acgeſcāt. ſ. nobis ꝑcipiētib⁹ eis retinere ſe ipſos. ab iꝓba petitiōe.
s ¶ Magiſtra. nos eniʒ magiſtri ſumus ipōnēdo neceſſitatem.
t ¶ Retinere. i. retinendo ſe doloſe.
¶ Sequitꝭ. Autentica cauſa. ¶ Autentica.
u Cauſa. cū monacho. forte erat obligat⁹ anī monaſterij ingeſſū. nā ſi poſtea mecū cōtraheret vel mihi dānum daret nō tenetꝭ eccleſia: vt. j. vnde vi. l. meminerit. ⁊ de ſeruis fug. l. quicunqꝫ.
x ¶ Apud ep̄m. qd ſi ē exēptus a iuriſdictione ep̄i: R̄ñ. tūc corā ſupioꝛe reſpondebit.
y ¶ Debeat. ſ. ꝑtitatiō ex ꝑte monachi. nā ipſe abbas ſi ſpōte velit pōt vt h: ſʒ alder. dixit ēt in uitū r̄ndere abbatē cuʒ meli⁹ v'itatē nouit. Sic ē nō h ꝙ cā ſit cū mōacho ⁊ libell⁹ ꝺ eo datꝭ: ⁊ r̄ndet abbas vel ſindic⁹ eccl'e nō mōach⁹: q: vt moꝛtu⁹ ē: vt. j. e. ti. deo nobis. §. j. ⁊ q: vt ſuus. vt. ff. ſi qs cau. quotiēs. ⁊ ſic etiā ꝯcipiā libelluʒ noīe filij ⁊ r̄ndebit pater: vt. C. de bo. ma. l. j. in aduēticia tū hereditate filioſa. delata trimēbris ſit diſtinctio cuʒ aut pater ⁊ filius ꝯſentiūt: aut fili⁹ tm̄: aut tm̄ pater vt. j. de bo. q li. l. fi. in his q̄ ſunt ſub tutela vel cura etas diſtinguitꝭ: vt maioꝛ iſante poſſit vel ipſe ꝯueniri auctē tutoꝛ

c ¶ Iudicis. qualia ſunt ꝓuincialia iudicia. ac.
a ¶ Semiſſeʒ. i. mediū aureū ſiue biſantiū. b ¶ Audiētibus. nō ergo pōt huic priuilegio renūciare clericus. ⁊ ſic eſt ar. ꝯtra. j. e. l. ſi qs in cōſcribendo. ſed ibi ſolue. c ¶ Uex. nunc ad ſcōm. al's ſi vō appa. accur.

legē diſponat ⁊ ſacras regulas: ſalua pſone debita reuerentia. ¶ Si v̄o ꝯtrā fiat: pene q̄ ſtatute ſunt imminebūt. ¶ Iudex .n. q de his ſniaꝫ ꝓferre pſūpſerit: ab adminiſtratiōe depulſus: tā q̄ diuinitati ꝯtumeliaꝫ inferēs: pena .x. librar auri vna cum officio ſuo mſctabit ſacratiſſimo nr̄o erario inferēda. Executorib' āt q admonitionē ferre pſūpſerint: ab his ſciſſimis epis in locis decanicis detrudēdis. nec decetero vllā exactionem facere permittendis.

¶ In auten. vt clerici apud ꝓprios epos conueniantur. colla. vi.

CON. Clericus quoqꝫ in lite pecūiaria pulſat': ꝓus apō epuꝫ ꝯueniat: p quē ſine dāno cā decidatur. ¶ Q. ſi natura cāe vl alia rō facit vt negociū apō eū decidi nō ſit poſſibile: p ciuilē ꝓcedat iudicē: obſruatis clericoꝝ ꝓuilegijs: neqꝫ mora circa talia fiat. ¶ Sꝫ i ciuili crie ciuil' pſit iudex: vt lis duos nō egredi aſ mēſes: nec tn̄ puniaſ: ⁊ ſi re' fit inuētus ꝓuſq̄ p epm̄ ſacerdotio ſpoliet. ¶ Si crimē ſit eccliaſticū epalis erat examiatio ⁊ caſtigatio.

¶ Nouā ꝯſtitutio Federici ipato.

CON. Statuim' vt nullus eccleſiaſticā pſonā in criali qōne vel ciuili trahē ad iudiciū ſeculare pſumat ꝯtra ꝯſtōnes imperiales ⁊ canonicas ſanctiōes. Qd ſi fecerit actor: a iure ſuo cadat: iudicatūqꝫ nō teneat. ⁊ ſic iudex ex tūc offō iudicādi ꝓuat' ſit. ¶ Sancim' et vt ſi clericis vl eccleſiaſticis pſonis iuſticiā dnegare pſumpſerint: tertio requiſit': ſuā iuriſdictionē amittant.

I. Dē Aug. ⁊ ceſar. Entri. pre. pre.

SAcroſcē orthodoxe fidei epi atqꝫ pſbyteri. diaconi quoqꝫ q ſemel ꝓbatis morib' integritate caſtiſſima: ad hunc gradū meruerint ꝑuenire: ea quecunqꝫ i codē clericatus gradu locoqꝫ viuētes acqrere ⁊ hre potuerint: etiā ſi in pentibus aniqꝫ aut ꝑauit ptāte cōſtitut' ſint: ⁊ adhuc ſupſtites hēant: tāq̄ ꝓpa bōa vēdicēt. ¶ De his ſi qn̄ libitū fuerit eis teſtādi vel donādi: vel quolibet alio titulo alienandi libera facultate ꝯceſſa: vt ea bona quoquo tpe nunq̄ in diuiſionē veniāt: nun q̄ fratrib' ⁊ ſororibus aut ex eis genitis ꝯferanſ: ſed ad eoꝝ filios poſteros ⁊ quoſcunqꝫ extraneos heredes ꝑueniāt. nec a patribus anis aut ꝑauis: ſed ab ipſoꝝ liberis tāq̄ ꝑpua vēdicent. Certe his lucro cedant: qbus ipſi id peculium vel inter viuos alienatione habita: vel mortis tpe vltima ⁊ iure cognita voluntate conceſſerunt.

¶ In auten. conſtitutio que de dignitatibus. §. palam. colla. vi.

CON. SEd dignitas epalis ſoluit ius patrie ptātis: ſicut ⁊ cōſularis dignitas: ⁊ prefectura virorum pretorioꝝ: ⁊ vrbicaria: ⁊ magiſterium militare: ⁊ ois dignitas valēs liberare a curia libat a pria ptāte: cuꝫ hoc cingulū ſue ptātis primus pſtet honoratis. Ita tn̄ vt filij eorum poſt morē auoꝝ recidāt in eoꝝ ptātē: ac ſi ꝯtigiſſet eos epiſcopos parentum morte ⁊ non ex preſenti lege ſue poteſtatis fieri.

¶ In auten. de ſan. epi. §. interdicimus. collatione .ix.

CON. LIcentiam habeat epiſcopus quecūqꝫ ante epiſcopatū probatum fuerit habuiſſe: ⁊ q̄cunqꝫ poſt epiſcopatum iure cognationis vſqꝫ ad quartum gradū ad

ris vel curatoris niſi ſit abſens: vel ipſe tutor vel curator. Qñ v̄o minor ſcꝫ infante tūc tutor: vt. ff. ō admi. tu. l. i. §. i. ſꝫ ⁊ ſi ꝯtra collegiū noie taſ monachi actio ꝓponaſ nō reprobo: vt. ō. c. auc. ſꝫ hodie. §. actiōes. idē qꝫ puto ſeruari ſi monach' agē velit: vt abbas vel ſindicus agat. Itē nunqd mōachus de veritate dicēda iurabit ſi agaſ de eo qd p eū factū ē ſic dicim' i mio: c. xxv. an. Rñ. ita: vt ar. j. ō q ſti. iterrogari. nā ad iudicē ſpectat iqrē vitatē: vt. C. ō edē. is apud. ⁊ j. de iudi. l. iudices.

a ¶ Iudex. ſecularis.

b ¶ Cū offō. i. iudex in qnqꝫ ⁊ officiales i alijs qnqꝫ: vt ar. ff. de v. ob. ſtipſo ita. §. cū. ⁊. l. cū qui ita. in pn̄. ſecus ſi diuiſſet i denis: vt. ff. ō le. j. ſi quis teſtō. ⁊ hoc ē ſi eps facit ius. alſ adit ciuilis iudex: vt in auc. ō ſan. epi. §. ſi qs āt p pecūiaria. ⁊ hec auc. eſt in auc. apō quos opꝫ cās di. mō. ¶ Autentica.

CLericus quoqꝫ. Clericus in cā ciuili dꝫ ꝯueniri apō epꝫ niſi natura cāe nō patiaſ. ſꝫ in criminali ſi crimē eſt ciuile cōuenitur corā iudice ſeculari: nō tn̄ fit executio: aūq̄ degradet. ſed in crie eccliaſtico eſt cōueniēdus corā epo. h. d. Sed hodie p auc. ſtatuimus nec ciuiliter nec criminaliter pōt ꝯueniri niſi ſub epo. bal.

c ¶ Pecuniaria. large accipe ad ditiam criminalis. vt. ff. ō v. ſi. pecunie.

d ¶ Pus. nā eo deficiēte venit ad pſidēꝫ: vt in auc. de ſan. epi. §. ſi qs aūt p pecūiaria. coll. ix.

e ¶ Dāno. ſ. geſtoꝝ vl expēſarū imēſarū. ſpōtule tn̄ debēt a clerico pſtari: vt. ō. c. auc. ſꝫ hodie. que eſt contra.

f ¶ Natura cāe. vt qa ē liberalis: vt. j. de peda. iudi. placꝫ. in ſi. vl actio iniuriarū a cognato corā eo mouet: vt. ff. ō iniur. l. lex cor. in pn̄.

g ¶ Alia rō. vt quia ſit eps infirm': vt. ff. ō iudi. ſi lōgi'. in pn̄. vel fuerat iā illius cāe aduocatus: vt. ff. de iuriſdi. om. iu. l. ꝓtor. ⁊ j. de aſſeſ. l. ſi. vel qꝫ cleric' ſuo ꝓuilegio renūciauit: vt. j. de pac. ſi qs in cōſcribēdo. ſꝫ ſit ꝯ e ff. de fo. cō. ſi diligēti.

h ¶ Mora. forte vltra duos mēſes: vt ſtati ſubijcit in crimialibus. i cor. tn̄ nō aperit. ſicut nec hic. i ¶ Ciuili crie. puta de homicidio. de falſo: ⁊ de adulterio ⁊ ſilibus. ſꝫ eccliaſticū crimē: vt de articulis fidei: ⁊ de ſimonia. ſꝫ certe imo qdlibet crimē publicū canonicū ē ciuile ſi agaſ ad penā legalē iponēdā. ſi v̄o ad penā eccliaſticā. ſ. vt excōicet vl deponaſ ē ciuile dicā canonicū. Hec tn̄ hodie corrigiſ: vt in ꝑri. auc. ſtatuimus.

k ¶ Mēſes. a tpe ꝯteſtōnis cōputādos vt in cor. huius auc. ⁊ ē ſpeciale. alſ durāt vſqꝫ ad duos ānos. vt. j. vt intra cer. tem. l. ſi.

l ¶ Et ſi re'. ſic innuit qꝫ abſoluere pōt abſoluēdū: ſꝫ ſi dānare dānādū. ſic ⁊. j. vbi ſe. vel da. l. quotiēs. §. ſedēdi. Eſt ergo vera regula. nemo q cōdēnare nō pōt: abſoluē pōt: vt. ff. ō re. iur. l. nemo. ſꝫ nō in eādē vt h. ſicut q pōt legare ſeruo ⁊ dño. ⁊ ecōtra nō: ſi eādē rē vt ꝓuiturē: vt. ff. ō le. ij. debitor. in ſi. ⁊ ō ſerui. ⁊ ſi maſſe. Itē q pſtat opē furto teneſ furti: nō tn̄ q pſtat opē furto manifeſto furti māifeſti tenet: ſꝫ nō manifeſti furti tn̄: vt. ff. de fur. l. is qui opē. m ¶ Per epm̄. Itē acta corā pſide ꝯſpiciēte an recte ꝓceſſerint: ⁊ an ꝓbet reus: vt in cor. de ſan. epi. §. ſi v̄o ꝓus. col. ix. ⁊ tūc ſpoliat. aut depōit eū eps: vt nō pñaſ in dignitate crimē: vt in. l. oēs q vbiqꝫ. §. pterea. ō. c. n ¶ Eccliaſticū. expone vt. ō.

o ¶ Epalis. hoc ſi clerico inferaſ. ſi v̄o laico cognoſcit pſes cū epis: vt in auc. de mā. pn̄. §. ſi v̄o canonicū. col. iij. ⁊ eſt hec auc. ex ti. vt cle. apō ꝓpri. e. col. vj. hec eadē tn̄ ſunt de ſan. epi. §. ſi qs aūt. ꝯtra aliquē. ⁊ §. ſequētibus. clericus ergo ſimplr vt dictū ē ſub epiſcopo ꝯuenitur: ſꝫ eps ſub archiepis: archiepi ſub pātriarcha. pātriarcha corā papa: vt i auc. de ſan. epi. §. ſi qs v̄o ſanctiſſimoꝝ. col. ix. ⁊ duobus. §. ſe. Et ſi a ſnia epi appellaſ itur ad pſidē vel defenſorē ciuitatis: vt in. §. ſi qs aūt litigātiū. ſꝫ a ſnia archiepi ad patriarchā appellaſ: vt. §. qs v̄o ſanctiſſimoꝝ. ⁊. §. ſinguit. ¶ Authentica.

STatuimus. Hodie clericus nō pōt corā iudice ſeculari in q̄uis cā trahi. nec ei iuſticia denegari ſub pena hic ſtatuta. Saly.

p ¶ Statuimus. hec ſumiſ ex auc. de ſta. ⁊ cōſue. §. ſtatuim' colla. x.

q ¶ In criali. corrigit ſ auc. clericus. q corā pſide ire pmittebat ꝓus in crimine ciuili.

r ¶ Tertio. ad maliciā ſuperādā: vt. j. ō iudi. auc. iubemus. ⁊ nō h qꝫ et ꝓuilegiū mereſ amittere q cōceſſa abutiſ ptāte ⁊c. vt. j. ō iudicis. l. iudeos.

s ¶ Requiſit. a clericis.

SAcroſancte. Clerici ſi filijfamilias pñt de eorum peculio teſtari tanq̄ de quaſi caſtrēſi: ⁊ teſtm̄ eoꝝ nō ſubiacet reſciſſioni. bal.

t ¶ Diaconi. idē i alijs clicis vt ſtati hēs i auc. pſbyteros.

u ¶ Cōſtituti ſint. hec quo ad epm hodie corrigit: qꝫ nō eſt in ptāte. ⁊ ſic lege h pr' auc. Sꝫ epalis dignitas ⁊c. q ē cōſtitu. que de dig. §. palaꝫ.

x ¶ Bona. i. tanq̄ caſtrenſe peculiū.

y ¶ Vendicent. ſ. epi.

z ¶ Libera facultate. q̄tū ad hoc diſtinguuntur adminiſtratores ab alijs clericis: ⁊ iō pr' lege auc. licētiā ⁊c. vt ē i auc. ō eccle. ti. §. iterdicim'. colla. ix. Secūdo. auc. pſbyteros. que eſt de ſan. epi. §. preſbyteros.

a ¶ Quoquo tpe nunq̄. nec in diuiſione veniant.

b ¶ Cōferant. ex neceſſitate.

c ¶ Poſteros. nō ergo pñ cōceditur occupare ab iteſtato. ⁊ ſic eſt hic ſpāle. alſ ꝯtra in caſtrēſi vel q̄ſi peculio: vt. ff. de caſtrēſi pecul. l. ij. Item cōtra huic. l. in ſi. ō. c. l. ij. ſol. vt ibi. ¶ Autentica.

SEd dignitatis epiſcopalis. Epiſcopal' dignitas ⁊ cetere hic noiate liberāt a patria ptāte ad ꝓficuū non ad dānū. h. d. Saly. a ¶ Epiſcopalis. aduenienſ filioſa.

b ¶ Cōſularis. ſi filiuſfa. fit ꝯſul. vel pfectus p. vel pfectus vrbis. vl magiſter militū vt ſubijcit ſit ſui iuris. c ¶ Militare. ſoluit ius pñe ptātis.

d ¶ Liberare. ſoluit ius patrie ptātis. e ¶ A curia. i. a curiali cōditōe a q liberaſ qs p. xij. dignitates q numeranſ. j. de decu. l. ſi. li. x. f ¶ Cum hoc. ſ. premiū ſue ptātis ⁊c. g ¶ Preſtet. ſ. epalis dignitas.

h ¶ Honoratis. ſ. tn̄ et ſi adhuc nō ſunt in adminiſtratiōe epatus. qd in duabus alijs ē admiſſuꝫ. ſ. in ꝯſulatu ⁊ pfectura vt in cor. hui' auc. ⁊ inſti. q. mo. ius pa. po. ſol. §. fili'. ſꝫ cetere liberāt demū qñ adminiſtrāt: vt. d. l. ō decu. l. ſi.

i ¶ Eoꝝ. ſ. epoꝝ. k ¶ Ptāte. epi. l ¶ Eos epos. ⁊ eſt ſpāle h. Et regula ꝯ: vt. ff. ō adop. ſi pr̄ filiū. ⁊ inſti. q. mo. ius pa. po. ſol. §. i. ¶ Auten.

LIcentiam. Epi ⁊ ceteri adminiſtratores eccleſiaruꝫ de bonis queſitis anteq̄ habuerint adminiſtrationē pñt facere teſtm̄: ſed de poſtea q̄ſitis nō poſſunt niſi pſumātur q̄ſita nō intuitu eccleſie ſed pſone: puta ex teſtō cōiunctoꝝ vſqꝫ ad quartum gradū. in pijs tn̄ cauſas poſſunt expendere. bal.

m ¶ Licentiam. hec loquitur in prelatis: ſequēs in alijs clericis.

n ¶ Probatū. ergo pſumptio eſt pro eccleſia niſi cōtra fuerit ꝓbatū. ſic. j. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. et. ⁊. ff. ō dona. inter vi. ⁊ vxo. l. quintus. ⁊ de annu. le. l. annu. §. ſi. ſꝫ ar. cōtra. j. arb. tu. ſi defūctus. ſꝫ ſm̄ Io. ⁊ Azo. hoc ipſo ꝓbaſ qꝫ nō ꝓbatur cōtrariū. ſic ⁊. j. q teſta. fa. po. l. ij. o ¶ Habuiſſe. ſ. epm.

p ¶ Iure cognatiōis. nō exigiſ qꝫ ſucceſſerint cognatis: ſed qꝫ potuerint ſuccedere. vnde ſi eps donauerit inter viuos idē puto. De q̄rto āt gradu iō ponit qꝫ vſqꝫ ad gradū illū viſiſe ē qꝫ habuit iure dilectōis nālis. i. q rōne naturalis cognationis ꝯtingat. nā a remotiorib' potius occaſione rerū eccleſie q̄

ſanguinis videt̃ hẽre:cũ nemo iactare ſua preſumat̃. vt.ff.ó pba.cũ de indebito §.i. Sʒ Ja.ꝛ azo.dñt id ẽt ſi nõ cognatus det ſi mõ nõ det gr̃a bñficij collati de bonis eccleſie.nã tũc eſt remuneratio loco beneficij collati.vt ſic fiat eccleſie:vt.ff.de pe.here.ſʒ ꝛſi.§.ꝯſuluit.ꝛ hoc pbat̃ ꝯtra eccleſiã.nã in co:.nõ ẽ mẽtio cognationis:ſʒ ſic generice cõiuncto.ſecũda placet.

a ❡ Ad euʒ.ſ.epiſcopuʒ.
b ❡ Trãſmittere.vl̃ int̃ viuos vt ar.iſti.de le.ſuffra cani.col.
c ❡ Alio mõ.ſub.pterq̃ ſit dictum. ❡ Autentica.

Preſbyteros. De qua ſi caſtrẽ.pe.pñt clerici lʒ in poteſtate ſint tã iter viuos q̃ i vltima volũtate diſponẽ liberis ꝛ parẽtibus legitima portione ſuata.h.d. Saly.
d ❡ Preſbyteros.hãc auc.legũt qdã.ſ.e.ſup lege cũ lege.
e ❡ Appellam᷒. cleros dicit̃ ſors q: ſorte dʒ eligi vt elect᷒ eſt mathias.i.diuina electiõe nõ alia noticia.
f ❡ Ad ſimilitudinẽ.nõ p oĩa vt ſubijcit:ſic tñ ꝛc.
g ❡ Ferãt.ſ.p querelã inofficioſi teſtamẽti:vt l auc. vt cũ de ap.cog.§.ꝛ hec qdẽ de parẽti. Tu dic ꝯ ꝯdictõe ex hac .l.ꝛ ſic nõ ẽ ꝯtra.ſ.q te.fa.po.l.ſi.ꝛ de inoffi.teſta.l.ſi.ꝛ.ſ.e.ti.l.ſi.cũ.ll.que dicunt in tali peculio ceſſare querelã.

Omnia priuilegia. Ad ſimilitudinẽ hoſpitalis Jonici cetera hoſpitalia priuilegiantur. Bald.
h ❡ Diſpõib᷒. vt ſponſalitꝫ.
i ❡ Liberalitatib᷒.ſ.pncipuʒ.
k ❡ Tpib᷒.i pteritis ꝛ futuꝛ.
l ❡ Metatoꝝ.i.militũ.nõ.n. milites in domo religioſa debent hoſpitari:vt.ſ.e.l.j.ꝛ dicunt̃ metati a metioꝛ metiris: q: incertas metas caſtra ꝯficiebant ꝛ foſſis circũdabãt.
m ❡ Mõaſterijs.i.locis ipis i qb᷒ ſũt ſite eccl̃ie:vt.ſ.e.ti.l.j.
n ❡ Hoib᷒. q ſũt ó iure eccliaruʒ vt ne pſtent tributa. azo.
o ❡ Eoꝝ.ſ.mõaſterioꝝ.reb᷒ dico ptinẽtibus ad curaʒ ꝛc.
p ❡ Uel ad eos.ꝛ ptinẽtibus ad eos.i.curã eoꝝ.
q ❡ Eum.ſ.yconomum.
r ❡ Eius.ſ. yconomi.
s ❡ Ad ſimilitudinẽ.ptinent dico ad curã yconomi.ſ.ad ſimilitudinem ꝛc.
t ❡ Qui yconomus.
u ❡ Dicitur.fuit ergo hic prioꝛ hoſpitalarius oĩa qdẽ pdicta priuilegia p hãc ꝛc.ꝛ hoc qd dat̃ hoſpitali Jonici dat̃ ꝛ eidẽ alij.ſ.ſancte marie ó ſanſon.q̃ eſt in ꝯſtantinopoli. vt in auc.de ec.ti.§.ſi.
x ❡ Neceſſariũ.vt illa priuilegia ſint firma q̃ ſũt reb᷒ pſtita.
y ❡ Exīde.i. ex reb᷒ pdictis: q̃ ſubſtẽtatio.ſ.ꝯpet.qd eſt.ſ.
z ❡ Eccleſiaſticis.i.eccleſiaſticoꝝum viroꝝum.
a ❡ Uiri.ſ.yconomi.
b ❡ Eum.yconomum.
c ❡ Adipiſcit̃.i.adeptus ẽ defenſoꝛ huius inclyte vrbis.

cũ ꝑuenerũt:ad quos voluerit vl̃tima volũtate trãſmittere[b]. ❡ Ceteris reb᷒ ab eo alio mõ[c] acq̃ſit̃ dñio eccleſie reſuatis:niſi in vtilitatẽ eccleſie vel opibus pietatis ꝯſumpte ſint. Eadem diſtinctiõe habita in adminiſtratoꝛibus cuiuſcunqʒ loci religioſi. ❡ Item ſi qs ep̃s aut miniſter eccleſie moriat̃ ſine teſtamẽto ꝛ ſucceſſoꝛe :ſucceſſio competit eccleſie in qua conſtituti ſunt.

❡ In auc. de ſan.epiſ.§. preſbyteros autem.collatione.ix.

CON. Preſbyteros[d] diaconos ſubdiaconos lectoꝛes ꝛ cantoꝛes: quos oẽs clericos appellam᷒[e]:res quolibet mõ veniẽtes ad eoꝝ dominiuʒ habere ſub ſua ptãte ꝑcipimus:ad ſimilitudinẽ[f] caſtrenſium peculioꝝ:ꝛ donare cui volunt ſʒ leges:ꝛ in his teſtari:licʒ ſub parẽtum poteſtate ſint:ſic tñ vt filij eoꝝ aut his nõ extantibus:parentes eorum legitimam ferant[g] partem.

Idem.a.Diaſcoꝛo.pre.pre.

Omnia priuilegia q̃ a retroprincipibus aut a nr̃a ſerenitate vl̃ a iudiciarijs diſpoſitionibus[h]:aut a liberalitatibus[i],p ſingulis quibuſcunqʒ tpibus[k] ꝯſuetudine vel ꝯſtitutõe ſiue circa ius metatoꝝ[l] ſiue in alijs quibuſlibet reb᷒ pſtita ſunt oꝛphanotrophijs:ſiue aſſiſterijs vl̃ eccleſijs vel ptochijs ſeu xenodochijs: aut mõaſterijs[m]:aut ceteris hoib᷒[n] ac reb᷒ iuris eoꝝ[o] ad curã yconomi viri religioſiſſimi preſbyteri ꝛ oꝛphãotrophij:vl̃ ad eos[p] q poſt eũ[q] loco eius[r] ſucceſſerũt ptinẽtib᷒:ad ſilitudinẽ[s] Jonici beatiſſime memorie:q[t] pmus hmõi pietatis offm̃ inueniſſe dicit̃[u]:p hanc pragmaticã ſanctionẽ:firma illibataqʒ in ꝑpetuum cuſtodiri decernim᷒. ❡ Ualde eniʒ hoc videt̃ neceſſariũ[x]: cuʒ exinde[y] ſuſtẽtatio ꝛ educatio oꝛphãis atqʒ egenis:ꝛ vſibus eccliaſticis[z] ac ptochijs ꝛ aſſiſterijs cõparet̃. ❡ Domus ẽt aliaſqʒ res ſuperi᷒ noiatas ad curã memoꝛati viri[a] ptinẽtes:vl̃ poſtmodũ quolibet modo ad eius ſollicitudinẽ:vel eoꝝ q poſt eũ[b] ad eiuſdẽ oꝛphanotrophij curã vocati fuerint ꝑuenturas:ad inſtar maioꝛis venerabilis eccl̃ie hui᷒ inclyte vꝛbis oĩbus ꝑuilegijs que nunc eadẽ ſancta eccleſia vl̃ nunc adipiſcit̃[c] vel poſtea merebitur: perpetuo ꝑpotiri pietatis intuitu decernimus.

Idẽ Auguſtus Sebaſti.pre.pre.

Iubemus aſcripticioꝝ creationes[a] ſm veterẽ ꝯſtitutionẽ niſi dominoꝝ poſſeſſionuʒ vñ oꝛiũdi ſunt euidens ꝯcurrerit ꝯſenſus: nullius penitus eſſe momẽti:ſed ipſi dẽ fundoꝝ dñis qui faciende creationi nõ ſicut dictuʒ ẽ euidẽter cõſenſerint:ius ꝓpꝛiuʒ ad ſimilitudinem ceteroꝝum colonoꝝ in ſuos aſcripticios exercẽdi:tãq̃ ſi nulla creatio interceſſiſſet:tribui facultatẽ. ❡ Idẽq;[b] ꝯ ſup illis quoqʒ agricolis decernimus obſeruari:q cuʒ eſſent aſcripticie nexibus ꝯditionis aſcripti:ſolitariã vitã videlʒ appetẽtes:quibuſlibet ſeſe monaſterijs contra voluntatem dñoꝝ fundorum duxerint offerendos.

❡ In auc. de ſan.epiſ.§.aſcripticios.collatione nona.

CON. Aſcripticios in his poſſeſſiõibus qbus aſcripti[c] ſunt:ꝛ pter dñoꝝ volũtatẽ:clericos fieri pmittim᷒[d]:ita tñ vt clerici facti: impoſitã ſibi agriculturã adimpleãt[e] ſurrogato quẽ maluerint. ❡ Tex.C. Seruos ſane clericoꝝ ꝯſoꝛtijs ſociari: volẽtib᷒ quoqʒ ꝛ ꝯſentiẽtib᷒ dñis: modis oĩbus ꝓhibemus[f]:cũ liceat eoꝝ dñis:data ſuis ꝓpꝛijs libertate licitũ eis ad ſuſcipiẽdos honoꝛes clericoꝝ itẽ ſi hoc voluerint apire.

❡ In auc. ó ſa.epiſ.§.ſi ſu᷒ col.ix.

CON. Si ſuus[f] ſciẽte dño ꝛ nõ ꝯtradicẽte oꝛdinet̃ clericus:ex hoc ipſo q ꝯſtitutus ẽ clericus: liber factus ꝛ igenu᷒ erit. ❡ Si xõ ignorãte[g] dño oꝛdinatio fiat:liceat[h] dño intra ſpaciũ vnius anni ſuiſʒ foꝛtunã,pbare[i]:ꝛ ſuũ ſuuʒ recipe. ❡ Si xõ ſu᷒ ſciẽte dño ſiue ignoꝛante: clericus oꝛdinatus liberqʒ fact᷒:eccleſiaſtico offõ relicto ad ſeculareʒ ꝯuerſationem redierit:ſuo dño reddat̃[k]. ❡ Tex.C. Oẽs[l] pter ea viroꝝum clariſſimoꝝ ꝓuincias moderantium ſnijs[m] abſqʒ vlla ꝑuilegij dñia:q tñ pꝛeſidiali iuriſdicõi ſubiecti ſunt:ſiue ep̃i vel qlibet clerici aut monachi:aut cuiuſlibet conditiõis ſint pariter[n] reſpõdere decernim᷒. ❡ Nulla ipoſterũ viris clariſſimis ꝓuinciaꝝ rectoꝛibus ad loca i qbus incuſate pſõe ꝯſiſtũt ꝑueniẽdi neceſſitate pẽitus iponẽda.cũ nõ ſolũ legib᷒ verũetiã naturali[o] quoqʒ iuri

c Aſcripticios.aſcripti.nõ ergo in alijs locis qd eſt notãduʒ.ꝛ addit hec auc.illi legi.ſ.e.ti.qſqs.q: ibi dño volẽte tñ fiebat.
d ❡ Adimpleant.p ſe vel aliũ:vt.ſ.co.qſqs.ꝛ.l.ad ſilitudinẽ.Itẽ pter volũtatẽ põt vt hic:ſʒ an cõtra volũtatẽ põt fieri clericus.qdaʒ vt Ir. nõ:vt ar .ff.ó pcu.l. põponi᷒ i ſi.ſʒ dic ar.cõtra. vt nouell.co.ti.§.aſcripticius clericus ꝛc.

❡ Seruos Hoc dicit iſte.§.Seru᷒ nõ põt in clericum oꝛdinari niſi libertas clericatũ pcedat. Bal.
e ❡ Prohibemus.ſed aſcripticius dño volẽte poterat:ſer᷒ ẽt dño volente non poterat:ergo aſcripticius nõ ẽ ſeru᷒. ❡ Autentica.
f Si ſeruus.nõ pari ꝑennã ꝯſenſui ꝯparari libertatꝫ fauoꝛe.ſic .ff.ad muni. quotiẽs.ſ. ad velle.ſi ſine.§.ſi.ꝛ.ff. de dona. inter vi.ꝛ vx. ſi ſeruus cõis.ꝛ.ff.loca.itẽ cũ querit.§.ſi. Itẽ cõtra.ff.de ſta.ho.l. hõ liber.in ſi.ſol.vtibi.
g ❡ Ignoꝛãte.qd ꝑſumitur:vt.ff.de pba.veriꝰ.ꝛ.ſ.q militare non poſ.ſuper ſeruis.
h ❡ Liceat.i.licitũ ſit.
i ❡ Probare.i.q poſſederit eũ vt ſeruũ ante oꝛdinationẽ.nã ille dʒ probare ſe nõ eẽ ſeruuʒ cũ nõ ſit diu in libertate moꝛat᷒ ꝛ bona fide: vt .ff. de acq.poſ.l.iij.§.ſi ſeruus.ꝛ hoc ſi ſecularis ſit clericus. ꝛ ſic hic loquitur.ſi auteʒ monachus ſit puta q monaſterium cum poſſideat ego debeo pbare ſeruilem ꝯditionẽ.i. eum eẽ meũ ſeruũ:vt in auc.de monachis.§.hinc aũt.coll.i.ſʒ qd ſi eſt factus ſacerdos:vt in caſu iſtius auc: tñ. remanet ſacerdos:ſed peculiũ domino reddit.diaconus ſe reddat domino vel alium ſeruum pro ſe ẽq̃ bonuʒ:vt in decre.liiij.di.in.c.ſi ſeruus.ſi autẽ ep̃s ſciuit dupluʒ domino emẽdat vt ea.di.c.ſi ſeruus.loquitur hic ergo i clericis vſqʒ ad ſubdiaconatũ incluſiue.
k ❡ Reddat̃. curialis xõ redditur curie ſue.liber xõ clericus factus relinquẽs poſtea mõaſterium tradatur curie: vt.ſ.e.auc.ſed neqʒ curialem.que eſt contra: ꝛ hec eſt vt ſuperioꝛ de ſanctiſſi.epi.hec in.§.ſi ſeruus.illa in.§. aſcripticios.colla.ix.

❡ Omnes. Iſte.§. h.d. Litigatoꝛ dʒ coꝛã iudice comparere non iudex coꝛam litigatoꝛe:q: eſſet oppꝛobꝛium ꝛ iniuſtum. Bal.
l ❡ Omnes.ſ.clericos.
m ❡ Sententijs.ſ.cõmonitoꝛijs.
n ❡ Pariter.alſ paterer.
o ❡ Naturali.diuino.ſ.quo dicit̃:oĩs aĩa ſubdita ſit regi q̃ſi precellenti: ꝛ ducibus tãq̃ ab eo miſſis.vñ ꝛ illud. Qui maioꝛ eſt veſtrũ fiat tãq̃

Iubemus. Aſcripticij ꝛ cenſiti nõ pñt ſine expꝛeſſa voluntate dñoꝝ clericari vel ſolitariã eligere vitã.h.d.principiũ legis.ſʒ auc.dicit q pñt clericari:ſed debent ſeruire p ſubſtitutũ.h.d.iſta auc.aſcripticios.
a ❡ Creationes.ſ.in clericos.
b ❡ Idẽq;.q.d.qd dixi in clericis hoc in monachis. Alij dicũt primũ caſũ ó aſcripticijs. Secũdũ de agricolis.ſʒ nõ eſt differentia. ❡ Autentica.

minor. vñ lȝ magni ſint clerici tñ pñt iure ē ciuili ꝯueniri: vt. ff. qs or. in bo. poſ. ſer. l. ij. §. ſi preſes. ⁊ ar. in auē. c. §. vt aūt. col. ix.
a ℭ Vocari. ſ. re ⁊ vbo: niſi i caſib⁹ vbi ſit tm̄ vocatio vbo: vt. ff. ꝺ i ius vo. ſed ⁊ ſi is. ac.
b ℭ Procedē. ſic ḡ venire debēt vocati ē ſuin. ſȝ cāe examiatio ſit i locis vbi ꝺgūt: iudice alij ꝺlegāte cāz. ⁊ ſic ſol uit ꝯtra. ꝺ. c. oēſ q vbiqȝ. l pn. vbi dicebat eos nō ꝺbere vocari eē ſuā pui ciā. vel ꝺ i magnis iudi cib⁹: ibi i paruis. vl' hic corrigit. vl' hec in ciali: illa i ciuili. Vel veri⁹ ibi ꝓhibet eos vocari extra ſuū ꝓſidatū: hic in ſuo ꝑmitt. ſȝ hec hodie ſunt correcta ꝑ auē. cā. ⁊ per auē. clericus. ⁊ auē. ſta tuimus. quas oēs hēs ꝺ. ꝺ. co. l. omnes.

ta faciāt: ꝓmiſſa āt a lege faciūt: vt. ꝺ. c. placet. ⁊ iō ſcire leges ꝺbēt: vt. J. ꝺ le. ⁊ ꝯſti. l. leges.
n ℭ Auri. ⁊ ē ſacrilegiū ꝯmittūt: vt. J. de cric ſacri. l. ij.
S Iquis ad. Si captiui iſtituant hēdes valet iſtitutio ⁊ vēit diſtribuenda ſine q̄rte diminutōe. h. d. Ja. bu.
o ℭ Declinādā. i. ad euitādā.
p ℭ Legē falcidiā. ſ. dolo bono. ⁊ ē ſilij dol'i auē. vt li. ma. ⁊ aut. i pn. col. viij.

S Eruus. Serui pñt cū licētia dñi monachari: ſȝ vitā monaſticā deſerentes ad priorē dñi ſeruitutē reſtituūt. hoc dicit ſaly.
c ℭ Vitā. ſ. mōachoꝝ: nō ita ſi aſs ſiebat cleri cus: vt. ꝺ. l. pr. §. ſeruus ſed ⁊ illud ibi corrigit ꝑ auē. ſi ſeruus.
d ℭ Quam. ſ. ſeruitutē. aſs qō. ſ. iugum.
ℭ Autentica.
e E Piſcopalis. libe rat. ſ. ſeruum.
f ℭ Curiali. niſi p. xv. an nos prius exceſſerit vi tā: vt. ꝺ. c. ti. auē. ſȝ neqȝ
ℭ Autentica.
g S Erū. efficiatur. ſ. ſeruus.
h ℭ Permanere. hec ſi dubia ē ei⁹ ꝯditō. alioqn ꝓut abbati videbit ſtati cucullā pōere poterit ⁊ facē mōachū: vt in auē. eo. §. ſi qs aūt. ⁊ ē hec ꝺ mōa. §. huic aūt. col. ix.
R Epetita. Clerici nō debēt ſe intro mittē de iuriſdictōe ad eos nō ꝑtinēte: nec ꝺ iſi nuatōe teſtamētoꝝ. bal.
i ℭ Repetita. nā ⁊ alibi ē h dictū: vt. J. de teſta. l. ꝯſulta. q̄ fuit prior iſta.
k ℭ Quos. ſ. ꝺfenſores.
l ℭ Cōpetit. hodie ē de fenſori ciuitatꝭ: vt i auē. ꝺ def. ciui. §. iteri. col. iij. imo ē veteri iur' ꝺfēſori ciuitatis cōpetebat: vt. J. de teſta. oīnȝ. ⁊. J. ꝺ ꝺōa. l. hac. Et ſit hec publi catio ſic: q: iſtitur⁹ hēs i teſtō ſcripto a teſtatore vl' alio puato vl' ē ſine ſcriptura: adit magr̄ꝫ cē ſus cū illa ſcriptura vt teſtes rcognoſcāt ſua ſi gilla: vl' dicta teſtiū i pu blicā ſcripturā redigāt. ⁊ erit plēa ī modo ſecuri tas: lȝ teſteſ peāt vl' pria ſcriptura: vt h: ⁊. J. ꝺ te ſti. l. ij. Sȝ qdā nūcupa tiuū tm̄ dicit publican dū: q: q̄ modicū lucri ꝓ his dabat clerici cupidi hec ſibi vſurpabant qō lex remouet.
m ℭ Si ꝑitos. vt ꝓhibi

ꝯueniat: quos res exegerit iudicia lib⁹ ad iudiciū vocari ſentētijs: nō ipos iudices (qō dici ē iniuſtū ē) ad ſbiectos ꝺduci: ſȝ ꝑ datos ab his iu dices cauſe ad examinationē in lo cis vbi incuſati degunt ꝓcedere.
I Dem. a. Seba. pre. pre.
S Eruus ſi dñoꝝ fuerit volūtate mūiti: ſolitariā vitā ꝑticipādi licētia nō ꝺnegetꝰ: dū tm̄ eoꝝ dñi non ignorēt. ℭ Et ſi ſuis ſuis ad mōa ſterioꝝ cultū migrādi tribuerit fa cultatē: ꝯtū dē ſuoꝝ dñio ſi ijdē ſ ui i eodē monachoꝝ habitu dura uerit ſpoliādos eē cēſem⁹. alioqn ſi relicta forte vita ſolitaria: ad aliā ſe ſe ꝯditōēꝫ trāſtulerit: certū eſt eos ad ſuitutꝭ iugū quāꝫ mōaſtice ꝓfeſ ſionis cultu euaſerant reuerſuros.
ℭ In auten. de ſan. epiſ. in §. hoc quidem. collatione nona.
CON. E Piſcopalis ordo libe ratꝰ a ſuili fortuna vl' aſcripticia: ſȝ nō a curiali' vl' officiali. nā ⁊ poſt or dinē dura rīa vt ꝑ ſubiectā vel iter poſitam ꝑſonam offitꝰ adimpleat.
ℭ In auē. ꝺ mo. §. hic ātno. col. j.
CON. S Erū ⁊ ſi legitio ꝓbatus experimēto mōach⁹ efficiatꝰ: iugū ſuitutis euadit. Debent eni ꝑ trien niū añqȝ mōachi efficiant i mona ſterio ꝑmanere. poſtea vō ſi mo nachi fuerint facti liberi fiunt.
I Dem Juſti. Arc. pre. pre.
R Epetita' ꝓmulgatōe nō ſoluꝫ iudices quoꝝlibet tribunaliuꝫ: verū etiā ꝺfenſores eccliaꝝ hui⁹ al me vrbis: quos turpiſſimū iſinuan di vltias ꝺfictēiuꝫ volūtates gen⁹ irrepſerat: remouēdos eē cēſem⁹: ne rē attigant q̄ nemini ꝓrſus oīuꝫ ſȝ ꝯſtōnū ꝓcepta q̄ȝ magiſtro cēſuſ ꝯpetitꝰ. Abſurdū eteni ē ciuis: imo ē opprobrioſū ſi ꝑitos⁹ ſe velit oñ dere diſceptationuꝫ eē forenſiuꝫ: re merator: hui⁹ ſanctiōis pena qn quaginta librarū auri ferienda.
I Dem. a. Jo. pre. pre.
S I qs ad ꝺclinandā legē falci diā⁹ duꝫ ꝺſiderat totā ſuā ſub ſtātiā ꝓ redēptiōe captiuoꝝ relinq̄ re: eoſipos captiuos ſcripſit hēdes: ne videatꝰ q̄ſi icertē ꝑſonis hēdibus inſtituiſſe: iudiciuꝫ ſuuꝫ oppugnāduꝫ reliqſſe. ſancim⁹ hmōi talē iſtitutio nēꝫ pietatꝭ intuitu valē ⁊ nō eſſe re ſpuēdaꝫ. ℭ Sȝ ⁊ ſi paupes qdē ſcri pſerit hēdes: ⁊ nō inueniatꝰ certū pro chiū: vel certe ecclie paupes ꝺ qb⁹ teſtator cogitauerit: ſȝ ſic icerto vo cabulo paupes fuerit hēdes iſtituti: ſiū mō ⁊ hmōi iſtitutionē valē de cernim⁹. ℭ Et ſi qdē captiuos ſcri pſerit hēdes: ciuitatꝭ in q̄ teſtator la

reꝫ fouere ac degere noſcitꝰ: ep̄s ⁊ yconom⁹ hēditatē ſuſcipiant: ⁊ oī mō in redēptiōēꝫ captiuoꝝ ꝓcedat hēditas: ſiue ꝑ ānuos reddit⁹ ſiue ꝑ vēditiōēꝫ mobiliū ſiue ſe mouētiū reꝝ ſit: nullo penitus ex h lucro vel yconomo vel ep̄o vel ſacroſancte ecclie relinquēdo. ℭ Si eni ꝑꝑ h a ſpāli hēde receſſū eſt vt nō falcidie rō iducatꝰ: quō ferēdū eſt h qō in ſa cro venerit ꝑ falcidiā vel aliā occa ſionē minui. ℭ Ubi aūt idiſcrete paupes ſcripti ſūt hēdes: ibi xeno neſ eius ciuitatꝭ oīmō hereditateꝫ nāciſci: ⁊ ꝑ xenodochiū in egrotan tes fieri patrimonij diſtributioneꝫ: ſȝ q in captiuis ꝯſtituim⁹: vl' ꝑ red ditū annaliū erogationē: vel per venditioneꝫ reꝝ mobiliuꝫ vel ſeſe mouētiū: vt ex his res imobiles cō parentꝰ: ⁊ annu⁹ vict⁹ egrotātibus accedat. Quis eniꝫ pauperior ē ho minib⁹ q ⁊ inopia tenti ſunt: ⁊ in xe none repoſiti: ⁊ ſuis corporib⁹ labo rātes neceſſariū victū ſibi nō pñt af ferre. ℭ Licentia oīmodo danda ⁊ in priore ⁊ in ſecūda ſpecie: ⁊ ac tionē mouē ⁊ debita exigere: vt in captiuos ⁊ in egrotātes ꝯſumantꝰ. Si eni hēdū eis ep̄is ⁊ yconomis ⁊ ius ⁊ nomē demus. ſine falcidie tm̄ legis emolumēto neceſſe ē eos ꝺbita exigere ⁊ creditorib⁹ rñdere. ℭ Sin auteꝫ ampliores in ciuitate xenones vel ptochia ſunt: ne incer ta videatꝰ pecuniaꝝ datio: tūc ei xe noni vel ptochio q pauperior eſſe dignoſcatꝰ: eaſdē res vel pecunias aſſignari: hoc videlꝫ diſcutiendo a viro reuerēdiſſimo locoꝝ antiſtite ⁊ ſub eo cōſtitutis clericis. ℭ Sin autem nullus xenon in ciuitate inue niatꝰ: tūc ſm de captiuis ſanctioneꝫ ꝓ pte yconomi⁹ ſacroſancte ecclie vl' ep̄s hēditatē accipiat: ⁊ ſine falci die rōne paupibus q in ciuitate ſūt: vel penit⁹ mēdicātib⁹ vel alia ſub ſtētatiōe egentib⁹: eadeꝫ pecunie di ſtribuantꝰ. ℭ Hec tm̄ oīa locum ha bere ſancimus qñ nō certi xenonis vel certi ptochij vl' certe eccleſie no minatio a teſtatore ſubſecuta eſt: ſȝ incert⁹ eſt ei⁹ ſenſus. ℭ Sin aūt in ꝑſonā certā venerabilem vl' in cer tā domū reſpexerit: ei tm̄ nō here ditatē vl' legatū cōpetere ſancim⁹: nulla falcidia nec in hac pte interce dēte. ℭ In oībus aūt hmōi caſib⁹ celeſtes iracūdias ſacroſanctaꝝ re rum adminiſtratores expectēt: ſi q̄ lectiqȝ lucrū ex hmōi gubernatio nib⁹ ſibi acqſierint. vel ſi hoc cōmit ti ab alio ꝯſenſerint: ⁊ non grauiſ ſima pena ⁊ interminatione quod

q ℭ Valē. ſȝ nōne ſupfluit h p. l. ꝺ. c. nulli: rñ. ñ. q: hec i iſti tutōe: illa i ſingl'arib⁹ relictis.
r ℭ Siū mō. ⁊ hoc vl' ſupfluū p. l. ꝺ. c. ad qō paupib⁹. ſȝ ⁊ il lud i ſingl'arib⁹ rlictꝭ: ſȝ lȝ cui tet hoc mō falcidia iure iſtōiſ ꝺbita: an euitat fal. iure nāc: vt poſſit exhēdari fili⁹ vl' pteri ri: rñ nō. nā q vult deū iſtituē ⁊ filiū exhēdare: aliū ꝑ ꝯſilio q̄rat ⁊ q recipiat nō Auguſti nū: vt. xvij. q. iiij. c. ſi.
s ℭ Degē. vbi ꝺ laſ. ſ. nāli du bitatꝰ. ſic ⁊. J. e. l. nlli. §. ſināt ꝑ ſona. ⁊. §. q ſi teſtator. ⁊ ar. ff. ꝺ ꝯdi. ⁊ dem. q̄ ꝯditō. §. cū ita.
t ℭ Mouētiū. qd de imobili bus: certe idē eadeꝫ ratione.
u ℭ Minui. ſic etiāꝫ deus pōt heres inſtitui: vt i auē. de ecc. ti. §. ſi qs aūt i noīe. col. ix. ⁊ ei legari: vt. ff. ad. l. fal. l. j. §. ad mūicipū. Idē ꝺ aliquo ſcōꝝ: vt i auē. ꝺ ec. ti. §. ſi qs āt vni uerſoꝝ. ⁊ oīb⁹ his caſib⁹ vl' ceſſare fal. cū ad pias cās ſūt relicta: vt i auē. ꝺ ec. ti. §. ſi aūt hēs. ⁊ ſic corrigitꝰ lex illa. ff. ad l. fal. l. j. §. ad mūicipū. q̄ ꝑmit tebat detrahi fal. ꝺ legato reli cto deo. Vl' aliō qñ deo: aliō qñ ad piā cāꝫ. alij vt. R. ⁊ al. dicūt q tūc demū ceſſat falci. i legato ad pias cās rlicto qñ hēs fuit ꝯtiāx i ſoluēdo: ⁊ ſic itelligūt dictā auē. de eccle. ti. §. ſi āt hēs. col. ix. Prīa dior vt ibi nō. ⁊. d. §. ad mūicipū. ⁊. J. e. l. in glo. eſt ergo. ⁊c.
x ℭ Indiſcrete. i. indiſtincte.
y ℭ Xenonē. qſi heredē. ⁊ hoc qñ eſt vnus xenō ⁊ ali⁹ nō di cat ſpectare ad ſe hereditatē.
z ℭ Cōparentꝰ. hoc ē plus in paupib⁹ q̄ȝ captiuis: q: ibi nō emuntur alie poſſeſſiones.
a ℭ Danda. ſ. ep̄o vl' yconomo quos q̄ſi heredes dicim⁹
b ℭ In priore. vbi captiui ſunt heredes.
c ℭ Et i ſecūda. vbi paupes.
d ℭ Eis. ſ. ep̄is ⁊ yconomis.
e ℭ Sic falcidie. ē q̄ hēs noīe ſȝ nō re: vt iſti. de fideicō. he. §. reſtituta. ⁊. ff. ꝺ cu. fu. l. pe. hodie ē ſi certa ꝑſona iſtituitꝰ ceſſat fal. i relicto ad pias cās vt modo diximus.
f ℭ Datio. i. relictum a teſta tore vt detur.
g ℭ Pauperior. ⁊ ꝓdeſt paup tas vt h: ⁊. ff. ꝺ trāſac. l. cū hi. §. i ꝑſona. ⁊. §. ſi i ānos. ⁊. J. de op. li. l. j. ⁊. ff. mā. ſi ꝓcuratorē. §. ſi ignorātes. ⁊ i auc. ꝺ ec. ti. §. ſi qs aūt nō valeat. col. ix. ⁊ vilitas. vt. ff. q ⁊ a qbus. ſi qs hēs. ar. ꝯtra. J. in auc. de teſti bus. §. ſancimus. col. vij.
h ℭ Antiſtite. i. epiſcopo. ſan ctionem. ⁊. ꝺ. ſi quid.
i ℭ Conſenſerint. nō aliqueꝫ puniri: q: ꝯſentit malo: vl' nō corrigit ac ſi ipſe faceret. ſic. C. de cō. ⁊ mer. l. ij. ⁊ in decre. ij. q. vij. c. negligere. ℭ Aut.

Si captiui. Negligēs redimere teſtatorē vel cognatū a carcere ex ſucceſſione ſpare nō dʒ:q: applicat eccle expēdēda i redēptōeʒ captiuoꝝ: ſaluis alijs capitulis teſtamēti.parcit tñ minori.xviij.annis.ꝛ q ppriā nō hʒ pecuniā pt vēdē res captiui.p ipſius redēptōe q cogit habere ratum.h.d.bal.

a Si captiui.hec eſt cū de ap.cog.§.ſi vnū de predictis.colla.viij.

b Etſi.i.quāuis.

rogat.Scōa ibi.eos tñ.Tertia ibi.ꝛ hoc non ſolum.bal.

s Nō ſint clerici.q: nec homies:vt in autē.de mōachis.§.i.coll. quoſdā.Tu dic:nō ſunt clerici.ſ.ſemp.qñqꝫ enim ſunt:qñqꝫ non.

t Ipſo iure.nā ꝛ ſi infra ꝯſtituta tpa.i.dieꝝ nō ſe excerēt tñ nō p dicāt ibi.qō in alio nō ꝯtingit:vt iſti.de excu.tu.§.q aūt.ꝛ vt.ſ.de

c Capitulis.nō ergo gnēꝫ ſpecialia hic: pmū φ valēt legata lʒ ñ valeat teſtm̄. Regulariť ꝯtra:vt.C.de fideicō.eā quā.Scōꝫ φ id qō aufert idigno applicat eccle.ſed regulariter ꝯtra: vt.ſ.de his qbus vt idignis hēditas. Tertium φ q nō ē dñs rē captiui alienat.i.auctoritate pmittēte.regulariť ꝯtra:vt.ff.ō acqui.re.do.traditio. Quartū q: minor xviij.an.ñ patiť huiꝰ legis penā:cū tñ alſs regulariť ēt ipubēs doli capaces ex dlicto tenēāť:vt iſti.de ob.ex de.§.ſi. Quitū φ maior.xviij.an.minor.xxv.an.nō reſtituiť:regulariter ꝯtra.ff.de mino.l.j.

d Student. loquiť forte de his tñ q venerūt ad ſucceſſionē.nec eni defert ſucceſſio cuilibet redimēti vt in furioſis liberis:vt.ſ.ti.i.auten.liberi.

e Accipiunť. ſicqꝫ ꝯcordat cum iure longobardorum.

f Habere ratū. nā qō legitime eſt factū reſ.idi nō obet:vt.ſ.de admi.tu.ſancimus.

Cum lege. Teſtamēta facta ſup peculio q̃ſi caſtrenſi clericoꝝ nō ſubiacēt q̃rele ioffícioſi.h.d. Subiacēt tñ ꝯditōi ex lege vſqꝫ ad legitimā debitā filijs ꝛ parētibꝰ: vt.ſ.e.autē.preſbyteros.quā quidā legunt hic.bal.

g Lege leoniana.quā hēs.ſ.e.ſacroſancte.

h Addito.ſ. eadem.l.in ſi.

i Debeant.i.poſſint.

k Exorta.ꝛ ſiſem hēs ſolutionē vt nō poſſit expugnari p querelā:vt.ſ.de ioffi.teſt.l.ſi.§.in his itaqꝫ.ꝛ.ſ.qui teſta.fa.poſ.l.ſi.

l Secūdū leges.ꝛ ſm̄ legū ſolēnitatē:vt.ſ.ti.j.l.gnāli.

m Elogia.teſtamenta.

n Super his.ſ.peculijs.

o Subiacē.hodie huiꝰ peculiū.i.teſtm̄ ſup his peculijs factū videť ſubiacē q̃rele:vt i autē.vt cū de ap.cog.§.ſancimꝰ itaqꝫ nō li.col.viij.ꝛ.ſ.co.autē.pſbyteros.quā qdā h legūt. Eſt dic vt ibi diximus in autē.pſbyteroſ. Itē i epō alia rōne corrigiť hec lex:q: cū hodie ſit ſui iuris:vt.ſ. e.i autē.ſʒ epāl.ñ pt habē peculiū:vt.ſ.ō ioſ.teſt.l.ſi.nec tñ teſtari niſi ō his rebꝰ q̃ dicũtur.ſ.eo. auten.licentiam.

perperā factū eſt ſtudeāt corrigere

In auē.vt cū de apel. cognoſcatur.§.ſi vnū de predictis.coll. viij.

CON.Si captiuiꝰ alicuius liberi ſeu cognati redēptionē eiꝰ neglexerint:nō ſolū exheredari pñt: ſed ēt lege ōnegať eis ſucceſſio:ꝛ ſi fuerit ſcripti tñ valeat teſtm̄ in alijs capitulisf. Hec ergo ſucceſſio deferatur eccleſie illiꝰ ciuitatꝭ expēdenda: ſcʒ in captiuoꝝ redēptionē. Multomagis ſi extraneos inſtituit q redimere ſupſederint: excipiť minor decēocto ānis. Qui āt redimē ſtuderītd:ſi ppꝛias nō habeāt pecunias:ſup rebꝰ ipſiꝰ in eā cāʒ recte ꝯtrahūt ēt ſi minores.xxv.an.ſint:maiores tñ decēocto. q tñ p maioribꝰ xxv.annis hic accipiunťe. Et captiui ſi reuerſi fuerint coguntť haberef ratū ꝯctū. Eadē pena eſt parentū ſi redēptiōeʒ neglexerit liberoꝝ.

Idem.a.Io.prefe.preto.

Cum lege leonianag viris reuerendiſſimis epis ꝛ pſbyteris ꝛ diaconis peculiū habere q̃ſi caſtrēſe ꝯceſſum eſt:eo additoh vt in ipſo teſtari poſſint. dubitabať ſi huiuſmodi teſtamēta debeātí de ioffícioſo q̃rela expugnari:cū de oibus pſonis q̃ hmōi peculium meruerint eadē fuerat qō exortak. Sācimꝰ itaqꝫ viris reuerēdiſſimis epis ꝛ pſbyteris ꝛ diaconibꝰ q tale peculiūʒ (q̃ſi caſtrenſe)poſſident:ſup his tātūmodo rebꝰ que q̃ſi caſtrenſi peculij ſunt:non ſolū vltima cōdere ſʒ legesl elogiam licere:qō ex leoniana ꝯſtitutione deſcendit:ſed etiam eorū vltimas voluntates ſupn his tantūmodo habitas de inoffícioſo querele minime ſubiacereo.

Idem.a.Io.pre.pre.

Si qsp in ꝯſcribēdo inſtrumento ſeſe ꝯfeſſus fuerit nō vſurū fori preſcriptione ppter ſacerdotij prerogatiuaʒ. Sancimꝰ nō licereq ei aduerſus ſua pacta venire:ꝛ contrahentes decipere.cum regula ſit antiqui iuris:oēs licentiā hēre his

que p ſe iducta ſūt renūciare. Quā generalē legē in oibꝰ caſibꝰ obtinere ſancimus:q nedū p iudicialem ſniam vel amicabilē ꝯuentioneʒ ſopiti ſunt. Idem.a.Io.p.p.

Generaliť ſancimꝰ oēs reuerēdiſſimos epōs necnō pſbyteros ſiue diaconos ꝛ ſubdiaconos ꝛ pcipue mōachos lʒ nō ſint clericis imunitatē ipſo iuret oēs hre tutele ſiue teſtamētarie ſiue datiue ſiue legitime:ꝛ nō ſolū tutele eē eos expꝛtes:ſʒ ēt cure nō ſolū pupilloꝝ ꝛ adultoꝝ:ſʒ ꝛ furioſi ſurdi ꝛ muti ꝛ aliarū pſonarū:qbꝰ tutores vľ curatores a veteribꝰ legibꝰ daťu. Eos tñ clicos ꝛ mōachos hmōi hře bñficiū ſancimꝰ:q apō ſacroſan.eccleſias vľ mōaſteria pmanēt nō duagātes:neqꝫ circa diuia miſteria ōſidētes:cū pp h ipꝫ bñficiū eis indulgemꝰ:vt oibꝰ alijs ōrelictx dei oipotentꝭ miſterijs iherēāt. Et h non ſolū in veteri roma vľ in hac regia ciuitate:ſʒ in oi terra vbicūqꝫ xpianoꝝ nomē excoliť obtinē ſancimꝰ.

In auē.de ſan. epiſco.§. deo auntem amabiles.colla.ix.

CON.Preſbyteros diaconos vľ ſbdiaconosy iure cognatiōis ad tutelā vľ curā vocatos pmittimus ſuſcipe:ſi tñ itra q̃tuor mēſes (ex q̃ vocati ſūt)apō ꝯpetētē iudicē i ſcriptis māifeſtauerit φ hmōi munus ſpōte ſua ſuſcepint. Si qsʒ āt h fecerit nullū circa aliā tutelā vľ curā p iudiciū ex h patiať. Epos āt vel monachos tutores fieri nulla rōe pmittimus. Idē Auguſti. Hermoge.magiſtro officioꝝ.

Raptores virginū vel diaconiſſarūa vel viduarū:q̃ deo fuerit dedicate:peſſima criminū peccantes:capitis ſupplicio plectēdos eē decernimꝰ. Qō nō ſolū ad iniuriā hoīum:ſed ad ipſius oipotētis dei irreuerētiāb cōmittiť. Qui itaqꝫ huiuſmōi crimē ꝯmiſerint:ꝛ q eis auxiliuʒ tpe inuaſionis prebuerint: vbi inuenti fuerit in ipſa rapia:ꝛ ad

ues.hm Io.Hodie nō pñt niſi legitim... ceptis epis ꝛ mōa... q nec legitimi eſſe p... vt in auē.e.§.deo a...

u Dant. vt prodi... ꝛ illis q ſuis rebꝰ ſ... eſſe nō pñt:vt in au... §.deo autē.ꝛ iſti.de... .§.furioſi.

x Derelictis. ſic er... ceſſante cā ceſſabit e... ctus.ſic ꝛ.ſ.de her... j.ꝛ ō reſti.mi.l.ſ.de... mi.l.ſi.ꝛ.ſ.eo.auē.ſ... q.ꝛ auē.ſi ſuus.ꝛ ſ... ſo.actōe.§.itē ſi ali... ꝛ iſti.de excu.tu.§.... re.ꝛ.ff.ō exc.tu.l.ſi... §.pe.ar.ꝯtra.ff.ō po... l.i.§.ſerui.ſʒ ibi ipſ... h final cā.

y Preſbyteros... Ii q nō cogn... tutelā:ſʒ ſpōte re... ad ipaʒ debēt vo... ſuā itra q̃tuor mē... clarare i ſcriptis... gabat har.hanc... neraliť.ꝛ trahebat... mēſeʒ vt videať ne... ſi ſtat p q̃tuor mēſ... nō ē veꝝ.q: i clicis... le pp diuia miſteri... ꝯtrariū ē ius cōe vi... ē veꝝ φ niſi ꝑcluda... via p lapſuʒ q̃tuor m... uʒ.ꝛ ita practicať.h.b...

r Subdiaconos.l... nō φ his.ſ.tñ q ſun... ſacris ordinibus ꝯſti... ti dať imūitas.q̃ ſfer... hꝰ deneget.cōpelluni... exorciſte ꝛ alij cēteri... ſʒ iſti pñt eē legitimi... ſētes:ſʒ nō teſtamēta... vľ datiui.epōs āt vľ m... chꝰ nullo mō:vt.ſ.ea... l ſi.ꝛ i auē.eo. vñ h... mitur §. deo aūt.c...

z Si qs hoc fecer... ſi ōclarauerit hoc... iiij.mēſes.ergo ſi ſ... rint hoc ꝑiudicari a... ſm. P. ſed ſm. P... Ir.ꝛ az.ꝛ nos cōtra... dicū qs hoc fecerit... ita tutelā ſuſcepit ſoli... ter.nec eni eā aťr ſuſcep... dʒ nullū ex hoc ꝛ.ꝛ.vt... de excu.tu.l.volūtari... ꝛ.ſ.ō his q ſpō.mu.pu...

Si quis. Clerici confeſſione vel pacto poſſunt renūciare priuilegio fori:ne decipiant contrahentes.ꝛ valet renunciatio niſi cōtra eā ſit lata pnunciatio:vel facta tranſactio.h.d.bal.

p Si quis.ſ.clericus vel alius priuilegiatus.

q Licere.imo videť licere:vt.ff.de iuriſ.om.iudi.ſi ꝯuenerit q̃ ē ꝯtra.ſʒ hic fuit pactū in ſcripturā redactū:ibi nō.ſed hec nō valet:vt.ſ.de pac.l.pactuʒ qō hōa ſide ꝛc.vel illa in actore.hec in reo.ꝛ hec nō valet:vt.ff.de reg.iur.nō dʒ actori. Tu diſtingue an velit p pactū iuriſdictionē progare qō nō pōt niſi lit.cōte. vt ibi.an euitare qō poſſunt vt hic. Fallit aūt hec regula i multis caſibꝰ quos dic vt.ſ.de pac.ſi qs in conſcribēdo.vbi eſt h.l.de vbo ad verbū.ꝛ q̃ h deſunt ibi ſupplebis.

r Qui.ſ.caſus.

Generaliter. Perſone h enumerate hñt h imunitatē a tutelis ꝛ curis vt inhereāt diuinis miniſterijs:q̃ cā ceſſante ceſſat ꝛ effectꝰ. Et diuidiť in tres partes. Primo ponit dictū ſuū ſeu ſtatutū. Scōo declarat. Tertio p

ſuſci.l.ij.ꝛ.iij.libro ōcio. Itē niqd ſuſceptio viriꝰ excuſat ab alijs vt aliqui tres tutele excuſant:vt inſti.de excuſatione tutorum §. Item maior ſpon.ſic ſm. P. Sed tu dic ſuum priuilegium excuſare eum: non ſuſceptio huius.ſed per hanc ſuſceptionem renunciatum nō videtur priuilegio vt dictum eſt.

Raptores. Raptores mulierum hic deſcriptarum puniuntur pena capitis ꝛ omnium bonorum amiſſionis:ꝛ deprehenſi in crimine poſſunt ab his quorum intereſt occidi. Et ſi aufugerint debent capi ꝛ remitti ad locum delicti:poſt probationes legitimas puniendi. Eadem pena puniuntur qui eis tempore rapture auxiliuʒ preſtiterūt. ſed conſcij ꝛ miniſtri licʒ capite puniuntur: bona non adimuntur.hoc dicit ſm Bald.

a Diaconiſſarum.idem in qualibet muliere honeſta: vt.ſ. de rapta virgi.l.i.

b Irreuerentiā.i.contra reuerentiā:ſic ꝛ.ſ.de heret.l.māicheos.

⁊ .j. de here. ⁊ maniche.
a ¶ Conuicti. ꝑ deꝑhēſionē vt negare nō poſſit: ſic ⁊ .j. q̄n li. vnicuiq̄ ſine in. l. ij. Sed ar. ↄtra .j. de iudeis. l. nullus. ſol. illud regulariter eſt. iſtud ſpeciale. Azo.
b ¶ Spectabiles. nō qui ſunt clariſſimi. qui ſpectabiles.

r ¶ Legitime. i. legitimo pcato. ⁊ eſt hic figura pendiadis vt ibi. Pateris libamus ⁊ auro. i. pateris aureis. nā pactus erat vir ſi ꝑdecederet mulier ſe lucrari mediā dotē. ⁊ vxor ſi ꝑdecederet vir mediā donationē ante nup. uel pp nup. Vel dic legitie. i. cū vir laborat inopia ⁊ mrīmoniū fit ſine dote: nā tūc ſi ꝑmoriatur vxor locuplex. vel eɔ̄tra vir: ⁊ vxor ſupſtes laboret inopia exi-

c ¶ Proſcriptiōe. oēʒ eni bonoꝝ ⁊c. vt .j. vbi ſe. vel cla. l. j. Azo.
d ¶ Cōſtituta. ⁊ ita conſecrata.
e ¶ Adijcientur. i. ſi petantur infra annū. poſtea aūt hʒ fiſcus. vt in auc. c. §. ſi qs rapuerit.
f ¶ Plenā poſſeſſionē. ſʒ ciuileʒ nō naturalē: vt. ff. de acq. poſ. l. naliter. Azo. alij dicūt eam nō eē fructuariā ſʒ hr̄e fructū: vt ⁊. ff. de vſufr. defuncta. §. vlti. Tertij dicūt ꝑ hāc. l. ꝙ fructuari⁹ nullā habeat poſſeſſioneʒ. ꝑia verior eſt.
g ¶ Ceteros. preter ſeruos q cōcremātur: vt .j. de rap. vir. vbi. ⁊ q̄ hic deſunt ibi ſupplent in multis capitulis.
h ¶ Capitali. non etiā ſpoliantur dictis bonis īmo habebūt bona ſui heredes.

Deo nobis. Spōſus ⁊ ſponſa ſine arrarū pena poſſūt monaſteriū ingredi. Item vir ⁊ vxor ſaluo pacto dotis ⁊ donationis pp nuptias. hoc pāo. Pater nō pōt abſtrahere filiū vel filiā de monaſterio nec hac occaſiōe eū exheredare: ſʒ dʒ filius ⁊ filia habere legitimā. ⁊ eſt habilis abinteſtato ſuccedere. hoc ſecundo. Nō licet iudeo hr̄e mācipiū xpianū nec eū īpedire qui vult xpian⁹ fieri. Bal.
i ¶ Preparam⁹. ⁊ dic in animo.
k ¶ Ita quidem. ſanctimonialiū eligēs vitaʒ.
l ¶ In ꝑſenti. auc. ſ. l.
m ¶ Spōſa. vo. ſ. ſeculo renuncians.
n ¶ Duplū. i. duplicatum. ac.
o ¶ Acceperat. idē eſt ſi qualibet alia cā legitia dirimat ſponſalia: vt .j. ō ſpō. l. fi. §. his quoq̄.
p ¶ Nā ⁊ maritus. i. ſpōſo ⁊ ſponſa aliqua ſunt innouata. in maritis āt nō q: ⁊c.
q ¶ Lege. ſ. greca. non aūt dicit de illa q̄ eſt in auc. c. §. ſponſalibus. ⁊ §. ſi vō ↄſtante. q̄ dicit hoc idem q: illam poſt iſtam poſuit.

huc flagrāte crimine deꝑhenſi a parentib⁹ ſanctimonialiū virginuʒ vel viduaꝝ vl' diaconiſſaꝝ: aut earū ↄſanguineis vl' tutoribus ſeu curatorib⁹ ↄuicti interficiant. ¶ Sin autē poſt cōmiſſuʒ tā deteſtabile crimē aut potētam raptor ſe defendē aut fugā euadere potuerit: in hac q̄dē tā regia vrbe tā viri excellentiſſimi ꝑfecti ꝑtorio q̄ꝫ vir glorioſiſſimus ꝑfectus vrbis. in ꝓuincijs āt tā viri eminētiſſimi ꝑfecto ꝑtorio ꝑ Illiricū ⁊ aphricā: q̄ꝫ magri militū ꝑ diuerſas nr̄i orbis regiōes. necnō vir ſpectabilis ꝑfect⁹ egypti ⁊ vicarij ⁊ ꝓcōſules. ⁊ nihilominus viri ſpectabiles^b duces: ⁊ viri clariſſimi rectores ꝓuinciaꝝ. nec nō alij cuiuſſibet ordis iudices q in locis illis inuēti fuerint: ſūe ſtudiuʒ cū magna ſollicitudine adhibeāt: vt eos poſſint cōꝑhēdē: ⁊ cōꝑhēſos in tali crimine poſt legitias ⁊ iuri cognitas ꝓbatiōes ſine fori ꝑſcriptiōe^c duriſſimis penis afficiāt: ⁊ mortis ↄdēnēt ſupplicio. ¶ Bona autē eoruʒ ſi h ↄmiſſuʒ fuerit vl' in ſcimonialē virginē: q̄ i aſiſterio vl' mōaſterio degit: ſiue eadē virgo diaconiſſa cōſtituta^d ſit: ſiue nō: eidē monaſterio vl' aſiſterio vbi ↄſecrata ē adijciēt^e vt ex his rebus ⁊ ipſa ſolatiuʒ hēat duʒ viuit ſufficiens: ⁊ res oēs ſacroſanctū aſiſteriuʒ ſeu mōſteriuʒ pleno hēat dn̄io. ¶ Si aūt diaconiſſa cuiuſcunq̄ʒ eccleſie ſit: nullo tn̄ monaſterio vl' aſiſterio ↄſtituta ſit ſʒ ꝑ ſe degit: raptoris eius ſubſtātia eccleſie cuius diaconiſſa eſt aſſignet: vt ex his facultatibus ipſa q̄dē vſufructū duʒ ſupeſt ab eadeʒ ecclia cōſequat. Eccleſia vō oēʒ ꝓꝑetatem ⁊ plenā poſſeſſiōeʒ^f earundē reruʒ ſuo hēat bn̄ficio: nemine vel iudice vl' q̄cunq̄ʒ alia ꝑſona hec audente ↄtēnere. ¶ Penas āt q̄s ꝑdixim⁹ i. mortis ⁊ bonoꝝ amiſſiōis: ↄſtituimus nō tn̄ aduerſus raptores ſed etiā ↄ eos q hos comitati fuerint i ipa inuaſiōe ⁊ rapina. ¶ Ceteros^g āt oēs q ↄſcij ⁊ miniſtri huius criminis repti ⁊ ↄuicti fuerint: vel eos ſuſcepint: vl' q̄cunq̄ʒ opē eis intulerint: ſiue maſculi ſiue femie ſint: cuiuſcūq̄ʒ ↄditiōs vel gradus vel dignitatis: pene capitali^h tm̄modo ſubijcimus. Ut huic pene oēs ſubiaceant ſiue volētibus ſiue nolētib⁹ ſcimonialib⁹ virginib⁹: ſiue alijs ſupdictis mlieribus tale facinus fuerit ꝑpetratuʒ. Idē. a. Ioāni. ꝑ. ꝑ.

Deo nob auxiliuʒ ꝑbēte omnia que ꝓ honore ſancte eccleſie catholice ad dei placituʒ fieri ꝑparamus^i: legibus ↄſtituē ⁊ opib⁹ ad implē deſideramus. Et ita q̄dem^k multa cū ei⁹ auxilio ſtatuim⁹ q̄ eccleſiaſtice doctrine atq̄ʒ ſtatui ↄueniunt. In ꝑſn̄ti^l vō ⁊ h pia deliberatiōe duximus corrigēduʒ qd hactenus ↄ dei timorē fiebat. ¶ Cognitū eteniʒ nob eſt: ꝙ ſi qs ſpōſus vl' ſponſa^m poſt datas ⁊ acceptas arras voluerit ſe diuino deputare ſeruitio: ⁊ a ſeculari ↄuerſatione recedē: ac in ſcimoniali vita viuē: atq̄ʒ in dei timore ꝑmanē: ↄpellebat vir q̄dē ea q̄ arrarū noīe dederat amittere. ſpōſa vō in duplū^n qd acceperat^o reddere. qd nr̄e manſuetudini ſatis religioni eē ↄtrariū eſt viſum. ¶ Vn̄ ꝑ ꝑſn̄tē legeʒ in ꝑpetuuʒ valiturā iubem⁹: vt ſi qs ſponſus vel ſpōſa deſiderauerit ſeculi iſtius vitā ↄtennē: ⁊ in ſcimonialiuʒ ↄuerſatione viuē: ſponſus q̄dē oīa q̄ arraruʒ noīe futuri cā ↄiugij dediſſet: ſine vlla diminutione recipiat. Spōſa āt non dupluʒ ſicut hacten⁹: ſʒ h tm̄mō ſpōſo reſtituat qd arraꝝ nomine acceperat: ⁊ nihil āplius reddere ↄpellat niſi qd ꝓbata fuerit accepiſſe. ¶ Nā ⁊ marit⁹^p ⁊ vxorib⁹ q ſeculo renunciāt iā anteriori lege^q a nob ꝓuiſum ē: vt ſiue marit⁹ ſiue vxor religionis cā a ↄiugio receſſerit: ⁊ ſolitariā vitā elegerit: vnuſq̄ſq̄ʒ eorum res ſuas recipiat q̄s ꝓ dote vl' an̄ nuptias dōatiōe ꝑſtiterat. ¶ Et h tm̄mō lucri noīe ↄſequat ab eo: q ſolitariā vitā elegerit: qd debuit legitie^r vl' ex pcō pp caſuʒ mortis exigē. ¶ Hoc ēt cognitū nobis correctione nr̄a dignū eē iudicam⁹ vt ſi qs in parētuʒ ꝑtāte ↄſtitut⁹ vl' ↄſtituta: vel forſitā iure hui⁹ abſolutus^s vel abſoluta elegerit ſe mōaſterio vel clero ſociare: ⁊ ꝑ reliquuʒ vite ſue tp̄s ſcimonialiter degere voluerit: nō liceat parētibus eoſdē vl' eaſdē quocūq̄ʒ mō abſtrahere. Ut pp hāc tm̄mō cām q̄ſi^t igratū vel ingratam a ſua hr̄ditate vel ſucceſſione repellere: ſʒ neceſſe ſit eis oīmō cū vltimā volūtatē ſuā ſiue ꝑ ſcripturā ſiue alio legitio mō ↄficiāt: q̄rtā^u q̄dē portionē ſm̄ leges nr̄as eis reliquere. ¶ Si aūt ⁊ ampli⁹ voluerint eis largiri: hec eoꝝ volūtati ↄcedim⁹. ¶ Sin vō vltimam volūtatē parentes neq̄ʒ teſtō neq̄ʒ alio vltio elogio declaraſſe monſtrati fuerint: oēm parentū^x ſubſtātiā heredes^y qb⁹ abīteſtato cōpetit ſm̄ leges nr̄as ſibi defendant: nullo eis impedimēto ex ſanctimōiali ↄuerſatione generādo: ſiue ſoli ſiue cuʒ alijs ad ſucceſſionē vocent. ¶ Huius aūt ꝑpetue legis nr̄e beneficia eos volumus obtinere: q in

ſtentibus tribus filijs vl' paucioribus: ſuperſtes ſuccedit in quartā: vt .j. vnde vir ⁊ vxor. auc. ꝑtera. Vel pone mulierem feciſſe pctū de lucrāda dimidia donatiōe pp nuptias: ⁊ vir de lucrāda tertia pte dotis. dʒ. n. reduci maius pactū ad minus vt fiat legitimum: vt .j. ō do. ante nup. l. fi. §. pe. Itē qd ſi ambo ingrediant: r̄n. neuter lucratur: vt in auc. eo. §. ſi vō ↄſtante. in fi. col. j. Sed qd ſi volūt ex conſenſu diuertere: r̄n. nō poſſunt niſi caſtitatis cōcupiſcentia. vt in auc. vt li. ma. ⁊ a. §. qa vō ex conſenſu. col. viij. Item nō h renunciāteʒ ſeculo hēri pro mortuo vt in auc. de nup. §. diſtrahuntur. colla. iiij. ſed ar. contra. ff. de verbo. ob. l. ex ea pte. §. in inſulam.
s ¶ Abſolutus. per emancipationem puta.
t ¶ Quaſi ingratum. ob hoc ipm ꝙ intrauit monaſterium exheredari nō dʒ vt hic: ⁊ in auc. eo. §. nullā. ⁊ §. interdicimus. Sʒ qd ſi ante ingreſſuʒ cām ingratitudinis cōmiſit: videt ꝙ nō poſſit exheredari q: talis ingreſſus oēʒ maculaʒ abſtergit. vt in auc. ō mona. in ꝑn. col. j. vel illud intelligē de pac. de qbus ſatiſfacere pōt deo in monaſterio cōſtitutus. Item q̄do vouet hic filiuſfa. nam voto non debet obligare: vt. ff. de polli. ſi qs rem. §. voto. que eſt cōtra. ſʒ hec corrigit vel hic ſcīpm: ubi aliqd dādum vouit.
u ¶ Quartā. que ē hodie triens vl' ſemis. vt .j. ō inoff. teſta. auc. nouiſſima.
x ¶ Parētū. ſed an ceteris agnatis vl' cognatis ſuccedere poſſit videtur ꝙ nō: q: eorum cognatio eſt in celis nō in terra. vt in auc. q̄do opor. epiſ. viuere. §. nō egredietur. col. j. Sʒ dico ↄtra. ⁊ ꝙ dicit nō habēt cognationē in terra. verum eſt vt ea occaſione exeāt monaſteria ad collocādū cognationē: tn̄ amnexā naturalē retinēt: vt .j. de codicil. l. fi. de reg. iu. l. iura. ſic ergo nō ꝙ nō nocet mutatio ſtat⁹ ad ſuccedēdū: vt. ff. vn̄ li. l. fi.
y ¶ Heredes. filij.

a ¶ Pertinere. vt in auc. de ſanctiſ. epiſ. §. ſi monachus. coll. ix. ⁊ hoc ſi tenu it ingreſſus. alš ſi expſſuʒ nõ valet nec valet tacitũ. i. rerũ tranſlatio: vt. ff. de i. r. ruſti. predi. Itẽ ſic. §. qui hʒ hauſtum in fi. §.
b ¶ His. verſus eſt iſte.
c ¶ Tenorẽ. grecarum legum: vt. j. ne chriſtianum man. l. j.
d ¶ Eripiant. vt ⁊. j. de hẽ. l. manicheos. in fi. lʒ videt̃ hoc ↄtra paulũ q dicit. ſerui ſubdi ti eſtote dñis vris. ⁊ nõ tm̃ bo nis ⁊ modeſtis: ſʒ ẽt diſcholis. ſʒ illud intelligit̃ dũ ſerui ſũt. nõ ãt ꝓhibet eos fieri liberos p. l. iſtã. ⁊ ſic poſtea ſi cẽnt ſui.
e ¶ Reducere. cõtra. j. in auc. vt nulli iudi. §. adulterã. col. ix. vbi vir recuperat vxorem.
f ¶ Grauiter. i. ſapiẽter: igna uiter. i. ſtulte.
¶ De epiſcopali audientia. Viſo de epis ⁊ eorũ ꝑuilegijs tã circa ↄtract[us] q̃ vltĩas vo- luntates: reſtabat videre de eorũ iuriſdi. ⁊ ptãte. iõ ponit̃ hic dicta Ru. quã declara vt in glo. Saly.
g ¶ De epali audiẽtia. ac ſi dicat de iuriſdictione epi.
h ¶ Curãq. i. reuerendã ſol licitudinem epiſcopi.
Negociatores. Pro hibet̃ hoĩuʒ mercatu- ra ⁊ queſtus ex ea. hoc dicit ſm vnam lecturam. ſm aliam hoc dicit. In quali- bet mercatura debet ſeruari modus in precio. ⁊ hoc debʒ p epm taxari. Bal.
i ¶ Negociatores. i. mercato res. ſubaudi ẽt. Si q ⁊c. ⁊ dic noſtrã. ſ. principis. ſolebãt. n. negociatores qdaʒ chriſtia- nos captos ab hoſtibus re- dimẽ: ⁊ exigebãt vltra id qð dabãt. ſʒ hodie nihil ꝑter pciũ vel operã qnquẽnalem de bẽt exigere: vt. j. d capti. l. fi. ⁊ hoc vt ſiãt xpiani. i. epi. puide ant qbus ver[us] ⁊c. ⁊ ſupple. Itẽ puideãt adiuuare ⁊c. vl legas ſine ſupplẽtiõe. Sic q ſtatuit̃ h modus i mercãdo. ⁊ ſic eſt ↄtra. j. d iudeis nemo exterus. ⁊. ff. ad. l. iul. de ãno. . l. fi. So. ſpãle eſt in mercatu ra hoĩuʒ vl ibi nolebat vẽde re. h ſic. ⁊ ſm hoc pones hic caſuʒ in qualibet mercatura rerũ qbus hoĩes idigẽt ad vi uẽdũ ⁊ ſũt venales. ar. ff. d of. p. vi. l. j. §. cura. ⁊. ff. de mu. ⁊ ho. l. fi. §. itẽ epiſcopi.
k ¶ Chriſtiani. i. epi. Alij ha bẽt xpianos. ⁊ in fi. habẽt epi ⁊ tũc eſt plana. ⁊c.
Si clericus. Cleric[us] an̄ diffinitiuã ſniaʒ fruſtra- torie appellãs punit̃ in qnq̃- ginta libris argẽti: q pena nõ applicat̃ fiſco: ſʒ dʒ pauperi- bus erogari. h. d. bal.

monaſterio vel clericatu pſeuera- uerint. nã ſi q eorũ de qbus pñtẽ legẽ poſuimus ſanctimonialem vi tã elegerint: ad ſecularẽ aũt ↄuerſa tionem remeauerint: iubem[us] oẽs eorum res ad iura eius eccleſie vel monaſterij a quo receſſerint perti- nere[a]. ¶ His[b] ita diſpoſitis repeti- ta lege iubemus vt nullus iudeus vel pagan[us] aut hereticus xpianos ſeruos hẽat: q ſi inuenti in tali rea tu fuerint ſancimus ſeruos oibus modis liberos eſſe ſm anteriorem nrãrum legũ tenorẽ[c]. ¶ In pñti ãt hoc amplius decernimus. vt ſi qs ex ſupradictis iudeis vel paganis vel hereticis habuit ſeruos nõdũ catholice fidei ſanctiſſimis myſte- rijs imbutos: ⁊ pdicti ſerui deſide- rauerit ad orthodoxã fidẽ venire: poſtq̃ catholice eccleſie ſociati fue rint: in libertatẽ modis omnibus ex pſenti lege eripiant[d]. ⁊ eos tã iu dices prouinciarũ q̃ ſacroſancte eccleſie defenſores: nec non beatiſ ſimi epi defendant: nihil p eorũ p- cijs penit[us] accipiẽtib[us] dñis. ¶ Q ſi forte poſt hac ⁊ etiam ipſi domini eorũ ad orthodoxã fidẽ cõuerſi fu erint: nõ liceat eis ad ſeruitutem re ducere[e] illos: q eos ad orthodoxã fidẽ preceſſerit. Sʒ ſi qs talia vſur- pauerit penis grauiſſimis ſubiace- bit. ¶ Hec igĩ oĩa que pietatis in tu nrã ſanxit eternitas: oẽs iudices ⁊ religioſiſſimi antiſtites ſiue aphri cane dioceſeos in qua maxime hu iuſmodi vitia frequentari cognoui mus: ſeu aliarum pũinciarũ recto res grauiter[f] ⁊ ſtudioſiſſime obſer uari procurent. Nã cõtẽptores hu ius legis non ſolũ pecuniaria mul cta: ſed ⁊ capitis ſupplicio ferient̃.

¶ De epiſcopali audiẽtia[g]: ⁊ de diuerſis capitulis q̃ ad ius curamq̃[h] ⁊ reuerentiam ptinẽt põtificalem.

I Mpa. val. ⁊ val. augu. ad Julia. comitem orientis.

Negociatores[i] ſi q ad domũ noſtrã ptinent: ne cõmodũ mercãdi videantur excede- re: xpiani[k] quibus verus cultus eſt adiuuare pauperes ⁊ poſitos i ne ceſſitate prouideãt epiſcopi.

I Dem. a. ad claudium prefe. pre.

Si clericus[l] an̄ diffinitiuam ſen tentiã fruſtratorie dilationis cã[m] ad appellationis auxilium con uolauerit: mulctã[n] quinquaginta li brarũ argenti: quã contra huiuſmo di appellationes ſanctio[o] generalis iponit cogat̃ expendere[p]. ¶ Hãc[q] aũt nõ fiſco nſo volum[us] accedere: ſed pauperibus fideliter erogan̄[r].

I Mpera. grat. Valen. theo. ⁊ ar cha. aaaa. Neopto pre. pre.

Nemo[s] deinceps tardioris fortaſ ſis afflatus[u] noſtre perẽnitatis expectet. Exequantur iudices qð in dulgere cõſueuimus[x]. vbi primus dies paſcalis[y] extiterit nullũ teneat carcer incluſum. Oĩum vincula diſ ſoluant̃. Sʒ ab his[z] ſecernim[us][a] eos a quibus contaminari potius gau dia letitiamq̃ cõmunẽ ſi dimittant̃ aiaduertimus. Quis enim ſacrile go[b] dieb[us] ſanctis indulgeat: qs ad ultero[c] vel ſtupri vel inceſti reo tpe caſtitatis ignoſcat: qs nõ raptorẽ virginis i ſumma quiete ⁊ gaudio cõmuni pſequatur inſtantius: Nul lã accipiat vinculorũ requiẽ: qui qe ſcere ſepultos quadã ſceleris im- manitate nõ ſinit. Patiant̃ tormẽ ta veneficus. malefic[us]. adulter. vio latorq̃ monete. homicida ⁊ prici da. qð fecit ſemp expectet. Re[us] ẽt maieſtat̃ de dño[d] aduerſus quẽ ta lia molit[us] eſt: veniã ſperare nõ dʒ[e]. ¶ His ergo tali ſtrictiõe dãnatis: idultũ ſerenitat̃ nre eo pcepti fine cõcludimus[f]: vt remiſſionẽ venie crimina[f]: niſi ſemel cõmiſſa nõ ha beant. Nec in eos liberalitatis au- guſte referatur humanitas: qui im punitatem veteris admiſſi: nõ emẽ dationi potiuſq̃ conſuetudini[g] de putauerint.

I Mperatores Theo. ⁊ archa. ⁊ hono. ruphino. pre. pre.

Mime[h] ⁊ que ludibrio corporis ſui q̃ſtũ faciũt: publico habitu[i]

pena. ⁊. l. aliud. §. j. o ¶ Sanctio. que eſt. j. quor. ap. non reci. l. ab executione. in fi. p ¶ Expẽdere. i. ſoluere: vt. j. q ¶ Hãc. ſ. penã.
r ¶ Erogari. ſpãle eſt h. alš fiſco: vt. j. de mõ mulctã. l. mulctar. ⁊ nota hãc. l. ſm bal. q ante ſi. ↄtc. locus eſt recuſationi: vt. j. de iudi. l. apertiſ ſimi. in medio nõ eſt locus remedio ſm leges: vt. j. de ſenten. ⁊ interlo. l. fi. ⁊ in ꝑallegata. l. ap tiſſimi. ⁊ hic. In fi. loc[us] eſt appellationi. vt. j. d appella. l. eos.
r ¶ Erogari. ab epo. ⁊ ſic facit ad titulũ.
Nemo deinceps. In diebus paſcali bus non debẽt captiui in carcere detineri niſi detineant̃ pro criĩe enor mi: vel niſi ſint delique re aſſueti. Bal.
t ¶ Nemo. ſ. iudex.
u ¶ Afflat[us]. i. reſcripta que tarde damus qñq cũ ſumus alijs intẽti. vt in auc. d appel. §. j. col. iiij.
x ¶ Cõſueuimus. nõ in tuitu pſone vel ſpãli p rogatiua: q: tũc nõ egre dit̃ pſonã: vt inſti. de in re natu. §. ſʒ qð pncipi. inſpicitur ergo ↄſuetu do: vt. ff. de pig. ac. l. vl vniuerſor. ⁊ de ferijs. . l. preſides. ⁊. j. d ferijs. . l. puinciar. ⁊. ff. qð cũ eo. l. fi. ⁊ de leg. j. ſi ſer- uus plurĩuʒ. §. fi. Sed ar. ↄtra. ff. de reb[us] corũ. . l. j. §. ſi defunctus. ſed illud eſt fauore minor.
y ¶ Paſcalis. q. ſ. dies dicit̃ p ſeptẽ dies ante. ⁊ p ſeptẽ poſt: vt. j. d fer. . l. omnes.
z ¶ Ab his. ſ. que dicta ſunt. d. pri. rñ.
a ¶ Secernimus. i. excl pimus.
b ¶ Sacrilego. ſacrile gus eſt ille qui rẽ ſacrã ſurripuit ſiue de loco ſa cro ſiue nõ: vt. ff. ad le- gem iuliam pecu. l. ſa- crilegi.
c ¶ Adultero. pro eo- dẽ ponitur hec duo ut dixerit. d. de adulterio
d ¶ De domino. id eſt a domino.
e ¶ Nõ debet. nã fru- ſtra aliquẽ inuocat qui in eum commiſit vt hic ⁊. ff. de mi. auxiliũ. l. fi. ⁊. ff. de ritu nup. ſilia. §. ſi ignominioſa. ⁊ i auc. vt liceat matri ⁊ auie. §. quia vo comperiun tur. coll. viij.
f ¶ Cõcludimus. ſ. aliꝗs qbus pmiſimus. ⁊c.

l ¶ Si clericus. q̃rit̃ q̃re hoc ſit dictũ in clerico. ⁊ an idẽ ſit in laico: voluerũt qdã dicere q nõ. eſt aũt poſitũ in clericis: q: ab eis maior exigit̃ honeſtas. q: cui plus cõmittitur ab eo plus exigit̃. vt nõ. j. ti. j. l. pſbyteri. Tu dic ↄtra. nã iõ ponit̃ in clericis: q: i eis magis dubitabat̃. nã credidiſſet forte aliqs q occaſiõe ꝑuilegiorũ q ↄceſſa ſunt clericis forte. ⁊ iſtõ eẽt ↄceſſũ: qð remouet hec lex. Sʒ vl hũc clericũ nõ debere puniri cũ appella tio nõ teneat: vt. j. quor. ap. nõ re. l. ante ſnie. ⁊. ff. de ſer. expor. l. ſi vẽditor. ⁊. j. ſi mãci. ita fuerit alie. l. ea quidẽ. Sed certe lʒ nõ teneat appellatio tñ pena nõ decrit. ⁊ p hoc. ff. ad. l. cor. de fal. l. ſi quis. m ¶ Cã. qð pſumit̃ ſemp ſm Jo. ⁊ iõ nõ valet: vt. j. quor. appel. nõ reci. l. abſtinendũ. ⁊ de fal. l. fatis. ⁊ ſic nõ nõ appellari ſm legẽ ante ſniaʒ dif. vt h ⁊. j. quo. ap. nõ re. l. añ. niſi in caſib[us]: vt. ff. de ap. re. l. ij. ſʒ aliud ſm canones: vt. xj. q. j. c. quicũq. ⁊ ex. de ap. c. cũ ſit romana. n ¶ Mulctã. improprie ponit̃: vt. ff. de ver. ſi. l. ſi qua

f ¶ Crimina. ſcilicet minora.
g ¶ Conſuetudini. nota q due vices faciunt cõſuetudinẽ. ⁊ delicta ite rata plus puniri. ſic ⁊. ff. de iurepatronatus. l. j. ⁊ de penis. aut dãnum §. quiſquis. ⁊. j. ad. l. iul. de vi. l. ſeruos. §. finali. ⁊. j. de ſeruis fugitiuis . l. quicunq. ⁊ arg. j. ad velle. ſi mulier. ⁊ de bonis que libe. l. fi. §. vbi au tem. ⁊ de le. iij. l. fideicommiſſa. §. ſi quis decem. ⁊ in auc. de defen. ciui. §. fi. ⁊ de vaca. mu. l. j. §. j.
Mime. Mime ⁊ meretrices non debent induere habitum mulie rum dedicatarum. h. d. Saly.
h ¶ Mime. i. ioculatrices ⁊ mimi mares.
i ¶ Habitu. i. portantes veſtes monacharum.
k ¶ Deo dedicate. ⁊ hoc ad curã epiſcopi ptinet. ⁊ eſt generalior: hodie hec ꝓbatio. vt in auc. codẽ. §. pe. colla. ix.

Archigerontes. Ad ↄdēnatos dȝ mitti pſbyter ad audiēdū pe nitētialē eoꝝ ↄfeſſionē.h.d.ſm.Bal. Adde ēt ꝙ ↄfeſſio iſta in pe nitētia nō pbaret ī iudicio: q2 ↄfitent tātū deo nō tātū homini: vt eẽ de offi.ordi.c.ſi ſacerdos.bal. a ℭ Archigerontes.i.archipſbyteri ab archos qd̄ eſt pnceps ⁊ geronta ſenex: q2 maiores ⁊ ſeniores ſacer dotes ſūt archipreſbyteri. Alij dicūt.i.archiepi. vł dic.i. maiores ſacerdotes.accur.

b ℭ Diocete.i. diacōes ſm quoſdam.vel dic.i. epi ſic dicti a dioceſi vel dic.i.alij ſacerdotes.

c ℭ Erga opa ſiotanorū.i.metalla hoc eſt eorum qui damnati erāt in metalla.

d ℭ Dirigant.vt eis cōfiteant peccata ⁊ iſti illis palam indulgeant.

e ℭ Tuum.o prefecte.

f ℭ Excubijs.i.vigilis.

Addictos. Dānatos ad ſuppliciū nemo pt eximere.ſȝ ſi tpa ſuffragant appellādi arbitriū nō denegat.bal.

g ℭ Addictos.i. deditos vł deputatos vł cōdēnatos vel iudicatos vt damnent ad mortem.

h ℭ Eorū. repete nulli ⁊ dic.

i ℭ Synoditas.i. q pſunt ſynodis. vł cōgregationibus vt prelati.

k ℭ Vendicare. ſcȝ auctoritate ſua.

l ℭ Perſecutiōe. ideo q2 eū pergunt quilibet dȝ eos verberare. ac.

m ℭ Primates.i.maiores officiales curie. ac.

n ℭ Vindicet.nō puniri clericū a iudice ciuili ceſſante puilegio pp facinoris enormitatē vt ⁊.ſ. vbi ſena.vel cla.l.j. ⁊ hoc cū punit in patrimonio ſuo.ī pſona aūt nō punit niſi prius ab epo ſpolietur: vt.ſ. ti.j. auc.cleric⁹. ⁊ eſt lex iſta de vbo ad verbuȝ.ſ.de appel.l.addictos.

o ℭ Cetera.que his cōmiſſa ſunt.

earum virginum que deo dedicate[a] ſunt non vtantur.

Impera.archa.⁊ ho.ema.p̄.p̄.

Archigerontes[a] ⁊ diocete[b] erga[c] opa ſiotanorum: nō niſi xpiani dirigantur[d]. quod officium tuū[e] ſollicitus obſeruet excubijs[f].

Impa.archa.⁊ ho.ruphi.p̄.p̄.

Addictos[g] ſupplicio ⁊ pro criminū imanitate dānatos nulli clericorum vel monachorum: eorum[h] ēt quos ſynoditas[i] vocāt: p vim atq; vſurpationē vēdicare[k] liceat ac tenere: ſȝ reos ad locuȝ pene ſub pſecutiōe[l] pgentes nullus meat aut ofendat. ℭ Sȝ ſe ſciat cognitor. xxx.li. auri mulcta: ⁊ primates[m] officij capitali eẽ ſnia feriēdos: niſi vſurpatio iſta aut.ptin⁹ vidicet[n]: aut ſi tāta clericorum vł monachorum audacia ē vt bellū potius q̄ȝ iudiciū futuꝝ eē eſtimet: ad clemētiā nr̄aȝ ↄmiſſa referant: vt arbitrio nr̄o mor ſeuerior vltio pcedat. ℭ Ad epoꝝ ſane culpā: vt cetera[o] redūdabit[p]. ℭ Si qd̄[q] forte in ea pte regionis ī q̄ ipſi[r] pploſ xpiane religiōis doctrine iſinuatione moderant: ex his q fieri hac lege phibuim⁹ a mōachis ppetratū eē cognouerit nec vidicauerint. ℭ Quib⁹[s] in cā criali hūanitat ↄſideratiōe ſi tpa[t] ſuffragāt iterponēde puocationis copiā nō denegamus.

Idē aa.Eutbione.p̄.p̄.

Si qui[u] ex ↄſenſu apd ſacre religionis antiſtitē[x] litigare voluerit: non vetabunt[y]: ſȝ experient illi⁹ in ciuili[z] duntaxat negocio more arbitri reſidentē ſponte[a] iudiciuȝ. ℭ Qd̄[b] his obeſſe non poterit nec debebit quos ad p̄dicti cognitoris examen conuentos potius affuiſſe[c] q̄ȝ ſponte veniſſe conſtiterit.

Impera.arc.⁊ ho.erbede.p̄.p̄.

Epiſcopale iudiciuȝ ſit ratuȝ oībus q ſe audiri[a] a ſacerdotibus elegerint: eāq; illoꝝ iudicationi adhibendā eē reuerentiā: quam veſtris[b] referre neceſſe eſt poteſtatibus, a quibus non licet puocari. ℭ Per iudicum q̄q; officia ne ſit caſſa epiſcopalis cognitio diffinitioni executio tribuatur[c].

ℭ In auc.d̄ ſacriſ. epiſ.§.ſi quis cōtra aliquem.colla.ix.

COM. Si qs litigātiuȝ[d] intra decē dies ↄtradicat[e] his que iudicata ſunt: tunc iudex[f] locorum cām examinet: ⁊ ſi inuenerit iudiciuȝ recte ſcriptū p ſniaȝ ſuā,ppriā hoc ↄfirmet: ⁊ executioni,pprie tradat que iudicata ſunt.⁊ non liceat ſcdo in tali cā victo appellare. ℭ Si vo iudicis ſnia ↄtra fuerit[g]: tunc liceat a ſnia iudicis appellare[h]. ℭ Si tñ ex iperiali iuſſione aut iudiciali precepto eps iudicat iter q̄ſcunq; pſonas: appellatio aut ad principē[i] aut ad euȝ qui tranſmittit negociuȝ transferatur.

Idem Hono.theo.Ceci.p̄.p̄.

Iudices diicis diebus,pductos reos de cuſtodia carcerali videāt ⁊ iterrogēt: ne his humanitas clauſis p corruptos carceꝝ cuſtodes negetur[k]. victualē ſubſtātiaȝ non habentib⁹ faciant miniſtrare: libellis[l] duob⁹ aut trib⁹ diurnis vł quot eſtimauerint ↄmētarieſes[m]: decretis[n]. quoꝝ ſumptibus pficiāt alimonie[o] pauperꝝ: quos[p] ad lauacrū[q] ſb fida cuſtodia duci oportet. ℭ Multa iudicibus vigīti librarum auri:

p ℭ Redūdabit.ſ.hic. q ℭ Si qd.i.aliquid.

r ℭ Ipſi.ſ.epi. ſ ℭ Quibus.ſ.dānatis.vel dic ēt clericis: vt appellēt p dānatis ēt eis inuitis: vt.ff.de appel.l.non tm̄.nec ob. ꝙ clerici nō debēt intereſſe cauſe ſanguinis ſm canonē: q2 nō interſūt vt imponat pena: ſȝ vt nō imponat. Itē ſolum appellant non exercent.

t ℭ Tempora ſuffragantur.olim bidui vel tridui.hodie.x. dierum. vt in auc.de ap.in prin.col.viij.

Si qui ex cōſenſu. Prorogantes iuriſdictionē epi tenent eius iudicio ſtare: dū tñ eū ſponte elegerint.h.d.ſm vnā lec. ſm aliā dicit. Cōpromiſſum factū in epm eſt ratū dū tñ ſit ſponte factum. Bal.

u ℭ Si qui.ſ.nō ſubditi eius iuriſdictiōi: alis in eū cōpromittere nō poſſunt: vt.ff.de arbitrio.ſed ſi in ſuū.§.ij. Itē ponūt quidā ꝙ ſint laici nā clerici nō poſſūt declinare iuriſdictionē ſui epi: vt ar.in auc.de ſan.epi.§.yconomos aūt.in ſi.§.col.ix.⁊ h̄ dicūt qdā decretiſte.ſȝ nō pōt pbari p.l.vel canonē aliquē: q2 ille.§.yconomos loquit in ſpāli caſu reddēde rōnis.ſȝ ſm lotha.⁊ ſm hec iura eps nullā hēbat iuriſdictionē: vt ſ.ti.j.cū clericis.⁊.l.oēs q.⁊.l. iubemus.§.ſi. ⁊ ſic ſm eum nō eſt neceſſe predicta ſic exponi.ſed certe immo habebat: vt.ſ.co.epiſcopale.

x ℭ Antiſtitē.hoc eſt tanquā apud iudicē cōpromiſſariū.i.arbitrum.

y ℭ Non vetabunt.ſicut nec apud quēpiā extraordinarium iudicem.

z ℭ In ciuili.nā in criminali nō ſic tenet: vt.ff.de arbi.nō diſtinguentes§.nihil. a ℭ Sponte.imo poſtq̄ȝ cōſentiūt ex neceſſitate iā cōpelluntur timore pene. Sȝ dixerunt qdā ecōtra ꝙ eps ſpōte reſidet iter eos qui eū elegerūt ⁊ nō cogit ſniam dicere: licȝ ceteri arbitri cogant: vt.ff.de arbi.l.iij.§.i.vel dic inſpecto initio. b ℭ Qd.ſ.iudicium.

c ℭ Affuiſſe.ſi hēs affuiſſe ſubaudi coacte.⁊ eſt ſimile.ff.d̄ iudi.l.ij.in pn.⁊ de auc.pſ.l.ij.§.ſi. Vł ſi hēs abfuiſſe tūc dic.i.nūq̄ȝ in eū eos ↄſenſiſſe. vel ſi ↄſenſerit tpe ſnie ē vna ps abſēs. nā nō vȝ ſnia altera pte abſēte plata niſi ī ↄpromiſſo hoc eēt deſū: vt.ff.d̄ arb.dic.§.ſi qs litigatorum. Itē nō ꝙ vſq; ad hāc legē tractauit de cura epi.nūc de audiētia icipit tractare in hac.l.

Epiſcopale. A ſnia lata p epm ex progatiōe iuriſdictiōis nō appellat: que ſnia dȝ executiōi mādari p iudicē ſecularem.Bal.

a ℭ Epale.audiri.hec lex loquitur cū duo ñ ſubditi ↄſentiūt in epm.vt in ex ordinariū ⁊ prorogāt iuriſdictionē ei⁹.ſupior aūt cū in arbitrū.ſȝ auc. ſi qs litigantiū.qn̄ iter ſubditos iudicauit.⁊ ita nō corriget legē iſtā in eo ꝙ h̄ dicit nō appellari.ſȝ ſm alios corriget.vt ibi ſtatiȝ dices. Itē in dubio pſumit in eū vt in iudicē ↄſenſuȝ potiuſq̄ȝ vt in arbitruȝ: vt ſic ſnia valeat ⁊ actionē pariat: vt.ff.de re.du.quotiēs.niſi pena vel ſiſe ſit appoſitū qd̄ declarat eſſe arbitrū: vt.ff.de le.j.ſi ſeruus plurium.§.ſi.

b ℭ Veſtris.loqt.p̄.p̄.a quorū ſentētijs nō appellat ſicut nec ab epo vt h.⁊.ff.de of.p̄.p̄.l.i.§.ſi.⁊ de mino.l.prefecti ēt pretorio.lȝ ſupplicari poſſit: vt.ſ.de ſen.pre.pre.l.j.

c ℭ Tribuat.nō ſniaȝ p epm latā a ptāte exequēdā.ſic ergo ⁊ a magiſtro latā vł doctore.⁊ nō ar.pro ſnia doctorū.

ℭ Sequitur Autēnca.ſi qs litigantiū. ℭ Autentica.

Si qs litigantium. Ab epo agnoſcēte ex progatiōe pt appellari ſemel tñ ſi ferat ſnia ↄfirmatoria que ē executiōi mādāda p ↄfirmatorē. Sed ſi ferat ſnia īfirmatoria pt appellari ab iſta ſcdā ſnia. Itē qn̄ eps cognoſcit vt delegatus pncipis vel alteri⁹: appellat ad delegantē.Bal.

d ℭ Si qs litigantiuȝ.hec eſt in auc.co.§.ſi quis contra aliquem.col.ix.

e ℭ Contradicat. appellādo a ſententia epiſcopi.

f ℭ Iudex.hec autē corrigit dupl'r eſt legē epalē ſm quoſdā.pmo q2 ibi exequat eps.p̄.p̄.h aūt minor reputat ēt magiſtratu municipali: cū demū ad maiorē appellat a minore: vt in auc.de app.§.pe.⁊.§.ſi. coll.iij. ſo q2 p illā legē nō appellat a ſnia epi.p hāc ſic. Tu dic nō corrigit: q2 hec cognouit inter ſubditos vt ordinarius: vt ex corpore pȝ in.§.p̄cedenti hunc.§.illa qn̄ inter nō ſubditos.ſed plenius dic vt in cor.auc. Scdo nō h ſpeciale ꝙ ſecūdo nō appellat ab codē litigatore.ſic ⁊ in auc.de appel.§.illud.⁊.ſ. de aſſer.tol.l.i.§.i.⁊.ſ.d̄ pci.imper.offe.ſi quis.⁊ in auc.de ſan.epiſ.§.ſi vo.coll.ix.regulariter contra: vt.ſ.ne liceat in vna.c.que cauſa.l.j.

g ℭ Fuerit.ſcilicet ſententie epiſcopi.

h ℭ Appellare.⁊ ſm ordinem legum appellationi deferri.vt in cor.ac.

i ℭ Ad principē.diſtinctiōe habita q ſit.ſ.de ap.pcipim⁹.in ſi.⁊ in auc.de ap.§.illud.in ſi.col.iiij.vel itellige fieri ad ipſū ⁊ illos cognoſcere ex ei⁹ delegatione. Vel loquit auc.illa cū eſt delegata vniuerſitas cauſaꝝ.hec cū aliqua cā ſpālis. Itē ſm azo.q̄nq; hoc fallit in delegato ad cām ſpālem ſi ipſe delegauerit alij.nā appellat ad eū nō ad pncipē vt.ſ.qui p ſua iuriſdictiōe.l.j.in ſi.⁊ eſt cōtra regulā generalē: vt.ff.quis ⁊ a quo ap.l.i.§.i.ſed ibi in delegato ab alio ⁊ nō a principe: ⁊ ad vniuerſitatem cauſarum.

Iudices. Iudex dȝ puidere ne carceꝝ cuſtos inhumanit ſe hēat erga carceratos: pena ſibi ⁊ ei⁹ offō iminēte: ⁊ cura ad epȝ ſpectāte.h.d.ſaly.

k ℭ Negetur.⁊ ad hoc.ſ.de cu.reo.l.j.⁊.l.ſi.

l ℭ Libellis.i.panibus a libum libi.vel a liba libe qd̄ eſt panis albus ⁊ ſubcinericius.⁊ ſic eſt diminutiuū.⁊ hoc eſt ꝙ dicit in auct.puer fugitiuus noluit libum a ſacerdote accipere.

m ℭ Cōmētarieſes.i.carceꝝ cuſtodes: vt.ſ.d̄ cuſtodia reoꝝ.l.ad ↄmētarieſe

n ℭ Decretis.i.aſſignatis. o ℭ Alimonie.ideſt que paupibus ſūt relicte cū nulli ſunt pauperiores iſtis: vt.ſ.ti.j.ſi qs ad declinādā.§.ſinautem.

p ℭ Quos.incarceratos.ac. q ℭ Lauacrū.vt ſtupam.vel ſtuffam.

a ¶ Ordinibus.ci⁹ loci.vt ciuitat̃.a30. b ¶ Decerit.i.nõ debebit deeſſe.ac.
Mathematicos. Libri ip̄robatẽ fidei debẽt videte eṗo cõburi. ⁊ artes mathematicã exercẽs niſi errore dimiſſo dz expelli de ſacro iperio:ĩfra quod poſtea repertus eſt deportandus.h.d.Saly.
c ¶ Mathematicos.ſic dicti a matheſi penultĩa pducta qd̃ eſt diuinare.non a amtheſi penul.cor. nam ſcire facit matheſis. ſed diuinare matheſis.
d ¶ Sub oculis.i.p̄ſẽtib⁹ ocu lis epoꝝ.⁊ ſic põit ſub p corã. vt ⁊.j. de re.cre.⁊ iureiu.l.ge neralit̃ .ibi.ſub ipo iudice ⁊c̃.
e ¶ Pelli.i.expelli:ſz certe im mo magis puniri:vt.j.de ma thematicis.l.⁊ ſi excepta q̃ eſt ↄtra.ſz dic ibi opabat̃ i malũ. h tñ libros hẽbat vt i ↄtraria
Chriſtianos. Ad curaz eporuz ſpectat vt redeũ tes a captiuitate nemo iniu rijs afficiat.h.d.Saly.
f ¶ Chriſtianos.i.epos.⁊ hoc hẽs.j.de cap.l.fi.⁊ ar.ã.c.l.j.
Si lenones. Pater vel dñs q neceſſitatẽ peccan di ipoſuit filiab⁹ vl̃ ancillis:ea ruz ptãte priuat̃.h.d.Saly.
g ¶ Abſolui.emãcipant̃ filie. manumittunt̃ ãcille ſz oẽs. ⁊ id nõ mutet̃.ſ.hec interp̄tatio vt.ff.de le.⁊ ſc.cõ.l.minime.⁊ exp̄ſſe hẽs.j.õ ſpectacul̃.li.xj. l.fi.ſz ↄtra .ff.de his q ſunt ſui iuris.l.ſi dñs.vbi dic̃ q ↄpel lit vẽdere.So.h corrigit̃ vl̃ h paſſiz ↄſtituit.ibi cuz vno vel altero tñ cõpulit. Itẽ nõ ſpã le vt cõpellat̃ pr̃ emancipare. ſicut ⁊.ff.de ↄdi.⁊ demõ.ſi cui ⁊ ſi qs a pa.ma.fue.l.fi.⁊.ff.õ adop.⁊ ſi pubes. regulariter ↄtra vt inſti.qui.mo.ius pa. po.ſoluitur.§.fi.
Decernimus. In vrbe ↄſtãtinopolitana iudex clericoꝝ ẽ archieps aut p̄fe ct⁹ vt actor elegerit.h.d.ſaly.
h ¶ Et quicũqz.ſ.actor.
i ¶ Que.ſ.eccleſia.
k ¶ Et.pro idelt.
l ¶ Quicũqz.ſ.actor.
m ¶ Prebiturum.ſ.epm.
n ¶ Et iudicis. nã ⁊ i ſe fince ritatẽ hẽre dz.⁊ q: eṗo:⁊ q: iu dex.⁊ nõ ex hac.l. yeonomũ debẽ eẽ clericũ.aliogn q̃re di ceret archiepm in cui hẽc iu riſdictionẽ.⁊ ad idez.ff.õ cu riſqz vniuer.no.l.plane. Sz ibi dicit poteſt:nõ dicit debet quicũqz actor.
o ¶ Epãle.i.archiep̃ale.⁊ fac ã.ti.j.cũ clericus.hodie iniur̃ vt.ã.ti.j.auc̃.clericus.ac.
p ¶ Antiſtitem.i.epum.
q ¶ Ducat̃.nã ⁊ p̄fectuz p̄to. eligere põt actor:vt.ã.ti.j.cuz clericis.⁊.l.omnes.§.j.ac.
r ¶ Inuit⁹.q: p̄fectũ põt elige re.inuit ergo h q: al's inuitus agat.⁊ ſic eſt cõtra.j.vt nemo inuitus agere vel accu.co.l.j.ſo.h eſt inuitus q: al's nõ põt cõſequi quod debet̃.vt.ff.de ſepara.l.fi.in.prin.
Nemo. Nõ pt eẽ aduocat⁹ q nõ ẽ ṽus xp̄ian⁹.⁊ iudex ſciẽter hoc paſſus ex ei⁹ offĩi punit̃.⁊ ip̄e ab offõ aduocatõis depoſit⁹ deportat̃ .h.d.ſaly.
s ¶ Nemo.o p̄fecte. t ¶ Ad togatoꝝ.i.aduocatorum.
u ¶ Myſterijs.nõ ẽ neceſſe q ſit theologus vl̃ audiuerit theologiã ſz q ſit baptizatus ⁊ in ſe hẽat alia ſacra myſteria xp̄ianitatis:⁊ nõ ſit hereticus.ac.
x ¶ Attentatuz.punit̃ affectus ⁊ ſi nõ ſequat̃ effectus ⁊c̃.vt ⁊ diximus.j.de fur.ſi quis.⁊.ã.ti.j.l.ſi quis non dicam.⁊ de hoc dic vt ibi.
y ¶ Officium.i.officiales. z ¶ Idem ṽo.ſ.aduocatus.
a ¶ Preſtiterit.ſic ergo demũ ſecuto effectu punit̃ aduocat⁹ſz in officialib⁹ aliud ſit vt mõ dixi.Et eſt rõ q: grauI⁹ punit vt h dicit.ac. b ¶ Proſcri ptiõis.ſ.amiſſionis bonoꝝ.ac. c ¶ Attentatum.ſcientibus eis.
a ¶ Dimidie.nũqd ergo ad tp̃s relegatis bona auferunt̃:tñ.nõ:vt.ff. de iterdictis ⁊ re.l.relegatoꝝ.§.ad tp̃s.q̃ eſt ↄtra.ſz hoc eſt ſpãle vt re legato p hmõi crimẽ in qnquẽniũ bona adimant̃.vel dic nõ auferunt̃ p iudicẽ ſz p.l. ſcriptã.vt h. Itẽ exiliũ ip̄roprie dicit̃ h.cũ pprie qñ im ppetuũ ſit dicit̃ exiliũ vt ff.õ pu.iu.l.ij.⁊ eſt hec lex de ṽbo ad ṽbũ.j.de poſtul̃.l.nemo.

⁊ officijs coꝝ eiuſdẽ põderis conſti tuta.ordinibus quoqz triũ librarũ auri multa propoſita:ſi ſaluberri ma ſtatuta ↄtẽpſerint. Nec decrit antiſtitũ cura laudabilis xp̄iane re ligionis:que ad obſeruationẽ ↄſti tuti iudicis igerat hãc monitionez.

Idem.aa.ceciliano.p̄.p̄.

Mathematicos ſi nõ parati ſũt codicib⁹ erroris proprij ſb ocu lis epoꝝ incẽdio ↄcrematis catho lice religiõis cultui fidẽ tradere: nũ q̄ȝ ad errorẽ p̄teritũ redituri: nõ ſo lũ vrbe romana: ſz ẽt oĩb⁹ ciuitati bus pelli ↄcernimus. ¶ Q. ſi hoc nõ fecerit ⁊ ↄtra clemẽtie nr̃e ſalu bre ↄſtitutũ in ciuitatib⁹ fuerit ↄp̄hẽ ſi:vl̃ ſecreta erroris ſui ⁊ p̄feſſionis inſinuauerit:deportatiõis penã ex cipiãt. Idem.aa.theodo.p̄.p̄.

Chriſtianos primoꝝ locoꝝ volumus ſollicitudinẽ gerere: vt romanos captiuos q reuerſi fue rit nemo teneat:nemo iniurijs aut damnis afficiat.

Idem theo.valenti.flo.p̄.p̄.

Si lenones p̄res vl̃ dñi ſuis fi liab⁹ vl̃ ancillis peccãdi neceſ ſitatẽ ipoſuerit:liceat filiab⁹ ⁊ ancil lis epoꝝ iplorato ſuffragio omni miſeriarum neceſſitate abſolui.

Impa. marcus cõſtantino.p̄.p̄.

Decernim⁹ vt quicũqz catholi caꝝ eccleſiaꝝ q̃ ſub viro reli gioſiſſimo archiepo huius alme vr bis ſũt:ſiue reuerẽdiſſimũ defenſo rem yconomũ:ſiue õ eccleſiaſticis ſiue de proprijs ⁊ ad ipm ptinẽtib⁹ cauſis. vel quicũqz alteꝝ earũdẽ ec cleſiaꝝ clericũ aliq̃ voluerit lite pul ſare:apud memoratũ beatiſſimuz archiepm cãz dicat:in negocijs au diẽdis fidẽ ac ſinceritatẽ geminã p̄ biturũ:⁊ ſacerdotis ⁊ iudicis vo lẽtibus tñ actorib⁹ pateat ep̄ale in diciũ.ac nullus q huiuſcemodi itẽ dit in ſacroſanctas eccleſias:vl̃ in p̄ dictos clericos actiões:ad religio ſiſſimũ ãtiſtitẽ cognitorẽ ducat̃ in uit⁹. Imp.luci.⁊ ãto.nico.p̄.p̄.

Nemo vl̃ i foro magnitudinis tue:vel in ↄuinciali iudicio: vl̃ apud quẽquã iudicem accedat ad conſortiũ togatoꝝ: niſi ſacroſan cte catholice religiõis fuerit imbu tus myſterijs. ¶ Si autẽ aliqd q̃ quomõ vl̃ qdã machinatiõe factũ vel attẽtatũ fuerit:offĩi qdẽ ſubli mitatis tue cẽtũ libraꝝ auri iacturã ↄ ↄdẽnatiõe ſbſtineat. Idẽ ṽo quicũqz auſus fuerit ↄtra ↄuidũ nr̃e ſerenitatis ↄcretũ offĩi aduocatio nis p ſurreptionez arripe:⁊ ↄhibi tũ p̄ſoc niũ p̄ſtiterit:aduocationis offõ remot⁹ ſtilũ ↄſcriptiõis atqz p petui exilij ſpãliter ſuſtinebit. ſciu ris etiã ↄuinciaꝝ rectorib⁹ q ſub cui⁹ adminiſtratiõe aliqs hmõi fue rit attẽtatũ:ↄtis bonoꝝ dimidie ↄroſcriptionem ⁊ penam exilij per quinquennium ſuſtinebit.

Idem.aa.Erithio.p̄.p̄.

Si legib⁹ ↄhibite nõ ſint ſpera te nuptie:⁊ poſt arras ſpõſali cias ſpõſa ↄiugiũ ſponſi pp religio nis diuerſitatẽ recuſauerit. ſi qdez ↄbatũ fuerit añ datas eaſdẽ ſpõſa licias arras:hoc idẽ mulierẽ vl̃ pa rentes eius cognouiſſe:ſibi debeãt imputare. ¶ Si ṽo hoꝝ ignari ſpõſalicias arras ſuſcepint:vl̃ poſt arras datas talis cã pñie itercef ſerit:iſdẽ tñmõ redditis ſup alteri ſimpli pena liberi cuſtodiantur. ¶ Q. ſimili modo etiã de ſpõſis ſuper recipiendis necnon arris ↄ ſtitis cuſtodiri cenſemus.

Idem aug.euthichio.p̄.p̄.

Iubemus eos tñmõ ad dfen ſoris curã pagendã ordinari: q ſacroſancte orthodoxe religiõis imbuti myſterijs:hoc in p̄mis ſu biectoꝝ teſtificatiõe p̄ñte quoqz re ligioſiſſimo fidei orthodoxe antiſti te:per depoſitiões cũ ſacri religiõe celebrandas patefecerint. ¶ Ita enĩ eos ſcpipim⁹ ordinari vt reuerẽ diſſimoꝝ epoꝝ necnõ clericorum ⁊ honoratoꝝ ac poſſeſſorũ ⁊ curia lium decreto conſtituantur.

¶ Noua ↄſtitutio Fede.ſecundi.

CON. Statuimus aũt hoc edi cto i ppetuũ valituro: vt p̄tãtes cõ ſules ſeu rectores qbuſcũqz fũgan tur officijs:pro defenſiõe fidei p̄e ſtent publice iuramẽtũ:q de terris

Si legibus. Impe dimẽti ẽtãs a p̄n cipio iputat̃ ſciẽti ⁊ nõ ignorãti.h.d.Saly.
b ¶ Spõſalicias.arras mulieribus datas.
c ¶ Sponſa.per verba de futuro.
d ¶ Diuerſitatẽ. vel ſe cte vel aliã iuſtã cãz:vt habes de verbo ad ver bũ.j.de ſpon.l.fi. in.§. his quoqz.
e ¶ Probatuz fuerit. nã p̄ſumit̃ ignorãs niſi ↄbet̃ ſciẽs. ſicut.j.q mi li.nõ po. ſup ſuis. ⁊.ff. de ↄba.l.ṽius.ſz ar.cõ tra.ff.de ↄba.cũ de ide bito. Itẽ q dicit ſciam parẽtũ filiab⁹ nocere: ẽ cõtra.ff.de iur.⁊ fac.ig. l.nigſſimum.So. non obeſt q: parẽtes ſciũt: ſz q: p̄ſumit̃ ipſa ſcire:⁊ q pr̃ certiorauerit eaz: vt de in inte.reſti.mi.l. de tutela.⁊.ff.vnde co gnati.l.octaui.§.i.⁊.ij. ⁊ de liberali cã ſi filiuz. vl̃ dic parẽtes iputãt ſi bi ſuã ſciam:filia ſuam.
f ¶ Imputare. ⁊ arras in duplũ reddãt.nã nõ debet certiorari qui nõ ignorauit ⁊c̃.vt.ff.õ ac. emp.l.j.
g ¶ Ignari.mulier vel parentes eius.
h ¶ Interceſſerit.q: po ſtea cepit eſſe in tali re ligione vl̃ cã.⁊ eſt ſic.ff. vt in poſ.lega.l.plane. Ea enĩ q̃ õ nouo emer gunt auxilio indigẽt vt ff.de inter.ac.l. de eta te.§.ex cauſa.
i ¶ Liberi.i.in liberta te ſtent.
k ¶ Modo.i. ſub ſimi li diſtinctione.
l ¶ De ſpõſis.i.qd̃ dixi qñ ſpõſa recepit vl̃ pa rẽs ei⁹.idẽ dico ecõtra ſi ſpõſus recipit vel ei⁹ pr̃.vel dic q dixi qñ vir eſt alterius ſecte.idez ſi mulier ⁊ vir velit repe tere arras.ac.
Iubemus. Ciuita tũ defenſores non poſſunt eligi niſi orthodoxi. Et q ita ſint debẽt iurare electi.h.d.ſaly.
m ¶ Defenſoris.ciuitatis. n ¶ Imbuti.nõ eſt neceſſe q ſit theo logus:ſed q ſit chriſtianus ⁊ myſteria chriſtianitatis habeat in ſe.
o ¶ Hoc in primis.ſcilicet q ſic ſint imbuti.
p ¶ Subiectorum.al's ſubditorum.
q ¶ Per depoſitiones.idelt ſcripturas a tabellione ↄfectas in qbus continet̃ q ſic iurauit:ſicut ponitur.j.de teſtamẽtis.l.hac conſultiſſi ma.§.ſi quis. r ¶ Patefecerint.hodie hec ⁊ alia iurat.vt in autentica iuſiuran.quod pre.collatione.ij.
ſ ¶ Conſtituant̃.de hac electione plene dicit auc̃. de defen.ciui.§. in terim.colla.iij.quam quidẽ habent hic p̄ſides ⁊c̃.
¶ Sequitur.auc̃.ſtatuimus.que eſt noua Federici.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Si preſens. Ubi is ɔtra quē oȝ ꝓponi q̄rela nō nu. pe. ſit in admi‑niſtratōe maiorū poſit⁹ pōt aduerſari⁹ ad pſcriptōeȝ ei⁹ iterrūpēdā adire aliū adminiſtratorem per quem ei notificetur querela ſibi delata vel loci ep̄m p quē ſil's denūciatio fiat. h. d. Saly. a ¶ Si pñs. i. pñ‑ſentaliter adeſt. qd aūt ſi abeſt cā alicu⁹ ptāic: an iteri poſſit cū hic cō‑uenire: R̄ñ. ſic: vt hic in‑nuit. nā ɔquūt q̄ñ corā eodē debent agi. ⁊ hēs ff. ex q. cau. ma. l. Item ait pretor. §. fi. ⁊ l. ergo ⁊ ar. J. e. l. fi.

b ¶ Alias res. que cōſi‑ſtūt pōdere numero vl' mēſura. ⁊ in mutuo tm̄ fit. Alioq̄n nō poſſet ſic venire ɔtra ſcripturā p‑priam: niſi p argumēta ſcriptis iſerta: vt J. de nō nu. pe. l. generaliter.

c ¶ Factā. i. ꝓpoſitam.

d ¶ Al ſe. ſ. excipiēte. ac.

d ¶ Interrūpere. facit J. e. l. fi. ⁊ de annali ex. l. vt perfectius.

e ¶ In exceptiōe. ſ. op‑ponēda extraneo: q d' numeraſſe dotē p vxo‑re. nāȝ mulieres remote ſūt ab officijs ciuilibus vel publicis: vt. ff. de re. iur. l. ij. ⁊ facit. J. de non nu. pe. l. in ɔtractibus. §. fi. vbi eſt hec lex de v̄bo ad v̄bū. ⁊ auc. ibi po‑ſita. Idē qđ i his excep. dicūt q in oībus alijs excep. qđ nō placet. cuȝ ſȝ oīa nō oppon. iſ tpa nō currāt: vt. ff. de doli excep. l. pure. §. fi.

f ¶ Loci. opponendo patri vel extraneo. ac.

Nemini. Recolligē‑tes pueros expoſi‑tos nō efficiūt eorū dñi: ſȝ ſūt illi liberi ſui iuris ⁊ ingenui ēt ſi ex ſeruili ɔditione ſunt nati ⁊ ſibi q̄ruēt: q̄ſita ēt ad extrane‑os heredes trāſmittūt. h. d. Saly.

g ¶ Nemini. oēs alios ɔphēdit niſi colligēteȝ. de quo ſubijcit. ⁊ ſic etiā dominum primum. ac.

h ¶ Cōdi⁊ōe. vt q: ſer‑uus vel aſcriptus. nā ō vtroq̄ ſubijcit. ⁊ h̄ q̄ñ domino volēte fuit ex‑poſitus. ſec⁹ ſi eo igno‑rāte: vt. J. de infanti. ex‑po. l. ij. ⁊ J. de ho. li. l. ij. ⁊ fac. ff. ō liberis agno. l. necare.

i ¶ Colonarie. ſic ergo alius vn⁹ ⁊ alius alt. ac.

k ¶ Diſtinctione. ſorte an q recepetū eos ſub ɔdi. vt ſui fierēt an nō. ⁊ ad hoc. J. cōia ō ſucceſ. l. nutritoribus. ⁊ J. ō in‑fant. ex. l. fi. in pñ. vbi ē eadē lex quaſi de verbo ad verbum.

l ¶ Diſcrimine. i. diſtin‑ctione.

De creatiōibus. Curator l: teſtō fu‑rioſo dat⁹ eſt cōfirman‑dus. nullo vō dato ad legitimū peruenit. quo vel idoneo non exiſtēte

ſue iuriſditioni ſubiectis vniuerſos hēticos ab eccleſia denotatos: bōa fide ꝓ viribus extirpare ſtudebūt: ita vt āmō q̄cūq̄ q̄s in ptāte tpalē ſiue ꝑpetuā fuerit aſſumpt⁹: teneat hoc capitulum iuramēto affirma‑re. alioquin neq̄ ꝓ poteſtatibus: ne‑q̄ pro ɔſulibus: neq̄ pro rectorib⁹ habeant. eorūq̄ ſn̄ias extunc de‑cernimus irritas ⁊ inanes.

¶ Ex titulo de defen. ciui. coll' iij.

CON. P Reſides gētiū p vnam quāq̄ ciuitatē ꝓparēt nō viliſſimos hoīes ſȝ nobiliores ciuitatū hitato‑res: q̄b⁹ aliq̄ ē rō hōe opinionis ɔſti‑tutos noīari defenſores p circuluȝ: vt eo expleto rurſus ad eādē ſolli‑citudinē reuertant. decreto ſcō: cuȝ iureiurādo oīuȝ porū in illa eadē ci‑uitate ɔſiſtētium: electiōe faciēda a deo amabili ep̄o ⁊ venerabili clero ⁊ alijs in ciuitate bone opinioni ſtu‑dētib⁹. ⁊ nulli liceat defenſoris ordi‑natōeȝ declinare. alioq̄n q̄nq̄ libra‑rū auri pena coercebit: q̄ in opas ci‑uitatis ipēdet. Et ēt poſt pene ſolu‑tionē nihilominus dfenſoris offm̄ ſuſcipe cogat. ⁊ iurabit oīa ſȝ leges ⁊ iura agere. ⁊ cōfirmabit ex prece‑pto glorioſiſſimoȝ nr̄oꝝ pfectoꝝ. ⁊ in biēnio ſolo admiſtrabit. ⁊ iudex potiuſq̄ defenſor eē videbit: vt te‑ſtamēta ⁊ donatōes apud hūc inſi‑nuent: ⁊ acta apud hūc cōponant. ⁊ hēat ex ꝓuinciali offō vnū execu‑toreȝ ⁊ duos officiales. ⁊ iudicet in cāis pecuniarijs vſq̄ ad trecētos aureos. preterea hēat defenſor pu‑blicā habitationē in q̄ iſtrumēta re‑condat ⁊ vnum hominem q acta conſeruet. I Mparator Juſti‑nianus. Conſtitutio greca.

Si pñs ſit q pecuniā nūeraſſe vel alias res dediſſe ſcript⁹ ē: aliquā v̄o admiſtrationē in ꝓuin‑cijs gerat: vt difficile eē videat de‑nūciationē eidē pecunie nō nūera‑te mittē: ſn̄iā dam⁹ ei q mēorata ex‑ceptōe vti velit: alios iudices adire ⁊ p eos ei māifeſtare cui exceptōeȝ hm̄ōi obijcit: factā a ſe ſup nō nūe‑rata pecūia q̄relā eē. ¶ Q ſi nō ſit ali⁹ admiſtrator ciuil' vl' militaris: vl' p aliquā cām ei ſit difficile q me‑moratā q̄relā opponit cuȝ adire: ⁊ ea q̄ dicta ſunt facere ſn̄iā ei dam⁹: ⁊ p viȝ reuerēdiſſimū ep̄m eandē ſuā exceptionē creditori māifeſta‑re ⁊ ita tps ſtatutū iterrūpere. Qđ etiā in exceptione dotis nō nume‑rate locum habere certum eſt.

I Dem aug. demoſtheni. pre. pre.

Nemini licere volum⁹: ſiue ab ingenuis genitorib⁹ puer par‑tu⁹ ꝑcreat⁹: ſiue a libertina ꝓgenie: ſiue ſeruili ɔditōe macular⁹ expoſit⁹ ſit: cū puerȝ in ſuū dñiū vēdicare: ſi‑ue noīe dñij: ſiue aſcripticie ſiue co‑lōarie ɔditōis. ¶ Sȝ nȝ his q cos nutriēdos ſuſtulerit ſn̄iā ɔcedim⁹ penit⁹ cū q̄dā diſtictōe eos tollere: ſȝ nullo diſcrimie habito hi qui ab hm̄ōi hoīb⁹ educati vl' nutriti vl' au‑cti ſūt: liberi ⁊ igenui appareāt: ⁊ ſi‑bi acq̄rāt: ⁊ i poſteritatē ſuā vel ex‑traneos hēdes oīa q̄ hūerit q̄quo mō voluerit trāſmittāt. ¶ Hec ob‑ſuāb⁹ ñ ſolū pſidib⁹ ꝓuiciaȝ ſȝ et viris religioſiſſimis ep̄is. I Dē aug. iulia. pre. p. Conſtitutio greca.

De creationib⁹ curatoꝝ: q fu‑rioſis vtriuſq̄ ſex⁹ dant: ne‑ceſſariū nob viſuȝ ē ɔſtituere: quē‑admodū eas celebrari oȝ. ¶ Et ſi qdē pr̄ curatorē furioſo vl' furioſe in vltio elogio hēdib⁹ iſtitut vl' ex‑hēdatis dederit: vbi ⁊ fideiuſſiōeȝ ceſſare neceſſe ē: pr̄no teſtimonio ꝓ ſatiſdatōe ſufficiēte: ⁊ ipſe q dat⁹ eſt ad curatiōeȝ ꝑueniat: ita tm̄ vt i ꝓuicijs apō pſides earū pñterā vi‑ro religioſiſſimo locoꝝ āntiſtite cū tib⁹ pimatib⁹ actis iteruenientib⁹. ta‑ctis ſacroſctis ſcripturis ꝓpromat⁹ oīa ſe recte ⁊ cū vtilitate furioſi age‑re. nȝ ꝑtermittē q̄ vtilia eſſe furioſo putauerit. nȝ admittere ea q̄ nō vti‑lia furioſo eē exiſtimauerit. Et inuen‑tario cū oī ſubtilitate publice ɔſcri‑pto res ſuſcipiat: ⁊ eas ſm̄ ſui opi‑nionē diſpōat ſub hypotheca rex ad eū ꝑtinētiū: ad ſilitudinē tutorū pupilli vl' adulti curatoꝝ. ¶ Sin āt teſtm̄ qdē parēs nō ɔfecerit: lex āt curatorē vtpote agnatū vocaue‑rit: vel eo ceſſāte nō idoneo forſitā exñte: ex iudiciali electiōe curatorē ei dare neceſſe fuerit: tūc. ſ. i ꝓuicijs apō pſides cuiuſcūq̄ ꝓuicie: ⁊ viȝ religioſiſſimū ep̄m ciuitatis: necnō tres pimates creatio ꝓcedat: ita vt ſi qdē curator ſbam idoneaȝ poſſi‑det: ⁊ ſufficiētē ad fidē gubernatio‑nis ſine aliq̄ ſatiſdatōe noiatio ꝓce‑dat. ¶ Sin āt nō tal' ei⁹ cēſus inue‑niat: tūc ⁊ fideiuſſio iquātū poſſibi‑le ē ab eo exploret: creatiōe oīmō ſacroſctis ſcripturis ꝓpoſit i oī cā celebrāda. ¶ Ipo āt curatore cuiuſ‑cūq̄ ſubſtātie vl' dignitat eſt: pſatū ſacrm̄ ꝓ vtiliter reb⁹ gerēdis pſtā‑te: ⁊ inuētariuȝ publice ɔſcribēte: ⁊ hypotheca rerū curatoris modis oīb⁹ adhibēda: q̄tenus res poſſint furioſi vndiq̄ vtiliter gubernari.

I Dem Aug. iuli pre. pre.

Tam dmētes q̄ furioſi libi cuiuſ‑cūq̄ ſex⁹ pñt ɔhere legitimas nuptias tā dote q̄ añ nu. donatōe a curatore eoꝝ pſtāda. eſtiatiōe

iudex de vno habet ꝓuidere ⁊ adminiſtrationē ei decernere forma ⁊ ſolēnita‑te huius legis ſeruata. h. d. Saly. m ¶ De creationibus. i. electōibus.

n ¶ Oportet. ⁊ dicitr hec de verbo ad verbū. J. de cu. fu. l. fi. §. ſȝ cū āntiquitas.

o ¶ Dederit. qđ pōt. vt. ff. de teſta. tu. pr. ⁊ inſti. de pu. ſubſti. in. §. non ſolum.

p ¶ Paterno teſtimonio. vt ⁊ inſti. de ſatiſda. tu. §. i. ⁊ ecōtra facit grāde ꝓiu‑dicii: ɔtra alios pro filio. ff. ō li. agno. l. j. §. iulia. Alc.

q ¶ Ad curationē. ꝓ cōfirma‑tionē. nō eni tenet datio: vt in‑ſti. de cu. fu. l. pe. ⁊. ff. de ɔfir. tu. l. ij. ⁊. iij. ⁊. i. vtilitatē.

r ¶ Primatibus. forte eccle‑ſiaſticis. ſ. archipreſbytero ar‑chidiacono ⁊ decano. vt expo‑nitur in auc. ō ſan. epiſco. §. i. colla. ix.

s ¶ Depromat. ſcȝ curator. ⁊ media ꝓducitur. i. iuret. ⁊ hoc eſt primū.

t ¶ Admittere. i. facere.

u ¶ Inuētario. ⁊ h̄ ē ſcōȝ. ac.

x ¶ Conſcripto. ſ. mor: vt. J. ō admi. tu. l. tutores. ⁊. ff. de ad‑mi. tu. l. tutor qui repertoriū. in pñ. ⁊ hoc eſt hodie ius in quolibet curatore cōmune. vt in auc. vt hi q ob. phi. res mi. §. fi. col. vi. Sȝ an curator ad litē facit inuētariū: rñ. nō. cuȝ nō poſſit ei ſolm̄ ad inſtar pro‑curatoris ad litē. ar. ff. de ſol. hoc iure. ar. cōtra. J. de epiſ. ⁊ cle. l. nulli. §. cū aūt.

y ¶ Res. ſ. furioſi.

z ¶ Diſponat. tertium.

a ¶ Sub hypotheca. tacita ꝑ id qđ dicit ad ſimilitudinē ⁊c. vt. J. de admi. tu. pro officio. i.

b ¶ Lex aūt. ſ. xij. tab. ⁊ nō q hoc caſu ⁊ in ꝓdigo datur a lege curator vt h. ⁊ inſti. de cu. §. i. alīs ſemp eſt datiuus cuȝ multis alijs pſonis dcī: vt in‑ſti. de cu. §. iij. ⁊. ff. de poſtul. l. cui. ⁊. l. item. ⁊. l. ⁊ qui.

c ¶ Primates. expone: vt. ſ.

a ¶ Sufficientē. diuites enim a ſatiſdatione excuſant. ſȝ ar. ɔtra. ff. de ꝓcur. ſi minor. §. fi. ⁊. l. ſe. Sol. ſpāle h̄ ꝑp neceſſi‑tatē officij. vt inſti. ō excu. tu. in pñ. ergo in hoc releuatur. ar. ff. ō iureiu. cū qui. at defen‑ſor ex voluntate. vnde nō ex‑cuſat q̄ntūcūq̄ ſit locuplex. ac.

b ¶ Exploret. alīs ecōtra ſa‑tiſdatio pauperi remittet ⁊ a diuite exigit: vt. ff. ſi cui pluſq̄ p. l. fal. l. cum non facile.

c ¶ Propoſitis. pſidi ⁊ ep̄o ⁊ primatibus. vt ⁊ alī. J. ō in‑di. l. rē ñ. ⁊ ſubaudias ⁊ tact.

d ¶ In omni cā. ſ. ſiue det fi‑deiuſſor ſiue non.

e ¶ Pſatū. hoc eſt primū.

f ¶ Inuētariuȝ. hoc eſt ſcōȝ.

g ¶ Hypotheca. hoc ē tertiū.

h ¶ Adhibēda. tria. n. faciūt ſacramētū. inuentariuȝ. ⁊ hy‑potheca.

Tam dementes. Liberi dementis vel furioſi ſȝ in ꝑtāte pñt ɔtrahere nuptias dote ⁊ donatione ɔſtituēda de bonis parētū ſine diſpen‑dio aliaȝ expēſaȝ. h. d. Saly.

i ¶ Preſtāda. pro facultati‑b⁹ ⁊ dignitate vt hic ſubijcit: ⁊. ff. ō iure do. q̄ro. ⁊. ff. de ad‑mi. tu. l. cū plures. §. fi.

k ¶ Eſtimatione. i. arbitrio.

a ⁋ Tā opinione.ſ.inſpecta. b⁋ Statuēda.dote.⁊ dic opiniōe pſone. ⁊ moderatione dotis.⁊ ante nup.donationis ⁊c.vt.j.de nup.l.ſi furioſi.
c ⁋ Eorū.ſ.filiorū. d ⁋ Nobiliores.nō hoc exigit.ſed ſi eſt cōſuetudo.
e ⁋ Pregrauet.nā nihil dabit tabellioni.vt in decre.xj.q.iij.c.charitatē.Et ſic nō qꝛ nō dꝫ addi afflicto afflictio:vt.vij.q.j.cū percuſſio.⁊.ff.d offi.p̄. diuus. ſed ar.cōtra.ff.de tu.⁊ cu.da. ab his.l.romanus.⁊ lege ħ auc.ibi furioſi. ⁋ Autentica.

Liberi. Filij furioſoꝝ ne gligentes eoꝝ curā:a ſucceſſiōe eoꝝ priuant:lꝫ heredes ſint ſcripti:deferēda ei qui furioſuꝫ in domo ſuſcepit.h.d.
f ⁋ Furioſi.ſcꝫ patris.
g ⁋ Eius.aīs ei.ſ.pr̄i furioſo.
h ⁋ Penis.ꝗs ſubijcit.nā ſi qs ⁊c.ſiue reſipuerit.ſiue nō.
i ⁋ Atteſtatiōe.nō de auctoritate denūciationis ⁊ alia q̄ diximus.ſ.ti.j.auc.ſi captiui.
k ⁋ Teſtatus.ante furorem.
l ⁋ Caplis.ſꝫ qd ſi nemo pcurat:dico filios eē heredes.ſꝫ his auferēdā hēditatē vt ab īdignis ⁊ fiſco applicādā.ar. .ff.de his qui.vt indi.l.iij.⁊ ē hec auc.vt cum de ap.co.§.ſi vnum de p̄dictis col.viij.

Sancimus. Ubi aduerſari⁹ ſit abſens īfans vel furioſus vl̄ in maria p̄ſtāte cōſtitutus p ſolā libelli porrectionē factā corā p̄ſide vl̄ ep̄o interrūpit̄ p̄ſcriptio.h.d.Saly.
m ⁋ Proponere.rei vē. vel hypothecaria.pp īterrūpēdā p̄ſcri.⁊ facit.ſ.e.l.ſi p̄ns.⁊.j.ō ſi nu.pc.l.ī cōtractib⁹.§.ſi.⁊ dixi plene.j.ō ānali ex.l.vt p̄fecti⁹.
n ⁋ Facere.i.ſufficere hoc ad pleniſſimā interruptionē.
o ⁋ De hereticis.ſ.de miniſtris catholice fidei ⁊ eorū priuilegijs.nunc de eius aduerſarijs ⁊ eorum penis.

Priuilegia. Qui in legē cōmittit priuilegiuꝫ legis amittit.h. dicit. Saly.
p ⁋ Indulta ſunt.vt clericis. vt.ſ.de epi.⁊ cle.l.cū clericis. ⁊ de ſacroſan.eccle.l.placet.
q ⁋ Hereticos.lꝫ clericos vl̄ papas vel ſacerdotes eoruꝫ quos ſic appellāt.
r ⁋ Et ſubijci.ſic ergo q ē puniēdus nō dꝫ habere p̄miuꝫ vt.j.eo.curiales.
⁋ Sequitur auc. Itē priuilegiū.q̄ eſt in auc.de pri.dotis. hēticoꝝ mu.col.viij.circa p̄n.
⁋ Autentica.

Itē priuilegiū.antepo nit.vt hēo.j.q po.in pig. ha.l.aſſiduis.
t ⁋ Hypothecis. vt.j.de rei vxo.ac.in ſi.§.j.
u ⁋ Et oia alia.vt īquātū facere poſſit dānetur.vt.ff.ō re iudi.l.nō tm̄.ī ſi. Itē vt tacite ſtipulatā dotē ſibi reddi intelligat:vt.j.ō rei vx.ac.l.j.in p̄n.
x ⁋ Claudūtur.i.denegant.

Omnes. Mādat vt heretici cōqeſcāt ⁊ ep̄os non habeāt.⁊ hereticus declarat q a minimo fidei deuiat articulo.h.d.Saly.
y ⁋ Diſcere.nā culpa illis eſt tā p̄hibita diſcere q̄ docere: vt.j.ō male.⁊ mathe.l.culpa.
z ⁋ Eorūdē.ſ.hereticorum.
a ⁋ Nō hēant.falſus denari⁹ nō eſt denarius ac. b ⁋ Qui nō ſūt.q nō eſt miniſter miniſtrū ꝯſtituere nō pōt:vt.ff.de neg.ge.q aliena.§.q̄ſ. c ⁋ Cōniuētiā.i.ꝯſenſuꝫ vl̄ negligētiā. a ⁋ Negligat̄.i.neglecta creſcat. b ⁋ Uel.p ſaltem.
c ⁋ Leui argumēto.i.errēt in illo articulo q māifeſte dꝫ ſciri:qꝛ pinacē illud aſſerit:nō āt ſi illud dicat cā diſputādi.⁊ ad hoc qꝛ p delicto in leuire cōmiſſo magna ſequat̄ pena.nō aūt dico q̄ leue ſit delictū.fac.j. de h.⁊ eoꝝ lib.l.ij.⁊ de primicerio.li.xij.l.j. vel di hereticus q nō ē mēbrū ſancte eccleſie.vl̄ q ſunt diuerſarū hereſiꝫ vt in auc.ō p̄ui.do.col.viij.vl̄ q nō credūt q̄tuor cōcilia:vt.j.e.q̄cūq.ī p̄n.⁊ ī auc.vt cū de ap.cog.§.generaliter.col.viij.⁊ alijs multis modis pōt dici heretic⁹.vt nō.ex.ō hēticis.c.vl.ac.

tm̄ i hac qdē regia vrbe excelētiſſimi p̄fecti vrbis:in p̄uincijs āt viroꝝ clariſſimoꝝ earuꝫ p̄ſiduꝫ:vl̄ locoꝝ antiſtitū:tā opiniōe p̄ſone q̄ dotꝭ moderatiōe:⁊ añ nup.dōatiōis ſtatuēda:p̄ntib⁹ tā curatorib⁹ demētis q̄ furioſi:necnō his q ex generū nobiliores ſūt:ita tm̄ vt nulla ex hac cā oriat̄ vl̄ in hac regia vrbe vl̄ in p̄uincijs iactura ſbe furioſi vl̄ demētis vel mētecapti:ſꝫ grat̄ oia pcedāt:ne tale hoiꝫ infortunium et expēſaruꝫ detrimēto p̄grauet̄.
⁋ In auc.vt cuꝫ de ap.cognoſcit̄ §.ſi vnum de predictis.colla.viij.
COR. Liberi furioſi q curā ei⁹ negligunt p̄bere:tā exhēdatiōe digni ſūt q̄ alijs penis legitimis.nā ſi qs ali⁹ atteſtatione ad eos miſſa: cū adhuc negligāt:in domo ſua eū ſuſcepit:⁊ pcurat:ex hoc ei erit ſucceſſor:legitim⁹ lꝫ teſtat̄ eēt in liberos forſitā.manentib⁹ tm̄ alijs teſtī caplis.Eadē pena parētib⁹ īponit̄ ſi q̄ de liberis in fauore cōſtitutis curare neglexerint. Idē aug. Jo.p̄.p̄. Conſtitutio greca.

Sancimus vt ſi quī abfuerit is q res aliēas vel creditori obnoxias detinet:⁊ deſiderat dñs rei vl̄ creditor ſuā itētiōeꝫ pp̄oere:⁊ nō ei liña ſit abñte aduerſario ſuo qui rē ōtinet:vl̄ infantia vl̄ furore laborāte:⁊ neminē tutorē vel curatoreꝫ hñte:vl̄ in ſūma p̄ſtāte ꝯſtituto:liña ei det̄ adire p̄ſidē p̄uincie:vl̄ libellū porrigē:⁊ h in querimoniā ōducē intra ꝯſtituta tpa:⁊ interruptiōem tpis facē:⁊ ſufficere h ad pleniſſimā interruptionē. ⁋ Si autē nullo poterit mō p̄ſideꝫ adire:ſaltē ad epiſcopuꝫ locoruꝫ eat:⁊ ſuā manifeſtare voluntatē ſcript̄ deproper.
⁋ De hereticis ⁊ manicheis ⁊ ſamaritanis.

Impa.cōſtan.ad grālia.
Priuilegia q̄ ꝯtēplatiōe religiōnis indulta ſūt:catholice tm̄ legis obſuatorib⁹ pdeſſe oꝫ.hēticos nō ſolū his p̄uilegijs aliēos volumus: ſꝫ aduerſis mūerib⁹ ꝯſtringi ⁊ ſbijci.
⁋ In auc.ō p̄ui.do.he.mu.p̄ſtā.col.viij. CO. Itē p̄uilegiū dotꝭ quo mulier creditorib⁹ tpe p̄orib⁹ añponit̄:necnō ō tacitis hypothecis ⁊ oia alia lege mulieribus data claudūt̄ his q catholicā ñ pticipāt cōionē. Impa.gra.⁊ valen. ⁊ theodo.ad heſperiū p̄fe.p̄et.

Omnes vetite legib⁹ diuinis ⁊ impialib⁹ ꝯſtitōibus hēſes ppetuo qeſcāt.⁊ nēo vlteri⁹ cōet̄ q̄ rep perit pphana p̄cepta vl̄ docere vl̄ diſcere:nec antiſtites eorundē audeāt fidē īſinuare quā nō habeāt: ⁊ miſtros creare q nō ſūt.nec p cōniuentiā iudicātiū:oiumq̄ qb⁹ per ꝯſtitōes p̄rnas ſup hoc cura māda ta eſt:cuiuſmōi audacia negligat̄ ⁊ creſcat. ⁋ Hīticoꝝ aūt vocabulo ꝯtinent̄:⁊ lat̄ aduerſus eos ſanctionib⁹ ōbent ſuccūbē:q vel leui argumēto a iudicio catholice religiōis ⁊ tramite detecti fuerint deuiare.
Impp.archi.⁊ ho.aa.clear.p̄.vr.

Quenī hētici pculdubio noue rit oia ſibi loca admittēda eē: ſiue ſub eccleſiarū noie teneāt:ſiue diaconica appellent̄.vel ēt decanica:ſiue in p̄uatis domib⁹ vel locis hmōi ceīb⁹ copiā p̄bere videant̄. his edib⁹ vel locis p̄uatis eccleſie catholice vendicādis. ⁋ Ad h interdicat̄ his oīb⁹ ad letanias faciendas noctu vl̄ die pphanis coire cōuentiōib⁹:ſtatuta videlꝫ ꝯdēnatiōe centū libraꝝ auri ꝯ offm̄ ſublimitatis tue vl̄ preſidale:ſi qd hmōi fieri vel in publicis vl̄ in p̄uatis edibus concedatur. Idem ⁊ theodo.aaa.ſenetio.pre.vrb.

Manicheos ſiue māicheas ſeu donatiſtas meritiſſima ſeueritate pſeqmur. Huic itaq̄ hominuꝫ generi nihil ex morib⁹ nihil ex legib⁹ ſit cōe cū ceteris. Ac primuꝫ qdē volum⁹ eē publicū crimen: qꝛ qō in religiōeꝫ diuinā ꝯmittitur:in oiuꝫ fert iniuriā.quos oiuꝫ bonorū publicatiōeꝫ pſeqmur. Ipſos quoq̄ volum⁹ amoueri ab oī liberalitate ⁊ ſucceſſione quolibꝫ titulo veniente. Preterea ñ donādi ac non emēdi nō vēdēdi:ñ poſtremo ꝯhēdi cuiq̄ ꝯuicto relinqm⁹ facultatē. In mortē quoq̄ inqſitio tēdat̄.naꝫ ſi in crīb⁹ maieſtatis lꝫ mēoriā accuſare ōſūeti:nō īmerito ⁊ hic dꝫ ſubire tale iudiciuꝫ.ergo ⁊ ſupma illi⁹ ſcriptura irrita ſit:ſiue teſtō ſiue codicillo ſiue ep̄la ſiue quolꝫ genere reliq̄rit volūtateꝫ q manichē⁹ fuiſſe ꝯuict̄. Sꝫ nec filios hēdes exiſtere aut adire pmittim⁹:niſi a p̄rna p̄uitate diſceſſerint.ōlicti.n.veniā penitētib⁹ dam⁹. ⁋ In eos ēt auctātis nr̄e aculei dirigāt̄:q eos domib⁹ ſuis dānāda p̄uiſiōe ōfēdūt. ⁋ Seruos īſup extra noxā eē volum⁹ ſi dñꝫ ſacrileguꝫ euitātes ad ecclīā catholicā ſeruitio fideliori tranſierit.
⁋ Noua conſtitutio Federici.
COR. Si vō dñs tpalis requiſitus ⁊ admonitus ab eccleſia terraꝫ ſuam purgare neglexerit ab heretica prauitate:poſt annuꝫ a tempore admonitionis elapſum:terram ipſius exponimus catholicis occupandaꝫ:q̄ eaꝫ exterminatis hereticis abſq̄ vlla contradictiōe poſſi-

Quenī. Hētici nō debent habere loca ī qbus ꝯueniant:nec miſſas vl̄ letanias dicāt pena iudicib⁹ ñ vīdicātib⁹ iminēte. h.d. Saly.
d ⁋ Admēda.cā concedi:vt.ſ.ō ſum.tri.l.ij.⁊ de epi.⁊ cle.l.ꝯuēticula ⁊.j.de his q ad ec.ꝯfu.l.iiij.⁊ in auc.de īterdi.colle.hereticorū.col.ix.
e ⁋ Sublimitatis.logt̄ p̄.p̄io.

Manicheos. De crie hereſis publice pt a quolibet accuſatio inſtitui.⁊ reo dānato publicāt̄ bona.⁊ memoria ōſūcti pt dānari nec ei ſuccedūt filij niſi ſint catholici.h.d.Sal.
f ⁋ Manicheos.q x̄pm dicūt nō eē veꝝ hoieꝫ. ſic ecōtra arriani purū hoiem eſſe dicūt.
g ⁋ Ceteris.de quo ſtatꝫ ponit exēpluꝫ.
h ⁋ Crimē. vt quilibet ō ppłō poſſit accuſare.
i ⁋ Qđ ī religionē.i.ꝯ religionē:ſicut ⁊.ſ.ti.j. .l.raptores.in p̄n.
k ⁋ Dꝫ ſubire.eſt ḡ ſiſte crimē hēſcos criminilefe ma.vt vtrūq̄ poſſit p⁹ mortē accuſari:vt h: ⁊.j.ad.l.iul.ma.l.ſi.ī ſi. Sic ⁊ i apoſtatꝭ.vt.j.de apoſta.l.hi q.⁊ h vſq̄ ad qnquēniū forte i oīb⁹ crīb⁹ p̄dictis:vt.j.de apoſta.l.ſi qs ōfunctū.
l ⁋ Ergo.i.qꝛ ſit inquiſitio poſt mortē.
l ⁋ Penitētib⁹.ſic ⁊.ſ. de ſum.tri.l.ſi.in ſi. niſi in caſu:vt.j. de apoſta. .l.hi qui ſanctam.
m ⁋ Seruitio.vt.ſ.de epi.⁊ cle.l.ſi.§.ſi.⁊.j.ne x̄pianū mācipiuꝫ.l.j.
⁋ Seqt̄ auc. Si vō dñs tpalis.q̄ h ōficit.⁊ auc.credentes p̄terea.q̄ ābe ſūt federici.in.x.coll.

n Si vō tpal.ñ ſpūalis: vtputa aliqs comes hꝫ i feudū vnā terrā a quodā rege in q̄ ſūt multi heretici.
o ⁋ Qui.ſ. catholici.

de ant: ⁊ in ſ. dei puritate ꝯſeruent: ſaluo iure dñi pꝛincipalis: dūmodo ſup h̄ nullum pſtet obſtaculū: nec aliqđ ipedimētū opponat'. eadē nihilominus lege obſeruata ꝯ eos q non habent dños pꝛinciales.

¶ Noua conſtitutio Federici.

CO A. ¶ Redentes pterea rece ptatoꝛes defenſoꝛes ⁊ fautores hẽ ticoꝝ dānam': firmiter ſtatuentes vt ſi poſtq̄ q̄libȝ taliuȝ fuerit excōi catione dānat': ſatiſfacere contē pſerit infra annū: extūc ipſo iure ſit fact' iſamis: nec ad publica officia ſeu ꝯſilia vl' ad eligēdū aliquos ad hibeat: nec ad teſtimoniū admittat. Sit ēt inteſtabilis: nec teſtādi liberā hēat factionē: nec ad hēditatis ſuc ceſſiōeȝ accedat. ¶ Nullus pterea ei ſup q̄cunq; negocio ſȝ ipſe aliis rñdere cogat. ¶ Q ſi forte iudex extiterit: ei' ſnia nullā obtinet firmi tatē: nec cauſe aliq̄ ad ei' audiētiā pferant. ¶ Si vo aduocatus fu erit: ei' p̄ocinū nullaten' admittat. Si vo tabellio iſtrā ꝯfecta p ipſum nulli' penit' ſint momēti. ¶ Imp. theo. aa. ⁊ valen. ceſar Florē. p. p.

Arriani ⁊ macedoniani pneu mathomachi ⁊ apolliariani ⁊ nouatiani: ſiue ſabatiani eunomi ani: Tetardite: ſiue theſalice: de catice: valētiniani: paulianiſte: pa pianiſte: montaniſte: ſeu priſcialia niſte: vl' phryges: vl' pepuſite: mar cioniſte: barbariani: meſſaliani: eu thite: ſiue eutihiſtate: donaniſte: au diani: idropoꝛaſtite: taſcodrogite: batrachite: hermogeniani: photi niani: pauliani: marcelliani: ophite: encratiſte: apotatice: ſacofoꝛi: ⁊ ce teri q ad vnā vſq; ſcelerū nequiā puenerint. ¶ Manichei nuſq; in ſolo romano conueniendi moꝛā diq; hēant facultatē. manicheis ēt de ciuitatibus expellēdis ⁊ vltimo ſupplicio tradēdis: qm his nihil re linquēdū loci eſt: in quo loco ipſis etiā elementis fiat iniuria. Cūcti ſq; legib': q̄ ꝯtra eos ceteroſq; qui nr̄e fidei refragantur: oliȝ late ſūt: diuerſiſq; plate tpib': ſemp viridi obſeruantia valituris: ſiue de do nationib' in hēticoꝝ ꝯuēticula: que ipſi audacter eccleſias nuncupare conant factis: ſiue ex vltima volū tate reb' q̄litercunq; relictis: ſiue de priuatis edificijs in qb' vnq; dño pmittente vel ꝯniuente ꝯuenerint: venerāde nobis catholice vēdicā dis eccleſie. Siue vo pcuratoꝛe q hoc neſciente dño fecerit: decem li braꝝ auri mulcta: vel exiliū: ſi ſit in genuus ſubituro. ¶ Metalluȝ vo poſt verbera ſi ſuilis cōditionis ſit: ita vt nec in publicū ꝯuenire locū: nec edificare ſibi q̄ſi eccleſias: nec ad circūſcriptiōeȝ leguȝ q̄cq̄ medi tari valeat. Omni ciuili ⁊ militari: curiaꝝ etiam ⁊ defenſoꝝ ⁊ iudicū ſub viginti libraꝝ auri interminatione, phibendi auxilio. ¶ Illis ēt in ſua oibus manētibus firmitate: que de militia peniſq; varijs: de di uerſiſq; ſunt hēticis pmulgata. vt nec ſpāle q̄dem beneficium aduer ſus leges valeat impetratum.

Idem Augu. leontio. p. p.

Damnato' poꝛtētuoſe ſuperſti tiōis auctoꝛe neſtoꝛio nota cō grui' nominis eius inuratur' grega libus'. nec xpianoꝝ appellatōe ab utant. Sȝ quēadmodū arriani ab arrio lege diue memoꝛie ꝯſtantini ob ſimilitudinē ipietat': poꝛphyria ni a poꝛphyrio nūcupant: ſic vbiq; participes nefarie ſecte neſtoꝛij ne ſtoꝛiani vocent. vt cui' ſcelus ſunt in deſerendo deū imitati: eius vo cabulum iure eſſe videant ſoꝛtiri. Nec nō ipios libꝛos nefandi ⁊ ſa crilegi neſtoꝛij aduerſus venerabi lē oꝛthodoxoꝝ ſectā: decretaq; ſā ctiſſimi cet' antiſtituȝ epheſi habiti: ſcriptos hēre vel legere aut deſcribe re q̄ſq; audeat: quos diligenti ſtu dio requiri: ac publice cōburi decerni mus: ita vt nemo in religionis diſ putatione aliquā ſupradicti nomi nis faciat mentionē: aut q̄buſdā eo ruȝ habendi ꝯcilij gr̄a in edib': aut villa: aut ſuburbano ſuo: aut alio q̄ liber loco ꝯuenticulā clā aut aper te pbeat. quos oēs cet' celebrādi li centia puari ſtatuimus. ſcientibus vniuerſis violatoꝛem huius legis: publicatione bonoꝝ eē coercēduȝ.

Idem Augu. floꝛen. p. p.

Curiales' oiuȝ ciuitatū oneroſiſ q̄ etiā militie ſiue diuerſis of ficijs facultatum': ⁊ pſonaliuȝ mu nerū obligatos: ſuis oꝛdinib' cui ſcunq; ſecte ſint inherere cēſem': ne videamur hominib' execrādis cō tumelioſo ambitu imunitat' bñfici um pſtitiſſe: quos volum' hui' ꝯſti tutiōis auctoꝛitate damnari.

Impera. Valentini. ⁊ Marcia. Palladio. p. p.

Quicunq; in hac ſacra vꝛbe vl' alexandrina ciuitate: vel ī om ni egyptiaca dioceſi: diuerſiſq; alijs pꝛouincijs euthicetis pꝛophanam peruerſitatem ſequunt': ⁊ ita non credunt vt trecenti decē ⁊ octo ſan cti pr̄es tradiderūt: catholicā fideȝ in nicena ciuitate fundātes. cētum quoq; ⁊ q̄nq̄ginta alij venerabiles epi q in alma vꝛbe ꝯſtantinopolita na poſtea ꝯuenerūt. ⁊ ſicut athana ſius ⁊ theophilus ⁊ cyrillus ſancte recoꝛdationis epi alexandrine ciui tat' credebant. quos ēt epheſina ſy nodus (cui beate memoꝛie cyrillus pfuit: in q̄ neſtoꝛij erroꝛ expulſus ē) in vniuerſis ſecuta eſt. quos ⁊ nup venerabilis calcedonēſis ſynodus eſt ſecuta: pꝛioꝛibus ꝯcilijs ſacerdo tuȝ ex omni pꝛſus pte cōſentiens: nihilq; adimēs ſacroſancto ſyn-

a ¶ Pꝛincipalis. ſ. re gis qui dedit comiti in feudum.
b ¶ Opponat. q; ⁊ oꝛ thodoxi poſſunt ciuita teȝ intrare ⁊ hereticos repellere.
c ¶ Pꝛincipales. ſ. ſi ip ſe rex poſſidet ciuitatē. ⁊ non legit in ſcholis.
d ¶ Credentes. aduo catus. ſ. heretic'.
e ¶ Arriani. hi diui dunt in trinitate ſubſtantiā: ⁊ patri filiū coeternum non negāt.
f ¶ Macedoniani. hi ne gant ſpiritum ſanctū eſſe deum.
g ¶ Pneumathoma ci. ſed pneuma. i. ſpiri tus. thocos ideſt mat: inde pneumatici q ſpi tum ſanctum ex matre ipſa proceſſiſſe dicebat de filio dei.
h ¶ Appollinariani. hi chriſtum corpus ſi ne anima aſſumpſiſſe dicunt. Jo.
i ¶ In ſolo romano. vt in auc. de ecci. §. ſin aūt oꝛthodoxus. colla. ix.
k ¶ Ciuitatibus. alſ fa cultatibus.
l ¶ Iniuria. ſic econtra ſ. de epi. ⁊ cler. l. ſi quē quam.
m ¶ Vindicādis. i. vin dicantibus.
n ¶ Eccleſie. J. eo. ſi qs contra. ⁊ non legit hec in ſcholis.
n ¶ Siue. ſubaudi late ſunt.

o ¶ Damnato. nec hec legit.
p ¶ Superſtitiōis. i. mi raculoſe hereſis.
q ¶ Congrui. ideſt nomen.
r ¶ Inuratur. i. imponatur.
ſ ¶ Gregalibus. i. neſtoꝛio ⁊ his qui cum ſequuntur.
t ¶ Soꝛtiri. ſic. ſ. de epi. ⁊ cle. decernimus.
u ¶ Statuimus. vt. ſ. eo. l. cū cti. ⁊. ſ. de epi. ⁊ cle. l. cōuēticu lam. ⁊. ſ. de ſum. trini. l. ij.
x ¶ Curiales. hēticos vt q̄ in patrimonio vel pſo na debent ſeruire curie.
y ¶ Facultatum. ſ. nomine.
z ¶ Contumelioſo. i. cōtume lioſam eorum petitionē in eo q̄ ambiebant. i. petebant imu nitateȝ ⁊ erant heretici.
a ¶ Auctoꝛitate. nota q̄ pe na nō tribuit imunitate: vt. ff. de interdic. ⁊ re. l. relegatoꝝ. in fi. ⁊. ſ. eo. l. j. ⁊. ff. ſolu. ma. l. ſi ab hoſtibus. §. ſi.
b ¶ Quicunq;. hic nō qua tuoꝛ concilia: vt. J. ſta tim notabo. ⁊ non legit hec lex in ſcholis.
c ¶ Euthicetis. qui fuit here ticus: vt. ſ. de epi. ⁊ cle. l. quo niam. Et nō hereticum eſſe q nō credit quatuoꝛ cōciliorū ſtatuta. ſ. niceni. conſtantino politani. epheſini calcedonē ſis: vt. ſ. de ſum. trin. l. nemo.
d ¶ Sequūtur. accipe. J. ſciāt ⁊c. per. xxiij. lineas.

a ¶ Sciāt. vſq3 huc durat cō
ſit actio.
b ¶ Appollinaris. q fuit ma-
giſter euthicetis.
c ¶ Appollinariſte. ⁊ appol-
linariſtas: vt poſſit cōſtrui cū
verbo. ſ. phibemus.
d ¶ Uniuerſi. alterū. nō alte
rum de tribus dici: vt ⁊ .ſ. de
furtis. l. ancille. ⁊ ff. locati hec
diſtrictio. §. cū3 fundum. ⁊ de
vulgari ſub. l. cum filio. §. fi.
Joan. proprie autem dicitur
de duobus.
e ¶ Quod ſi fecerit. adijci. vt
⁊ .ſ. de epiſ. ⁊ cleri. l. conuenti
culam. ⁊ ar. ſ. co. arriani. ⁊ .ſ.
de falſa mone. l. i. ſed arg. cō
tra .ſ. de paga. l. fi. ⁊ .ſ. l. proxi.
ſed ibi ſolues.
f ¶ Coerceātur. vt ⁊ ff. depo
ſi. l. bonafides. ⁊ de cuſto. reo
rū. diuus. ⁊ de penis. ſi qs ali
qd. §. q abhorrēdis. ⁊ de penis
l. aut facta. §. fi. ac.
g ¶ Damnent. diſcentes he
reſim in .x. libras auri. ſed ſer
uātes deportant. docētes mo
riantur. adem ſi ad ſacrificiū3
vel in templū3 cōuenerūt: vt
.ſ. de paga. ſacri. l. i.
h ¶ Qui diſcēdi. ſ. de mate.
l. culpa. Cōtra. ſo. hic nō dici
tur. ſ3 tn̄ iuit cauſa diſcendi.
i ¶ Fiſco. forte hodie eccleſie:
vt in auē. de interdi. colle. he
re. ⁊ de ec. ti. §. finautē3 ortho
doxus. coll. ix.
k ¶ Huiuſmodi. charte. ſic .ſ.
ti. i. l. mathematicos.
l ¶ Par pene. ſic .ſ. tit. ij. l. ſi
quēq3. in fi.
m ¶ Neglexerit. punit negli
gētia. vt .ſ. de of. p. p. l. ſi quos
⁊ .ſ. de paga. ſacri. l. i. ⁊ in auē.
de ſan. epiſ. §. antepe.

Si qui. Si in hereticā p-
ſonā alienent p̄dia: in q-
bus ſunt eccleſie vel oratoria
orthodoxe fidei: p̄dia illa a fiſ
co ſunt vēdicanda. h. d. ſaly.

dolo neq3 adijciens: ſ3 euthicetis
dogmata funeſta ꝯdēnās: ſciāt ſe
eſſe hereticos appollinariſtas. Ap
pollinaris .n. facinoroſiſſimam ſec
tā3 euthices ⁊ dioſcorꝰ mente ſacri
lega ſūt ſecuti: ideoq3 hi hoīes qui
appollinaris vl̄ euthicetē puerſitatē
ſequunt̄: illis penis q̄ diuoꝝ retro
p̄cipū3 ꝯſtitutōibꝰ ꝯ̄ appollinari-
ſtas: vl̄ ſerenitat̄ nr̄e poſtmodū ſā-
ctionis ꝯ̄ euthicianiſtas vel hac iſta
auguſtiſſima lege ꝯ̄ eoſdē decrete ſ̄:
nouerint ſe eē plectēdos. ¶ Jgitur
eo appollinariſte hoc ē euthicianiſte:
quibus ⁊ſi eſt in appellatione diuer
ſitas: tn̄ eſt in hereſis prauitate ꝯiū-
ctio: ⁊ diſpar qdem nomen: ſ3 ide3
ſacrilegium: ſiue in hac alma vrbe
diuerſiſq3 ꝓuincijs: ſiue in alexādri-
na ciuitate: ſiue intra egyptiacā dio-
ceſim ſunt. Et neq3 ita credunt vt
ſupradicti venerabiles p̄res crede-
bant. neq3 viro reuerendiſſimo ale
xandrine vrbis antiſtiti ꝑcerto fidē
orthodoxam tenēti cōicāt. epōs p̄
ſbyteros vl̄ diaconos alioſq3 cleri
cos creare ⁊ hēre phibemꝰ. ¶ Sacē
tibus tā his euthicianiſtis vl̄ apolli
nariſtis q auſi fuerit cuiq3 epī vel
p̄ſbyteri vl̄ clerici nomē ipōnē: q3
his q paſſi fuerint impoſitū3 ſibi no-
men ſacerdotale retinē: penā exilij
cū3 facultatū ſuaꝝ amiſſiōe ſe ſubi
turos. ¶ Uniuerſi p̄terea appolli
nariſte vl̄ euthicianiſte nō eccleſias
nō mōaſteria ſibi ꝯſtruant: paraxi-
naſim ⁊ ꝯuēticulā tā diurnā q3 no
cturnā nō ꝯ̄hant. neq3 ad domū3
neq3 ad poſſeſſiones cuiuſq3. neq3
ad monaſteriū vl̄ queēq3 alteꝝ lo
cū3 operatum ſecte funeſtiſſime cō
gregent. ¶ Qō ſi fecerint. ⁊ h̄ ſcim
fuiſſe dn̄o volente ꝯſtiterit: poſt re3
in examine iudicis approbatā3: do
mum vl̄ poſſeſſionē eiꝰ in q̄ ꝯuene
rint: vel monaſterium: eiꝰ ciuitatis
orthodoxe eccleſie in cuius territo
rio ē iubemꝰ adijci. ¶ Si v̄o igno
rante dn̄o: ſciēte v̄o eo q p̄ſiones
domus exigit: vel actore vel ꝯdu-
ctore p̄dij paraxinaſim ⁊ ꝯuēticu-
la3 interdictā collegerint: ꝯductor
vel ꝓcurator: ſiue actor: vel quicunq3
eos in domum: vel in poſſeſſiones
vel in monaſterium receperint: ac
paſſi fuerint illicitas paraxinaſes cō
uentuſq3 celebrari: ſi vilis ⁊ abiecte
ſint ꝯditiōis: fuſtibꝰ publice ⁊ in pe-
nā ſuā ⁊ in alioꝝ coerceant̄ exem-
plum. Si honeſte v̄o pſone ſunt:
decem libras auri mulcte nomine
fiſco nr̄o cogant̄ inferre. ¶ Nullū
p̄terea appollinariſtam vel euthi-
cianiſtam ad aliquam iubemꝰ aſpi
rare militiā. ¶ Si q v̄o in q̄cunq3
militia inuēti fuerint: militari ſoluti
cingulo: honeſtoꝝ hoīum ⁊ pala-
tij cōione p̄uent̄. nec in aliq̄ nec in q̄
nati ſunt ciuitate vl̄ vico aut regio
ne verſent̄. ¶ Si q v̄o in hac vrbe
alma nati ſūt: tā ſacratiſſimo comi-

tatu q3 oī ꝓ ꝓuincias metropolitana
ciuitate pellant̄. ¶ Nulli inſup eu
thicianiſte vl̄ appolliariſte publice
vl̄ p̄uati3 ꝯuocādi cetus ⁊ circulos
ꝯ̄hendi: ⁊ de errore hēticoꝝ diſpu
tādi: ac puerſitatē facinoroſi dog-
mat̄ aſſerendi tribuatur facultas.
¶ Nulli ēt ꝯ̄ venerabilē calcedo-
nēſe3 ſynodū liceat vl̄ aliqd dicta-
re vl̄ ſcribē vel edē atq3 emittē: aut
alioꝝ dcā vl̄ ſcripta ſup eadē re ꝓ
ferre. ¶ Nemo hmōi hēre libros:
⁊ ſacrilega ſcriptoꝝ audeat moni
mēta ſuare. ¶ Q. ſi q in his crimi-
nibꝰ fuerit dep̄hēſi ꝑpetua dēporta-
tiōe dānent̄. ¶ Eos v̄o q diſcēdi
ſtudio adierit vt de īfauſta hēſi diſ-
putātes: decē librarū auri que fiſco
nr̄o iferēde ſūt: iubemꝰ ſubire diſpē
diū. ¶ Ultio ēt ſupplicio coerceāt̄
q illicita docē tentauerint. ¶ Oēs
v̄o hmōi charte ac libri q funeſtū3
euthicetē h̄ eſt ⁊ appollinarij ꝯplexi
fuerit dogmata: icēdio ꝯcremēnt̄:
vt facinoroſe puerſitat̄ veſtigia flā
mis ꝯbuſta pereāt. Equū nāq3 eſt
vt imaniſſima ſacrilegia par pene
magnitudo ꝑcellat. ¶ Scientibꝰ mo
deratoribꝰ ēt ꝓuinciaꝝ: earūq3 appi-
toribꝰ defenſoribꝰ ēt ciuitatū q. ſi ea
q̄ legis hui' religioſiſſima ſanctiōe
cuſtodienda decernimꝰ: aut negle
xerint: aut aliq̄ p̄miſerint temeri-
tate violari: denarum librarū3 auri
mlctā3 fiſco noſtro inferre cogan
tur. inſuper etiam exiſtimatiōis ſue
periculum ſuſtinebunt. Jdē3
aa. Ezitio. p̄. p̄e. conſtitutio greca.

Si q orthodoxe religionis em
ptiōe vera vl̄ ficticia aut q̄cun
q3 alio iure uel titulo: p̄dia ⁊ poſſeſ
ſiōes reſq3 imobiles: in qbꝰ ortho
doxe fidei eccl̄ie uel oratoria ꝯſtitu
ta ſunt: in hētice ſecte ꝯ̄ria orthodo
xe fidei ſentientem q̄cunq3 pſonā
trāſferre uoluerit: nullā hmōi uel
inter uiuos habitam ul̄ ſecreto iu-
dicio ꝯpoſitā ualē nolumꝰ uolūta-
tē: ēt ſi ab orthodoxe fidei uēditore
ul̄ q̄cūq3 mō alienatore ꝯmēticioꝰ
fraudis ſub q̄libet occaſione fuerit
aſſignata: ſed irrita oīa hmōi do-
cumentaꝰ: ⁊ tāq3 penitꝰ nec ſcripta eſ
ſent ceſemꝰ. ¶ Hec .n. p̄dia ⁊ poſ-
ſeſſiōes q̄ in hēticas pſonas q̄cūq3
mō trāſlate fuerit ul̄ collate: fiſci nr̄i
iuribꝰ decernimꝰ uēdicari. Siue eni
apō dn̄os poſſeſſores ſiue orthodo-
xos ea predia maneant: ſeu ad fiſci
nr̄i iura ꝑuenerint: neceſſe eſt in his
eccl̄ias ⁊ oratoria ꝯſtituta diligētꝰ
⁊ ſollicitꝰ inſtaurari. ¶ Nr̄e ⁊ enim
ſerenitatis undiq3 ad hunc exitum
prouidentia ducit ut oiportēt dei tē
pla in qbus noſtre fidei inſtituta ꝑ-
durant: cultu aſſiduo ꝑ oīa ſecula
reditualꝰ ſeruent̄. ¶ Nec enim du
bitari pōt q. ſi in hereticos tales ue
niant poſſeſſiones: in quibus uere
fidei eccleſie uel oratoria conſtitu-
ta ſunt ⁊ integritas colāt: omnino

n ¶ Cōmenticio. q̄ fin
gebat locare ⁊ vēdebat
o ¶ Documenta. i. in
ſtrumenta.
p ¶ Decernimus ven-
dicari. ſ. co. cuncti. con
tra ⁊ .l. arriani. contra
⁊ .l. quicunq3. §. q ſi fe
cerint cōtra. So. hic lo
quitur de illis p̄dijs vl̄
domibus in qbus erāt
cōſtitute orthodoxe fi-
dei eccleſie vl̄ oratoria
⁊ poſtea ſunt alienate
hereticis. ibi ſūt he poſ
ſeſſiones in qbus nul-
la ſunt oratoria trāſla-
ta in eis. Uel hic loquit̄
cū tranſlate ſunt in ali-
quā ſingularē perſonā
hereticā: ibi cum aliqui
congregationi here-
tcoꝝ ad hoc vt ibi con-
uenticulas ſuas faciāt:
⁊ tunc nō fiſci: ſed eccle
ſie catholice iuribꝰ ap-
plicāda ſunt: vt in auē.
de interdic. coll. here. ⁊
de eccle. ti. §. finautē or-
thodoxus. coll. ix. Alij
dicunt hoc corrigi p o-
ctas auē. vt hodie ſint
p eccleſie vēdicent. q̄
ſatis dici pōt: vt dicto
§. finautē orthodoxus
nec hec legitur.
q ¶ Reditiua. qua ipſi
reddant.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

n ¶ Cōmenticio. q̄ fin gebat locare ⁊ vēdebat

o ¶ Documenta.i.inſtrumenta.

p ¶ Decernimus vendicari.ſ.co.cunct. contra ⁊.l.arriani. contra ⁊.l.quicunqꝫ.§. q̄ ſi fecerint cōtra. So.hic loquitur de illis p̄dijs vl' domibus in q̄bus erāt cōſtitute orthodoxe fidei eccleſie vl' oratoria ⁊ poſtea ſunt alienate hereticis.ibi ſūt hec poſſeſſiones in q̄bus nulla ſunt oratoria trāſlata in eis. Ul' hic loquit̄ cū tranſlate ſunt in aliquā ſingularē perſonā hereticā:ibi cum alicui congregationi hereticoꝝ ad hoc vt ibi conuenticulas ſuas faciāt: ⁊ tunc nō fiſci:ſed eccleſie catholice iurib᷒ applicāda ſunt:vt in auc. de interdic.coll.here.⁊ de eccle.ti.§. finaūt orthodorus.coll.ix. Alij dicunt hoc corrigi p̄ ctas auc. vt hodie ſem p̄ eccleſie vēdicent. q̄d ſatis dici pōt: vt dicto §.finaūt orthodorus. nec hec legitur.

q ¶ Reditua.qua ipſi redeant.

a ¶ Priuari.repete ſemper nō dubitari poteſt.

Cognouimus. Liberi dātarat orthodori vendicant ſibi ius ſuccedēdi in bonis parentū: ⁊ alimētari a parentib᷒ ēt nō orthodoxis cōpellunt.⁊ dotes ⁊ dōatiōes pp nup. petere pñt .h.d. Saly.

b ¶ Ubi alter.ſ. pater vel mater.

c ¶ Alter.i.pr̄ vel mat.

d ¶ Repellendis. vt ⁊ ſ.co.l.manicheos.

e ¶ Iurib᷒.ſꝫ hodie diſtinguit̄ clericus a laico vt in auc. vt cuꝫ de ap.co.§.generalē.col.viij. quā auc.habes ſtatim. ideꝫ eſt de neſtoria. ⁊c.

f ¶ Alere.vt.j.de alen. libe.l.j.

g ¶ Uel nepotib᷒ dare. vt ⁊.j.de iure.do.l.inſ.

h ¶ Nepotibus.repete ſup neceſſitatē iponim᷒

i ¶ Liberalitatib᷒.i.propter.vt.ff. de adimē. le. l.rē legatā.⁊ de lega.j.l. vnuꝫ ex familia.§.ſi de falcidia.

¶ Sequitur auc.ideꝫ eſt de. ¶ Autentica.

Ide. Si liberoꝝ aliq ſūt orthodori aliq ñ:ad orthodoxos tm̄ deuolūt̄ ſucceſſio tota donec ñ orthodori ad fidē ſint ꝯuerſi.h.d.ſal.

k ¶ Idē ō neſtorianis. ſumit̄ in auc. vt cuꝫ de ap.cog.§.generalem. colla.viij.

l ¶ Acephalis.i.q non hñt caput.ideſt p̄latuꝫ.

m ¶ Quo tranſacto.ſ. āno.ſic ergo p̄ſcribit eccleſie poſt annū.ſic ⁊ in auc.de ſan.e.§.pe.coll. ix.ſꝫ an a p̄lato pōt repetere eccleſia dānū q̄d hꝫ:rñ.ſic ⁊ ſi nō eſt ſoluendo petet reſtitui:vt .j.de iudi.l.pperandū §.ſi.⁊.j.vnde vi.l.meminerint.

¶ Autentica.

n ¶ Et hic ſequit̄ auc. noua Gazaros.

Quoniaꝫ multi. Ad teſtimoniuꝫ iudiciale ꝯtra xp̄ianos nō admitt̄ hereticus. ſꝫ in ꝯtractib᷒ vl' vltimis volūtatibus ſic.inter ſe ṽo pñt eſſe teſtes exceptis quibuſdam h̄ nolatis q nec inter ſe poſſūt. h.d. Saly.

o ¶ Orthodoxos. ſed nec p̄ his hētico p̄ducēte:cū p̄ vtraqꝫ pte hodie dicāt:vt.j.de iudeis l.die ſabbati.⁊.ſ.ō epi. ⁊ cle.auc.ſꝫ iudex. Idē ſm canonē:vt p̄ vtraqꝫ pte.vt.iij.q.ix.c. hortamur.⁊.xiiij.q.v.c. nō ſane. Sed an pars orthodoxa poſſit tali pri-

ab iiſdem deſeri atqꝫ deſtitui:⁊ oī cultu vacare .oībus ſacris ⁊ ſolitis viduari myſterijs: o mni ſplēdore priuari^a. nullis populorū côuētiōibus. nullis clericoꝝ obſeruationibus celebrari.⁊ ex hoc ſine dubio q̄dē eaſdē eccleſias perire:ruere cōplanari.nec enim de eaꝝ inſtauratione heretici potuerūt aliq̄ñ cogitare quas penitus eſſe nolebant. Que oīa reſecātes ad p̄ſentē legē peruenimus. Imp. Iuſti. demoſthe.p̄.p̄. Conſtitutio greca.

Cognouimus multos eſſe orthodoxos liberos:q̄bus nec pater nec mater orthodoxe ſūt religionis. Et ideo ſancimus nō tm̄ in caſu vbi alter^b orthodoxe religionis eſt:alter^c aliene:ſed ēt in his caſibus in q̄bus vterqꝫ parēs aliene ſecte ſit.i.pater ⁊ mr̄.hi tm̄mō liberi ad eoꝝ ſucceſſionē ſiue ex teſtō ſiue abinteſtato vocent̄.⁊ donatiōes ſeu liberalitates ab his vel ab alijs accipe poſſint:q orthodoroꝝ venerabili ſunt noīe decorati. Ceteris liberis eoꝝ q non dei omnipotētis amorē ſed paternā vel mr̄naꝫ impiā affectioneꝫ ſecuti ſunt:ab oī beneficio repellēdis^d. ¶ Liberis aūt orthodoxis nō exiſtētib᷒:ad agnationē vl' cognationē eoꝝ (orthodoxam tm̄) eaſdē res vel ſucceſſiones peruenire. Q. ſi vel agnatio vel cognatio recta nō ïueniat̄:tunc caſdē res fiſci noſtri iuribus^e vēdicari ¶ Sed ne uideamur morientib᷒ q̄dē genitoribus p̄uidere liberis: viuentibus āt nullā inferre p̄uidētiam:q̄d etiā ex facto nobis cognitum eſt: neceſſitatē iponim᷒ talib᷒ genitoribus: orthodoxos liberos ſm ſui p̄rimonij q̄ntitatē alē^f:⁊ oīa eis p̄ſtare q̄ ad quotidianā vite cōſeruationeꝫ ſufficiāt. Sꝫ ⁊ dotes p̄ filiab᷒ vel nepotib᷒ dare^g:⁊ ante nuptias donatiōes p̄ filijs vl' nepotibus^h p̄ſcribere:in oī caſu ſꝫ vires patrimonij huiuſmodi liberalitatibus^i eſtimandis: ne p̄pter diuini amoris electionem pr̄na vl' mr̄na fuerint liberi p̄uiſione defraudati. ¶ Oibus videlꝫ que nr̄e ꝯſtōes ō penis paganoꝝ ac manicheoꝝ ac barbaroꝝ ⁊ ſamaritanoꝝ ac montaniſtaruꝫ ⁊ taſcodrotarū ⁊ offitarū ceterorūqꝫ hereticoꝝ cā ꝯſtituerunt: ex hac noſtra lege cōfirmādis:⁊ in perpetuum valituris.

¶ In auc. vt cuꝫ de appellatione cognoſcit̄.§.generalem.colla.viij.

CON. Idem^k eſt de neſtorianis ⁊ acephalis^l:q: ſi q̄s ex his liberos hꝫ eccleſie ſancte communicātes: his ſolis ex teſtō vel abinteſtato pōt trāſmittē hēditatē. Si permixti ſunt:portio interim infideliū maneat apud orthodoxos:ipſis ſi cōuerſi fuerint reſtituēda q̄dē:ſed abſqꝫ rōe fructuū ⁊ adminiſtrationis.p̄manebit autē apud orthodoxos ſi ipſi p̄ſeuerēt ï neq̄tia. Si āt oēs puerſi liberi ſint vocant̄ cognati vel agnati recte fidei. Quibus nō inuētis ſi clericus fuerit eccleſia intra annuꝫ admittatur. quo tranſacto^m ſi non fuerit clericus fiſcus ſuccedat.

¶ Noua conſtitutio Federici.

CON. Gazaros^n:paterenos:leoniſtas:ſperoniſtas:⁊ amaldiſtaſ ⁊ circūciſos:⁊ oēs hereticos vtriuſqꝫ ſex᷒ quocūqꝫ noīe cenſeant̄:ppetua dānam᷒ infamia. Diffidamus atqꝫ bānimus:cēſentes vt bona taliū ꝯfiſcent̄:ne ad eos vlterius reuertant̄.ita q̄ filij eoꝝ etiam ſi ſunt orthodoxi ad eoꝝ ſucceſſionē puenire nō poſſint. cuꝫ longe grauius ſit eternā q̄ꝫ tp̄alem offendere maieſtatē. ¶ Qui ṽo inuenti fuerint ſola ſuſpitiōe notabiles:niſi ad mādatum eccle iuxta conſiderationē ſuſpitionis ⁊ q̄litatē pſone: p̄priam innocentiā ꝯgrua purgatiōe monſtrauerint: tanq̄ꝫ infames ⁊ bāniti ab oīb᷒ habeantur. Item ſi ſic p̄ annum permanſerint: extunc eos ſicut hereticos condemnamus.

Idem Iuſtinia. Io.p̄.p̄.

Quoniā mlti iudices in dirimēdis litigijs nos interpellauerunt:indigētes nr̄o oraculo: vt eis reſonet̄ q̄d de teſtib᷒ hereticis ſtatuendum ſit. vtꝝ ne accipiant̄ eorum teſtimonia an reſpuant̄: Sancim᷒ ꝯ orthodoxos^o q̄dem litigantes neminiꝫ heretico vel his ēt q iudaicam ſupſtitionem colunt eſſe in teſtimonia cōionē^p:ſiue vtraqꝫ pars orthodoxa ſit ſiue altera. ¶ Inter ſe āt hereticis vl' iudeis vbi litigandū exiſtimauerit: ꝯcedim᷒ fed᷒ p̄mixtū ⁊ dignos litigatorib᷒ etiā teſtes introduci^q. Exceptis .ſ. his q̄s vel manicheus furor: cuius pteꝫ ⁊ borboritas eſſe manifeſtum eſt:vel pagana ſupſtitio detinet. Samarit̄ nihilominus: ⁊ q illis non abſimiles ſūt.i.mōtaniſtis ⁊ taſcodrogis ⁊ ophitis:q̄b᷒ pro reatus ſimilitudine^r oīs legitimus actus iterdict᷒ eſt Sꝫ his q̄dē manicheis ⁊ borborit̄ ⁊ paganis necnō ſamaritis ⁊ montaniſtis ⁊ taſcodrogis ⁊ ophitis:oē teſtimonīue^s ſicut ⁊ alias ꝯuerſationes legitimas ſancimus eſſe interdictuꝫ. Alijs ṽo hereticis tm̄mō iudicialia^t teſtimonia circa orthodoxos ſm q̄ ꝯſtitutū eſt volumus eē inhibita. Ceteꝝ teſtamentaria teſtimonia eoꝝ ⁊ que ï vltimis elogijs vel in ꝯtractibus ꝯſiſtunt: propter vtilitatē neceſſarij vſus eis ſine vlla diſtinctione p̄mittimus^u:ne p̄bationum facultas anguſtetur^x.

Idem Auguſtus Ioan.p̄.p̄.

Diuinā noſtraꝫ ſanctioneꝫ^y per quā iuſſimus neminēꝫ errore ꝯſtructum hereticorum hereditatem:vel legatum ſiue fideicōmiſſū accipere:etiam in vltimis militum voluntatibus locuꝫ habere preci-

uilegio renūciare:rñ. vtiqꝫ q̄ ⁊ tacita voluntas prodeſt:vt .j.de teſti.l.ſi q̄s. Iteꝫ an orthodorus contra hereticum poſſit teſtificari: rñ. ſic: vt in nouellis.c.⁊ in decretis.

p ¶ Cōmunionē.hoc intelligē ſm q̄ in ſi.huius.l. diſtinguit̄.ſcilicet in iudiciali teſtimonio.

q ¶ Introduci.i.nil iudeus in deo nihil cathelina cethego: vt hic.⁊.ſ.de epi.⁊ cle.ſi quēq̄.in ſi.⁊.ff.ſo.ma.l.viro.⁊.j. de lib.cā.l.ſi filiū.⁊ de inof.teſta.l.in arcaꝫ.⁊.ff. ſi q̄s omiſ. cā te.l.quidā.⁊.l. ſi ṽo ſolus §.j.⁊.ff. ne quid in lo. pu.l.ij. §.idem.ſed ar.cōtra.ff.de pu.iu.is qui.

r ¶ Similitudie.ſic.ſ.de epi. ⁊ cle.ſi quēq̄.in ſi.ac.

ſ ¶ Teſtimoniū.etiā inter ſe.

t ¶ Iudicialia teſtimonia.i.ō his q̄ in iudicijs terminant̄. vel vident̄ vt de ꝯfeſſionib᷒ ⁊ teſtificationibus ⁊ interlocutoria aliq̄ vel diffinitiua an ſit ita lata. Alij dicunt iudicialia q̄ incipiūt a iudicio.vt ſi agat̄ iniuriaꝝ vel furti:⁊ iudex teſtes q̄ſierit.hi q̄dem adhibiti nō fuerāt ſicut in ꝯtractibus adhibet̄. In p̄ſcriptiōe ergo quā viderint poterūt ferre teſtimoniū ſm p̄imā opinionē cū tm̄ iudicialia prohibeātur.

u ¶ Permittimus.⁊ poterūt etiam produci in iudicio.

x ¶ Anguſtet.nā hoc edictū de teſtib᷒ p̄hibitoriū eſt.ſ. certaꝝ p̄ſonaꝝ.⁊ ſic quilibet admittit̄ qui nō p̄hibet̄.vel aliq̄ lege excuſat̄:vt.ff.de teſt.l.j.⁊ facit vt p̄bationum facultas amplieſ: vt.j. de iureiuran.l. generālit̄. in p̄n. ⁊.ff. de mē. l.ne quid.§.de his.⁊.ff. de teſti.l.ſeruū.⁊.j. ō in.deli.l.ſi.§. ſi ṽo. Sed videt̄ etiā in ꝯtractibus nō admitti:q: heretici ſunt infames:vt.ſ.de ſum.trini.l.j.in ſi.⁊ infames ferre teſtimoniū nō poſſunt:vt.ff. de teſti.l.iij.§.j. ſed huic reſpondi.ſ.de ſum.tri.l.j. Itē ſignāt h̄ quidam talē auc.ſed hodie nulli iudeo p̄mitt̄ ferre teſtimoniū cōtra orodoxum:niſi in curiali conditione:vt in auc.de hereti.⁊ in auc.vt hereti.curia.§.illud.vel in auc. de teſti.hereticoꝝ. ſꝫ certe nō inuenit̄ hec auc.inter auc.ſed dicunt quidaꝫ reperiri in nouellis.

Diuinam. Etiaꝫ ex militis teſtō nō recipiūt hereticí.h.d.Saly.

y ¶ Sanctionem.ſ.e.l.manicheos.⁊ hec nō legitur.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ¶ De sanctū baptisma iteret. Genus est heresis rebaptizare baptizatum.

Antistitez. Eps iuris errore alis baptizatuz rebaptizās priuādus est sacerdotio. h.d. Saly.

b ¶ Errorē. s. iuris. secus si de facto dubitet baptizatū esse. nec eñi pōt dici reiteratuz qd̄ ignorat admissū. vt in decre. de cōse. di. i. §. de ecclesiaꝝ. sȝ ar. ꝯtra. ff. de dolo. l. ꝛ elegāter. §. nō solum.

Si quis. Scienter rebaptizans ꝛ rebaptizatus punit capite. h.d. Saly.

c ¶ Piaculare. i. piandū sanguine. i. dȝ amittere caput.

d ¶ Per etatē. q̄libet rebaptizās ꝛ q̄libet capax criminis p etatē rebaptizat⁹ patiunt flagitiū piaculare. vel forte loquitur de eo q rebaptizāri ꝓbuit in respondendo ministeriuȝ.

e ¶ Ultio supplicio. qd̄ mortē interpretamur: vt. ff. de penis. l. vltimum.

Nulli hereticorum. Baptizantes xp̄ianuȝ sub alia lege: puniūt pena h̄ statuta quā iudex nō p̄t dissimulare vl' minuere. h.d. Sa.

f ¶ Initiati. vt quia christiani erāt tn̄: ꝛ ita cathecumini. nō autem baptizati.

g ¶ Ecclesie. ꝛ auferunt hodie dñis eorum: vt. j. ne christianum man. l. j.

h ¶ Quod qui fecerit. scȝ hereticus q rebaptizat ingenuos vel seruos proprios.

i ¶ Exilio. minorē h̄ patit penā cū adhuc nō fuerat baptizat⁹: q̄ȝ si fuisset: vt. s. e. l. pri. Alij hoc referūt de pēa exilij ad eū q sciuit ꝛ nō detulit: nō aūt ad baptizātē. ꝑma placet.

k ¶ De apostatis. Qui dicit apostate: habes. j. e. apostatarū. §. sed ne huius. ꝛ. l. fi. in fi.

Si quis. Apostate bona publicātur. hoc dicit Saly.

Si qs. Apostatat⁹ crimē pōt accusari post mortez vsq̄ȝ ad q̄nquēniū. h.d. saly.

l ¶ Si qs. ꝑma nō legit. in sa nō q̄ de inof. actionib⁹ q̄nquēniū statuit: vt. j. de inof. test. si qs filui. sȝ videt ꝑpetuo agi: vt. j. e. apostataꝝ. So. illa corrigit hāc ibi. vel h̄ post mortē testatoris: ibi viuente testatore dicit se posse deferre.

m ¶ Contendit. accusator.

n ¶ Juge. i. continuum.

o ¶ Actiōes. i. q̄rele d̄ inof. te.

p ¶ Exordium. i. vsq̄ȝ ad q̄nquennium.

Hi qui. Apostatantes a fide perdūt oīa ēt a iure cōi xp̄ianis ꝯcessa. nec admittit penitētia. h.d. Saly.

q ¶ Suffragijs. q̄re g̈ h̄etici repellunt ō ciuitatib⁹ ꝛ n̄ apostate: vt. s. de sū. tri. l. ij. rn̄. q̄ alios docerēt. ꝛ eadē rōe repellunt clrici apostate: vt. j. e. l. fi.

r ¶ Oblitterabit. i. delebitur.

f ¶ Obducetur. idest delebitur flagicium.

pimus: siue communi iure siue militari testentur.

¶ De sanctuz baptisma iteretur.

IMpera. valen. grati. valens augusti. ad floren.

Antistitē q sanctitatez baptismatis illicita vsurpatiōe geminauerit: sacerdotio idignū eē cēsem⁹. ¶ Eorū. n. ꝯdēnam⁹ errorē: qui apl'oꝝ p̄cepta calcātes: xp̄iani nois sacramenta sortitos: alio rursus baptismate nō purificat sȝ incestāt lauacri nomine pollūctes.

IMpera. hono. antho. pre. pre.

SI qs rebaptizare quēpiam de ministris catholice secte fuerit detectus: vna cū eo q piaculare crimē cōmisit (si tn̄ criminis p etatē capax sit) ꝛ hic cui persuasum sit vltimo supplicio percellatur.

IMpa. theo. a. ad floren.

NUlli h̄eticoꝝ dāda lic̄ia est: vt ingenuos vel suos, ꝑpos q orthodoxoꝝ sūt initiati mysterijs: ad suū rurs⁹ baptisma deducēdi. Nec nō illos quos emerūt: vl' q̄litercūq̄ȝ hūerit: necdū siue supstitōi ꝯiūctos ꝓhibēdi catholice seq religionē ecclesie. Qd̄ q̄ fecerit: vl' cū sit igenu⁹ in se fieri passus sit: vel seui nō detulerit: exilio ac. x. lib. auri multa dānabit. testi ꝛ donatiōis faciēde vtriq̄ȝ denegāda lic̄ia. ¶ Que oia ita custodiri decernim⁹: vt nulli indicū liceat delatuz ad se crimen: minori aut nulli coertiōi mādare nisi ipse idem pati velit qd̄ alijs dissimulando concessit.

¶ De apostatis.

IMpa. cōstā. ad phalasum. p̄. p̄.

SI qs lege venerabili cōstitutus: ꝛ ex xp̄iano iudeus effectus: sacrilegis cetib⁹ aggregetur: cū accusatio fuerit approbata: facultates eiusdē dominio fisci iubem⁹ vēdicari. IMpa. grati. valen. ꝛ the. aaa. ad Jpichi. pre. pre.

SI qs defunctū violate atq̄ deserte xp̄iane religiōis accusat: cūq̄ȝ vel ad sacrilegia tēploꝝ vel in rit⁹ iudaicos trāsijsse ꝯtēdit: ea q̄ȝ gr̄a testari minime potuisse ꝯfirmat: itra inge q̄nquēniū: qd̄ inofficiosis actionib⁹ ꝯstitutū est: ꝑprias exigat actiōes: futurijs iudicij huiusmodi sortiatur exordium.

IMperator. the. valent. ꝛ archi. aaa. Fabiano pre. pre.

HJ q sactā fidē ꝑdiderint: ꝛ sanctū baptisma h̄etica supstitiōe ꝓfanauerit: a ꝯsortio oiuz segregati: in testimonijs alieni testi (vt an iā sancim⁹) nō h̄eant factiōēz. Nulli in h̄editate succedāt. a nemine scribant h̄edes. ¶ Quos et ꝑcipimus ꝓcul abijci ac lōgi⁹ mādari: nisi pene visuz fuisset eē maioris vīdari inter hoīes: ꝛ hoiuz carē suffragijs. ¶ Sȝ nec vnq̄ i statū p̄stinū reuertant. nec flagitiū moꝝ oblitterabit pnia. nȝ vmbra aliq̄ exq̄sita defensiōis: aut muniminis obducet. q̄si qdē eos q fidē quā deo dedicauerāt polluerūt: ꝛ ꝓdētes diuinū mysterium: i ꝓfana migrauerūt: tueri ea q sūt ꝯmēticia ꝛ ꝯciata n̄ p̄sit. lapsis ꝛ enīz ꝛ errātib⁹ subuenit. pditis vo h̄ est sanctus baptisma ꝓfanātib⁹ nullo remedio pnie q solet alijs criminib⁹ adesse succurrit. IMpa. The. Ualen. aa. Basso. pre. pre.

APostatarū sacrilegū nomen singuloꝝ vox ꝯtinue accusatiōis icesset: ꝛ nullis finita tpibus huiuscemōi crīs arceat idagō. Quibus ꝯcūis p̄terita iterdicta sufficiāt tn̄ ēt illud iteram⁹ ne postq̄ȝ a fide deuiauerint: testādi aut donādi qppiā h̄eant facultatē. ¶ Sȝ nec vēditiōis sp̄e facē legi fraudē finant. totūq̄ȝ abitestato xp̄ianitatē secrātib⁹ ꝑpīqs potissimū deferat. ¶ Jn tn̄ aūt ꝯtra hmōi sacrilegia ꝑpetuar volum⁹ actionē: vt vniuersis abintestato venientib⁹: ēt post mortē peccātis absolutā vocē simulatōis cōgrue nō negem⁹. nec illis patiemur obstare si nihil in ꝯtestatiōe ꝓfano dicat viuēte ꝑductū. ¶ Sȝ ne huiusmodi interptatio crīs lati⁹ incerto vaget errore: eos ꝑsītib⁹ insectamur oraculis: q noīe xp̄ianitatis inducti: sacrificia vl' fecerit vl' faciēda mādauerit. ¶ Quorū ēt post mortē cōprobata ꝑfidia hac roe plectēda est: vt donatiōib⁹ testamētisq̄ȝ rescissis: hi qb⁹ h̄ ōferret legitima successio huiusmodi ꝑsonaruȝ hereditate potiantur. IMpa. theodo. ꝛ valentinia. aa. florenti. pre. p̄.

EUm q̄cūq̄ȝ suū vel ingenuuȝ inuituȝ suasione plectenda ex cultu xp̄iane religionis in nefandā apostatarū sectā ritūue transduxit: eu dispēdio fortunaruȝ capite puniēduȝ esse cēsemus. IMpa. valen. marcianus. aa. pala. pre. p̄.

EOs q catholicarū ecclesiaruȝ dei clerici vel orthodoxe fidei mōachi: relicto vero ꝛ orthodoxe religionis cultu: apollinaris vel euthicetis heresim ꝛ dogmata abhominanda secuti fuerint: oib⁹ penis que p̄oīb⁹ legib⁹ aduersus hereticos ꝯstitute sūt iubem⁹ teneri: ꝛ extra ipsuȝ quoq̄ȝ romani imperij solum repelli: sicut de manicheis p̄recedētiuȝ legum statuta sanxerunt.

¶ Nemini liceat signum saluatoris christi humo vel in silice vel in marmore insculpere aut pingere.

IMperator. theodo. valenti. aa. Eudoxio. pre. preto.

CUm sit nob cura diligens p oia supni numinis religiōēz tueri: signū saluatoris xp̄i nemini licere vel i solo: vl' i silice vl' i marmorib⁹ humi positis isculpe vl' pingē: sȝ q̄cūq̄ȝ repit tolli. Grauissima⁹ pena mulctādo eo q cōtrariū statut nīs tētauerit: spāliter imperamus.

¶ De iudeis ꝛ celicolis.

t ¶ Et errātib⁹. h̄eticis. s. nolētibus ad fidē cōuerti quā nūq̄ȝ hūerūt: vt. s. de sum. tri. iter claras. in fi. ꝛ de h̄eticis. l. iij. in fi. sȝ nō q iā ō fide fuerūt: ꝛ postea diuiserūt se oino vt h̄. Ul' dic quo ad penā mūdi nō ꝓdest penitere. quo ad deū sic. vt ꝛ ibi. cor ꝯtritū ꝛ humiliatū deus nō despiciet. ꝛ alibi dixi. cōfitebor ꝛ tu remisisti impietatē peccati mei.

Apostatarū. Crimē apostatar⁹ ē publicū: nō q̄libet admittit ad accusandū. ꝛ alienatiōes ipso iure sūt apostatis interdicte. ꝛ post mortē p̄nt accusari: bonis eoꝝ primiorib⁹ fidelib⁹ applicādis. h.d. sa.

u ¶ Cōtinue. etiaȝ sine libello.

x ¶ Incesset. i. incessanter accuset. ac.

y ¶ Temporibus. nisi infra quinquēniū post mortē: vt. s. e. l. ij.

z ¶ Deferat. pmo liberis. so agnatis: vt. s. d̄ h̄eticis. l. cognouim⁹.

a ¶ Perpetuari. cū illa crimina vsq̄ȝ ad. xx. an. regulariter porrigātur: vt. j. ad. l. cor. d̄ fal. l. querela.

b ¶ Simulatiōis. i. accusatiōis: vt. j. de accu. l. ea quidem. ꝛ facit. ff. d̄ soita. l. cum lege.

c ¶ Mādauerint. vt iudei vel pagani.

Cum q̄cūq̄ȝ. nō legit. sȝ. h.d. Qui psuasionib⁹ suū vl' liberū fecerit apostatā puniri dȝ capite. Saly.

Eos q. Nec h̄ legit. sed. h.d. Erit monachi h̄etici penis legitimis sūt puniēdi: ꝛ d̄ sacro ipso expellēdi. sal. sȝ ꝯtra. s. e. l. iij. sȝ ibi solū

f ¶ Nemini liceat signi crucis humo ponere est ꝯtrariū religioni ꝛ ideo h̄ ponit ꝛ lege p te ꝛ dic grauissima pena. s. forte mortis: vt. ff. d̄ penis. l. vltima.

Cum sit. Signū crucis nō dȝ sculpi vl' pingi in locō q possit pedibus calcari. h.d. Qd̄ nō cōtra illos religiosos mēdicantes ꝑmittentes sup lapidibus sepulchroꝝ sculpiri sancte crucis signum. Saly.

g ¶ Grauissima. s. morte que ē grauissima: vt ff. de penis. l. vltima.

h ¶ De iudeis. Quia iudei ꝛ celicole multa ponunt ꝯtraria religioni. ideo de hiis dicit. ꝛ sunt celicole qui planetas colunt.

¶ Et errātib⁹.hereticis .s.nolētibus ad fidē cō uerti quā nūq̄ hereticū: vt.s.de sum.tri.iter claras.in fi.⁊ de hereticis.l. iij.in fi.ſ3 nō q̄iā ō fide fuerūt: ⁊ postea diuiserūt se oīno vt h. Ul dic quo ad penā mūdi nō pdest penitere. quo ad deū sic.vt ⁊ ibi.cor ptritū ⁊ humiliatū deus nō despicies. ⁊ alibi dixi.cō fitebor ⁊ tu remisisti impietatē peccati mei.

Apostatarū Crimē apostatar⁹ ē publicū:nō q̄libet admittit ad accusandū. ⁊ alienatiōes ipso iure sūt apostatis interdicte. ⁊ post mortē pūt accusari: bonis eoꝝ primiorib⁹ fidelib⁹ applicādis.h.d.sa.
u ¶ Cōtinue.etiā3 sine libello.
x ¶ Incesset.i.incessanter accuset.ac.
y ¶ Temporibus. nisi infra quinquēniū post mortē:vt.s.e.l.ij.
3 ¶ Deferat. pmo liberis.ſo agnatis: vt.s.ō hereticis.l. cognouim⁹.
a ¶ Perpetuari.cū illa crimina vsq3 ad.xx. an.regulariter porrigātur:vt.j.ad.l.cor. ō fal.l.querela.
b ¶ Simulatiōis.i.accusatiōis:vt.j.de accu.l.ea quidem.⁊ facit.ff.ō testa.l.cum lege.
c ¶ Mādauerint. vt iudei vel pagani.

Elui quiq3.nō legit. ſ3 .h.d. Qui psuasionib⁹ suū vl liberū fecerit apostatā: puniri d3 capite.Saly.

Ego g. Nec h legit sed.h.d. Etiā monachi heretici penis legitimis sūt puniēdi:⁊ ō sacro lpio expellēdi.sal.ſ3 ptra.s.e.l.iij.ſ3 ibi solo
f ¶ Nemini liceat signū crucis humo ponere est ptrarū religioni ⁊ iō de h ponit ⁊ lege p te ⁊ dic grauissima pena .s. forte mortis:vt.ff.ō penis.l.vltima.

Cuz sit Signū crucis nō d3 sculpi vl pingi in locō q posset pedibus calcari.h.d. Quō nō cōtra istos religiosos mēdicantes pmittentes sup lapidibus sepulchroꝝ sculpiri sancte crucis signum.Saly.
g ¶ Grauissima.s.morte que ē grauissima: vt.ff.de penis.l.vltima.
h ¶ De iudeis. Quia iudei ⁊ celicole multa pponunt ptraria religioni. ideo de his dicit. ⁊ sunt celicole qui planetas colunt.

Quod. Collegio iudeorū legari nō pōt.h.d.Saly.
a ¶ Cornelia.pprium nomen est.
b ¶ Nō pōt.vt ⁊.j.ō here.insti.collegium. ⁊ dic vt ibi nō. in glo. secus si veni eorū:vt .ff. de re.du.l.cū senatus.

Iudeis Judei irruētes i pūersū ad christi cultū sūt cremādi.h.d. Saly.Et nō legit in scholis.
d ¶ Feralē.i. crudelē.

Si synagoga. Christianī nō debēt irruere cōtra synagogā iudeoꝝ.h.d Sa.
e ¶ In synagoga.i.in domo iudeorum.
f ¶ Irruētes.als militesirruētes.⁊ est cōtra .s.ō sum.trini.l.ij.solue vt ibi.
g ¶ Quos.s.milites.
h ¶ Religionū.s.iudeorū.sunt.n.quo ad coꝝ opinionē religiosa.

Iussio. Immūitas ātiquitus iudeis cōcessa p hāc legē reuocatur.h.d.Saly.
i ¶ Iussio.idest lex.
k ¶ Immūitas.i multis.n. immunitatē hēbāt anteq̄ xps veniret i virginē.⁊ facit.ff.de decu.l.generaliter.§.fi.

Ne quis. Christianā cū iudeis nō possūt mrimoniū ptrahē sub pena capitis:licētia accusandi cuilibet pcessa.h.d.Saly.
l ¶ Christianā.d3.n.ē cōmunicatio diuini iuris.vt.ff.ō ritu nup .l.j.
m ¶ Relatata.et sine i scriptiōe forte.ſ3 regulariter ptra.j.q accusa/re nō pos.l.ij.

Nemo. Nuptie inter christianos phibite sūt iter iudeos phibentur sua lege cessante.h.d.Saly.
n ¶ In cōiunctionib⁹. idest matrimonijs.
o ¶ Nec iuxta legē. ipsi eni statuerūt vt quasdā psonas ducē liceat q̄s duci nō licet:vt amitā ⁊ sororem forte.⁊ hec lex eis phibet.

Iudei hec ē bōa lex breuis.h.d. Judei habēt ea q̄ sūt ciuili rōa norū.⁊ corā iudicibus xpianis debēt litigare.⁊ pūt vnū ex eis arbitrū assumere.Bar.
p ¶ Supstitionē.i.ad fidem eorū.
q ¶ Arbitrorū.a christianis electorū.
r ¶ Ciuili. secus in criminali:vt.ff.de ar. non distinguemus.§. iulia.
s ¶ Eorū.s.arbitroꝝ.⁊ dic sine pena:vt.j.ō arcum antea.

Impa.ārc.⁊ clau.aa.Istropho.

Quod cornelia salua vniuersitati iudeorū q in anthiocenſium ciuitate cōstituti sunt legauit: peti non potest. Imperator constan.a.ad euagi.pre.preto.

Iudeis ⁊ celicolis ⁊ maioribus eoꝝ ⁊ ptriarchis volumus intimari:q si qs post hāc legem aliquē q eoꝝ feralē fugerit sectā:⁊ ad dei cultū prospexerit:saxis aut alio furoris genē (qd nunc fieri cognouimus) ausus fuerit attentare: mox flāmis dedēdus est:⁊ cum oībus suis participibus pcremēdus. Impa.va.⁊ valen.aa. remigio.

Si synagoga iudaice legis velut hospitij merito irruentes iubeas emigrare:quos puatorum dom⁹ nō religionū:⁊ loca habitationum merito cōuenit attingere. Imperator. valen.grat. ⁊ theo. aaa.hypatio.

Iussio qua sibi iudaice legis homines blandiunt:p quā eis curialium munerū debeat immunitas rescindatur. Impa. valen.theo.⁊ archa.aaa. vinctio.p.p.

Ne qs xpianā mulierē in coniugem iudeus accipiat:neq3 iudee xpian⁹ piugiū sortiat.nā si qs aliqd hmōi admiserit:adulterij vicem cōmissi hmōi crimē obtinebit. libertate in accusādū publicis quoq3 vocibus relaxata. Idē aaa. Infantio comiti orientis.

Nemo iudeorū morē suū i cōiunctionibus retinebit.nec iuxta legē suā nuptias sortiat.nec in diuersa sub vno tpe coniugia conueniat. Imperator.gratia. valen.⁊ theo.aaa.Eutihchiano.

Iudei cōi romano iure viuentes:in his causis q tā ad superstitionē eorū q̄ ad forū ⁊ leges ac iura ptinēt:adeāt solēni more iudicia.oēsq3 romanis legib⁹ conferant ⁊ excipiant actiones. ¶ Sig. uo ex his cōi pactōe ad silitudinē arbitrorū apō iudeos i ciuili dūtaxat negocio putauerit litigādū:sortiri eorū iudiciū iure publico nō vetēt. Eoꝝ ēt snias iudices exequāt tāq̄ ex snia cognitoris arbitri fuerit attributi. Imperator.bono. ⁊ archa.aa.ad iudeos.

Nemo exterus religiōis iudeorū:iudeis pcia statuet:cū venalia pponent. Justū ē.n.sua cuiq3 cōmittē.itaq3 rectores pūciarū vobis nullū discussorē aut moderatorem eē pcedāt. ¶ Q si qs sumere sibi curā (pter vos pceresq3 vros) audeat:eum velut aliena appetēt supplicio coercere festinent. Idem.aa.eutihchiano.pre. pre.

Quicunq3 ex iudeis obnoxij curie cōprobant:curie mancipētur. Imperator. hono. ⁊ theo.aa.antonio.prefe.pre.

Iudeos quosdā festiuitatis sue solēnia ad pene q̄dā recordationē intendere:⁊ sancte crucis assimilatā speciē in ptēptū xpane fidei sacrilega mēte exurere puinciarū rectores phibeāt:ne locis suis fidei nre signū imisceāt.ſ3 ritus suos citra ptēptū xpiane legis retineant amissuri sine dubio permissa hactenus nisi ab illicitis temperauerint. Idem.aa.Jo.pre.pre.

Celicolarū nomē inauditum quodāmō nouū crimē supstitiōis vendicauit. hi nisi ad dei cultū venerationēq3 xpianā pūersi fuerint: his legib⁹ qb⁹ pcipim⁹ hereticos astringi:se quoq3 nouerint attinendos. ¶ Edificia āt eorū (q nescio cui⁹ dogmatis noui conuentus hēt) ecclesijs vendicētur. ¶ Certū est.n. qcqd a fide xpianorū discrepat: legi xpiane esse contrarium. Idem.aa.eidem Jo.pre.pre.

Die sabbati ac reliqs sub tpe q̄ iudei cultus sui reuerētiā seruāt:neminē aut facere aliquid aut vlla ex pte pueniri debere pcipim⁹. ita tn̄ vt nec illis def lītia codē die xpianos orthodoxos puenire:ne christiani forte ex interpellatiōe iudeorū ab officialib⁹ pfatis diebus aliquā sustineāt molestiā:quū fiscalib⁹ cōmodis ⁊ litigijs priuatorū: cōstat reliquos dies posse sufficē. Idem.aa.philippo.prefe. preto.

Null⁹ tāq̄ iude⁹ cū sit inocēs obteraf.nec expositū eū ad ptumeliā religio q̄liscunq3 pficiat. nō passiū eoꝝ synagoge vl habitacula pcrement:vl ppera sine vlla rōe ledāt. ¶ Cū aliogn ēt si sit aliqs scelerib⁹ iplicit⁹ idcirco tn̄ iudicioꝝ vigor:iurisq3 publici tutela vr̄ in medio pstituta:ne q̄sq̄ sibiipsi pmittere valeat vltiōem. ¶ Sz vt h psonis iudeorū volum⁹ eē pūsū:ita id quoq3 monēdū eē cēsem⁹:ne iudei forsitā isolescāt:elatiq3 sui securitate q̄cq̄ precipites in christianā reuerentiam vltionis admittant. Idem.aa.aurelio.pre.pre.

Si q̄ inter christianos ⁊ iudeos sit ptētio:nō a seniorib⁹ iudeorū ſ3 ab ordinarijs iudicib⁹ dirimaf. Idem.aa.asclepiadoro.

Iudei ⁊ bonorū pscriptiōe ⁊ ppetuo exilio dānabunt:si nr̄e fidei hoiem circuncidisse eos vel circuncidendum mandasse cōstiterit. Imperatores theodo.⁊ valen. Joan.comi.sacra.lar.

Iudeorū pmates q in vtriusq3 palestine sinedrijs nomināt vl i alijs puincijs dgūt:piculo suo āniuersariū canonē de synagogis oīb⁹ palatinis cōpellētibus exigāt: ad eā formā quā ptriarche quōdā coronarij auri noīe postulabant:⁊ hoc qd de occidentalibus patriarchis conferre cōsueuerant nostris largitionibus inferatur. Idem. aa. Florenti.pre.pre.

Nemo exterus. Judei nō pūt artari ad vēdēdas res ppas alr q̄ xpiani.bar.
t ¶ Nemo exterus. nec ēt iudei inter se nec xpiani:vt ⁊.ff. rer amo.l.nō.n.⁊.j.ō monopol.l.j.nisi ex cā.vt.s.de epi.audi.l.j.⁊.ff.de offi.p.vrb.l.j. §.cura.⁊ ad .l.iul. de anno. .l.fi.§.j.
u ¶ Uobis.s.iudeis.
x ¶ Uos.q n̄ subibūt talē penā:nō tn̄ statuit vt mō dixi.
y Quicūq3.nō legit.mācipētur.i.vēdicent.

Iudeos. Qñ iudei celebrāt sua solemnia:nō debēt aliqd agē i ptēptū xpane fidei als puniunt.h.d.Saly.
3 ¶ Solēnia.puto coronā spineā ⁊ crucē.
a ¶ Rit⁹.i.cōsuetudies suas.
b ¶ Tēpauerint.puilegiū.n. d3 amittē q pcessa sibi abutit ptāte.vt.lxxiiij.di.c.vbi.⁊ .ff. ō pecu.l.liberā.⁊.ff.ō neg.ge. q.fine.⁊ in auc.ō tabel.§.nos aūt.col.v.

Celicolarū Nisi celicole cōuertant ad fidē vt heretici puniant.h.d.Saly.
c ¶ Celicolaꝝ.ptrariū.q n̄ ē mecū ptra me est:sic.ff.de re. iur.q nō faci.⁊.ff.ō fideicō.li. si cū.§.pe.⁊ ad treb.si cui purc.§.j.

Die sabati. In die sabbati ⁊ alijs festiuitatib⁹ iudeoꝝ ipsi nō pūt conueniri nec alios puenire.h.d. Bar.
a ¶ Neminē.s.iudeum.
b ¶ Precipim⁹.vl a iudeis vl a christianis.
c ¶ Cōuenire.facit.j.ō fruc.⁊ li.ex.l.fi.⁊ ō resci.vē.l. ratas ⁊.ff.qd q̄sq3 iu.l.j.ſ3 j.j.ō le.⁊ pstit.l.qd fauore.sol. vt ibi.

Nullus. Nec iudeū offendere:nec bona eius inuadere cuiq̄ liceat ppria auctoritate:nec cōtra.h.d. Saly.
c ¶ Nullus.s.iudeus.
e ¶ Innocēs.erit quo iculpat
f ¶ Obteratur.i. verberetur.
g ¶ Religio.obterētis ⁊ dic expositū.i.exposito eo.
h ¶ Passiū.i.idistincte ante q̄ cognoscatur de crimine.
i ¶ Ultionē.ſ3 nūqd eo casu pmittes cū ille n̄ vult venire aū iudicē nec iudex pt eū cogē:tn̄.ſ3 Jo.sic.ar.j.ō decur. l.generalr.li.x.⁊.ff.ō his q in frau.cre.ait ptor.§.si debitorē ⁊.s.ō epi.⁊ cle.si qs curiaf.illud āt pstat q ptra q̄sdā psonas q̄sq̄ hoc licet: vt.j. qñ liceat sine iu.se vi.l.fi. Itē3 fac cū hac.l.j.ne qs i sua cā iu.l. j.⁊.ff.quoꝝ le.l.j.⁊.ff.ō vsufr. si cui⁹.§.deniq3.⁊.ff.q i frau. cre.l.fi.⁊ de fur.herdū.⁊.j.ti. ij.l.christianis.⁊.ff.de ori.iu. .l.ij.§.post originē.ac.

Si qua. Judeus actor vl reus foꝝ seqt xpani.Sa.
k ¶ Si qua.per vos legite.

Iudei. Bona iudei xpianū circūcidēns sūt publicāda.h.d.Saly.Et p vos legatis.ac.
l ¶ Iudeorum primates. videte p vos.

Hec valitura. Judei nõ poſſunt habere aliquem honorem. h. d. bar.

a ¶ Interdicte ſunt. imo vi-detur ꝙ ad honores admit-tantur: vt. ff. de decu. l. gene-raliter. §. fi. q̄ eſt cõtra. Sol. q̄-dam dicunt hanc corrigere. Alij dicunt ꝙ hic erant iudei ibi nõ: ſ3 iudaicã ſupſtitionẽ3 vl' vitã ſeruarẽt. Alij ꝙ ibi fu-it ſpecialiter indultũ eis. p̃ſta verior. Ac.

b ¶ Nec chriſtianũ mãcipiũ hereticus vel pagan⁹. Quia cõtrariũ eſt religioni ꝙ here-ticus habeat chriſtianũ man-cipium. ideo de hoc ponit.

Iudeꝰ. Mãcipia chri-ſtiana iudeis ſunt in-terdicta: ⁊ ſtati libera ſiunt. Mãcipia võ alterius ſe-cte eis ſunt ꝑmiſſa. ſ3 nõ pñt eos circũcidere ſub pena hic ſtatuta. h. d. Saly.

c ¶ Judeus. habuerit. chriſti-anum ſufficit habere vt penã patiatur. at nõ xp̃ianum duo ſunt neceſſaria. ⁊ poſſidere ⁊ circũcidere: vt ſubijcit.

d ¶ Capitali. i. ꝑpetuo exilio. ⁊ ſic cõcordat. §. ti. j. iudei. nã illa eſt capitalis pena: vt. ff. õ de. l. rei capitalis. ⁊ de pu. iu. l. j. ⁊ fac. §. õ epi. ⁊ cle. l. ſi. i ſi.

¶ De paganis ⁊ tẽplis ⁊ eo. De iudeis qui in quibuſdã nobiſcũ cõueniũt dixit: nunc de paganis qui ꝑitus diſcre-pant dicit.

Placuit. Templa ad ſacrificãdum dijs de-bent ꝑeitꝰ claudi. ⁊ ſa-crificantes ac conſcij ⁊ mini-ſtri gladio debẽt puniri ⁊ bo-na ↄfiſcari. ⁊ iudices negligẽ-tes incurrunt penã quinqua-ginta librarũ auri. h. d. cũ. l. ſe. ⁊ pe. Saly.

Hec valitura in omne euum le-ge ſancimus: neminem iudeo-rum (q̃bus oẽs adminiſtratiões ⁊ di-gnitates iterdicte ſunt⁹) nec defen-ſoris ciuitatis fungi ſaltẽ offõ: nec patrie honorẽ accipe cõcedimus: ne acq̃ſiti ſibi officij auctoritate mu-niti: aduerſus xp̃ianos ⁊ ſuos ple-rũq3 ſacre religionis antiſtites ve-lut inſultantes fidei nr̃e iudicandi vel ꝓnunciandi q̃ſlibet habeãt po-teſtatẽ. ¶ Illud ẽt pari ↄſideratio-ne rõnis arguẽtes ꝑcipimꝰ: ne qua iudaica ſynagoga in nouã frabricã ſurgat: fulciẽdi veteres ꝑmiſſa licẽ-tia que ruinã minant. ¶ Quiſquis igit vel inſulas ceperit: ↄſtitis digni-tatibus nõ potiat. vl' ſi ad officia ve-tita ſubrepſerit: his penit⁹ repellet. vl' ſi ſynagogã extruxerit: cõpẽdio catholice eccleſie nouerit ſe laborã-ſe. ⁊ q ad honores ⁊ dignitates ir-repſerit: hẽat vt antea ↄditionis ex-treme. ⁊ ſi honorariã illicite ꝓme-ruit dignitatẽ. ⁊ q ſynagoge fabricã cepit nõ ſtudio reparandi cũ dãno q̃nquaginta librarũ auri fraudet au-ſibus ſuis. ¶ Cernat ꝑterea bona ſua ꝓſcripta: mox pene ſanguinis deſtinandus: q fidẽ3 alterius expu-gnauerit peruerſa doctrina.

¶ Nec chriſtianum mãcipium he-reticus vel paganꝰ vel iudeꝰ ha-beat vel poſſideat vel circumcidat.

Impera. cõſtã. a. ad euagnum.

Iudeus ſuũ xp̃ianũ3 nec cõ-parare debebit: nec largitatẽ vel alio quocũq3 titulo con-ſequat. ¶ Q. ſi aliqs iudeorũ mã-cipiũ vel xp̃ianũ3 hũerit': vel ſecte alterius ſeu nationis crediderit ex quacũq3 cã poſſidendum: ⁊ id cir-cũciderit: non ſolum mancipij dã-no mulctetur: veruetiam capita-liꝰ ſententia puniatur: ipſo ſeruo ꝓ p̃mio libertati donando.

¶ De peganis ⁊ templis ⁊ eorũ ſacrificijs.

Impera. ↄſtan. a. ad tau. pre. pre.

Placuit i oibus locis atq3 vr-bibus vniuerſis claudi ꝓti-nus tẽpla: ⁊ acceſſu vetito oi-bus liniam delinquendi ꝑditis ab-negari. volumus etiam cũctos ſa-crificijs abſtinere. ¶ Q. ſi aliquid forte hmõi ꝑpetrauerint: gladio vl' tore ſternant. facultates ẽt perem-pti fiſco decernimus vẽdicari. ¶ Et ſiliter puniri rectores ꝓuinciarum ſi facinora vindicare neglexerint.

Impera. grati. ⁊ valẽ. ⁊ theodo. aaa. oratio pre. preto.

Ne qſq̃ mortalium ita faciẽdi ſa-crificij ſumat audaciam: vt in-ſpectõe iecoris extorũq3 ꝑſagio va-ne ſpẽ ꝓmiſſionis accipiat. vel qõ ẽ deterius: futura ſub execrabili ↄſul-tatione cognoſcat. ¶ Acerbioris ⁊ enim iminebit ſupplicij cruciatꝰ eis q cõtra vetitũ ꝑſentiũ vl' futura rũ3 rerũ3 explorare tentauerint ve-ritatem.

Impator arch. ⁊ hono. aa. macrobio ⁊ preliano.

Sicut⁹ ſacrificia tẽplorum ꝓhi-bemus: ita volumus publico-rũ operũ3 ornamẽta ſuari. Ac nec ſibi aliqua auctoritate blandiant: q ea conant euertere. ſi qõ reſcriptũ3 ſi qua lex forte ꝓtendit: arrepteꝰ huiuſmodi charte ex eorum mani-bus ad noſtram ſcientiã referant.

Idem. aa. appollodoro procon-ſuli aphrice.

Ut profanos ritus iam ſalubri lege ſummouimus: ita feſtos conuentus ciuium ⁊ communem oium leticiam nõ patimur ſummo-ueri. vnde abſq3 vllo ſacrificio at-q3 vlla ſuperſtitione damnabili ex-hiberi populorũ voluptates ſ3 ve-terem conſuetudinem. iniri etiã fe-ſta ⁊ conuiuia ſi quando exigũt pu-blica vota decernimus.

Imperatores hono. ⁊ theo. aa. ad populum.

Omnia loca q̃ ſacris error ve-terũ deputauit: noſtre reipubli-ce iubemus ſociari. ¶ Nõ autẽ ex eo iure vbicũq3 ad ſingulas q̃ſcun-q3 ꝑſonas vel ꝑcedentiũ principũ largitas: vel nr̃a maieſtas voluit ꝑ-uenire: id in eorũ patrimonijs eter-na firmitate ꝑduret. ¶ Ea võ que multiplicibꝰ ↄſtitutis ad venerabi-lẽ eccleſiã volumus ꝑtinẽ: chriſtia-na ſibi merito religio vendicabit.

Idem. aa. aſclepiadoro.

Chriſtianis q vẽ ſunt vel eẽ di-cunt: ſpãliter demandamus: vt iudeis ac paganis q̃ete degenti-bus nihil tẽtantibus turbulentum legibuſq3 ↄtrariũ: nõ audeant ma-nus inferre religionis auctoritate abuſi. nã ſi ↄtra ſecuros fuerit vio-lenti: vl' eorũ bona diripuerint: nõ ea ſola q̃ abſtulerint: ſ3 ↄuicti in du-plumꝰ que rapuerint reſtituẽ cõpel-lentur. ¶ Rectores ẽt ꝓuinciarũ: ⁊ officia ⁊ principales cognoſcant ſe: ſi non ipſi talia vindicent: ſ3 fieri a popularibus hec permiſerint: vt eos q fecerint: puniendos.

Imperator. valenti. ⁊ marci. aa. palladio pre. preto.

Nemoꝰ venerantis adorantiſ-q3 aio delubra: q̃ oli3 iam clau-ſa ſũt: reſeret: abſit a ſeculo nr̃o in-fãdis execrãdiſq3 ſimulachris ho-norẽ ꝑſtinũ reddi: redimi ſertis tẽ-plorũ impios poſtes. ꝓfanos aris accendi ignes. adoleri in iiſdẽ thu-ra: victimas cedi: pateris vina liba-ri: ⁊ religionis loco exiſtimari ſacri-legium. ¶ Quiſquis aute3 contra hãc ſerenitatis nr̃e ſanctionẽ: ⁊ cõ-tra interdicta ſanctiſſimarũ veterũ ↄſtitutionũ ſacrificia exercere tẽta-uerit apud publicũ iudicẽ reus tan-ti facinoris legitime accuſet: ⁊ ↄui-ctus proſcriptionem oium bonorũ ſuorũ ⁊ vltimũ3 ſupplicium ſubeat.

¶ Conſcijꝰ etiã ac miniſtri ſacrifi-

f ¶ Placuit. per vos le-gite.

g Nemo qs. per vos le-gite. ⁊ facit. l. ſi ma-leficis. l. v.

h Sicut. per vos le-gite.

i ¶ Arrepte. nõ ar. ꝙ ſi aduerſarius retinet in-ſtrumentum: qõ credo ⁊ dico falſu3 poſſum ꝑ vi arripere ⁊ dilaniare vt hic colligitur. vl' me-lius poſſum ipſum ari-pere ⁊ ad principem re-ferre.

Ut profanos. Cõuentus ciui ⁊ eorũ leticie ⁊ feſta cõ-ſueta nõ debẽt eis inter-dici. h. d. Saly. Et per vos legite.

Omnia. Princeps poteſt publica to-nare. Et dona in patri-monio donatarij debẽt ꝑpetuo remanere. h. d. Saly. Et per vos leg-te: ⁊ facit. §. de heret. . l. iij.

Chriſtianis. Chri-ſtianis nõ licet pa-ganos offendere: nec eorum bona rape ſub pena dupli. h. d. Saly.

k ¶ In duplũ3. ſpãli-regulariter cõtra. vt in-ſti. vi bo. rap. in prin. ⁊ fa-cit. §. õ in. l. nullus.

l Nemo. hanc ↄ-quẽtem legite per vos.

m ¶ Conſcij ⁊c.

a ¶ De his qui ad eccleſias confugiunt. Iudei. Iudei ad eccleſias ↄfugiẽtes nõ prius debẽt ſuſcipi ꝙ vniuerſa debita ſoluerint vel ſuſpecti de crie ſe purgauerint.h.d.Saly. b ¶ Simulãt.idẽ eſt ſi nõ ſimulãt:ſꝫ iſta vba deno tant frequẽtiã. c ¶ Crimina.i.penas q̃ pro criminibus ĩponunt. ri.h.d.vſqꝫ ad.§.cũ aũt.Bar. x ¶ Cõſtituta.i.ea q̃ ſũt ↄſtituta in hac p̃ ſenti lege.vel crimus p̃ſtes ꝛ p̃ſtabimus id qđ in hac p̃nti lege eſt ↄſtitutũ. y ¶ Preſtam⁹.i.p̃ſtabim⁹. z ¶ Cõditiõis.nec ꝗ ſui.Sꝫ ↄtra.ſ.c.ſi fu⁹. ſo.ibi armari.h nõ.vel h de liberis tñ:vt.j.c.§.ꝛ hec.ꝛ ſꝫ hoc liberoꝝ h oĩuꝫ ſũt multe ↄditiones:vt inſti.de iure p.§.ſi. Uel dic tertio ꝙ large h conditio

d ¶ Arceanĩ.i.extrahã tur ab eccleſia.
e ¶ Nec ante.ſic ꝛ.ſ.de ſacroſanc.eccle.l.q ſub pretextu.
Fideli. Qui ſũt in eccleſijs iniri extra hĩ nõ p̃ſt.h.d.Bal.
f ¶ Cõfugiẽtes.ſ. xpia nos liberos homines.
g ¶ Abducere.p̃ter ho micidas ꝛ adulteros ꝛ virginũ raptores.tribu toꝝ quoqꝫ exactionẽ ꝛ intra tẽpla decẽter fieri ↄuenit:vt in auc.ð mã. prin.§.neqꝫ autẽ.colla. iij.ꝛ dic vt ibi nõ.
h ¶ Tẽtauerit. ſicut.ſ. de epi.ꝛ cle.l.ſi qs non dicam.
Si ſeruus. Seru⁹ alien⁹ ad eccleſiaꝫ cõfugiẽs a clericis eijci dꝫ.ꝛ ſi nõ p̃ſt dño nũ ciẽt cui facultas exhĩbẽdi ↄcedit ẽt armata manu adeo ꝙ ſi in pugna oc cidit delicto nõ aſcribit h.d.Bal.
i ¶ Si ſuus.q grauiter dominum offendit.
k ¶ Abſtrahabatur.a cle ricis ſi poſſunt.vl ſi nõ poſſunt vt ſubijcitur.
l ¶ Indicet.i.ſignificet ar.ꝙ aliqͥſ tenet idicare furẽ.ſꝫ ar.ↄtra.ff.de p̃ ſcri.ver. ſolẽt.ꝛ de ↄdi. ob tur.cau.l.iiij.§.ſi.
m ¶ Confligi.i.cũ lan cea occidi.ac.
n ¶ Concertatione. ſic .j.ad.l.iul.de vi pub. vel priua.l.quoniam.
o ¶ Criatõis.i.nõ accu ſabiĩ de crie homicidij ſꝫ al's ſicut p libo ita ꝛ p ſuo locũ hẽat lex cor. de ſica.vt.ff.ad.l.aquil. l.inde neratius.§.pe.
Denunciamus. Iſta lex prohibet coadunationẽ ꝛ homi num conuenticulam fi eri in eccleſia.Bar.
p ¶ Denunciam⁹.facit .j.ð ſedic.l.ij.ꝛ ſi.ꝛ.ſ.ð epiſ.ꝛ cleri.l.ↄuẽticulã ꝛ.ff.de coll.illi.l.iij.ꝛ.l. q ꝛ.ff.ad.l.iul.ma.l.ſi.
q ¶ Colligẽ.ex p̃icul.
r ¶ Celebrare.i.ordina re collecta.ac.
ſ ¶ Conet.tractare cõ uẽticulã vt irruat in ec cleſiam.ſic.ſ.de epiſ.ꝛ cle.l.ſi quis in hoc.
t ¶ A qbuſdã.i.q ↄfu gerit in eccleſiã.vel.i.q ↄgregauerint in ecc'ia.
u ¶ Preſidium.nõ tñ tumultum ꝛ impetũ in eccleſiam cõmittere.
Preſenti. De ec cleſia nullus dꝫ ex hĩ ſꝫ dꝫ ibi vbaliter cita

cioꝝ eandẽ penã que in illuꝫ fuerit irrogata ſuſtineãt:vt hac legis nr̃e ſerenitate pterriti:metu pene deſi nãt ſacrificia interdicta celebrare. ¶ Q ſi vir clariſſim⁹ rector puin cie poſt accuſatiões legitimã ꝛ poſt crimẽ in cognitiõe ↄuictũ tãtũ ſcel⁹ diſſimulauerit vĩdicare:quĩqgita li bras auri ipſe iudex:ẽt ꝛ offiñ eius cõfeſtim fiſco nr̃o inferre cogatur.

Impa.l. ꝛ anto.aa. dioſco.p̃.p̃.

Nemo ea q̃ ſepi⁹ pagane ſupſti tiõis hominib⁹ iterdcã ſũt au deat p̃ctare:ſciẽs ꝙ crimẽ publicũ cõmittit q hec auſus fuerit ppetra re. ¶ In tãtũ ãt hmõi facinora vo lum⁹ eẽ reſecãda:vt ẽt ſi in alieno p̃ dio vl' domo aliqd tale ppetraĩ:ſci entib⁹ videlicꝫ dñis:p̃diũ qdẽ vl' do mus ſciſſimis virib⁹ erarij addicẽt. ¶ Dñi ṽo.p h ſolo ꝙ ſciẽtes ↄſen ſerit ſua loca talib⁹ ↄtaminari ſcele rib⁹.ſi qdẽ dignitate vl' militia q̃dã decoranĩ:amiſſiõe militie vl' digni taĩ:necnõ rex ſuaꝝ pſcriptiõe ple ctanĩ.puate ṽo ↄditiõis vl' plebeie ↄſtituti:poſt cruciat⁹ corpis opibus metalloꝝ ppetuo deputenĩ exilio.

¶ De his qui ad eccleſias confu giunt:vel ibi exclamant.ꝛ ne quis ab eccleſia extrahatur.

Imperator archa.ꝛ Hono.aa. Anthe.pre.pre.

Iudei q reatu aliq̃ vl' debi tis fatigati ſimulãt ſe xpia ne legi velle ↄiũgi:vt ad eccleſias ↄfugientes euitare poſſint cria vel põdera dbitoꝝ:arceanĩ.nec ante ſuſcipianĩ q̃ꝫ debita vniuerſa reddi derint.vel fuerint purgati inocen tia demonſtrata.

Impa. theo.ꝛ hono.aa.Ionio.p̃.p̃.

Fideli duotaqꝫ pceptiõe ſanci mus nemini licẽ ad ſacroſan ctas eccl'as ↄfugiẽtes abducere ſub hac videlicet diffinitiõe:vt ſi qſ q̃ꝫ ↄ hãc legẽ venire tẽtauerit ſciat ſe maieſtatis crimine eẽ retinẽduꝫ.

Idem.aa.crimo.p̃.p̃.

Si ſuus cuiuſqꝫ ad eccleſiã al tariaue armat⁹ nullis hoc ſu ſpicãtib⁹ inopinat⁹ irruerit:exinde ptin⁹ abſtrahaĩ:vel continuo dño vl' ei vñ eũ tã furioſa formido pri puit idiceĩ:eiqꝫ mox abſtrahẽdi co pia nõ negeĩ.ſꝫ ſi armoꝝ fiducia re ſiſtẽdi animos inſania impellente conceperit:arripiẽdi extrahendiqꝫ eũ dño qb⁹ id põt efficere virib⁹ cõ cedaĩ. ¶ Q ſi ẽt illũ ↄfligi in ↄcer tatiõe pugnaqꝫ ↄtigerit:nulla erit eius noxa:nec ↄſtãde criminatõis relinqueĩ occaſio:ſi is qui ex ſtatu ſeruili in hoſtilis ꝛ homicide condi tionem tranſilijt ſit occiſus.

Imperator mar.a.ad populuꝫ.

Denunciamus vobis oib⁹ vt in ſacroſanctĩ eccleſijs ꝛ i alijs qdẽ venerabilib⁹ locis:in qbus cuꝫ pace ꝛ qete vota cõperit celebrari: abſtineatis ab oi ſeditiõe.nemo cõ clamatiõib⁹ vtaĩ.nemo moueat tu multũ aut ipetuꝫ cõmittat:vl' cõuẽ ticulã collecta multitudie in q̃libet pte ciuitatis vl' vici vl' cuiuſcũqꝫ lo ci:colligere ac celebrare conetur. ¶ Nã ſi qs aliqd cõtra leges a q buſdam eſtimet ppetrari:liceat ei adire iudicẽ ꝛ legitimũ poſtulare p̃ ſidiũ. ¶ Sciant ſane oẽs ꝙ ſi qs ↄ huius edicti normaꝫ aut agere ali quid aut ſeditionem mouere tenta uerit:vltimo ſupplicio ſubiacebit.

Imperator Leo.a.Eutrio.

Preſenti lege decernim⁹ p oĩa loca valitura(excepta hac vr be regia:in q̃ nos diuinitate ppicia degentes:quotiẽs vſus exegerit in uocari:ſingulis cãis atqꝫ pſonis p̃ ſentanea ↄſtituta preſtamus) nul los penit⁹ cuiuſcũqꝫ ↄditiõis ſint ð ſacroſanctis eccleſijs orthodoxe fi dei expelli aut trahi vel ptrahi con fugas.nec p his venerabiles epi ſcopos aut religioſos yconomos exigi q̃ a ↄfugis debeanĩ. ¶ Eis q h moliri aut nuda ſaltẽ cogitatiõe atqꝫ tractatu auſi fuerit tractare:ca pitali ꝛ vltimi ſupplicij aiaduerſio ne plectendis. ¶ Ex his ꝗ locis eo rũqꝫ finib⁹ quos anterioꝝ legum preſcripta ſanxerũt:nullos expelli aut eijci aliqñ patimur. ¶ Nec in ip ſis eccleſijs reuerẽdiſſimis ita quẽ q̃ꝫ detineri atqꝫ ↄſtringi:vt ei aliqd aut victualium reꝝ aut veſtis ne geĩ aut requies. ¶ Sed ſi quidem ipſi refuge appareant publice:ꝛ ſe in ſacris locis offerũt qrentib⁹ con ueniendos:ipſis ſeruata locis re uerentia:iudicũ qbus ſubiacẽt ſen tentijs moneanĩ reſponſuꝫ daturi quale ſibi qſqꝫ proſpexerit conue nire. ¶ Q ſi in finib⁹ eccleſiaſticis latitant:religioſiſſimus yconomus ſeu defenſor ecleſie:vl' certe queꝫ his negocijs cõmodiorem auctori tas ep̃alis elegerit:reconditam la tentemqꝫ pſonaꝫ decenter ſine vl lo incõmodo monitus inter fines eccleſie ſi inuenitur p̃ſentet. ¶ Cũ autem monitus fuerit in publico p̃ uatoue contractu actione ciuili:in eius ſit arbitrio ſiue p ſe ſiue (ſi ma gis elegerit) inſtructo ſolemniter procuratore directo in eius iudicis cuius pulſatur ſententijs examine reſpondere. ¶ Sed ſi hoc face re detractet aut differat:iudicio ruꝫ legumqꝫ ſolitus ordo ſueũr.

hois diciĩ.q.d.ſiue miles ſiue nõ ſiue diues ſiue paup.ſiue magnus ſiue non.ꝛ erit eadẽ ſecunda ꝛ tertia ſol.
a ¶ Expelli.ſ.per clericos.
b ¶ Confugas.niſi in caſib⁹ vt dici.ſ.eo.fideli.
c ¶ Cogitatiõe.ↄtra.ff.de pe nis cogitatõis.So.hoc puile gio eccle:vel ad terrorẽ dcĩi eſt.Ul dic aut p ꝛ.ſ.nuda co gitatiõe ꝛ tractatu.Ul diſtin gue ꝙ aut eſt cogitatio adeo nuda vt nõ tranſierit in aliqđ conamẽ ꝛ tũc nõ puniĩ vt ibi. aut trãſiuit in aliqđ conamẽ: licꝫ nõ venerit ad effectum:ꝛ tũc in grauiorib⁹ puniĩ:vt h: ꝛ.j.ad.l.iul.ma.l.qſqs.ꝛ.ff.ð extor.cri.l.i.ꝛ.ſ.de epi.ꝛ cle.ſi qs nõ dicã.maxime ꝙ in ma leficijs volũtas ſpectaĩ nõ exi tus vt.ff.ad.l.cor.de ſica.l.di uus adria.ꝛ ſic lego aut p ꝛ vt dici.in minorib⁹ aũt oꝫ ſeq effectũ:vt.ff.qđ q̃ſqꝫ iuris.l.i. in ſi.ꝛ ad.l.cor.de fal.q falſã. ꝛ.ff.de fur.l.qui ea mente.
a ¶ Quos.ſ.fines.
b ¶ Uictualiũ.miſſoꝝ de do mo ſua vel amicoꝝ vel ẽt de ea eccleſia:vt.j.c.§.pe.ac.
c ¶ Publice.i.infra ſepta ta men eccleſie.
d ¶ Conueniendos.i.citan dos verbo.
e ¶ Seruata.quia citabitur verbis.non re.
f ¶ Sentẽtijs.cõmonitorijs.
g ¶ Monitus.ſ.ab ep̃o vt fi at hoc.vel dic monitus eſſe genitiui caſus.
h ¶ Preſentet.volẽti mone re vel citare.
¶ Cum aũt. Citat⁹ in eccle ſia põt p ſe vel p procuratoreꝫ cõparere.ꝛ ſi nõ ↄparet pce diĩ ↄtra eũ ad p̃mũ ꝛ ſcđꝫ de cretũ ꝛ ad bonoꝝ inueſtiga tionẽ ſm iuris ordinẽ.h.d.vſ qꝫ ad.§.ſane.Bar.
i ¶ Ciuili.ſed in criminali nõ poteſt:vt.ff.de pub.iudi.l.pe nul.§.ad crimen.
k ¶ Eius.fugitiui.
l ¶ Elegerit.nõ liber eẽ p ſe vel p procuratorẽ agere vl' rñ dere:vt.j.de pc.l.ſi.ꝛ.ff.de in iurijs.l.ſꝫ ꝛ ſi vni⁹.§.idẽ ait.
m ¶ Solẽniter.ſ.vt caueat iu dicatũ ſol.vt inſti.ð ſatiſ.§.pe. ꝛ.ff.ð pcu.l.ſi.ꝛ ꝙ dñs de ca lũnia iuret hodie:vt.j.de iu ramẽ.calũ.l.ij.§.ſi autem.
n ¶ Directo.i.deſtinato.
o ¶ Rñdere.ar.h.ꝛ.ff.de pro cu.nõ ſolũ.in p̃n.ꝛ.l.ſꝫ is.cõ tra eos q dicũt eũ pcu.nõ fie ri li.cõ.ſic nec de calũ.iurari.
p ¶ Solitus ordo.nõ eſt h or do q ſequiĩ vt primo imobi les accipiãt poſtea mobiles. ſꝫ eſt ecõtra:vt.ff.ð re iudi.l.a diuo.§.j.ſic.ff.de pecu.le.l.q dam.non enim ordo ſcriptu re ſeruaĩ:vt.ff.de ſolu.nõ cui ꝛ.d.l.quidam.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

a ¶ Poſſidet.ſ.fugiẽs ad eccleſiã. b ¶ Uſq₃ ad modũ.hoc referẽs ad vẽditionẽ.nã ſm̃ hec iura fiebat miſſio in oĩa bona.ſ₃ vẽditio ſ₃ mẽſurã debiti:vt.ff.q.ex cau.in poſ.e.l.j.⁊.l.fulcinius.§.j.⁊.§.adeo.hodie aũt vtrũ q₃ fit ꝑ mẽſura:vt.j.de bo.auc.iudi.poſ.auc.⁊ q iurat.ſ₃ dñs otbo ħ ſcripſit ꝙ ẽt vẽditio fiebat olim añ legẽ iſtã oium rex. Uel põt dici ſm al. ꝙ lex illa q.ex cau.in poſ.l.j.loquit̃ cu₃ fit miſſio li.cõ.ħ aũt cu₃ añ vt ar.ff.de reg.iu.nõ ſolent. Alij dicũt ⁊ ꝙ ħ fit mẽtio noui iuris vt fiat miſſio ꝑ mẽſura debiti. ſ₃ pma vior ẽ. Itẽ notãt qdã ꝙ añ li.cõt.ferẽ diffinitiua qõ eſt generale ſm̃.M.⁊ ꝑ eo.j.qño ⁊ qñ iu.auc.q ſemel.⁊.ff.õ iudi.ſi ꝑtor.⁊.j.de inge.manu.l.diffamari.⁊.j.vbi qs decur. vel co.l.fi.⁊.j.ad treb.l.pe.§.cum aũt ⁊.j. vbi de cri.agi.oꝫ auc.q̃ in ꝓuicia.ſ₃.B.⁊ Jo.cõtra.⁊ põt dici hic li.fuiſſe cõ.ꝑus ꝙ fugeret ad eccleſiã.⁊ ꝑ eis eſt.j.de tẽp.ap.l.ſi.§.ſi.cũ ergo ſit ibi ſpãle.ergo oꝫ hoc eẽ ius cõe:vt.ff.ad munici.l.j.⁊ ꝙ dic̃ vbi qs decurio.vl̃ coar.ẽ ſpãle.⁊ eo mõ ad illã q̃ in ꝓuincia.⁊ eſt hec alia ſol.ꝑterea hec nõ eſt diffinitiua:ſ₃ interlocutoria ex q̃ fit miſſio ⁊ vẽditio:vt.j.õ bo.auc.iudi.poſ.l.pe.⁊ hec ẽ vera.vt.ff.õ bo.aucto.iudi.poſ.l.ſi minor.

c ¶ Traditio.i.in poſſeſſionem miſſio.

d ¶ Habet.ſcilicet fugiẽs ad eccleſiam.

e ¶ De ſua ẽt ↄſciẽtia.nõ quẽ debere ꝑ ſacr̃m ſe purgare:vt ħ.⁊.j.õ pena iudi.auc. nouo.⁊ de reis poſt.l.j.⁊ de vſuris eos.§.ſi.⁊.ff.de incẽ.rui.nau.l.j.§.j.⁊ de edẽdo ꝑtor.§.ij.⁊.j.de excuſ.mu.l₃.⁊ de bo.auc.iu.poſ.l.ſi.§.pe.⁊ õ iur.do.l.ſi.§.pe.⁊ de ſi.iſtru.l.ſi.⁊ õ iure deli.ſancimus.§.ſi võ.⁊ de pu.iu.l.is q.⁊.j.de peu.rex.⁊.j.qñ ⁊ qbus q̃rta pars.l.ij.⁊ ex his legibus ſacramentum delatum referri nõ poteſt.

f ¶ Rerum.ſ.inquiſitionem.

g ¶ Per eos.defenſorem ⁊ yconomum.

h ¶ Sane.domeſtica.hic aſſignant̃ qdã domeſtice pſone vt ⁊.ff.de fur.ſi libert⁹.⁊ de penis.l.reſpiciẽdũ.§.domeſtica.⁊.j.de q̃ſtio.ꝑdẽ.Itẽ vxor viro.⁊ ecõtra ſunt domeſtici.ar.j.de re mili.qcunq₃.⁊.ff.de edi.e.edilẽ ẽt.§.familie.⁊.j.õ relig.l.familiaria.⁊ ad ſil.l.j.§.ſi vir.ar.contra.j.de q̃ſti.l.iij.⁊ ꝑſũt hec ad illud qõ habet.j.de teſti.etiam.

i ¶ Furatus.hoc nõ refertur ad libertum cũ ſit liber.

k ¶ Sacroſancta.nõ ſui ſ₃ potius dñi negtia.ſ.parua.⁊ ſic nõ debuit fugẽ.ſi aũt magna dñi ſeuicia:tũc dic vt inſti.de his q ſunt ſui vel alie.iur.§.ſi.⁊ ſic nõ ob.õ.co.ſi ſeruus.Itez facit.j.de ſer.fugi.l.j.

Itaq₃ ſi res imobiles poſſider̃ poſt edictoꝝ ſolẽniũ citationẽ:ſñia iudicãtis vſq₃ ad modũ debiti bonoꝝ ei⁹:ſiue ꝑdioꝝ traditio ſiue venditio celebret̃. ¶ Qȝ ſi res mobiles h₃ eaſq₃ extra terminos occultat eccleſie ſñia iudicãtis ⁊ executoris ſollicitudine ꝑquiſite:quocunq₃ loco occultent̃:erute pro eq̃tatis tramite modoq₃ debiti publicis rõnibus ꝑuantiſq₃ ꝑficiãt. ¶ Sane ſi intra fines habent eccleſie:vel apud quẽlibet ex clericis abſcondite ſiue dpoſite fuiſſe firment̃:ſtudio ⁊ prudentia viri reuerẽdiſſimi yconomi ſiue defenſoris eccleſie diligẽtia inq̃ſite:quolib₃ mõ ad ſacroſanctam eccliã ꝑueniẽtes ꝓferant̃:vt pari eq̃tatis ordine ex eiſdẽ bonis fiſco vl̃ reipublice ſiue creditorib⁹ ⁊ quibuſcũq₃ iuſtis petitorib⁹ ad modu₃ dbiti ↄſulat̃. ¶ Sic vbi poſite vel ↄmodate dicant̃ an ingrẽdis tantã volum⁹ eẽ cautelã:vt ſi ſola ſuſpitione apõ aliquẽ aſſerant̃ abſcondite:de ſua ẽt ↄſciẽtia ſatiſfacere auctoritate venerabilis ãtiſtitis iubeatur. ¶ Adijcientes ꝙ ea q̃ de ꝑncipalib⁹ pſonis dcreuim⁹ in cãis fideiuſſoꝝ ſiue mãdatoꝝ:ſeu rerũ ad eos ptinẽtiũ:vl̃ familiariu₃ ⁊ ſociorũ vl̃ ꝑticipũ:⁊ oĩmõ in iiſdẽ cãis obnoxioꝝ pſonis ꝑcipim⁹ obſuari.ſ.ſi ipſos q̃q₃ ſecũ ↄfuge itra eccleſiarũ terminos hr̃e voluerit:vt ex eoꝝ q̃q₃ bonis publica dbita ꝓuataq₃ ſoluant̃:⁊ ꝑ eos rerũ q̃ vbicunq₃ dpoſite ſunt ꝓcedat inq̃ſitio. ¶ Et hec qdẽ de igenuis liberiſq₃ pſonis. ¶ Sane ſi ſuus aut colonus vl̃ aſcripticius familiaris ſiue libert⁹:⁊ hmõi aliq̃ pſona domeſtica vel ↄditiõi ſubdita:cõquaſſatis rebus certis atq₃ ſubtractis:ſeu ſeipſu₃ furatus ad ſacroſancta ſe loca ↄtulerit:ſtatim a religioſis yconomis ſiue defenſoribus:vbi pmũ hoc ſcire potuerint:per eos videl₃ ad quos hoc ptinet:ipſis pñtibus:pro eccleſiaſtica diſciplina ⁊ q̃litate cõmiſſi:aut vltione ↄpetenti:aut interceſſione humaniſſima ꝓcedẽte:remiſſione venie ⁊ ſacramẽti interuẽtione:ſecuri ad locu₃ ſtatuq₃ ꝓpriu₃ reuertant̃:reb⁹ quas ſecum habuerit reformandis. Diuti⁹.n.eos intra eccleſias non ↄuenit cõmorari:ne pſonis ſeu dominis per ipſoꝝ abſentiã obſeq̃a iuſta denegent̃:⁊ ipſi ꝑ incommodu₃ ⁊ eccleſie ⁊ egẽtium pauperum alant̃ expẽſis. ¶ Inter hec autẽ q̃ ſedulo ad religioſi yconomi ſiue defenſoris eccleſie ſollicitudinem curãq₃ reſpiciũt:erit etiã illud obſeruãdu₃ vt ſinguloꝝ itra eccleſias ↄfugientiũ pſonas cauſaſq₃ iceſſanter congrãt. Deinde iudices vel eos ad quos cauſe ⁊ pſone ꝑtinent:inſtantius inſtruant̃ vt eq̃tatis conueniẽtiam diligentius exequantur.

¶ De his qui in eccleſijs manumittuntur.

Impera. Conſtan.a.ad protogeneſem epiſcopum.

Iam dudu₃ placuit:vt in eccleſia catholica libertatem dñi ſuis famulis preſtare poſſint:ſi ſub aſpectu plebis aſſiſtẽtib⁹ xpianoꝝ antiſtitibus id faciãt:vt ꝓp facti memoriã vice actoꝝ interponat̃ q̃liſcunq₃ ſcriptura i qua ipſi vice teſtiũ ſignẽt. Unde a vobis quoq₃ ipſis nõ imerito dande ⁊ relinquẽde ſũt libertates:quo q̃ſq₃ veſtrum pacto voluerit:dũmõ vĩe voluntat̃ euidẽs appareat teſtimonium. Idem.a.oſio.

Qui religioſa mẽte in eccleſie gremio ſeruis ſuis meritam cõceſſerint libertatẽ:eandẽ eo iure donaſſe videant̃:quo ciuitas romana ſolẽnitatibus decurſis dari conſueuit.ſed hoc dũtaxat his qui ſub aſpectu antiſtitum dederint placuit relaxari. ¶ Clericis autẽ amplius concedimus vt cum ſuis famulis tribuunt libertatẽ:nõ ſolu₃ in conſpectu eccleſie ac religioſi ppl̃i plenum fructum libertatis conceſſiſſe dicant̃:verum etiam cũ poſtremo iudicio dederint libertates:ſeu quibuſlibet verbis dari ꝑceperint:ita vt ex die publicate voluntatis ſine aliquo iuris teſte vel interprete cõpetat directa libertas.

¶ De legibus ⁊ conſtitutionibus principum.

auc.de mã.ꝑn.§.ſed q₃.colla.ij.poſt q̃ſ ciũ ſerua ſm̃ ꝙ ... ea.l.§.cũ aũt mo... ſ₃ hoc fallit in caſibus vt dixi.õ.co.l.ij.

f ¶ Conquirãt.yconomus ⁊ defenſor.

t ¶ Inſtruant.yconomus ⁊ defenſor.

u ¶ De his qui in eccleſijs Fauet eccleſia ... entibus. fauet ⁊ ma... mittendis.

Iam dudu₃ Minor.xx.an... coraz antiſt... plebe põt ſeruũ ma... mittere iteruenie̾te ... ptura.h.d.Saly.

x ¶ Dñi.etia₃ minor .xx.annis.ſicut ⁊ ... iudice.

y ¶ Plebis.i.ꝑp...

z ¶ Antiſtitibus ... ſtite plurale pro ... lari:vt.ff.de epiſ. l.orphanotropho...

a ¶ Faciant.i.ma... mittant.

b ¶ Qua.ſcilicet ſ... ptura.

c ¶ Ipſi.ſ.mãumi...

d ¶ Uice.domini.

a ¶ Signent.idẽſt ... bant:⁊ ſigillent.q̃ ... vice ſcripture tabellionis corã iudice. Ul ... pro tabellione poni... nõ eſt opus in ſcrib... do teſtamento.

b ¶ Uobis.qui que... tis an hoc fieri poſſ...

c ¶ Pacto.idẽſt in ... cleſia vel extra co... dice. Ul dic pacto ... poſitiõe operaꝝ q... volet.

d ¶ Teſtimonium ... alij nõ ſint teſtes ... immo totus po... ſunt teſtes.ac.

Qui religio... Cleric⁹ p... inter viuos.⁊ in vl... voluntate ſeruos ... manumittere.⁊ ple... libertatem cõſequ... h.d.Saly.

e ¶ Meritam.q: be... ſeruierunt.

f ¶ Decurſis.idẽſt co... iudice.i.per curſum ... uatis.

g ¶ His.laicis mino... bus.

l ¶ Religioſis.intercedẽte interceſſione humaniſſima dico:qõ eſt.j.

m ¶ Cõpetẽti.vbi friuola õ cã receſſit. n ¶ Interceſſiõe.quã fac̃ yconom⁹

o ¶ Humaniſſima.vbi iuſta cauſa aufugit.⁊ ſic nõ deliquerat ſeruus.

p ¶ Interuẽtiõe.iurabit.n.dñs ꝙ eũ nõ ledet ob hoc.ſic ⁊ in auc.de mona.§.ij.col.j.⁊ in auc.de ſan.epiſ.§.ſi qs aũt ad monachã.col.ix.⁊ ſunt ħ ar.ꝙ ſic iuret vir.ꝙ nõ ledet vxorẽ cum eã repetit ⁊ de hoc extra vt lit.nõ cõte.c.j.

q ¶ Reformandis.domino ⁊ patrono.

r ¶ Pauperꝝ.nã res clericoꝝ pauperꝝ ſũt:vt.õ.de epi.⁊ cle.l.ij.Et plene dic de cõfugiẽtibus.q: aut ſeruus fugit aut liber.pmo caſu:aut ꝓp dñi ſeuiciã magnã.⁊ tũc ħ ua inſti.de his q ſũt ſui iur.§.ſi. aut ꝓp delictũ magnum:⁊ tũc ħ ua.õ.e.ſi ſu⁹.aut ꝓp paruũ vl̃ nullũ.⁊ tũc ħ ua qõ h in.§. dicit.⁊ ſic inquirat ꝑlatus vl̃ eps vt in ſi.huius legis. Si liber aut xpianus:⁊ tũc ħ ua et.õ.e.l.j.Si xpianus:⁊ tũc h₃.xxx.dies:vt aut eccleſiam rñdeat ſecuritate renũciata an intra eam nõ renũciata...

h ¶ Clericis.ſed an idẽ in laicis:rñ.ſic per.l.inſti. de libertinis.§.mul... tis.vbi dĩ in eccleſijs:ſ₃ nõ ꝑ legẽ iſtã:niſi i clericis in qbus erat ſpãle.

i ¶ Plenũ.i.plenã libertatẽ.⁊ erat in clericis ſpãle.hodie cõe ius eſt vt inſti.de libertinis.§.ſi.⁊ in cor.vt liber.de cetero.§.j.

k ¶ Interprete.nõ expectato iudice:ſ₃ ipſo iure ſm̃ Jr. Uel dic teſte idẽſt tabellionẽ. Et nõ ꝙ qdã dicũt hic eẽ ſpeciale:vt ante aditã hereditatẽ cõpetat libertas qõ falſum eſt:q: eſt cõtra regulam cõmunem vt.ff.de ↄtra ta.l.filium.⁊.j.de fideiuſſo.l.caꝫ.⁊ de caducis tollendis.§.in nouiſſimo.ſubaudi ergo hic publicate ſcilicet ⁊ adite hereditatis.

l ¶ De legibus ⁊ conſtitutionibus.õ.de religione que ad fidem ⁊ eccleſiã ptinet.nũc de ea que ad leges ſacras:vt.j.e.l.leges ſacratiſſime.

Inter equitatem. Iudex nō dꝫ recedere a iure scripto ꝑpter equitatē nō scriptā nisi auctoritate principis ad quē hoc ꝑtinet .s. mutare ius scriptū. h. d. ſm primā lecturā q̄ est va ⁊ eā tenet bar. ⁊ pau. de castro. a ¶ Equitatē. cū dubiū sit an ius scriptū ⁊ stri ctū sit equū: ⁊ si nō ē q faciat ius sup ea equitate nobis solū licet īspicē. ac.

b ¶ Ius. s. scriptū. ⁊ po ne casū ē̄t ī iure scripto ⁊ stricto ⁊ equitate nō scri pta: vt. ff. q ⁊ a qbus ꝑ ſperit. ⁊. ff. mādati inter cās. §. nō oia. ⁊. j. de le. fusfia ca. tol. ⁊. ff. ad tre. l. j. §. qui opas. In his legibus ē equitas nō scri pta ꝯtraria iuri scripto ⁊ stricto. Itē q̄nq̄ lati⁹ ponit equitas q̄ ius scri ptū: vt. j. ad ma. l. pe. q̄n q̄ strictius: vt. ff. ad ma ce. sꝫ isl. §. minui. ⁊ dic interpositā .i. iterponē dā a nobis solis .i. no bis licet eā inspicere. vl̄ dic interpositā ꝑprie. s. in suis initiac finib⁹. ⁊ huic itellectui nō ob. j. ō iudi. placuit. q̄ ibi lo quit de equitate scripta. Itē pōt poni codē mō in iure scripto vel non scripto ⁊ equitate nō scri pta: vt in monacho an possit succedere in feu/ dū. rigor sic: vt in aliis bonis pris: vt. ō. ō epi. ⁊ cle. l. deo nobis. equas nō. ⁊ expone iterpositā vt prius. Itē pōt poni i equitate scripta ⁊ iure scri pto ⁊ stricto: vt. j. ō fur. si qs ꝑsuaserit. ⁊ insti. ō lege fusfi. ca. ⁊. ff. ad tur pil. l. j. §. q opas. ⁊ iter/ positā ꝑprie ponit. ⁊ no bis .i. a nobis solis opꝫ ⁊ licet inspicere sꝫ oēs. ⁊ sic ꝯcordat. d. l. j. de iudi. placuit. Itē in codeꝫ q̄ dicit soli principi licere est ꝯtra. ff. c. l. nō pñt. vbi ē̄t qlibet iudex hoc facit trahēdo de sīlibus ad sīlia. sꝫ dic q̄ illa iterp̄tatio nō est generalis sꝫ cāc illius tm̄: cū res inter alios acta ⁊c. vt. j. res inter alios acta ꝑ toti. sꝫ hec interp̄tatio est necessaria ⁊ generalis ⁊ ꝑbalis ⁊ in scriptis re digēda. doctoris aūt tm̄ ꝑbabilis: vt. j. ō ꝑfesso. q in vrbe ꝯstā. l. j. li. xij. nā nemo est astrictus stare verbis magistri: necessaria tm̄: vt iudicis in vna cā q̄ est in scriptis redigēda. generalis tm̄ vt ꝯsuetudo: vt. ff. c. nō possunt. ⁊. l. nā vt. ⁊. l. si ō interp̄tatiōe. ⁊. l. nā pedius. Itē cōtra. ff. c. nō ābigit. ⁊. ff. qb⁹ appellare n̄ licet. l. j. §. fi. ⁊ insti. ō iure nāli. §. lex ē. ⁊. j. ō of. p. p. n. nomā: rn̄. isti faciūt auctoritate pncipis: vt. j. e. si imperialis. in fi.

Que ex relationibus. Priuilegia nō faciūt ius generale sꝫ ī suis terminis sunt seruāda. Surrept icia iterp̄tatio nō valet. ⁊ puniunt iudices q referūt principi vbi referri nō debet. h. d. bal. c ¶ Relatio nib⁹. Relatio absītis: suggestio p̄ntis. vel relatio in scriptis. suggestio sine scripꝫ. vel relatio simplex: suggestio ꝯsulēdo. ⁊ pone i rege scribēte pncipi ꝑ marchiōe lācea: vt ē̄t daret sibi quoddā castrū: q̄ bn̄ seruierat. d ¶ Consultatiōe. p̄tis. vel ē̄t alicuius iudicis: vt auferat castrū tali mi liti qui multū seruierat pncipi: ⁊ iperator ꝑ priuilegiū ꝯcedit ⁊ precepit nō auferri. e ¶ Procerū. i. cōsiliariorum. f ¶ Statuimus. imo statutū in cōmuni auditorio est generale ius: vt. j. eo. si iperialis. que est cōtra. So. hic in ꝑuilegiis: ibi generaliter. vel ibi partibus p̄ntibus ⁊ cognitionaliter: h̄ vna tm̄ p̄nte. ⁊ q̄ dicit introdu cto negocio. s. ab vna pte. g ¶ Corpib⁹. s. mōachorū vel mercatorꝫ. h ¶ Legatis. romanorum. i ¶ Prouincie. vt anthiocene: vt. j. de decur. eos. k ¶ Ciuitati. vt metropoli berito: vt. j. de metro be. l. j. lib. xj. ac. l ¶ Curie. i. ordini decurionum. m ¶ Nec generalia iura. nō ergo decretales ep̄le generales sunt vt vi. sed contrariū est: vt. xx. di. c. j. ⁊ plus valent ē̄t q̄ expositiōes sanctorꝫ patruꝫ. vt. c. di. c. ij. Itē huic ꝯtra. ō. de no. co. fa. circa fi. sꝫ ibi de his q̄ sunt in iuris corpe. h̄ nō sic: ⁊. j. l. pri. in fi. Itē ꝯtra. j. q̄ sit lō. cō. l. fi. in fi. sꝫ expone ibi ꝑpetue. i. sine p̄finitione tpis: vt. j. ō diuer. rescrip. falso. nō aūt ꝑpetue. i. generalis. vel intellige generaliter inter ipas ꝑsonas: in/ ter alios nō. Itē ꝯtra. ff. qō quisq̄ iuris. l. j. sꝫ ibi nō excedit ꝑsonā rōne sui fauoris: sꝫ rōne odij. vl̄ distingue postulatio facta fuerit necne: vt i . l. ij. illius ti. n ¶ Negocijs. nō ergo ꝑducent ad ꝯsilia: vt insti. de iure na. §. sꝫ qō principi. ⁊. ff. de cō. p̄n. l. j. in fi.

Impera. constan. a. basso pre. p.

Inter equitatē[a] iusq̄[b] iterpo/ sitam interpretationem nob solis oꝫ ⁊ licet inspicere.

Impa. theo. ⁊ valē. aa. ad senatū.

Que ex relationibus[c] iudicū: vl̄ suggestionib⁹ iudicantiū: vel ꝯsultatiōe[d] in cōmune florentissimo rū sacri nr̄i pallacij ꝑcerū[e] auditori um introducto negocio statuim⁹[f]: vl̄ qbuslibet corporib⁹[g]: aut legatis[h]: aut prouincie[i]: vl̄ ciuitati[k]: aut curie[l] donauim⁹. nec generalia iura[m] sint sed leges fiāt his duntaxat nego/ cijs[n] atq̄ ꝑsonis ꝑ quibus fuerint ꝑmulgata. nec ab aliquo retractē/ tur. ¶ Notā infamie[o] subituro co q vl̄ astute[p] ea iterp̄tari voluerit: vl̄ īpetrato impugnare rescripto[q]: nec habituro fructū ꝑ surreptionē eli cit[r]. ¶ Et iudices si dissimulauerit: vel vlterius litigātes audierint: vel aliqd allegādū admiserint: vel sub quodā ambiguitatis colore ad nos retulerint[s]: triginta[t] librarū auri cō demnatione plectendi sunt.

Idem. aa. ad senatum

Leges[u] vt[x] generales ab oībus equaliter in posterꝫ[y] obseruen tur: que vel a nobis emisse ad vene rabilē cetū[z] ōrone ꝯdunt: vel inser to edicti[a] vocabulo nūcupant. siue eas nobis spōtaneus motus ingesserit: siue precatio[b]: siue relatio[c]. vel lis mota legis occasionem postula rit. nā satis est edicti eas nūcupatio ne cēseri: vel ꝑ oēs ꝑpl̄os iudicum ꝑgramate[a] diuulgari[b]: vel expressi us continere[c] q̄[d] pncipes cēsuerūt ea q̄ in certis negocijs statuta sunt: similiū quoq̄ causarū facta[e] cōpo nere. ¶ Sꝫ ⁊ si generalis lex voca ta ē: vel ad oēs iussa est ꝑtinere: viꝫ obtineat edicti[f]. ¶ Interlocutiōib⁹[g] q̄s in vno negocio iudicātes ꝑtuli mus vel postea ꝑferemus: non in cōe ꝑiudicātib⁹[g]. ¶ Nec his q̄ spā liter quibusdā cōcessa sunt ciuitati bus vl̄ ꝑuīcijs vl̄ corporib⁹: ad ge neralitatis[h] obseruātiā ꝑtinētibus.

Idem ad Volusianum. ꝑfec. p.

Digna vox est maistate regnā tis legibus alligatū se principē ꝑfiteri. Adeo[k] de auctoritate[l] iuris nr̄a pendet auctoritas. Et reuera maius imperio est sūmittere legib⁹ principatum[m]. Et oraculo[n] p̄sen tis edicti qō[o] nobis licere non pati mur aliis indicamus[p].

Idē. aa. florentio ꝑfecto. preto.

Non dubium[q] est in legem cō/ mittere eum qui verba legis

o ¶ Infamie. ipso iure vel per sententiā. p ¶ Astute. i. maliciose. q ¶ Rescripto. q̄ velit aliud rescriptū ꝯtra primū impetrare. r ¶ Eliciti. rescripti. ac. s ¶ Retulerint. ꝑhibet ergo relatio. ⁊ sic est cō tra in auc. de iudi. §. fi. colla. vj. sed distingue: vt. j. de relati. l. j. t ¶ Trigin ta. ꝯtra. ō. de sacrosan. ec. placet. ⁊. ō. de epi. ⁊ cle. si ecclesie. ibi enī alie pene im ponuntur. sꝫ ibi alia ꝑuilegia fuerant violata: hic alia.

Leges. Hoc intendit sꝫ bal. Leges generales de bent ab oībus obseruari. ⁊ cē sentur generales. ex. v. vl̄ sex signis hic positis. Primū si gnū est si mittant ad venera bilē cetum senatorū. Secūdū est si verbū edicti ē appositū. Tertiū signū est si iperator p̄ cepit illā legē diuulgari ꝑ vni uersū orbē. Quartū ē si dicat q̄ ad oēs sīles casus extēdat. Quītū est si dicat q̄ sit gene ralis. Et sextū q̄n est situata in corpore iuris inter genera les leges. Interlocutorie vo principū extrauagātes ⁊ spe ciales ꝯcessiōes nō faciūt ius generale. h. d. bal.

u ¶ Leges. ō. de singularib⁹ le. obseruādis dixit. nūc ō ge neralibus: ⁊ ponit signa ge/ neralitatis.

x ¶ Ut. i. tanq̄.

y ¶ Imposterū. vt inhibita declinēt ⁊c. vt. j. e. l. leges.

z ¶ Cetū. senatorū. s. vt. j. ō ca du. tol. l. j. i fi. ⁊. ff. ō re. ec. l. j.

a ¶ Edicti. i. hac edictali le. ⁊c. vt. j. de secūdis nup. l. hac edictali.

b ¶ Precatio. inter p̄ntes.

c ¶ Relatio. inter absētes.

a ¶ Programate. i. scriptu/ ra publice ꝑcedēte: vt hēs se re in oī ꝯstōne auc. in fi.

b ¶ Diuulgari. repete sat̄ ē.

c ¶ Cōtinere. s. gnalitas i eis.

f ¶ Edicti. hoc si non est in corpe. aīs est generalis cōstitutio. ē̄t sine his signis: vt. ō. de no. codi. cō. in fi.

d ¶ Q. i. q̄ vl̄ q̄n. e ¶ Facta. i. fines.

g ¶ Piudicātib⁹. vt ⁊. ff. ad. l. fal. l. j. §. si coheredis. sꝫ ꝯtra. j. e. l. fi. So. ibi a capite vsq̄ ad fi. audiuit pnceps negociū. h̄ nō. vel ibi diffiniuit: h̄ interlo quēdo. Itē cōtra. ff. qō me. cau. l. metū. §. sꝫ q̄ ꝑtor. in fi. sꝫ illa est recepta in corpore iuris: hic de his q̄ nō sūt recepte. vel solue vt ibi. Itē cōtra. j. de cōsti. pec. l. fi. ⁊. ff. de iu. ⁊ fac. igno. l. pe. §. fi. sed ⁊ ibi de his q̄ sunt recepte in cor. iu ris: vt. ō. e. l. in p̄n. h ¶ Generalitatis. repete nec.

Digna vox. Princeps dꝫ viuere ſm leges q̄ ex. l. eius pendet aucto ritas. h. d. Bal.

i ¶ Digna. ponit casum ⁊ eius rōnem ⁊ ꝯmēdationē ⁊ exēplū. Sed q̄uo est digna vox cū sit falsum. vt. ff. e. pnceps legibus solutus. ⁊. ff. de le. ij. ex impfe cto. ⁊ in auc. de cōsul. §. fi. ⁊. j. de testa. ex iperfecto: rn̄. digna est si dicat se vel le. nō q̄ sit: vt insti. q. mo. te. infir. §. fi. ⁊ in ꝑallegata. l. ex iperfecto. Alij dicūt q̄ hic ꝑmittitur mētiri: vt insti. de ac. §. alie. qō nō placet.

k ¶ Adeo. hoc est: tm̄ de auctē iuris nr̄a pēdet auctas ⁊ iperium: adeo vt di gna vox sit maiestatē regnantis ⁊c. l ¶ De auctē. hec est rō primi dicti ⁊ q̄ dicit iure. s. legis regie q̄ est de iperio trāsferēdo de ꝑplo in p̄n. vt insti. ō iu re na. §. sꝫ qō pncipi. ⁊. j. de ve. iu. enu. l. j. §. hoc ē̄t. m ¶ Pricipatū. sub audi q̄ leges pncipatui sunt ipio. q. d. maior est honor: ⁊ est maior ꝯuenientia cū ipiū sit de fortuna. vn̄ di. Si fortūa volet fiet de rethore ꝯsul. Si volet hec cadē fiet de ꝯsule rethor. ac leges diuino nutu sūt ꝑlate: vt. j. ō ꝑscrip. lō. tē. l. fi. ⁊ sic imutabiles. n ¶ Oraculo. i. exēplo. ⁊ q̄ dicit edicti. i. generalis le gis. aīs ponit edictū ꝑ edicto ꝑtoris. vel pōt dici q̄ oraculū est qō ad orōneꝫ alicuius vel ꝑces cōcessū est. n ¶ Oraculo. oraculū est diuina volūtas ore hoīs declarata: vt. j. de ꝑscrip. lō. te. l. fi. i fi. o ¶ Qō. s. eē solutos legib⁹. p ¶ Indicam⁹. s. successorib⁹ nr̄o. ⁊ nō dicit ꝑcipim⁹: q̄ par i parē nō hꝫ iperiū: vt. ff. de ar. l. nā magr̄at⁹. ⁊ ad treb. l. ille a quo. §. tēpestiuum. ac.

Non dubiū. Facē cōtra legē vl̄ in fraudē legis ꝑhicant cōtuꝫ ad penas legales. h. d. sꝫ Ia. bu. Ul̄ sic. In penas legis icidit q fac ꝯtra mētē le gis seruās v̄ba. sic q facit ꝯtra mētē ⁊ v̄ba. qō fit ꝯ legē vl̄ i fraudē legis ipo iure n̄ valet. nec ꝯfirmat iuramēto. nec ē̄t valet q̄cq̄d seq̄t ex eo vl̄ ob id. h. d. Diuidit i qnq̄ ptes. q̄ p̄io ponit dictū. Scḋo effect⁹ dicti. Tertio declaratio effect⁹. Quarto q̄dā extēsio. Quīto ꝯditio gn̄alis. Scḋa ibi. nec penas. Ter tia ibi. nllū. n. Quarta ibi. qō ad oēs. Quīta ibi. sꝫ ꝑdictā itaq̄ regulā. Bal. q ¶ Nō dubiū. hec lex assignat duos modos qb⁹ facit qs cōtra legē vl̄ cōmit tit i legē. ꝑm⁹ q̄n qs facit i fraudē: vt. j. qō me. cā. l. pe. Secūd⁹ q̄n qs fac ꝯtra

legē qđ dic p exēplū qñ lex aliquid ꝓhibet:nō aūt vltra ꝓgredit̄.s.vt nō valeat:vt.j.q res expo.l.fi.ꝛ insti.de nup.§.affinitatis.ꝛ in talib⁹ qd obtineat dicit hec lex. a ℂ Amplex⁹.i.circūplectēs adeo:vt ꝛ a vbis tanꝙ inde⁹ recedere nolit.imitatur.n.qñqꝫ corū significatio.vt.ff.quēad.vsuf.ca.l.iij.§.desinere.ꝛ.ff.de aq quoti.ꝛ esti.l.j.§.qsiuit. Itē vbicūqꝫ ponit̄ actio ꝓ accusatiōe ꝛ ecōtra:vt in auc.de san.epi.§.si qs āt.col.ix.ꝛ.ff.ð sepul.vio.l.iij.§.fi. Itē vbicūqꝫ verbū generaliter positū restringit:vt.ff.de cal.l.in herede.ꝛ l.hec actio.ecōtra qñqꝫ extendit̄ vbū legis:vt insti.de re.di.§.appellatōe.ꝛ.ff.de iurisdi.om.iu.si qs id.§.fi. Sic ergo mētē nō licet offendē:siue ea dē sit cū sensu vboꝝ:siue nō. Sꝫ an vba legis tñ liceat offendere lꝫ mēs vel eqtas sit in ꝯtrariū:placētī.ꝙ nō:vt.ff.q ꝛ a qb⁹ ꝓsperent.ꝛ ð testa.mi.qđ ꝯstitutū.ꝛ.ff.de exerci.l.j.ꝛ.§.si is.ꝛ q petant tuto.l.credēdū.lꝫ Jo.ꝯtra.vt.ff.de iure pa.adigere.§.Quis.ꝛ totū illud generale sensuꝫ non vba spectari:vt.ff.ð adimē.le.l.iij.§.ꝯdito.ꝛ.ff.qđ cū eo.l.sed si fili⁹.ꝛ ð i ius vo.l.Quis. Tu dic si patet eē aliā mētē:ꝛ est redacta i scriptis:tūc sniā Jo.tenet.si nō tūc placē.vt ð leg.ij.nō aliter.ꝛ ð exer.l.j.§.si is.ꝛ de testa.mi.ꝙ ꝯstitutū.ꝛ.š.e.l.j. Itē dic quot modis fiat fra⁹ legi:vt dixi.ff.e.l.j.
b ℂ Nullū enim.pro certe.
c ℂ Pactū.s.positū ad excipiēdū.vel dic expssaꝫ.
d ℂ Cōuētiōeꝫ.ad agēdū.vl dic tacitā.vl dic ꝓ eodē poni.
e ℂ Nllū ꝯtū.vbi bicit ꝯbit obligatio:vt.ff.ð v.si.labeo.
f ℂ Tam veteres.vt digesta.
g ℂ Et nouellas.vt codex.
h ℂ Pro infectis. opponit de maleficijs.lꝫ ħ loqtur in his q de iure sortiunt̄ effectū:vt pacta ꝛ silia. Itē opponit̄ de his q nō debēt fieri:facta tñ tenēt:vt.ff.qñ ap.sit.l.j.§.biduū.lꝫ illud nō est ꝯtra legē:lꝫ ꝑter legē.lex.n.nō resistit sed nō assistit. Itē opponit̄ de his que postea ꝯfirmant̄:vt.j.de ꝯtracti.iudi.l.j.ꝛ.j.de nup.ꝛ si ꝯtra.Sed ea sūt ꝓhibita fieri vel inchoari nō ꝯfirmari. Itē opponit̄ de his q inutilia sūt ꝑ exceptionē:vt in macc.ꝛ vel.ꝛ dolo ꝛ metu.rñ.ꝑinde ē ac si ipo iure sint inutilia quo ad effectū:vt.ff.de re.iur.l.nihil iterest. Itē opponit̄ de libero hoie vēdito inter ignorātes.vt.ff.de ꝯtrahē.emp.ꝛ liberi.rñ.hic ꝯtingit vtrūqꝫ.ibi alter tñ.vtputa vēditor:vt ibi notaui.vel nullus. Itē opponit̄.ff.ad muni.l.ti.eius in pn.lꝫ actio in factū aufert̄ p eū cui⁹ interest.vl rñ.vt ibi. Itē opponit̄.ff.de cōdi.ob turpē cāꝫ.l.idē.§.lꝫ qđ meretrici.lꝫ nō facit turpit̄ qđ accepit.subaudi lꝫ in eo ꝙ sit meretrix.

amplexus⁹ ꝯtra legis nitit̄ voluntatē. ℂ Nec penas insertas legib⁹ euitabit q se ꝯtra iuris sniam seu a ꝓrogatiua vboꝝ fraudulenter excusat. ℂ Nullū^b.n.pctm^c nullāqꝫ ꝯuētiōeꝫ^d:nullū ꝯtūꝫ^e inter eos videri volum⁹ subsecutuꝫ:q ꝯtrahunt lege ꝓhibente ꝯtrahere. ℂ Qđ ad oēs etiā legū interpretatiōes tā veteres^f ꝙ nouellas^g trahi generaliter imꝑamus:vt legislatori qđ fieri nō vult tñ ꝓhibuisse sufficiat. Ceteraqꝫ qñ expressa ex legis liceat voluntate colligē.hoc est vt ea q lege fieri ꝓhibent̄ si fuerint facta:nō solū inutilia lꝫ ꝓ infectis^h ēt hēant̄.lꝫ legislator fieri probibuerit tñ:nec spāl̄r dixerit inutile esse debere qđ fcm̄ est. ℂ Sꝫ ꝛ si qd fuerit subsecutuꝫ ex eo^i vl ob id^k qđ interdicēte lege factuꝫ est:istud quoqꝫ cassuꝫ ꝛ inutile esse ꝑcipim⁹. Scōm itaqꝫ ꝓdictā regulaꝫ qua^l vbiqꝫ non seruari factuꝫ lege ꝓhibente censuim⁹:certū est nec stipulatiōeꝫ^m hmōi tenere nec mādatuꝫ^n vllius esse momenti:nec sacramentum^o admitti.

Idem.aa.florentino prefec.pret.

Quod fauore^p quorundā ꝯstitutū est:qbusdā casib⁹ ad lesiōeꝫ coꝝ nolumus inuentum videri.

Idem.aa.viro.ꝑ.ꝑ.ꝛ consuli designato.

Leges ꝛ ꝯstōnes futuris^q certū est dare formā negocijs:non ad facta preterita reuocari:nisi nominatim ꝛ de ꝑterito tpe ꝛ adhuc pendentibus negocijs cautum sit^r.

Idem.aa.ad senatum.

Humanū eē ꝓbam⁹ si qd decetero in publica^s vel priuata^t cā emerserit necessariū:qđ formā generalem ꝛ antiqs legib⁹ nō insertā exposcat:id ab oib⁹ tā ꝓcerib⁹ nři palatij ꝙ gloriosissimo cetu vřo patres ꝯscripti tractari.ꝛ si vniuersis tā iudicib⁹ ꝙ vobis placuerit:tunc legata^u dictari.ꝛ sic ea denuo collectis oibus recenseri^x.ꝛ cum oēs cōsenserint:tūc demuꝫ in sacri nři nominis ꝯsistorio recitari:vt vniuersorum^y ꝯsensus nře serenitatis auctoritate firmet̄. ℂ Scitote igitur pres ꝯscripti nō aliter in posterū legē a nřa clemētia ꝓmulgandā^z nisi supradicta forma fuerit obseruata. ℂ Bene ꝛ enim cognouim⁹ qđ cū nřo cōsilio fuerit ordinatum:id ad beatitudinem nostri imperij ꝛ ad nostram gloriam redundare^a.

Imperator.valenti.ꝛ marc.aa.ad palladium.

i ℂ Ex eo.vt ex vēditiōe vl alio ꝯtractu traditio. Sꝫ opponit:q: ex ꝯtractu inutili qñqꝫ dñiuꝫ transfert:vt.ff.de dolo.ꝛ eleg.inter.§.i.rñ.q actionē hꝫ:hēre ipaꝫ rē vr:vt.ff.de reg.iur.l.q actionē. Itē opponi:ꝙ in pari casu turpitudis potior est cōditio possidentis:vt.j.de cōdi.ob cāꝫ.l.ij.lꝫ certe repetit fiscus:vt.ff.de iure fi.l.lucius. Itē opponit̄ de filiofa.in quē trāsit dñiuꝫ pecunie date mutuo.sed ibi creditor deliquit mutuando non filius accipiēdo:hic aūt logt vbi deliquit vterqꝫ sm Jr.
k ℂ Ob id.vt fideiussor vel pignus.sed opponit̄.j.de ꝓdi.mi.ꝛ si is.Sol. sm M.hoc in ꝑpetuo ꝓhibitis.lꝫ alienatio ꝓdij minoris nō est ꝑpetuo ꝓhibita.qñqꝫ.n.cōcedit̄ vt ob es alienū:vt.j.e.ti.l.ob es.ꝛ sm hec nulla oppositio obstaret. Sꝫ certe si in ꝑpetuo ꝓhibitis tñ seruaret̄ hec lex in paucissimis casibus locū haberet:q: vix est aliqd sic generale cui nō derogēt ꝑ spāle:vt.ff.de reg.iur.ois diffinitio. Dic ergo ꝓhibitū eē res minorū alienari in eoꝝ ꝑiudiciū:nō aūt ꝑiudicat̄ minori si tutor sit obligatus:vel res eius. Silr opponit̄ ꝛ rñdet.ff.de arbi.l.si pupillus.ꝛ.š.de sacrosan.ec.iubem⁹.§.sane. Uel si velis euitare oēs oppositiōes:dic ꝙ in ꝑpetuo ꝓhibitis loqtur qđ nō placet. Uel solue ad oia.ꝛ dic vt dixi in pn.legis ꝙ loquūtur qñ lex aliqd ꝓhibet ꝛ vltra nō ꝓcedit:vt.š.de sacrosan.ec.l.nemo martyres. Si aūt vltra ꝓcedat serua qđ statuit.nec hꝫ locū hec generalis cū spāles clausule hēant locū:vt.ff.de v bo.ob.doli.ꝛ de penis.l.sancio.ꝛ qbus ex cau.ma.lꝫ ꝛ si ꝑ.§.deinde.nec ob.qđ h dixit lꝫ legislator ꝛc.vbi innuit idē eē siue vltra ꝓcesserit:siue nō:q: hmōi vbū lꝫ nō semp inuit cōtrariū:vt.ff.de ver.ob.l.quicūqꝫ.§.ij. Itē opponitur ð barbario q nō debuit eē in dignitate.lꝫ ibi error cōis.l.facit ius vt.ff.ð offi.pto.l.ij. Itē opponit̄ alteri stipulari.s.nemo pōt:vt insti.de inuti.stipu.§.alteri.ꝛ.ff.de ver.ob.l.stipulatio ista.§.alteri.ꝛ tñ pena q ex ea descēdit petit̄:vt ibidē.sed ibi ꝑter legē. l ℂ Qua.ališ quā vbiqꝫ seruari:ꝛ tūc dictio factū

regitur a verbo ꝓhibente:ališ quā vbiqꝫ nō seruari ꝛc.
m ℂ Stipulationē.vt.ff.de vb.ob.l.generaliter.
n ℂ Mādatū.vt insti.man.§.illud. o ℂ Nec sacramētū.vt.ff. [...] pac.l.iurisgen.§.ꝛ generaliter.ꝛ in auc.scenicas non solū.§.j.Sꝫ [...] j.si aduersus vē.l.j.So.sm.M.ħ in ꝑpetuo ꝓhibitis. Tu dic lꝫ [...] ibi fuit sm.l.vēdi[...] cū decreto.ꝛ sacram[...] restitutionem [...]
p ℂ Quod fauore[...] nc casū vt.[...] cura.nō eo minus[...] de fi.instru.plures[...] de car.edi.l.ij.§.[...] j.de secū.nup.gene[...] liter.§.in his.ꝛ.ff.[...] no.si iudex.ꝛ fact[...] nullā.Sꝫ contra [...] quisqꝫ iur.l.j.sol[...] an ad postulation[...] rit cōcessuꝫ vt [...] vt.e.ti.qđ qsqꝫ iur.[...] in pn.ꝛ ħ. Itē ꝯtra[...] de auc.tu.§.neqꝫ[...] te ēt dānū minori[...] terat ibi esse in ver[...] vt.ff.de mino.l.mi[...] bus.xxv.an. Item [...] garet creditorib⁹ [...] tarijs. Itē ꝯtra.j.[...] ꝑiudē.sed ꝛ illud [...] pp ꝑplexitatē qu[...] q: nō possit tor[...] eo qn ꝛ contra eū[...] ꝓ vtraqꝫ pte dꝫ [...] veritatē:vt.š.de ep[...] cle.auc.sed iudex.[...] cōtra.š.de iudeis.l.[...] sabbati.illud spāle [...] stuitate iudeoꝝ.v[...] ꝯcessio priuilegij nō [...] tit in finibus ꝯcess[...] sed vltra ꝓcessit.ħ [...] vel ibi duo ꝑcepta [...] Itē ꝯtra.ff.ð iure an[...] aure.l.ij.sed ibi priuile-gio suo renūciasse videt̄ cū dixit se ingenuū. Itē ꝯtra.ff.de excu.tu.l.[...] ex oratione.lꝫ ibi libertus hēbat priuilegiū fauore patroni nō ꝑ se g[...] alia tutela excusaret̄. vnde si ipetrat ius anu.aure.ꝑdit ciuitateꝫ:q: [...] nō erat priuilegiū. Itē cōtra.ff.de pi.ꝛ cōmo.rei vē.l.si vina. Sed disti-gue an pacto vt ibi:an a lege vel a principe vt hic fauor inducat̄.[...] casu obstet qđ ibi.secūdo qđ hic dicit.lꝫ hoc valet:vt.ff.ð le.cōmi.l.[...] ꝛ de in diem adiec.sabinus.lꝫ tu dic ꝙ ibi nō est fauor:q: nō ē extra [...] cōmune.tunc enim dicitur fauor vel priuilegium cuꝫ est extra ius c[...] nam dicitur priuilegiū.i.priuata lex.iij.di.priuilegia. Itē contra.ff.[...] pac.do.inter generū.§.cū inter.sed ibi ꝓprie nō fuit aliqs fauor. Ite contra.j.de fruc.ꝛ lit.expē.l.vlt.in fi.solutio vt ibi.

ℂ Leges Hec lex diuidit̄ in duas partes. Primo ponit regulā.[...]do exceptionē. Secūda ibi.nisi. Et hoc dicit. Natura legis est d[...]sponere ð futuro non de ꝑterito.hoc ꝑio.nisi caueat̄ in lege ꝙ extē[...]tur ad ꝑterita vl pēdentia.h.d.so.bal.
q ℂ Futuris.vt.j. de usuris.l.de usuris.
r ℂ Cautū sit.ut.š.de sacrosan.ec.l.antepe.ꝛ pe.ꝛ fi. Sed qd si agatur cā post legē factā ꝛ de cōtractu inito ante legē:dic ueterē seruari legē ut in auc.ut cū de ap.cog.in pn.coll.viij.ꝛ in auc.hec constitutio inte[r]pretatur priorē consti.col.vj.ꝛ.j.de testa.iubemus.in fi.

ℂ Humanum. Quādo contingit casus nouus super quo dꝫ statui recurritur ad ꝑncipē.ꝛ ille cū ꝓcerū ꝛ senatoꝝ deliberatiōe ꝓcedat faciēdo suū statutū redigi i scripturā.h.d. Tria facit. Prio pōit dēū seu formā legis condēde sm ꝓc. Secūdo dicit aliter non ꝓcedēdū ꝙ forma seruata. Tertio commēdat ea que fiunt cū deliberatione. Secūda ibi.scitote. Tertia ibi.bene enim.bal.
s ℂ In publica.vt si queraf an ciuitas possit dari in feudū.
t ℂ Priuata.vt an possit monachus vel clericus succedere in feudū.
u ℂ Legata.i.delegata.ut dicter. x ℂ Recenseri.i.tractari an equū sit.
y ℂ Uniuersoꝝ.uniuersitas ergo ꝯsentit.ꝛ sic est ar.ꝯtra.ff.ð acq.pos.l.j.in fi.ꝛ.ff.ð lib.vniuer.l.j.
z ℂ Promulgādā.ar.pro ir.ad id qđ dixit.š.ð emēda.insti.co.in fi.ħ potest responderi ꝙ imperator quando ꝯdidit legē istā non credebat amplius se corrigere uel emēdare leges quas fecerat in eoꝝ.iuris:sed mutauit ꝓpositū.nā qđ medicamēta morbis hoc exhibēt iura negocijs.ut in auc.hec ꝯstitutio inouat ꝛc.
a ℂ Redundare.ut ꝛ.j.de repu.non dubium.

Leges ſacratiſſime. h. d. Leges nō debēt ab aliquo ignorari. hoc primo. et ſi circa legē principis occurrit dubitatio ē ad principē recurrendū. h. d. ſcdo. Et primo ponit dictū. Scdo ponit eius effectuz ſeu cām finalē. Tertio ponit aliud dictū Quarto et vltimo ponit generalē principis intētionē. Secūda ibi. vt vniuerſi. Tertia ibi. ſi qd vero. Quarta ibi. duriciāq3. bal. gnouit et eius declaratio h3 vi3 legis gnālis. et eius eſt interpretari cuius eſt cōdere. Tria facit. primo pōit dictū. ſcdo adducit tres rōnes ad illud pbādū. Tertio et vltimo ɔcludit. Scda ibi. qd enī maius. Tertia ibi. exploſis itaq3. Bal.

k ¶ Si iperialis. hāc legē intellige in his q nō ſūt deciſa p legē vt in feudis et in ſilibus. in aliis. n. potius legē ſuaremus ſcriptā cū hec ſnīa nō ſit lex cōſtituta: vt d3 ɔſtitui: vt. s. co. humanum.

a ¶ Debēt. vt et j. de iuris et fac. igno. l. ɔſtitutiones. ſed contra. s. de epiſ. et cleri. l. repetita. et j. de iur. deli. l. ſi. in prin. ſo. vt l ambab⁹ dicim⁹.

b ¶ Preſcripto. dicto.

c ¶ Vel. pone ſemp vel. l. pro et.

d ¶ Permiſſa. hoc verbo ē iperata cōtinent: alś ponit aliter: vt. ff. e. legis virtus.

e ¶ Obſcurius. vt noie datoꝝ et donata contineantur: vt j. de colla. auē. ex teſtā. dici. et idē vbicunq3 eſt diſſentio dominorum.

f ¶ Duriciāq3. qd eſſet neceſſe: vt. ff. qui et a q. bus. l. pſpexit.

Quam de nouo. Dubitatio ſuper noua lege nouit emergens d3 dirimi p interpretationē ɔditoris. h. d. Nō intelligas q nō poſſit dirimi p iudicez cauſe inter litigātes ſ3 iter vniuerſos d3 dirimi p ɔditorē. h. d. et tūc h3 vi3 legis generalis hoc dicit lex ſequens.

g ¶ Cum de nouo. ſuperius de legibus cōditis et ɔdēdis dixit nunc de eis intelligēdis. Et pōe exēplū in nouo iure ſic. ſtatuit ius nouuz facta minoꝝ iuiolabiliter cuſtodiri: an tñ debet exceptio emptori: an et actio: iterrogabitur de hoc princeps: et ipſe rñdebit. ſine eo tñ pōt dici q ēt actio dat: vt. ff. de acq. re. do. l. ſtatuas. et ff. fa. her. inter coheredes. §. ij. et de leg. iij. cū qs. §. nuptura. Et diſtingue hic cū dubitatio in iudicio ɔtingit aut ſup nouo negocio: aut ſup lege aliqua. Primo caſu dñs impator eſt ɔſulendus ſi eſt pñs: vt. s. e. humanū. et j. de veteri iu. enu. l. ij. §. ſ3 qꝛ. et j. de fideicō. l. itaq3. et arg. j. de iudi. l. ſi. ibi ne compellat ꝛc. ſi autem nō ſit eius copia tūc procedā de ſilibus ad ſimilia: vt. ff. eo. nō pñt. Si vero ſup. l. ſcripta veteri vł noua. ſi qdē certo mō p ɔſuetudinē eſt intellecta: ei intellectui ſtabit. vt. ff. e. l. minime. et l. ſi de interpretatione. q ſi ex ɔſuetudine nō eſt certificata recurrit vt dictū eſt ad principē ſi ſit eius copia: vt hic et. ff. eo. et iō et l. nā vt ait. in prin. ibi vel certe iuriſditione ꝛc. et. s. l. pri. alioqn iterpretabor in benigniorē prē: vt. ff. e. l. benignius et l. in ambigua. ſ3 ſi dubitē que ſit benignior: verborū ſignificationi ſtabo: vt. ff. de cōdi. et demō. l. publius. §. i. q̄cq3 vł primo ſtandū ſignificationi verboꝝ vt. ff. de le. iij. nō aliter. Tertio procedam de ſilibus ad ſimilia: vt. ff. e. neq3 leges. et hoc dici. ff. e. l. nō poſſunt.

h ¶ Vſu. i. ɔſuetudine.

i ¶ Tam. ſi a primo icipias: h duo ſunt neceſſaria. ſic. j. de iur. deli. potuit.

Si imperialis. Sñia diffinitiua principis lata ſup cā de q plene cognouit et eius declaratio ...

Leges ſacratiſſime q ɔſtrigunt hoīuz vitas: itelligi ab oīb⁹ debēt[a]: vt vniuerſi preſcripto[b] earū manifeſti⁹ cognito: vł[c] ihibita declinēt: vł pmiſſa[d] ſectent. ¶ Si qd vero in iiſdē legib⁹ latū fortaſſis obſcurius[e] fuerit: o3 id ab iperatoria iterpretatione patefieri: duriciāq3[f] legū nře humanitati incongruam emendari.

Impera. leo et Zeno. aa.

Quam de nouo iure: qd iueterato vſu[h] nō adhuc ſtabilitū ē dubitatio emergat neceſſaria ē tā[i] ſuggeſtio iudicātꝰ q3 ſnīe principalis auctoritas.

Imp. iuſti. a. demoſt. p. p.

Si imperialis[k] maieſtas cā3 cognitionaliter examinauerit: et vtriſq3 ptib⁹ cominus[l] ɔſtitutis ſententiā dixerit: oēs oīo iudices q ſb noſtro iperio ſūt ſciāt hic eē legē nō ſolū illi p q pducta ē ſ3 oīb⁹ ſilibus[m]. ¶ Quid. n. mai⁹: qd ſancti⁹ imperiali ē maieſtate: vel qs tante ſupbie faſtidio tumid⁹ ē vt regalē ſenſū cōtēnat: cū veteris iuris ɔditores ɔſtitutiōes q ex iperiali decreto proceſſerūt: legis[n] vicē obtinē aperte dilucideq3 diffiniūt. ¶ Cū igit et h in veteribus legibus inueni⁹ dubitatū: ſi imperialis ſenſus legē interpretat⁹ ē: an oporteat huiōi regiam interpretationem obtinē: eorū qdem vanā ſubtilitatē tam riſim⁹ q3 corrigendā eē cenſuimus. ¶ Diffinimus āt oēm imperatoꝝ legum interpretatiōez: ſiue in precibus ſiue in iudiciis ſiue in alio qcūq3 mō factā ratam et idubitatā3 haberi. Si. n. in pñti tpe leges ɔdē ſoli[o] iperatori ɔceſſū ē: et leges[p] interpretari ſolūmō dignū iperio eē o3. ¶ Cur āt[p] ex ſuggeſtiōib⁹ proceꝝ ſi dubitatio in litibus oriat: et ſeſe nō eē idoneos vł ſufficiētes ad deciſionē litis illi exiſtimēt: ad nos decurrit. et q̄re oēs ambiguitates iudicū q̄s ex legibus oriri euenit: aures accipiunt nře: ſi nō a nobis iterpretatio mera procedat: vł qs legū enigmata[q] ſoluere et omnibus aperire idoneus eē videbit: niſi is cui legiſlatorē eē ɔceſſū eſt? ¶ Exploſis[r] itaq3 huiōi ridiculoſis ambiguitatibus tam cōditor q3 interpres legu3 ſolus imperator[ſ] iuſte exiſtiabitur: nihil hac lege derogante veteris iuris conditoribus: q: hoc eis maieſtas imperialis permiſit[t].

¶ De mandatis[u] principum. xviij.

Imperatores Val. et Gra. ad eugē. prefe. pret.

Si quis aſſerit cum mandatis nřis ſe vēiſſe ſecret: oēs ſciant nemini qcq3 niſi qd ſcriptis[x] pbauerit eſſe credendum. nec vllius dignitate terreri: ſiue vllius tribuni ſiue notarij ſiue comitis proferant dignitatem: ſed ſacras noſtras litteras eſſe querendas.

¶ De ſenatuſconſultis. xix.

Impa. Val. et The. aa. ad ſenatum

Quanuis ſenatuſcōſultum oppetuam per ſe obtineat firmitatem[y]: tñ etiam nřis legibus id. pſequimur: adiicientes vt ſi qſq3 ſpeciali ſupplicatione eliciendum aliqd reſcriptū tentaūit: tranſire ei formam liceat ſtatutoꝝ[z]: tertia primonij pte mulctet: et damnatus ambi⁹ crimine[a] mācat ifamis.

¶ De veteri iure enucleando: et de auctoritate iuriſprudentum qui in digeſtis referuntur. xx.

Imperator Iuſti. Tribuniano queſto. ſacri palatij.

Deo auctore noſtrum gubernante imperium qd nobis a celeſti maieſtate traditu3 eſt: et bella felicit peragimus: et pacem decoramus: et ſtatū reipublice ſuſtentamus. et ita nřos aīos ad dei omnipotenē erigim⁹ adiutoriū: vt neq3 armis ɔfidam⁹: neq3 nřis militibus: neq3 belloꝝ ducibus: vł noſtro ingenio: ſed oēm ſpem ad ſolam referamus ſūme puidentiam trinitat: vñ et mundi totius elementa proceſſerunt: et eoꝝ diſpoſitio in orbe3 terrarum pducta eſt. ¶ Cū itaq3 nihil tam ſtudioſū in oībus rebus inueniat q3 legum auctoritas que et diuinas et humanas res bñ diſponit: et oēm iniqtatem expellit. Reperimus[d] aūt omnem legu3 tramitem q ab vrbe romana ɔdita: et romuleis deſcendit tempibus: ita eſſe ɔfuſū vt in infinitū extendat: et

ſtituta: vt d3 ɔſtitui: vt. s. co. humanum.

l ¶ Comunis. i. pñtialit. alś nō valet: vt. ff. de re iudica. de vnoquoq3. Item magis ob abſentiam q qꝛ ius nō habebat lata videt: vt. ff. de euic. ſi ideo. et. ff. de inoffi. teſta. l. q repudiantis. §. ſi.

m ¶ Similibus. ɔtra. s. eo. l. ij. ſo. vt ibi. Itē ɔtra. j. de ſentē. l. nemo. ſed hic principes. ibi alterius iudicis.

n ¶ Legis vicē. vt inſti. de iure na. §. ſed qd princip.

o ¶ Soli imperatori. hoc expone: vt j. ſtatim.

p ¶ Leges. nunc rñdet.

p ¶ Autem. p certe.

q ¶ Enigmata. i. ſubtiles dubitationes.

r ¶ Exploſis. i. remotis.

ſ ¶ Solus iperator. ita q nullus alius ſolus. vnde et ppl's romanus pōt ēt hodie leges ɔdere: vt inſti. de iu. na. §. lex. Itē ſenatus: vt. ff. e. nō ambigit. eſt ergo excluſiuu3 ſclus ſingula generꝝ nō genera ſinguloꝝ: vt et ibi. Scipio ſolus ciuitatē ſeruauit et nullus ali⁹ ſolus. magis aūt ppl's ſeruauit. Itē nō obſtat. j. de of. pfe. pto. l. formā. qꝛ auctitate principis facit vt hic ſubiicit. Item nec ob. q ſubiicit q ppl's trāſtulit ptātē in principē. nā expone. i. cōceſſit: vt. ff. de offō eius cui mā. eſt iuriſ. l. j. in ſi. Alij vt Io. dicit q hodie populus romanus nō poſſet leges cōdere qd videt. et hec pbat in pallegata nō ambigit.

t ¶ Permiſit. i. ratū3 habuit vt in proemio inſti. §. cūq3. et facit. j. de veteri iu. enu. l. j. in prin. tertie columne.

u ¶ De mādatis principum. s. de ɔſti. pn. egit. ſed qꝛ mādata ſunt ɔſtitutiōes ſpāles iō de his ſupponit.

Si quis. Mandatum principis nō pōt pbari niſi p ſcripturam ſic. j. de iure fiſ. l. phibitū. li. x. et de diuer. offi. l. pbatorias. li. xij. Bal.

x ¶ Scriptis. nō aūt teſtibus: vt ar. s. de epiſ. et cle. ſi qua p calūnia3. §. ſi. et nō. j. ſi minor ſe ma. di. l. ij.

¶ De ſenatuſconſul.

Senatuſcōſulta ſūt ſeruāda: et cōtra ea reſcripta nō valēt. et ipetrator punit. h. d. ſal.

y ¶ Firmitatē. vt inſti. de iur. na. gen. et ci. §. ſenatuſcōſultum.

z ¶ Statutoꝝ. a. ſenatu.

a ¶ Crimine. et ſic ēt deponet: vt. j. ad. l. iul. de ambi. l. j. et hoc qꝛ magne auctoritatis eſt ſenatuſcōſultus: vt. ff. q et a quibus ap. nō licet. l. j. et de ſlu. l. quominus. et fa. j. de pcī. impa. offe. l. reſcripta.

b ¶ De veteri iure enucleando. De nouis iuribus dixit: nunc de veteri. Et in ſcholis nō legitur iſte ti.

Deo auctore. Prima lex dicit q mandat fieri digeſta et quibus et qualiter faciant et ex quibus libris. ſecūda dicit q facta ſunt. et dicit qualiter et ex quibus libris. et ſeruari precipit. Itē dicit q mādauit fieri inſti. et qbus et ex qua materia et tandē precipit ſeruari.

c ¶ Neq3 armis. vnde illud. Neq3 in fortitudine eq: neq3 in curribus. ꝛc.

d ¶ Reperimus. collige h que ſit materia huius operis. i. digeſti.

a ¶ Codice.i.digeſto.
b ¶ Tunc.tribuniano loquit: vt.j.l.pri.§.nos itaqȝ in pri-ma columna.
c ¶ His.i.ſapientibus a tribu niano electis.
d ¶ Ex his.et collige q̄ ſit ma teria huius operis.
e ¶ Scripſerũt.nõ ex licentia principis.
f ¶ Sanctionem.i.digeſtum.
g ¶ Fuerit.i.q: vos legeritis ⁊ elimaueritis.ac.
h ¶ Eam.ſ.materiam.
i ¶ Prerogatiua.ſeruanda: argu.ↄtra.j.de of.rec.puin.l. potioris.⁊ nõ hoc verbum.
k ¶ Ex multitudine.ſic p te-ſtibus:vt.ff.de teſtib⁹ ob car men.§.fi.
l ¶ Que.ſ.dicta paꝑ.
l ¶ In notis.i.libris papi.no tatis p iſtos alios.⁊ ſic nõ va lebant illi libri.pa.
m ¶ Reſpuere.ſ.velitis.
n ¶ Oia.n.nõ.oia enim ⁊c.

nulli⁹ humãe nature capacitate cõ cludat. Primũ nobis fuit ſtudiũ a ſacratiſſimis retro pncipib⁹ initiuȝ ſumere:⁊ eoꝝ ↄſtõnes emẽdare:⁊ vie dilucide tradere:q̃tẽn⁹ in vnuȝ codicẽ ↄgregare:⁊ oĩ ſupuacua ſi-militudie ⁊ neqſſima diſcordia abſo lute:vniuerſis hoĩb⁹ ꝓmptum ſue ſynceritatis p̄beãt p̄ſidiũ. ¶ Hoc q̄qȝ ope ↄſumato:⁊ i vno volumi ne nr̃o noĩe p̄fulgẽte coadũato:cũ ex paucis ⁊ tẽuioꝛib⁹ releuati ad ſũ mã ⁊ pleniſſimã iuris emẽdationẽ puenire ꝓperem⁹:⁊ oẽȝ romanaȝ ſanctionẽ ⁊ colligẽ ⁊ emendare:⁊ tot auctoꝝ diſpſa volũia vno co dice ĩdita oñdẽ:qđ nemo ali⁹ neqȝ ſpare neqȝ optare auſus eſt:res nob qđẽ difficillima:imo magis i-poſſibilis videbať.ſȝ manib⁹ ad ce-lũ erecti ⁊ eterno auxilio inuocato: eã quoqȝ curã nr̃is repoſuim⁹ aĩs deo freti:q ⁊ res p̃eit⁹ d̃ſparas dõa re ⁊ ↄſũmare ſue v̄tutꝭ magnitudie p̄t. ¶ Et ad ſinceritatꝭ tue⁹ optimũ reſpexim⁹ miſteriũ.tibiqȝ pmo ⁊ h̄ opus cõmiſim⁹:igenij tui documẽ tis ex nr̃i codicis oꝛdiatiõe accept̃. ⁊ iuſſim⁹ quos ꝓbaueris tã ex facũ diſſimis añceſſoꝛibus q̄ȝ ex iuris di ſertiſſimis togatis foꝛi ãpliſſime ſe dis aſſociandũ: laboꝛẽ eligẽ. His⁹ itaqȝ collectis:⁊ in nr̃m palatiũ itro ductꝭ:nobiſqȝ tuo teſtionio placit̃: totã reȝ faciendã pmiſim⁹:ita tñ vt tui vigilãtiſſimi aĩ gubernatiõe res oẽs celebꝛet̃. ¶ Iubem⁹ igiť vob ãtiquoꝝ prudẽtiũ:qb⁹ auctãtatẽ cõ ſcribẽdaꝝ interp̃tãdarũqȝ legũ ſa cratiſſimi pncipes p̄buerũt libꝛos: ad ius romanũ ptinẽtes:⁊ legẽ ⁊ eli mare vt ex his⁹ oĩum mã colligať: nulla (ſȝ q̄ poſſibile ẽ) neqȝ ſilitudi ne neqȝ diſcoꝛdia d̃relicta:ſȝ ex his h̄ colligi q̄ vnuȝ ꝓ oĩbus ſufficiat. ¶ Qui aũt ⁊ alios libꝛos ad ius p tinẽtes ſcripſerũt:quoꝝ ſcripture a nullis auctoꝛib⁹ recepte nec vſita te ſũt:neqȝ nos eoꝝ volũine nr̃am inquietare dignamur ſanctioneȝ. ¶ Cũqȝ hec mã a ſũma nr̃i nũinis liberalitate collecta fuerit: oȝ eaȝ pulcherrimo ope extruere:⁊ q̄ſi ꝓ priũ ſacratiſſimũ tẽpluȝ iuſticie ↄſe crare:⁊ in libꝛos.l.⁊ certos titulos totũ ius digerere:tã ſm nr̃i ↄſtõnẽ codicis q̄ȝ edicti ppetui imitatiõnẽ: ꝓut hoc vobis cõmodi⁹ eẽ appue rit:vt nil extra memoꝛatã ↄſuma-tionẽ poſſit eſſe derelictuȝ:ſȝ his li-bris.l.ius totũ antiquũ p milleſimũ ⁊ q̃dringẽteſimũ fere ãnuȝ ↄfuſuȝ ⁊ a nobis purgatũ q̄ſi quodaȝ mu ro vallatum:nihil extra ſe habeat. Oĩbus auctoꝛib⁹ iuris equa digni-tate pollẽtib⁹:⁊ nemini q̃dã p̄roga tiua ſuãda:q: nõ oẽs in oĩa:ſȝ cer-ti p certa vl' melioꝛes vl' d̃terioꝛes ĩueniũť. ¶ Sȝ neqȝ ex multitudi ne auctoꝝ:qđ meli⁹ eſt ⁊ equi⁹ iudi catote:cũ poſſit vni⁹ foꝛſitã ⁊ dete-rioris ſnia:⁊ multos ⁊ maioꝛes in aliq̃ pte ſupare.⁊ iđ ea q̃ antea i no tis emilij Papinia.⁊ ex vlpiano ⁊ paulo nec non ⁊ Marcia. aſcripta ſũt:q̃ antea nullã viȝ obtinebãt:ꝓ-ptȝ pp honoꝛẽ ſplẽdidiſſimi Papi-niani nõ ſtatiȝ reſpuere. Sȝ ſi qđ ex his ad repletionẽ ſummi igenij Papi. laboꝝ vl' interp̃tationũ ne ceſſariũ eẽ ꝓſpexeris:⁊ hic ponẽ le gis vicẽ obtinẽs:nõ moremini:vt oẽs q relati fuerit i h̄ codice prudẽ tiſſimi viri hẽant auctãtẽ tãq̄ȝ ſi eo rũ ſtudia ex pncipalib⁹ ↄſtõib⁹ ꝓfe cta:⁊ a nr̃o diuio fuerãt oꝛe ꝓfuſa. ¶ Oia⁹.n. nr̃a merito facim⁹: q: ex nob oĩs eis ipartiť auctas.nã q nõ ſbtilr⁹ fcm̃ emẽdat: laudabilioꝛ ẽ eo q pm⁹ iuenit. ¶ Sȝ ⁊ h̄ ſtudio ſit vobis eẽ volum⁹:vt ſi qđ in ve-terib⁹ nõ bñ poſitũ libꝛis inueniať:vl' aliqđ ſupfluũ:vl' min⁹ p̄fectũ:ſuper uacua lõgitudie ſemota.⁊ qđ ipfe-ctũ ẽ repellat:⁊ oẽ op⁹ moderatũ: ⁊ q̄ȝ pulcherrimuȝ oſtdať. ¶ Hoc ẽt nihilomin⁹ obſuãdo:vt ſi aliqđ in veterib⁹ legib⁹ vl' ↄſtõnib⁹:q̄s an tiq in ſuis libꝛis poſuerũt:nõ recte⁹ ſcriptũ inueniať:⁊ h̄ refoꝛmet:⁊ oꝛdi ni moderato tradatis: vt h̄ videať eẽ veꝝ ⁊ optimũ:⁊ q̄ſi ab initio ſcri ptũ:qđ a vobis electũ ⁊ ibi poſituȝ fuerit:⁊ nemo ex ↄpatione veteris voluminis q̄ſi vitioſaȝ ſcripturã ar guẽ audeat. ¶ Cũ.n.lege antiq̃ q̃ regia nũcupabať oẽ ius oĩſqȝ ptãs ppli ro.in ipatoꝛiã trãſlata⁹ ſũt ptã tẽ. Nos v̄o ſanctioneȝ oẽȝ nõ diui ſim⁹ in alias ⁊ alias ↄditoꝝ ptes:ſȝ totã nr̃aȝ eẽ volum⁹: ne qđ poſſit ãtiqtas nr̃is legib⁹ abꝛogare. Et in tãtũ volum⁹ eadẽ oĩa cuȝ repoſita ſũt obtinẽ:vt ſi aliť fuerãt apđ vete res ↄſcripta:i ↄ̃riũ ãt in ↄpoſitõe in ueniant:nullũ crimẽ ſcripture ĩpu teť:ſȝ nr̃e electiõi h̄ aſcribať. ¶ Nul la itaqȝ in oĩb⁹ p̄dicti codicis mẽbꝛ: antimonia.ſic.n.a vetuſtate greco vocabulo nuncupať:aliquẽ ſibi vẽ dicet locuȝ:ſȝ vna ↄcoꝛdia:vna ↄſe quẽtia adũſario nemie ↄſtituto. ¶ Sȝ ⁊ ſilitudinẽ ſȝ q̄ dcĩi ẽ ab hmõi cõ ſumatiõe volum⁹ exulare:⁊ ea q̃ ſa cratiſſimis ↄſtõib⁹ q̄s in codicẽ nr̃ȝ redigim⁹ cauta ſũt:iteꝝ poni ex ve teri iure ñ ↄcedim⁹: Cũ diualiuȝ cõ ſtõnũ ſãctio ſufficit ad eoꝝ auctãta-tẽ:niſi foꝛte vl' pp eoꝝ diuiſiõeȝ vel pp repletiõeȝ vl' pp plenioꝛẽ idagi nẽ h̄ ↄtigerit.⁊ h̄ tñ raro ne ex ↄtinua tiõe hmõi lapſus oꝛiať aliqđ in tali p̃ato ſpinoſum. ¶ Sȝ ⁊ ſi q̃ leges in veterib⁹ libꝛis poſite:iã in deſue-tudinẽ abierit:nullo mõ eaſdẽ vo-bis ponẽ pmittim⁹:cuȝ hec tm̃mõ obtinẽ volum⁹:q̃ vl' iudicioꝝ fre-quẽtiſſim⁹ oꝛdo exercuit:vl' longa ↄſuetudo hui⁹ alme vꝛb ↄꝓba-uit ſȝ ſaluij iuliãi ſniaȝ: q̃ indicat de bẽ oẽs ciuitates ↄſuetudinẽ rome ſeq̄⁹ ⁊ legẽ (q̃ caput ẽ oꝛb terraꝝ) nõ

o ¶ Subtiliter.ſi hẽs nõ ſubtiliter.dic nõ ſub tiliter factum qui emen dat ⁊c.⁊ ſi habes nõ in ſubtiliter dic emendat. non inſubtiliter:ſȝ ſub tiliter.ſic ⁊.ff. de her.in ſti.l.j.§.ij.
p ¶ Recte.quo ad ſen tentiam ſȝ ſupioꝛ.§.quo ad oꝛdinationeȝ.
q ¶ Trãſlata.i.cõceſſa vt.ff.de of.eius cui mã. eſt iuriſdi.l.j.in fi.
r ¶ Aduerſario.non nullã ↄtrariũ vel ſilẽ in legibus reperiri: vt.j.l. proxi.§.cõtrarium.
ſ ¶ Rome ſequi. vt ⁊ .ff.de le.⁊ ſe.con.de qui bus. Item nõ romã ca put oꝛbis:vt hic.⁊.j.de cõſuli.l.nemini li.xij.⁊ Inſti.de ſatiſda.in fi.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ¶ Codicibus.i.codi-ce:⁊ digeſtis.
b ¶ Codicē.i. digeſtuꝫ.
c ¶ Obuiare. repete iubemus.ac.
d ¶ Cōmētarios.ſ.faciendo ⁊ addēdo nouas leges.nō aūt ꝓhibet ex poni iſtas ſꝫ verius ē ꝙ reprobet vt ſtati ponit.
e ¶ Admonitoria.ſ.ſigna antiqua q̄ vicem tenent cōcordantiaruꝫ.
f ¶ Ex interpretatione. de qua dici.ſ. de leg.⁊ con.l.j.ac.
g ¶ Significatur.q: dicit in.l.i.r. continue ei debet ſcribi.
h ¶ Codex.i.digeſtuꝫ.
i ¶ Digeſtus.i.factus.

ipſaꝫ alias ciuitates. Romā āt itelligēdū ē nō ſolū veterē ſꝫ ⁊ regiā noſtraꝫ q̄ deo ꝓpicio cū melioꝛib⁹ ↄdita ē augurijs. ¶ Idcirco iubem⁹ duobus iſtis codicibus⁹ oīa gubernari. vno ↄſtitutionū: altero iuris enucleati: ⁊ i futuꝝ codicē ↄponēdi. Ut ſi qd aliō a nobis fuerit ꝓmulgatū: inſtitutionū vicē obtinē: vt rudis anim⁹ ſtudioſi ſimplicib⁹ enutrit⁹ facili⁹ ad altioꝛis prudētie redigaꝛ ſniaꝫ. ¶ Naꝫ āt ↄſumationē q̄ a vobis deo ānuēte ↄpōiꝛ: digeſtoꝝ ſeu pādectarū nomē hře ſancim⁹: nullis iuris peritꝭ in poſterū audētib⁹ ↄmētarios⁹ illi applicare: ⁊ verboſitate ſua ſupꝛādicti codicis ↄpēdiū ↄfūdere: quēadmodū ⁊ in antiqoꝛib⁹ tpib⁹ fcm̄ ē: cū p ↄ̄rias iterp̄tātium ſnias totū ius pene ↄturbatum eſt. ¶ Sꝫ ⁊ ſufficiat p indices tm̄nō ⁊ titloꝛū ſubtilitatē (q̄ piratitla nuncupaꝛ) q̄dā admonitoria⁹ eis facere nullo ex iterp̄tatiōe⁹ eoꝛū vitio oꝛiūdo. ¶ Ne āt p ſcripturā aliquā fiat in poſteꝝ dubitatio: iubem⁹ nō p ſignoꝛum captiōes ⁊ ↄpēdioſa enigmata: q̄ multas ō ſe ⁊ p ſuū vitiuꝫ antinomias iduxerūt: eiuſdē codicis textū ↄſcribi: ēt ſi nūer⁹ libroꝝ ſignificaꝛ: aut aliō qc̄q̄. nec.n.p ſpecialia ſigna numeroꝝ māifeſtari ſꝫ p lraruꝫ ↄſnā explanari ↄcedim⁹. ¶ Oīa igiꝛ deo placito facere: tua prudētia vna cū alijs facūdiſſimis viris ſtudeat: ⁊ tā ſbtili q̄ celerrio fini tradē: vt codex⁹ ↄſumat⁹ ⁊ in.l. libꝛos digeſtus⁹ nobis offeraꝛ i maximā ⁊ eternā rei memoꝛiaꝫ: deiq̄ oīpotētis ꝓudētiā: augmētum nři impij: nřiq̄ miniſterij gloꝛiam.

I Mperatoꝛ. Flauius Iuſti. ad ſenatum ⁊ omnes populos.

T Anta circa nos diuine humanitatē ꝓudētia vt ſemp eternis liberalitatib⁹ nos ſubſtētare digneꝛ. Poſt bella.n. partica eterna pace ſopita: poſtq̄ vādalicā gētē ereptā :: ⁊ carthaginē: imo magis oēꝫ Libiā romano iperio iteꝝ ſociatā: ⁊ leges antiq̄s iā ſenio ꝑgrauatas: p nřaꝫ vigiliātiā ꝑbuit in nouā pulchꝛitudinē ⁊ moderatū ꝑuēire ↄpēdiuꝫ. Qō nemo aū nřꝫ iperiuꝫ vnq̄ ſperauit. neqꝫ humāo igenio poſſibile eē penit⁹ exiſtiauit ¶ Erat eni mirabile romanā ſanctiōeꝫ ab vꝛbe ↄdita vſqꝫ ad nřū impij tpa (q̄⁸ pene i mille ⁊ q̄drigētos an. decurrūt) iteſtis ꝑlijs vacillātē⁹. hocq̄ ⁊ impiales ↄſtitutiōes extēdente⁹: in vnā reducē ↄſonātiā: vt nihil neqꝫ ↄ̄riū neqꝫ idē⁹ neqꝫ ſile i ea iueniaꝛ: vt ne gemine leges p reb⁹ ſingulis poſite vſq̄ appareāt. Naq̄ h celeſtis q̄dē ꝓudētie peculiare fuit. humane v̄o ibecillitati nllo mō poſſibile. ¶ Nos itaqꝫ moꝛe ſolito ad imoꝛtalitatis reſpexim⁹ ꝑſidiuꝫ: ⁊ ſūmo numie inocato: deū auctoꝛē ⁊ toti⁹ opis ꝑſulē fieri optauim⁹: ⁊ oē ſtudiuꝫ tribuniano viro excelſo magiō offōꝛuꝫ ⁊ exq̄ſtoꝛi ſacri nři palatij ⁊ ↄſuli credidimus. Eiq̄ oē miniſteriuꝫ hmōi oꝛdinatiōis ipoſuim⁹: vt ipſe vna cuꝫ alijs illuſtribus ⁊ prudētiſſimis viris nřꝫ ōſideriuꝫ adipleret. ⁊ nřa quoqꝫ maieſtas ſemp iueſtigādo ⁊ ſcrutando ea q̄ ab his ↄponebāꝛ: qc̄qd dubium ⁊ icertū iueniebaꝛ: cuꝫ numine celeſti recte emēdabat: ⁊ in compe tētē foꝛmā redigebat. ¶ Oīa igiꝛ ↄfecta ſūt: dño ⁊ deo nřo Ieſu xp̄o poſſibilitatē tā nobis q̄ nřis in h ſatellitib⁹ ꝑſtāte. ⁊ ꝑncipales q̄dē ↄſtitutiōes. xij. libꝛis digeſtaſ: iaꝫ aū in codice nřo noīe ꝑfulgēte ↄtulim⁹. poſtea v̄o maximū op⁹ aggredientes: ipſa vetuſtaꝛ ſtudioſiſſima opa iā pene ↄfuſa ⁊ diſſoluta: eidē viro excelſo ꝑmiſim⁹ tā colligere q̄ certo moderamini tradē. ¶ Sed cuꝫ oīa ꝑcūctamur a ꝑfato viro excelſo ſuggeſtū ē duo pene milia libroruꝫ eē ↄſcripta: ⁊ pluſq̄ tricies cētena milia⁹ v̄ſuuꝫ a veterib⁹ effuſa: q̄ neceſſe eēt oīa ⁊ legē ⁊ ꝑſcrutari: ⁊ ex his ſi qd optimuꝫ fuiſſꝫ eligē: qō celeſti fulgoꝛe ⁊ ſumme trinitaꝛ fauoꝛe ↄfectuꝫ ē ſꝫ noſtra mādata q̄ ab initio ad memoꝛatuꝫ virum excelſum fecim⁹: ⁊ in.l. libꝛos oē qō vtiliſſimuꝫ erat collectuꝫ eſt: ⁊ oēs ambiguitates deciſe ſunt nllo ſeditioſo relicto. Nomēq̄ ipoſuim⁹ libꝛis digeſtoꝝ ſeu pādectaꝝ: q: oēſ diſputatiōes ⁊ deciſiōes in ſe hēant legitimas. nā qō vndiq̄ fuit collectuꝫ h in ſinus ſuos receperunt⁹: i cētuꝫ q̄nquagita pene milia v̄ſuū totuꝫ op⁹ ↄſumātes. ⁊ in ſepteꝫ ꝑtes eos⁹ digeſſim⁹ nō ꝑperā neqꝫ ſine rōne: ſꝫ numeroꝝ naturā⁹ ⁊ artē reſpicientes: ⁊ ↄſentaneā eis⁹ diuiſiones ꝑtium ↄficientes. ¶ Igiꝛ ꝑma q̄deꝫ pars toti⁹ ↄtext⁹: q̄ greco vocabulo nuncupaꝛ: in q̄tuoꝛ libꝛos repoſita eſt. ¶ Scōs āt articulus. vij. libꝛos habet qui de iudicijs appellaꝛ. ¶ In tertia v̄o congregatiōe oīa que de reb⁹ nominātur contulimus. viij. libꝛis eis deputatis. ¶ Quart⁹ autem locus: qui ⁊ totius cōpoſitionis quaſi quidaꝫ inueniꝛ vmbilicus: reliquos octo libꝛos ſuſcepit in q̄b⁹ omnia q̄ ad hypothecā pertinent repoſita ſunt: vt non a pignoꝛaticia actione in libꝛis de rebus poſita multum diſtarent. alio libꝛo eidem inſerto volumine q ediliuꝫ edcm̄ ⁊ redibitoꝛiaꝫ actiones ⁊ duple ſtipulationē que de euictionibus propoſita eſt continet. q: hec oīa titulis emptionuꝫ ⁊ venditionuꝫ ↄſentanea ſunt: ⁊ ꝑdicte actiones q̄ſi pediſſeq̄ illarum ab initio ꝓceſſerunt: in vetuſtioꝛis q̄dem edicti oꝛdinatione in loca deuia ⁊ multo diſtantia deuagātes. p nřaꝫ aūt ꝓuidentiam⁹ his congregate eum opoꝛtuerat ea q̄ de eodem

k T Anta.que.ſ.tempoꝛa.
l ¶ Uacillātēꝫ.ſ.ſanctionem: ⁊ nō tam imperatoꝛum q̄ alioꝛum leges eſſe contra ſanctiones.
m ¶ Extendenteꝫ.repete ſanctionem.
n ¶ Cōtrarium neq̄ idē.niſi ſimilitudine adiunct: vt.ō.l. pri.§.nulla.⁊ ō no.co.fa.§.j.
o ¶ Pꝛeſidium.i. deum qui eſt pꝛeſidium moꝛtuis.
p ¶ Centena millia verſuū. verſus appellat leges vel.§. vel reſponſa.ac.
q ¶ Receperit.ſ.digeſta.ac.
r ¶ Eos.ſ.verſus.ac.
s ¶ Naturam ⁊ artem.cōſtat enim ex dignioꝛibus partib⁹ ſ.tribus ⁊ ſic in trinitate.⁊ q̄tuoꝛ ⁊ ſic quatuoꝛ elementis ⁊ incipit hic librum digeſtorum diuidere.ac.
t ¶ Eis.verſibus.
u ¶ Prouidentiam.i.digeſtoꝛum compilationem.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

a ¶ Cōtinentem.ſ.ordinatio
nem.
b ¶ Qui.ſ.articulus.ſed alij
libri ei adijciuntur.
c ¶ Narratio.ſubaudi adiun
gatur.ac.
d ¶ Trebelliā.ſ.narratio ad
iungatur.ac.
e ¶ Reſpuentes.ſ.nos.
f ¶ Monumentum. ideſt me
moria.ac.

pene loquūtur in confinio ponere.
Alius itaqꝫ liber poſt duos p̄mos
nobis excogitatus eſt de vſuris ⁊
traiecticijs pecunijs: ⁊ de inſtrīs ⁊
teſtibus ⁊ probationibꝫ: necnō pre
ſumptōibus. ⁊ memorati tres ſin-
gulares libri iuxta cōpoſitiōem de
rebus poſiti ſunt. Poſt hos ſiqua
de ſponſalibꝫ ⁊ nuptijs vel dotibꝫ
legibus dicta ſunt: repoſuimꝰ: tri-
bus librorum voluminibꝫ ea ꝯcludē-
tes ¶ De tutelis aūt ⁊ curatiōibus
geminos ꝯſcripſimus libros. ⁊ me
moratā ordinationē octo librorum me
diā totius opis repoſuimꝰ: oīa un-
diqꝫ tam vtiliſſima ꝙ̄ plebertima
intra ꝯtinentē. ¶ Quintus aūt ero
rit nob digeſtorum articulus: i quo ꝺ
teſtis vel codicill tā puatorū ꝙ̄ mi
litū oē qcqd antiquis dictū ē inue-
niat qs depoſitū: quiꝰ de teſtis ap-
pellaꝛ ¶ De legatis aūt ⁊ de fidei
cōmiſſis qnqꝫ librorum numerus ag-
gregatus ē. Cūqꝫ nihil tā pectiare
fuerat ꝙ̄ vt legatis qdē legis falci-
die narratio: fideicōmiſſis āt ſena
tuſconſulti trebelliāi: ſingul libris
vtriqꝫ eorum applicatis: tota ps qnta
in nouē libris coadūata ē. Solū āt
ſenatuſcōſultū trebellianū ponen
dū eē exiſtimauimus. Captioſas et
eni ⁊ ipſis veteribus odioſas pega
ſiāi ſenatuſconſulti ābages: ⁊ vtri
uſqꝫ ſena. cō. ad ſe tam ſupuacuas
ꝙ̄ ſcrupuloſas diuerſitates reſpu
entes: totū ius ſup his poſitū tre-
belliano ſenatuſconſulto adiudica
uimus. ¶ Sꝫ i his nihil ꝺ caducis
a nob memoratū ē: ne eā ꝗ in rebꝰ
ñ.pſpe geſtis: ⁊ triſtibus tpibus rōa
nis increbuit calamitatibus: bello
coalleſcēs ciuili: in nr̄is remāeat tpi
bus: ꝗ fauor celeſtis ⁊ pacis vigor
firmauit: ⁊ ſup oēs gentes in belli
cis victorijs poſuit: ne luctuoſum
mōumētū ſera ſecula inūbrare ꝯce
daꝛ. ¶ Sexta deinde ps digeſtorum
exoꝛ in qbus oēs bonorum poſſeſſio
nes poſite ſūt: ꝗ tā ad ingenuos ꝙ̄
ad libtinos reſpiciūt: ⁊ iusꝰ oē qꝺ ꝺ
gradibus ⁊ affinitatibus ꝺſcēdit: le
gitimeqꝫ hēditatis ⁊ oīs ab inteſta
to ſucceſſio. ⁊ tertullianū ⁊ orphicia
nū ſenatuſconſultū ex qbus mr̄es
⁊ filij inuicē hēdes exiſtūt in gemi
nos libros ꝯtulimus: bonorum poſſeſ
ſiōis mſitudinē in ꝯpendioſum ⁊
māifeſtiſſimū ordinē ꝯcludentes.
¶ Poſt hec ea ꝗ ꝺ opis noui nun
ciatōibꝰ dānīqꝫ infecti: ⁊ p edificijs
diruꝛ ⁊ eorum inſidijs: ⁊ ꝗ ꝺ aq̄ pluuia
li arcēda veteribus auctoribus pla
cita ſunt: necnō ꝺ publicāis ⁊ dona
tiōibus taꝫ inter viuos ꝙ̄ morꝛ cā
ꝯficiēdis: cauta legibus inuēimus:
in librum ſingularem ꝺduximus. De
mānumiſſionibus autem ⁊ de libali
cauſa alius lib rñdit: quemadmo-
duꝫ ⁊ ꝺ acqſitōe tā dominij ꝙ̄ poſ
ſeſſiōis ⁊ ꝺ titul: q eam inducit: mł
te ⁊ varie lectiones vni ſunt inſte

volumini: Alio libro ꝺputato his q
iudicati vł in iure ꝯfeſſi ſunt: ⁊ ꝺ bo
norum ꝺtentionibus: ⁊ ꝺ venditōibꝰ.
⁊ vt neqd in fraudē creditorum fiat.
¶ Poſtqꝫ hec oīa interdicta glo
merata ſunt: ⁊ dinceps exceptōes:
⁊ ꝺ tporum plitatibus: ⁊ ꝺ obligatio
nibus ⁊ actōibꝰ liber iterum ſinglaris
extendiꝛ: vt p̄fata ſexta pars totius
digeſtorum volumis octo libus diffi
niaꝛ. ¶ Septimus autē ⁊ nouiſſi-
mus articulus digeſtorꝫ ſex libris
formatus eſt: ꝗ ꝺ ſtiplationibus: ⁊
ꝺ fideiuſſoribus ⁊ mandatoribus:
necnon ꝺ nouatōibus ⁊ ſolutōibꝰ:
⁊ acceptilatōibus: ⁊ ꝺ p̄torijs ſtipla
tōibus: oē qdē ius inueniꝛ i gemio
volūine ſcriptū eſſe: qꝺ in libris anti
qs nec nūerari poſſibile fuit. ¶ Et
poſt h̄ duo terribiles libri poſiti ſūt
p ꝺlictꝫ puatꝫ ex ordinarijs necnon
publicis crībus: q oēs ꝯtinent ſeue
ritatē: penarūqꝫ atrocitatē: qbus p
mixta ſunt ⁊ ea ꝗ ꝺ audacibus hoi
bus cauta ſunt: q ſe celare conanꝛ:
⁊ ꝯtūaces exiſtunt: ⁊ ꝺ penis ꝗ ꝯdē
natis infliguntꝛ vł ꝯceduntꝛ: necnō
ꝺ eorum ſbitantijs. Liber autē ſingla
ris p appellationibuſ nobis excogi
tatus eſt: ꝯ ſnias taꝫ ciuiles ꝙ̄ cria
les cās finientes. ¶ Cetera āt oīa
ꝗ de municipalibus ⁊ decuriōibus
⁊ muneribus vł publicis opibꝰ: vł
nundinis ⁊ pollicitatōibus: ac diū-
ſis cognitōibus ⁊ cenſibuſ: vł ſigni
ficatōe vborum a veteribus inuenta
ſunt: ꝗqꝫ regulꝛꝰ diffinita: in ſe reci
pit qnq̄geſimus totius ꝯſumatōis
pfectus. ¶ Que oīa ꝯſecuta ſunt
per virum excelſum necnō prudentiſ
ſimum magſm ex qſtorem ⁊ ꝯſulē
Tribunianum q ſiſiter eloq̄ntie ⁊
legitime ſciente artibus ꝺcoratus:
⁊ in ipis rerum experimentꝛ emicuit.
nihilqꝫ maius nec carꝰ nr̄is vnqꝫ
iuſſionibus duxit: necnō per alios
viros magnificos ⁊ ſtudioſiſſimoſ
perfecta ſunt: ideſt Cōſtantinuꝫ vi
rum illuſtrem comitem ſacrarum lar
gitionum ⁊ magſm ſcrinij librorū
ſacrarūqꝫ cognitionū: q ſp nobis
ex bōa opinione ⁊ glia ſeſe ꝯmēda
uit. necnon Tehophilū virum illuſtrē
magiſtrum iuriſqꝫ peritū in hac ſplē
didiſſima ciuitate laudabiliter opti
mam legum gubernationē extēdē
temꝰ: ⁊ Dorotheū virum illuſtrē ⁊ fa
cundiſſimum qſtorem: quē in beri
thenſiū ſplendidiſſima ciuitate le-
ges diſcipul tradentem: ppter eiuſ
optimū opinionē ⁊ gloriaꝫ ad noſ
deduximus: participēqꝫ eius opis
fecimus. ſed ⁊ Anatholiū virū illu
ſtrem magꝛꝫ q ⁊ ipe apud berithē
ſes iuris interpres ꝯſtitutus: ⁊ ad h̄
opus adiectus eſt: vir ab antiq̄ ſtir
pe legitima pcedens: cum ⁊ pater
eius Leontius ⁊ auus Theodoſiꝰ
q poſt patriciū inclyte recordatōis
qſtorem ⁊ anteceſſorē. ⁊ Leōtiū vi
rū glorioſiſſimū p̄fectorū ꝯſularē

g ¶ Ius. repete poſi
eſt. accur.
h ¶ Regulariter. h ap
paret ꝙ regule iuris ſit
de digeſto.
i ¶ Profectus.ſ.liber
Accur.
k ¶ Extendentem.i.do
centem.ac.

a ¶ Scriptum eſt. ꝟ nõ
vt. ff. l. prima. §. omnia
enim ꝛc.
b ¶ Sed cuꝫ. nunc mã
dat inſtõnes fieri.
c ¶ Tribus annis. nota
tribus annis factas le-
ges quod facit ad id qđ

atqꝫ patriciuꝫ filiũ eius optimã ſui
memoriam in legibꝰ reliquerunt.
necnõ ꝛ Creatinum virum illuſtrẽ
ꝛ comitẽ ſacrarũ largitionuꝫ: ꝛ op
timuꝫ anteceſſorẽ huius alme vr-
bis cõſtitutum. qui oẽs ad ꝑdictuꝫ
opus electi ſunt vna cuꝫ ſtephano
mẽna, ꝓſdorio euthdolimio thimo
teo leonide leõtio platone iacobo
ꝛ ꝯſtantino Joanne viris prudẽ-
tiſſimis: q patroni quidem ſunt cau
ſarum apud maximã ſedem prefe
cture: que oriẽtalibꝰ ꝓuīcijs ꝓſidet.
Oẽs auteꝫ ſue virtutis teſtimoniũ
vndiqꝫ accipientes: ꝛ a nobis ad tã
ti operis ꝯſumationem electi ſunt.
ꝛ cum omnes in vnum ꝯuenerũt:
gubernante tribuniano viro excel
ſo: vt tãtum opus nob auctoribus
poſſint conficere: deo ꝓpitio in qn
quaginta libros opus ꝯſumatum
eſt. ¶ Tanta autem a nobis antiq
tatis habita eſt reuerentia: vt noĩa
prudentũ taciturnitati tradere nul
lo mõ patiamur: ſed vnuſqꝫ eoruꝫ
q auctor legis fuit nr̃is digeſtis in-
ſcriptus eſt. hoc tñmõ a nobis ef-
fecto: vt ſi quid in legibus eoꝝ vel
ſuperuacuum vel iperfectũ aut mi
nus idõeum viſum eſt: vl̃ adiectio
nẽ vl̃ diminutionẽ neceſſariã acci
piat: ꝛ rectiſſimis tradatur regulis:
ꝛ ex multis ſimilibus ꝛ ꝯtrarijs qđ
rectius habere apparebat: hoc pro
alijs oĩbus poſituꝫ ẽ. Vnaqꝫ ꝯoĩbꝰ
auctoritate indulta: vt qcqđ ibi ſcri
ptum eſt: hoc noſtrum appareat:
ꝛ ex noſtra voluntate compoſituꝫ
nemine audente cõparare ea que
antiquitas habebat ijs que nr̃a au
ctoritas introduxit. q: multa ꝛ ma
xima ſunt que ꝓpter vtilitateꝫ reꝝ
trãſformata ſunt adeo: vt ꝛ ſi ꝑnci
palis cõſtitutio fuerat in veteribus
libris relata: neqꝫ ei pepercimꝰ ſꝫ ꝛ
hanc corrigendam eſſe putauimꝰ:
ꝛ in melius reſtaurandã. ¶ Noibꝰ
etenim veteribus relictis: qcquid le
gum veritati decoruꝫ ꝛ neceſſariuꝫ
fuit: hoc nr̃is emẽdationibꝰ ſerua-
uimus. ꝛ ꝓpter hãc cãm ꝛ ſi qđ in
ter eos dubitabat: hoc iã in tutiſſi-
mam quietem ꝑuenit nullo titubãte
relicto. ¶ Sed cumꝰ proſpeximus
ꝙ ad portandã tantam ſapientie
moleꝫ nõ ſunt idonei homines ru
des ꝛ q in primis legum veſtibulis
ſtãt: ꝛ intrare ad archana eoꝝ ꝓpe
rãt: ꝛ aliã mediocrẽ eruditiõem ꝑ-
ſtandã eſſe cenſuimꝰ: vt ſub ea co-
lorati ꝛ quaſi ꝑmitijs oĩum imbuti
poſſint ad penetralia eoꝝ intrare: ꝛ
formã legũ pulcherrimã nõ ꝯniuẽ
tibꝰ oculis accipere. ꝛ iõ Tribunia
no viro excelſo q ad totiꝰ opis gu
bernatiõem electꝰ eſt: necnõ theo
philo ꝛ dorotheo viris illuſtribꝰ ꝛ
facundiſſimis ãteceſſoribꝰ accerſitis
mãdauimus: q̃tenꝰ libris quos ve
teres ꝯpoſuerũt: q ꝑmã legum ar
gumẽta ꝯtinebãt: ꝛ inſtitutiões vo

cabanť: ſeperati collectis: qcqđ ex
his vtile ꝛ aptiſſimum ꝛ vndiqꝫ eli
matũ ſit: ꝛ rebꝰ q̃ in ꝑñti euo in vſu
vertunť ꝯſentãeũ inueniť: ꝟ capẽ
ſtudeant: ꝛ in q̃tuor libros repõere
ꝛ totiꝰ eruditiõis ꝑma fundamẽta
atqꝫ elementa põere: qbꝰ iuuenes
ſuffulti poſſint grauiora ꝛ ꝑfectio
ria legũ ſcita ſuſtẽtať. ¶ Admõui
mꝰ ãt eos vt memores etiã nr̃aꝝ
ſiant ꝯſtitutionum: q̃s ꝓ emẽdatio
ne iuris ꝓmulgauimꝰ: ꝛ in ꝯfectiõe
iſtitutionũ etiã eãdẽ emẽdatiõem
ponẽ nõ moreñť: vt ſit mãifeſtuꝫ ꝛ
qđ antea vacillabat ꝛ qđ poſtea in
ſtabilitatẽ redactũ eſt. ¶ Qđ opus
ab his ꝑfectũ vt nob oblatuꝫ ꝛ reli
ctũ eſt: ꝑno ſuſcepimus aĩo: ꝛ nr̃is
ſenſibꝰ nõ idignũ eẽ iudicauimꝰ. ꝛ
ꝑdictos libros ꝯſtõnuꝫ viceꝫ habẽ
iuſſimꝰ: qđ in oratiõe nr̃a quã eiſdẽ
libris ꝑpoſuimus apertiꝰ declarať.
¶ Oĩ igiť romani iuris diſpoſitõe
ꝯpoſita: ꝛ ĩ tribꝰ volumibꝰ inſtõnũ
ꝛ digeſtoꝝ ſeu pandectarũ necnõ
ꝯſtõnum ꝑfecta: ꝛ tribꝰ annisꝰ ꝯſu
mata: q̃ vt ꝑmuꝫ parari cepit: neqꝫ
in totũ decenniũ ꝯpleri ſperabať: oĩ
potẽti deo ꝛ hãc opam ad hoĩum
ſuſtẽtatõem ꝑijs obtulimꝰ animis:
vbereſqꝫ grãs maxie diuinitati red
didimꝰ: q̃ nob ꝑſtitit ꝛ bella feliciter
agere ꝛ hõeſta pace potiri: ꝛ nõ tñ
nõ ſꝫ ẽt oĩ euo tã iſtãti q̃ꝫ poſterio
ri leges optimas ponere. ¶ Oĩbꝰ
itaqꝫ hoĩbus eãdẽ ſanctiõem mani
feſtã facẽ neceſſariũ eẽ ꝓſpeximꝰ:
vt ſit eis cognitũ q̃ꝫta ꝯfuſione ꝛ in
firmitate abſoluti: in q̃ꝫtã modera
tiõeꝫ ꝛ legitimã ꝟitatẽ ꝑuenerint: le
geſqꝫ ĩ poſteꝝ hẽant ñ ſibi iuicẽ diſ
ſonãtes: tã directas q̃ꝫ ꝯpẽdioſas:
oĩbuſqꝫ in ꝓmptu poſitas: ꝛ ad poſ
ſidẽdos libros eaꝝ facilitatẽ idone
am: vt nõ mole diuitiaruꝫ expenſa
poſſint hoĩes ſupuacue legũ multi
tudinis adipiſci volumina: ſed vilif
ſima pecunia facilis eoꝝ cõparatio
pateat tam ditioribꝰ q̃ꝫ tẽuioribus:
minimo ꝑcio magna prudẽtia rep
anda. ¶ Si qđ aũťi tanta legũ cõ
poſitiõe q̃ ab imenſo libroꝝ nume
ro collecta eſt: ſile forſitã raro iue-
niať: nemo vituperandũ exiſtimet.
ſed ꝑmũ qdem ĩbecillitati hũane q̃
naturaliter ineſt ꝟ inſcribat. Quia
oĩum hẽre memoriã ꝛ penitꝰ in nul
lo peccare diuinitatis magis eſt q̃ꝫ
mortalitatis. qđ ꝛ a maioribꝰ dictũ
ẽ. Demũ ſciant ꝙ ſilitudo in qbuſ
daꝫ ꝛ his breuiſſ.mis aſſũpta: non i
utiľ eſt: ꝛ nec citra nĩm ꝓpoſitũ ꝟ ſb
ſecutũ. Aut. n. ita lex neceſſaria erat
vt diuerſis tituľ ꝑꝑ rerũ cognitiõeꝫ
applicari eam oporteat. aut cũ fue
rat alijs diuerſis permixta impoſſi
bile erat eã per ꝑtes ditrahi: ne ius
totuꝫ ꝯfundať. ꝛ in his partibꝰ in q
bus perfectiſſime iuſſiões veterum
expoſite fuerãt: qđ particulariter in
eas fuerat ſparſum ꝟ diuidere ꝛ ſe

notatur. ff. de Juſti. Co. ꝯfir.
in ſi. Item nõ viliſſima pecu-
nia poſſe libros ꝯparari: vt. J.
vſ. quod hodie eſt falſuꝫ. ac.
ſed prophetizauit ad tempo
ra impreſſorum.
d ¶ Si qđ aũt. nõ. quedaꝫ bo
na verba. ac.

a ¶ Contrariū.nota.
b ¶ Codice.i.digeſto.ac.
c ¶ Utilius. nō. ⁊ in auc. de referen.col.ij.⁊ in auc.de tabellione.§.ij.col.v.⁊.xxiij.di. tales.

parare pōit⁹ erat icīuile:ne tā ſenſus q̄ʒ aures legentiū ex hoc pturbent. ¶ Aliqʒ mō ſi qd pricipalib⁹ ↄſtōib⁹ cautū ē:b̄ i digeſtoꝝ volūine pōi nullo ↄceſſim⁹ mō:quaſi ↄſtitutionū recitatiōe ſufficiente:niſi ⁊ b̄ raro ex eiſdē cauſis qbus ſilitudo aſſumpta eſt. ¶ Cōtrariū⁹ aūt aliqō in b̄ codice⁹ poſitū:nullū locum ſibi vēdicabit:nec inueniſ ſi qs ſubtili aīo diuerſitatis rōes excutiet.ſed eſt aliqd nouū inuentū vel occulte poſitū qō diſſonātie q̄relā diſſoluit ⁊ aliā naturā inducit diſcordie ſines effugiētē. ¶ Sʒ ⁊ ſi aliqd forſitā p̄termiſſum ē qō in tātis milib⁹ q̄ſi in pfundo poſitū latitabat.⁊ cū iodneū fuerat poni obſcuritate inuolutū neceſſario derelictū ē:qs hoc reprehēdere recto aīo poſſit.p̄mo qdē pp ingenij mortalis exiguitatē.deinde pp̄ter ipſi⁹ rei vitiū qō multis iutilitatib⁹ pmixtū nullā ſibi ad erudiēdū p̄buit copiā. Deinde q: mltō vtili⁹ ē pauca idonee effundere q̄ʒ multis inutilib⁹ hoīes p̄grauari. ¶ Mirabile aūt aliqd ex his libris emerſit q: multitudo antiqua p̄ſte breuitate paucior inueniſ. hoīes etenī q antea lites agebāt: lʒ multe leges poſite fuerant:tñ ex paucis lites pferebāt.vel pp inopiam libroꝝ quos cōparare eis īpoſſibile erat:vel pp̄ter ipaꝫ inſciaꝫ ⁊ voluntatē iudicū magis q̄ʒ legitīa auctoritate lites dirimebantur. ¶ In p̄ſti aūt ↄſūmatiōe nroꝝ digeſtoꝝ ex tātis collecte ſūt volūinib⁹:quorū noīa ⁊ āti.q̄ores hoīes vt didicimus neſciebant:ſʒ nec vnq̄ʒ audiebāt. ¶ Que oīa collecta ſunt ſubſtātia āpliſſima ↄgregata:vt egena qdē antiq̄ multitudo inueniaſ:opulentiſſima aūt breuit:ↄ nrā efficiatur. ¶ Antiq̄ autē ſapiētie libroꝝ copiam maxime tribunian⁹ vir excellētiſſim⁹ p̄buit:in quib⁹ multi fuerāt ⁊ ipſis eruditiſſimis hoībus icogniti.qb⁹ oīb⁹ plectis q̄cqd ex his pulcherrimū erat:b̄ ſemotū in optimā ↄpoſitionē nrām puenit. ¶ Sʒ huius opis ↄditores nō ſolū ea volumina plegerūt ex qb⁹ leges poſite ſunt:ſʒ ēt alia multa:q nihil vl̄ vtile vl̄ nouū in eis inueniētes:qō excepturū nr̄is digeſtis applicarēt: optio animo reſpuerūt. ¶ Sʒ q: diuine res qdē pfectiſſime ſunt:hūani vō iuris ↄditio ſemp in infinitū decurrit:⁊ nihil eſt in ea qō ſtare poſſit ppetuo.multas etenī formas edere natura nouas deproperat: nō deſperam⁹ q̄dā poſtea emergi negocia:q adhuc legū laq̄is nō ſunt innodata. ¶ Siqd igiſ tale ↄtigerit auguſtū imploreſ remediū.q: iō imꝑialeꝫ fortunā reb⁹ humanis de⁹ p̄poſuit vt poſſit oīa q̄ nouiter ↄtingunt ⁊ emēdare ⁊ cōponere:⁊ modis ⁊ regulis ↄpetentib⁹ tradere.⁊ hoc.n.nō p̄mū a nob dictū eſt:ſʒ ab antiq̄ deſcēdit pſapia:cū ⁊ ipſe Julian⁹ legum ⁊ edicti ppetui ſubtiliſſimus cōditor:ſuis libris hoc retulit:vt ſiqd impfectū inueniaſ ab imperiali ſanctiōe b̄ repleaſ.⁊ hoc nō ipſe ſol⁹:ſʒ ⁊ diu⁹ adrian⁹ in cōpoſitiōe edicti ⁊ ſenatuſcōſulti:qō eā ſecutū eſt hoc aptiſſime diffiniuit. vt ſi qd in edicto poſitū nō inueniaſ:b̄ eius regulas eiuſqʒ ↄiectura ⁊ imitatiōes poſſit noua ↄſtituere auctoritas. ¶ Hec igiſ oīa ſciētes p̄ēs ↄſcripti:⁊ oēs orbis terrarum homines:gr̄as qdeʒ ampliſſimas agite ſūme diuinitati:que nr̄is tꝑib⁹ tā ſaluberrimū opus ſuauit. Quo enī antiq̄tas digna diuino nō ē viſa iudicio:hoc nr̄is tꝑibus indultū eſt.has itaqʒ leges ⁊ adorate ⁊ obſuate omnibus antiq̄orib⁹ q̄eſcentibus.nemoqʒ vſtū audeat vl̄ cōparare eas p̄orib⁹.vl̄ ſi qd diſſonās i vtroqʒ eſt regrere:q: oē qō hic poſitum ē b̄ vnicū ⁊ ſolū obſuari cenſem⁹.nec in iudicio nec in alio certamine vbi leges neceſſarie ſunt ex alijs libris niſi ab eiſdē inſtōnib⁹ nrīſqʒ digeſtis ⁊ ↄſtōnib⁹ a nob cōpoſit̄ vl̄ pmulgatis:aliqd vel recitare vel oſtendere coneſ:niſi temerator velit falſitatis crimini ſubiect⁹ vna cum iudice q ei audiētiā accōmodauerit penis grauiſſimis laborare. ¶ Nec autē incognitū fiat vobis ex qb⁹ veteꝝ libris hec cōſūmatio ordinata eſt iuſſimus ⁊ b̄ in p̄mordijs digeſtorum nroꝝ inſeribi:vt manifeſtiſſimū ſit ex qbus legiſlatoribus:qbuſqʒ libris eoꝝ:⁊ q̄t milibus hoc iuſticie romane tēplū edificatū eſt. Legiſlatores āt vel cōmentatores eos eligimus:q digni tanto ope fuerāt:⁊ quos antiq̄ores p̄iſſimi p̄cipes admittere nō ſunt indignati:oīb⁹ vno dignitatis apice impartito:nec ſibi quodam aliquā p̄rogatiuā vēdicāte.Cū.n. coſtōnū vice:⁊ has leges obtinere cēſuimus:q̄ſi ex nob pmulgatas.qō ampli⁹ aut min⁹ in qbuſdā eſſe intelligaſ:cū vna dignitas vna ptās oībus eſt indulta. ¶ Hoc autē qō ab initio nob iuſtū viſum eſt cū b̄ opus fieri deo annuente mādabam⁹:tēpeſtiuū nob eē videſ ⁊ in p̄ſti ſancire:vt nemo neqʒ eoꝝ q in preſenti iuris peritiā habent: nec q poſtea fuerint audeāt ↄmētarios hiſdē legibus annectē:niſi tñ ſi velint eas in grecā vocē trāſformare:ſb codē ordine eadēqʒ ↄſequētia ſub q̄ voces rōane poſite ſunt.hoc qō greci catanoda dicūt.⁊ ſi quid forſitan per titulorum ſubtilitatē adnotare maluerit.⁊ ea que anapatitra nuncupanſ componere. Alias āt legū interpretatiōes:immo magis peruerſiones:eas tractare nō ↄcedim⁹:ne verboſitas eoꝝ aliqō legibus noſtris afferat ex cōfuſione decedēs.qō in antiquis edicti per-

d ¶ Sed q: diuine.
e ¶ Nuncupant.xl. xi.contra. vel de vi notatur.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ¶ Confuſam. facerent.
b ¶ In qualécūq; locū. nō totum falſuȝ eſt rōne partis ſic. ff. de fur. l. vulgaris. §. ꝙ ſi totum vas. ⁊ ad ſille. l. iij. §. ſi qs tabulas. ſed dic cō/tra in inſtris: vt. j. de tranſac. l. ſi ex falſis.
c ¶ Duodecime indictionis. ſ. de no. co. ꝯfir. in fi. ꝯtra ſol. vt ibi.

poſt renūciationē: vt. ff. ad tertu. l. filij. §. i. q̄ eſt ꝯtra. Sol. refert an renūciet vt hic. an dicat nō adeo: q: magis differt tunc vt ar. j. vnde li. l. fi. vel hic p̄terierat annus infra quē per legē iſtam potuerunt adire filij. ⁊ ideo dicit ſera p̄ece. Tu dic ꝙ hic alius aduenerat ibi nō. arg. ff. d mino. ꝙ ſi minor. §. ſce/uola. ⁊. ff. de ſuc. edi. l. j. §. ſed videndū. ⁊. d. l. j. de repu. he. l. fi. Et nō tria fa/cere cōtra iſtum. q: maior. ⁊ q: ius ignorauit. ⁊ quia de lucro certat.

d ¶ De iur. ⁊ fac. igno.
Quia in predictis iuribus qñq; errat ⁊ in facti s: iō de hoc ponit.
Q ¶ Uānis. Permittit militi qui exceptionem p̄emptoriā p iuris ignorantiam ante ſniam nō obiecit vt eā poſt ſniaȝ poſſit opponere. Bal.
e ¶ Ageres. o miles .i. defēderes. ſic. ff. de edē. l. j. ⁊ de re iudi. ſepe. ſic ecōtra. j. de teſti. l. j. vl̄ ꝓprie: quia qui excipit agit: vt. ff. de excep. l. j. nam reus in exceptione eſt actor.
f ¶ Armate. milites noſtros ⁊c. vt. j. de iure de li. l. fi. in princ. ſed qd ſi ruſticus: rñ. ideȝ ſi non potuit ꝯſulere peritiores: vt. ff. eo. regula. §. ſed iuris. aliud in alijs: vt. j. ſenten. reſcin. non po. l. p̄emptorias.
g ¶ Allegationes. i. exceptiones. ſ. peremptorias.
h ¶ Permitto. ipſo iure. alii p reſti. in inte. ac.
i ¶ Ex ſentētia. ſ. actione in factuȝ que oritur ex ſnia: vt. j. de re. credi. l. actori.
k ¶ Uictoria pro milite faciunt: quia miles. ꝙ certat de dāno vitādo. ⁊ ꝙ reus. Duo contra euȝ. ſ. res iudicata. ⁊ iuris ignorantia. Item nō hic primum caſum vbi peremptoria poſt ſententiaȝ opponitur. Secundus. ff. de re iudi. n̄ ſennius. §. fi. Tertius. ff. de fideiuſſo. ſi fideiuſſores. §. idem rñdet. Quartus. ff. ad mace. l. ⁊ ſi. Quintus. j. de pcur. l. ȝ. Sextus. ff. de mi. l. minor. xxv. an. omiſſam. ali⁹. ff. ſo. ma. l. ex diuerſo. §. fi. alius vbicūq; dico iudicium nullū fuiſſe: q: iudex incōpetēs vel excōicat⁹: vt. j. q̄n ꝓuo. nō eſt ne. p totum. ⁊ j. ſi a nō cō/pe. iu. p totū. lȝ impro/pſie dicat exceptio hoc caſu. ⁊ in falſo procura. cū nullum ſit iudicium vt. d. l. lȝ. alſ vo preter iſtos caſus poſt ſententiam opponi nō poteſt vt. j. ſententiam reſcin. nō poſ. l. perēptorias. de dilatoria dic: vt. j. de ꝓba. l. exceptiones.

petiti commentatorib⁹ factū eſt: qui opus moderate confectū huc atq; illuc in diuerſas ſentētias producētes: in infinitum detraxerūt: ⁊ pene omnem romanaȝ ſanctionē eē cōfuſam. Quod ſi nō paſſi ſumus: quē/admodū poſteritatis admittat vana diſcordia. ¶ Si qd ãt tale facere auſi fuerint: ipſi quideȝ falſitatis rei conſtituant. volumina ãt eoȝ oīo corrūpant. ¶ Si qd vō (vt ſupra dictū eſt) ambiguū fuerit viſuȝ: hoc ad impiale culmē per iudices referatur: ⁊ ex auctoritate auguſta manifeſtet: cui ſolū conceſſū eſt cōdere leges ⁊ interpretari. ¶ Eādē penaȝ falſitatis conſtituimus ⁊ aduerſus eos q in poſterū leges nr̄as per ſignoȝ obſcuritates auſi fuerit ꝯſcribere. ſed cū enim oia. i. ⁊ noia prudentū ⁊ titulos ⁊ libroȝ numeros per conſequentias litteraȝ volum⁹: non per ſigna manifeſtari: ita: vt qui talem librū ſibi comparauerit in quo ſigna poſita ſūt: in q̄lē/cūq; locū libri vel voluminis: ſciat inutilis ſe eſſe codicis dnī. ¶ Ne/q; eni lniam aperim⁹ ex tali codice in iudiciū aliquid recitari: qui in quacunq; ſua parte ſignoȝ habet maliciam. Ipſe autem librarius qui ea inſcribere auſus fuerit: non ſolū criminalia pena ſm ꝙ dictum eſt plectetur: ſed etiam libri eſtimationeȝ in duplū domino reddat: ſi ⁊ ipſe domin⁹ ignorans talem librum vl̄ comparauerit vel confici curauerit. quod ⁊ ante nobis diſpoſitum eſt conſtitutione quam ad legum profeſſores dimiſimus. ¶ Leges autem noſtras quas in his codicibus vel inſtitutionū ſeu elemētoȝ ⁊ digeſtoȝ vel pandectarū poſuimus ſuū obtinere robur ex noſtro tertio feliciſſimo ſancimus conſulatu preſentis duodecime indictionis: tertio calendas ianuarias: in oē euū valituras: vna cum noſtris conſtitutionib⁹ pollentes: ⁊ ſuū vigorem in iudicijs oſtendentes: in omnib⁹ cauſis ſiue q̄ poſtea emer/ſerint ſiue in iudicijs que adhuc pē/dentibus: nec eas iudicialis vl̄ amicabilis forma compeſcuit. Que et enim iaȝ vel iudiciali ſnia finita ſūt: vel amicabili ſopita pacto: hec re/ſuſcitari nullo volumus modo.

¶ Bene autem properauimus in tertio noſtro conſulatu ⁊ has le/ges edere: quia maximi dei ⁊ domini noſtri ieſu xp̄i auxilium: feliciſſi/mum euum noſtre reipublice do/nauit. cuȝ in hunc ⁊ bella parthica abolita ſunt: ⁊ quieti perpetue tradita: ⁊ tertia pars totius mundi nobis accreuit. Poſt europā enim ⁊ aſiam ⁊ tota libia noſtro imperio adiūcta eſt: ⁊ tanto operi legum caput impoſituȝ eſt oiaq; celeſtia dona noſtro tertio conſulatu indulta ſunt. Oēs itaq; iudices nr̄i pro ſua iuriſditione eaſdeȝ leges ſuſcipiant ⁊ taȝ in ſuis iudicijs q̄ȝ in hac regia vrbe hēant ⁊ proponant: ⁊ precipue vir excelſus huius alme vrbis p̄fect⁹. Cure ãt erit trib⁹ excelſis p̄fectis pretorio taȝ orientalib⁹ q̄ȝ illiricis: necnon ⁊ libicis per ſuas auctoritates oib⁹ q ſue iuriſditiōi ſuppoſiti ſunt eas manifeſtare.

¶ De iuris^{a} ⁊ facti ignorantia. xxi.

Impera. Anto. a. maxi. mili.

Quanuis cuȝ cāȝ ageres^{e} tuam: ignorātia iuris ꝓp ſimplicitatē armate^{f} militie allegationes^{g} cōpetētes omiſeris: tū ſi nonduȝ ſatiſfeciſti: permitto^{h} tibi: ſi ceperis ex ſententia^{i} conuenire: defenſionibus tuis vti^{k}.

Idem. a. Iuliano.

Quam ignorantia iuris excuſari facile non poſſis^{l} ſi maior annis hereditati matris tue renunciaſti: ſera p̄ce ſbuēiri tibi deſideras^{m}.

Imperator Philippus. a. Marcelle.

Si emancipata^{n} a p̄re intra annuȝ bonoȝ poſſeſſionē petere ceſſaſti: pretendere iuris ignorātiam nullis rationibus^{o} potes.

Imperator. Diocle. ⁊ Maxi. aa. Iuliano.

Si poſt diuiſionē factam^{p}: teſtamenti vitium in lucem emer/ſerit: ex his que per ignorantiaȝ cōfecta ſunt: preiudicium tibi^{q} nō cō/parabitur. Oſtende igitur apud rectorem: virum clariſſimuȝ amicuȝ noſtrum teſtamentum vel fide ve/ri^{r} deficere: vel iuris ratiōe ſtare nō poſſe^{s}: vt īfirmata ſcriptura que teſtamenti vice prolata eſt: ſolidam ſucceſſionem obtineas^{t}.

Idem. aa. ⁊. cc. Marcelle.

S ¶ I emancipata. Ignorātia iuris nō excuſat in lucro ſeu q̄ſi lucro captando. h. d. ſm pau. de ca.
n ¶ Emācipata. ſecus ſi non emācipata. q: tunc infra triē/niū audit: vt. j. de repu. her. l. fi. q̄ eſt ꝯtra. imo hic iure ꝓprio. Itē nō ꝙ tria faciūt ꝯtra iſtam. q: maior. ⁊ de lucro certat. ⁊ q: in iure errauit.
o ¶ Nullis rōnib⁹. cū potuiſſi conſulere ꝑitiores. alſ ſecus: vt. ff. d bo. poſ. in bonoȝ. Sȝ videt ꝙ iuris ignorantia nō obſit in dānis vitādis: vt. ff. e. iuris. ⁊. l. error. hoc aūt ē dānū cū p̄ris hereditas ſit debita filio: vt. ff. d codic. l. fi. §. pe. Sȝ rñ. nō ē debita ſȝ q̄ſi debita vt. j. d cu. fu. l. fi. §. i. ⁊ ſic nō eſt de dānum. Item admitti pōt ex alio capite. q: renūciatio nocet tm̄ in illa q̄ ſibi tunc cōpetebat. ſ. vnde liberi: vt. ff. de ſuc. edic. l. j. §. ſed videndū.
S ¶ I poſt. Diuiſio fcā per vez heredem cū herede putatiuo per ignorātiam iuris vel facti nō preiudicat vero heredi probata veritate. pau. de caſtro. hoc dicit.
p ¶ Factam. ſ. ſine iudice.
q ¶ Tibi. filio heredi inſtituto in teſtō nō ſolēni cū quodam extraneo.
r ¶ Fide veri. q: eſt falſuȝ.
s ¶ Nō poſſe. q: minus ſolēne. ⁊ ſic nō ꝙ ſtatur teſtō ⁊ p̄ſumitur ſolēne donec contra probetur.
t ¶ Obtineas. cōtra eſt. ff. fami. herc. cuȝ putarē. vbi poſt ſniam nō retractat diuiſio ēt ſi nō erat coheres. Sol. ibi cū iudice. hic ſine iudice fuit fcā diuiſio vt ibi in fi. Itē ꝯtra. j. de teſta. l. nō dubiū. §. fi. Solu. vt ibi. Itē videt nullo mō repeti eo caſu cū fuit nō ſolēne. naturaliter. n. erat debitū qḋ ſolutum p ignorantiaȝ iuris nō repetit: vt. j. e. cum qs. Rñ. hȝ quoſdā. extraneis naturaliter debent legata ex nō ſolēni volūtate: nō aūt heredes inter ſe tali obligatiōe tenent. qḋ nō placet: q: cū eſt ſolēne obligant iter ſe ciuiliter ⁊ naturaliter. ſic cū nō ſolēne debēt naturalr̄ obligari: vt video in ſtipulatiōe q̄ vbi eſt ſolennis naſcit ciuilis ⁊ naturalis obligatio. vbi vō nō ſolennis naturalis tm̄ naſcit. Dic ergo ꝙ h fuit error facti non iuris. credebat eniȝ teſtamētū habere. vij. ſigilla cū nō haberet niſi ſex. forte oñdebat ei q̄ſi eſſent. vij. ⁊ ſic ex ꝓbabili ignorātia facti ſolutū repetit: vt. ff. ad mace. l. fi. Sed qua actione repetit: rñ. illam medietatem medietatis. quā ei dedit credēs eſſe accipiētis rei vē. cum errās dñium non mutauit: vt. ff. de cō. can. da. l. dedi. §. pe. aliā p cō. ide. vel ſine cā: vt. ff. de cō. ſine cā. l. j. ſed. P. dicebat hunc nō tradidiſſe ⁊ ideo dicit obtineas. ſ. tu filius. i. retineas ſm eum quod nihil eſt.

Q ¶ Uam ignorantia. Renuncians hereditati materne eam poſtea nō pōt adire lȝ ꝑtendat iuris ignorantiam. Bal.
l ¶ Poſſis. o fili.
m ¶ Deſideras. imo vt audiri. vt. j. de repu. her. l. fi. q̄ eſt ꝯtra. ſol. illō in p̄r̄. ia hoc in materna. hoc nō placet. q: ⁊ in m̄na vt admitti poſſe

Cum falſa Falſa ꝯfeſſio non immutat veritatem. ideo probata veritate nō preiudicat cōfitenti. h.d. pau. de ca.

a Cuꝫ falſa. hypothecaria cōueniebatur filius in bonis maternis. ⁊ erat heres patris ⁊ matris.

b Id quod paternuꝫ. ſiue in facto errādo q꞉ credebat matrē emiſſe q̄d pater emerat. ſiue in iure: q꞉ credebat donationē a pře in matrē vxorē factā tenuiſſe: ⁊ hoc ſi extra ius. ſi aūt in iure error iuris nō excuſat: ſꝫ facti ſic: vt ff. de confeſ. l. non fatetur.

c Nihil egiſti. quo ad dñiū ꝑdēdum vel mutādū in quo ſola voluntas nō ſufficit. ſed in poſſeſſione ſic: vt. ff. de ac. poſ. ſi quis vi. §. differentiam ſed argu. contra iſtam. ff. de pac. tale. in principio.

Cum falſa[a] demōſtratione mutari ſubſtantia veritatis minime poſſit: reſpondēdo id quod paternum[b] erat ex maternis eſſe bonis nihil egiſti[c].

L Idem. aa. ⁊. cc. Thauro ⁊ palliorii.

Si non[d] tranſactionis cā ſed indebitā errore facti[e] olei materiā vos archātico ſtipulanti ſpopōdiſſe rector aīaduerterit prouincie: reddito[f] q̄d debetis: reſiduī[g] liberationem condicentes[h] audiet.

L Idem. aa. ⁊ ceſares 3oe.

Error[i] facti necdum finito[k] negocio nemini nocet[l]. Nā cauſa deciſa velamento tali[m] non inſtauratur.

L Idem. aa. ⁊. cc. Dionyſio.

Si nō trāſac. Promittens plus ꝙ debeat ꝑ errorem pōt liberationem cōdicere. pau. de ca.

d Si nō tranſactionis. tūc enim ſecus: vt. j. de condi. inde. l. ij.

e Errore facti. an idē ſi iuris: q̄dam non vt hic. nos cōtra cū nō debeat nocere in dāno vitādo: vt. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. error in fi. ⁊ dic ꝙ ſit ciuiliter ⁊ naturaliter idebituꝫ vel naturaliter tm̄. ſecus ſi eſt naturaliter debitum. nam tunc ſolutū nō repetit: vt. ff. de cōdi. inde. fideicōmiſſum. ⁊. j. eo. cum qs. ⁊. j. ad. l. fal. error. §. fi.

f Reddito. ſ. in debitor.

g Reſidui. debebāt. n. quinquaginta cados olei ⁊ ꝓmiſit centum.

h Condicentes. ꝑ ꝯdic. ſine cā: vt. ff. de condi. ſine cauſa. l. ij. fine.

Error facti. Erronea ꝯfeſſio cum errat in facto: pōt vſqꝫ ad ſniam reuocari. ſed poſt rem deciſam eſt irreuocabilis. Et hꝫ duas partes. in pⁱma parte loquit̄ de tpe ante ſniam. in ſecūda parte de tpe poſt ſniam vł alio modo rem deciſam. ſcđa ibi. Nam cā. bal.

i Error. lex iſta pōt intelligi ⁊ in errore q interuenerat circa ꝯfeſſionē factā in iudicio: ⁊ in eo q interuenit circa ꝯfeſſionē factā ex̄ iudiciū. In ea q facta eſt ex̄ iudicium dic vt. s. eo. cū falſa. nā ibi nō nocet negocio nō finito. ſꝫ eo finito. ſ. ꝑ tranſactionem vel ſniam poſtea ſubſecutam ſic: vt. s. l. pri. ē tñ differentia q꞉ dum ꝯfeſſus eſt extra iudiciū pōt retractare. nec preſumit̄ ita eſſe: ſꝫ Ja. ꝯtra. ſed cū in iudicio cōfitet̄ preſumit̄ ita eſſe niſi cōtra ꝓbet: vt. j. de errore aduo. l. ij. Sed ad iſtam pⁱmā regulam ſunt ſignata cōtraria in primis. ff. de interro. ac. l. de etate. §. fi. ſꝫ nō ob. q꞉ ibi loquit̄ qñ dixit ex certa ſciētia. tunc enim ita demū licet ei penitere ſi nulla captio ſit actoris. ⁊ ſi ē captio penitet ante litis cōteſtatōeꝫ. Itē ſignatū eſt cōtra. ff. de cōfeſ. l. ſi is cū quo. ſed ibi dicit ꝙ fuit cōfeſſus ex certa ſcientia. vel eſt ibi ſpeciale: q꞉ videt̄ cōfiteri quaſi ex tranſactione: cū conueniebat̄ actione que creſcit ꝑ inficiationem. Item cōtra. ff. ad velleia. ſi mulier in iure. vbi dicit iuuari mulierē erātem ſenatuſconſulto velle. Sꝫ reſpondeo non negat per hoc quin huius legis auxilium poſſit habere. Uel dic ꝙ ibi vbi dicit eſtimauit ſe heredem. credebat ſuum creditorem. poſtea reperit ꝙ nō erat. inuenit interceſſiſſe. ſubuenit quidem ei. Uel dic ꝙ erat iam contra eā lata ſententia poſtꝙ auxilium velle compeit. Adhuc eſt ſignatum aliud cōtrarium. j. de libe. cauſa. l. iubemus. ſed illud eſt verum quo ad preſumptionem nō tamen nocet ſi ꝓbetur cōtrariuꝫ. Iſta tñ regula fallit in caſu. j. arbi. tu. l. fi. Item nota ꝙ dicit Pe. ſecus eſſe in errore aduocati qui nō reuocatur niſi infra triduum: vt. j. de erro. aduo. l. fi. Et inducit ratonē q꞉ melius pōt quis erroreꝫ alienum ꝙ ſuū reprehendere vt patet in ludis de ſcachis. nā melius videt qui ibi aſſiſtit ꝙ q ludit. ſed noſtri preceptores intelligunt aliter legem iſtam: vt ibi dicā. ⁊. j. de fide inſtru. l. iiij. ⁊. ff. de dona. l. iij. ⁊. ff. de noxali. l. electio. §. neqꝫ facti. pone caſum. ff. fami. her. cum putarem. Item in qualibet exceptione etiam dilatoria que omiſſe per errorem facti poſſunt opponi etiam poſt litis conteſta. aļs pone in debito ſoluto.

k Finito. tranſactione vel ſnia: vel iureiur.

l Nocet. niſi probetur cōtrarium.

m Tali. idest errore facti. ſꝫ cōtra. j. de errore ca. l. j. immo concordat. ſol. vt ibi. Itē cōtra. j. de re. cre. l. fi. ⁊ ſi ex fal. inſtru. per to. ⁊. ff. de re iudi. diuus. ⁊. ff. de iureiur. admonēdi. Sol. in his oībus dolus eſt admiſſus ab aduerſario qui nō debet ei patrocinari: vt. j. de leg. ſi legatarius. Iteꝫ ꝯtra. j. ſi aduerſus rē iudi. l. ij. ſed illud rōne etatis. nō erroris. Iteꝫ ꝯtra. j. de fur. l. fi. §. ſinaūt neſcius. ſed dic ꝙ ibi non inſtruatur aduerſus eundem ſed aduerſus aliū. ſ. furem. Itē cōtra. ff. qñ ac. de pec. eſt an. l. ij. ſol. ibi erat cōmunis error ſicqꝫ ꝓbabilis: vt. ff. ad mace. l. iij. ⁊ de offi. preto. barbarius. vel ibi falſo ex certa ſnia aduerſarius aliquid allegauit. ſic. ff. de iudi. ſi prior. §. marcellus. ⁊ ſic ſoluit. ff. de iſti. l. habebat. vel ibi in. l. habebat. poſt ſnīaꝫ nō agit ex ea cā qua prius egit. ſed ex alia. Itē ꝙ dicit errorem facti non nocere: veꝝ eſt maxime alieni: ſed ſui nocet in iudicio: vt argu. ff. ꝓ ſuo. l. fi. ⁊. ff. de ꝯfeſſ. l. nō fatet. ſed dixi plene. ff. eo. l. regula eſt.

Cum teſtamentum. Uerba enūciatiua per errorem emiſſa ſiue ꝓncipaliter ꝑ ſe ſiue ꝑ aliud diſpoſitionē nō inducunt ēt fauore libertatis. h.d. iſta lex cum ſequēti. Bal.

Cum teſtamentum[n] nullo iure conſtiterit: ex eius qui ab inteſtato ſucceſſit profeſſione ſola: vel vt ex teſtamento libros per errorē profitentis: orcini[o] vł proprij liberti: ſi non ipſius[p] acceſſit iudicium[q] (Cum errantis voluntas nulla ſit) effici non potuerunt[r].

L Deꝫ. aa. ⁊. cc. Caio. ⁊ Antemio.

Non icirco min[s] ꝙ a vobis[s]: velut liberis debitam accepiſſe pecuniam Sanius dicitur: cuꝫ nullius ſit errantis conſenſus[t]: mouere ſtatus queſtionem prohibentur eius heredes.

L Idem. aa. ⁊. cc. Philippo.

Cum qs[u] ius ignorans, indebitam pecuniaꝫ perſoluerit: ceſſat repetitio. Per ignorantiā ēniꝫ

n Cum teſtamētum. in quo eſt inſtitutus q ab inteſtato erat ſucceſſurus.

o Orcini. idest directo iuſſi eē liberi: vt iſ. ō ſingulis re. ꝑ fideicō. relictis. §. libertas. ⁊ dicuntur ab orbos q̄ꝫ recetum. vel dicitur ab orce: q꞉ manumittuntur ab eis qui tendunt ad orcum. ac.

p Ipſius. q ſucceſſit ab inteſtato.

q Iudicium. i. voluntas. ac.

r Non potuerūt. hic videt ꝙ errantis heredis voluntas ei pīudicet: vt. ff. ad l. fal. l. j. §. ſi legatarius. vbi errantis volūtas tollit beneficium interdictum quorum leg. ſed ibi rōne poſſeſſionis preiudicat. hic in ꝓprietate. vel dic ibi nō. Item nō ꝙ Ir. gloſauit hic. cū ex ignorantia deficit id q̄d fieret a ſciente vt fuit hic pactum aļs delictum Ir. expone h deficit libertas ꝓpter ignorantiam que valeret ſi eſſet ſciens. ⁊ ꝙ ſubijcit hic pactum. ſ. tacitum dande libertatis. Iteꝫ ꝙ ſubijcit aļs delictum. ſ. deficit rōne ignorantie: vt. j. ad. l. cor. de ſic. l. j. ⁊ ſic ponit. vt. i. ſicut. Uel dic q a ſciente fieret. q.d. idem eſſet ſi a ſciente. nā ſiue tacitū pactū vt h ſiue expreſſum factū inter dñm ⁊ ſeruum de libertate dāda in futuꝝ nō valet: vt. j. de tranſac. Interpoſitas. ⁊. j. de collu. detegē. l. j. ſꝫ nec mō dari. nam hec verba nō ſunt dande libertatis: vt. j. de teſtō mil. l. ex his verbis. ſed pōt reſponderi ꝙ hic aliud ꝙ ibi: q꞉ h naturaliter erat debita libertas ex voluntate teſtatoris: ibi nullo iure. ꝓterea ꝙ ſubijcit vł delictuꝫ. exponunt quidaꝫ ⁊ alio modo. i. aliud eſt in delicto quia libertas valet. ⁊ da exemplum: vt. j. ſi man. ita ſu. alie. ne ma. l. j. vel aļs delictum. i. aliud eſt ſi quis ſcienter delinquat. vel aļs delictuꝫ. i. aliud eſt ſi quis iuris ignorantia fatetur ſe deliquiſſe: vt. ff. de cōfeſ. l. non fatetur. prima placet.

r Non potuerunt. remanebunt ergo ſerui.

ſ Non icirco. ꝙ a vobis. ſ. libertis. aļs ſeruis.

t Conſenſus: vt. ff. de iuriſdi. om. iudi. ſi per errorem. ⁊. ff. de iudi. l. ij. in prin. ⁊. j. loca. ad ꝓbationem. ſed quid ſi hic fuit ſciens: tñ licꝫ quidam contradicant.

Cum quis Debitum naturaliter tm̄: indebitum ciuiliter: ſolutum tamen per ignorantiam iuris nō repetitur: ſꝫ ꝑ ignorantiam facti repetitio concedit̄. h.d. ſm intellectum glo. Et tex. iſte primo ponit eum. ſecūdo ponit quādam diſtinctionem bimēbreꝫ. Secunda ibi ignorantiam. Bal.

u Cum quis. pone caſum in indebito ciuiliter: ſꝫ naturaliter debito: vt. j. ad. l. fal. error. vł dic ex voluntate nō ſolēni. ⁊ diſtingue q꞉ aut eſt ciuiliter indebitum: ſed naturaliter debitum. ⁊ tunc ſolutum ꝑ ignorantiam facti repetitur: iuris nō: vt h. ⁊. d. l. error. ⁊. ff. de cōdi. inde. fideicōmiſſuꝫ. ⁊. j. de cōdi. inde. fideicōmiſſuꝫ. ⁊. ff. ad mace. l. fi. fallit in muliere ⁊ minore qui repetunt ēt ꝑ ignorantiam iuris ſolutū tale indebitum: vt. ff. ad velle. quāuis. §. interdum. ⁊. ff. de cōdi. inde. interdū. Sꝫ P. dixit in tali indebito ſoluto: ſiue ꝑ errorē facti ſiue iuris non repetitur. ⁊ dicit ſpāle in. l. fal. Et in muliere ⁊ minore. Item ecōtra ſi debitum eſt iure ciuili: ſed naturaliter indebitum: ſolutum per errorē iuris vel facti repetitur: vt. ff. de condi. inde. ſi non ſorteꝫ. §. indebitū. ⁊. §. adeo fallit in inſti. de obliga. ex quaſi contrac. §. fina. ⁊. j. de condi. inde. l. ea que. ⁊. l. ij. ⁊. ff. de condi. inde. in ſumma in prin. ⁊. ff. man. ſi fideiuſſor. §. in omnibus. Item ſi eſt indebitum vtroqꝫ iure ſiue errore facti ſiue iuris ſolutuꝫ repetitur: vt per to. ti. de condi. indebi. C. ⁊. ff. ſed fallit in caſibus quos modo ſuperiori caſu notaui. ſi auteꝫ eſt vtroqꝫ iure debitum: ſed ope exceptionis indebitum. ⁊ ſi quidem eſt dilatoria: debitum ſolutū ꝑ errorem facti repetitur: ſecus ſi iuris: vt. ff. de cōdi. inde. l. in diem. ⁊. ff. manda. l. fideiuſſor quāuis. vel ſm azo. idē vtrobiqꝫ. ⁊ ff. manda. l. ſi fideiuſſor quāuis. Si aūt ꝑpetua: ſi q̄deꝫ fauorabilis: vt velle. ſolutū ſiue iuris ſiue facti errore repetitur. ſi vō odioſa vt mace. ſolutū ꝑ ignorātiaꝫ iuris nō repetit: vt. ff. de cōdi. inde. l. ij. exceptionē. ſꝫ ſi ꝑ facti errorē ꝓbabilē repetit: vt. ff. ad mace. l. fi. Si vō dubitet ſi perpetua vł dilatoria exceptio: ſolutū ſiue iuris ſiue facti errore repe

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

citur. vt. ff. de condi. inde. ſufficit. quocūq; caſu dixi ſolutū repeti. ibidē ex certa ſcīa ſolutū nō repetit. vt. ff. de cōdi. inde. l. j. Itē ſi eſt tutus exceptione que ſit īducta ad rigorē iuris cōſeruandū: ⁊ ſoluat nullo modo repetit: vt. ff. de cōdi. inde. iul. ⁊ j. de cōdi. inde. l. j. Itē oppo. in caſu huius legis nōne eſt tutus fauorabili exceptiōe heres. ergo ſolutū repetit. p. d. l. qui exceptionē. ſꝫ rñ. nō dr heres habere exceptionē cū legatarij nullā habeant actionē ex non ſoleni voluntate. Item ⁊ ſi eſt ſolēnis ⁊ excedūt legata dodrantē ipſo iure remanet in bonis hēdis quarta: vt. j. ad l. fal. l. penul. ⁊ ff. ad l. fal. plauti⁹. vnde nō dicitur habere actionem legatarius. ſic ergo nec heres exceptionem. ſed in minore dic vt. j. ſi ad uer. credi. l. j. ⁊ hec oīa intellige in maiore.

Quamuis. Mulieribus non ſuccuritur propter ignorātiam iuris in lucris captādis ſicut nec maſculis: niſi ratiōe minoris etatis. quo caſu tā mulierib⁹ ꝙ maſculis ſuccurrit per beneficium reſtitutionis. h. d. ſm pau. de ca.

a ¶ Quāuis. pone caſum: vt. ſ. eo. ſi emancipata.

b ¶ Imperfectā. q: eſt minor ⁊ ſic reſtituitur: vt. ff. de mi. an pretor. §. finali.

Conſtitutiones. Aliud eſt in legibus alijs ſm quoſdā quod nō placet Jo. vt argumē. ſ. ti. j. in prin. tertie colūne. ⁊ ſ. de le. ⁊ cōſti. leges. ⁊ facit in auc. vt facte noue ꝯſti.

d ¶ Diſſimulare. qđ non eſt ſimulo: diſſimuloq; qđ eſt. ⁊ hec diſtinctio ꝓbatur. ff. de concuſ. l. j.

Ne paſſim. Mulieribus nō ſuccurrit ꝑ ignorantiam iuris vltra ꝙ maſculis niſi in caſib⁹ a iure expſſis. h. d. nō. ſm pau. de ca.

e ¶ Ne paſſim. i. indiſtincte.

f ¶ Auctoritas. ſunt enim leges q̄dam que ſpālitér ꝓuidēt eis vt in interceſſione: vt. j. ad vell. ſi fine. Itē vt ab inceſtus crimine excuſent̄ ſi ſola iuris noſtri obſeruētia deficit: vt. ff. ad l. iul. de adult. ſi adulteriū. Item in ſatiſdatiōe iudicio ſiſti recepta minus idonea: vt. ff. q ſatiſda. cogā. de dic. §. minori. Item cū debitum ſoluit vt exoneret ꝓbatione: vt. ff. de ꝓba. cū de indebito. §. j. Item ſi rōnes in iudicio nō edit: vt. ff. de eden. l. j. §. ſi. Item cum ſtipulatur dotē nouādo de bono debitore ad inopē: vt. ff. ſol. ma. l. ſi cum dotem. §. ſi mulier. Itē cum legatum ſibi aſcribit dictante mr̄e: vt. ff. ad l. cor. de fal. l. diuus claudius. §. q̄ri tū. Itē vt. ff. ad turpil. l. j. §. accuſationē. in ſi. §. ⁊ l. mulier. Itē. j. de fal. mo. l. j. §. viduas. Itē. ff. de iu. ꝼi. l. ij. in ſi. Sꝫ nōne regulariter ēt maioribus iuris ignorantia nō nocet in dāno vitādo: vt. ff. eo. l. error in ſi. ſic ergo femine deterioris cōditionis eſſe videnť cum certis caſib⁹ eis ſubueniať: ſꝫ marib⁹ ſemp. ſꝫ certe hic dicit illis caſib⁹ eas iuuari qb⁹ ⁊ mares. ⁊ eo amplius in predictis in qbus nō iuuarenť mares. vnde dic ꝙ in ꝑdictis caſibus iuuanť mulieres vltra mares.

g ¶ **De precibus impatori offerēdis.** Dixit de iure qđ cōſiſtit in ſacris ⁊ ſacerdotibus. nūc de eo quod in magiſtratibus. ⁊ primo de principe ꝑmittens a qbus ⁊ qualiter adeatur.

Licet. Laudabilis fidei exemplum ⁊ atrocitas criminis faciūt inhabilem pro habili reputari ad impetrandū ⁊ ēt ad proſequēdum impetrata. Bal.

h ¶ Seruilis cōditio. i. ſeruus.

i ¶ Precis. i. vt deferat ꝑces ꝑncipi nec al's in iudicio eē pōt niſi in caſibus vt dixi. ff. de iudi. l. vij. ⁊ iiſdē caſib⁹ poterit forte ſupplicare. ſꝫ lꝫ regulariter nō admittať: vt hic. ſi tñ fuerit admiſſus valet qđ ei cōcedit: vt. j. e. l. vniuerſis.

k ¶ Exemplū. vt. j. de ꝓba. l. exemplo. ⁊ ff. de penis. l. aut facta. §. ſi. ⁊ l. ſi quis aliqđ. §. qui abortionis.

---

facti repetitionem tñ indebiti ſoluti competere tibi notum eſt.

Imperator Conſtantinus. Valeriano.

Quamuis[a] in lucro nec feminis ius ignorātibus ſubueniri ſoleat: tñ contra etatem adhuc imꝑfectam[b] locum hec non habere retro principum ſtatuta declarant.

Idem. A. Valeriano.

Conſtitutiones[c] principū nec ignorare quenq̄: nec diſſimulare[d] permittimus.

Imperator. Leo. ⁊ Anto. AA. Erithio. prefecto preto.

Ne paſſim[e] liceat mulierib⁹ oēs ſuos cōtractus retractare in his que pretermiſerint vel ignorauerint: ſtatuimus ſi per ignorantiā iuris damnū aliquod circa ius vel ſubſtantiam ſuam patiamur: in his tm̄modo in qbus ꝑteritarū legū auctoritas[f] eis ſuffragatur ſubueniri.

¶ De precibus[g] imperatori offerēdis. ⁊ de quibus rebus ſupplicare liceat: ⁊ vbi. xxij.

Imperator. Diocletia. ⁊ Maxi. AA. Firmino.

Licet ſeruilis[h] conditio deferende precis[i] facile capax nō ſit: tamē admiſſi ſceleris atrocitas: ⁊ laudabilis fidei exemplū[k] ſuper vīdicāda[l] nece dn̄i hortamēto fuit vt pre. ꝑ. iuxta ānotatiōis[m] noſtre decretum ōmādaremus: quē adire cura: vt auditis his que in libello contuliſti: ⁊ reos inueſtigare ⁊ ſeueriſſimā vīdictam iuxta legū cenſuram exigere curet[n].

Imperator Conſtanti. A. Seuero prefecto. preto.

Quotiens[o] reſcripto nr̄o moratoria[p] preſcriptio[q] emittetur: aditus ſupplicandi pandatur[q].

¶ Quod aūt tot⁹ negocij cognitionē tollit: ⁊ vires principalis negocij exhaurit: ⁊ ſine graui partis alterius diſpēdio cōuelli[r] non pōt. nec preſcriptionis igitur peremptorie relaxatio petatur[r].

Imperator. Diocletia. ⁊ Maxi. AA. ⁊ CC. ad populum.

Nec damnoſa[s] fiſco nec iuri[t] cōtraria poſtulari oportet.

Imperator. Gra. ⁊ Va. ⁊ Theo. AAA. Flo. prefec. pre.

Uniuerſa reſcripta que in debitorum cauſis ſup preſtandis[u] dilationib⁹ promulganť: non aliter valeant[x]: niſi fideiuſſio idonea ſup debiti ſolutione prebeatur[y].

Imperator. Valenti. ⁊ Valē. ad Voluſianum prefec. pre.

Si quis aduerſus prefectorū pretorio ſentētias duxerit ſupplicandum[z]: victuſq; fuerit denuo

---

l ¶ Uindicanda. hoc petebat ſibi licere.

m ¶ Annotationis. i. ſcripture facte motu principis. In ſimili enī negocio fecerat idem: vel de preſenti decreto dicit. ac.

n ¶ Curet. ⁊ ēt libertatem habebit in premiū: vt. j. pro quibus cauſis ſerui pre. ac. li. l. j. ⁊ ff. q ſine manu. ad li. ꝑ. l. qui ob necē. ſic ⁊ ſi accuſat quē de crimine leſe maieſtatis audiť: vt j. ad l. iul. ma. nullus. ⁊ ff. ad l. iulia. ma. l. famoſi.

Quotiens. Reſcriptū ꝑ qđ dilatio dať vel remoueť valet. ſed reſcriptū ꝑ quod peremptoria exceptio dať vel remoueť nō valet q: eſſet nimis preiudiciale. ⁊ nimis exorbitaret a rōne. h. d. Diuidit in duas partes ꝑma loquiť in reſcripto qđ ꝯcernit dilationē iudicij vel ſolutiōis. ſcda loquiť in reſcripto qđ ꝯcernit deciſionē litis ⁊ ipſū ꝑncipale negociū. ſecūda ibi. qđ aūt. Bal.

o ¶ Quotiens. pone caſū in debitore petēte dilationē tēporalem qui eſt audiendus q: in mora modici ⁊c. vt. ff. d iudi. ſi debitori. ſi aūt peremptoriam peteret non audiť. ⁊ ſic nihil ē ꝯtra. Vel pōe caſū in creditore q petebat vt ſtatim ſibi ſolueret cum debitor haberet temporalē exceptionem. auditur enim. ſecus ſi ꝑpetnam habet debitor q: nō audietur vt hic. ⁊ ſm hūc caſum prime parti eſt cōtra: vt j. d pac. inter emp. l. antepe. ſed ibi magnum tempus petebat auferri debitori hic parum. vel ſolue vt ibi. Itē contra ſecunde parti. j. de reſcin. ven. l. ratas. ſed ibi nō fuit cōceſſa. ſed dicit ſi concederetur ſequeretur inconueniens. Sꝫ quero an ex certa ſcientia princeps poſſit cōcedere: rñ. ſic in actionibus que ſunt de iure ciuili. ſecus in dominio rei mee quod vellet mihi auferre etiam ex certa ſciētia: cum illud habeam de iure gen. ſiue naturali qđ eſt imutabile. vt inſti. de iure naturali. §. penultimo.

p ¶ Moratoria. idest dilatoria.

q ¶ Preſcriptio. idest exceptio.

q ¶ Pandať. idest deť ſeu aperiať.

r ¶ Conuelli. idest ꝯcedi.

r ¶ Petať. vt ⁊ j. e. l. reſcripta. ⁊ ſ. de ſacroſan. ec. priuilegia. ⁊ j. de emancipa. nec auus. ⁊ j. ſi per vim vel alio modo. l. ſi. ſed arg. ꝯtra. ff. de religi. ſi quis ſepulchrum. in prin.

Nec damnoſa. Fiſco damnoſa vel iuri contraria non conuenit impetrari. Bal.

s ¶ Damnoſa fiſco. vt ꝙ fiſcus teneať de euic. vltra quadriēnium cum vendit rem alienā vt ſuā: vt inſti. de vſuca. §. ſi. Itē ꝙ nō ſoluantur tributa ſꝫ deſiderať ſcda iuſſio: vt in auc. vt nulli iudi. §. ⁊ hoc vo iubemus. colla. ix.

t ¶ Nec iuri ꝯtraria. puta vt minori. xiiij. annis liceat teſtari: vt. j. qñ ꝓuo. nō eſt ne. l. ij. ⁊ j. ſi contra ius. vel vti. pu. l. ſi. Ac.

Uniuerſa. Qui habet dilationem a principe tenetur ſatiſdare de ſoluēdo in termino. aliter non gaudet dilationis cōmodo. h. d. ⁊ eſt canonizata. xxv. q. ij. c. vniuerſa.

u ¶ Preſtandis. ipſis debitoribus. Ac

x ¶ Valeant. idest ſortiantur effectum.

y ¶ Prebeať. ſcꝫ creditori. ⁊ ꝓbetur anteq̄ impetratur reſcriptū: aliter indultum nullum eſt ſm. P. Sꝫ tu dic ꝙ tenet ſed eo vti non pōt niſi det fideiuſſorem ſi aduerſarius poſtulat. argu. ff. ſol. ma. ſi cōſtante. §. ij. ⁊ j. de his qui veniam eta. impe. l. ij. Sed an ⁊ hoc onus. ſ. dandi fideiuſſorem ꝑ priui. remitti pōt: reſpondeo nō cum eſſet graue alteri parti: vt. ſ. eo. l. ij.

Si quis. Semel tm̄ licet ſupplicare contra ſententias prefectorū pretorio. Bal.

z ¶ Si quis. ſupplicandum. nam appellari nō poteſt: vt. j. de ſen. prefe. ꝑto. l. j. ⁊ ſ. de epi. au. l. epiſcopale. ⁊ ff. de of. pre. preto. l. j. §. penul. ſed videtur nō poſſe ēt ſupplicari: vt. j. ne liceat in vna eadēq; cau. tertio ꝓuo. in rubrica ⁊ in textu. ſed certe ibi iam fuerat iudicatum his vel ter: vnde ſicut nō poteſt ab illo appellari ſic nec ab iſto ſupplicari. Alij dicūt ꝙ hic in ꝑncipali cā tulit ſniam ibi in cauſa appellationis.

Sequitur autem. que ſupplicatio. que eſt ex cor. vt ſpōſa. lar. §. aliud. collatione. viij.

¶ [illegible]

QUe ſupplicatio. Ubi ſupplicaẜ prefecto ꝑtorio infra.x.dies nō mā-daẜ ſnia executioni ſine ſatiſdatiōe.ſed vbi poſt.x. ſupplicaẜ: man daẜ ſnia executioni ſine ſatiſdatione. ſed ſi retractaẜ ſnia infra biennium retra-ctaẜ executio retro facta.h.d.ſm Bal.

a ¶ Prefectis.idē ipſe ergo retractat ſm. P.ꝛ.B.qḋ ſecus eſt in ap.vt.ꝭ. de ap.l.eos.vel eius ꝯſiliarij qḋ eſſet abſurdū.dic ergo eis offeraẜ libellus.ſꝫ pnceps vł ꝓfectus cognoſcit:vt.ff.de mi no.l.minor.ꝛ.l.ꝓfecti.

b ¶ Introducētibus.ſ.referē darijs:vt in auc.vt liti. iurēt. §.ſi.colla.ix.

c ¶ Offerēda. ꝛ in ſcriptis vt in appellatione contingit.

d ¶ Subſecuto.i.ſupplicatio ne ſubſecuta infra.x.dies.

e ¶ Snia.a qua ſupplicatū ē.

f ¶ Uictrix pars.ſ.actor.

g ¶ Augmentis.ſ. fructibus ꝛ acceſſionibus.

h ¶ Forma.i.ifra.x. dies ſup ple.ꝛ det glorioſiſſimis ꝓfe. vł eoꝝ con.vel cauſas intro.

i ¶ Retractationis.ſed quõ: rū.ſi ꝯtra ius ꝯſtōnis ē lata. alſ cū nec appellatio recipiaẜ poſt .x. dies. nec ſupplicatio ibi ſꝫ quoſdā. Alij dicūt g ra uari cū in fideiuſſore rū. Itē ſit hec retractatio vſqꝫ ad biē niū:vt hic ꝛ.ꝭ.de ſen.pre.pto. l.j.ꝛ ibi plene nō. Itē nō.h pē dēte ſupplicatiōe ꝓfe.mādari ſniaꝫ executiōi: nō ſic pēdēte ap.vt.ff.nihil ino. ap.iter.l.j.

UNiuerſis. Non refert a quo ſit reſcriptū imperra tuꝫ dummodo a principe ſit conceſſum.h.d.Bal.

k ¶ Impetratū.p alio:ſꝫ ad mitti. nō debuerit: vt.ſ.e.l.j. qḋ aūt ſi pro ſe.rū. valet ſi ſci uit pnceps nō alſ:vt arg.ꝭ. q admitti ad bo.poſ.l. bonoꝝ ꝛ.ff.de bo.poſ.l.ſeruus.

l ¶ Omie regraẜ.ſic nō ḋrif.ſ. p quē vt hic.ꝛ.ff.de ioſ.teſta. poſthumus.§.ſi qs. ꝛ de pe. here.item veniunt.§.a quo.ꝛ de ver.ob.cum ſeruus.

REſcripta. Reſcripta iu ri cōtraria nō valēt. ſꝫ re ſcripta que neminē ledunt ꝛ ſupplicantibus ꝓſunt valēt. Itē valēt reſcripta ꝗ penā cō miſſi criminis indulgēt.h.d.primo poniẜ regula.ſcḋo ponunẜ due exceptio nes.Secūda ibi.niſi forte.Bal.

m ¶ Contra ius.puta vt liceat pemptoriam opponere poſt ſniam.non aūt pōt intelligi in illis priuilegijs que ꝓhibita ſūt a iure peti.nā tūc nō valēt ēt ſi alij nō nocerēt ꝛ ꝓdeſſent petēti:vt.ꝭ.ſi nup.ex re.pn.petā.l.j.qḋ vult finis huiuſmodi.l.loquiẜ ergo de iſtis ꝓuilegijs vel reſcriptis de qbus nō di in l.ꝙ nō debeant tribui ſed ſunt ꝯtra id qḋ dicit lex ſiue qḋ ꝯtat ius cōe. Uel pone exēplū de hoc vltimo:vt.ſ.e.l.nec dānoſa in ſi.nō.

n ¶ Refutari.vt.ꝭ.ſi ꝯtra ius.l.ſi.ꝛ.ſ.de ſacroſan.ec.l.iubemus nullaꝫ.ꝛ de eman.li.l.iij.

o ¶ Non ledat alium.vt.ff.de ſenato.l.ſi.ꝛ.ꝭ.de prepo.ſa.cubi.li.xij.l.ſi.ꝛ ꝭ. de decu.li.x.l.neqꝫ dorotheum. Item ꝙ dicit nō ledit alium.ſ.ꝓrſus.ſecus ſi modicū q: tūc poſſet:vt.ſ.e.quotiens.ꝛ.ff.ne qd in lo.pub.l.ij.§. ſi quis a pncipe.ꝛ ne quid in flu.pub.l.j.§.ſunt autē qui putant.ꝛ de reli.ꝛ ſump. fu. ſi quis ſepulchrum.in prin.

p ¶ Crimen ſupplicantibus.i.criminis penam.ꝛ da exemplum de infamia mulieri infra tempus luctus nubēti remiſſa:vt.ꝭ.ad tertul.l. ſi qua. ꝛ in ſce-nica:vt.ꝭ.de nup.l.imperialis. Itē.ꝭ.de ſen paſ.l.ſi.ꝛ p totum

INſtrumentorum. In ſupplicatione ſufficit ponere ſubſtantiā ꝛ effe ctū inſtrumētoꝝ ſup quibus ſupplicaẜ.nec expedit ponere totū tenoreꝫ ipſorum.h.d.ſm Bal.

q ¶ Inſtrumētorum.vt cū qs de quadam parte teſtamēti quereret ꝛ in pre ces originē totius rei oſtendere vellet.ſufficit eni vim inſtrumēti pncipi da ri ꝛ ſenſuꝫ eoꝝ verboꝝ de qbus fuerit dubiū vt hic.ꝛ ad hoc.ꝭ.de ap.l.am-pliorem.ꝛ.l.ne cauſas.ꝛ.ff.de eden.argētarius.§.j.ꝛ.ꝭ.ſi ꝯtra ius vł vti. pu. l.j.ꝛ arg.ꝯtra.ꝭ.de tranſ.vt rūſum.ſed ſol.vt ibi dicitur.

nullam habebit licentiam iterū ſu-per eadem cauſa ſupplicandi.

¶ In auten. vt ſpōſalitia largitas §.aliud.colla.viij

QUe ſupplicatio glorioſiſſimis prefectis[a] vel eoꝝ conſiliarijs vel cauſas introducētibus[b] intra.x. dies poſt ſniaꝫ offerenda[c] ē.quo ſb ſecuto[d] ſnia[e] non aliter executioni mādabitur:qꝫ ſi victrix[f] pars fide-iuſſionē ꝯdignaꝫ prebuerit tātū re-ſtituendi cū legitimis augmētis[g]:qꝫ tum fuerit ꝯdemnatio ſi legitima retractatiōe ſnia reſoluetur.niſi ſub hac forma[h] porrigatur ſupplicatio executio cauſe ſine fideiuſſione.pce dat:retractatiōis[i] iure illi ſuato q ſe grauatum putauerit.

¶ Impera.valen.ꝛ valen. ꝛ maxi. ad Uoluſianum.pre.pre.

UNiuerſis ſimul hanc obſeruā tiaꝫ remittimus: vt a quocun qꝫ libere cōditionis conſtituto vel ſeruo ſupplicāte impetratum[k] fue-rit reſcriptum: minime[l] requiratur per quem preces oblate ſunt.

¶ Imperator. Theo. ꝛ valen. aa. ad ſenatum.

REſcripta cōtra ius[m] elicita:ab oibus iudicibus ꝓcipim[9] refu-tari[n] niſi forte aliquid eſt qḋ non le-dat aliū[o] ꝛ ꝓſit petenti:vel crimē[p] ſupplicantibus idulgeat.

¶ Idem. aa. Florentino prefecto preto.

INſtroꝝ[q] exēpla nō ꝓſit preci bus adiūxiſſe:ſꝫ neceſſe ſit eoꝝ in ſupplicatione vim expmi: vt re-ſponſuro principi vera pcatio rem apiat cognoſcendam.his ſolis cū neceſſitas exegerit verbis precib[9]

inſerendis:quoꝝ de ſenſu inter p-tes ita dubitari contigerit:vt etiam merito noſtrū expecteẜ iudiciū.

¶ Quādo libellus[r] prīn. datus fa ciat litis conte. .xxij.

¶ Impera. Arch.ꝛ Ho.aa. Remi gio.pre.pre.

DUbiū[s] nō eſt ꝯteſtationē in telligi ēt ſi noſtre fuerit trā qllitati pces oblate[t]: eaſqꝫ aduerſus heredem quoqꝫ eius in quem porrecte ſunt:vel ab herede eius qui meruit exerceri[u].

¶ Imperator Juſti.menne.ꝑ.ꝑ.

TEmporales actiones ꝗ p ob-lationē precū ꝛ ad eas[x] reſcri-ptionē ppetuanẜ:diffinire neceſſa-riū eſſe duxim[9]:ne qs putet ad ali-as etiā que certis taxanẜ tpib[9] hoc pertinere. Sciant igiẜ oēs:eas tm̄-mō p oblationē precū:ꝛ ad eas p-petuari reſcripta:que a pretore con ſtitute annali[y] tēpore coartate ſūt.

¶ Ut lite pendēte[z]:vel poſt prouo cationē vel poſt diffinitiuam ſniaꝫ nulli liceat ſupplicare. .xxiij.

¶ Impera. Alexan.a.Cupio.

LIcꝫ poſtqꝫ ſupplicaſti[a]:pri uſqꝫ reſcriptū ipetrares[c]: ꝓſes prouincie vir clariſſim[9] ꝓnūciauerit[d].cū tn̄ a ſnia nō ꝓuo-caueris:reſcriptū qḋ poſtea ſecutū eē ſuggeris[e] ad retrahenda ea ꝗ de creto termiata ſūt nō patrocinaẜ[f].

¶ Imperator Conſtan. Probia-no ſuo ſalutem.

SUpplicare cā pēdēte nō licet[g] niſi vel actorū[h] vel pronūcia-tiōis[i] editio dnegeẜ. ¶ Qui āt ter-miatā reſcripto vł ꝯſulatiōe qōnē[k] exqſito ſuffragio refragare conabi-

r ¶ Quā libellus prin. Generaliter de ꝓcibus dixit: nūc de effectu ea-rū quo ad quedam p cōteſtatione litis habentur.

DUbium. Reſcriptū pncipis non ſolum habeẜ p libello ſed p ꝯteſtatione litis tranſit ad heredem.h.d.lex prima. Hoc verū eſt in actionibus annalibus.ſecus in ppetuis q: ibi reſcriptum nō habeẜ p cōteſtatio-ne litis. h.d. lex.ij. ꝛ ſic totus titulus eſt cōdu-ſus. Bal.

s ¶ Dubiū nō eſt.cōte-ſtationē.no.quo ad effe ctum in caſibus q ſunt in.l.pri. naꝫ illa hanc reſtringit.ac.

t ¶ Oblate.imo ēt exe-cuto: eſt mittēdus:vt.ꝭ. de preſcri.xxx.an.ſi in prin.ꝗ eſt ꝯtra. So-lu.h in ꝑtorijs:vt.ꝭ.l.p ri.ibi de alijs.vt hic co ram principe.ibi coraꝫ alio iudice.

u ¶ Exerceri. ꝛ hoc a ſu pōt loqui.ff. de ac.ꝛ ob.l. cōſtōnib[9].ꝛ fac ar.ꝯtra.ff.de in ius vo. l. libertus.ij.ſol. vt ibi.

x **T**Emporales.ad eas. eſt ergo neceſſe p ti ꝛ cōcedi.

y ¶ Annali.vt in iur iurā. ꝛ vi bo. rap.ꝛ q me.cau.ꝛ alie que nō ſūt rei pſecutorie:vt.ff. de ac. ꝛ obli.l. in hono rarijs. Itē contra.ꝭ. de anna.ex.l.vt perfecti[9]. vbi ciuiles per libellū perpetuanẜ. ſed ibi ſpe ciale eſt in quatuor ca-ſibus. Item ibi nō fuit libellus datus principi ſed epiſcopo vł domui vel preſidi.

z ¶ Ut lite pendente. De precibus ꝛ earum effectu dixit.nūc quan-do ſit vel nō ſit ſuppli-candum.

a ¶ Uel poſt ꝓuoca-tionē.ſ.omiſſam.ꝛc.

LIcet. Precuni ſniaꝫ in ſuppli cando nō ꝓdeſt ſi anteqꝫ pnceps reſcri bat ſnia feraẜ.h.d.bal.

b ¶ Licꝫ.ſupplicaſti.vt nō poſſes ꝯueniri ſub tali iudice.ꝛ hāc ſuppli cationē ꝓduxiſti ante lit.cōte.vel poſt:nam ēt ante non eſt adeundus princeps niſi prius defenſor requiſitus nō faciat ius:vt in auc.vt dif-ferentes iudi.§.ſi vo.ꝛ de mā.prin.§.nō pmittas.colla.ij.

c ¶ Impetrares.i.cōcederetur.

d ¶ Pronunciauerit.ꝯtra te.

e ¶ Suggeris.i.dicis.ꝛ idē ſi ante ſniam fuiſſet idultū p diffinitiuam ſniam.ꝛ ad hoc.ꝭ.de tranſac.l.cās.ꝛ ꝭ.de erro.aduo.l. ſententijs.ꝛ.ꝭ. ſniam reſcin.non poſſe.l.iij.

f ¶ Nō patrocinaẜ.i.nō iuuat.

SUpplicare. Lite pēdente nō licet niſi in certis cauſis ſupplicare. ſed ea finaliter terminata impoſſibilis ꝛ penalis eſt ipſi ſupplicā ti ſupplicatio.h.d.ſm Bal.

g ¶ Supplicare.nō licet.tria nō tpa.ante litē:ꝛ tūc lꝫ ſupplicare dum modo ꝑus ſit requiſitus ſuus iudex:ꝛ nō facit ius vt dixi.ſ.l.pri. Itē poſt litem cōte.ꝛ tunc nō licet vt hic niſi in caſibus q excipiunẜ h.ter-tiū poſt ſniam.ꝛ poſt.x.dies ꝛ tunc nō licet vt in ſi. huius.l.ꝛ.ꝭ.l. pri. ꝛ hoc in his ꝗ petunẜ pro ipſa cauſa.Si autē aliud priuilegiū peteret: quādocūqꝫ peti poteſt.

h ¶ Actorū.i.eoꝝ que aguntẜ in iudicio.ſ.atteſtationū ꝛ cōfeſſionuꝫ ꝗ publicāda ſunt:vt hic ꝛ in auc.de teſtibus.§.q: vo.col.vij.

i ¶ Pronūciationis.ſ.interlocutorie vel ēt forte diffinitiue illius iudi cis a quo appellatur:vt.ꝭ.de eden.is apud queꝫ.ꝛ de ap. qm̄ nōnulli. ꝛ.l.a pconſulibus. De tertio pōt ēt ſupplicari lite pen.ſ.vt iudex pe-dat. Item de quarto vt alius aſſocieẜ cum forte ille ſuſpectus ſit:vt in auc.in medio li.§.ſup hoc.col.vij.

k ¶ Queſtionem.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

p diffinitiuam ſniam a qua non eſt appellatū.alr̄s nec terminata vi.

b ¶ Suffragio.ſ.reſcripti. a ¶ Eſtimationem.⁊ ſic in duplum.

Qui licitam. Nō appellanti eſt īpoſitum ſilentiū ipſo iure.⁊ ſi tentat per reſcripti retractare deciſa notaᵗ infamia.h.d.ſm Bal.

b ¶ Qui licitam.omiſerit.qd aūt ſi illicitam omiſit.vt q: totiens appellauerat q̄ appellari iā nō poterat vel ex vera cōtumacia fuerat dam natᵘ:tn̄.poteſt tūc ſupplicare ſm quoſdā. ar. huius.l.qḋ non placet ne altero caſu ex contumacia conſequatur premium vt.ff.de neg. ge. ſiue hereditario.altero ne infinitas incurratur: vt.ſ.de ſa.ſan.ec.l.ſi.

c ¶ Si ƺ ius vl vti. pu. Tractādo de precibus fecit mētionē de reſcriptis:ideo de his generaliter ſupponit.ac.

Non iccirco.

a Omiſſio nō viciat reſcriptum in eo qḋ ſi fuiſſet expreſſum fuiſſet tn̄ eque conceſſum.h.d.Bal.

d ¶ Delata.i.delegata cā puta appellatiōis.

e ¶ Ex geſtis.apud pūmū iudicē.ac.

f ¶ In precibus. principi porrectis. quare videbatur p mēdacium impetrata ⁊ ſic nullū. ſed tn̄ valet.ſƺ ar. ƺtra.ḭ.l. proxi.ſolu.vt ibi.

Reſcriptione. Iſta lex eſt notabilis ⁊ vtilis.

turꝛ in oēm litis eſtimationēᵃ aduerſario ſuo ꝓprius cōdemnet: omni venia denegāda ſi qs cōtra hoc venire tentauerit.

I Dē.a. ad vniuerſos ꝓuiciales.

Qui licitam prouocationē omiſeritᵇ:perpetuo ſilere debebit. nec a nobis iprudēs petere p ſupplicationem auxilium tentet.qḋ ſi fecerit deſiderio ſuo carebitꝛ ⁊ ignominie pena notabitur.

¶ Si cōtra iusᶜ vl vtilitatē publicā vel per mendacium fuerit aliquid poſtulatum vel impetratum.xxv.

N I Mperator.Diocle.⁊ maxi.aa.⁊.cc.Gregorio.

NOn iccirco minus is cui ex noſtro reſcripto cognitio delataᵈ ē iudicare poteſt:q: ex geſtisᵉ quedā precibusᶠ omiſſa ꝓponis.

IDem.aa.⁊.cc.Statio.

PReſcriptiōeᵍ mēdatiorū oppoſitaʰ ſiue in iurisⁱ narratōe mendatiū reperiatꝛ:ſiue in factiᵏ:ſiue in tacendiˡ fraude:p tenoreᵐ veritat nō depcantis affirmatiōe datū iudicē cognoſcere debereⁿ:⁊ ſm hoc decā conuenit proferre ſententiamᵒ.

IMperator Conſtanti.a. ad baſſum.

PUniri iubemꝰ decē librarum auri mulcta iudicesᵖ qui vetuerint precum argui falſitatem.

IDē.a.ad pōtia.ƺſu.campanie.

ET ſi non cognitioᵠ ſedʳ executio demādetꝛ: ď veritate pcumˢ inquiri oportet:vt ſi fraustᵗ interuenerit de oīᵘ negocio cognoſcatur.

Idē.Theo.⁊ val.aa.ad ſenatum.

ET ſi legibꝰ ƺſentaneumˣ ſacꝫ oraculum mēdaxʸ pcator attulerit:pcator careatᶻ pētitꝰ impetratis.⁊ ſi nimia mentientis inueniatꝛ improbitas:etiam ſeueritati ſubiacet iudicantis.

IMpera. Anaſtaſius.aa. martino.pre. pret.

OMnes cuiuſcunqꝫ maioris vl minoris adminiſtrationis vniuerſe reipublice iudices monemus:vt nullum reſcriptum nullaꝫ pragmaticā ſanctionē:nullā ſacrā annotationemᵃ:que generaliᵇ iuri vl vtilitati publice aduerſa eſſe videatur:in diſceptatione cuiuſlibꝫ liti

partes conſenſerant in delegatione iuriſditionis.ſed in forma iudicādi nō conſenſerant:ſed vnus impetrauit per mendacium. Uel dic datum a lege. ideſt ordinarium non a principe datum iudicem.⁊ ſic ordina literam pro tenore veritatis datum iudicem cognoſcere debere:non datum pro deprecantis affirmatione. Itē ƺ contra.ſ.l.proxi.ſed illa in reſcriptis:hec in ꝓuilegijs.

Uel ibi ea tacuit que ſi dicta fuiſſent nihilominus īpetraſſet.hic nō:vt.ff.de ventre inſpi.l.i.§.ſi. Uel diſtingue vtrū p errorem fuerit falſum dictuꝫ vel non:vt patet p omnes ſolutiones:q: ex vi reſcripti de principali cauſa nunq̄ iudicatur. Uel dic ex vi reſcripti eſſe pro veritatis tenore non pro affirmatiōe deprecantis: vt.ḭ.co.⁊ ſi legibus ſm azo.⁊ ſic veritas tacita habet p expreſſa: vt.ff. de ſerui.l. ſi cui. vt.n.alr̄s quedam in ſermone tacite excipiuntur:vt.ff.de ſerui.ſi cui.ſic ⁊ hic veritas tacita p expreſſa habetur vt ſƺ cam procedatur.

Puniri. Ubi reſcriptuꝫ habetur falſum recipiēda ē probatio ſuper obiectu alr̄s punitꝰ iudex.h.d.ſm vnū intellectum. Uel non loquitur hic de falſo proprie ſumpto ſed de mēdacio impetrātis ſuper quo iudex debet recipere probationem.h.d.ſm aliam lec.bal.

p ¶ Iudices.non ergo timeant miſeri prelati ſi veritateꝫ ſequantur cum deo ⁊ pape p hoc placeant:vt.ḭ.de appel.l. ſi.in ſi.ac.

lis ⁊ vtilis.⁊ habet duas pīcipales lec.vna eſt lec.placē.ſƺ quā hoc intēdit. Si reſcripti ad lites eſt mēdaciter impetratum: delegatus ex vi reſcripti oppoſita exceptiōe mēdaciorū:nō habet iuriſditionē cognoſcēdi de negocio principali ſƺ ſolūmō an preces vitate nitanꞇ. Et cōperto q̄ preces vitate nō nitanꞇ:nō ipe ſed alius ad quē cognitio ſpectat de cā pīcipali iudicabit. Uel breuius ſic. Exceptio mēdaciorū impedit iuriſditionē iudicis delegati ſƺ dƺ de cā ſƺ veritatē cognoſci p eū ad quē de iure cognitio ptinet. Uel breuiſſime ſic. Si reperiaꞇ reſcriptū p mēdaciū īpetratū nō cognoſcet īpetratus de negocio pncipali.h.d. Bal.

g ¶ Preſcriptiōe.i.exceptiōe. h ¶ Oppoſita.ab eo ƺtra quē ē īpetratum. i ¶ Iuris.ſ.ſcripti.vt q: dixit legē dicere infra.xij.dies poſſe appellari.qḋ nō placet.cū oīa iura ſint in eius pectore:vt.ḭ. de teſtamētis oīuꝫ.⁊.ḭ. vñ vi meminerint.⁊ q: multi ſunt circa eum ſemp iuriſperiti.dic ergo iure cōſuetudīarij.cū ius aliud ſcriptū aliud nō ſcriptū:vt inſti.de iu.na.gen.⁊ ci.§.cōſtat.dicebat.n.ƺſuetudinē eē terre ſue q̄ infra xij.dies poterat appellari. Uel dic iure.i.qualitate facti.dicebat.n.ſe infra.x.dies appellaſſe cū poſtea appellaſſet.ſicut poīt ius.ff.ď iureiu.l.ſi.

k ¶ In facti.ſ.narratiōe q: dixit ſe appellaſſe cū nō eēt vex. l ¶ In tacēdi.vt q: dicebat ſe appellaſſe ⁊ in veritate appellauerat.ſƺ nō exprimebat ſup q̄ cā:cū talis erat ſup q̄ nō poterat appellari.q̄ ſūt multe vt ḭ.quo.ap.nō re.p to.⁊ marie in.l.ſi. Itē exēplū.ff.de euic.ſi rē.§.ſi.⁊.ff. ď in ius vo.ſƺ ſi hac.§.ꝓponū. m ¶ Pro tenore.ƺtēto in reſcripto.

n ¶ Debere.quatuor modis intelligit hic ſinis. Primo vt pronunciet ſe iudicē nō eē ſm Pe. Secūdo q̄ ſit alr̄s ordinarius partiū dictus delegatus. Tertio q̄ cōſenſerūt ptes in delegatū nō in hoc q̄ p mēdaciū eēt īpetrati. Quarto q: delegatus nō cognoſcit:ſƺ alius qui erat ordinarius partiū.⁊ ſm hos modos.iiij.nō cognoſcit ex vi reſcripti de principali negocio.ſed q: vel partes cōſenſerūt.vel q: alr̄s erat ordinarius: vel nullo modo vt in pīo ⁊ vltio. Quinto ſm azo.ex vi reſcripti ſequēdo veritatē tacitam nō mēdaciū expreſſū cognoſcat de toto negocio.⁊ decre.extra de reſcrip.c.ſup literis.

o ¶ Sententiam.i.feret ſniam ſuper hoc.ſ.vtrū fuerit īpetratum p mendaciū an nō ſm. Pe.⁊ ſic cā dubitationis habet iuriſditionem quā nō haberet:vt ar.ff.de iudi.ſi quis ex aliena.⁊.ff.ſi quis in ius vo.l.pe.⁊ ď liber.cā ordinata.⁊.ḭ.ſi aduerſus rem iu.ſi cū pater. vel dic ſic ſm azo. q̄ feret ſententiā ſup cā principali ⁊ illud quod erat per mendaciū īpetratū illi nō ꝓderit. Sƺ ſm hoc cōtra huic.l.videtur.ḭ.e.ti.l.⁊ ſi legibꝰ. nā videtur hic q̄ mēdax precator nō prorſus careat īpetratis:q: ſaltē iudicē habet ex hoc reſcripto p mēdaciuꝫ impetrato. Sed loquitur de eo q̄ alr̄s erat ordinarius partiū.alr̄s ſecus eſſet ſm Ir. Sed arg. cōtra huic ſolūnōm.ff.de offi.eius cui manda.eſt iuriſdi.l.⁊ ſi pretor. non obſtat quia ibi tenuit delegatio hic non. vel intellige quod hic dicit:cum

Et ſi non. Etiaꝫ vbi executio cōmittitur de veritate precū inquiritur.⁊ ſi ꝓnunciatur reſcriptum non tenere:ordiarius cauſe habebit decetero pcedere in pncipali.h.d.vel ſic. Iudex executiōis habet cognitionem obreptionis.bal.

q ¶ Cognitio.cauſe pncipalis.vel dic executionis.

r ¶ Sed executio.i.cum hoc conſiſtat in mixto imperio mādari nō pōt:vt.ff. de iuriſdi.om.iudi.l.iubere.⁊.l.i.⁊ de offi.c.cui mā.l.i.ſed tn̄. princeps mandat vt hic nō alius.vel hic mandauit cognitionem executionis.i.eēt mandāda vel nō.ſed ipſa miſſio nō pōt mandari. Uel hic primū decretuꝫ ibi ſcōm vt.ff.de offi.eius cui man.l.cognitio.in ſi.

s ¶ Precuꝫ.dixit reum dānatuꝫ.non dixit veruꝫ.vel tacuit appellatōeꝫ.ac.

t ¶ Fraus.puta dixit latam eē ſententiam cū adhuc nō eſſet.

u ¶ De omni.puta de principali cauſa ⁊ tota. Sed a quo:tn̄.ab iſto.⁊ dic de hoc:vt extra de ſen.⁊ re iudi.c.decetero. Item ƺtra.ḭ.de execu.rei iu. Si vt ꝓponis. Sed hic interuenit fraus ibi nō. vel ibi de nuncio hic de iudice executore.vel hic de mēdacio ibi de facto principali.

Et ſi legibus. Mēdacium viciat ꝓuilegiū.h.d.ſm bal.

x ¶ Cōſentaneum.ſ.alr̄s:q: non ledat alium ⁊ ꝓſit petenti:vt.ſ. ď preci. impera.of.l.reſcripta.

y ¶ Mendax.vt q: dixit ſe ſtrenuū militē ⁊ multos latrones apprehendiſſe: ⁊ trāſfugas demonſtraſſe.ob talia enim cōſueuit crimina remittere.⁊ aliqua priuilegia concedere dñs imperator:vt.ff.de re mili.omnes.§.ſi.iſte in omnibus eſt mētitus. ac.

z ¶ Careat. vt ḭ.ti.i.l.finali. ⁊.ḭ.ſi nup. ex re.pū.pe.l.i.⁊.ſ. de ſena.con.l.i. ſed certe immo videtur valere ſm veritatem:vt.ſ.eodem.l.ij.que eſt contra ſolu.vt ibi.

Omnes cuiuſcunqꝫ. Reſcriptum ƺtra publicā vtilitatem tanq̄ iuri cōtrarium nullius eſt momēti.h.d.vel ſic. Reſcriptum cōtra ius cōſtitutionis vel contra publicam vtilitatem nō valet.bal.

a ¶ Annotationem.que ſit ꝓo motu:vt.ſ.de legibus.l.iij.ac.

b ¶ Generali. vt ⁊.ſ.de preci.impa.of.reſcripta. ⁊.l. nec dānoſa. ⁊ de ſacroſan.ec.l.iubemus nullā.⁊.ff.ne qd in lo.publi.l.ij.§.ſi quis.⁊.ḭ.de tranſac.l. cauſas.⁊.ḭ.de ope. pu.l.v.⁊.ſ.de leg. ⁊ con.l.iij.⁊.ḭ.de vecti.l.omnium. Et diſtingue q: ſi reſcriptū eſt contra ius dei vel euāgeliorum non valet:vt.ff.ď ar.l.nam magiſtratus. Diſtinguere tamen poteſt lex humana legem diuinam vt illud. In ore duorum ⁊c.nam diſtinguitur teſtamentū ab alijs.⁊ ē rō vt.ḭ.de fideicō.l.ſi.cū ⁊ apoſtolus dicat.eſtote ſubditi pncipi tanq̄ precellenti ⁊ ducibus ab eo miſſis. Si vō cōtra ius humanum vel contra naturale vl gentium non valet.vt ſi petam q̄ res alterius mihi detur.nam dominia rerū ſunt de iu.gen.vt.ff.de iuſti.⁊ iu.l.ex hoc.⁊ tūc nō valet cū ſint īmutabilia:vt inſti.de iure na.§.pe.fallit in caſibus:vt.C.de vē.re.ſi.cū pu.co.l.i.⁊.ḭ.ď quadri.pſcri.l.ſi.⁊ fallit rōne delictoꝝ.vt p to.ti.de bo.dā. Item rōne publice vtilitatis.vt.ff.de religio.l.ſi qs ſepulchꝛuꝫ circa pnci.ſi autem eſt contra ius ci-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

uilc. vt circa actiones: que ſunt de iure ciuili: vt. ff. de ori. iu. l. ij. §. olim. Si qđ
vt p̄ſus tollat nō valet. ſi vt differat valet: vt. s. de p̄ci. ip̄e. quotiens. Quid at
ſi dicit imperator nō obſtāte tali: tn̄ valet. vt. ff. de le. iij. ſi qs in pn̄. ⁊ in auc. de
teſta. imꝑfec. §. pe. Alij hoc nō exigūt ſed diſtinguūt an ex certa ſcia cōcedat
vel nō. ar. ff. ſi quis cau. ſed ⁊ ſi qs. §. ſi. ⁊. l. ſi quis. §. ſi. Si aūt eſt cōtra publi
cā vtilitatē valet tunc demum
ſi ſcđa iuſſio intercedat nō ali
ter vt h̄ ⁊ in auc. de man. pn̄.
§. deinde. ⁊ in auc. vt nulli iu
di. §. ⁊ hoc vo iuben⁹. Si vo
per mendacium valet. ſꝫ ſm
veritatē datus iudex dꝫ pce
dere: vt. s. e. l. ij. ſed. P. dixit
ēt tunc valere ſi modicā conti
neat leſionē: ⁊ hoc nō. ff. de cō
ſti. prin. l. j. in ſi.

a ¶ De diuerſis reſcriptis. Di
xi. s. de reſcriptis ꝯtra ius ci
uis. nunc gnālit ō oib⁹ prag
maticis factis in ꝯſilio pceꝑ.
I libellū. Preiu
dicij puitas ⁊ rōnis
idētitas facit ꝙ in re
ſpōſiōe intelligat repetita p
ſona q̄ in īterrogatiōe pceſſit.
h. d. ſꝫ bar. vel ſic. Reſcriptū
cōīter iperratū pſumit vtriqꝫ
cōceſſum. Bal.

b ¶ Si libellū. p iperrādo iu
dice. in quo ꝯtinet ꝙ pnceps
deleget iudicē in cā quā vo
luerit intētare ꝯtra quēdam.

c ¶ Proſpectū. qꝛ q̄ in pſati
onibus dicunt ⁊c. vt. ff. de v.
ob. l. ticia. §. idē tn̄. Itē nō ꝙ
beneficiū rōne cōſortis ad ali
uꝫ porrigit: vt. ff. quēad. ſerui.
amit. ſi cōeꝫ. ⁊. ff. ſi ſer. vē. l. lo
ci. §. ſi fūdus. ⁊ fa. in auc. vt li.
ma. ⁊. a. §. ad h̄ i ſi. §. col. viij.
⁊. J. ſi vnus ex plu. ap. l. j. ⁊ ij.
⁊. J. ad exhi. ſi reos. ſꝫ arg. ꝯtra
. ff. de mio. ꝙ ſi minor. §. ſi ſer
uus. ⁊. ff. de cōdi. furti. l. iij. ⁊
J. ſi vn⁹ ex plrib⁹. l. j. in ſi. ac.

Falſo. h. d. Reſcriptū ē
ꝑpetuū nō aūt eſt annale
niſi aliud tēpus diffiniat in re
ſcripto ⁊ eſt nota. tex. Et iſta
lex loquit in reſcrip. De pri
uil. nō ē dubiū ꝙ ſint ꝑpetua:
vt in auc. cōſtitu. q̄ de dig. §.
illud. colla. vi. Bal.

d ¶ Falſo. aduerbium.

e ¶ Perennia. i. ſine fine. ſic
ponitur. ff. de flu. l. j. §. ij. ⁊ ar.
J. de penis. l. ſeruus. Uel ve
ri⁹ ſi ad agēdū. vſqꝫ ad. xxx.
an. vt. J. de pſcri. xxx. an. ſicut.
ſi ad excipiēdū tunc ꝑpetuo:
vt. ff. ō do. ex. l. pure. §. ſi. Se
cus aūt ſi ad faciendū nundi
nas: vt. ff. de nūdi. l. j. q̄ eſt cō
tra. Et eſt rō quare priuilegi
um nundinarū decennio perit nō vtēdo vt ibi: qꝛ in preiudiciū vniuerſorum
ꝑpetrat. ſed alia in ꝑiudiciū ſingularis perſone.

gū patiant proferri: ſed generales
ſacras ꝯſtōnes oibus non dubitēt
obſeruandas.

¶ De diuerſis reſcriptis ⁊ prag
maticis ſanctionibus[a]. xxvi.

Impa. Alex. a. Sipo.

Si libellum[b] de cōi cā tu fra
terue tu⁹ dediſti: quāuis re
ſcriptum ad vnius pſonaꝫ directū
ſit: vtriqꝫ tn̄ proſpectum[c] eſt.

Impa. valē. ⁊ Theo. ⁊ Ar. aaa.
ad vicentium.

Falſo[d] aſſeuerat: auctoritatem
reſcriptorum deuoluto ſpacio
anni obtinere firmitatem ſuam nō
oportere: cū ea q̄ ad ius reſcribun
tur perēnia[e] eſſe debēt: ſi modo tē
pus intra qđ allegari vel audiri de
beant non ſit comprehenſum[f].

Impa. Diocle. ⁊ Max. aa. Cri
ſpino. pre. preto.

Sancimus vt autentica ipſa at
qꝫ originalia reſcripta: ex nr̄a
etiam manu ſubſcripta: nō exēpla
eorum inſinuentur[g].

Imperator Conſtātinus. a. ad li
ſitanos.

Si qua[h] beneficia perſonalia ſi
ne die ⁊ conſule fuerint depre
henſa: auctoritate careant[i].

Impa. valē. ⁊ The. ⁊ ar. aaa. ad
vicentium.

Sacrilegij[k] inſtar ē diuinis ſup
quibuſcunqꝫ adminiſtrationi
bus vel dignitatibus promulgan
dis obuiare beneficijs.

Impa. Leo. a. Hyla. magiſtro of
ficiorum ⁊ patricio.

Sacri affat⁹[l] quoſcunqꝫ nr̄e mā
ſuetudinis in quacunqꝫ parte
paginarum ſcripſerit auctoritas: nō
alio vultu[m] penitus aut colore niſi
purpurea tātūmodo inſcriptiōe lu
ſtrentur[n]. ſ. vt cocti muricis ⁊ ſtricti
conchylij ardore ſignētur[o]. ¶ Ea
qꝫ tm̄modo fas ſit proferri vel dici
reſcripta in quibuſcunqꝫ iudicijs:
q̄ in chartis ſiue menbranis ſubno
tatio noſtre ſubſcriptionis impreſſe
rit. ¶ Hāc autē ſacri encauſti con
fectionē nulli ſit licitum aut cōceſſum
hēre aut q̄rere aut a quocūqꝫ ſpa
re: eo videlicet q hoc aggreſſus fu
erit thyrānico ſpū poſt proſcriptio
nem bonorum omnium capitali nō
immerito pena plectendo.

Impa. zeno. a. ſebaſ. pre. pre.

Uniuerſa reſcripta ſiue in pſo
nam[p] precātiū ſiue ad quēlibet
iudicē manauerint: que vel annota
tio[q] vel quevis pragmatica[r] ſanctō
nominet: ſub ea cōditione pferri
pcipim⁹: ſi pces veritate[s] nitunt. nec
aliquē fructū mēdax pcator oraculi
pcipiat impetrati: ſꝫ in iudicio aſſe
ueret veritatē: niſi qđ fidei[t] precum
impiali bñficio mōſtret inſerta. nā
⁊ vir magnific⁹ queſtor[t] ⁊ viri ſpe
ctabiles magiſtri ſcriniorum: qui ſine
prefata actione qualecunqꝫ diuinū
rñſum dictauerint: ⁊ iudices qui ſu
ſceperint: reprehenſionē ſubibūt.
⁊ q illicite dictata ſcribere auſi fue
rint: cuiuſcūqꝫ ſcrinij memoriales
ſeu pragmaticarij vel adiutores p
micerij: amiſſione cinguli ferietur.
¶ Pragmaticas preterea ſanctio
nes nō ad ſingulorum pces ſup pua
tis negocijs pferri pcipim⁹: ſꝫ ſi qn̄
corpus aut ſchola aut officium aut
curia vel ciuitas vel prouincia vel
q̄dā vniuerſitas hoīum ob cām pu
blicā fuderit pces: manare decerni
m⁹: vt his etiā veritatis[u] qđ reſeruet.

¶ De ſtatuis ⁊ imaginib⁹. xxvij.

Impa. archa. ⁊ hono. aa. pre. p̄.

Si qs iudicum accepiſſe[x] ene
as[y] vel argēteas vl marmo
reas ſtatuas extra iperiale[z]
bñficium adminiſtratiōe poſit⁹ dete
get: emolumēta q̄ accepit in ea po
ſit⁹ dignitate quā polluit: cū extor
titul[a] vel pſumptis in quadruplū fiſ
co nr̄o inferat: ſimulqꝫ nouerit eſti
matōis ſue penā ſe ſbiturum[b]. nec eoſ[c]
ſane a piculo pudoris hēri volum⁹.

l ¶ Sacri affatus. i. no
ſtra reſcripta. ⁊ nō q̄dā
referri hac. l. ſine quib⁹
nō valet reſcriptū. q̄ tn̄
hodie nō ſeruantur. ac.

m ¶ Uultu. i. affectu.

n ¶ Luſtrētur. i. ſcribā
tur ex toto. vel luſtrent
idest illuminent ſiue a
nabuntur.

o ¶ Signent. i. illumine
tur affatus. eſt aūt mu
rix piſcis q dꝫ coq. ⁊ cō
chilium eſt aīal ſine ca
pite qđ dꝫ cōburi ⁊ po
ſtea vtrūqꝫ teri: vt ex eo
fiāt ſigna in reſcriptis.

Uniuerſa. Non va
lent reſcripta prin
pis niſi apponat clau
ſula ſi pces veritate ni
tant. Et puniantur qui
reſcripta dictant vel ſcri
būt hac clauſula nō ap
poſita. h. d. in pria par
te. In ſecunda pte dicit
ꝙ pragmatica ſanctio
ſeu ꝯſiſtorialis determi
natio nō habet loci in
cauſis ſingulorum ſꝫ in
cauſis arduis vniuerſi
tatū vel corporum. h. d.
⁊ eſt nō. bal.

p ¶ In pſonā. vbi ipa
tor alloquitur ipos pre
cantes.

q ¶ Annotatio. que fit
ſpōtaneo motu.

r ¶ Pragmatica. i. cō
uētata in adiutorio.

r ¶ Ueritatē. i. ꝙ p ve
ritatem impetrauerit.

s ¶ Queſtio fidei. i. ing
ſitio. i. ſuperior adiectio
ſi pces veritate nitātur.
ſed ſm canones vale
reſcriptum ēt ſi hec vba
nō apponant: qꝛ tamē
itelliguntur: vt extra
reſcrip. c. ij. ⁊ ad hoc
ti. j. ⁊ ſi nō cognitio. ⁊
P. dixit ſm. l. ſi nō vi
ſerant valere reſcripti
qđ eſt cōtra hāc. l. Itē
dixit ꝙ ſi eſt inſerta hec
clauſula pſumit pro im
petrante vt verū dixe
rit. ſi āt nō expſſerit: tūc
ꝯtra eum pſumit. quod
ſtinctio nō probat. l. ac.

t ¶ Queſtor. i. cācellarius hodie. Et nō
ꝙ in fine reſcripti debet eſſe ſubſcriptio queſtoris qua cōtineatur inter
quos ⁊ ad quē iudicē: ⁊ p quē fuerit directa pſona: vt in auc. vt diui. iuſ.
ſubſcrip. hē. glo. queſtoris. colla. viij. Ac.

u ¶ Ueritatis. i. ſi preces veritate nitant. debet enim apponi ſm leges:
ſꝫ. P. dixit cōtra ſed non bene.

¶ De ſtatuis ⁊ ima. Quia p reſcripta cōcedebant fieri imagines in ſu
um vel alienū honorē ideo de his ponit. ⁊ eſt differentia inter ſtatuam
⁊ imaginē. qꝛ in ſtatua nihil eſt qđ hoīs effigiē nō deſignet. ſed in ima
gine ſic. ⁊ eſt pictura. Uel dic dixit de principe nūc ō ſtatuis ⁊ ima. q̄ ad
eius reuerentiam ptinent.

Si quis. Iudices nō debēt pmittere erigi ſibi aliquas ſtatuas
ſine pncipis licentia ſub pena hic ſtatuta. h. d. Saly.

x ¶ Accepiſſe. i. fieri pmiſiſſe.

y ¶ Eneas. i. de ere.

z ¶ Imperiale. i. ſine licētia principis.

a ¶ Titulis. vel. n. illicite extorſiſſe. i. recepiſſe dignitatē quā mō pdit.

b ¶ Subiturum. nā erit infamis. ac.

c ¶ Eos. puta officiales. ac.

f ¶ Comprehenſum. vt. ff. de euic. ſi rem. §. ſi.

Sancimus. Per originalia nō p exēpla ſit probatio reſcriptorum. h. d.
ſm vnum intellectum. aliud eſt verum niſi ſint legitime exemplata cita
tis citandis. Bald.

f ¶ Sancimus. nō exempla. argu. ꝙ per originalia eſt pbandū: vt. J. de edē.
l. procurator. ⁊. ff. de fide inſtru. l. ij.

g ¶ Inſinuentur. i. in iudiciū oſtendant ad aliquā pbationē faciēdā. Uel inſi
nuentur. i. publicent ad eternā memoriā rei ad fidē habendā de qua publica
tione loquitur. J. de teſta. l. publicati. ⁊. l. cōſulta.

Si qua. Non valent reſcripta ſine die ⁊ cōſule. concor. xxx. q. ij. ſi qua. vbi
eſt hec lex canonizata. Bal.

h ¶ Si qua. pſonalia. quid ſi nō pſonalia: certe idē qđ in pſonalibus: cum q̄re
aliud eſſe debeat nō video.

i ¶ Careāt. ꝯtra. s. de no. co. cōpo. §. pe. ſꝫ
ibi de priuile. contentis in cor. iuris. hic nō. vel ſol. vt ibi.

Sacrilegij. Contemptor auctoritatis iperialis vel pōtificalis pena ſacri
legij punitur. h. d. Bal.

k ¶ Sacrilegij. dic caſum: vt. ff. de re iudi.

a ¶ Ignauie. i. p ignauiciam ꝛ ſecordiam.

SI qñ. adoratiõis. q: non debet adorari ibi dñs imperator.

c ¶ Probet. ſcilꝫ iudex Alecur.

d ¶ Preſentiam. i. propter ſui pñtiam.

e IN noſtre. propulſari. i. peul abijci ꝛ remoueri. ꝛ fac̃. ḡ. l. pri.

f AT virtutum. nota. ſic. ff. de iuſti. ꝛ iu. l. i. in pñ. ꝛ ḡ. de nup. ſi libertã. ꝛ s̃. de epiſco. ꝛ cle. l. qñ venerabilis.

g ¶ Oportet. vt ſi aliqs vellet facere ſtatuã: nõ debet facere collectas inter amicos ſuos ad faciendum ſtatuam. ac.

h ¶ Poſtulata. a principe: vt mandet iudici terre ꝙ permittat eam fieri.

i ¶ Ex deſcriptione. i. ex impoſitione collecte.

k ¶ De his qui ad ſtatuas confugiunt.

l Ui ad ſtatuas.

q Inuidie. i. blaſphemie.

m ¶ Creande. dicebat enim ſe fugiſſe ad ſtatuas q: ticius volebat eũ ſternere cum non eſſet verũ. ꝛ hoc faciebat cã infamandi ticium.

immunes: q adulandi ſtudio aut metu inconſtantis ignauie[a] tranſire q̃ ſunt interdicta tẽtauerit. ¶ Imp. Theo. ꝛ Ualen. aa. ꝛ. cc. Cio. p̃. p̃.

SI qñ nr̃e ſtatue vel imagines erigũt: ſeu dieb[9] (vt aſſolet) feſtis ſiue cõib[9]: adſit iudex ſine adorationis[b] ambitioſo faſtidio: vt ornamentũ diei vl' loci: ꝛ nr̃e recordationis ſui pbet[c] accepiſſe pñtiã[d].

¶ Impera. Theo. ꝛ Flo. pre. pre.

IN nr̃e ferenitat̃ imaginibus ac ſtatuis erigendis: puate collationis iniuriã ppulſari[e] p̃cipimus: ne qd in eis ſuũ collator agnoſcat.

¶ Idem. a. ꝛ. c. ad notum comitẽ ꝛ magiſtrum officiorum.

AT virtutum[f] premia tribui merentibus ↄuenit: ꝛ aliorꝫ honores alijs dãnorꝫ occaſiões fieri nõ oꝫ[g]. iccirco q̃tiens vl' iudicibus nr̃is vel cuilibꝫ alteri ſtatua fuerit a q̃cunqꝫ collegio ſeu offõ vl' in hac ſacratiſſima ciuitate: vl' in puĩcijs poſtlata[h]: neq̃quã ex deſcriptione[i] ſumptus colligi patimur: ſed eius cuius ad honorem petit expenſis pprijs ſtatuam collocari p̃cipimus.

¶ De his q ad ſtatuas ↄfugiunt[k]. xxviij. ¶ Imper. val. the. ꝛ archadi. aa. Cincio. pre. p̃.

QUi ad ſtatuas[l] vel euitandi met[9] vl' creãde[m] inuidie cã ↄfugerint: ſi certas habuerint cãs q̃bus ↄfugẽ ad impatoria ſimulacra ↄ̃bueriñt: iure ac legibus vindicẽt: ſi vo pbati fuerit artib[9][n] ſuis inuidiã inimicis creare voluiſſe: vltrix in eos ſententia[o] proferatur.

¶ De of. pſ. pto. oriẽt ꝛ illiri.[p] xxix. ¶ Impera. Alex. a. Theo.

LIbellus[q] pre. pre. datus: p lit̃ ↄteſtatione hẽri nõ p̃t[r].

¶ Idem. a. reſtituto.

FOrmam[s] a p̃fecto p̃torio datam: ꝛ ſi generalis ſit: minime legib[9] vl' ↄſtõnibus ↄ̃ria: ſi nihil poſtea ex auctoritate in ea innouatũ ẽ ſuari equũ ẽ. ¶ Impa. Ualẽ. ꝛ Theodo. ꝛ Archa. aaa. ticião. p̃. p̃.

SI quos iudices vl' ppt' aduerſam vl' lõginquã corporis valitudinẽ: vl' ppt' negligẽtiã: vl' furtũ vl' ſiſe aliqð vitiũ ſblimitas[t] tua inutiles eẽ repperit: his[u] ab adminiſtratione remotis[x] ꝛ vice corꝫ alijs ſurrogat̃: furibuſqꝫ penis legitimis ſubactis[y]: ad nr̃e mãſuetudinis ſciẽtiã: nõ crimina ſꝫ vindicta referat̃.

¶ Idem. aaa. adoro comiti ꝛ magiſtro vtriuſqꝫ militie.

DE ordinario iudice[z] ſemp illuſtris eſt cognitio p̃fecture: ſꝫ militari viro ab eo[a] facta fuerit iniuria.

¶ Impera. archadi. ꝛ hono. ꝛ the. aaa. anthemio. prefe. pre.

SI q poſthac velut indebit' oneribus g̃uati: ad p̃ces[b] crediderint cõuolandũ: ſiue de nauicularijs rõnibus ſiue trãſuectiõibus: reſcripta q̃ ð oibus his atqꝫ hmõi ordinario nibus emitti ↄtigerit: ad ſedem ſublimitatis tue reſcribantur.

¶ De offõ p̃. pre. aphri. ꝛ de omni eiuſdẽ dioceſeos ſtatu[h]. xxx.

IN noie dñi nr̃i ieſu xp̃i imperator: Ceſar Flauius iuſtinianus alemanicus Goticus Germanicus Frãcus atticus alanicus vandalicus aphricanus Pius felix inclytus victor ac triũphator ac ſp auguſtus Archelao pre. pre. aphrice.

QUas gr̃as aut q̃s laudes[c] dño nr̃o ieſu xp̃o exhibẽ debeamus nec mens nr̃a põt ↄcipẽ nec lingua pferre. Multas qdeꝫ ꝛ antea a deo meruimus largitates: ꝛ innumerabilia circa nos eiuſdeꝫ bñficia ↄfitemur: p qbus nihil dignũ nos egiſſe cognoſcimus. Pre oibus tñ h̃ qð nunc oipotens deus per nos p ſua laude ꝛ p ſuo noie dmõſtrare dignatus eſt excedit oia mirabilia opera q̃ in ſeclo ↄtigerunt vt aphrica per nos tã breui tpe recipẽt libtateꝫ: añ centũ et qnqꝫ ãnos a Uãdalis captiuata: q aiarꝫ fuerãt ſimĩ hoſteſ et corporꝫ. nã aias qdeꝫ aduerſa tormenta atqꝫ ſupplicia non ferentes: rebaptizando ad ſuã pñdiã transferebant. corpora vo liberis natalibus clara iugo barbarico duriſſime ſbiugabant. Ipſas q̃qꝫ dei ſacroſanctas eccliãs ſuis pñdijs maculabant. aliqs vo ex his ſtabula fecerunt. Uidimus venerabiles viros qui abſciſis radicitus linguis penas ſuas mirabilr loquebant̃. Alij vo poſt diuerſa tormenta p diuerſas vo diſpſi puĩcias vitã in exilio peregerunt. Quo g̃ ſermõe: aut qbus opibus dignas deo gr̃as pñce valeamus: q p me vltimũ[d] ſuũ ſuũ eccliẽ ſue iniurias vindicare dignat[9] eſt: ꝛ tãtarꝫ puĩciarũ pplos a iugo ſuitut̃ eripẽ. Q̃ð bñficium dei añceſſores nr̃i nõ meruerunt: qb[9] nõ ſolũ aphricã liberare ñ licuit: ſꝫ et ipſam Romã viderunt ab eiſdẽ Uãdalis captũ: ꝛ oia imperialia ornaſta in aphricã exinde trãſlata. Nunc vo deus p ſuam miſericordiã nõ ſolũ aphricã et oẽs eius puĩcias nobis tradidit: ſꝫ et ipſa impialia ornamenta q̃ captiua roma fuerãt ablata: nobis reſtituit. Ergo poſt tanta bñficia q̃ nob diuinitas ↄtulit: h̃ de dñi dei nr̃i miſericordia poſtulamus: vt puĩcias q̃s nobis reſtituẽ dignatus eſt: firmas et illeſas cuſtodiat: et faciat nos eas ſm voluntatem ſuam ac placitum gubnare. et vniuerſa aphrica ſẽtiat oipotent' dei miſericordiã: ꝛ cognoſcant eius habitatores a q̃ duriſſima captiuitate et iugo barbarico liberati ſũt: in q̃ta libtate ſub feliciſſimo nr̃o imperio degẽ meruerũt. Hoc etiam depcantes exoramus[e] p̃cibus ſancte et glorioſe ſemp vgĩnis dei genitricis Marie: vt qcquid minus eſt reipublice nr̃e: p nos vlti

n ¶ Artibus. i. malicijs.

o ¶ Snia. nam vinculis publicis mancipant̃: vt. ff. de penis. l. capitaliũ. §. ad ſtatuas ꝛ facit in ſi. de his qui ſũt ſui vel ali. iu. §. ſi. ac.

p ¶ De offi. prefec. preto. orientis.

q LIbellus. ſupplicatorius.

r ¶ Nõ pt. lꝫ fuerit reſcriptũ ad eum libellum. ꝛ ſic nõ parificat̃ in hoc principi. arg. cõtra. qñ li. prin. da. l. i. ꝛ. ij. ſec[9] in caſu: vt. ḡ. l. ppri.

s FOrmam. al's normam ꝛ al's formã. ſic nõ. p̃fectum facere leges ſicut pn. ſic nec ab eius ſen. appel. vt. ḡ. de ſen. pre. pre. l. i.

t SI quos iudices. ſublimitas. loq̃t p̃fecto p̃tõio.

u ¶ His. ſ. iudicibus.

x ¶ Remotis. ſicut ep̃s ðgradat̃ ſi eſt inutilis. ꝛ ad hoc. s̃. ð hẽ. ꝛ ma. qcũqꝫ. ꝛ. ḡ. de ſer. fu. l. mancipia. ꝛ. ff. de ſuſpe. tu. l. eni. §. ſi. ꝛ. ff. ð cu. re. l. carceris. accu.

y ¶ Actis. al's ſubactis.

z DE ordiario iudice. ſcꝫ delinquente.

a ¶ Ab eo. ſ. ordinario.

b SI qui. ad p̃ces. ſcꝫ nobis porrigendas.

h ¶ De of. p̃fec. p̃. aphrice ꝛc.

c QUas laudes. nõ q̃daꝫ bona verba circa principiũ ꝛ non leguntur iſte due leges.

d ¶ Ultimum. i. vilioreꝫ ſiue minimũ. ſic papa in reſcriptis ſeruus ſeruorꝫ dei. ꝛc.

e ¶ Exoramus. ſ. deum.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

b ¶ Prefatiõe pn.i. quãdo
nos ſcribimus pfectis ⁊ huic
videamur ſcribere iter alios.
c ¶ Quam.ſedem.
d ¶ Ab ea.ſ.ſede.
e ¶ Annexa.vt.j.§.hoc etiã.
ſimile verbum.j.l.proxi.§.ad
hoc iubemus.ac.
f ¶ In noie dñi.nõ in nomie
dñi incipiendũ:vt in au
ten.de armis.in prin.col.vj.⁊
in auc.de queſto.i pn.col.vj.

mos ſuos ſuos reſtimat in ſuo no
mine deus:⁊ dignos nos faciat ſer
uitium ei⁹ adiplere. ¶ Deo itaq̃
auxiliante pro felicitate reipublice
nře p hãc diuinaꝫ legẽ ſancim⁹: vt
oĩs aphrica quaꝫ nobis de⁹ ꝓſtitit p
ipſi⁹ miſicordiã optimũ ſuſcipiat or
dinẽ:⁊ ꝓpriã habeat pfecturã: vt ſi
cut oriẽs atq̃ illiricũ ita ⁊ aphricaꝫ
ꝑtoriana maxia ptãte ſpãlr a nřa
clemẽtia decoref:cui⁹ ſedẽ iubem⁹
eſſe Carthaginẽ:⁊ in pfatiõe⁹ publi
caꝝ chartaꝝ pfecturis alijs ei⁹ no
men adiungi.quã nũc tuã excellẽ
tiã gubernare decernim⁹: ⁊ ab⁹ ea
auxiliãte deo ſeptẽ ꝓuincie cuꝫ ſuis
iudicib⁹ diſponanf. quaꝝ ꝫeiꝫi que
ꝓcõſularis antea vocabaf charta
go ⁊ bizãtium ac tripolis rectores
habeãt cõſulares.reliq̃ ꝟo.i.numi
dia ⁊ mauritania ⁊ ſardinia a pſi
dibus cũ dei auxilio gubernentur.
¶ Et in offõ qdeꝫ tue magnitudi
nis necnõ ꝑ tpe viri magnifici pfe
cti aphrice tricẽtos nonagitaſex vi
ros ꝑ diuerſa ſcrinea ⁊ officia mili
tare decernim⁹. In officijs ꝟo ꝯſu
lariũ ac pſidũ qnq̃ginta hoies per
ſingula officia eẽ ſancim⁹. que ꝟo
emolumẽta ſiue magnificẽtia tua
ſiue ꝯſulares ⁊ pſides:⁊ qõ vnuſ
qſq̃ ex offõ eoꝝ de publico ꝯſequi
debeat:noticia ſubt⁹ annexa⁹ decla
rat. ¶ Optam⁹ ergo vt oẽs iudi
ces nři ſꝫ volũtatẽ ⁊ timoreꝫ dei ⁊
nřaꝫ electioneꝫ atq̃ ordinatiõeꝫ ſic
ſuas adminiſtratiões gubnare ſtu
deãt: vt null⁹ eoꝝ aut cupiditati ſit
dedit⁹:aut violẽtias aliq̃s vel ipſe
inferat:vł iudicib⁹ aut officijs eoꝝ:
aut qbuſcũq̃ alijs collatorib⁹ in
ferre ꝑmittat.ſꝫ.n.ꝑ oẽs prouicias
nřas deo iuuãte feſtinemus vt ille
ſos hẽant collatores:marie tñ tri
butarijs dioceſeos aphricane ꝯſu
lim⁹:q poſt tãtoꝝ tẽpoꝝ captiuita
tẽ meruerũt deo iuuante ꝑ nos lu
mẽ libtaf aſpicẽ.§ iubem⁹ oẽs vio
lẽtias ⁊ oẽꝫ auariciã ceſſare:⁊ iuſti
ciaꝫ atq̃ veritatẽ circa oẽs nřos tri
butarios reſuari.ſic eteni deus pla
caf:⁊ ipſi pñt celeri⁹ ſicut collatores
alij rei nře publice releuari atq̃ flo
rere. ¶ Sportulas ẽt ab offõ tam
viri magnifici ꝑ.ꝑ. aphricani q̃ꝫ re
liquoꝝ iudicũ ſic exigi iubem⁹:quo
mõ in nřis legibus ẽ diſpoſitũ:⁊ ab
oi republica nřa cuſtodif: vt null⁹
audeat quocũq̃ tpe vel qnocunq̃
mõ earũ excedẽ q̃ntitateꝫ. ¶ Hoc
ẽt in pñti ſanctiõe credim⁹ ordinã
dũ:vt nõ multa diſpendia ꝯpletio
ne chartaꝝ vł codicilloꝝ vł in nřo
laterculo vł in ſcrinijs ꝑ.ꝑ. ꝑ aphri
caꝫ iudices ſuſtinere videãt:q: ſi ip
ſi diſpẽdijs leſi nõ fuerit:nullã hñt
neceſſitatẽ eiuſdẽ nře aphrice tribu
tarios ꝑgrauãdi. Iubem⁹ ergo vt
iudices dioceſeos aphricane tã ci
uiles q̃ꝫ militares in nřo laterculo
ꝓ codicillorũ atq̃ chartulaꝝ ꝓmo

tiõis ſue ꝯſuetudinib⁹ nihil vltra q̃ꝫ
ſex ſolidos ꝑbeãt. at ꝟo in ſcrinio
pfectoꝝ non vltra duodecim ſoli
dos cogant iferre.quẽ modũ ſi qs
exceſſerit:ipſe qdẽ iudex trigita li
brarũ auri diſpẽdio ſbiacebit.offñ
ꝟo ei⁹ nõ ſolũ ſimile diſpẽdiũ: ſꝫ ⁊
capitale piculũ ſuſtinebit. nã ⁊ ſi ali
qs ex q̃cũq̃ pte auſus fuerit iuſſio
nes nřas excedẽ:⁊ nõ feſtinauerit
cũ dei timore eas ſuare:nõ ſolũ di
gnitaf aut ſbe piculũ ſuſtinebit:ſꝫ ẽt
vltio ſupplicio ſbiacebit. ¶ Idẽ.a.
Baſſi.magřo militũ ꝑ orientem.
In noie dñi nři ieſu xpi ad oia
cõſilia oẽſq̃ act⁹ ſemꝑ ꝑ deuꝫ
ꝓgredimur.ꝑ ipſũ.n.iura imperij
ſuſcepim⁹.ꝑ ipſum pacem cũ per
ſis in eternũ ꝯfirmauim⁹. ꝑ ipſum
acerbiſſimos hoſtes ⁊ fortiſſimos
tyrãnos deiecim⁹.ꝑ ipſum multas
difficultates ſuperauimus.ꝑ ipm ⁊
aphricã defendere:⁊ ſub nřuꝫ ipe
riuꝫ redigere nobis ꝯceſſuꝫ eſt.per
ipſum quoq̃ vt nřo moderamine
recto gubernef ⁊ firme cuſtodiaf
ꝯfidim⁹:vt iã ꝑ ei⁹ grãꝫ ẽt ciuilium
adminiſtrationũ iudices ⁊ officia
ſingulis aphricanis ꝓuincijs ꝯſtitui
mus:attribuẽtes qõ emolumẽtoꝝ
vnuſqſq̃ ꝑcipe debeat. ¶ Ad ei⁹
igif ꝓuidẽtiam ẽt nũc aiuꝫ nřm re
ferẽtes:⁊ armatas miliaſ ⁊ duces
militũ ordinare diſpoſuimus.Sã
cimus itaq̃ vt dux militũ tripolita
ne ꝓuincie in legitmanẽſi ciuitate
ſedes interiꝫ habeat. ¶ Dux ꝟo bi
ꝫazene ꝓuincie ⁊ in capſa ⁊ Alepte
ciuitatib⁹ interiꝫ ſedeat. ¶ Dux ꝟo
numidie ꝓuicie in ꝯſtãtinẽſi ciuita
te ſedes iteriꝫ hẽat. ¶ Dux ãt mau
ritãie ꝓuicie i ceſariẽſi ciuitate iteri
ſedeat. ¶ Iubem⁹ ẽt vt in traiecto
q ẽ circa hiſpãiã:q ſepta dr:quãtos
ꝓuiderit tua magnitudo de militi
b⁹ vna cũ tribũo ſuo hoie prudẽte
⁊ deuotionẽ ſuãte:reipublice nře ꝑ
oia ꝯſtituatis:q poſſint ⁊ ipuꝫ traie
ctũ ſuare ſemp: ⁊ oia q̃cũq̃ ptib⁹
Hyſpanie vł gallie ſeu frãcoꝝ agũ
tur:viro ſpectabili duci denũciare:
vt ipe tue magnitudini referat :in
quo traiecto ẽt dromões⁹ quãtos
prouideris ordinari facias. ¶ In
ſardinia ãt iubem⁹ ducẽ ordinari:
⁊ cũ iuxta mõtes vbi barbarice gẽ
tes videnf: ſedere: hñtẽ milites ꝓ
cuſtodia locorũ:q̃ꝫtos ⁊ ibi tua ma
gnitudo ꝓuiderit.⁊ oẽs diligenter
ꝓ ꝯmiſſis ſue cuſtodie ꝓuincijs in
uigilẽt:⁊ ab oi hoſtiũ incurſiõe ſub
iectos nřos tueanf illeſos: vt ⁊ fe
ſtinẽt die noctéq̃ dei inuocãdo auxi
liũ:⁊ diligẽter laborãdo:vſq̃ ad il
los fines ꝓuicias aphricanas extẽ
dẽ:vbi añ inuaſiõeꝫ vãdaloꝝ ⁊ mau
rorũ reſpublica romana fines ha
buerat :⁊ vbi cuſtodes ãtiq ſuabãt
ſicut ex clauſuris ⁊ burgis oſtẽdif.
Marie⁹ ãt ciuitates q̃ ꝓpe clauſu
ras⁹ ⁊ fines antea tenebanf cũ cẽnt

g ¶ Interim.expon...
.j.ea.l.§.ſicut ergo p...
dictum.
h ¶ Dromones.i...
ues.
i ¶ Maxime.aduerbi...
k ¶ Clauſuras.i....
rij limina.

g ¶ Interim. expone ... ff. ea. l. §. ſicut ergo ... dictum.
h ¶ Dromones. ... ucs.
i ¶ Maxime. aduerb...
k ¶ Clauſuras. i. ... rij limina.

a ¶ Qui de- bēt. mitti ſub audi. mo.
b ¶ Eaʒ. ſcʒ ordinationē de ꝓuincijs. ſic. ff. de mu- ne. ꝛ hon. vt gradatiʒ. ac.
c ¶ Scḋm la- bores ſuos. ſic. ꝫ. ō magi. offi. l. nemo ꝛ C. viri. ſ. ō ſta tu. ꝛ imag. l. fi. in extra.

ſub ro: mano iperio ꝯſtitute auxiliante diui
na miſericordia cuʒ hoſtes per partes expel
lunt: feſtinate ꝯprehendere atqꝫ munire: ꝛ
in illis locis duces ꝛ milites ꝑ partes acce-
dāt: vbi añā fines ꝛ clauſure ꝓuinciaꝝ erāt:
qñ integre aphricane ſeruabant ſub roma-
no imperio ꝓuincie. qō deo ānuēte cuiꝰ au-
xilio nobis reſtitute ſunt ſperamꝰ cito nr̄is
ꝑuenire tpibus: vt ꝛ in ſecuritate ꝛ pace: ꝓ
uincie cuʒ antiqs finibꝰ integre reſeruent. ꝛ
vigilijs ꝛ laboribus deuotiſſimoꝝ militū:
ꝛ cura ſpectabilium ꝑ tpe ducū cuſtodiant
illeſe. qñ ita ꝯuenit vt ſi cuſtodes fines ꝓ-
uincie fuerint: ne deſ hoſtibus lr̄ia icurrendi
aut deuaſtandi loca q̄ nr̄i ſbiecti poſſident.
¶ Quātos āt milites ſiue pedeſtres ſiue
eqtes ꝑ vnūquēqꝫ limitē q debentꝰ vigilare
ad cuſtodiēdas ꝓuincias ꝛ ciuitates: tua ma
gnitudo ꝓut ꝯſiderauerit ordinet: ꝛ nobis
referat: vt ſi ꝓuiderimꝰ ſufficientē eē ordia
tioneʒ: ꝯfirmemus eāꝰ. ſin aūt ꝓſpexerimꝰ
ꝛ aliqd amplius fieri: vt eā augmentemus
¶ Quid aūt dux ſtipēdioꝝ noīe ꝓ ſe ſuiſqꝫ
hominibus: ꝛ qd eius offiñ ꝯſequeṫ: hoc in
ſubdita declarat noticia. ¶ Sicut ḡ pdcm̄
eſt: interiꝫ nunc duces ac milites ſm̄ nr̄am
diſpoſitionē in locis ſeu ciuitatibus in qbus
iuſſerimus: ſedeāt: donec deo auxiliāte no-
bis ac reipublice nr̄e ꝑ labores nr̄os in illis
locis ꝯſtitui poſſint: in qbus vniuſcuiuſqꝫ ꝓ
uincie antiquꝰ limes ꝯſtitutus erat: qñ florē
te romana rep. memorate ꝓuincie integre
tenebant. ¶ Pro limitaneis v̄o ordinan
dis (q: neceſſariū nobis eſſe videṫ) vt extra
comitatenſes milites ꝑ caſtra limites limi-
tanei ꝯſtituant: q poſſint ꝛ caſtra ꝛ ciuitates
ꝛ limites defendē: ꝛ terras colere. ꝛ vt alij
ꝓuinciales videntes eos ꝑ ptes ad illa lo-
ca ſe ꝯferant. exemplūʒ fecimus vnius nu
meri limitaneoꝝ vt ſm̄ exemplum qō nos
miſimus per caſtra ꝛ loca q̄ prouiderit tua
magnitudo eos ad ſimilitudinem nr̄i exem-
pli ordinet. ſic tñ vt ſi inuenerit de ꝓuincijs
idonea corpora: aut de illis quos antea mi
lites habebant limitaneorum ꝯſtituas nu-
mero in vnoquoqꝫ limite: vt ſi forſitan cō
motio aliqua fuerit poſſint ipſi limitanei ſi-
ne comitatenſibus militibus vna cum mi-
litibus ꝛ ducibꝰ ſuis adiuuare loca: vbi diſ-
poſiti fuerint non longe limiteʒ exeuntes:
nec ipſi limitanei nec duces eorum: vt nul-
lum etiam diſpendium a ducibus vl̄ ducia
nis predicti limitanei ſuſtineāt. nec aliquas
ſibi ꝯſuetudines de eorum ſtipendijs per
fraudem ad ſuum lucrum ꝯuertant. Hoc
aūt non ſolum in limitaneos volumus ob
ſeruari: ſed in comitatenſes milites ꝛ vnū-
quēqꝫ duceʒ: ꝛ tribunos eorundeʒ militūʒ
iubemus vt ſemꝑ milites ad exercitationē
armoꝝ tendant: ꝛ non ꝯcedant eos deua
gari. vt ſi qñ neceſſitas ꝯtigerit poſſint inimi
cis reſiſtere. ꝛ nullum audeant duces vel
tribuni cōmeatalem de ipſis dimittē: ne dū
ſibi lucrum ſtudeant ꝯficere: incuſtoditas
nr̄as relinquant ꝓuincias. nam ſi vſurpa-
uerint memorati duces vel officia eorum:
ſeu tribuni cōmeatalem de militibus relin
quere: aut aliquod lucꝝ de eorum emolu-
mentis ſibi acquirere: h̄ non ſolum in q̄dru
plum iubemus a publico repēdere: ſed etiaʒ
ꝛ dignitate eos ꝑuari. Magis. n. debēt du-
ces ꝛ tribuni ſupra deputata ſibi emolumē

ta ſꝫ labores ſuos ᵈde nr̄a largitate remūe
rationē ſperare: ꝛ non de cōmeatᵉ militum
aut de eoꝝ ſtipendijs lucrum ſibi acqrere.
Quoniam ideo ordinati ſunt milites vt ꝑ
ipſos prouincie vendicent. precipue cum
ſufficienter ꝛ ipſis ducibus ꝛ eorūʒ officijs
emolumenta preſtitimꝰ: ꝛ ſemꝑ ꝓuidemꝰ
vnumquenqꝫ ſm̄ labores ſuos ad gradꝰ
meliores ꝛ maiores dignitates perducere.
¶ Poſtq̄ v̄o deo placuerit: ꝛ per tuam
magnitudinem limes oīs in antiquum ſta
tum peruenerit: ꝛ bñ ordinatus fuerit: tunc
vbicunqꝫ neceſſitas emerſerit: viri ſpecta-
les duces inuicem ſibi qñ vſus exegerit au
xiliūʒ prebeant: vt prouincie ſeu limites ea
rum vigilijs ꝛ laboribus deo iuuante illeſi
cuſtodiant. ¶ Sicut autem iubemus au-
daces ꝛ feroces ꝯ iniquos iudices ac mili-
tes nr̄os eſſe: ſic volumus eos mites ꝛ be-
niuolos circa collatores noſtros exiſtere: ꝛ
nullum damnum nullā qꝫ leſionem in eos
efficere. ¶ Sin autē qſquā de militibus au
ſus fueritᵈ quācunqꝫ leſionem tributarijs
noſtris inferre: periculo viri ſpectabilis du
cis ſeu tribuni principis digna vindicta affi
ciatur: vt indēnes tributarij noſtri cuſtodi-
antur. Si v̄o pro quibuſdaʒ cauſis interpel
latio apud noſtros iudices facta fuerit: iu-
bemus non amplius ſportularum noīe q̄
nr̄is legibus diffinitum eſt executores acci
pere: penam eiſdem legibus inſertam ex
tranſgreſſione formidantes. ¶ Cum autē
deo annuente aphricane nr̄e ꝓuincie per
tuam magnitudinem ſm̄ nr̄aʒ diſpoſitiōeʒ
ordinate: ꝛ limites in antiquum ſtatum re-
ducteᵉ. ꝛ omnis aphrica ſic detenta fueritᶠ
ſicut erat. ¶ Cū ergo hec oīa iuuante deo
pſite tua magnitudine diſpoſita ꝛ perfecta
fuerint: ꝛ per labores tuos: antiquos fines
oīs aphrica receperit: ꝛ docueritᵍ nos de oī
ordinatione totius aphrican e dioceſeos. i.
quanti ꝛ q milites: in quibus locis vel ciuita
tibus collocati ſunt: ꝛ quanti limitanei: ꝛ in
quibus locis ꝛ militijs ꝯſtituti ſunt: tunc iu-
bemus tuam magnitudinem ad nr̄am cle
mentiam remeare. ¶ Interea v̄o ſi aliq̄s
ciuitates vel caſtellaʰ ꝑ limites ꝯſtituta: ꝓui
derit tua magnitudo nimie eſſe magnitudi
nis: ꝛ ppter h̄ non bñ poſſe cuſtodiri ad ta-
leʒ modū ea ꝯſtrui diſponat vt per paucos
bñ ſuari poſſint. ¶ Cum autem magnitu
do tua oībꝰ diſpoſitis ad nos remeare iuſ-
ſa fuerit: tunc duces vniuſcuiuſcunqꝫ limit̄
quotiens ꝓ componendis ciuitatibus ſeu
caſtris: ꝛ ꝓ ſtipendijs ſuis ac ꝓ annonis ali
qō opus habuerint: celerius ad virum ma
gnificum p̄fectūʒ per aphricaʒ ſignificēt: vt
ipſe q̄ neceſſaria fuerint feſtinet facē: ne ali
qua ꝓtractio ꝓuincijs noceat. Ea v̄o q̄ ipſe
fecerit vel que adhuc neceſſarie ꝓcuranda
ſunt: poſtea ꝛ vir memoratus magnificus
aphrice: ꝛ viri ſpectabiles duces ꝛ de alijs
omnibus que aguntur frequenter ad nos
referant: vt benefacta ꝯfirmemus: ꝛ que
oportunius debent fieri ex noſtra diſpo-
ſitione paganturʳ. ¶ Hoc ēt decernimus
vt iudices q ordinādi ſunt per aphricanos
limites: nil amplius in ſacratiſſimo pala-
cio cuilibet pſone aut dignitati vel in preto
rio per aphricam prefecture ꝛ magiſterie
poteſtati prebeant: niſi quantūʒ ſubter an-
nexaⁱ declarat noticia. Nam ſi quis am-

d ¶ Auſus fuerit. a. ſ. vſurpauerit.
e ¶ Reducti. ſ. erūt
f ¶ Fuerit. idest ſit.
g ¶ Docuerit. ſ. tua magnitudo.
h ¶ Caſtella. ꝛ ſic papa pōt facere de vno epatu duos.
i ¶ Annexa. vt. ſ. l. priori.

a ¶ Ab eis recipiat. q̄ďa habēt hic plus .ſ. quantū q̄libet dux cū ſuis hoīb⁹ capiat. q̄dam nō, ⁊ ſic eſt no tiria de q̄.ſ. fecit mē tionem.

¶ De officio prefe cti vrbis.

b Studentibus. redūdaſſet .i. totuȝ con ferreremus annone prefecto.

c ¶ Prefecture .ſ. vr bis.

d ¶ Lateat. q̄n ipſe habeat.

e ¶ Ptātes. ꝑfectuſ vrbis vel prefectus annone.

f ¶ Poteſtas .i. ꝑfe ctus vrbis vt .ſ. eo. ti. .l.iij.

g ¶ Exerceat .i. ha beat.

h ¶ Noie. vocat̄ eni ꝑfectus vt ⁊ ipſe.

h' ¶ Ex ipo noie. nō duo hic. ⁊ q̄ inferior ſubſit ſupiori ⁊ q̄ no mini eſt deſeruiēdū: vt .ſ. de deſen. ci. l. de fenſores. ⁊ .ſ. de epi. ⁊ cleri. decernimus.

Quod. Soluȝ obnoxij ſūt ad iudicem deducendi. h.d. Saly.

i ¶ Qd. hec lex non legitur.

k ¶ Sanctiōib⁹. q̄s nō habemus q̄ dice bāt q̄d ſequit̄. ⁊ fa. ff. e. l. i. ſ. cum vrbem.

l ¶ Tua. loquit̄ pre fecto vrbis.

m ¶ Obſeruet. hic .ſ. aduocādas corā ſe: q̄ in eis nō hȝ iuriſ ditionem.

Prefectus. Prefectus vr bis preeſt cūctis offi cialibus ⁊ ptātibus. h.d. Saly.

n ¶ Prefectus. nō legitur.

o ¶ Uſurpat. nō ꝑ ſcipientibus q̄ rogāt ſcholares q̄ eos au diāt ſine preiudicio alioꝝ.

Omnia. Uni uerſi ciues ⁊ col legia ꝑfecto ſunt ſub dita. h.d. ſaly.

p ¶ Oia. non legit̄.

q ¶ Genera. vt pi ſtorum vel ſimiliuȝ.

Primicerius. Primiceriū of ficiū durat biennio: quo finito ſiue rpeſſi ue morteſiue alia rō ne ſequēs in ordine matricule locū eius dȝ obtinere. h.d. ſal.

r ¶ Perſonaruȝ .ſ. aliaꝝ ſuſcipiat curā,

pli⁹ q̄ȝ i ſubdita noticia taxatum eſt vſurpa uerit ſe accipe: triginta libras auri mſcte de pēdat noie. ¶ Cū ⁊ piculo idignatiōis nr̄e ſerenitat̄ ſubiacebit: nulla alia q̄libȝ pſona aut dignitate aut officio accipiēte aliq̄d ab eis ꝑter illos quoꝝ noia in ſubiecta noticia ꝯtinent̄. ¶ Ad hoc iubem⁹ vt deo iuuāte vnuſq̄ſq̄ȝ dux ſeu eoꝝ officia: ſȝ q̄ noticia ſubter ānexa detinet̄: emolumēta ſua ex tri butis aphricāe, puīcie ex calēdis ſeptēbris: inſtantis feliciſſime terciedecime idictiōis p cipiāt. ¶ Et hec noticia deo volēte dȝ dele gari iudicib⁹ ⁊ eoꝝ officijs i aphricā ꝯſtitut̄ ꝓ ānonis ⁊ captu p ſingulos annos ꝓben dis. Itē viro clariſſimo duci tripolitane ꝓ uincie ⁊ hominib⁹ ei⁹ āno nonageſimo ſin gula ānona ſol. quinq̄ȝ cap. cētuȝ q̄nquagi taنوē ſinguli cap. ſolis ducentoſoctogin taduos. Aſſeſſori ducis ⁊ offō ac homini bus ei⁹ q̄dragita an. nonaginta ⁊ ſeptē. Itē viro clariſſimo duci zazene ⁊ hominib⁹ ei⁹ ſilr. Itē viro clariſſimo duci numidie ꝓuin cie ⁊ hominib⁹ eius ſilr. Itē viro clariſſimo duci mauritanie ꝓuincie ⁊ hominibus ei⁹ ſimiliter. Ita duci ſardinie inſule ⁊ homi nibus eius ſilr. Itē noticia ꝯſuetudinū q̄ in ſacro laterculo ⁊ ꝑtorio ampliſſime ꝑfectu re p aphricā: tā in offō magr̄i militū ꝓ rpe ducē ꝑhere dȝ. vniuſcuiuſq̄ȝ liminis ſicut in ſacro latercło ſex ſol. in officijs magiſterie militū ptātis ꝑ inſinuandis diuinis admini ſtrātionib⁹ ſeu diuine ſerenitat̄ affatib⁹ ſol. duodeciȝ. ꝑ offō ampliſſime ꝑfecture per aphricā. pro inſinuādis ei⁹ chartis ſol. duo deciȝ. Gloria itaq̄ȝ tua q̄ ꝑ hāc pragmaticā ſanctionem nr̄aȝ ſtatuta ſunt eternitatis ef fectu mācipari obſeruariq̄ȝ precipiat.

¶ De officio prefecti vrbis. xxxi.

Impa. Ual. ⁊ val. aa. Uoluſiano. pre. ꝑ.

Studētib⁹ nobis ſtatū vrbis ⁊ āno nariā rōnē aliq̄ū firmare: in aīo ſu bijt eiuſdē ānone curā nō oīb⁹ de ferre ptātib⁹. ⁊ ne ꝑfectura vrbiſ abrogatū ſibi aliq̄d putaret: ſi totū ad offīm annonari um redundaſſet: eidem ꝑfecture ſollicitu dinis neceſſitatem mandam⁹. Sȝ nō ita vt lateat officiuȝ annonarie ꝑfecture: ſed vt ambe ptātes inquantū ſibi negocij ē tueā tur ciuileȝ annonā. ſitq̄ȝ ſocietas muneris: ita vt inferior gradus meritum ſuperioris agnoſcat: atq̄ȝ ita ſuperior ptās ſe exerce at vt ſciat ex ipſo noie quid ꝑfecto debeat̄ annone. Imp. aa. ad pelliū pre. vrbis.

Quod promulgatis ſanctiōibus tua ſin ceritas reſcriptum eſſe non neſcit: etiā ex precepto noſtro cōpetēter obſeruet ne q̄ſdam pſonas de prouincia exiſtimet ad uocādas: niſi tantummō ſuos officiales: ⁊ hoies populares huius alme vrbis ſeditio nibꝰ obnoxios. Impator. Ual. Gra. ⁊ Ualē. aaa. ad ruphinum.

Prefectus vrbis cūct̄ q̄ itra vrbeȝ ſunt āntecellat dignitatib⁹ ⁊ ptātib⁹ tātū ex oi pte deriuat̄ q̄ȝtū ex oi iniuria atq̄ȝ detrimē to alieni honoris vſurpat̄. Imp. the. val. ⁊ arch. ad. aaa. ſeueri cōiti largitionuȝ.

Omnia corporatoꝝ genera q̄ in ꝯſtanti nopolitana ciuitate verſantur: vniuer ſoſq̄ȝ ciues atq̄ȝ ꝑplares ꝑfecture vrbane rei moderamine cognoſcas.

Impa. The. Conſtan. pre. vrbis.

P [illegible] ad utor me ſedis q̄d in codē

gradu officij ꝑ biēniuȝ ex ꝯſuetudine ꝑſce ordinationis meruit: curāȝ inſuper pſona ruȝ vſurpatiōe oi atq̄ȝ ambitione ceſſante ſuſcipiat: etiāȝ h̄ adiecto: vt ſi q̄s memora to ordine vel ꝯditionis humane ſine ꝓuen tus: vl̄ alia quacunq̄ȝ rōne militie gradum ꝓprie amiſiſſe monſtrabit: ſolite ambitiōis iniuria vacante: locū ꝯis qui iuxta matricu le veritatem ſequitur obtineat.

¶ De officio magiſtri militum.

Impator. Ualen. ⁊ Gra. ⁊ The. aaa. Euſi. prefecto pre.

Uiri illuſtres comites ⁊ magr̄i pedi tū ⁊ eq̄tū in ꝓuīciales nullā penit⁹ hēant ptātē. nec ampliſſima ꝑfectura in militares viros. Impa. Theo. ⁊ ho. aa. ad Hypaciū magiſtrum militum.

Apparitores ꝑ orientē ſtatutos: officij tui ad aliō iudiciū trahi minime opor tebit. Sciat igitur illuſtris magnificētia tua ſub te ſiue ciuiliter ſiue criminaliter appetā tur: eos litigare debere.

Impa. Zeno. a. Sebaſtiano. pre. pre.

Eos qui vltra ſtatutos in offō magiſte rie ꝑ oriētē ptātis militant: ciuiliū quo q̄ȝ iudiciū ſentētijs ſup quolibet negocio ſubiacere precipim⁹. ipſis q̄n ēt ſtatut̄ in tri butarijs collationib⁹: ciuiliū quoq̄ȝ iudicū diſpoſitiōib⁹ proculdubio pariturís.

Impa. Ana. Jo. magr̄o mili. ꝑ illiricum.

Milites de locis in q̄b⁹ ꝯſiſtūt ad alia lo ca ſine ſpāli nr̄e ſerenitatis auctoritate nullaten⁹ trāſferri ꝑcipim⁹: ne eoꝝ expen ſe in locis in q̄b⁹ cōſiſtunt minuant̄. ſȝ ſi for te q̄dā vrgēs ⁊ neceſſaria cā emerſerit vti litati ac ſecuritati publice: tā ampliſſimam pretorianāȝ ꝑfecturāȝ q̄ȝ tuam ſedem ſine vlla ꝓcraſtinatiōe ꝓſpicere penit⁹ oȝ: ⁊ ſug geſtiōes ad nr̄as aureſ deſtinare: indicātes tāȝ loca de q̄bus milites transferēdi ſūt: q̄ȝ ea ad que ꝑuenire eos oȝ: Noiaq̄ȝ fortiſſi moꝝ numeroꝝ in q̄b⁹ ijdē milites refe runt: necnon quantitateȝ annonaruȝ: ⁊ ſiū oia cām ob quāȝ ijdē milites transferendi ſunt: vt poſt talē ſuggeſtionem a noſtra au ctoritate competentia procedant.

Impa. Juſti. a. zite viro illuſtri magiſtro militum per armeniam ⁊ Pontbuȝ Pol lemoniacum.

Cum ꝓpitia diuinitate romanuȝ nobis ſit delatū impium: ſollicita cura cauta diligētia ptractantes: ꝓſpeximus oportere etiā ꝑtib⁹ Armenie ⁊ Pōtho Pollemo niaco ⁊ gētib⁹ ꝓpriū magiſtrū militū ꝑ hāc legeȝ ꝯſtituē: tuāq̄ȝ magnitudineȝ que no bis ex antegeſtis optime cōmēdata eſt: ido neāȝ ad taleȝ fore dignitateȝ ꝯfidentes ele gim⁹: certaſq̄ȝ ꝓuīcias .i. magnam armeni āȝ q̄ iterior dicebat̄ ⁊ gentes ante Nicenā videlicet ingelinā Aſtiamenā Sophelenā in q̄ ē matyropolis: vl̄ abirenā ⁊ ꝑmāȝ ⁊ ſe cūdāȝ Armeniā ⁊ Pōthuȝ Pollemonia cū tue cure cū ſuis ducib⁹ ꝯmiſim⁹. comite armenie penit⁹ ſublato: cūctoſq̄ȝ ſubdim⁹ nu meros non mō quos in pn̄ti nouos ꝯſtitui mus: ſȝ ēt de pn̄talib⁹ ⁊ orientalibus ⁊ alijs agminib⁹ ſegregatos. nō tn̄ eoꝝ q̄ȝtitateȝ agminū minuētes: ſȝ q̄ pleſ eis addidim⁹ ſine reipublice grauamine ⁊ ſine augmento ſumptuū: aliquantos ſubtraxim⁹: ita tn̄ vt ⁊ poſt hanc ſubtractiōeȝ ampliores remanſe rint. q̄ȝ vſq̄ȝ ad nr̄a felicia fuerāt tempora.

De officio queſtoris. .xxx.

Impa. Theo. a. Saluſtio q̄ſto.

Uotius minoris laterculi curā officias ad tue ſublimitatis ſollicitudinē ptinere: ita vt in tuo arbitratu et ſcrinio memorie totius minoris laterculi dignitates: hoc eſt pfecture et oīs tribunatꝰ et ppoſiture caſtroꝝ iuxta conſuetudinē priſcam clementie mee auctoritate deinceps mittant. Idem. aa. Eliconi militi et magiſtro officij.

Omneſ minoris laterculi dignitates: q̄ ſub cura qdem ac ſollicitudine viri illuſtris queſtoris eſſe antea videbant: poſtea ſo vel vniuerſe vel medie ad magiſtroꝝ militū ptātē: diſpoſitionēq; traſierāt: placuit nūc clementie mee: vetuſti temporis more reuocato: ad priſca deinceps iura reuocare.

Imp. anaſta. eucbio magro offi.

Officiaꝝ et ꝯditiões q̄ ptinēt ad viros d̄uotos: in ſacro ſcrinio memorie militātes: nemini liceat ſub q̄cunq; occaſione ſine vlla diuine ſubſcriptiōis liberalitate pagere. eo qcunq; in hoc fuerit poſtea facinore ꝯuictus: publicatione bonoꝝ ſuoꝝ mlctādo: offō quoq; rectoris puincie: in qua non allegato ſup gerenda ſollicitudine ſacro reſcripto: aliqs auſus fuerit eandem curā ſibimet vſurpare: triū libraꝝ auri diſpendio feriendo.

De offō magri officioꝝ. xxxi

Impa. ꝯſtā. a. ad agentes i rebꝰ.

Priuilegijs dudum ſchole noſtre idulus itegre reſeruatis: ad ducenā et in ceteras hyarchiā nemo ſuffragio ſꝫ labore vnuſqſq; pueniat. pncipatū ſo adipiſcat mſcula decurrēte. ita vt ad curas agēdas et curſū illi exeāt quos ordo militie vocat: et eiꝰ laborū adiutor. ꝑterea in quoꝰ totiꝰ ſchole ſtatꝰ et magri ſecuritas ꝯſtituta ē idoneꝰ: pbitate moꝝ: ac bonis artibus pditꝰ: nr̄is p magrm optimū offerat: vt noſtro ordinet arbitrio. Imp. valē. Theo. Archa. aa. ad patricium in rebus officiorum.

Nemo agētiū in rebꝰ ordinem militie atq; ſtipēdia peruertat et ſi nr̄i nominis p obreptiōeꝫ detulerit idultū. ac ſi qs formā admiſſi eiuſmōi docebit obtuliſſe: in locum ex q̄ idecēter emerſat reuertat: vt is gradu ceteros añcedat: quē ſtipēdia meliora vł labor ꝓlixior fecerit anteire. Imp. Theo. et valenti. aa. pleicio comiti et magro offōꝝ.

Scholariū nr̄oꝝ deuotio ꝓbata a nr̄is parētibꝰ: circa maieſtatis nr̄e affectiōeꝫ enituit. inde qcqd ad fouēda ſuādaq; eoꝝ ꝓuilegia poſtulat: ſtatī credidimꝰ admittēdū. ideoq; ſuggeſtionē tui culminis approbātes: viris ſpectabilibꝰ comitibꝰ ſcholaꝝ verberād regradādi ne ſenatoresꝰ et ducenarios iniam denegamꝰ. ea nāq; q̄ tali cōmotiōe digna ſunt: ad tue ſublimitatis volumꝰ referri noticiā. Idem. a. Mono. magiſtro offi.

Uare tui ppetui culminis credimus iniūgēdū: vt ſup oi limite ſub tua iuriſditiōe ꝯſtituto quēadmodū ſe militum numerꝰ hēat: caſtrorumq; ac clauſaꝝ cura ꝓcedat: quot ſinglis ānis ſignificare nob ꝓpria ſuggeſtiōe ꝓcuret. Impa. Iu. et iuſti. aa. Ticia. magiſtro offi.

Iubemꝰ eū ad militiā deuotiſſimoꝝ ſcholariū d̄cetero peruenire: q nūs meruit iudiciū. nec licere ꝑ tpe tui culminis adminiſtrationeꝫ hn̄ti ſine hmōi ꝓbatoria aliquē iter eoſdē viros d̄uotos ſcholares ſuis referre ꝑceptiōibꝰ. Sꝫ ſciat is q ſine ſacro reſcripto ad eādē puēire militiā auſus fuerit nō ſolū ea ſe ꝓuari verūetiā pene. xx. libra. auri ſbijci. Illō et obſuari d̄cetero volumꝰ: vt ſi qs locꝰ ſtatutoꝝ ſcholariū in q̄cunq; ſchola vacauerit: ille ſurrogetꝰ quē nr̄a pietas per ſacruꝫ reſcriptuꝫ vacātē ſubire locuꝫ preceperit. Ad hec q̄drimeſtruos breues eorūdē ſcholariū cura tue ſublimitatis et ꝑ tpe viri excellētiſſimi magiſtri officioꝝ ꝯſcribi volumus: et eos ſacro ſcrinio laterculi p̄ſtari ibi deponendos: vt ſemp noticia eorundem ſcholariū certa ſit neq; publico dānū aliqō infligatur.

De officio comitis ſacrarū largitionumꝰ. xxxij.

Impa. arch. et ho. aa. Li. comiti.

Palatinisꝰ hec cura dꝫ eē ꝓpria: vt periculo ꝓprio notarijs deſtinat ſup negligētia iudicū ſi ita res exegerit: ꝯqrantꝰ ne eoꝝ ſit ipunita deſidia. Iudices q̄q; de eoꝝ nominibꝰ referre ꝯueīt quos ꝯmodis ꝓprijs magiſq; vtilitatibꝰ publicis ſtudē prouiderit. Breues et q̄drimeſtruos ad offīn palatinū nouerit dirigēdos: aurūq; exactū ad ſacras largitiones ſine vlla dilatione eſſe mittendum.

De officio comi. rer. priuatarū.

Impa. Ualen. et Ual. ad Horatium comitem bizantium.

Si qdꝰ negocioꝝ fuerit actitatū in qbꝰ aliqd cōmodi fiſcalis appareat: ad offīn rei priuate tua grauitas acta tranſmittat: vt inſtructiōe percepta: quid ſibimet iuris auxilio debeatur agnoſcat.

De officio comi. ſacri palatij.

Impera. ar. et ho. minerino comiti et p. ꝑtero.

Ad palatinoꝝ curā et rōnalium officia oīum reꝝ nr̄arū et totiꝰ ꝑpetuarij ꝟ ē emphiteoticarij iuris exactio reuertatur. Impa. ar. et ho. minetio comiti.

Si qs iudicū vir illuſtris vel p̄fectꝰ vrbis: cognitionē comitꝭ reꝝ priuataꝝ examini d̄bitā ſibimet vēdicādā cēſuerit: vł tuitiōeꝫ ꝯtra

a De offi. queſtoris. Hic ti. non legitur.
b Uotius. caſtroꝝ.
t vt deutacuri. alꝭ deauratori vł petrus de vico.
c Omnes. reuocare. vt redeāt ad queſtorem. ac.
d Officia. nō cōtra petruꝫ de vico q locat q̄ſtus ſine pncipe.
e Militantes. ſ. queſtores.
f Peragere. ſine licētia principis.
g De offi. ma. offi.
h Priuilegijs. in
p quo. ſubandi ille.
i Nemo. indultum. ideſt reſcriptum.
k Admiſſi. ideſt impetrati.
l Scholariū. ſenatores. i. filios ſenatorum qui erāt ſcholares in militia.
m Et ducenarios. i. eorum filios.

n Iubemus. ꝑceperit. nō pro locis in ſcholis. nā ſcholari recedēte non debeat alius locūm illum ſibi vendicare ſine lnia dn̄i. Item nō ꝑ prebenda. naꝫ vno canonico mortuo nō debet alius in locum eius ſurrogari ſine licentia pape.
o De offi. comi. ſacraꝝ largitionuꝫ. Hic eſt illuſtris: vt j. de aſſe. l. ſi.
p Palatinis. i. officialibꝰ palatij pncipisꝰ q ſunt comites largitionum.
q Conquerantur. i. dicant principi.
r Deſidia. ſicut j. de priua. car. l. j. §. j. et ſequēs ti. de offi. comi. rerum pri. non legit. ac.
s Prouiderint. q. d. vnus iudex accuſet alium.
t Largitiones. alꝭ largitionis et ꝓpter hoc eſt titulus h.
De offi. comi. rerum priuatarum.
u Si qd. alꝭ ſi quod negociorum.
p Priuate. i. procuratoribus ceſaris.
y Sibimet. i. fiſco.
De offi. comi. ſacri palatij.
z Si quis. in articulo. ideſt ſtatim.

¶ De officio procõſulis ⁊ legati.

L Egati.i. delegati pro
conſulum.
b ¶ Traſmittere. ecce
pro crimie ſuſpecti de quo ẽt
ꝓnũciant. Et nõ duo in eo le
gato ſpãlia. ⁊ ꝙ de omni cri-
mine cognoſcit. ⁊ ꝙ etiã pro-
nũciat in crimine ſuſpecti: vt
hic. ⁊ ff. de offi. pcõ. ſolent. ⁊
ff. de ſuſpec. tu. l. i. §. i.
O Fficiũ. adiꝫt. ſ. in ſuis in-
greſſibus ad eum.
d ¶ Agere. i. viuere.
e ¶ Cuius. ſ. officij.
f ¶ Principem. patrem ſere
nitatis noſtre que eſt. ſ.
g ¶ Cõmouerũt. nõ ꝙ pia al
legatio mouit principem.
¶ De officio comitis oriẽtis
Procurator erat rex ꝗ erãt
in oriente. ⁊ nõ legitur hic ti.
¶ De officio prefec. augu.
Hic eſt ſpectabilis: vt. ſ. de pri
ua. car. l. i.
O Mnia. tue. loquitur
prefecto auguſtali.
i P Refectus. puniẽdi. im-
mo videt vt. ff. de of. pſ.
illicitas. §. q vniuerſas. que ẽ
ↄtra Sol. ſpãle in hoc: vt nõ
habeat ius gladij. vel dic nõ
habet in hos. habꝫ tamen in
alios.
¶ De officio vicarij. Nõ le-
legit hic ti. Azo.
k i N ciuilibus. militum.
cuius eſt hic vicarius.
l ¶ Reuerentiã. cũ pfectus re
preſentet reuerẽtiam princi-
pis: ⁊ iſte ſit vicarius prefecti
⁊ ſic per mediũ prefectum vt
ff. de offi. preto. l. i.
m ¶ Auctoritas. nõ ꝙ dic cõ
temptum eſſe ſi nõ audiatur.
¶ De officio pretoris Spe
ctabilis eſt. ⁊ dic primã legeꝫ:
que tractat de offi. eius. nota
etiam ſedula ſeruitus. als vir
tus. ⁊ ꝙ plus ſeruiet emanci
patus patri: ꝙ ſi eſſet in pote
ſtate. accur.
n p Retori. exuant. i. libe-
rentur. ac.
o T Res. olim. xviij. vt. ff. de
or. iur. l. ij. §. deinde di
uus auguſtus.

eiuſdeꝫ ſtatuta ſedis preſtiterit: ad
quinquaginta librar auri illationem
pene noie ⁊ offiñ eius teneat: quaꝫ
decet in articulo exigi manſuetudi
nis noſtre erario ſociandam.

¶ De officio procõſulis ⁊ legati.

Impa. ↄſtã. a. pconſuli aphrice.
L Egati nõ ſolũ ciuiles ſꝫ ẽt
criminales cãs audiãt: ita
vt ſi ſñiaꝫ in reos ferẽdã p
uiderit: ad pconſules eos trãſmit-
tere nõ moreñt. Impa. Arc. ⁊
Ho. Simplicio procon. aſie.
O Fficiũ elleſpõti ↄſularis eterne
recordationis pſes ſerenitat
noſtre adiꝫt. ⁊ expoſuit ſuis icõmo
dis in qb°a vicarianis apparitori-
bus vrgebat: orauit ſo imperio tue
ſublimitat agere potestatẽ: cuius
allegationes humane, pcliuius piũ
principem cõmouerunt: quas ⁊
nos obtinere cenſemus.

¶ De officio comitis orientis.

Impera. Leo. a. Viuo. pre. pre.
V Itulos q alitarchia ⁊ ſyri-
archia munerib° in prima
ſyria deputati ſunt: per offi
cia tam viri ſpectabilis comitis ori
entis ꝙꝫ viri clariſſimi rectoris ꝓui
cie flagitari ꝑcipimus: alitarchie q-
deꝫ ludi cura viri ſpectabilis comi
tis oriẽt ⁊ ei° officio. ſyriarchia vo
ſollicitudine viri clariſſimi moderã
tis ꝓuinciã: eiuſqꝫ apparitionis ex
erceant. nulliqꝫ penitus curialium
nec ſi voluerint idẽ munus vel ho
norem ſubeundi lĩa permittatur.

¶ De officio prefecti auguſtalis.

Imperatores Valẽ. ⁊ Theo. ar
cha. aaa. Florẽ. prefecto auguſtali.
O Mnia tributa p egyptia-
caꝫ dioceſim in cura ⁊ ꝓui
dẽtia claritatis tue a mo-
deratorib° ꝓuinciaꝝ exigi iubemus.
¶ Si q tñ ex poſſeſſorib° ſiue mili-
tarib° ſiue nõ militarib°: ad iferẽda
q debẽt audaces extiterint: eos per
militare ẽt auxilium ſi op° exegerit:
ad ſolutionem compelli cenſem°.

Impa. The. archa. ⁊ ho. ruphi.
P Refect° ꝓtorij auguſtalis ordi
nariorꝫ ſub ſe iudicum exami-
nãdi flagitia ⁊ ſup his referẽdi non
amouẽdi vl' puniẽdi hẽat ꝓtãtem.

¶ De officio vicarij.

Impa. Valen. ⁊ Valen. ⁊ Gra-
tia. Antonio. p. p.
I N ciuilibus cauſis vicari-
os comitib° militum ↄue-
nit añferri: in militaribus negocijs
comites vicarijs anteponi. Quoti
enſcunqꝫ ſocietas in iudicãdo ↄti-
gerit pꝫ eo loco vicari° ponetur: co
mes adiunct° accedat. Si qdẽ pfe-
cture meritũ ceteris dignitatib° an
teſtet: ⁊ vicaria dignitas ipſo noie
ei° ſe trahẽ indicet potiores: ⁊ ſacre
cognitionis habeat poteſtatem: ⁊
iudicationis noſtre ſoleat vl' dbeat
repreſentare reuerentiam.

Idem. aa. ad Heſperium. p. p.

R Elatiões vicariorꝫ ſi qñ vſus
attulerit: ad nñaꝫ mãſuetudinẽ
referant. relatiões enim iudicuꝫ li-
bẽter audim°: ne adminiſtratoruꝫ
decreſcere videat auctoritas ſi eo
rum ↄſulta veluti pphanorꝫ pces
a noſtris aditis repellamus.

¶ De officio pretoris.

Imp. cõſtã. ad ſenatũ.
P Retori defert hec iuriſdi-
tio ſaciẽtib° nobis vt li-
bale negociũ ipſe diſceptator exa-
minet. ¶ Sane iterponi ab eo de
creta ↄuenit: vt ſiue in itegrũ reſti-
tutio deferẽda eſt: pbatis dũtaxat
cãis. ab eodẽ ẽt iterponat decretũ:
ſeu tutoris dandi ſeu ordinãdi cu-
ratoris ipleat ab eo iterpoſitio dere
torꝫ. ¶ Quippe cũ apd eũ q̃qꝫ adi
piſci debeat pꝛonorꝫ iudicio ſedula
fuit° libertatẽ: Nec ſane debita fi-
liorꝫ votis patrꝫ vota ceſſabunt: vt
patente copia liberos ſuos exuãt
ꝓtãte magis ꝓprijs obſeqis eman
cipatos: cũ ſeſe itelligant his obſe-
qis plus debẽ a qb° ſeſe meminẽ-
rint vinculis ſacris exutos.

Impa. Val. ⁊ mar. aa. tici. p. p.
T Res° tñmõ ꝓtores electe opi
niõis in hac vrbe per ſingulos
ãnos iudicio ſenat° ꝑcipim° ordia
riꝫ q cõpetẽtes cãs ac debitos act°
integre diſceptare atqꝫ tractare de
bebũt. vt hi tñ tres ex his q ꝓpriuꝫ
lare° in hac alma vrbe hẽant nõ ex
ꝓuincijs eligant. nec ſi qs forte pp
alias cãs ad hãc vrbeꝫ de ꝓuincijs
venerit: ad ꝓture vocet mun°. ſꝫ hi
tñmõ vt dictũ ẽ: q hic domicilium
fouent: ita tñ vt nec ipſi ſup° quoſ
dã inferre cogant inuiti: ſed hẽant
ſpontanee liberalitatis arbitrium.

¶ De officio rectoris ꝓuicie: ⁊ vt
nulli patrie ſue adminiſtratio ſine
ſpeciali ꝑmiſſu principis ꝑmittat.

Imper. Alex. a. iuliano.
P Reſes de falſo cãꝫ cogno
ſcẽs pſes ꝓuincie: incidẽteꝫ
ꝓprietatis queſtionem dirimere.

Impera. Conſtan. ad mar.
P Reſides ꝓuinciaꝝ oꝫ ſi qs po-
tẽtiorꝫ extiterit iſolẽtior: ⁊ ipſi
vidicare nõ pñt: aut examiare aut
ꝓnũciare nequeũt: de eius noie ad
nos. aut certe ad ꝓtoriane pfecture
ſñiam referre: quo ꝓuideat qualr
publice diſcipline ⁊ leſis tenuiorib°
ↄſulat. Idẽ. a. ad prouinciales.
I Vſtiſſimos ⁊ vigilãtiſſimos iu
dices publicis acclamatõibus
collaudãdi dam° oib° ꝓtãtẽ: vt ho
noris ei auctioris pferam° pceſſus
⁊ ↄtrio iniuſtos ⁊ maleficos q̃rela
larꝫ vocib° accuſandi dam° ꝓtãteꝫ
vt cẽſure nrẽ vigor eos aſſumat.
Nã ſi vere voces ſint nec ad libidi-
nẽ p clientelas effuſe diligẽter iueſti-
gabim°: pfect ꝓtorio: pſidib° ⁊ co-
mitib° q p ꝓuicias ↄſtituti ſũt: ꝓuin
cialiũ nrorꝫ voces ad nñaꝫ referẽti
bus ſcietiã. Idẽ. a. ad eoſdeꝫ.

p ¶ Proprium le...
⁊. ſ. de epiſ. ⁊ cle. l. ...
cleſijs. ſed cõtra. ſ. de ...
ſacril. l. ſi. ſꝫ ſpeciale ...
pretore. Itẽ ↄtra. ff. ...
offi. preto. l. barbar...
¶ De offi. recto. ...
Clariſſimus eſt: vt. ſ. ...
priua. car. l. i.
P Oteſt. pone...
ſum. qdam ſ...
ſcribi in inſtru-
mento rem que ab ...
poſſidebat ſuaꝫ eſſe ...
cũ de falſo accuſaret ...
rit ſe nõ poſſe accuſ...
q: verũ erat. Vel dic ...
falſo me accuſas. ſ...
dico te ſeruũ meum ...
⁊ ſic ꝓprietatis tu ...
tibi refero queſtione...
vt ⁊ als. ſ. de adul. ...
alexãdrũ. vel terno ...
petebã fundũ a mul...
re ⁊ oſtendebã inſtru-
mẽtuꝫ. ipſa illud de ...
ſo accuſabat. ego ...
co nõ admitti: q: ...
eſt: que nõ admit...
pub. accuſationem ...
ipſa dicit ſuũ fu...
ſic p ſua re debe...
mitti: vt. ſ. q accuſ...
poſ. l. ſenatuſcõ. ⁊ ...
ſ. d fal. l. ⁊ ſi ad te...
ordi. iu. l. i. ac.
r P Reſides. hec ...
legit nec ſeq...
videas tamẽ notabil...
ſ ¶ Inſolentior. i. in-
bediens.
t ¶ Quo pro vt.
u I Vſtiſſimos. ac...
ſandi. repete ...
mus poteſtatem.
x ¶ Aſſumat. ſic d epi...
⁊ cle. qñ venerabilis.
y ¶ Voces. contra ...
los iudices.

a ¶ In officiales. ⁊ ſa
cit.j.de ſpor.l.ij.
b ¶ Publicaꝫ.officiuꝫ
publicum.
c ¶ Tibi.preſidi.
d ¶ Maioris.tribunal.
vt ⁊.§.de offi. p̄.
vrb.ſtudētibus.
e ¶ Irrogat.al's iuria
⁊ al's pena.⁊ facit.j.de
offi.iudi.l.ſinguli.⁊ .§.
de ve.iu.enu.l.i.§.oi
bus.⁊.§.ſed neqꝫ.
f ¶ Quitas.ingeniū.i.
ſuperbia.
g ¶ Cui ordiariā po
teſtatē.al's digni
tatem.
h ¶ Profligauerit.q̄s
accepit de ſalario ſequē
tis poteſtatis.
i ¶ Ne quis.circa ꝯſul
ta celeſtia.i.cōtra
precepta huius legis.
k ¶ Nullꝰ.poſſeſſor
.i.ciuis vl' ruſticꝰ.
l ¶ Nō boneat.q̄ non
ibit ad eū.⁊ ita palatini
iminent iudicibus ⁊ iu
dices collatoribus.
m ¶ Omnes. iſolentia.
.i.officialiuꝫ ſiue
apparitorū iobediētia.
n ¶ Nulli.palatia.prin
cipum.

In officiales p̄fectoruꝫ curſum
publicū laniātes vel praua cō-
tra vtilitatē publicā molientes: vidi
candi tibi cōcedimꝰ poteſtatē: ita vt p̄fe-
ctos de eoꝝ culpa facias certiores.
Impa. Valen. ⁊. Valens.aa. ad
protianum prefectum vrbis.

Maioris gradus iudicibꝰ ab in
ferioribꝰ cōpetēs reuerētia tri
buat. ſed vbi publica tractat vtili-
tas ⁊ ſi minor iudex veritatē inueſti
gauerit: nulla maiori irrogat iniu-
ria. ¶ Sane q insignia dignitatis
ad hoc exercet vt indignis iniurijs
exiſtimet afficiendos: eos q officia
cū poteſtate moderant non declinabit
noſtre indignationis aculeos.
Imp. val. gra. ⁊ the. aaa. cinicio.

Quitas phodiorꝫ iniuriā ſuā
nō tā decēter q̄ ſero ꝯqueſta
eſt: vñ inuiolabili obſeruatiōe ſācimꝰ:
vt qm̄ tpe hyemis nauigatio ſepe p
iculoſa ē ⁊ ſemp icerta: i illis qncꝫ
vrbibꝰ q̄ potiores eē ceteris aſſerūt
viciſſi hiemādū ſibi iudices reco-
gnoſcāt. ¶ Q ⁊ ſi cuicꝫ tale exigat
ingeniū vt p̄cepta nr̄a ꝯtēnat: qnq̄
ginta ab eo argenti libre ⁊ centum
ab eius officio ſi aliter factuꝫ fuerit:
fiſci noſtri viribus inferentur.
Impa. val. theo. Ar. cinneo. p̄. p̄.

Qui ordinariā geſſerit poteſtatē
q̄cūqꝫ ex veteri iure delegatio
nis titulis ꝓfligauerit: cū diſpēdio
pudoris atqꝫ fortune de ꝓprijs fa
cultatibus intra prouinciā poſitus
inferre debebit.
Idem.aa. Cinneo.pre.pre.

Ne qs iudicuꝫ in ꝓuīcia ſua p̄fe-
ctianū vel palatinū vl' militeꝫ:
vl' ex his ēt oibꝰ q āte a i hmōi offi-
cijs fuerint cōmorati: intercesſorē .i.
executorē cuiuſcꝫ litigatoris petitio
ne: in quolꝫ ſeu p̄uato ſeu publico
negocio putet eē tribuēduꝫ. nā pec
cantē circa cōſulta celeſtia cuꝫ ſuo
officio nō ſolū detrimētū fame: ſed
etiaꝫ p̄rimonioꝝ dāna comitētur.
Idem.aa. Polemio.p̄.p̄.illirici.

Nullus ꝓuīcie moderator au
guſtiſſimā vrbem ſine iuſſione
nr̄a adire audeat. nā ſi paruerit quē
ꝯtra d̄creti nr̄i p̄cepta veniſſe: eis cō
grua ꝯdēnatiōe plectet. Impa.
Ar. ⁊ Ho.aa. Li. comiti ſcrinij.

Nulluꝫ palatinis tibi obſecūdā
tibꝰ cuꝫ ꝓuīcialibus volumꝰ
eē ꝯmertiū. ſꝫ iudices ſcire d̄bebunt
hoc ſibi p̄cipue eē cōmiſſū: vt ipſi a
ꝓuīcialibꝰ exigāt: ⁊ ꝯſueta d̄poſcāt.
Palatinū v̄o poſſeſſor n̄ boneat
qui nō ſibi ſꝫ iudicibus atqꝫ officijs
p̄ceptus eſt iminere. Impa.
Ho. ⁊ Theodo.aa. Theo.pref.p̄.

Moderatores ꝓuīciaꝝ curaꝫ
gerere iubemus: ne qd poten
tiū ꝓcuratores ppter iceſtecꝫ ꝯmit
tāt. Idē.aa. Cronaſio.p̄.p̄.

Omnes p ꝓuīcias apparito-
res pro inueterata auctē intra
motū iudicis nudatos v̄berībꝰ (ſi
ita res tulerit) ſubiacere p̄cipimꝰ: ⁊
vt facilis executio reꝝ publicaꝝ ſit ⁊
officioꝝ iſolētia cōpmat: ⁊ iudicū
ſeueritati cōpetens reddat auctas.
Impera. Leo.a. Cōſtātino.p̄.p̄.

Si qs coartalibꝰ adhuc obſe-
qjs obligatꝰ: regimē ꝓuīcie vl'
cigulū cuiuſlibet militie dignitatiſ-
ue quoquo mō meruerit: ꝯ licitum
vſurpatis ipetratiſue careat: etiā ſi
vltronea nr̄a liberalitate ius regen
di ꝓuīcie vl' militie ſeu dignitatis
cuiuſpiā ſibi iactauerit d̄latū fuiſſe.
Idem.a. Cōſtantino.prefe. pre.

Nulli iudicū q p prouincias re-
gūt in ciuitatibꝰ vbi ſacra pala
tia vel p̄toria ſūt: liceat his relictis
p̄uatoꝝ ſibi domos ad hitāduꝫ ve
lut p̄toria ſibi vēdicare: ſed ſacratiſ
ſima mōis oibꝰ ibitare palatia ſeu
p̄toria: vt hac neceſſitate cōpellant
eoꝝ repatiōi ꝓuidere. Vbi āt ⁊ pa
latiuꝫ ē ⁊ p̄toriuꝫ. palatiū qdē hita
tiōi p̄ſidis. p̄toriū āt vl' ſuſcipiendis
ꝯſeruādiſqꝫ ſpēbꝰ publicis horreo
rū vice vl' alij neceſſarie rei depute
tur. ¶ Q ſi qs aliqñ diſſimulare tē
tauerit: ꝑtinꝰ cū atqꝫ offiñ qnq̄gin
ta libraꝝ auri mulctā ad reparādū
ſacrū qd neglexerit palatiuꝫ ſoluē
ſancimus. Idem impera.

Nulli p̄rie ſue admiſtratio ſine
ſpāli pmiſſu p̄ncipis pmittat.

¶ De officio prefecti vigilum.

Impa. the. ⁊ ar. Hebridio.pre.p̄.

Prefecti vigilum huiꝰ vrbis
nihil de capitalibus cāis ſua
auctē ſtatuere debēt. Sed ſi
qd hmōi euenerit: culmini tue po-
teſtatis referri vt de memorat cau
ſis celſiore ſententia vindicetur.

¶ De officio ciuilium iudicum.

Impera. Arc. ⁊ Hono. ⁊ The.
aaa. Curcio. prefe. pretorio.

Honoratꝰ q lite hr̄e noſcunt
his ſaltē horis atqꝫ tpibus q
bus eiꝫ merita vl' facta p̄dunt:
reſidēdi cū iudice n̄ hēant facltatē.
Imp. ho. ⁊ the.aa. Antemio.p̄.p̄.

Si qsꝰ ꝓ publicis functionibus
q̄ flagitāt aliquo ſe defendere
tētet munimine: adeat iudicē ⁊ pro
mat q̄ duxerit aſſerenda. Quē ſi iu
dex (qd nō arbitramur) minꝰ audi
re maluerit: ipſe qdē adminiſtrator
viginti librarū auri: apparitor v̄o
eius quinq̄ginta feriat diſpendio.

¶ De officio militarium iudicū.

Imp. valentīꝰ. Theo. Arc. magi
ſtris ⁊ comitibus vtriuſqꝫ militie.

Nunq̄ oīno in negocijs p̄i
uatorum vel tuitio militaris
vel executio tribuatur.
Impa. ho. ⁊ Theo. mario.p̄.p̄.

Precipimꝰ ne qñ curialis vel
p̄uate cōditiōis hoies ad mili
tare exhibeant iudiciū: vel cōtra ſe
agētiū actiōes accipiāt: vel litigare
in eoꝝ cogant: interminatiōe aūt qn
q̄gita libraꝝ auri aduerſus comita
tiū offiñ proponi decernimꝰ: ſi qd

¶ De officio p̄fecti vigilū.
Licꝫ cepit tractare de clariſſi
mis: hic tamē eſt ſpectabilis:
vt.ff.co.l.iij. quare ergo hic
ponitur: R̄n. ꝯſiderauit p̄ia
tpa ſꝫ que nō erat prefectus
vigiluꝫ inimo erat qdam qui
preerat excubijs: vt.ff.co.l.j.
in fi. ⁊ de oīa.iur.l.i.§.hec oia
⁊ non legit h ti.
p ¶ Prefecti.tue. prefecti
pretorio vel vrbis.

¶ De officio ciuiliū iudicū.
p ¶ Honorati.i.aduocati.
q ¶ Pandunt.vt.j.
de poſtul.qſqs in fi.
ſed in aliqs horis ſedere p̄nt:
vt.j.de offi.ci.iu.l.fi.ſequens
ti.de offi.mili.iu.vl' de offi. p̄.
annone nō legit: ſed ſup.l.i.ſi
gna ꝯtra.ff.de rei vendi.l.q
reſtituere.ſol.vt ibi. Item ſe-
quēs ti.ne rei mi. comitibus.
non legitur.
r ¶ Reſidendi.i.ſedēdi.ac.
s ¶ Si quis. al's eſt rubrica
hic d̄ officio p̄fecti an-
none.

¶ De officio militarium iu

t ¶ Nunq̄ omnino. dic
vt in ſuperiori rū.
u ¶ Recipimus. In eo.iu
dicio magiſtri militūꝫ.
x ¶ Comitianum.i.comiti q
preeſt prouincie.

a N Emo.al's iudex.
b. ¶ Nec pēnitatis. al's
huius.
c V Eces.principib'.i.ma
ioribus ducibus.ac.
¶ Ne rei militaris.
d O Mnem.exactionē.i.
collectam.
e ¶ Miniſteriū.vt la
uacra ei preſtentur.
¶ De officio diuerſorum iu
dicum.
f N Emo.materſa.q̄ ipſa
ſit habes.ff.de.his q
ſui vel alie.iur. ſunt.
.l.nam ciuium.
g ¶ Protrabat.ſic ⁊.ff.de in
ius vo.l.neq̄ ipuberes.⁊.l.
pleriq̄.⁊.ll.ſequētibus.⁊ po
tes hic dicere auc.q̄ eſt in auc.
vt nulli iudi.§.neceſſariū.col.
ix.⁊ eſt ſcripta.ff.de cuſto.reo.
ſuper.l.quoniam.
h ¶ Eius.ſ.mulieris.
i ¶ Que.ſ.mulier.
k ¶ Neceſſitatibus.i.debitis.
idē tamē in priuatis.
l ¶ Poſſe ſeruari. publicis
neceſſitatibus:qd̄ habet.ff.
m S Inguli.celſioribus.i.le
gū doctoribus.ſic.§.d
offi.recto.prouin.l.potioris.
⁊.ff.l.pri.
n S Ciant principes.i.ma
iores officiales.ac.
o ¶ Et cornicularij.i.tubato
res.
p ¶ Honoratis.ſ.doctorib'.
q ¶ Denegata.vt ⁊.ff. vbi ſe
na.vel cla.l.fi.§.ſedendi. niſi
in caſu:vt.§.d offi.ci. iudi.l.j.

ɔtra hoc aliq̄d tētauerit. ¶ Impa.
Theo.⁊ val. Anatolio magro mi.
N Emo' de his qui in viroꝝ ſpe
ctabiliū ducū officijs milita
uerit:ſchole agentiū in reb' q̄cun
q̄ ſurreptiōe poſt cōpletā militia
ſociet:nec agendi vices viri clariſſi
mi p̄ncipis accipiat facultatē.Si qs
āt aduerſus hec pcinitatis' nrē de
creta venire conet militia ſpoliat'
ꝓſcriptionis pena ꝓ pte bonoꝝ
tertia cōſtringatur. ¶ Idem.aa.
No.magiſtro ⁊ comiti officioꝝ.
V Eces militū ⁊ p̄cipue qb' gē
tes que maxime cauēde ſunt
appropinquāt:in ipſis limitibus cō
morari:⁊ milites ad ꝓpriū redige
re numerū:iminentib' magiſterijs
ptātib' diuturniſq̄ eoꝝ exercitatio
nib' iberere p̄cipimus.caſtroꝝ gn
ēt refectiōis ⁊ luxuriaꝝ curā hēant
qb' cū p̄ncipib' caſtroꝝq̄ ꝓpoſi
tis:p laboꝝ viciſſitudie limitaneo
rū militū duodecimā annoꝝ
ptē diſtribuēdā videlʒ iter eos ma
giſterie ptātis arbitrio deputam'.
¶ Conſtitutio greca Ne rei mili
taris comitibus vel tribunis laua
crum preſtetur. xlviij.
¶ Impa. Ar.ho.⁊ the.ante.
O Mnē ingetudinē a curijs ⁊
ciuitatibus p̄cipim' ꝓhiberi.
nec vlla priuata ab his. ſuc
cedendi balnea ad tribunoꝝ vł du
cū alioꝝue militariū comit' vſus:
nec ad exactōes aliquā ꝓ hac cā
ꝓfligari.illuſtribus.n. tm̄mō viris
comitibus ac magris militum:ſi tn̄
id voluerint hoc miniſterium idul
gemus. dupli pena violatorib' hu
ius ſanctionis imminente.
¶ De offō diuerſoꝝ iudicū.xlix.
¶ Impera. Conſtan. ad domitiū
celſum vicariū.
N Emo iudex aliquē officialē
ad eā domū in qua mr̄fa'.
degit cum aliquo p̄cepto cri
minet cē mittendū:vt eādē i publi
cū ꝓtrahat':cū certū ſit debita ei'
que intra domū cōſiderato ſexu ſe
met ɔtineat:dom' ei' vł cuiuſcūq̄
rei hita diſtractiōe publicis neceſſi
tatib' poſſe ſuari'. Q̄ ſi qs in publi
cū matrēfa.poſt hac crediderit ꝓ
trahēdā:iter maximos reos citra
vllā idulgētiā capitali pēa plectet.
¶ In auc. vt nulli iudi.§. neceſſa
rium.collatione.ix.
COn. SEd hodie nouo iure ꝓ
fiſcalib' vł p̄uatis debitis nulla mu
lier dʒ includi:ſed ad iudicē veniat
p ſe vł ꝓ procuratorē ſuū:vel mittat
vnū vł alteꝝ q̄ten' negociū legitie
exequant. Si ɔ̄ fecit fuerit maiores
iudices.xx.libris auri.miores.x.pu
niant. obedientes aūt eis ſingulis
ſpoliabunt:⁊ penis ſubiacebūt coꝝ
poralibus:⁊ in exilium dānabunt.
¶ Impa.valen.The.⁊ Ar.aaa.ad
Principium pfe. vrbis.
S Inguli qʒ iudices ſciāt celſio
ribus viris ⁊ hīs quoꝝ nōnūq̄ in
dicio ꝓfuerunt: honorificētiā debi
tā eē p̄ſtandā:nec in ſubſcriptiōib'
ſuis frēs audeāt noiare: appariito
ne mulctanda cuius hec cura eſt.
¶ Idem.aaa.Conſtan.p̄.p̄'.Gali.
S Ciāt principes ⁊ cornicularij
⁊ p̄mates offōꝝ:iudices ēt tri
nas libras auri a ſuis facultatibus
eruēdas:ſi honoratis viris qb' ēt
ɔſiſtoriū nrm̄ igrediēdi facultas p̄
betur:ſecretarij iudicū nō patuerit
ingreſſus:aut reuerentia nō fuerit
in ſalutatione delata:aut ſedēdi cū
iudice ſocietas denegata'.
¶ Ut oēs iudices tā ciuiles q̄ mi
li. poſt adminiſtrationē depoſitā
per quinquaginta dies in ciuitatib'
vel certis locis permaneant. .l.
¶ Impa.zeno.a.Sabaſtia.pre.pre.
N Emo ex viris clariſſimis p̄ſi
dib' ꝓuinciaꝝ vel ɔſularib'
aut correctoribus.neue q ad
miniſtratiōis maioris infulſas me
ruerit.i. viri ſpectabiles ꝓcōſules
⁊ p̄fect' augnſtal.aut comes oriē
tis aut cuiuſlibʒ tractus vicari':aut
q̄cūq̄ dux vel comes cuiuſlibet li
mitis vel diuinaꝝ comes domoꝝ
poſtq̄ ſibi ſucceſſū fuerit:audeat
excedere ꝺ locis quos rexiſſe noſci
tur:anq̄ q̄nq̄gita dieꝝ ɔſtitut' nu
mer' finiat.ſʒ p id tp̄s p̄ſides qdeʒ
⁊ ɔſulares:necnō correctores i me
tropoli:ſpectabiles vō iudices taʒ
ciuiles q̄ militares i ciuitatib' ad
miſtrāte dioceſeos illuſtriorib':pu
blice nō domi vł ifra ſacroſcōs ter
mios vel religiōes aut potētes do
mos latitantes:ſʒ in celeberrimis
locis aū oīū quos nup gubnaue
rāt ora ɔ̄ſent:vt pateat oīb' facltas
libera ſup furtis aut crialib' q̄rimo
niā ɔmouēdi:ita vt ab oī defenſus
iniuria:puiſiōe poſt eū admiſtrāt:
ac p̄iculo officij nec min' curialiū
⁊ defēſoris ciuitat:iuratorie tm̄mō
cautiōi cōmiſſus:poſtq̄ fuerit q̄ri
moniā ɔuocat':pulſare volētibus
(vt dcm̄ ē) ꝓ legū r̄ndeat' rōe .nec
vllā aū p̄finitū tp̄s de ꝓuincia diſce
dēdi excuſatōeʒ ei tribuat:vł diuine
vocis copia':vł codicilli alteri' ad
miſtratiōis oblati:vł p̄ceptū āpliſ
ſime tue ſedis vt alteri' ꝓuicie vi
ces moderatoris obtineat:aut p̄ce
ptū p̄fate vł alteri' ciuił ſeu milita
ris cuiuſcūq̄ ptātis:vt q̄cūq̄ ſol
licitudinē publicā gerat:aut exhibe
atur aut deducat:aut poſtremū cu
iuſlibet artis aſtutia:cuiuſcūq̄ oc
caſiōis excogitata:calliditas exclu
dat:vt modis oīb' q̄ ꝓ vniuerſaꝝ
ꝓuinciaꝝ ſalute ſancim' ſortiātur
effectū. Q̄ ſi qs temeritate punien
da ſaluberrimā legē circūſcribēdā
vel violendā crediderit:ſʒ ⁊ maie
ſtatis reus nō imerito iudicet: atti
q̄nquaginta libraꝝ auri mulctā pu
blicis calculis inferre coget'. Siſi
pena plectēdo q poſt eū admiſtra

¶ Ut oēs iudices taʒ
ciuiles q̄ milita.poſt ad
miniſtrationem depoſi
tam p quinquaginta di
es in ciuitatibus vel cer
tis locis p̄maneāt.
t N Emo.excede
re.i. recedere.
¶ Anteq̄ q̄n
quaginta.nota
t Sup furtis.ſ.ſuis ⁊
domeſticorum ⁊ mani
pulariorū:vt.ff.ad.l.aq.
re.l.j.⁊ in q̄druplū dā
natur.vt ibidē di:vt.ff.
ti.ij.ɔſiliarios.⁊.ff.vbi d
ratioci.l.fi.
u ¶ Rn̄deat.apud q̄s
cām examinātē ex non
ſcripto ſicut ⁊ cū ſuga.
uel etiā apud principē
vł eū cui ɔmiſit.vt i auc.
vt iudi.ſine quoquo ſuf
fra.§.ſi qs aūt.⁊.§.ſi ē
ex quacūq̄.⁊.§ neceſſi
tatem.coll.ij. vel apud
ſuperiorē magiſtratū.
vel apud eū cui cōmiſ
p̄.ſ.vt in fi.huius.l.
x ¶ Copia.al's diuine
idest reuocatoria.
y ¶ Inferre coget.ſ.
vel ſuſ ſeruus ibonū
capi ſit vt i auc. vt iudi.
ſine quoquo ſuf.§.ne
ceſſitatē ⁊.ff.ea l.§.ſic
autē.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ¶ Peruenerit. niſi ꝑ duos dies tn̄: vt ĩ auc. de adminiſtratiõe. ſi võ nullã mittat nunciũ ſemp iudicet vſq; in aduentũ ſucceſſoris: vt. ff. ð of. pcõ. l. meminiſſe. nũcius aũt ꝑmiſſus exercet oĩa ꝑter mẽbri abſciſſionẽ ⁊ vltimũ ſupplicium: vt in auc. de col. §. ad hoc prohibemus colla. ix.

b ¶ Debito honore. i. mo nõ ſeruabo hodie: vt in auctẽ. vt iudi. ſine quoquo ſuf. §. neceſſitatẽ. colla. ij.

c ¶ Irretitus. ꝑ accuſatorẽ qui inſcripſit.

d ¶ Perdurabit. ⁊ patiet penã pro qualitate delicti: vt. ff. ad. l. iu. re. l. lex. §. fi.

e ¶ Tuc. o. ꝑ. preto.

f ¶ Orta. ꝑ ꝯteſtatiões.

g ¶ Terminare. ſpecialẽ: vt. ĩ. de iudi. ꝓperandum. in prin.

h ¶ Prefato modo. i. infra. xx. dies. ac.

¶ De officio eius qui vicẽ alicuius iu. ob.

i Iñ cã. reipu. ciuitatis alicu⁹ ꝗ ſic in iudicio reſtituitur ciuitas: vt. ĩ. de iure reipu. l. j. ⁊ in cõtractu: vt co. ti. l. rẽ. ⁊. ĩ. q. ex cau. ma. l. rẽpu. ⁊ hoc pꝫ q: de preſide dixit. al's de procura. ceſaris. ac.

k ¶ Reipublice. ordinabit aũt reſpu. ſindicum vel actorẽ contra quẽ ꝑtinari: ⁊ cognoſcet ꝑſes ꝓuincie vel eius vicarius.

l ¶ Flagitare. ad iſtar pupilli: vt. ĩ. de iure reipu. l. rẽpublicã. ⁊. ĩ. qb⁹ ex cauſis ma. l. reſpublica.

m Suggerente. veſtra. o prefecte.

n ¶ Eos. vicarios.

o ¶ Sedis ampliſſime. uel alterius q habet merũ iperiũ: vt. ff. de offi. eius cui mã. eſt iuriſdi. l. j. ac.

tiõe ſuſcepta: minime eũ curauerit honeſte retinẽdo: aut ſup ei⁹ fugaꝫ ꝑcipi⁹ referẽdo. ¶ Adminiſtratiõeꝫ aũt õpõere nõ volum⁹ deceſſorẽ: an ꝙ̃ ſucceſſor ad ꝓuincie fines ꝑuenerit: lꝫ lr̃is ad eũ ſeu ꝓgrãmate vel edicto ad offiñ ⁊ ꝓuinciales vſus ſuerit. ¶ Ipſe aũt q ꝑñtẽ fugiẽs nõ obſeruauerit legẽ: vbicũq; rept⁹ fuerit: in hac floꝛẽtiſſima ciuitate: ad ꝓuinciaꝫ ſine vllo penit⁹ obſtaculo ꝑcepti one tui culminis cura ẽt viri clariſſimi rectoris ꝓuincie i q̃ rept⁹ fuerit deducet ꝑ ſex mẽſiũ curricula ibidẽ moratur⁹: q̃ten⁹ iter ea mĩe poſſit cria vl' furta celari. ¶ Offiñ ẽt qđ cum (debito⁹ tñ honore ſuato) ñ ꝓhibuerit ꝯ legis tenorẽ diſcedẽ. xxx. lib. auri diſpẽdio feriat. ¶ Q. ſi itra. l. dieꝝ numeꝝ forte fuerit pulſat⁹: ⁊ ꝑfato elapſo tpe: necdum finita lis fuerit: ciuil'r qdẽ ſup furtoꝝ ſcelerib⁹ pulſat⁹: dato ꝓcuratore iſtructo poſt. l. dies ꝑcipi⁹ hẽat lnĩam diſcedẽdi. accuſatõe võ ſup crib⁹ fcã ꝑ iſcriptionũ laqos irretitus vſq; ad terminũ cãe ibidẽ neceſſario ꝑdurabit. ¶ Sciãt aũt iudices vniuerſi apud quos vl' admiaſtratiõis iure vel ex ꝑcepto ampliſſime tue ſedis hmõi ꝯtrouerſie ciuil'r vl' crial'r vẽtilent: inter. xx. dierũ ſpaciũ debere ſe ꝑfata litigia poſtꝙ̃ orta' fuerint terminare. naꝫ ſi ſupſederit: ipſos qdẽ. x. lib. auri cõdẽnatiõnẽ ſubire cẽſem⁹. accuſatiõnẽ võ ſeu ciuileꝫ intentiõnẽ ſemel in iudicium deductaꝫ ꝑfato mõ legitime terminari.

¶ In auc. vt iudi. ſine quoquo ſuffragio. §. neceſſitatem. colla. ij.

CON. SI võ ãteꝙ̃ cõpleantur l. dies fugiens capiatur detineatur a ꝓuincialib⁹: ⁊ omne qđ datũ fuit ei occaſione furti actione exigat: preſente tñ deo amabili epõ ⁊ cãm ex non ſcripto examinante.

¶ De officio eius qui vicem alicuius iudicis obtinet. ij.

Impa. Gordianus. a. domici.

IN cã q̃ ſpectat ad vtilitateꝫ reipublice eũ q vice ꝑſidis ꝓuincie adminiſtrat potuiſſe cognoſcere in dubium non venit. ¶ Sane ſi in aliquo captũ ẽ ius rei publice iuxta ſcita diuoꝝ ꝑncipũ defenſores reipublice ſi mõ adeſſe ſiduciã negotio putãt: reſtitutiõis auxiliũ ꝑñt flagitare. Mandata impato. Theo. ⁊ valenti. aa. miſſa anthiochio. ꝑ. ꝑ: ꝑferẽda q̃ ſic hñt.

SUggerẽte magnificẽtia vr̃a doctã ipialis eternitas debere eos q ꝑceptiõe ꝑncipali ſeu vr̃e ſedis ampliſſime tueri locũ rectoꝝ ꝓuinciarũ noſcunt: auctãtẽ hr̃e tutores ſeu curatores petẽtib⁹ dare. dcretũ etiã iterponere ad alienãdas minoꝝ ſimiliũq; eis ꝑſonaꝝ ſeu curialiũ facltates. Emãcipatiões quoq; legib⁹ celebrare: ⁊ oĩa q̃ ad iuriſdictionẽ rectoris ꝓuincie ꝑtinẽt actitare: ꝑcipe dignata eſt: ꝑ diſpoſitione vr̃e celſitudis ꝑfatas hmõi ſollicitudines ꝑagendi hr̃e licentiam.

¶ De aſſeſſo. ⁊ domeſticis: ⁊ cancel. iudi. iij.

Impa. Dio. ⁊ max. aa. Paulino

STudioꝝ labor meret vt hi q in publicis adminiſtrationib⁹ ꝯſtituti: ſociari ſibi ꝯſilioꝛum ꝑcipes cupiũt: ſpe premioꝛuꝫ atq; honorificentia ſua ꝓuocent eos: quoꝛũ prudentiam putant ſibi eſſe neceſſariã: non metu terribili ⁊ neceſſitate incongrua libertati.

Impa. Cõſtã. ad Baſſum. ꝑ. ꝑ.

PReſides nõ ꝑ aſſeſſores: ſed ꝑ ſe ſubſcribãt libellos. ¶ Q. ſi qs aſſeſſoꝝ ſubſcriptõeꝫ in cõſultis nobis ꝑmiſerit: mox aſſeſſor q ſubſcripſit exilio puniat. ꝑſidis võ nomẽ ad nos referri iubem⁹: vt in eũ ſeuerius vendicetur. Impa. Archa. ⁊ Ho. a. Meſſalle. p. pre.

COnſiliarios iudicũ ⁊ cancellarios: ⁊ eos q domeſticoꝝ fungant offõ: poſt depoſitã adminiſtrationẽ ꝑ qnq̃gita dies in ꝓuincia reſidere ꝑcipimus. ¶ Pro ꝯfeſſo aũt tenebit q accuſatus hmõi ꝑſonã ſbtraxerit: eaq; in q̃druplũ reſtitui iubem⁹ q̃ docebunt ablata: vt duplũ ſpoliatus accipiat: ⁊ dupluꝫ noſter fiſcus acquirat. Idem. aa. ⁊ Theo. a. ad cecilianuꝫ vicarium.

DOmeſticus iudicis a publicis actib⁹ arceat. ¶ Q. ſi necitari h⁹ publicis ſeſe ꝯuict⁹ fuerit miſcuiſſe: ſtati eũ ad maioris pñt examẽ duci oꝫ vt ꝯpetẽs i eũ vidcã ꝓmat.

Imp. Ho. ⁊ Theo. Seleu. ꝑ. ꝑ.

NEmo in ꝓuincijs q ſemel domeſtici vl' cancellarij miſteriũ geſſerit: ad eãdẽ obſeruationeꝫ aliq̃ ãbitione iteꝝ remeare ꝯcedat.

Idem. aa. Vitaliano duci libie.

NEmo de dõeſticis ducũ vl' comitũ militariũ officijs eorum ꝯnũerat⁹: poſt ꝯpletũ ſui tpis actũ ad eãdẽ rurſus ſollicitudieꝫ audeat aſpirare. x. lib. auri ꝯdẽnatiõe ꝓpoſita: ſi qs hãc violare voluerit ſanctiõeꝫ. ¶ Eadẽ pena offõ q̃q; ei⁹ coercẽdo: ſi ꝑ ãbitiõeꝫ vel auaritiã ex his aliqd temerarie cõſenſerit.

Idem. aa. Euſtachio. pre. pre.

VElut caſtrẽſe peculiuꝫ filijſfa. aſſeſſores ẽt poſt ꝑris obitum vẽdicẽt: q ꝯſilijs ꝓpijs adminiſtratores iuuare ꝯſueuerit: ſi qd licitis honeſtiſq; lucris coadunare potuerit.

Idem. aa. Aſclepiadoto. pre. ꝑ.

NUll⁹ iudicũ ad ꝓuinciã ſibi cõmiſſã quẽꝙ̃ ſecũ duce⁹ audeat cui dõeſtici vl' cãcellarij nomẽ imponat. nec ꝓfectũ ad ſe vñcũq; ſuſcipiat ne fame nota cũ honorũ publicatõe plectat. Periculo. n. ꝑnatũ officij: cãcellarios ſub fide geſtoꝛũ ex eodẽ offõ electos: iudicib⁹ applicari iubem⁹: ita vt poſt depoſitã adminiſtrationẽ nec militiã deſerãt: ⁊

p ¶ Rectorũ. decedentiũ vel abſentiũ qui decedẽtes dicitur ide mortui. ⁊ ſubſtituti vicarij dicitur ſuffecti. ſecus ſi delegaret: q: talia delegari nõ poſſunt: vt. ff. de offi. eius cui mãdata ẽ iuriſdi. l. mãdata. ⁊. ff. ð regu. iur. oĩa. Eſt. n. hic vicarius oꝛdinarius a lege non delegatus. ac.

q ¶ Habere. faciendi hec q̃ dicit. ſ. tutores.

r ¶ Alcitare. preter vltimum ſupplicium forte ⁊ mẽbri abſciſſionẽ. vt in auc. de coll. §. prohibemus. colla. ix. ac.

¶ De aſſeſſoribus.

s STudioꝛũ. ꝓuocent. ꝗ. de ſtatutis ⁊ imagi. l. ⁊ virtutum. ac.

t PReſides. libellos. i. petitõibus q̃ ſunt ſup alienãdis ꝑdijs minoꝛũ ⁊ ꝑ trãſac. alimẽtoꝛũ ⁊ alijs faciẽdis q̃ ſũt miſti iperij. ſecus in teſtamẽto vbi ꝑ alium ſubſcripſit qs vt. ĩ. de teſta. §. ſi. ⁊. l. iubem⁹. §. qđ ſi nõ fuerit obſeruatũ. ⁊ auc. ⁊ nõ obſeruato. Ac.

u ¶ Si quis. preſes. ac.

x COnſiliarios. ideſt aſſeſſores. ac.

y ¶ Cãcellarios. vt ſuos notarios. ac.

z ¶ Officio. vt ſui milites ⁊ alij de familia: de quoꝛũ oĩuꝫ delictis tenẽtur: vt hic. ⁊. ĩ. ad l. iul. re. l. j. in pn.

a ¶ Precipim⁹. vt. ð. vt oẽs iudi. tam ci. ꝙ̃ mili. l. j. in pn.

b ¶ Subtraxerit. vt ⁊. ĩ. ð crãe tio. tri. l. iij. li. x. ⁊. ff. ad ſil. l. legem. §. pe.

c ¶ Fiſcus. vt ⁊. ĩ. ð mõ mul. l. ſi. §. q ſi qs.

d DOmeſtic⁹. arceat. i. nõ ſit patronus in cauſis.

e ¶ Poteſtatis. i. preſidis.

f NEmo. ambitione. nõ. n. põt qs cõtinuare honores: vt hic: ⁊. ff. de mu. ⁊ ho. l. honoꝛ. §. gerẽdoꝝ. ⁊. ĩ. l. nemo. ſec⁹ aũt ſi ñ ẽ ibi ãbitio: vt. ĩ. e. licet. ⁊. ĩ. de pn. agẽ. i. re. li. xij. l. ex agẽtibus. vel illa lex licet. loqͭ in aſſeſſore. hec in domeſtico vel cancellario.

g VElut. nõ ⁊ facit. ĩ. de adno. diuer. iudi. l. fori. ⁊. ĩ. de inoffi. teſta. l. ſi.

h NUllus. ſecũ ducere. imo vl' eũ inde habere nõ põt: vt. ĩ. l. in cõſiliarijs. ſꝫ illud in aſſeſſore. hoc in alijs. vel hic noĩe ſed nõ re erat cãcellarius.

i ¶ Imponat. cũ nõ ſint tales al's contra. ð. e. cõſiliarios.

k ¶ Deſerant. al's deferant.

ꝓuincialib⁹ pſētiā ſui exhibeāt. quo volētib⁹ ſit accuſandi eos facultas. Si n. idōea cā exegerit ad ōtegēda iudicis flagitia: ⁊ qōni eos ſbdi oꝫ⁹.

℞ Imp. theo. ⁊ valē. aa. ad Tauꝝ.

Si poſt⁹ ōpoſitā adminiſtratiōeꝫ iudicū pſētiā vl̓ exhibitionē domeſticoꝝ ꝗrimonia ꝓuincialiū aut curialiū vel alia publica neceſſitas poſtulauerit: p eoſdē adminiſtratoreꝫ quoꝝ dōeſtici fuerit: iudicio legibuſ q̄ꝫ tradāt. ℞ Idē. aa. florētio. p̄. p̄.

In ꝯſiliarijs obſuari cenſem⁹: vt in eū q̄ i ſua ꝓuincia vltra q̄ttuoꝛ mēſes moderatorib⁹ aſſederit⁹: aduerſus leges āt̄iqs ⁊ diuoꝝ retro pꝛincipiū ſcita: pſcriptio bonoꝝ ⁊ accuſatio publici crīs imineat: nec p celeſte oraculū vl̓ ampliſſime tue ſedis pceptionē ſeſe defendat.

℞ Idem. aa. zolio. p̄. p̄.

Non paꝝ aſſeſſoribus maioꝝ magiſtratuū q̄ꝫ ipſis iudicib⁹: nr̄e beniuolentie liberalitas tribuēda ē. idq̄ꝫ ꝯſiliarios viroꝝ illuſtriū pfectoꝝ tā pꝛetorio q̄ꝫ hui⁹ iclyte vrbis: eminētiſſimoꝝumq̄ꝫ magroꝝ militū: necnō ēt viri illuſtris magiſt officioꝝ: ſiue pdcō offō iā functi ſunt: ſeu fūgent in poſteꝝ: poſt ōpoſitūꝫ ēt offm ab oī indictōis onere ſiue ciuiliū: ſeu militariū iudicū ꝓrſus immunes eē pcipim⁹: vt nec ab āpliſſima q̄dēꝫ ſede tui culmīs eis vlla moleſtia ſup ſuſcipiēdo quolꝫ grauamine penit⁹ iniungat. l. lib. auri offō tui culminis ꝯdēnatione mulctando ſi q̄d aduerſus ſtatuta clementie nr̄e innouari conceſſerit.

℞ Imp. val. ⁊ mar. aa. pala. pꝛe. p̄.

Liceat oīb⁹ iudicib⁹ illuſtri pꝛeditis ptāte: ꝯſiliarios ſibi eoſdē ſcdō ac tertio ⁊ ſepi⁹ iungere. q: q̄ ſemel recte cognit⁹ eſt non oꝫ ob h̄ caſu q: iam probatus eſt ipꝛobari.

℞ Impa. Iuſti. a. demoſtheni. p̄. p̄.

Nemo ex his q̄ aduocati cāꝫ ꝯſtituti ſunt vel fuerit: ēt in hac regia vrbe in quocūq̄ꝫ iudicio ōputati: ⁊ i alijs oīb⁹ ꝓuincijs nr̄o ſbiectis ipio: audeat i vno eodēq̄ꝫ tpē tā aduocatione vti q̄ꝫ ꝯſiliarij cuiuſcūq̄ꝫ magrat⁹ (q̄b⁹ reſpublica gerēda ꝯmittit) curā arripe: cū ſat abūdeq̄ꝫ ſufficiat: vl̓ p aduocatōēꝫ cāis pfectiſſime pſocinari: vl̓ aſſeſſoris offō fungi: ne cū in vtrūq̄ꝫ⁹ feſtinet: neutrū bn̄ pagat. ſꝫ ſiue aduocat⁹ eē maluerit: hoc cū debita ſolertia iplere poſſit. vel ſi aſſeſſionē elegerit: i ea pmaneat: ita tn̄ vt poſt cōſiliarij ſollicitudinē depoſitā liceat ei ad munus aduocationis reuerti. ℭ Nec ſit ꝯceſſuꝫ cuiq̄ꝫ duob⁹ magiſtratib⁹ aſſidere: ⁊ vtriuſq̄ꝫ iudicij curā pagere. ℭ Neq̄ꝫ. n. facile credēdū ē ēt duab⁹ neceſſarijs reb⁹ vnū ſufficere: nā cū vni iudicio affuerit alteri abſtrahi neceſſe ē. ſicq̄ꝫ nulli eoꝝ idōeūꝫ i totū iueniri: ſed altera aſſeſſiōe penit⁹ ſemota: vni⁹ magiſtrat⁹ eē ꝯtētū iudicio. Nec callidis machinatōib⁹ hmōi legē putet q̄s eē circūſcribendā. ⁊ ſi nō ꝯſiliarij ſignū q̄d ſolitum ē charti iponat: ſꝫ alias q̄ſdā lr̄as excogitatas aſſimulauerit: exiſtians ei licere fungi q̄dē mēorato offō: ſub hmōi tn̄ vmbra latē. Cū in legē cōmittūt hi q̄ vigorē eius ſcrupuloſis ⁊ excogitat artib⁹ eludē feſtināt. Neq̄ꝫ ſibi blandiri quēq̄ꝫ oꝫ q: ēt pſētis legis aculeos poſſit euadē: quēadmodū ⁊ anterioꝛes leges ſup hac repoſitas ſ ludebat. ℭ Si q̄s etenim in tali cōmiſſo fuerit inuēt⁹: ſciat ſe de matricul̓ aduocatoꝝ penit⁹ eē delēdū: ⁊ x. li. auri mlctā nr̄is ꝑuatis largitiōibus illatuꝝ: p virū illuſtreꝫ comitē reꝝ ꝑuataꝝ exigēdā: ⁊ aliā maiorē regal̓ culmīs ſbitaꝝ offenſā. Cū nec ipſe iudex q̄ h̄ fieri paſſus eſt: ⁊ ſciēs pꝛudenſq̄ꝫ h̄ commiſerit: ſine iperiali cōmotōe remanebit. Eadē pena q̄dēꝫ ſbicienda: etiā eo vl̓ eis q̄ in his cāis q̄ꝛum pꝛocinium adepti ſūt: quibuſq̄ꝫ aduocationeꝫ ſuā pſtiterint: aſſeſſiōes cuiuſcunq̄ꝫ magiſtrat⁹ coloꝛe audeat vl̓ audeant vendicare⁹: ne affectiōis ſue vl̓ aduocationis memoꝛ incorrupti iudicis⁹ non poſſit nomen perferre.

ℭ De annonis ⁊ capitatiōe adminiſtrātū vl̓ aſſeſſoꝝ aliorūue publicas ſollicitudies gerētiū: ⁊ eoꝝ qui aliq̄s ꝯſecuti ſunt dignitates. liij.

℞ Impa. Theo. ⁊ Ual. floren. p̄. p̄.

Omnibus tā viris ſpectabilibus q̄ꝫ viris clariſſimis iudicibus: q̄ ꝓ ꝓuīcias ſiue militareꝫ ſiue ciuilē adminiſtratiōeꝫ gerūt: necnō Comiti ꝯmercioꝝ magiſtro cris: ſiue ꝑuate rei rōali: p pōticā atq̄ꝫ aſianā dioceſiꝫ: idē ⁊ aſſeſſorib⁹ iudicū ſingloꝝ in pdcīs ſolatijs ānōariū: hic fit⁹ ac ſtabil̓ ꝑuabil̓ modꝰ: vt ea p ānonis ⁊ capite⁹ dignitatis⁹ ſiue debitis pcia ꝯſeq̄nt: q̄ ꝑticularibus⁹ ōlegatiōib⁹ ſolent ꝯtineri.

ℭ De ꝯtcīb⁹ iudicuꝫ vl̓ eoꝝ q̄ ſūt circa eos: ⁊ inhibēdis dōatiōib⁹ in eos faciendis. Et ne adminiſtrationis tpē ꝓpꝛias edes edificēt ſine ſanctione pꝛagmatica. liiij.

℞ Imper. iuſti. a. Menne. pꝛe. pꝛe.

Quicunq̄ꝫ adminiſtrationem in hac floꝛentiſſima vrbe gerunt: emere⁹ q̄dem mobiles res vl̓ imobiles: vl̓ domū extruere nō alr̓ poſſint: niſi ſpālem nr̄i numinis h̄ eis pmittentem: diuinā reſcriptionem meruerint. Dōatiōes v̄o omnimō recuſent: ſciētes ſi eſſe validas eas in q̄buſcūq̄ꝫ reb⁹ ⁊ q̄cunq̄ꝫ eſtiatiōem: niſi poſt adminiſtrationem ōpoſitā: vl̓ ſpālr̓ in ſcripē donatoꝛ eādem dōatiōem ratā habuerit: vl̓ tpſ q̄nquennale pterierit: in quo nulla q̄rela ſup ijſdem dōatiōibus vl̓ ab ipſo donatoꝛe vel ab eius ſucceſſoꝛibus fcā ſit. ℭ Pꝛouincias⁹ v̄o moderātib⁹: nō ſoluꝫ

a ℭ Opoꝛtet. ⁊ ſic tenet p his. quos ſecū ducit: vt ⁊. ff. de of. pꝛocō. l. obſeruare.

b Si poſt. ſic. j. ō abol. fal ſaciter. ſed ar. cōtra. j. de teſti. l. nimis graue. ac.

c In cōſiliarijs. ꝓuincia. ſ. e. nullus. ꝫ. ſo. vt ibi. ac.

d Aſſederit. ex iuſſu pncipis: al̓s nec ītra tps hoc pōt: vt. ff. ex q̄ cau. ma. hi qui. ⁊. l. ſi cui. ac.

e Liceat. ⁊ ſepius. cum aliq̄ nō inueniuntur idonei: vt. ff. de mu. ⁊ ho. l. honoꝝ. §. ſi. ⁊ in auc. de defen. ciui. §. ſi. col. iij. ⁊. j. ō aduoca. diuer. iu. l. ſi quis de togatis. aliogn cōtra: vt. ſ. e. l. nemo. vl̓. ſ. male egit pꝛimo anno. hic bn̄. ac.

f Nemo. cuiuſcūq̄ꝫ magiſtratus. nō pōt q̄s ergo eſſe ſimul aſſeſſoꝛ ⁊ aduocatus. ſicut nec iudex ⁊ aduocatus. ut. j. de poſtul. q̄ſq̄s. nec in duabus militijs: vt. j. q̄ mi. nō poſ. l. v. §. in poſterū. ſic nec plꝛes habere honoꝛes: vt. ff. ad municip. libertus. §. pſcriptio. ⁊. ff. e. l. pe. Itē nec vicē duarū pſonarū: vt. ff. de pac. l. ſi pſtres. ⁊. j. de pri. ſacro. ſcri. l. hac. ⁊ facit in decretis. lxxxix. di. c. ſingula. ⁊ ibi nō plene ō hac mā. nec in duobus ſocietatibus: vt. ff. de coll̓. illi. l. j. §. ſi. Sed cōtra hoc oppone de. l. ſi conſul. ff. de adop.

g ℭ In vtrunq̄ꝫ feſtinet. vn̄ il lud. Qui binos lepoꝛes vna ſectabitur hoꝛa: Uno q̄ſq̄ꝫ: quādoq̄ꝫ carebit vtroq̄ꝫ.

h ℭ Unū ſufficere. vt. ff. ō re. coꝛū. l. magis puto. §. in pꝛimis. ⁊. ff. de nego. geſt. at qui natura. §. cum me.

i ℭ Alias quaſdā litteras. ſicut. ſ. ō legi. ⁊ cō. l. nō dubiū. ⁊. j. de natu. li. l. legem. in ſi.

k ℭ Uendicare. depoſita ēt aduocatione.

l ℭ Incorrupti. i. boni.

m ℭ Iudicis. vt. ff. ō iur. om. iudi. l. pꝛetoꝛ. nec teſtis: vt. ff. de teſti. l. ſi.

ℭ De annonis. Generaliter de annonis. ſpecialiter de capitatiōe dicit. ſic ⁊. j. de ſer. ⁊ aqua. vel dic de ānonis ⁊ c. id eſt de annona q̄ pꝛo capite ⁊ pſona magiſtratuū ⁊ aſſeſſoꝛum dabatur. ⁊ hoc eſt q̄d dicit. j. de anno. mi. l. ſi. ⁊ de erroga. mi. an. l. ſi. q: milites nr̄i annonas ⁊ capita ſingulis diebus cōſequebātur. ſicut enī capitatio dicitur tributū: q: p capite dat. ita ānona dicit tributū: q: pꝛo capite magiſtratus datur: vt dixi. ſ.

donationes ſꝫ etiā emptiones quarū cūqꝫ mobiliū vel imobiliū rerū: preter eas q̄ ad alimonias[a] vel veſtes ptinēt: ⁊ edificationes[b] (lꝫ ſacri apices aliqd eorū pmiſerint) penitus interdicimus. nec ratū ſit qd̄ his donatione vel vendītione datū ſit[c]: lꝫ quinquēnale tp̄s poſt depoſitam adminiſtrationem exceſſerit: vel cōſenſus donatoris vel vēditoris poſt eā dē adminiſtrationē adiect⁹ ſit. Nec autē et ad domeſticos ⁊ ↄſiliarios eorū trahi neceſſariū duxim⁹. illud etiā adijciētes: vt nec p interpoſitā pſonā[d] aliqd eorū ſine piculo poſſit pperrari. q̄ etiam ad preterita negocia referri ſancim⁹: niſi tranſactione vel iudicatione[e] ſopita ſint.

¶ De modo multarum que a iudicibus infliguntur. lv.

Imp. ſeue. ⁊ an. aa. Ferio.

Multa dāpnū[f] fame n̄ irrogat.

Impera. Alex. a. decimo.

Procuratores meos vel rōnales: mulcte indicende ius non habere ſepe reſcriptum eſt.

Impera. Gordi. Celeri.

Curator reipublice qui greco vocabulo logiſta[g] nūcupatur mulctandi ius non habet.

Impera. Gratia. Valē. ⁊ Theo. aaa. Entropio.

Illuſtres viros prefectos pretorio: vſqꝫ ad quinquaginta librarum auri mulctas cū peccatum grauiſſimū erit: ſinim⁹ peruenire.

Impera. valēti. ⁊ Theo. Ar. aa. ad Tempeſtatum.

Multarū ſeuera[h] ↄpēdia erario[i] nr̄o pari⁹ eē c̄redā null⁹ ignoret: niſi ipſe iudex id qd̄ ad penam admiſſi facinoris exculpitur[k]: publicis opibus: vel curſui publico[l]: vel alijs neceſſarijs cauſis ſpecialr̄ deputauerit. Impera. Arcba. ⁊ Hono. meſſale. p̄. p̄.

Eos qui ordinario[m] ꝓuincias iure moderanť erga eorū pſonas quos culpa reddit obnoxios: vltra duarū vnciarū auri ſūmā ↄdēnare nō patimur. ¶ Procōſulare[n] vo ptātem ſi mulctandi neceſſitas iminebit: ſenarū vnciarū auri ſūma cohibebit: in q̄ forma et comes orienť atqꝫ pfect⁹ auguſtalis erit. ¶ Ceteri vo ſpectabiles[o] iudices ⁊ q vice nr̄e adminiſtratōis gubernacula ſuſcepint: vltra tres auri vncias ſibi itelligāt lnīaꝫ denegatam. Id quoqꝫ obſuādū a moderatore eē cēſem⁹: vt in vni⁹ correctiōe pſone (ſi ad id ↄtinuatio peccati ipulerit) trine[p] tm̄modo in anno ↄdēnationis ſub pſtituta ſūma ſeueritas exerceať. ¶ Q ſi qs[q] predictū modū exceſſerit[r]: hui⁹ auctor[ſ] admiſſi cōdēnato ad dupli reſtitutionē: fiſco vo nr̄o[t] ad iferēdam eam q̄titatē quā mulcte noie inflixerit tenebiť. ¶ Nec tm̄ ad hui⁹ legis moderationē ptinere ſe credať[u]: q in peculiaribus[x] āt manubijs. i. pdatiōib⁹ aut ↄcuſſionib⁹ furtis aliſqꝫ flagitijs q̄ coerceri ſeueri⁹ ↄueniť fuerit dep̄hēſi: ſcilꝫ vt ſcripta p iudices memoratos in cuiuſlibet[y] fuerit dirigēda diſpēdiū ſnīa ꝓferatur[z]. nec putēt factū facile eē vt aut pcipiti pſuaſione ↄdēnēt quem culpa non ingrauat: aut erubeſcenda varietate[a] iudicij pro proprio arbitrio immutandū eſſe qd̄ iuſſerit: niſi paupertas[b] condemnati hoc perſuaſerit.

¶ De defenſoribus ciuitatum. lvj.

Imper. Vale. ⁊ Vale. a. Senece defenſori.

Si quis de tenuioribus ac minuſcularijs reb⁹ interpellandum te[a] eſſe crediderit in minorib⁹ cauſis[b]. i. vſqꝫ ad qnq̄ginta ſol. ſūmaꝫ: acta iudicialia[c] ↄficiať[d]: ſcilꝫ: vt ſi q̄ gs vel debitū iuſtū vel ſuū q p fugā fuerit elapſus: vel qd̄ vltra delegationē[d] dederit poſtulauerit: vel quodlibet hmōi: tua diſceptatione reſtituas[e]. ceteras vo que digne forenſi magnitudine videbunť: ordinario inſinuato rectori.

Idem. ⁊ Grati. a. ad ꝓbum. p̄. p̄.

Defenſores ciuitatū nō ex decurionum ſeu cohortalium corpore ſed ex alijs idoneis[f] perſonis huic officio deputentur.

Idem. aa. ⁊ Gra. ad ſenatum.

Vtilitatis rōne proſpectū eſt: vt innocens ⁊ quieta ruſticitas peculiaris patrocinij: defenſoris locorum beneficio perfruať. vt apud eūꝫ in pecuniarijs cauſis litigandi habeat facultatem.

Imperatores Gratia. ⁊ valen. ⁊ Theodo. aa. Thc. p̄. p̄.

In defenſoribus[g] ciuitatum vniuerſarum ꝓuinciarum erit adminiſtrationis hec forma: ⁊ tp̄s quinquēnij[h] ſpacij metiendum: ſcilꝫ vt parentis in primis vicē plebi exhibeas: diſceptionib⁹ ruſticos ſuburbanoſqꝫ nō patiaris affligi. officialium inſolentie ⁊ iudicū ꝓcacitati[i] (ſalua reuerētia pudoris) occurras: ingrediendi cū voles ad iudicē[k] liberam habeas facultatē. ſuper exigendi[l] dāna vel ſpolia plus petentium ab his: quos liberorū loco tueri debes excludas. nec patiaris q̄c q̄ꝫ vltra delegationē ſolitā ab his exigi quos certum eſt niſi tali remedio non poſſe reparari.

Imper. Valenti. Theo. ⁊ Arch. Patronimo. p̄. Auguſtali.

Defenſores nihil ſibi ſolenniter nihil indebitū vēdicantes: nominis ſui tm̄ fūgaň offō. nullas infligāt mulctas[m]. ſeueriores non exercēāt q̄ones. plebem[n] vel decuriones ab omni improborū inſolentia temeritate tueantur: vt id tm̄ quod eſſe dicunť: eſſe non deſinant[o].

Idem. a. Taciano. p̄. p̄.

Per omnes[p] regiones in quibus fera ⁊ periculi ſui neſcia la

a ¶ Alimonias. nō. ſic ff. de offi. pſi. plebiſcito.
b ¶ Et edificationes. repete prohibemus.
c ¶ Datū ſit. q: ex rebus ciuitatū alijs vēdiderat: vt. j. de vē. re. ci. l. fi. li. x. Azo.
d ¶ Perſonā. vt. j. qd̄ met. cā. l. pe. ⁊ facit. j. ſi cer. pe. l. cos. ⁊ l. pe.
e ¶ Iudicatōe. .i. ſnīa.
¶ De modo mulctarū que a iudicibus. Habētibus merū imperiū nō alijs: vt. ff. de iudi. l. ij. §. fi. ⁊. j. l. ij. ⁊. iij. quas lege.
f Multa. dānū. m extraordinarie. ⁊ nō p condemnatis bononie ar. quia nō ſunt infames cū extraordinē cōdemnaň.
g Curator. logiſta. idest rōnalis a logos qd̄ eſt ſermo. inde analogiſta: vt. ff. de admi. ⁊ peri. tu. l. quidam decedens.
h Multarū. ſeuera .i. crudelia.
i ¶ Erario. niſi in caſibus: vt. ſ. de epi. audiē. l. ij. ⁊. ff. de iu. pa. diuus. §. finali.
k ¶ Exculpiť. i. auferť.
l ¶ Vel curſui publico. .i. ſalario aduocatorū.
m Eos q ordinario. delegati. n̄ niſi in caſu: vt. j. de ſpon. l. ij.
n ¶ Procōſularē. idē videť in ep̄o qd̄ in ꝓcōſule ⁊ iſtis: vt. ſ. de epi. au. l. ep̄ale. ⁊ in auc. de ſan. epiſ. §. ſi aūt iconomi. coll. ix.
o ¶ Spectabiles. ſecus in magiſtratibus municipalibus: vt. j. ti. j. l. defenſores. Azo.
o ¶ Trine. ſed cōtra. j. de ſer. fu. l. iij. §. j. ſo. vt ibi. accur.
q ¶ Q ſi quis. ſ. iudex.
r ¶ Exceſſerit. ſ. iudex.
ſ ¶ Auctor. i. iudex.
t ¶ Fiſco vo noſtro. vt ſ. de aſſe. cōſiliarios.

u ¶ Se credat. q. d. predictus modus ſeruabiť in delinquētes niſi repiant cōmiſiſſe peculatū vel furtum vel alia crimina q̄ grauius coerceri ſolent tūc eni maior mulcta poteſta predictis iudici. ac.
x ¶ Peculiaribus. ſic poniť in auc. de tri. ⁊ ſemiſ. §. hec a nobis. colla. iij.
y ¶ In cuiuſlibet. i. ↄtra vel ſup dūmodo. ſ. in caſib⁹ pdictis.
z ¶ Proferať. etiā vltra ſummam predictam.
a ¶ Varietate. reprobať varietas. ſꝫ arg. ↄtra. ff. de colla. bo. l. nō nūq̄. in pn. ⁊ dici. ff. de pen. l. in cauſe. in prin.
b ¶ Paupertas. vt ⁊. ff. d offi. preſi. illicitas. §. fi.
¶ De defenſoribus. Qui ſūt minimi. qui nec merū nec mixtum habent imperiū: vt in auc. c. §. nulla. in fi. coll. iij. ſed modicam coertionem: vt in co. ti. §. audient.
c Si quis. te. defenſori loquitur.
a ¶ Cauſis. alr̄ poniť qñqꝫ minima ſumma: vt. ff. ſi cui plus q̄ p. l. fal. l. iij. §. q̄uis. hodie vſqꝫ ad trecentos aureos. vt in auten. co. §. ⁊ iudiciarie.
b ¶ Iudicialia. ſ. ma. ac.
c ¶ Conficiať. ſ. actor.
d ¶ Vltra delegationē. forte q: a fiſco ānonā cōſequebať: vt. j. de numerarijs actuarijs l. exceptores. li. xij. ac.
e ¶ Reſtituas. i. ſtitui facias
f Defenſores. idoneis. ⁊ catholicis: vt. ſ. de epi. audiē. l. iubemus.
g In defenſoribus. nō legitur hec lex.
h ¶ Quinquennij. hodie biēnij. vt in auc. c. §. interim.
i ¶ Procacitati. repete occurras.
k ¶ Iudicem. i. preſidem.
l ¶ Exigendi. i. inferendi.
m Defenſores. mulctas. niſi in cauſa: vt. j. de ſpon. l. ij.
n ¶ Plebem. i. populū.
o ¶ Deſinant. ſic noia ſūt cōſequētia vel ↄueniētia reb⁹: vt iſti. de dona. §. ē ⁊ aliud. ⁊ ar. j. de ſerijs. l. a nullo.
p Per oēs. non legitur.

a D ¶ Coaleſcere.ideſt nimiū creſcere. a ¶ Maturari.i.perfici.
b ¶ Efenſores.nō legitur.
c D Efenſores ita imbuti:vt.s.de epiſcopa.audi.l.iubemus.⁊ in auc. iuſiurā.qō preſtatur.colla.ij.ac.
d L Ubemus.non legitur hec lex.
e ¶ Oportebit.i. hec pſtatio habet p libello dato.
f ¶ Cōſtiterit.ſ.acta recipere.
g ¶ Exerceat.als exercat p pſidē cū defenſor noluit facē.
h N Ulli.liberari.vt.ff.ſ.of.procon.l.legatus.

¶ De magiſtratibus municipali. Hic ti.tractat de magiſtratibus caſtrorum villarū nō ciuitatum.
D Ecuriones. tres menſes. anteq̄ incipit eorū adminiſtratio.
k M Agiſtratus.⁊ fac.j.ti.j.l.proxima.
¶ De offō iudicis alexādrie.
l I Ubemus.dūtaxat.q.d.non apud alium in eadem ciuitate.
m ¶ Dicerent.vt.ff.e.l.j.⁊.s.ti.j.l.ij.⁊.j.de dona.l. in hac.
¶ Explicit liber primus.
¶ Incipit liber ſecūdus.
¶ De edēdo. Dictuʒ eſt.s. de magiſtratibꝰ.Seqꝛ de iudicijs q̄ p magiſtratꝰ exercēt: vt.ff.de origi.iur.l.ij.§.poſt originē.⁊ pmo de edēdo qō eſt pparatoriū iudicio.⁊ nō q̄ triplicr̄ dicit̄ de edēdo.ſ.actionū:vt.j.e.l.edita.rōnū:vt.j.e.l.j.⁊.l.nō eſt.⁊.l.iuſtū.⁊.l.fi.⁊ inſtrorū:vt.j.e.l.ij.⁊.l.q accuſare.⁊.l.pcurator.⁊ dic de edendo.i.demōſtrādo.ab edo edis.Sed querit̄ q̄re dicit de edendo p gerūdiū ⁊ nō de editiōe.Itē q̄re nō ſubiūxit accuſatiuum:⁊ dic vt diximus.ff.e.in rubrica.
E Pſe diſpice. Actor primo dʒ inſpicere quā facultatē pbandi hʒ q̄rēꝰ hn̄s pbatiōes vl̄ inſtra ex q̄bus actor poſſit de iure ipſius actoris docere.nō tenet̄ edere niſi ex iuſta cā in iure expſſa offō iudicis idagāda.h.d.ſʒ vtrāq̄ lecturā.naʒ pmo in codice rōnū itelligit.ſcdo i iſtrumētis.vt in glo.Alexan.imol.
n ¶ Diſpice.i.diuerſis modis aſpice oēm ſpēm pbationis.
o ¶ Quēadmodū.ſ. vl̄ ex cā depoſiti vl̄ alia:cū multa ſint genera credēdi. vel dic q̄ ſpecie pbatiōes hoc eſt p teſtes vel inſtrumēta vl̄ cōfeſſionē.
p ¶ Rōnes.i.codicē rōnū in quo accepta ⁊ data ſolēt deſcribi:vt.ff.eo.ſi qs.§.rōnem. Alij intelligūt in inſtris.
q ¶ Id ex cā.vt faciat edi.ſ.ſi me vel pcuratore meo mādāte ſcripte ſunt.nō alr̄:vt.ff.e.ſi qs.§.ptinere. ⁊.l. pretor.§.j. Uel q: ſemel edite ſunt debēt tn̄ iterū edi:q: actor amiſit ſibi editū inſtrumētū fortuito caſu:vt.ff.e.ſi qs.§.pbibet.⁊.j.de fi.inſtru.l.illate.Et in hoc eſt ergo cauſe cognitio ſi ſint ſcripte me mādāte vel pcuratore meo:vel nō. Itē an amiſerim caſu fortuito vel nō.ſ.ſemel editū.Sʒ quō pōt poni caſus in rōbus cū femina nō poſſit eſſe argētaria:vt.ff.e.femine.⁊ h dicit femina teneri: R.h ſucceſſit argētaria:vt.ff.e.l.q̄dam.§.nihil.Itē quō p officiū fit exhibitio.imo p ac-

tronum feruet inſania. pbatiſſimi quoq̄ ⁊ diſcretiſſimi defenſoris aſſint diſcipline:⁊ quotidianis actibꝰ preſint:qui nō ſināt crimina impunita coaleſcereᵃ.remoueāt patrocinia:que ſeruorem reis ⁊ auxiliū ſceleroſis impartiendo: maturariᵃ ſcelera fecerint.

Impator. Valē. Theo.⁊ Archa. Ceciliano.

D Efenſoresᵇ ciuitatū:oblatos ſibi reos in ipſo latrocinio: vel cōgreſſu violentie:aut perpetrato homicidio:aut ſtupro vel raptu vl̄ adulterio deprehenſos:⁊ actis publicis ſibi traditos expreſſo crimine cū his a quibus fuerint accuſati mox ſub idonea perſecutione ad iudicium dirigant.

Impa. Ho.⁊ theo.Cecilio.

D Efenſores ita pcipimꝰ ordinari:vt ſacris orthodoxe religionis imbutiᶜ myſterijs reuerendiſſimorum epōꝝ necnō clericorum:⁊ honoratoꝝ ac poſſeſſoruʒ ⁊ curialiū decreto ɔſtituant̄.de quoꝝ ordinatiōe referēdū eſt ad illuſtriſſimaʒ ptorianā ptātē:vt litteris eiuſdem magnifice ſedis eoꝝ ſolidet̄ auctoritas. ¶ Q; ſi qd a q̄libet pſona ɔ̄ publicā diſciplinā in leſionē poſſeſſoꝝ fieri cognouerint: defenſores referendi habeāt ptātē ad illuſtres ⁊ magnificos viros.p.p.⁊ illuſtres viros magiſtros equitum ⁊ peditum: magiſtros etiam officiorum ⁊ comites tam ſacrarum largitionum q̄ʒ rerum priuatarum.

Idem.aa.Cecilio.p.p.

I Ubemusᵈ cura ac ſolertia defenſorum minime poſſeſſores maioribꝰ mēſuris ⁊ pōderibꝰ a ſuſceptoribꝰ pgranari:ſed eos deprehenſos ad iudiciū dirigi: cum ipſo cōmiſſe fraudis iudicio. ¶ Illud etiā fieri pmittimꝰ:vt ſi puincialibꝰ noſtris ɔteſtari iniurias ſeu leſiōes ſuas cupientibꝰ:actorum confectio a defenſoribꝰ deneget̄:licētia eis tribuat̄ querele ppie libellū conſcriptū eo tpe quo fuerat ɔteſtandum in frequentioribꝰ ciuitatū locis proponēdi:ɔueniēdiq̄ʒ ſcribas tabularios ⁊ cetera officia publica commonendi:p q̄ libellū colligi oporteb itᵉ:atq̄ʒ initis ſupramemoratis pſonis:ſub actoꝝ ɔfectiōe igerendi: quoruʒ qōne fides poſſit ingri.qua

pbata:in eos quos geſtorū petitaʒ ɔfectionēʒ negaſſe ɔſtiteritᶠ: vigor iudiciarius exerceaturᵍ.

Impera. Theo.⁊ val.Ciro.p.p.

N Ulli defenſoꝝ licere decernimus:ſi de publica ſollicitudīe voluerit ſe liberariʰ:niſi diuios affatus itimauerit:ue ſublimitatis officio.xxx.librarum auri penam tam moderatoribꝰ puinciaꝝ:q̄ʒ ceteris iudicibus vl̄ temeratoribꝰ ſacri noſtri oraculi ſubituris:ſi neglecta fuerit auctoritas principalis.

¶ De magiſtratibꝰ municipalibꝰ.

Impera. Cōſtan.ad florentinū.

D Ecuriones ad magiſtratū vel exactionem ānonaruʒ ante tres mēſesⁱ: vel amplius nomiari debēt:vt ſi querimonia eorum iuſta videatur ſine impedimento in abſoluendi locum alius ſurrogetur.

Imperato. valen.⁊ valētini. ad Germonianum.

M Agiſtratusᵏ conficiendorum actorum habeat poteſtatem.

¶ De officio iudicis alexandrie.

Imper. Leo.⁊ Anto.aa. Alc.duci ⁊ prefe. Auguſtali.

I Ubemꝰ apud alexandrine duntaxatˡ clariſſime ciuitatis iuridicuʒ: licituʒ ⁊ ɔceſſum eſſe ſingulis q̄buſcunq̄ʒ volētibus donatiōis ɔſcripte ſolēniter inſtrumēta reſerare.eis deniq̄ʒ robur adijciet geſtoꝝ ſeries apud eūdē viꝝ ɔfecta:tanq̄ʒ ſi apud virum clariſſimuʒ moderatorēʒ puīcie vl̄ magiſtratꝰ vel defenſores plebis habita fuiſſe dicerenturᵐ.

¶ Explicit liber primus.

¶ Incipit liber ſecundus.

¶ De edendo.

Impa. Pius Antoninꝰ emilio.

E Pſe diſpiceⁿ quēadmodūᵒ pecuniā quā te dpoſuiſſe dicis:deberi tibi probes. Naʒ q̄ ɔſideras vt rōnesᵖ ſuas aduerſaria tua exhibeat: id ex cāᵠ ad officiuʒ iudicis pertinere ſolet.

Impa. Seue.⁊ anto.aa. Fauſto.

I S apudʳ quem res agitur:acta publica tā ciuilia q̄ʒ criminalia exhiberiˢ inſpicienda:ad inſtigādaʒ veritatis fidem iubebit

Idem Auguſti.valentiniano.

tionē:vt.ff.e.ſi qs.§.ex hoc.ſʒ dic vt ibi dixi.Alij q intelligūt in inſtris dicūt ex cā edere reū actori.ſ.ad replicationē pbādā nō intētionē fundādā:vt.j.eo.l.fi.in fi.⁊ ſicēt loqtur.l.q accuſare.ſ.vt nō petat ad intētionē fundandā.facit ēt ad hūc ſcōm itellectū .ff.ad.l.fal.mariꝰ.§.fi.
r ¶ Officium.dicit vna lex q̄ ſi tutor nō faciat rōnes :vel factas nō exhibet ſiue nō edit:habere locū actiōeʒ tutele:vt.ff.de tute.⁊ ra.diſt.l.i.§. officio. Et dicit alia ɔtra pcuratorē nō edēteʒ dari mandati.cōtra ſocium pro ſocio: vt.ff.eo.l.quedaʒ. Sic ergo cū ſemper argentarius cōficiat vl̄ ſcribat rationes mādato ſcholaris vel eius pcuratoris locū habʒ mandati: ⁊ nō officiuʒ iudicis. vel actio in factuʒ ex illo edicto de edēdo.Sic ergo totus tractatus de edēdo videt̄ deſtructus.⁊ vbicunq̄ʒ notant doctores dari officiū iudicis vel actio in factū. R.quotieſcunq̄ʒ ab initio ɔtrahitur cū aliquo vt gerat negocia mea.vel vt ſit ſocꝰ meus vt fuit in.§.officio.vel vt ſit tutor:⁊ gerat negocia mea ⁊ faciat libruʒ rationū vt fuit in.l.quedaʒ.vel in tutore procuratore ⁊ ſocio:locū habeat tutele vel mandati. vel pro ſocio vt in preallegatis legibus. Aut non fuit ab initio ɔtractū:ſed dixit tn̄ ſcolaris argētario vt ſcribat rationes: habet locum officiū iu. vel actio in factū ex illo edicto de edendo:vt.ff.de edēdo.l.ſi qs ex argētarijs.§.ex hoc.a3o.
T S apud quem. Acta tam criminalia q̄ʒ ciuilia iudicis officio edenda ſunt tam iudici q̄ patri cuius intereſt.h.d.ſm cōmunē lec.Alex.imo.
ſ ¶ Is apud quē.ſ.iudex.Et dic quinq̄ʒ ...dis caſū.Primo res.i.cauſa appel.vt.j.de appella.l.nec cauſas.⁊.l.a pcōſulibus.⁊.l.eos in fi.Secūdo res.i.cauſa principalis.ſed exhibent acta:quia diu abfuerat actor:vt.j.de iudi.properanduʒ.§.⁊ ſi quidē.Tertio res.i.cauſa pncipalis que apud ſucceſſorem prmi iudicis agit̄:vt.ff.de iudi.l.mortuo.Quarto in adminiſtratore.i.ordinario q cōmiſit totaʒ cāʒ ſeruata ſibi diffinitiua ſententia: q acta debet videre ter:vt.j.de iudici.auc.ad hec. Quinto loqtur de publicatione teſtium quaʒ iudex mandat fieri:vt.s.vt lit.penden,l.ij.⁊ in auc. de teſti.§.q: vero collatione.vij.
t ¶ Exhiberi.officio ſuo.vel cōdi.ex hac.l.⁊ faciat exhiberi ſibi vel actori ⁊ reo ⁊ ſm diuerſas poſitiones.ſed videtur q̄ criminalia acta etiaʒ fiſco non edantur:vt.ff.de iure fiſci.l.ij.§.diuus.in fi.§.que eſt contra.